

*Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!*

# LENIN

TEOKSET

**32**



JULKAISTAAN  
VKP(b):n IX EDUSTAJAKOKOUKSEN  
JA SNTL:n NEUVOSTOJEN  
II EDUSTAJAKOKOUKSEN  
PÄÄTÖKSEN PERUSTEELLA

ИНСТИТУТ МАРКСИЗМА-ЛЕНИНИЗМА  
при ЦК КПСС

# В. И. ЛЕНИН

СОЧИНЕНИЯ

*Издание четвертое*

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО  
ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ  
МОСКВА

NKP:n KK:n MARXISMIN-LENINISMIN  
INSTITUUTTI

# V. I. LENIN

TEOKSET

*Suomennos neljännestä  
venäjänkielisestä painoksesta*

VIERASKIELISEN KIRJALLISUUDEN  
KUSTANNUSLIIKE  
MOSKOVA



# V. I. LENIN

**32**  
OSA

*Joulukuu 1920 — elokuu 1921*





## ESIPUHE

Kolmaskymmenes toinen osa sisältää ne V. I. Leninin teokset, jotka hän kirjoitti vuoden 1920 joulukuun 30 p:n ja vuoden 1921 elokuun 14 p:n välisenä aikana.

Näissä tuotteissa kuvastuu Leninin toiminta puolue- ja valtioelämän alalla, hänen toimintansa bolshevikkipuolueen ja Neuvostovaltion johtajana kaudella, jolloin siirryttiin sotakommunismiin politiikasta uuteen talouspolitiikkaan.

Tässä osassa on julkaistu sellaiset Leninin kirjoitukset ja puheet kuin „Ammattiliitoista, nykytilanteesta ja Trotskin virheistä”, „Kriisi puolueessa”, Vuorityöläisten II yleisvenäläisessä edustajakokouksessa tehty alustus ammattiliittojen merkityksestä ja tehtävistä sekä loppulausunto samasta kysymyksestä, kirjanen „Vielä kerran ammattiliitoista, nykytilanteesta sekä Trotskin ja Buharinin virheistä”, „Puhe Vaatetusteollisuuden työläisten IV yleisvenäläisessä edustajakokouksessa” y.m. Näissä kirjoituksissaan ja puheissaan Lenin selittää perustellusti, mitä toimintamuotoja ja -menetelmiä puolueen tulee käyttää joukkotyössään uusissa oloissa, kansantalouden rauhanomaiseen jälleenrakennustyöhön ryhdyttäessä, määrittelee, mikä merkitys ja mitä tehtäviä on ammattiliitoilla kommunismin kouluina sosialistisessa rakennustyössä. Käyden leppymätöntä taistelua „työläisoppositiota”, „demokraattisia sentralisteja” ja „vasemmistokommunisteja” vastaan, jotka yrittivät hajottaa puoluetta, horjuttaa proletariaatin diktatuuria ja riistää puolueelta johtavan osuuden Neuvostoissa ja ammattiliitoissa, Lenin kohdisti pääiskun trotskilaisia, puolueenvastaisten ryhmittymien perusvoimaa vastaan.

Huomattava sija tässä osassa on VKP(b):n X edustajakokoukseen liittyvillä Leninin alustuksilla, puheilla ja

päätöslauselmaehdotuksilla. Näitä ovat selostus VKP(b):n Keskuskomitean poliittisesta toiminnasta ja loppulausunto samasta kysymyksestä, puhe ammattiliitoista, alustus ja loppulausunto elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella, alustava luonnos „VKP:n X edustajakokouksen päätöslauselma puolueen yhtenäisyydestä”, alustava luonnos „VKP:n X edustajakokouksen päätöslauselma syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme”, alustus puolueen yhtenäisyydestä ja anarkosyndikalistisesta poikkeamasta ja loppulausunto samasta kysymyksestä y.m. Nämä kirjoitukset ja puheet luonnehtivat Leninin taistelua, jonka tarkoituksena oli puolueen yhtenäisyys, työväenluokan ja talonpoikaiston liiton vahvistaminen uudella taloudellisella perustalla ja proletariaatin diktatuurin lujittaminen.

Tähän osaan sisältyy tunnettu Leninin kirjanen „Elintarvikeverosta (Uuden politiikan merkitys ja ehdot)”. Siinä Lenin perustelee kaikinpuolisesti uutta talouspolitiikkaa osoittaen, että se on proletaarisen valtion erikoista politiikkaa, joka tekee mahdolliseksi rakentaa sosialistisen talouselämän perustan, että se on sosialismin menestyksellisen rakentamisen tie. Samaa kysymystä valaistaan useissa muissakin tässä osassa julkaistuissa tuotteissa, m.m. sellaisissa kuin „Alustus elintarvikeverosta Moskovan kaupungin ja Moskovan kuvernementin puoluesolujen sihteerien ja vastaavien edustajain kokouksessa”, VKP(b):n X yleisvenäläisessä konferenssissa pidetty alustus elintarvikeverosta ja loppulausunto samasta kysymyksestä, äänilevyihin tallennetut puheet y.m.

Suuri sija tässä kirjassa on tuotteilla, jotka kuvastavat Leninin johtavaa osuutta maan kansantalouden suunnittelussa ja järjestämisessä. Niitä ovat artikkeli „Yhtenäisestä taloussuunnitelmasta”, Leninin alustavasti laatima Työ- ja Puolustusneuvoston evästys paikallisille neuvostolaitoksille, „Puhe paikallisista talouselimistä, pidetty Yleisvenäläisen TpKK:n istunnossa”, „Puhe III yleisvenäläisessä elintarvikealan neuvottelussa” y.m.

Useissa tässä osassa julkaistuissa puheissa ja asiakirjoissa kuvastuu Leninin sellainen toiminta kuin valtiokoneiston lujittaminen ja laajojen työtätekevien joukkojen opettaminen ja vetäminen mukaan johtamaan valtiota. Näitä asiakirjoja ovat m.m. „Keskuskomitean ohjeet Valis-

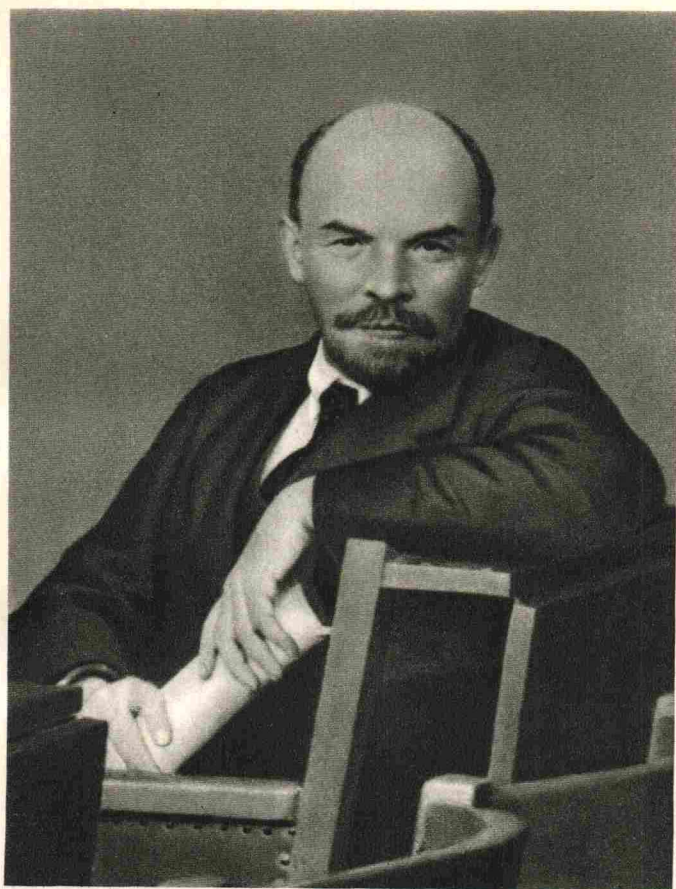
tusasiain kansankomissariaatissa työskenteleville kommunisteille”, „Valistusasiain kansankomissariaatin toiminnasta”, „Puhe Moskovan metallityöläisten suurkonferenssissa”, „Puhe Moskovan työläisten ja talonpoikain edustajain Neuvoston täysistunnossa”, „Puhe Liikennetyöläisten yleisvenäläisessä edustajakokouksessa”, kirje „Pietarin puolueettomien työläisten neuvottelukokoukselle” y.m.

Tässä osassa on julkaistu Kommunistisen Internationalen III kongressiin liittyvät Leninin teesit, alustukset ja puheet: Kommunistisen Internationalen III kongressissa VKP:n taktiikasta tehdyn alustuksen teesit, puhe Italian kysymyksestä, puhe Kommunistisen Internationalen taktiikan puolustukseksi, alustus VKP(b):n taktiikasta. Näissä asiakirjoissa Lenin osoittaa, mitkä ovat kommunististen puolueiden tehtävät ja miten niiden on toimittava saadakseen puolelleen työtätekevät joukot.

Esillä olevassa nidoksessa on julkaistu 9 uutta asiakirjaa, joita ei ole aikaisemmin ollut V. I. Leninin Teoksissa. Ne ovat: „Talonpoikia koskevien teesien alustelma”, alustava luonnos „Päätöslauselma työläisten ja puutetta kärsivien talonpoikain aseman parantamisesta”, VKP(b):n X edustajakokouksessa pidetty puhe polttoainekysymyksestä ja ehdotus samasta asiasta, Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston kommunistiryhmän kokouksessa pidetty alustus toimiluvista, „Kirje J. V. Stalinille ja muille Poliittisen byroon jäsenille”, „Valtion 1. autotehtaan ammattiliittokomitealle ja kaikille työläisille”. Ensimmäisen kerran julkaistaan täydellisesti „Luonnos päätöslauselmaksi uuden talouspolitiikan kysymyksistä”. Kaikissa niissä käsitellään maan kansantalouden jälleenrakentamista ja kehittämistä sekä laajojen työväenjoukkojen aseman parantamista koskevia kysymyksiä.

Tässä osassa julkaistaan ensimmäisen kerran Kansankomissaarien Neuvoston päätös „Akateemikko I. P. Pavlovin ja hänen työtovereidensa tieteellisen työn edellytysten turvaamisesta”. Mainitussa päätöksessä kuvastuu Kommunistisen puolueen ja Neuvostohallituksen huolenpito edistellisen neuvostotieteen kehittamisestä.





V. I. LENIN  
*Toukokuu 1921*



## AMMATTILIITOISTA, NYKYTILANTEESTA JA TROTSKIN VIRHEISTÄ <sup>1</sup>

PCHE NEUVOSTOJEN VIII EDUSTAJAKOKOUKSEEN OSALLISTUNEIDEN  
SEKÄ YLEISVENÄLÄISEN AMMATTILIITTOJEN KESKUSNEUVOSTON  
JA MOSKOVAN KAUPUNGIN AMMATTILIITTONNEUVOSTON JÄSENISTÖN —  
VKP(b):n JÄSENTEN — YHTEISESSÄ ISTUNNOSSA  
JOULUKUUN 30 pnä 1929

Toverit, minun on ensi töikseni pyydetävä anteeksi, että rikön järjestystä, sillä ennen kuin osallistuu keskusteluun pitäisi tietenkin kuulla selostus, apuselostus ja puheenvuorot. Valitettavasti tunnen olevani niin huonossa kunnossa, etten kyennyt sitä tekemään. Eilen minulla oli sentään mahdollisuus lukea tärkeimmät julkaistut asiakirjat ja valmistella huomautukseni. Järjestyksestä poikkeaminen, josta mainitsin, aiheuttaa luonnollisesti teille epämuksu-  
vuuksia: ehkä toistan samaa, mikä on jo sanottu, kun en tiedä, mitä toiset ovat puhuneet, ja jätän vastaamatta sellaisiin kysymyksiin, joihin tulisi vastata. Mutta muutenkaan en ole voinut menetellä.

Perusaineistonani on тов. Trotskin kirjanen „Ammattiliit-  
tojen merkityksestä ja tehtävistä”. Kun vertaan tätä kir-  
jasta teeseihin, jotka hän esitti Keskuskomiteassa, ja tutkin  
sitä, niin ihmettelen, mikä määrä teoreettisia virheitä, aivan  
törkeitä virheitä siihen on koottu. Kuinka silloin, kun tästä  
kysymyksestä pantiin alulle laaja puolueväittely, saatettiin  
julkaista noin epäonnistunut tekele eikä esitetty perin pohjin  
harkittua kirjasta? Mainitsen lyhyesti niistä peruskohdista,  
joihin mielestäni sisältyvät pahimmat teoreettiset virheet.

Ammattiliitot eivät ole vain historiallisesti tarpeellisia,  
vaan ne ovat teollisuusproletariaatin historiallisesti väistä-  
mätön järjestö, joka proletariaatin diktatuurin vallitessa  
käsittää miltei koko proletariaatin. Tällainen on perusteesi,  
ja kuitenkin тов. Trotski unohtaa sen alituisesti, hän ei  
lähde siitä eikä anna sille arvoa. Hänen esille ottamansa  
aihe „Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät” on sentään  
tavattoman laaja.

Sanotusta jo seuraa, että ammattiliitot esittävät varsin oleellista osaa proletariaatin diktatuurin toteuttamisessa. Mutta mitä osaa ne esittävät? Kun ryhdyn käsittelemään tätä kysymystä, joka on teorian tärkeimpiä peruskysymyksiä, tulen siihen johtopäätökseen, että tässä on kysymyksessä varsin omalaatuinen osa. Toisaalta ammattiliitot, joihin kuuluvat, joiden riveissä ovat järjestään kaikki teollisuustyöläiset, ovat hallitsevan, vallassa olevan, hallituksen muodostaneen luokan, sen luokan järjestö, joka toteuttaa diktatuuria, sen luokan järjestö, joka harjoittaa valtiollista pakotusta. Se ei ole kuitenkaan valtiojärjestö, se ei ole pakotusjärjestö, vaan kasvatusjärjestö, mobilisoiva ja opettava järjestö, se on koulu, hallintokoulu, taloudenhoitokoulu, kommunismin koulu. Se on aivan erikoistyyppinen koulu, sillä tässä ei ole kysymys opettajista eikä oppilaista, vaan eräänlaisesta tavattoman omalaatuisesta yhteensulautumasta, jossa yhdistyvät se, mikä on jäänyt eikä ole voinut olla jäämättä kapitalismita, ja se, minkä proletariaatin vallankumouksellisimmat osastot, niin sanoakseni vallankumouksellinen etujoukko nostaa keskuudestaan esiin. Ja siksi päädytään kiertämättömästi moniin virheisiin, jos puhutaan ammattiliittojen merkityksestä ottamatta huomioon näitä totuuksia.

Proletariaatin diktatuurin järjestelmässä ammattiliittojen paikka on, jos niin voisi sanoa, puolueen ja valtiovallan välissä. Proletariaatin diktatuuri on ehdottoman välttämättömän sosialismin siirryttäessä, mutta kaikki teollisuustyöläiset käsittävä järjestö ei voi toteuttaa tätä diktatuuria. Minkä vuoksi? Sen voimme lukea Kominternin II kongressin teeseistä, joissa puhutaan yleensä poliittisen puolueen merkityksestä. Tässä yhteydessä en puhu siitä tarkemmin. Käy sillä tavalla, että puolue niin sanoakseni imee itseensä proletariaatin etujoukon ja tämä etujoukko toteuttaa proletariaatin diktatuuria. Ja ellei ole sellaista perustaa kuin ammattiliitot, ei voida toteuttaa diktatuuria, ei voida täyttää valtiolle kuuluvia tehtäviä. Mutta niitä joudutaan täyttämään monien, taaskin eräänlaista uutta tyyppiä olevien erikoislaitosten, nimittäin neuvostokoneiston kautta. Missä suhteessa tämä tilanne on käytännöllisten johtopäätösten kannalta omalaatuinen? Siinä suhteessa, että ammattiliitot *sitovat* etujoukon ja laajat joukot toisiinsa, että jokapäiväisellä työllään ne kehittävät vakau-



muksellisuutta joukoissa, sen luokan joukoissa, joka vain kykeneekin siirtämään meidät kapitalismista kommunismiin. Tämä toisaalta. Ja toisaalta ammattiliitot ovat valtiovallan „varanto”. Juuri tätä ovat ammattiliitot kapitalismista kommunismiin siirtymisen kaudella. Tuo siirtyminen on yleensä mahdotonta, ellei johtoasemassa ole luokka, joka on ainoa suurtuotantoa varten kasvatettu, kapitalismin kasvattama luokka ja ainoa luokka, jota eivät sido pienomistajan intressit. Proletariaatin diktatuuria ei kuitenkaan voi toteuttaa koko proletariaatin käsittävä järjestö, sillä kaikissa kapitalistimaissa eikä yksinomaan meidän maassamme, joka on kehittymättömpiä kapitalistimaita, proletariaatti on yhä niin hajanaista, niin poljettua ja siellä täällä jopa lahjottuakin (nimenomaan imperialismi on tehnyt sen eräissä maissa), että koko proletariaatin käsittävä järjestö ei voi välittömästi toteuttaa proletariaatin diktatuuria. Diktatuuria voi toteuttaa vain se etujoukko, joka on imenyt itseensä luokan vallankumouksellisen energian. Näin ollen muodostuu tavallaan hammasrattaisto. Sellainen on pohjimmiltaan proletariaatin diktatuurin, kapitalismista kommunismiin siirtymisen mekaniikka. Jo tästä nähdään, että kun tov. Trotski puhuu ensimmäisessä teesissä erikoisesti ammattiliitoissa ja nimenomaan niissä vallitsevasta kriisistä, mainiten „aatteellisesta sekasotkusta”, niin periaatteelliselta kannalta siinä on jotain väärin. Mikäli on kysymys kriisistä, niin siitä voidaan puhua vasta sitten, kun on analysoitu poliittista tilannetta. Nimenomaan Trotskilla ilmenee „aatteellista sekasotkua”, sillä juuri peruskysymyksessä, joka koskee ammattiliittojen merkitystä kapitalismista kommunismiin siirtymisen kannalta katsottuna, hän on unohtanut, jättänyt ottamatta huomioon sen, että tässä meillä on useista hammasrattaista muodostunut monimutkainen järjestelmä eikä yksinkertaista järjestelmää voi olla, koska proletariaatin diktatuuria ei voida toteuttaa sataprosenttisesti järjestyneen proletariaatin kautta. Diktatuuria ei voida toteuttaa ilman useita „voimansiirtolaitteita”, jotka yhdistävät johtavan luokan etujoukon ja perusjoukot sekä nämä ja laajat työtätekevät joukot toisiinsa. Venäjällä ne ovat talonpoikaisjoukkoja, muissa maissa ei ole tällaisia joukkoja, mutta kehittyneimmissäkin maissa on ei-proletaarisia tai ei täysin

proletaarisia joukkoja. Aatteellinen sekaannus saa todella alkunsa jo siitä. Suotta Trotski sentään syyttää tästä muita.

Tarkastellessani kysymystä, mitä osaa ammattiliitot esittävät tuotannossa, pidän Trotskin perusvirheenä sitä, että hän puhuu siitä koko ajan „periaatteen kannalta”, „yleisperiaatteesta”. Kaikissa teeseissään hän puhuu „yleisperiaatteen” kannalta. Kysymyksen asettelu on jo tässä suhteessa perin virheellinen. En edes puhu siitä, että puolueen IX edustajakokous sanoi ammattiliittojen tuotannossa esittämästä osasta enemmänkin kuin kylliksi<sup>2</sup>. En puhu siitä, että Trotski itse siteeraa teeseissään Lozovskin ja Tomskin aivan selviä sanoja — heidän tulee näytellä hänellä saksalaisittain sanoen „Prügeljunge'a” \* eli niitä, joiden kustannuksella voi harjoitella väittelemään. Heillähän ei ole mitään periaatteellisia erimielisyyksiä, joten Tomskiin ja Lozovskiin kohdistunut valinta on epäonnistunut, sillä nämä ovat kirjoittaneet sellaista, mitä Trotski itse siteeraa. Emme havaitse heillä olevan mitään oleellisia periaatteellisia erimielisyyksiä, vaikka etsisimme niitä miten uutterasti tahansa. Hyvin suuri virhe, periaatteellinen virhe, on yleensä sanoen se, että tov. Trotski kiskoo puoluetta ja Neuvostovaltaa taaksepäin asettaessaan nyt kysymyksen „periaatteellisesti”. Olemme luojan kiitos siirtyneet periaatteista käytännölliseen, vakavaan työhön. Smolnassa juttusimme periaatteista ja varmasti enemmänkin kuin olisi pitänyt. Nyt, kolmen vuoden kuluttua, meillä on tuotantoa koskevan kysymyksen joka pykälästä, tämän kysymyksen monen monista osakysymyksistä dekreettejä — surkea juttu nuo dekreetit —, jotka on allekirjoitettu, mutta jotka sitten itse unohdamme ja jätämme täyttämättä. Ja sitten keksitään järkeilyjä periaatteista, keksitään periaatteellisia erimielisyyksiä. Puhun tuonnempana eräästä asetuksesta, joka koskee ammattiliittojen tuotannossa esittämää osaa<sup>3</sup>, asetuksesta, jonka kaikki ovat unohtaneet, m.m. minäkin, mikä minun on tunnustettava.

Erimielisyydet, joita on todella olemassa, eivät koske lainkaan yleisiä periaatteita, ellei oteta lukuun niitä, jotka luetteloin. Mitä tulee mainitsemini minun ja tov. Trotskin välisiin „erimielisyyksiin”, niin minun oli pakko huomauttaa niistä, sillä olen varma siitä, että ottaessaan käsiteltä-

\* *Prügeljunge* — syntipukki. Suom.

väkseen laajan aiheen „Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät” tov. Trotski teki joukon virheitä, jotka koskevat proletariaatin diktatuurin perusolemusta. Mikäli tämä jätetään syrjään, herää kysymys: miksei meillä todellakaan tule mitään sopuisasta työstä, jota tarvitsemme niin kipeästi? Siksi, että ollaan eri mieltä siitä, miten on *suhtauduttava* joukkoihin, valloitettava joukot ja *pidettävä yllä yhteyttä* joukkoihin. Siinä on koko asian olemus. Ja juuri siinä piileekin ammattiliittojen omalaatuisuus laitoksena, joka on luotu kapitalismin aikana, joka on väistämätön siirtäessä kapitalismista kommunismiin ja jonka olemassaolo tulevaisuudessa on kyseenalaista. Se on kaukaista tulevaisuutta, jolloin ammattiliitot muodostuvat kyseenalaisiksi; siitä tulevat keskustelemaan lastemme lapset. Mutta nyt on kysymys siitä, miten tulee suhtautua joukkoihin, valloittaa ne, saada yhteys niihin ja järjestää monimutkaiset voimansiirtolaitteet, joiden avulla suoritetaan työ (toteutetaan proletariaatin diktatuuria). Huomatkaa, että puhuessani monimutkaisista voimansiirtolaitteista en tarkoita neuvostokoneistoa. Mitä siellä voimansiirtolaitteiden monimutkaisuuteen tulee, niin se on eri asia. Toistaiseksi puhun vain abstraktisesti ja pääpiirteittäin kapitalistisen yhteiskunnan luokkien välisistä suhteista; kapitalistisessa yhteiskunnassa on proletariaatti, ei-proletaariset työtätekevät joukot, pikkuporvaristo ja porvaristo. Jo yksistään tältä kannalta katsoen, vaikka Neuvostovallan koneistossa ei olisikaan virkavaltaisuutta, nuo voimansiirtolaitteet ovat tavattoman monimutkaisia kaiken sen vuoksi, mitä kapitalismi on luonut. Ja ennen kaikkea täytyy ajatella tätä, kun asettaa kysymyksen, missä suhteessa ammattiliittojen „tehtävä” on vaikea. Todellisuudessa mielipiteemme eivät eroa lainkaan siinä, toistan, missä tov. Trotski näkee niiden eroavan, vaan siinä, miten on valloitettava joukot, millä tavalla on niihin suhtauduttava ja pidettävä yllä yhteyttä niihin. Minun on sanottava, että jos tutkisimme vaikkapa vain vähäisessä määrin omaa käytännöllistä työtämme, kokemuksiamme yksityiskohtaisesti ja tarkasti, niin välttyisimme sadoilta tarpeettomilta „erimielisyyksiltä” ja periaatteellisilta virheiltä, joita tämä tov. Trotskin kirjanen on täynnä. Mainitussa kirjasessa on esim. omistettu kokonaisia teesejä „neuvosto-tradeunionismia” koskevalle polemiikille. Ei olisi ollut mitään hätää, mutta keksittiin uusi pelätin! Ja kuka

on keksijä? Tov. Rjazanov. Olen tuntenut tov. Rjazanovin jo yli kaksikymmentä vuotta. Te olette tunteneet hänet lyhyemmän aikaa, mutta hänen tekonsa tunnette yhtä hyvin kuin minä. Tiedätte vallan hyvin, että ohjelauseiden arvioiminen ei ole hänen vahvimpia puoliaan, joita hänellä kyllä on. Ja sitten teeseissä leimataan „neuvosto-tradeunionismiksi” se, mitä tov. Rjazanov on joskus hieman sopimattomasti sanonut! Onko tuo vakavaa? Jos asianlaita on noin, niin silloin meillä on „neuvosto-tradeunionismia”, „neuvostolaista rauhan solmimisen vastustamista” ja ties mitä kaikkea. Ei ole ainoatakaan pykälää, jonka perusteella ei voitaisi keksiä neuvostolaista „ismiä”. (R j a z a n o v: „neuvostolainen antibrestismi”.) Aivan oikein, „neuvostolainen antibrestismi”.

Mutta menetellessään noin harkitsemattomasti tov. Trotski tekee samalla omalta puoleltaan virheen. Hänen sanoistaan seuraa, että työläisvaltiossa työväenluokan aineellisten ja henkisten intressien puolustaminen ei ole ammattiliittojen tehtävä. Se on erehdys. Tov. Trotski puhuu „työläisvaltiosta”. Anteeksi, mutta se on abstraktio. Kun me vuonna 1917 kirjoitimme työläisvaltiosta, niin se oli ymmärrettävää, mutta kun meille sanotaan nyt: „Miksi työväenluokkaa pitää puolustaa, keneltä sitä pitää puolustaa, kun ei ole porvaristoa ja kun on työläisvaltio”, tehdään ilmeinen virhe. Valtiomme ei ole täysin työläisvaltio, siinäpä se. Ja juuri tämä on tov. Trotskin pahimpia virheitä. Olemme nyt siirtyneet yleisistä periaatteista asioiden käsittelyyn ja dekreetteihin, mutta meitä kiskotaan taaksepäin, pois aloittamastamme käytännöllisestä ja asiallisesta toiminnasta. Niin ei saa tehdä. Valtiomme ei itse asiassa ole työläisvaltio, vaan työläis- ja talonpoikaisvaltio — tämä ensinnäkin. Ja tästä seuraa monta seikkaa. (B u h a r i n: Millainen? Työläis- ja talonpoikaisvaltioko?) Ja vaikka tov. Buharin huutaakin perältä: „Millainen? Työläis- ja talonpoikaisvaltioko?”, jätän vastaamatta hänelle. Jos joku haluaa, niin palauttakoon mieleensä vasta äsken päättyneen Neuvostojen edustajakokouksen <sup>4</sup>, — siitä saa jo vastauksen.

Eikä siinä kaikki. Puolueohjelmastamme — se on asiakirja, jonka „Kommunismmin aakkosten” kirjoittaja tuntee oikein hyvin, — jo tästä ohjelmasta nähdään, että valtiomme on työläisvaltio, jossa on *virkevaltiaisuuden vikaa*. Ja meidän on ollut pakko varustaa se tuollaisella harmillisella

nimilapulla, jos niin voisi sanoa. Tämä se on siirtymävaiheen todellisuutta. Käytännössä tällaiseksi muodostuneessa valtiossa ammattiliitoilla ei ole siis mitään puolustettavaa, niitä ei siis tarvita puolustamaan kauttaaltaan järjestyneen proletariaatin aineellisia ja henkisiä intressejä, niinkö? Tällainen ajatus on teoreettisesti aivan virheellinen. Se vie meidät abstraktioiden tai ihanteen maailmaan, ihanteen, jonka saavutamme 15—20 vuoden kuluttua, enkä ole varma siitäkään, että saavutamme sen nimenomaan tuossa ajassa. Mehän olemme tekemisissä todellisuuden kanssa, jonka tunnemme hyvin, ellemme vain huumaa itseämme, ellemme innostu intelligenteille ominaiseen suunsoittoon tai abstrahointiin taikka sellaiseen, mikä toisinaan näyttää „teorialta”, mutta tosiasiallisesti onkin virhe, siirtymävaiheen erikoisuuksien väärää arviointia. Nykyinen valtiomme on sellainen, että kauttaaltaan järjestyneen proletariaatin pitää puolustaa itseään, ja meidän tulee käyttää näitä työväenjärjestöjä niin, että ne puolustavat työläisiä näiden omalta valtiolta ja että työläiset puolustavat valtiotamme. Kummassakin tapauksessa puolustaminen tapahtuu siten, että valtiolliset toimenpiteemme ja meidän liittoutumisemme, „yhdistymisemme” ammattiliittojemme kanssa kietoutuvat omaperäisesti toisiinsa.

Tästä yhdistymisestä minun on vielä puhuttava. Mutta jo yksistään tämä sana osoittaa, että jos tässä aletaan keksiä itselleen sellaista vihollista kuin „neuvosto-tradeunionismi”, niin silloin tehdään virhe. Käsité „yhdistäminen” nähkääs edellyttää, että on olemassa *erilaisia* tekijöitä, jotka *tulee* vielä yhdistää; käsité „yhdistäminen” sisältää sen, että on osattava käyttää hyväksi valtiovallan toimenpiteitä kauttaaltaan järjestyneen proletariaatin aineellisten ja henkisten intressien puolustamiseksi tätä valtiovaltaa *vastaan*. Kun pääsemme yhdistämisessä niin pitkälle, että tapahtuu *yhdistyminen* ja *yhteensulautuminen*, kokoonnumme pitämään edustajakokousta, jossa käsittelemme asiallisesti käytännön antamaa kokemusta emmekä periaatteellisia „erimielisyyksiä” tai abstraktisia teoreettisia järkeilyjä. Yhtä tuloksettomasti on yritetty löytää periaatteellisia erimielisyyksiä tov. Tomskin ja tov. Lozovskin suhteen, jotka tov. Trotski on esittänyt ammattiliitto-„byrokraateiksi”; kummalla osapuolella tässä väittelyssä ilmenee byrokraattisia pyrkimyksiä, siitä puhun myöhemmin.

Tiedämme vallan hyvin, että joskin tov. Rjazanovin pienenä heikkoutena on toisinaan se, että hänen täytyy ehdottomasti sepittää ohjelause ja milteipä periaatteellinen, niin tätä vikaa tov. Tomski ei ole lisännyt lukuisiin vikoihinsa. Siksi minusta on jo kerrassaan liikaa ryhtyä täällä periaatteelliseen taisteluun tov. Tomskia vastaan (niin kuin tov. Trotski tekee). Suorastaan ihmettelen sitä. Aikoinaan meidän kaikkien vikana olivat monet ryhmien väliset, teoreettiset ja kaikenlaiset muut erimielisyydet — teimme tietysti yhtä ja toista hyödyllistäkin —, mutta olemmehan kai siitä pitäen kehittyneet. On jo aika siirtyä periaatteellisten erimielisyyksien keksimisestä ja liioittelemisesta tositoimeen. En ole milloinkaan kuullut, että Tomski olisi etupäässä teoreetikko, että Tomski havittelisi teoreetikon nimeä; ehkä tämä on hänen puutteitaan, se on eri kysymys. Mutta että Tomskin, joka on päässyt yhteisymmärrykseen ammatillisen liikkeen kanssa, on kuvastettava, tietoisesti tai tietämättään — se on eri kysymys, en sano, että hän tekee sen aina tietoisesti, — että asemansa vuoksi hänen on kuvastettava tätä monimutkaista siirtymävaihetta, ja jos joukkoja jokin vaivaa eivätkä ne itse tiedä mikä niitä vaivaa, eikä Tomskikaan tiedä, mikä niitä vaivaa (a p l o d e j a, n a u r u a), jos hän tällöin valittaa, niin vakuutan, että se on katsottava ansioksi eikä viaksi. Olen aivan varma siitä, että Tomskilla on paljon erinäisiä teoreettisia virheitä. Mutta jos istuudumme pöydän ääreen ja ryhdymme kirjoittamaan harkitusti päätöslauselmaa tai teesejä, niin oikaisemme ne kaikki tai ehkä jätämme oikaisemattakin, sillä tuotannollinen työ on mielenkiintoisempaa kuin pienen pienten teoreettisten erimielisyyksien oikaiseminen.

Nyt siirryn puhumaan „tuotannollisesta demokratiasta”; tämä on niin sanoakseni tarkoitettu Buharinille. Tiedämme vallan hyvin, että kaikilla ihmisillä on pikku heikkouksia, ja pikku heikkouksia on suurmiehilläkin, m.m. myös Buharinilla. Jos on jokin konstikas sana, niin sitä hän ei voi olla kannattamatta. Joulukuun 7 p:nä hän kirjoitti Keskuskomitean täysistunnossa milteipä nautinnolla päätöslauselman tuotannollisesta demokratiasta. Ja mitä enemmän mietin tuota „tuotannollista demokratiaa”, sitä selvemmin havaitsen, että sanonta on teoreettisesti virheellinen ja harkitsematon. Pelkkää sekasotkua. Ja tämän esimerkin nojalla on vielä kerran, ainakin puoluekokouksessa, sanottava:

„Tov. N. I. Buharin, vähemmän konstikkaita sanontoja,— se on hyödyksi teille, teorialle, tasavallalle.” (Suosiosoituksia.) Tuotantoa tarvitaan aina. Demokratia on vain politiikan alan kategorioita. Sitä vastaan, että tätä sanaa käytetään puheessa tai artikkelissa, ei voida sanoa mitään. Artikkelissa käsitellään ja valaistaan selvästi yhtä suhdetta, ja se riittää. Mutta kun siitä tehdään teesi, kun halutaan tehdä siitä tunnus, joka yhdistäisi „samanmieliset” ja erimieliset, kun sanotaan niin kuin Trotski, että puolueen pitää „valita jompikumpi kahdesta tendenssistä”, niin se kuulostaa jo perin kummalliselta. Puhun erikseen siitä, pitääkö puolueen „valita” ja kenen syytä on, että puolue on saatettu sellaiseen tilaan, jolloin pitää „valita”. Koska näin on kuitenkin käynyt, niin meidän on sanottava: „Valitkaa ainakin vähemmän sellaisia teoreettisesti virheellisiä ja pelkkää sekasotkua olevia tunnuksia kuin ’tuotannollinen demokratia.’” Kumpikaan, Trotski enempää kuin Buharinakaan ei ole harkinnut teorian kannalta syvällisesti tätä sanontaa, ja siksi he ovat menneet sekaisin. „Tuotannollinen demokratia” johdattaa ajatuksiin, jotka eivät kuulu lainkaan niiden aatteiden piiriin, jotka ovat heitä kiinnostaneet. He halusivat tähdentää tuotantoa, kiinnittää siihen suurempaa huomiota. On eri asia, jos sitä tähdennetään artikkelissa tai puheessa, mutta kun siitä tehdään teesi ja puolueen pitää valita, niin sanon, että älkää valitko sitä, sillä se on sekasotkua. Tuotantoa tarvitaan aina, demokratiaa ei aina. Tuotannollinen demokratia synnyttää koko joukon peräti virheellisiä ajatuksia. Saapaspariakaan ei ole ehditty kuluttaa sen jälkeen, kun propagoitiin yksilön johtovaltaa. Ei saa sotkea asioita eikä aiheuttaa sitä vaaraa, että ihmiset menevät sekaisin: milloin on kansanvalta, milloin yksilön johtovalta, milloin diktatuuri. Missään tapauksessa ei saa luopua diktatuuristakaan,— kuulen Buharinin karjuvan perältä: „Aivan oikein.” (Naurua. Suosiosoituksia.)

Edelleen. Syyskuusta lähtien olemme puhuneet, että on siirryttävä ensisijaisuusperiaatteesta tasapuolisuusperiaatteen, olemme puhuneet siitä Keskuskomitean vahvistamassa yleisen puoluekonferenssin päätöslauselmassa<sup>5</sup>. Kysymys on vaikea. Joudutaan näet tavalla tai toisella yhdistämään tasapuolisuus ja ensisijaisuus, joskin nämä käsitteet eliminoivat toisensa. Olemme sentään oppineet

hiukan marxilaisuutta, oppineet sen, miten ja milloin voidaan ja täytyy yhdistää toisiinsa vastakohtat, ja mikä tärkeintä: vallankumouksessamme olemme kolmen ja puolen vuoden aikana monesti yhdistäneet käytännössä vastakohtia toisiinsa.

Kysymykseen on ilmeisesti suhtauduttava perin varovasti ja harkitusti. Puhuimmehan näistä periaatekysymyksistä jo niissä surullisen kuuluisissa KK:n täysistunnoissa \*, joissa muodostui seitsikkoja ja kahdeksikkoja sekä tov. Buharinin kuuluisa „puskuriryhmä”<sup>7</sup>, ja totesimme jo niissä, ettei siirtyminen ensisijaisuudesta tasapuolisuuteen ole helppoa. Niinpä siis täyttääksemme syyskuun konferenssin päätöksen meidän on hiukan aherrettava. Nämä kaksi vastakkaista käsitettä voidaan nähkääs yhdistää siten, että tuloksena on kakofonia, mutta ne voidaan yhdistää myös niin, että syntyy sinfonia. Ensisijaisuus merkitsee tietyn teollisuusalan asettamista etutilalle kaikkiin muihin tarpeellisiin tuotannonhaaroihin verrattuna siksi, että se on olennaisin. Missä sille myönnetään etuoikeuksia? Kuinka suuria etuoikeuksia sille voidaan antaa? Kysymys on kiperä ja minun on sanottava, ettei sen ratkaisemiseen riitä pelkkä tunnollisuus, sitä ei kykene ratkaisemaan urhoollinenkaan mies, jolla saattaa olla paljon mainioita ominaisuuksia, mutta joka on pätevä vain omalla paikallaan; tässä on osattava suhtautua oikealla tavalla varsin omalaatuisen kysymykseen. Kun siis asetetaan ensisijaisuus- ja tasapuolisuuskysymys, niin sitä on käsiteltävä ennen kaikkea harkitusti, mutta tätäpä ei olekaan havaittavissa tov. Trotskin kirjasessa; mitä kauemmin hän muokkailee alkuperäisiä teesejään, sitä enemmän niissä on vääriä päätelmiä. Tällaista saamme lukea hänen viimeisimmistä teeseistään:

...„Kulutuksen, t.s. työtätekevien henkilökohtaisten toimeentuloehtojen, alalla on noudatettava tasapuolisuuslinjaa. Tuotannon alalla ensisijaisuusperiaate pysyy meillä vielä kauan ratkaisevana”... (41. tee-i, Trotskin kirjasen 31. sivu).

Teoreettisesti tuo on pelkkää sekasotkua. Se ei lainkaan pidä paikkaansa. Ensisijaisuus on etuoikeuksien myöntämistä, mutta etuoikeuksien myöntäminen ilman kulutusta ei

\* Tarkoitetaan marras- ja joulukuussa 1920 pidettyjä KK:n täysistuntoja. Ks. niiden hyväksymiä päätöslausemia „Pravdasta” № 255, 13. XI. 1920, sekä № 281, 14. XII. 1920, samoin myös lehtiselostusta „Izvestija TsK RKP”<sup>6</sup> julkaisun 26. numerosta, 20. XII. 1920.



ole mitään. Jos minulle myönnetään sellainen etuoikeus, että alan saada kahdeksannesnaulan leipää, niin kiitän nöyrimmästi sellaisesta etuoikeudesta. Ensisijaisuusperiaatteen mukainen etuoikeuksien myöntäminen edellyttää etuoikeuksien myöntämistä myös kulutuksen alalla. Ilman sitä ensisijaisuus on haavetta, turha toivo, mutta me olemme sentään materialisteja. Työläisetkin ovat materialisteja; jos puhut ensisijaisuudesta, niin anna myös leipää, vaatetta, lihaa. Vain näin me olemme käsittäneet ja käsitämme nämä kysymykset, kun olemme joutuneet satoja kertoja pohtimaan niitä erilaisten konkreettisten kysymysten yhteydessä Puolustusneuvostossa <sup>8</sup>, kun yksi kiskoo saappaita itselleen ja sanoo: „Minä edustan avainteollisuutta”, mutta toinen vastaa: „Saappaat minulle, muuten sinun avainteollisuustyöläisesi eivät kestä ja sinun ensisijaisuutesi loppuu siihen.”

Huomaamme, että tasapuolisuuden ja ensisijaisuuden kohdalta kysymys on asetettu teeseissä periaatteellisesti väärin. Sitä paitsi otetaan vielä taka-askel siitä, mikä on käytännössä jo tarkistettu ja aikaansaatu. Niin ei saa tehdä, se ei voi johtaa mihinkään hyvään.

Edelleen: kysymys „yhdistämisestä”. Tällä haavaa olisi parasta olla puhumatta „yhdistämisestä”. Puhuminen on hopeaa, vaitiolo kultaa. Minkä vuoksi? Sen vuoksi, että käytännössä olemme jo ryhtyneet yhdistämään; meillä ei ole ainoatakaan suurta kuvernementin kansantalouselneuvoston, Korkeimman kansantalouselneuvoston tai Kulkulaitosten kansankomissariaatin suurta osastoa t.m.s., jossa ei *käytännössä* olisi toimitettu yhdistämistä. Mutta ovatko tulokset täysin myönteisiä? Siinäpä se niksi onkin. Tutki *käytännöllistä kokemusta*, miten yhdistäminen on suoritettu ja mitä sillä on saatu aikaan. Dekreettejä, joiden nojalla yhdistäminen on toimitettu laitoksessa tai toisessa, on niin paljon, ettei niitä jaksakaan luetellakaan. Mutta me emme ole vielä kyenneet tutkimaan asiallisesti omaa käytännöllistä kokemustamme, tutkimaan käytännöllisesti, mihin tuloksiin siten on päästy, mitä hyötyä on ollut tietystä yhdistämisestä tietyllä teollisuusalalla, kun se ja se kuvernementin ammattiliittoneuvoston jäsen oli siinä ja siinä toimessa kuvernementin kansantalouselneuvostossa, mihin se on johdannut, montako kuukautta hän oli yhdistämässä näitä laitoksia j.n.e. Me olemme osanneet keksiä yhdistämistä

koskevan periaatteellisen erimielisyyden ja samalla tehdä virheen, sellaiseen olemme mestareita, mutta meistä ei ole tutkimaan eikä tarkastamaan omaa kokemustamme. Ja kun meillä alkaa olla sellaisia Neuvostojen edustajakokouksia, joissa muiden jaostojen lisäksi, jotka tutkivat maatalouspiirejä maanviljelyksen parantamista koskevan lain erilaisen soveltamisen kannalta, tulee olemaan myös sellaisia jaostoja, joissa tutkitaan yhdistämistä, Saratovin kuvernementin myllyteollisuudessa, Pietarin metalliteollisuudessa, Donbassin hiiliteollisuudessa y.m. toimitetun yhdistämisen tuloksia, kun nämä jaostot koottuaan runsaasti aineistoa sanovat: „Olemme tutkineet sen ja sen”, silloin minä sanon: „Nyt olemme ryhtyneet tositoimeen, olemme sivuuttaneet lapsuusiän!” Voisiko mikään olla surkuteltavampaa ja virheellisempää kuin se, että sen jälkeen, kun olemme käyttäneet kolme vuotta yhdistämiseen, meille esitetään „teesit”, joissa sepitetään periaatteellisia erimielisyyksiä yhdistämisestä? Olemme jo aloittaneet yhdistämisen, ja olen varma siitä, että olemme menetelleet oikein, mutta emme ole vielä tutkineet kokemuksemme antamia tuloksia niin kuin kuuluu. Senpä vuoksi ainoaa viisasta taktiikkaa yhdistämiskysymyksessä on: ole vaiti.

On tutkittava käytännöllistä kokemusta. Olen allekirjoittanut dekreettejä ja päätöksiä, joissa on ollut ohjeita käytännöllisistä yhdistämisistä, ja käytäntö on sata kertaa tärkeämpi kuin mikään teoria. Senpä vuoksi kun sanotaan: „Puhukaamme nyt 'yhdistämisestä'”, vastaankin: „Tutkikaamme se, mitä olemme tehneet.” Epäilemättä olemme tehneet paljon virheitä. Yhtä mahdollista on sekin, että hyvin monia dekreettejämme tulee muuttaa. Siitä olen samaa mieltä, enkä yleensä ole vähimmässäkään määrin ihastunut dekreetteihin. Mutta esittäkää sitten käytännöllisiä ehdotuksia: on muutettava sitä ja sitä. Se on asiallista kysymyksen asettelua. Se ei ole enää turhaa työtä. Se ei johda byrokraattiseen tuulentupien rakenteluun. Kun katselel Trotskin kirjasen VI lukua, „Käytännöllisiä johtopäätöksiä”, niin käytännöllisissä johtopäätöksissä on juuri tuo vika, sillä tässä luvussa sanotaan, että Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston ja Korkeimman kansantalouselämyksen puhemiesjäsenistä puolet tai vähintään kolmannes ja kollegion jäsenistä kaksi kolmasosaa tai vähintään puolet j.n.e. pitää olla sellaisia, jotka ovat kum-

mankin laitoksen jäseniä. Minkä perusteella? Niin vain, „arviokaupalla”. Dekreeteissämme samantapaiset suhdelluvut määrätään tietenkin usein nimenomaan „arviokaupalla”, mutta miksi sitä ei voida välttää dekreeteissä? En puolla kaikkia dekreettejä enkä halua kuvata niitä paremmiksi kuin ne todellisuudessa ovat. Niissä on useinkin määritelty arviokaupalla sellaiset ehdolliset suureet kuin puolet, kolmannes j.n.e. yhteisiä jäseniä. Kun dekreetissä sanotaan tuolla tavalla, niin se merkitsee: yrittäkää tehdä näin, punnitsemme sitten „yrityksenne” tulokset. Analysoimme sitten, mitä siitä loppujen lopuksi tuli. Kun olemme saaneet sen selville, menemme pitemmälle. Me yhdistämme ja tulemme yhdistämään yhä paremmin, sillä meistä tulee yhä parempia käytännön ja toimen miehiä.

Taidankin harjoittaa jo „tuotantopropagandaa”? Minkäs sille voi! Puhuttaessa siitä, mitä osaa ammattiliitot esittävät tuotannossa, on kajottava myös tähän kysymykseen.

Niinpä siirryn käsittelemään tuotantopropagandakysymystä. Tämäkin on käytännön kysymys, ja me asetamme sen käytännöllisesti. Tuotantopropagandan harjoittamista varten on olemassa valtionlaitoksia, niitä on jo muodostettu<sup>9</sup>. En tiedä, ovatko ne hyviä vai huonoja; niitä on kokeiltava; eikä tästä kysymyksestä tarvitse kirjoittaa mitään „teesejä”.

Kun on puhe yleensä ammattiliittojen tuotannossa esittämästä osasta, niin demokratiakysymyksessä ei kaivata muuta kuin tavallista demokratismia. Sellaiset metkut kuin „tuotannollinen demokratia” ovat virheellisiä eikä niistä ole mitään hyötyä. Tämä ensiksi. Ja toiseksi — tuotantopropaganda. Laitokset on jo muodostettu. Trotskin teeseissä puhutaan tuotantopropagandasta. Suotta, sillä tässä asiassa „teesit” ovat jo vanhentuneet. Onko tuo laitos hyvä vai huono, sitä emme vielä tiedä. Kokeilemme käytännössä ja sanomme sitten. Tutkikaamme ja kyselkäämme. Olettakaamme, että edustajakokouksessa muodostetaan kymmenen 10-henkistä jaostoa. „Oletko sinä harjoittanut tuotantopropagandaa? Millä tavalla ja mitä tuloksia siitä on ollut?” Tutkittuamme tämän palkitsemme parhaiten kunnostautuneet ja hylkäämme epäonnistuneiden kokemuksen. Meillä on jo käytännön kokemusta, joskin pientä, vähäistä, mutta kuitenkin on, mutta meitä yritetään hilata siitä taaksepäin, käsittelemään „periaatteellisia teesejä”.

Se on pikemminkin „taantumuksellista” liikettä kuin „tradeunionismia”.

Edelleen, kolmanneksi, palkinnot. Palkintojen maksu *luonnontuotteina* — siinä ammattiliittojen tuotannossa esittämä osa, se on niiden tehtäviä. Asia on pantu alulle. Aloite on tehty. Tarkoitukseen on myönnetty viisisataa tuhatta puutaa viljaa; ja sata seitsemänkymmentä tuhatta on jo käytetty. En tiedä, onko tuo vilja käytetty hyvin, oikein. Kansankomissaarien Neuvostossa osoitettiin, ettei sitä jaeta kunnolla: sitä ei anneta palkintona, vaan palkan lisänä; samaa puhuivat sekä ammattiliittomiehet että Työasiain kansankomissariaatin työntekijät. Määräsimme valiokunnan tutkimaan asiaa, mutta sitä ei ole vielä tutkittu. Sata seitsemänkymmentä tuhatta puutaa viljaa on jaettu; sitä on jaettava niin, että tulisi palkituksi se, joka on osoittanut sankaruutta tai on osoittautunut tunnolliseksi, kyvykkääksi ja antaumukselliseksi talousmieheksi, sanalla sanoen sellaiseksi, jolla on Trotskin ylistämät ominaisuudet. Nyt ei kuitenkaan ole kysymys teeseissä ylistelemisestä, vaan viljan ja lihan antamisesta. Eiköhän olisi viisainta kieltää esim. liha tietyltä työläiskategorialta ja antaa sitä palkintona toisille työläisille, „avainteollisuus”-työläisille? Emme me kieltäydy sellaisesta ensisijaisuudesta. Sellainen ensisijaisuus on tarpeellista. Ryhtykäämme tutkimaan tarkoin, miten olemme käytännössä noudattaneet ensisijaisuusperiaatetta.

Sitten neljänneksi kurinpidolliset oikeusistuimet. Älköön tov. Buharin panko pahakseen, mutta ammattiliittojen tuotannossa esittämä osa ja „tuotannollinen demokratia” ovat pötyä, ellei meillä ole kurinpidollisia oikeusistuimia. Teidän teeseistänne ne puuttuvat. Näin ollen Trotskin teeseistä ja Buharinin kannanotosta voidaan tehdä niin periaatteellisesti, teoreettisesti kuin käytännöllisestikin sama johtopäätös: luoja meitä niiltä varjeltoon!

Ja päädyn tuohon johtopäätökseen varsinkin kun ajatellen: te ette aseta kysymystä marxilaisesti. Ei siinä kyllin, että teeseissä on useita teoreettisia virheitä. „Ammattiliittojen merkitystä ja tehtäviä” on ryhdytty arvioimaan epämarxilaisesti, sillä noin laajaa aihetta ei saa ryhtyä käsittelemään ottamatta perin pohjin selvää nykyhetken poliittisista erikoisuuksista. Emmehän me tov. Buharinin kanssa suotta kirjoittaneet ammattiliittoja koskevassa

VKP:n IX edustajakokouksen päätöslauselmassa, että politiikka on talouselämän keskittyneintä ilmenemistä.

Analysoidessamme nykyistä poliittista ajankohtaa voimme sanoa, että elämme siirtymäkauteen kuuluvaa siirtymäkautta. Proletariaatin diktatuuri on kokonaisuudessaan siirtymäkautta, mutta nykyään meillä on niin sanoakseni joukko uusia siirtymäkausia. Armeijan kotiuttaminen, sodan päätyminen, mahdollisuus paljon pitempään rauhalliseen hengähdystaukoon kuin aikaisemmin ja pysyvämpään siirtymiseen pois sotarintamalta työrintamalle. Jo tämänkin vuoksi, jo yksistään tämän vuoksi proletaariluokan suhtautuminen talonpoikaisluokkaan muuttuu. Miten se muuttuu? Tätä täytyy tutkia huolellisesti, mutta teidän teesinne eivät edellytä sitä. On osattava odottaa niin kauan, kunnes olemme tutkineet sen. Kansa on lopen väsynyt, on kulutettu jo monet niistä varannoista, jotka piti käyttää eräiden ensisijaisten teollisuusalojen hyväksi, ja proletariaatin suhde talonpoikaistoon on muuttumassa. Sodasta johtunut väsymys on tavaton, tarve on lisääntynyt, mutta tuotanto ei ole lisääntynyt tai on lisääntynyt riittämättömästi. Toisaalta viittasin jo Neuvostojen VIII edustajakokouksessa esittämässäni alustuksessa siihen seikkaan, että olemme harjoittaneet pakotusta oikein ja tuloksellisesti silloin, kun olemme ensin osanneet vakuuttamisen avulla luoda sille perustan. Minun on sanottava, että Trotski ja Buharin eivät ole lainkaan ottaneet huomioon tätä perin tärkeää seikkaa.

Olemmeko luoneet kaikille uusille tuotannollisille tehtäville kyllin laajan ja tukevan perustan vakuuttamisen avulla? Emme, me olemme päässeet siinä tuskin alkuun. Emme ole vielä saaneet joukkoja mukaan. Entä voivatko joukot ryhtyä heti toteuttamaan noita uusia tehtäviä? Eivät voi. Sellainen kysymys kuin esim. pitääkö kukistaa tilanherra Wrangel, tuleeeko sääliä uhreja, joita se vaatii, sellainen kysymys ei kaipaakaan enää erikoista propagandaa. Sen sijaan ammattiliittojen tuotannollista merkitystä koskevan kysymyksen, mikäli ei tarkoiteta „periaate”-kysymystä eikä järkeilyä „neuvosto-tradeunionismista” eikä muuta sellaista pötyä, vaan pidetään silmällä kysymyksen asiallista puolta,— tämän kysymyksen olemme vasta ottaneet käsiteltäväksi, olemme vasta muodostaneet tuotantopropagandaa harjoittavan laitoksen; meillä ei ole vielä kokemusta.

Olemme alkaneet jakaa luontoispalkintoja, mutta meillä ei ole vielä kokemusta. Olemme muodostaneet kurinpidollisia oikeusistuimia, mutta tuloksista emme vielä tiedä. Poliittiselta kannalta katsoen tärkeintä on juuri joukkojen valmentaminen. Onko kysymys siltä kannalta valmisteltu, onko se tutkittu, harkittu, punnittu? Ei likimainkaan. Ja siinä on tehty karkea, erittäin paha ja vaarallinen poliittinen virhe, sillä juuri tässä kysymyksessä jos missään on noudatettava sääntöä: „mittaa seitsemän kertaa, leikkaa kerran”, mutta eräät ryhtyivät leikkaamaan mittaamatta kertaakaan. He sanovat, että „puolueen pitää valita jompikumpi kahdesta tendenssistä”, mutta eivät ole mitanneet vielä kertaakaan, vaan ovat keksineet pettävän iskulauseen „tuotannollinen demokratia”.

Pitää käsittää, mitä tämä iskulause merkitsee eritoten tällaisena poliittisena ajankohtana, jolloin joukot ovat nähneet omin silmin byrokratismin ja me olemme asettaneet päiväjärjestykseen byrokratismikysymyksen. Tov. Trotski sanoo teeseissään, että mitä työväendemokratiaan tulee, niin edustajakokouksen tehtäväksi jää „vain fikseerata se yksimielisesti”. Tuo ei pidä paikkaansa. Fikseeraus ei riitä, fikseeraus merkitsee, että vahvistetaan se, mikä on lopullisesti punnittu ja mitattu; tuotannollista demokratiaa koskevaa kysymystä ei ole punnittu vielä läheskään loppuun, tätä demokratiaa ei ole vielä kokeiltu eikä tarkastettu. Ajatelkaapa, millaisia tulkintoja saattaa joukkojen keskuudessa syntyä, kun esitetään iskulauseksi „tuotannollinen demokratia”.

„Me tavalliset ihmiset, rahvas, sanomme, että on pantava toimeen uudistuksia, tehtävä parannuksia, karkotettava byrokraatit, mutta sinä yrität höynäyttää minut käymään käsiksi tuotantoon, osoittamaan demokraattisuutta tuotannollisin saavutuksin, mutta minä haluan käydä käsiksi tuotantoon vasta sitten, kun hallintojen, päähallintojen y.m.s. kokoonpano on toisenlainen eikä noin byrokraattinen.” Te ette ole antaneet joukkojen keskustella asiasta, perehtyä ja harkita, ette ole antaneet puolueen hankkia uutta kokemusta ja pidätte jo kiirettä, menette liian pitkälle, keksitte kaavoja, jotka ovat teoreettisesti virheellisiä. Entä kuinka monta kertaa pahemmaksi tämän virheen tekevät ylettömän innokkaat täytäntöönpanijat? Poliittinen johtohenkilö ei vastaa yksinomaan siitä, miten hän johtaa, vaan

myös siitä, mitä hänen johdettavansa tekevät. Toisinaan hän ei sitä tiedä, monesti hän ei sitä haluakaan, mutta vastuu lankeaa hänelle.

Nyt siirryn käsittelemään Keskuskomitean marraskuun (9. pv.) ja joulukuun (7. pv.) täysistuntoja, joissa nämä virheet eivät ilmenneet enää loogisina jaosituksina ja arvostelmina eivätkä teoreettisina päätelminä, vaan tekoina. Keskuskomiteassa syntyi sekasotku ja mylläkkä; sellaista tapahtui ensimmäisen kerran puolueemme historiassa valankumouksen aikana, ja sellainen on vaarallista. Olennaisinta oli se, että tapahtui kahtiajako ja muodostui Buharinin, Preobrazhenskin ja Serebrjakovin „puskuri”-ryhmä, joka sai aikaan eniten pahaa ja sekaannusta.

Palauttakaapa mieleenne Glavpolitputin<sup>10</sup> ja Tsektranin<sup>11</sup> vaiheet. Huhtikuussa 1920 hyväksytyssä VKP:n IX edustajakokouksen päätöslauselmassa sanottiin, että muodostetaan Kulkulaitosten kansankomissariaatin poliittinen pääosasto Glavpolitputj, „väliaikainen” laitos, ja että „mahdollisimman lyhyessä ajassa” on päästävä normaaliin tilaan<sup>12</sup>. Syyskuussa luitte: „Siirry normaaliin tilaan”.\* Marraskuussa (9. pnä) pidettiin täysistunto ja Trotski esitti teesinsä, lausuntonsa tradeunionismista. Niin hyviä kuin hänen erinäiset lauselmansa tuotantopropagandasta olivatkin, täytyi sanoa, että kaikki se ei kuulu lainkaan asiaan, että se on taka-askel, ettei Keskuskomitean pidä nyt käsitellä sitä. Buharin sanoo: „se on oikein hyvä.” Ehkä se onkin oikein hyvä, mutta se ei ole vastaus kysymykseen. Kiiivaiden väittelyjen jälkeen hyväksytään kymmenellä äänellä neljää vastaan päätöslauselmaehdotus, jossa sanotaan kohteliaasti ja toverillisesti, että Tsektran itse „on jo asettanut päiväjärjestykseen” „proletaarisen demokratismin menetelmien voimistamisen ja kehittämisen liiton sisällä”. Siinä sanotaan, että Tsektranin tulee „osallistua toimelellisesti Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston yleiseen toimintaan kuuluen siihen samanlaisin oikeuksin kuin muut liittoon kuuluvat yhdistykset”<sup>14</sup>.

\* Ks. „Izvestija TsK RKP”, № 26, s. 2. Keskuskomitean syyskuun täysistunnon päätöslauselma, 3. kohta: „Edelleen KK on sitä mieltä, että nykyään liikennetyöläisten ammattiliitot ovat päässeet jo suuressa määrin siitä vaikeasta tilasta, joka pakotti muodostamaan Glavpolitputin ja Politvodin<sup>13</sup>, väliaikaiset vivut, joiden avulla tuettiin ja elvytettiin työtä. Sen vuoksi nyt voidaan ja pitää ryhtyä toimeen näiden järjestöjen liittämiseksi ammattiliittoon liittoeliminä, jotka mukautuvat ja sulautuvat ammattiliittokoneistoon.”

Mikä on tämän KK:n päätöksen perusajatus? Se on selvä: „Tsekanissa toimivat toverit! täyttäkää kunnollisesti älkääkä vain muodollisesti edustajakokouksen ja KK:n päätökset auttaaksenne toiminnallanne kaikkia ammattiyhdistyksiä, ettei olisi jälkeäkään byrokratismista, ensisijaisuudesta, sellaisesta pöyhkeilystä, että me muka olemme teitä parempia, rikkaampia ja saamme enemmän apua.”

Sen jälkeen ryhdytään käytännöllisiin toimenpiteisiin. Muodostetaan valiokunta, julkaistaan sen jäsenluettelo. Trotski eroaa valiokunnasta, yrittää hajottaa sen, ei halua tehdä työtä. Minkä vuoksi? Perusteita on vain yksi. Lutovinov tapaa järjestellä oppositioita. Se on totta, ja Osinski samaten. Sanon suoraan, että se ei ole kunnan peliä. Mutta onko tuo mikään peruste? Osinski vei mainiosti läpi siemenviljakampanjan. Olisi pitänyt tehdä työtä yhdessä hänen kanssaan hänen „oppositiokampanjastaan” huolimatta, mutta sellainen tempaus kuin valiokunnan hajottaminen on byrokraattinen teko, se ei ole neuvostohengen mukainen, vaan epäsosialistinen, virheellinen, poliittisesti vahingollinen teko. Aikana, jolloin on osattava erottaa „opposition” terveet ainekset epäterveistä, tuollainen menettely on perin virheellistä ja poliittisesti vahingollista. Kun Osinski käy „oppositiokampanjaa”, sanon hänelle: „se on vahingollista kampanjaa”, mutta kun hän käy siemenviljakampanjaa, niin sitä sopii ihailla. Enkä koskaan aio kiistää sitä, että Lutovinovin samoin kuin Ishtshenkon ja Shljapnikovin „oppositiokampanja” on virhe, mutta ei sen vuoksi saa panna valiokuntaa hajalle.

Mitä tuo valiokunta muuten merkitsi? Se merkitsi, että lopetettiin periaatteeton jaarittelu joutavista erimielisyyksistä ja ryhdyttiin tositoimeen. Tuotantopropaganda, palkitseminen, kurinpidolliset oikeusistuimet — nämä olivat niitä kysymyksiä, joista piti puhua ja joita valiokunnan piti käsitellä. Mutta silloin tov. Buharin, „puskuriryhmän” päämies, havaitessaan KK:ssa vaarallista kahtiajakautumista, ryhtyi luomaan Preobrazhenskin ja Serebrjakovin kanssa puskuria, sellaista puskuria, että minun on vaikea löytää sopivaa hienoa sanontaa tämän puskurin kuvaamiseksi. Jos osaisin piirtää pilakuvia niin kuin tov. Buharin, piirtäisin tov. Buharinista tällaisen kuvan: mies seisoo paloöljyämpäri kädessä ja kaataa öljyä tuleen; alle kirjoittaisin näin: „puskuriöljyä”. Tov. Buharin halusi luoda jotain;



epäilemättä hänellä oli mitä parhain ja „puskurillisin” aikomus. Puskurista ei kuitenkaan tullut mitään, vaan kävi niin, että hän ei ottanut huomioon poliittista tilannetta ja teki lisäksi teoreettisia virheitä.

Oliko tarpeellista järjestää kaikista sellaisista kiistoista laajaa väittelyä? Käsitellä noita jonninjoutavia juttuja? Haaskata siihen puolueen edustajakokouksen edellä viikkoja, jotka ovat meille tarpeen? Sinä aikana olisimme voineet käsitellä ja tutkia kysymykset, jotka koskevat palkintoja, kurinpidollisia oikeusistuimia ja yhdistämistä. Olisimme voineet ratkaista nämä kysymykset asiallisesti KK:n valiokunnassa. Jos tov. Buharin tahtoi luoda puskurin haluamatta samalla joutua sellaisen ihmisen asemaan, josta sanotaan: „meni yhteen huoneeseen, mutta joutuikin toiseen”, niin hänen olisi pitänyt sanoa ja vaatia, että tov. Trotski olisi jäänyt valiokuntaan. Jos hän olisi sanonut ja tehnyt niin, silloin olisimme astuneet toiminnan tielle, silloin olisimme selvittäneet tässä valiokunnassa, millaista on todellisuudessa yksilön johtovalta, millaista on kansanvalta, millaisia ovat virkaan nimetyt toimihenkilöt \* j.n.e.

Edelleen. Joulukuussa (joulukuun 7 pn täysistunnossa) tapahtui jo yhteenotto vesiliikennetyöläisten kanssa, mikä johti selkkauksen pahenemiseen, ja seurauksena oli, että Keskuskomiteassa kertyi jo kahdeksan ääntä meidän seitsemää vastaan. Tov. Buharin kirjoitti kiireen kaupalla joulukuun täysistunnon päätöslauselmaan „teoreettisen” osan pyrkien „sovitteluun” ja käyttämään „puskuria”, mutta valiokunnan hajoamisen jälkeen siitä ei tietenkään voinut tulla mitään.

On muistettava, että poliittinen johtohenkilö ei vastaa yksinomaan politiikastaan, vaan myös siitä, mitä hänen johdettavansa tekevät.

Missä sitten Glavpolitputj ja Tsektran tekivät virheen? Eivät ainakaan siinä, että ne turvautuivat pakotukseen. Se oli päinvastoin niiden ansio. Ne tekivät virheen siinä, että eivät kyenneet siirtymään ajoissa ja selkkauksitta, VKP:n IX edustajakokouksen vaatimuksen mukaisesti, normaaliin ammattiyhdistystoimintaan, eivät osanneet sovelluttaa toimintaansa kunnolleen ammattiliittojen toiminnan mukaiseksi, eivät kyenneet auttamaan näitä jouduttuaan

\* Kysymys on henkilöistä, jotka hoitavat valinnallista virkaa ylempää annetun määräyksen perusteella eivätkä valittuina. *Suom.*

tasavertaiseen asemaan näiden kanssa. On olemassa arvokkaita sota-ajan kokemuksia: sankaruus, tottelevaisuus y.m. Huonompien sotilasainesten osalta on koettu pahaakin: virkavaltaisuutta, kopeutta. Trotskin teesit ovat vastoin laatijansa tietoa ja tahtoa osoittautuneet sellaisiksi, että ne kannattavat sitä pahinta eikä parhainta, mitä on sota-ajan kokemuksissa. On muistettava, että poliittinen johtohenkilö ei vastaa yksinomaan politiikastaan, vaan myös siitä, mitä hänen johdettavansa tekevät.

Ja viimeinen asia, josta halusin puhua ja jonka vuoksi jouduin eilen sättimään itseäni tomppeliksi, on se, etten ollut huomannut tov. Rudzutakin teesejä. Rudzutakilla on se puute, että hän ei osaa puhua äänekkäästi, vaikuttavasti, kauniisti. Et huomaakaan, kun annat mennä ohi. Eilen, kun en voinut olla kokouksissa, selailin asiapapereitani ja löysin erään lehtisen, joka oli julkaistu 2.—6. marraskuuta 1920 pidettyä Ammattiliittojen V yleisvenäläistä konferenssia<sup>15</sup> varten. Lehtisen otsikko on „Ammattiliittojen tuotannolliset tehtävät”. Luen teille koko lehtisen, se ei ole suuri:

## AMMATTILIITTOJEN V YLEISVENALAISTA KONFERENSSIA VARTEN

### Ammattiliittojen tuotannolliset tehtävät (TOV. RUDZUTAKIN ALUSTUKSEN TEESIT)

1. Väliittömästi Lokakuun vallankumouksen jälkeen ammattiliitot osoittautuivat *miltei ainoiksi* elimiksi, jotka työväenvalvonnan toteuttamisen ohella saattoivat ja joiden tuli ottaa tehtäväkseen *tuotannon* järjestämis- ja *johtotyö*. Kansantaloutta johtavaa valtiokoneistoa ei vielä Neuvostovallassa alkuajoina ollut, samalla kun tuotantolaitosten omistajien ja ylemmän teknillisen henkilökunnan sabotaasi asetti kärkevästi työväenluokan tehtäväksi teollisuuden säilyttämisen ja maan koko talouskoneiston toiminnan normalisoinnin.

2. Korkeimman kansantalousneuvoston seuraavalla toimintakaudella, jolloin sen toiminta oli huomattavalta osaltaan yksityisyritysten likvidointia ja niiden valtiollisen johdon järjestämistä, *ammattiliitot suorittivat tätä työtä rinnan ja yhdessä* taloutta johtavien *valtioneelinten kanssa*.

Tällaisen *rinnakkaisuuden* selityksenä ja jopa puolustuksenakin oli valtioneelinten heikkous; historiallisesti sen puolustuksena oli se tosiasia, että ammattiliittojen ja taloudellisten johtoneelinten välillä saatiin aikaan täydellinen kontakti.

3. Valtion talouselintien johtaminen, niiden asteittainen perehtyminen tuotanto- ja hallintokoneiston hoitoon ja tämän koneiston eri osien toiminnan yhtenäistäminen — kaikki se *siirsi teollisuuden johtotyön* ja

tuotanto-ohjelmien laatimistyön *painopisteen noihin elimiin*. Siitä johdetaan ammattiliittojen toiminta tuotannon järjestämisen alalla oli *osallistumista* pää-, keskus- ja tehdashallintojen *kollegioiden muodostamiseen*.

4. Nyt meillä on jälleen muodostunut ajankohtaiseksi kysymykseksi Neuvostotasavallan talouselimien ja ammattiliittojen välisen läheisen yhteyden aikaansaaminen, kun on ehdottomasti käytettävä tarkoituksenmukaisesti jokaista yksityistä työläistä, saatava koko tuottajain joukko osallistumaan tietoisesti tuotantoprosessiin; kun taloutta johtava valtiokoneisto on vähin erin laajentuen ja mutkistuen muuttunut tuotantoon verrattuna suhteettoman, tavattoman suureksi byrokraattiseksi koneistoksi, se sysää kiertämättömästi ammattiliittoja osallistumaan välittömästi tuotannon järjestämiseen, ei yksinomaan siten, että talouselimissä on ammattiliittoja edustavia henkilöitä, vaan että ne osallistuvat siihen järjestönä.

5. Kun Korkein kansantalousneuvosto yleistä tuotantosuunnitelmaa laatiessaan pitää perustana *olemassa olevia tuotannon aineellisia elementtejä* (raaka- ja polttoaineita, koneiden tilaa j.n.e.), niin ammattiliittojen on otettava tämä kysymys tuotannollisten tehtävien vaatiman *työn järjestelyn* ja tarkoituksenmukaisen käytön *kannalta*. Sen vuoksi *ammattiliittojen pitää ehdottomasti osallistua yleisen tuotantosuunnitelman, niin sen eri osien kuin koko suunnitelmankin, laatimiseen*, jotta tuotannon aineellisten voimavarojen sekä samalla työn käyttö olisi mahdollisimman tarkoituksenmukaista.

6. Todellisen työkurin aikaansaaminen, menestyksellinen taistelu työkarkuruutta vastaan j.n.e. ovat mahdollisia vain siinä tapauksessa, että kaikki tuotantoon osallistujat ovat *tietoisesti mukana täyttämässä* näitä tehtäviä. Sitä ei saavuteta *byrokraattisilla menetelmillä eikä ylhäältä annetuilla käskyillä*, vaan sitä varten on välttämätöntä, että jokainen tuotantoon osallistuja käsittää suoritettavanaan olevat tuotannolliset tehtävät välttämättömiksi ja tarkoituksenmukaisiksi; että jokainen tuotannon työntekijä osallistuu paitsi ylhäältä saamiensa tehtävien suorittamiseen myös kaikkien tuotannossa esiintyvien, sekä teknillisten että organisatoristen, epäkohtien poistamiseen tietoisesti.

Ammattiliittojen tehtävät tällä alalla ovat tavattoman suuret. Niiden on opetettava *jäseniään panemaan merkille ja ottamaan huomioon jokaisessa työosastossa ja tehtaassa kaikki ne työvoiman käytössä esiintyvät epäkohdat, jotka aiheutuvat teknillisten välineiden vääristä käytöstä tai siitä, että hallinnollinen johtotyö on epätydyttävää*. Eri tuotantolaitoksissa ja tuotannonaloilla saatua *yhteistä kokemusta* on käytettävä hyväksi tarmokkaan taistelun käymiseksi vitkuttelua, leväperäisyyttä ja byrokratismia vastaan.

7. Jotta näiden tuotannollisten tehtävien tärkeys tulisi erikoisesti korostetuksi, ne on organisatorisesti asetettava tietyille sijalle tietyssä jokapäiväisessä työssä. III yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöksen nojalla ammattiliittojen yhteyteen perustettavien *talousostojen*, sitä mukaa kuin ne laajentavat toimintaansa, on vähitellen säilytettävä koko ammattiliittotyötä ja määrättävä sen luonne. Niinpä esimerkiksi nykyisissä yhteiskunnallisissa oloissa, kun koko tuotannon tarkoituksena on työtätekevien omien tarpeiden tyydyttäminen, *tulee palkkatariffin ja palkitsemisen olla sidottuja mitä läheisimmin tuotantosuunnitelman täyttöön ja riippua tästä*. Palkintojen ja osaksi palkankin maksamisesta

luontoisetuina on kehitettävä vähitellen *järjestelmä*, jonka mukaan *työläisten varustelu* riippuu työn tuottavuuden tasosta.

8. Ammattiliittötyön tällaisen järjestelyn tulee toisaalta tehdä loppu *rinnakkaisten elinten (poliittisten osastojen y.m.s.)* olemassaolosta ja toisaalta rakentaa jälleen luja yhteys joukkojen ja taloudellisten johtaelinten välille.

9. III edustajakokouksen jälkeen ammattiliittojen ei ole onnistunut toteuttaa läheskään täydellisesti ohjelmaansa ammattiyhdistysten osallistumisessa kansantalouden rakentamiseen toisaalta *sotatilan* ja toisaalta sen vuoksi, että ne ovat olleet *organisatorisesti heikkoja* ja talouselinten johtavasta ja käytännöllisestä työstä irtautuneita.

10. Sen vuoksi ammattiliittojen on otettava lähimmiksi tehtävikseen seuraavat käytännölliset tehtävät: a) mitä aktiivisin osallistuminen tuotannollisten ja hallinnollisten kysymysten ratkaisuun; b) välitön osallistuminen yhdessä vastaavien talouselinten kanssa *pätevien johtaelinten muodostamiseen*; c) tarkka tilinpito ja vaikuttaminen *erityyppisten hallintojen* alaisten laitosten tuotannolliseen työhön; d) ehdoton osallistuminen *taloussuunnitelmien* ja tuotanto-ohjelmien laatimiseen ja säätämiseen; e) *työn järjestely* ensisijaisia taloudellisia tehtäviä vastaavasti; f) *tuotantoagitaation ja -propagandan* laaja järjestäminen.

11. *Ammattiliittojen* ja niiden järjestöjen yhteydessä toimivat talousosastot on todella muutettava tehokkaiksi nopeasti toimiviksi vipusimiksi, joiden välityksellä ammattiliitot osallistuvat suunnitelmallisesti tuotannon järjestämiseen.

12. Työläisten suunnitelmallisen aineellisen huollon alalla ammattiliittojen on ulotettava *vaikutuksensa Elintarvikeasiain komissariaatin jakeluelimiin*, niin paikallisiin elimiin kuin keskuselimeenkin, osallistumalla käytännöllisesti ja asiallisesti kaikkien jakeluelinten työhön sekä *valvomalla* sitä ja kiinnittämällä erikoisesti huomiota *työläisten varustelusta huolehtivien keskus- ja kuvernementtikomissioiden* toimintaan.

13. Koska niin sanottu „ensisijaisuus” on erinäisten pää- ja keskuhallintojen y.m.s. ahtaasti omaan alaan rajoittuvien pyrkimysten vuoksi ehtinyt saada perin sekavan luonteen, ammattiliittojen on toimittava kaikkialla sen hyväksi, että taloudessa todella noudatetaan tätä ensisijaisuutta ja ensisijaisuuden määrittelyssä noudatettava tapaa muutetaan niin, että ensisijaisuus määrittellään tuotannonalan tärkeyden ja maan aineellisten voimavarojen mukaan.

14. On kiinnitettävä erikoista huomiota niin sanottuun mallituotantolaitosten ryhmään ja muutettava ne todella mallikelpoisiksi pätevän johdon järjestämisen, työkurin ja ammattiliittojärjestön toiminnan avulla.

15. Työn järjestelyn alalla ammattiliittojen tulee saattaa tariffiasiat johdonmukaiseen järjestykseen ja tarkistaa kaikin puolin työnormit; sen lisäksi niiden pitää ottaa varmoihin käsiinsä sellainen asia kuin taistelu eri *muodossa* (rokulointina, myöhästymisinä j.n.e.) *esiintyvää työkkarkuruutta* vastaan. Kurinpidolliset oikeusistuimet, joihin ei ole tähän mennessä kiinnitetty asian vaatimaa huomiota, on muutettava sellaisiksi, että niiden avulla voidaan todella taistella proletaarisen työkurin rikkomista vastaan.

16. Lueteltujen tehtävien täyttäminen samoin kuin käytännöllisen tuotantopropagandasuunnitelman laatiminen ja työläisten taloudellisen aseman parantamiseen tähtävien erinäisten toimenpiteiden suunnittelu-

kin on jätettävä talousosastojen huoleksi. Sen vuoksi Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston talousosasto on velvoitettava kutsuun koolle lähiaikoina erikoinen *Talousosastojen yleisvenäläinen neuvottelukokous* käsittelemään valtion talouselinten työhön liittyviä taloudellisen rakennustyön käytännöllisiä kysymyksiä.

Luullakseni huomaatte nyt, miksi minun piti säättä itseäni. Kas tämä on toimintaohjelma, tämä on sata kertaa parempi kuin se, jonka tov. Trotski on kirjoittanut moninkertaisen harkinnan jälkeen, ja se, mitä tov. Buharin on kirjoittanut (joulukuun 7 pn täysistunnon päätöslauselma) aivan harkitsematta. Kaikkien meidän, Keskuskomitean jäsenten, jotka emme ole toimineet vuosikausiin ammattiyhdistysliikkeessä, pitäisi ottaa oppia tov. Rudzutakilta, myös tov. Trotskin ja tov. Buharinin pitäisi ottaa häneltä oppia. Ammattiliitot ovat hyväksyneet tämän toimintaohjelman.

Me kaikki olemme unohtaneet kurinpidolliset oikeusistutimet, vaikka ilman luontoispalkintoja ja kurinpidollisia oikeusistutimia „tuotannollinen demokratia” on pelkkää jaarrittelua.

Vertaan Rudzutakin teesejä Trotskin teeseihin, jotka hän on jättänyt Keskuskomitealle. 5:nneen teesin lopussa sanotaan:

„...nyt heti on ryhdyttävä uudestijärjestämään ammattiliittoja, s.o. ennen kaikkea valikoimaan johtavaa henkilökuntaa nimenomaan tätä silmällä pitäen”...

Tämä on ilmeistä byrokratismia! Trotski ja Krestinski alkavat valikoida ammattiliittojen „johtavaa henkilökuntaa”!

Vielä kerran: juuri tämä selittää Tsektranin virheen. Tsektran ei tehnyt virhettä siinä, että se harjoitti painostusta; tämä on sen ansio. Sen virhe oli siinä, ettei se osannut suhtautua oikealla tavalla kaikkien ammattiliittojen yhteisiin tehtäviin, ettei se kyennyt itse siirtymään eikä auttamaan muita ammattiliittoja siirtymään kurinpidollisten toverioikeuksien parempaan, nopeaan ja menestykselliseen hyväksikäyttöön. Lukiessani sitä, mitä tov. Rudzutak puhuu teeseissään kurinpidollisista oikeusistutimista, ajattelin, että kaiketi niistäkin on jo olemassa dekreetti. Ja kuten selvisi, dekreetti on. „Työläisten kurinpidollisten toverioikeuksien *ohjesääntö*” julkaistiin marraskuun 14 pnä 1919 (Lakikokoelma № 537).

Ammattiliittojen on esitettävä mitä tärkeintä osaa näissä oikeuksissa. Ovatko nuo oikeusistuimet hyviä, kuinka menestyksellisesti ne toimivat ja toimivatko ne vakituisesti — sitä en tiedä. Jos analysoisimme käytännöllisiä kokemuksiamme, niin siitä olisi miljoona kertaa enemmän hyötyä kuin kaikesta siitä, mitä toverit Trotski ja Buharin ovat kirjoittaneet.

Lopetan. Tehdäkseni yhteenvedon kaikesta, mikä koskee tätä kysymystä, minun on sanottava, että näiden erimielisyyksien asettaminen laajan puolueväittelyn alaisiksi ja niiden käsittely puolueen edustajakokouksessa on tavattoman suuri virhe. Se on poliittinen virhe. Valiokunnassa ja vain valiokunnassa kysymyksen käsittely olisi muodostunut asialliseksi ja me olisimme päässeet eteenpäin, kun nyt sitä vastoin menemme taaksepäin ja menemme monta viikkoa taaksepäin abstraktisiin teoreettisiin väittämiin, sen sijaan että suhtautuisimme tehtävään asiallisesti. Mitä minuun tulee, niin tämä kyllästyttää minua hirveästi, ja vetäytyisin erittäin mielelläni syrjään tästä kaikesta, vaikken olisi sairaskaan, olisin valmis pakenemaan minne hyvänsä.

Yhteenvedo: Trotskin ja Buharinin teeseissä on kokonainen sarja teoreettisia virheitä. Monia periaatteellisia virheitä. Tuollainen suhtautuminen asiaan on poliittisesti täysin tahditonta. Tov. Trotskin „teesit” ovat poliittisesti vahingollisia. Kokonaisuutena hänen politiikkansa on ammattiliittojen byrokraattista tönimistä. Ja puolueemme edustajakokous tuomitsee ja hylkää tämän politiikan, siitä olen varma. (Myrskyisiä, kauan kestäviä suosiosoituksia.)

*Julkaistu v. 1921  
erillisenä kirjasena*

*Julkaistaan kirjasen tekstistä,  
joka on tarkistettu  
V. I. Leninin korjaaman  
pikakirjoitteen mukaan*

## KRIISI PUOLUEESSA

Edustajakokouksen edellä käyty väittely on kehittynyt jo kyllin laajaksi. Pienistä mielipide-eroavuuksista ja erimielisyyksistä on kehittynyt suuria, niin kuin tapahtuu aina, kun pidetään kiinni pikku virheestä ja vastustetaan kaikin voimin sen oikaisemista, tai kun yhden taikka muutaman henkilön tekemään pikku virheeseen takertuvat sellaiset ihmiset, jotka tekevät suuren virheen.

Näin kehittyvät aina erimielisyydet ja hajaannukset. Näin mekin olemme päätyneet pienistä erimielisyyksistä syndikalismiin, joka merkitsee täydellistä luopumista kommunismin ja väistämätöntä puolueen jakautumista, ellei puolue osoittaudu kyllin terveeksi ja voimakkaaksi voidakseen parantua taudistaan nopeasti ja perin pohjin.

Täytyy olla miehuutta katsoa karvasta totuutta suoraan silmiin. Puolue on sairas. Puoluetta puistattaa kuumetauti. Kysymys on nyt vain siitä, puistattaako tauti yksinomaan „kuumeisia huippukerroksia” ja niistäkin ehkä vain moskovalaisia vai vaivaako se koko elimistöä. Ja pystyykö elimistö viimeksi mainitussa tapauksessa muutamassa viikossa (ennen puoluekokousta ja itse puoluekokouksessa) täysin tervehtymään ja tekemään mahdolltomaksi taudin uusiutumisen vai muodostuuko tauti pitkälliseksi ja vaaralliseksi.

Mitä on tehtävä puolueen tervehtyttämiseksi mahdollisimman nopeasti ja täydellisesti? Sitä varten on tarpeen, että *kaikki* puolueen jäsenet ryhtyvät *tutkimaan* aivan kylmäverisesti ja mitä huolellisimmin 1) erimielisyyksien olemusta ja 2) puolueen sisäisen taistelun kehitystä. Kumpikin on välttämätöntä, sillä erimielisyyksien olemus

paljastuu, selviää ja konkretisoituu (ja hyvin usein myös muuttuu) *taistelun kulussa*, joka eri vaiheiden läpi kehityessään osoittaa meille, että taisteluun osallistuvien kokoomus ja lukumäärä, kannanotot taistelussa j.n.e. *eivät ole* samanlaisia kaikkien vaiheiden aikana. On *tutkittava* asiaa puolin ja toisin ja vaadittava ehdottomasti mitä tarkimpia, julkaistuja asiakirjoja, jotka voidaan kaikin puolin tarkastaa. Joka uskoo sanaan, se on auttamaton pölkkyä, jolle viitataan kintaalla. Jos *ei ole* asiapapereita, on kuulusteltava *kummankin* osapuolen tahi useiden osapuolien todistajia, heitä on ehdottomasti „kuulusteltava tiukasti” ja vierasmiesten läsnäollessa.

Yritän esittää jäsenyyksen muodossa oman käsitykseni erimielisyyksien olemuksesta sekä eri taisteluvaiheiden kehityksestä.

1. vaihe. Ammattiliittojen V yleisvenäläinen konferenssi, 2.—6. marraskuuta. Taistelu alkaa. Keskuskomitean jäsenistä esiintyvät „taistelijoina” vain Trotski ja Tomski. Trotski sinkauttaa „siivekkäät sanat” ammattiliittojen „ravistelusta”. Tomski väittää kiivaasti vastaan. Suurin osa KK:n jäsenistä seuraa syrjästä. He tekivät erittäin suuren virheen (ja minä ensi kädessä) siinä, että „emme huomanneet” V konferenssin hyväksymiä Rudzutakin teesejä „ammattiliittojen tuotannollisista tehtävistä”. Ne ovat *koko* väittelyn *kaikkein* tärkein asiakirja.

2. vaihe. Keskuskomitean täysistunto marraskuun 9 p:nä. Trotski esittää „teesien alustelman” „Ammattiliitot ja niiden merkitys vastedes”, missä ajetaan „ravistelu”-politiikkaa, jota *verhotaan* tai kaunistellaan puhumalla ammattiliittojen „mitä raskaimmasta kriisistä” ja uusista tehtävistä ja menetelmistä. Tomski, jota Lenin kannattaa tarmokkaasti, on sitä mieltä, että kiistojen painopiste on juuri „ravistelemisessa”, jolla on yhteyttä Tsektranin \* toiminnassa ilmenneisiin virheisiin ja liialliseen byrokratismiin. Samalla Lenin tekee kiistassa muutamia ilmeisen liioiteltuja ja siitä syystä virheellisiä „hyökkäyksiä”, minkä vuoksi käy tarpeelliseksi „puskuriryhmä”, jonka muodostaakin 10 KK:n jäsentä (siihen kuuluvat myös Buharin ja Zinovjev, mutta ei Trotski eikä Lenin). „Puskuri” päättää, että „erimielisyyksiä ei oteta laajan käsittelyn alaisiksi”,

\* Ks. II. huomautusta. Suom.



*peruuttaa Leninin alustuksen* (ammattiliitoille) ja määrää alustajaksi Zinovjevin käskien häntä „pitämään asiallisen, ei-väittäelyhenkisen alustuksen”.

Trotskin teesit hylätään. Hyväksytään Leninin teesit. Lopullisessa muodossaan päätöslauselma menee läpi äänimäärin 10 puolesta 4 vastaan (Trotski, Andrejev, Krestinski ja Rykov). Tässäkin päätöslauselmassa puolletaan „työn sotilaallistamisen terveitä muotoja”, tuomitaan „sentralismin ja sotilaallisten työtapojen muuttuminen byrokraatismiksi, mielivaltaisuuudeksi ja kaavamaisuudeksi” j.n.e. Tsektrania kehoitetaan „osallistumaan toimeliaammin Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston kaikkeen toimintaan kuuluen siihen samanlaisin oikeuksin kuin muut ammattiliitot”.

KK valitsee ammattiliittovaliokunnan, valitsee siihen myös тов. Trotskin. Trotski kieltäytyy osallistumasta valiokunnan toimintaan, ja jo *yksistään* tämä askel paisuttaa тов. Trotskin alun perin tekemää virhettä, mikä johtaa sittemmin ryhmäkuntaisuuteen. Ilman tuota askelta тов. Trotskin virhe (erheellisten teesien esittäminen) olisi ollut varsin vähäinen, sellainen, jollaisia poikkeuksetta kaikki KK:n jäsenet ovat jolloinkin tehneet.

3. vaihe. Vesiliikennetyöläisten selkkaus Tsektranin kanssa joulukuussa. KK:n täysistunto joulukuun 7 pnä. Tärkeimpinä „taistelijoina” eivät esiinny enää Trotski ja Lenin, vaan Trotski ja Zinovjev. Ammattiliittovaliokunnan puheenjohtajana Zinovjev selvitteli vesiliikennetyöläisten ja Tsektranin välistä joulukuun selkkausta. Joulukuun 7 pnä pidetään KK:n täysistunto. Zinovjev esittää käytännöllisen ehdotuksen: muutettakoon heti Tsektranin kokoonpanoa. KK:n enemmistö on sitä vastaan. Rykov asettuu Zinovjevin kannalle. Hyväksytään Buharinin päätöslauselmaehdotus, jonka käytännöllinen osa puhuu kolmelta neljäosaltaan vesiliikennetyöläisten puolesta, kun taas johdanto, hylättyään ammattiliittojen „uudestijärjestelyn ylhäältäkäsin” (3. pykälä), hyväksyy paljon puhutun „tuotannollisen demokratian” (5. pykälä). Meidän ryhmä KK:n jäseniä jää vähemmistöksi; me vastustamme Buharinin päätöslauselmaa pääasiallisesti siksi, että pidämme „puskuria” paperi-„puskurina”, sillä Trotskin syrjäytyminen ammattiliittovaliokunnan toiminnasta on tosiasiallisesti taistelun jatkamista ja sen laajentamista KK:n ulkopuolelle. Me ehdotamme

määrättäväksi puolueen edustajakokouksen helmikuun 6 päiväksi 1921. Ehdotus hyväksytään. Sitten edustajakokousta lykätään maaliskuun 6 päivään etäisten reuna-alueiden vaatimuksesta.

4. vaihe. Neuvostojen VIII edustajakokous. Trotski julkaisee joulukuun 25 p:nä „kannanottojaan esittelevän kirjasensa” „Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät”. Muodollisen demokratismien kannalta katsoen Trotskilla oli ehdottomasti oikeus esittää kannanottonsa, koska KK oli joulukuun 24 p:nä myöntänyt väittelyvapauden. Vallankumouksellisen tarkoituksenmukaisuuden kannalta katsoen se oli jo virheen tavatonta paisuttamista, *ryhmäkunnan muodostamista* virheellisen kannanotton pohjalla. Kirjaseen on lainattu KK:n joulukuun 7 p:nä hyväksymästä päätöslauselmasta vain se, mikä koskee „tuotannollista demokratiaa”, mutta *ei* sitä kohtaa, jossa vastustetaan „uudestijärjestelyä ylhäältäkin”. Joulukuun 25 p:nä Trotski lyö murskaksi „puskurin”, jonka Buharin loi joulukuun 7 p:nä Trotskin tukemana. Kirjaseen sisältö on kauttaaltaan, alusta loppuun saakka „ravistelu”-henkinen. Kirjasessa *ei ole* kuitenkaan onnistuttu osoittamaan „uusia” „tehtäviä ja menetelmiä”, joiden olisi pitänyt kaunistella tai verhota tai puoltaa „ravistelua”, ellei oteta huomioon konstikkaita periaatteettomia sanontoja („tuotannollinen ilmapiiri”, „tuotannollinen demokratia”), jotka ovat teoreettisesti virheellisiä ja asialliselta osaltaan sisältävät täydellisesti tuotantopropagandan käsitteeseen, tehtäviin ja puitteisiin.

5. vaihe. Väittely tuhansien, koko Venäjää edustavien vastuunalaisten puoluejohtajien edessä, Neuvostojen VIII edustajakokouksessa olleessa VKP:n puolueyhdyksessä, joulukuun 30 p:nä. Väitellään täyttä päätä. Zinovjev ja Lenin toisaalta, Trotski ja Buharin toisaalta. Buharin tahtoi „puskuroida”, mutta puhuu vain Leniniä ja Zinovjevia vastaan sanomatta sanaakaan Trotskia vastaan. Buharin lukee lyhyen otteen teeseistään (ne julkaistiin tammikuun 16 p:nä), mutta *vain* sen, jossa ei puhuta mitään kommunistista luopumisesta ja syndikalismiin siirtymisestä. Shljapnikov lukee („työläisopposition” nimissä) syndikalistisen ryhmäohjelman<sup>16</sup>, jonka tov. Trotski on jo aikaisemmin pannut aivan matalaksi (hänen ryhmäohjelmansa 16. teesi) ja jota kukaan (osittain kai juuri siitä syystä) ei ota vakavalta kannalta.

Minä puolestani pidän joulukuun 30 päivän väittelyn tärkeimpänä tapahtumana Rudzutakin teesien esittämistä. Tosiainkin: ei tov. Buharin eikä tov. Trotski — kumpikaan ei voinut sanoa mitään niitä vastaan, vaan keksivät vielä sellaisen jutun, että „parhaimman osan” näistä teeseistä olivat laatineet muka *tsektranilaiset* Holzmann, Andrejev ja Ljubimov. Ja niinpä Trotski teki varsin riemukkaasti ja lupsakasti pilaa Leninin epäonnistuneesta „diplomatiasta” — että Lenin muka halusi „rauentaa, estää” väittelyn, etsi „ukkosenjohdatinta” ja „tarttuikin kädellään sattumalta Tsektraniin eikä ukkosenjohdattimeen”.

Jutun kumosi heti silloin, joulukuun 30 pnä, Rudzutak, joka sanoi, ettei „Ammattiliittojen Keskusneuvostossa sinänsä” ole olemassakaan Ljubimovia, että Holzmann äänesti Keskusneuvoston puhemiehistössä Rudzutakin teesejä vastaan ja että ne oli laatinut valiokunta, johon kuuluivat Andrejev, Tsyperovitsh ja Rudzutak.

Olettakaamme kuitenkin hetkiseksi, että tovereiden Buharinin ja Trotskin keksimässä jutussa on perää. Mikään ei lyö heitä niin täydellisesti kuin sellainen olettamus. Kun kerran „tsektranilaiset” ovat lisänneet Rudzutakin päätöslauselmaehdotukseen omia „uusia” aatteitaan, kun kerran Rudzutak on ne hyväksynyt, kun kaikki ammattiliitot ovat hyväksyneet tämän päätöslauselman (2.—6. marraskuuta!!) ja kun Buharin ja Trotski eivät voi mitenkään vastustaa tätä päätöslauselmaa, niin mitä siitä seuraa?

Siitä seuraa, että kaikki Trotskin esittämät erimielisyydet ovat keksittyjä, hänellä *ei ole mitään* „uusia tehtäviä ja menetelmiä” *eikä niitä ole* „tsektranilaisillakaan”, ammattiliitot ovat sanoneet sanansa kaikesta asiallisesta ja oleellisesta, antaneet hyväksymisensä ja *tehneet päätöksensä* ja vieläpä *jo ennen kuin kysymys otettiin esille KK:ssa*.

Jos jotakin on kovasti moitittava ja „ravisteltava”, niin ei suinkaan Ammattiliittojen Keskusneuvostoa, vaan pikemminkin VKP:n Keskuskomiteaa siitä, että se „ei huomannut” Rudzutakin teesejä ja tämän virheensä vuoksi antoi mitä sisällyksettömimmän väittelyn paisua. Tsektranilaisen virhettä (itse asiassa se ei ollut mikään hirveä, vaan aivan tavallinen virhe, joka ilmeni tiettyinä byrokratismiin liioitteluna) ei voitu *salata* millään. Eikä sitä tarvitsekaan salata, kaunistella eikä puolustella, vaan oikaista. Siinä kaikki.

Ilmaisin Rudzutakin teesien sisällön joulukuun 30 p:nä esittämällä neljä kohtaa: 1) tavallinen demokratismi (ilman mitään liioitteluja, ilman mitään luopumista KK:n oikeudesta „nimittää” j.n.e., mutta myös ilman sitä, että puolustetaan itsepintaisesti eräiden „nimitettyjen” virheitä ja äärimmäisyyksiä, jotka vaativat oikaisemista); 2) tuotantopropaganda (tähän sisältyy kaikki, mikä on asiallista selaisissa kankeissa, naurettavissa, teoreettisesti virheellisissä „kaavoissa” kuin „tuotannollinen demokratia”, „tuotannollinen ilmapiiri” j.n.e.). Meillä on muodostettu *neuvostolaitos*: Yleisvenäläinen tuotantopropagandatoimisto. Sitä pitäisi tukea kaikin keinoin eikä pilata tuotannollista työtä *tuottamalla... huonoja teesejä*. Siinä kaikki; 3) luontoispalkinnot ja 4) kurinpidolliset toverioikeudet. Ilman 3. ja 4. kohtaa kaikki puheet „tuotannollisesta merkityksestä ja tehtävistä” y.m.s. ovat joutavaa periaatteetonta lorua, ja silti Trotskin „kannanottoja esittelevässä kirjassessa” on unohdettu nämä molemmat. Mutta Rudzutakilla ne on.

Joulukuun 30 p:n väittelystä puheen ollen minun on oikaistava vielä eräs virheeni. Sanoin: „Valtiomme ei itse asiassa ole työläisvaltio, vaan työläis- ja talonpoikaisvaltio.” Tov. Buharin huudahti oitis: „kenen?” Vastaukseksi viittasin juuri sitä ennen päättäneeseen Neuvostojen VIII edustajakokoukseen. Lukiessani nyt väittelyä koskevaa selostetta havaitsen, että olin väärässä ja tov. Buharin oli oikeassa. Minun olisi pitänyt sanoa: „Työläisvaltio on abstraktio. Tosiasiallisesti meillä on työläisvaltio, jonka erikoisuutena on ensinnäkin se, että maan väestöennemistönä eivät ole työläiset, vaan talonpojat, ja toiseksi se, että tässä työläisvaltiossa on virkavaltaisuuden vikaa.” Lukija, jolla on halua lukea puheeni kokonaan, näkee, että tämä oikaisu ei muuta perustelujani eikä liioin johtopäätöksiäni.

6. vaihe. Pietarin järjestö esittää Trotskin ryhmäohjelmaa vastaan tähdätyn „vetoimuksen puolueelle” ja Moskovan komitea esiintyy tätä vastaan („Pravda”, tammikuun 13 p:nä).

Yläportaassa muodostuneiden ryhmäkuntien taistelu vie siihen, että alajärjestöt puuttuvat asioihin. Se on suuri edistysaskel tervehtymistä kohti. Kummallista, että Moskovan komitea havaitsi „vaarallisen” puolen siinä, kun *Pietarin järjestö* esitti kannanottonsa, muttei halunnut huo-

mata *vaarallista puolta* siinä, kun tov. Trotski muodosti joulukuun 25 pnä ryhmäkunnan!!! Leikinlaskijat sanovat sellaista sokeutta (toispuolista sokeutta) „puskurilais-sokeudeksi”...

7. vaihe. Ammattiliittovaliokunta päättää työnsä ja esittää ryhmäohjelman (julkaisee tammikuun 14 pnä kirjasen, jonka otsikkona on „Ehdotus VKP:n X edustajakokouksen päätökseksi ammattiliittojen merkityksestä ja tehtävistä”<sup>17</sup> ja jonka on allekirjoittanut 9 KK:n jäsentä: Zinovjev, Stalin, Tomski, Rudzutak, Kalinin, Kamenev, Petrovski, Artjom ja Lenin sekä ammattiliittovaliokunnan jäsen Lozovski; toverit Shljapnikov ja Lutovinov „loikkasivat” kaiketi „työläis-opposition” puolelle). Se julkaistiin „Pravdassa” tammikuun 18 pnä ja tällöin sen allekirjoittivat myös Schmidt, Tsyperovitsh ja Miljutin.

„Pravdassa” julkaistaan tammikuun 16 pnä kaksi ryhmäohjelmaa: Buharinin (allekirjoitus: „Toveriryhmän valtuuttamina Buharin, Larin, Preobrazhenski, Serebrjakov, Sokolnikov, Jakovleva”) ja Sapronovin (allekirjoitus: „Ryhmä tovereita, jotka ovat demokraattisen sentralismin kannalla”, Bubnov, Boguslavski, Kamenski, Maksimovski, Osinski, Rafail, Sapronov)<sup>18</sup>. Moskovon komitean laajen- netussa kokouksessa tammikuun 17 pnä esiintyvät sekä näiden ryhmäohjelmien kannattajat että „ignatovilaiset” (teesit julkaistiin „Pravdassa” tammikuun 19 pnä allekirjoituksin: Ignatov, Orehov, Korzinov, Kuranova, Burovtsev, Maslov)\*.

Havaitsemme tässä toisaalta yksimielisyyden lisääntymistä (sillä KK:n 9 jäsenen ryhmäohjelma on täysin sopu- soinnussa V yleisvenäläisen ammattiliittokonferenssin päätöksen kanssa) ja toisaalta eripuraisuutta ja hajaannusta. *Aatteellisen* hajaannuksen kohokohtana ovat tällöin Buharinin ja kumpp. teesit. Tämä on niitä „käänteitä”, joista marxilaiset aikoinaan sanoivat sattuvasti: „käännä ei ole niinkään historiallinen kuin hysteerinen.” 17. teesissä sanotaan: ....„nykyhetkellä on välttämätöntä tehdä nämä ehdokkaat *pakollisiksi*” (nimittäin ammattiliittojen esittämät vastaavien „pää- ja keskushallintojen” jäsenehdokkaat).

\* Puolueen on muuten vaadittava, että „ryhmäohjelma” esitettäessä niissä on kaikkien kyseisestä ryhmäohjelmasta vastuussa olevien tovereiden täydellinen allekirjoitus. „Ignatovilaiset” ja „sapronovilaiset” ovat täyttäneet tämän vaatimuksen, mutta sitä eivät ole tehneet „trotskilaiset”, „buharinilaiset” eivätkä „shljapnikovilaiset”, nämä viittaavat nimeämättä jätettyihin tovereihin, jotka ovat muka vastuussa kyseisestä ryhmäohjelmasta.

Se on täydellistä luopumista kommunismista ja asettumista syndikalismiin kannalle. Se on tosiasiallisesti Shljapnikovin „valtion ammattiliitollistaminen”-tunnuksen toistamista; se on Korkeimman kansantalousneuvoston koneiston luovuttamista osa osalta vastaavien ammattiliittojen huostaan. Kun sanotaan: „esitän *pakolliset* ehdokkaat”, niin se on samaa kuin sanoa: „määrään”.

Kommunismi sanoo: proletariaatin etujoukko, kommunistinen puolue, johtaa puolueeseen kuulumattomia työläisjoukkoja valistamalla, kouluttamalla, opettamalla ja kasvattamalla näitä joukkoja (kommunismiin „koulu”), ensin työläisiä ja sitten myös talonpoikia, jotta nämä joukot voisivat keskittää ja lopulta keskittäisivät käsiinsä koko kansantalouden johdon.

Syndikalismi luovuttaa tuotantoaloittain jakautuneille puolueeseen kuulumattomille työläisjoukoille teollisuusalojen johdon („pää- ja keskushallinnot”) tehden siten puolueen tarpeettomaksi; se ei tee pitkäaikaista työtä joukkojen kasvattamiseksi eikä *koko kansantalouden* johdon keskittämiseksi *tosiasiallisesti* niiden käsiin.

VKP:n ohjelmassa sanotaan: „...*Ammattiliittojen tulee päätyä* lopulta siihen” (siis ne eivät ole päätyneet eivätkä ole vielä päätymissilläänkään siihen), „että ne keskittävät tosiasiallisesti omiin käsiinsä” (*omiin*, s.o. ammattiliittojen, s.o. kauttaaltaan yhteenliittyneiden *joukkojen* käsiin; kaikki näkevät, kuinka kaukana me vielä olemme siitä, jolloin voimme ensimmäisenkään kerran ryhtyä *tosiasiallisesti* keskittämään)... keskittävät minkä? „yhdeksi taloudelliseksi kokonaisuudeksi katsotun kansantalouden koko johdon” (ei siis teollisuusalojen eikä teollisuuden, vaan teollisuuden *ynnä* maatalouden j.n.e. johdon. Olemmeko jo lähellä sitä, että voimme tosiasiallisesti keskittää ammattiliittojen käsiin maatalouden johdon?). Ja VKP:n ohjelman seuraavissa lauseissa puhutaan „valtiollisen keskusjohdon” ja „laajojen työtätekevien joukkojen” välisestä „yhteydestä”, „ammattiliittojen *osallistumisesta* talouden hoitoon”<sup>19</sup>.

Jos ammattiliitot, jotka  $\frac{9}{10}$ :ltaan muodostuvat puolueettomista työläisistä, nimittävät teollisuuden johdon („pakolliset ehdokkaat”), niin mihin tarvitaan puoluetta? Se, mihin Buharin päätyi puheissaan, merkitsee logiikan, teorian sekä käytännön kannalta puolueen hajottamista, oikeammin syndikalistien erkanemista puolueesta.

„Päätökijänä” taistelussa oli tähän saakka ollut Trotski. Nyt Buharin on saanut pitkän „etumatkan” ja jättänyt Trotskin tyystin „varjoon”, aiheuttanut taistelussa aivan uuden suhteen, sillä hän on päätenyt virheeseen, joka on sata kertaa pahempi kuin kaikki Trotskin virheet yhteensä.

Kuinka Buharin saattoi mennä puheissaan jopa kommunistista luopumiseen saakka? Me tunnemme tov. Buharinin pehmeäluontoisuuden, mikä on niitä piirteitä, joiden vuoksi hänestä niin pidetään eikä voida olla pitämättä. Tiedämme, että häntä on monesti sanottu leikkisästi „pehmeäksi vahaksi”. Osoittautuu, että jok’ikinen „periaatteeton” mies, jok’ikinen „demagogi” voi kirjoittaa tähän „pehmeään vahaan” mitä hyvänsä. Näitä lainausmerkkeihin pantuja jyrkkiä sanontoja käytti tov. Kamenev väittelyssä tammikuun 17 p:nä, ja hänellä oli oikeus käyttää niitä. Mutta ei Kamenevin eikä kenenkään muunkaan päähän tietysti pälkähdä *selittää* tapahtunutta periaatteettomaksi *demagogiaksi*, käsittää kaikkea vain siksi.

Päinvastoin. On olemassa ryhmäkuntataistelun objektiivinen logiikka, joka väistämättömästi johtaa parhaatkin ihmiset, jos he pitävät itsepintaisesti kiinni virheellisestä kannastaan, asennoitumiseen, mikä ei itse asiassa eroa lainkaan periaatteettomasta demagogiasta. Tällaisen opetuksen antaa ryhmäkuntasotien historia (esimerkki: „vperjodilaisten” ja menshevikkien liittoutuminen bolshevikkeja vastaan). Juuri sen tähden on tutkittava paitsi erimielisyyksien abstraktista olemusta myös sitä, miten ne konkreettisesti kehittyvät ja muuttuvat taistelun eri kehitysvaiheissa. Tammikuun 17 p:n väittely toi ilmi tämän kehityksen tuloksen<sup>20</sup>. Nyt ei voida enää puoltaa „ravistelua” eikä liioin „uusia tuotannollisia tehtäviä” (sillä kaikki hyödyllinen ja asiallinen sisältyy Rudzutakin teeseihin). Ei jää muuta neuvoa kuin löytää itsestään, Lassalle’in sanontaa käyttäksemme, niin paljon „fyysillistä järjenvoimaa” (ja luonteenlujuutta), että tunnustaa virheensä, oikaisee sen ja kääntää VKP:n historian kyseisen lehden, tai... tai tarrautua kiinni mitään periaatteita „huomaamatta” jäljellä oleviin liittolaisiin, olkootpa he keitä hyvänsä. Jäljellä ovat ne, jotka kannattavat „demokratiaa” *mielettömyyteen asti*. Ja Buharin luisuu heidän puolelleen, syndikalismiin.

Samaan aikaan kun me kokoamme vähitellen riveihimme sen, mikä „demokraattisessa” „työläisoppositiossa” on ollut

tervettä, Buharinin täytyy tarrautua kiinni *epäterveeseen*. Tov. Bumazhnyi, huomattava tsektranilainen eli trotskilainen, ilmoitti tammikuun 17 p:nä olevansa valmis hyväksymään Buharinin syndikalistiset ehdotukset. „Sapronovilaiset” ovat menneet niin pitkälle, että puhuvat samassa teesissä (№ 3) ammattiliittojen „syvästä kriisistä” ja „byrokraattisesta kuoleutumisesta” ehdottaen samalla „ehdottoman” välttämättömänä „ammattiyhdistysten oikeuksien laajentamista tuotannossa”... kaiketi niiden „byrokraattisen kuoleutumisen” vuoksi. Voidaanko sellaiseen ryhmään suhtautua vakavasti? He ovat kuulleet puhuttavan ammattiliittojen tuotannossa esittämästä *osasta* ja pyrkien kiljumaan muita äänekkäämmin he ovat sanoa paukauttaneet: „laajennettava oikeuksia” „byrokraattisen kuoleutumisen” vuoksi. Riittää, kun lukee heidän „käytännöllisten” ehdotuksiensa ensimmäiset rivit: „Korkeimman kansantalousneuvoston puhemiehistön asettaa Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston kokous ja sen vahvistaa lopullisesti Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea”, — mitään muuta ei tarvitse lukea. Entä heidän „periaatteellinen” *demokraattinen* katsantokantansa? Kuulkaahan: (2. teesi)... „He (Zinovjev ja Trotski) edustavat itse asiassa saman ryhmän, *entisten talouden sotilaallistajain* ryhmän kahta virtausta”!!

Jos tämä otetaan vakavalta kannalta, niin tämä on pahinta menshevismistä ja eserräläisyyttä. Sapronovia, Osinskia ja kumpp. ei kuitenkaan voida ottaa vakavalta kannalta, koska nämä — mielestäni arvokkaat — työntekijät saavat säännöllisesti aina puolueen edustajakokouksen edellä („joka jumalan kerta tässä samassa paikassa”) jonkinlaisen rajun kuumeen puuskan, yrittävät ehdottomasti kiljaista muita äänekkäämmin („kaikkia muita äänekkäämpien kiljujien” ryhmä) ja kärsivät komeasti haaverin. „Ignatovilaiset” seuraavat „sapronovilaisten” jälkiä. Eri ryhmien liittoutuminen (varsinkin edustajakokouksen edellä) on tietenkin luvallista (ja samoin äänien pyydystäminen). Mutta se on tehtävä kommunismin (eikä syndikalismin) rajoissa ja tehtävä niin, ettei se herätä naurua. Kuka tarjoaa enemmän? Ne, jotka lupaavat puolueettomille enemmän „oikeuksia”, liittykööt yhteen, koska pidetään VKP:n edustajakokous!..



Kantanamme on tähän asti ollut: ei pidä puolustella virkavaltaisuuden äärimmäisyyksiä, vaan pitää oikaista virheet. Taistelu virkavaltaisuutta vastaan on pitkäaikaista ja työlästä. Äärimmäisyyksistä voidaan ja täytyy tehdä loppu heti. Sotilastyöntekijäin ja toimeen nimitettyjen arvovaltaa ei horjuta se, joka osoittaa vahingolliset äärimmäisyydet ja toimii niiden poistamiseksi, vaan se, joka estää niiden poistamista. Juuri sellaisiin äärimmäisyyksiin menivät eräät tsektranilaiset, joista sittenkin tulee (ja jotka ovat olleet) arvokkaita, hyödyllisiä työntekijöitä. Ei pidä hätyytää ammattiliittoja eikä keksiä erimielisyyksiä niiden kanssa, kun kerran ammattiliitot ovat hyväksyneet kaiken uuden, hyödyllisen ja asiallisen liittojen tuotannollisia tehtäviä koskevassa kysymyksessä ja itse tehneet siitä päätöksen. Ryhtykäämme siis tarmokkaasti ja yksimielisesti tekemään käytännöllistä työtä tällä pohjalla.

Nyt kantaamme on tullut lisäys: on taisteltava aatteellista sekasortoa ja niitä *epäterveitä* oppositioaineiksia vastaan, jotka menevät niin pitkälle, että kiistävät kaiken „talouden sotilaallistamisen”, kiistävät paitsi „toimeennimittämismetodin”, joka tähän saakka on käytännössä ollut vallitsevana, myös kaiken „nimittämisen”, t.s. loppujen lopuksi *puolueen* johtotehtävän puolueeseen kuulumattomien joukkojen suhteen. Täytyy käydä taistelua syndikalistista poikkeamaa vastaan, joka vie puolueen turmioon, ellei parannuta siitä lopullisesti.

Puolueemme sairautta yrittävät epäilemättä käyttää hyväkseen sekä Entente-maiden kapitalistit että eserrät — ensin mainitut uuden maahanhyökkäyksen ja jälkimmäiset salaliittojen ja kapinoiden järjestämiseksi. Se ei meitä pelota, sillä me liitymme lujasti yhteen, me emme pelkää tunnustaa sairautta, me käsitämme, että se vaatii kaikilta entistä suurempaa kurinalaisuutta, suurempaa kestävyyttä ja suurempaa lujuutta kaikilla toimipaikoilla. Puolue ei heikkene, vaan vahvistuu maaliskuussa pidettävään VKP:n X edustajakokoukseen mennessä ja sen jälkeen.

Tammikuun 19 pnä 1921

„Pravda” № 13,  
tammikuun 21 pnä 1921  
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan „Pravda” lehden tekstistä,  
jota on verrattu kirjaseen: N. Lenin,  
„Kriisi puolueessa”, 1921

## VUORITYÖLÄISTEN II YLEISVENÄLÄINEN EDUSTAJAKOKOUS <sup>21</sup>

### I

#### ALUSTUS

AMMATTILIITTOJEN MERKITYKSESTÄ JA TEHTÄVISTÄ,  
PIDETTY EDUSTAJAKOKOUKSEN KOMMUNISTIRYHMÄN  
KOKOUKSESSA TAMMIKUUN 23 pnä

Se, että ammattiliittojen merkitystä ja tehtäviä koskeva kysymys on muodostunut niin kipeäksi, johtuu siitä, että tämän kysymyksen käsittely kehittyi liian varhain ryhmäkuntien taisteluksi. Tähän tavattoman laajaan, äärettömän suureen kysymykseen ei saa suhtautua hätiköiden niin kuin meillä on suhtauduttu, ja ennen kaikkea juuri siitä — hätiköimisestä, liiallisesta kiirehtimisestä — syytänkin tov. Trotskia. Jokaiselle meistä on tapahtunut ja tapahtuu vastedeskin sellaista, että esitämme KK:lle puutteellisesti valmisteltuja teesejä, sillä kaikki työ meillä tehdään tavattoman kiireesti. Se ei ole suuri vika, itse kukin meistä on tullut silloin tällöin kiirehtineeksi. Se on sinänsä aivan tavallinen vika, josta ei voi vapautua, koska objektiiviset olosuhteet ovat liian vaikeat. Mutta sitä varovammin on suhtauduttava ryhmäkuntaluontoisiiin kysymyksiin, kiistakysymyksiin, sillä kylmäverisempikin mies, jollaiseksi en voi vastaväittäjäni sanoa, saattaa tehdä varsin helposti sellaisessa virheen. Ja nyt, osoittaakseni havainnollisesti asian olemuksen ja käydäkseni suoraan asiaan, luen teille Trotskin teeseistä tärkeimmät.

Kirjasessaan, 12. teesissä, sen lopussa, tov. Trotski kirjoittaa:

„Voimme panna merkille sen tosiasian, että sitä mukaa kuin taloudelliset tehtävät nousevat etualalle, monet ammattiliittomiehet vastustavat yhä jyrkemmin ja päättäväisemmin „yhdistämis“-suuntausta ja siitä juontuvia käytännöllisiä johtopäätöksiä. Näiden ammattiliittomiesten joukossa näemme myös toverit Tomskin ja Lozovskin.

Eikä siinä kyllin. Yrittäessään karttaa uusia tehtäviä ja menetelmiä monet ammattiliittomiehet lietsovat omissa piireissään korporatiivisen sulkeutuneisuuden henkeä ja ynseyttä kyseiselle talouden alalle otettuja uusia työntekijöitä kohtaan ja niin muodoin tosiasiallisesti auttavat ammattikunnallisuuden jäänteiden säilymistä ammatillisesti järjestäytyneiden työläisten keskuudessa.”

Voisin esittää Trotskin kirjasesta monta tällaista kohtaa. Mikäli kysymyksessä on ryhmäkunnan esiintyminen, niin kysyn: onko näin arvovaltaisen miehen, näin huomattavan johtohenkilön soveliasta esiintyä puoluetovereitaan vastaan? Olen varma, että 99% tovereista, keskenään tapelleita lukuun ottamatta, sanoo, ettei niin saa esiintyä.

Jos toverit Tomski ja Lozovski olisivat syypäitä tai heitä voitaisiin epäillä syypäiksi esim. siihen, että kieltäydyttiin allekirjoittamasta heti Brestin rauhaa tai kieltäydyttiin heti käymästä sotaa, niin silloin käsittäisin tuollaisen esiintymisen. Vallankumouksellinen tarkoituksenmukaisuus on tärkeämpää kuin muodollinen demokratismi. Mutta tehdään erittäin paha virhe, kun tällaisella hetkellä menetellään noin ajattelemattomasti. Niin ei saa tehdä. Mainitussa kohdassa sanotaan, että monet ammattiliittomiehet lietsovat sulkeutuneisuuden henkeä ja ynseyttä omissa piireissään. Mitä se sellainen on? Mitä puhetta se on ja mitä kieltä? Saako asiaan suhtautua tuolla tavalla? Vaikka aikaisemmin sanoinkin, että ehkä minun onnistuu „puskuroida” ja olla osallistumatta väittelyyn, koska Trotskin kanssa tappeleminen on vahingollista, koska se on vahingollista meille, vahingollista puolueelle, vahingollista tasavallalle, niin tämän kirjasen ilmestyttyä sanoin, että esiintyminen on välttämätöntä.

Trotski kirjoittaa, että „monet ammattiliittomiehet lietsovat ynseyttä uusia työntekijöitä kohtaan” — mitä se on? Jos monet ammattiliittomiehet todellakin lietsovat piireissään „ynseyttä uusia työntekijöitä kohtaan”, niin on osoitettava, nimenomaan ketkä tätä ynseyttä lietsovat. Mutta koska sitä ei ole osoitettu, niin tämä on ravistelua, virkavaltaista suhtautumista asiaan. Ja vaikka uusia työntekijöitä kohtaan ilmenisikin ynseyttä, niin eihän saa puhua tuolla tavalla. Trotski syyttää Lozovskia ja Tomskia virkavaltaisuudesta. Minä taas sanoisin päinvastoin. Pitemmälle tätä ei voi lukeakaan, sillä tuollainen suhtautuminen asiaan on pilannut kaiken — hän on pannut hunajaan lusikallisen tervaa,

ja lisätköönpä hän hunajaa miten paljon hyvänsä, niin kaikki on jo pilalla.

Kuka on syypää siihen, että monet ammattiliittomiehet lietsovat ynseyttä uusia työntekijöitä kohtaan? „Puskuri”-ryhmäläinen ja tsektranilainen\* sanoo tietenkin, että ammattiliittomiehet.

Itse asiassa tässä on ryöpytetty sanoja niin kuin parast-aikaa ryöpyttää ulkona, on keksitty ja sepitetty. Pitää kuitenkin päästä selvyyteen, toverit, ja löytää asian ydin. Ja ydin on se, että useat tahdittomat edesottamukset herättävät joukoissa ynseyttä. Vastaväittäjäni todistelee, että on ollut sellaisia, jotka ovat lietsoneet ynseyttä. Tuo osoittaa, että kysymys on asetettu aivan väärin. Pitää toki ottaa selvä asiasta. Marraskuussa pidettiin Yleisvenäläinen konferenssi ja siinä sinkautettiin tuo „ravistelu”-sana. Niin sanoessaan Trotski teki virheen. Poliittiselta kannalta on selvää, että tuollainen asiaan suhtautuminen aiheuttaa hajaannusta ja kaataa proletariaatin diktatuurin.

Pitää käsittää, että ammattiliitot eivät ole sellainen laitos kuin kansankomissariaatit, vaan että ne edustavat koko yhteenliittynyttä proletariaattia ja että ne ovat erikoinen laitos eikä niihin saa suhtautua tuolla tavalla. Ja kun sitten heräsi kysymys väärästä suhtautumisesta, joka uhkasi aiheuttaa hajaannuksen, minä sanoin: „Älkää vielä jaaritelko laajoista väittelyistä, vaan menkää valiokuntaan ja ottakaa siellä varovasti selvä asiasta.” Mutta toverit sanoivat: „Ei, sehän on sopimatonta, se on demokratismien loukkaamista.” Tov. Buharin meni puheissaan jopa niinkin pitkälle, että alkoi puhua „pyhästä työväendemokratia-tunnuksesta”. Nämä ovat hänen sanansa aivan kirjaimellisesti. Luin ne ja olin vähällä... ristiä silmäni. (N a u r u a.) Väitän, että virhe saa aina alkunsa pienestä ja paisuu sitten suureksi. Erimielisyydet saavat aina alkunsa jostain vähäisestä. Itse kukin meistä on sattunut saamaan pienen haavan, mutta jos haava alkaa märkiä, niin seurauksena voi olla kuolemantauti. Ja kyseinen tempaus on juuri haavan märkimistä. Marraskuussa puhuttiin ravistelusta ja joulukuussa tehtiin jo suuri virhe.

Joulukuussa pidetty KK:n täysistunto oli meitä vastaan. Joulukuussa KK:n täysistunnossa suurin osa asetui Trots-

\* *Tsektran* — Rautatie- ja vesiliikennetyöläisten yhdistetyn ammattiliiton keskuskomitea. Suom.

kin kannalle ja vietiin läpi Trotskin ja Buharinin päätöslauselma, jonka olette tietenkin lukeneet. Mutta niidenkin KK:n jäsenten, jotka eivät olleet samaa mieltä meidän kanssamme, oli tunnustettava, että vesiliikennetyöläiset olivat oikeammassa kuin Tsektran. Se on tosiasia. Ja kun kysyn, missä Tsektran oli väärässä, niin minun on vastattava, ettei ainakaan siinä, että painostettiin, tämä on laskettava sille ansioksi, vaan siinä, että siellä mentiin virkavaltaisuudessa äärimmäisyyteen.

Mutta jos tämä äärimmäisyys käsitetään, niin on tehtävä parannus eikä kiistettävä parannusta vastaan. Siinä kaikki. Taistelu virkavaltaisuutta vastaan vaatii vuosikymmeniä. Tämä taistelu on mitä vaikeinta ja jokainen joka sanoo, että me vapaudumme heti virkavaltaisuudesta, jos hyväksymme virkavaltaisuutta vastaan tähdätyt ryhmäohjelmat, on yksinkertaisesti veijari, joka puhuu mielellään kauniita sanoja. Äärimmäisestä virkavaltaisuudesta on tehtävä loppu heti. On tarrattava näihin virkavaltaisuuden äärimmäisyyksiin ja tehtävä niistä loppu, mutta ei pidä sanoa pahaa hyväksi eikä mustaa valkoiseksi. Työläiset ja talonpojat käsittävät, että heidän on vielä opittava hallitsemaan, mutta he käsittävät mainiosti senkin, että virkavaltaisuudessa mennään myös äärimmäisyyksiin, ja ellet halua tehdä parannusta, niin olet syyssä kaksinkertaisesti. Sinun pitää korjata virheesi ajoissa, kuten vesiliikennetyöläiset osoittivat, eikä vasta sitten, kun toiset ovat panneet ne merkille.

Mainiotkin työntekijät ovat sattuneet hairahtumaan. Tsektranissa on erinomaisia työntekijöitä, ja vastedeskin me nimitämme heitä toimeen ja teemme lopun niistä virkavaltaisuuden äärimmäisyyksistä, joihin he ovat menneet. Tov. Trotski sanoo, että toverit Tomski ja Lozovski — ammattiliittomiehet — ovat syyppäitä siihen, että he lietsovat piireissään ynseyttä uusia työntekijöitä kohtaan. Mutta tuohan on kamalaa. Ennen kuin voi puhua noin, täytyy olla miltei sairas tai sellainen kiivastelija, joka ei tunne mitään rajoja.

Tästä hätiköinnistä johtuu, että kiistellään, esitetään ryhmäohjelmia, kirjoitetaan, että ollaan syllisiä, ja tuloksena on, että pohjimmiltaan kaikki on pilalla.

Tiedättehän, mitä tapahtuu parin päivän kuluttua, kun ihmiset ovat riitaantuneet,— he muistavat sukulaisetkin

aina kymmenenteen polveen ja alkavat puhua niistä. Kysäisemme: „Mistä sinä riitaannuit?” — „Kun tällä on täti ja tuolla isoisä.” — „Ei, ei nyt, vaan mistä sinä alun perin riitaannuit?” Osoittautuu, että kahdessa päivässä on keksitty hyvinkin paljon erimielisyyksiä.

Tsektranissa on menty liiallisuuksiin ja vahingollisiin liiallisuuksiin mentykin, siellä on ollut tarpeetonta virkavaltaisuutta. Liiallisuuksia sallitaan kaikkialla. Meillä on hallinnonaloja, joilla on yksistään Moskovassa kolmikymmentuhantinen henkilökunta. Se on jo jotakin. Parannapas tämä tauti, murtaudu tämän muurin läpi. Ei pidä pelätä eikä ajatella sitä, että joku on loukannut jotakuta, että jotakuta on vainottu. Jos aloitetaan ryhmäkuntataistelu ja sanotaan, että syyssä on Tomski, joka on lietsonut joukkojen keskuudessa ynseyttä tsektranilaisia kohtaan, niin se on koko asian väärentämistä, se pilaa perin pohjin koko työn, pilaa perin pohjin koko ammattiliittoihin suhtautumisen. Mutta ammattiliitot ovat kauttaaltaan proletariaattia. Jos pidetään kiinni tuollaisesta kannasta ja äänestetään asiasta ryhmäohjelmien pohjalla, niin se johtaa Neuvostovallan kukistumiseen.

Jos puolueen ja ammattiliittojen välit rikkoutuvat, niin se on puolueen syytä, ja se merkitsee varmasti Neuvostovallan tuhoa. Meillä ei ole muuta tukea kuin miljoonat proletaarit, joilta tosin puuttuu tietoisuutta ja jotka ovat useinkin valistumattomia, kehittymättömiä, lukutaidottomia, mutta jotka seuraavat omaa puoluettaan, koska he ovat proletaareja. Kaksikymmentä vuotta he ovat pitäneet tätä puoluetta omanaan. Sitten seuraa luokka, joka ei ole meidän, mutta joka saattaa ruveta kannattamaan meitä, jos olemme viisaita ja noudatamme oman luokkamme keskuudessa oikeaa politiikkaa. Olemme päässeet vallankumouksessamme suurenmoiseen ajankohtaan, olemme nostaneet proletaarijoukot, olemme nostaneet maalaisköyhälistön joukot tukemaan meitä tietoisesti. Mikään muu vallankumous ei ole tehnyt sitä. Ei ole luokkaa, joka voisi kaataa meidät: meitä kannattaa proletaarien ja maalaisköyhälistön valtaosa. Meidät voivat saattaa turmioon vain omat virheemme eikä mikään muu. Kaikki riippuu tuosta „jossista”. Jos aiheutamme hajaannuksen, johon itse olemme syyppäitä, niin kaikki menee nurin siksi, että ammattiliitot eivät ole vain tietty laitos, vaan myös koko valtamme lähde. Tämä

on se luokka, jonka kapitalismin ajan talouselämä on luonut taloudelliseksi yhdistäjäksi ja joka teollisuutensa avulla yhdistää miljoonat erilliset, hajanaiset talonpojat. Ja siitä syystä yksi proletaari on voimakkaampi kuin kaksisataa talonpoikaa.

Sen vuoksi Trotskin kannanotto onkin aivan väärä. Voisin ottaa eriteltäväksi minkä teesin tahansa, mutta siihen tarvittaisiin kymmenen tuntia eikä yksi, ja kaikki karkaisivat, sillä se olisi ikävää. Löydätte joka teesissä saman läpeensä virheellisen lähtökohdan: „monet ammattiliittomiehet lietsovat ynseyttä”. Ammattiliittojen jäsenjoukoissa on herännyt ynseyttä meitä kohtaan virheiden ja sen virkavaltaisuuden vuoksi, jota johtavissa piireissä ja m.m. myös minulla on ilmennyt, sillä minä olin nimittämässä Glavpolitputia \*. Mitä on tehtävä? Oikaistavako? On tehtävä loppu Tsektranin äärimmäisyyksistä ja käsitettävä, että puolueemme on vankka työväenpuolue, se seisoo omilla jaloillaan ja sillä on oma pää. Me emme luovu nimittämismetodista enempää kuin diktatuuristakaan. Työmies, joka on käynyt Venäjällä kaksikymmenvuotisen koulun, ei suosuisi sellaiseen. Jos asetumme puolustamaan tätä virhettä, niin lennämme varmasti nurin; tässä piilee virhe, ja siinä on asian ydin.

Trotski sanoo Lozovskin ja Tomskin karttavan uusia tehtäviä. Jos se todistetaan, niin se muuttaa asiaa. Mitkä ovat uusia tehtäviä?

Meille sanotaan täällä: „tuotannollinen ilmapiiri”, „tuotannollinen demokratia”, „tuotannollinen merkitys”. Sanoin jo heti alunperin, joulukuun 30 p:n väittelyssä, että ne ovat sanoja, joita työmies ei käsitä, että kaikki se sisältyy tuotantopropagandan tehtävien piiriin<sup>22</sup>. Me emme luovu diktatuurista, yksilöllisestä johtovallasta, ne jäävät voimaan, niitä minä tulen kannattamaan, mutta en sentään puoltamaan tyhmyyttä ja äärimmäisyyttä. „Tuotannollinen ilmapiiri” on hullunkurinen sanonta, jolle työläiset nauravat. Puhu yksinkertaisemmin ja selvemmin — tuo kaikki on tuotantopropagandaa. Mutta sitä varten on muodostettu erikoinen laitos.

Mitä ammattiliittojen tuotannollisen merkityksen kohottamiseen tulee, niin vastasin joulukuun 30 p:nä, vastasin

\* Ks. 10. huomautusta. *Suom.*

lehdistön kautta, että on olemassa tov. Rudzutakin ehdotama päätöslauselma, joka hyväksyttiin konferenssissa marraskuun 5 p:nä. Toverit Trotski ja Buharin väittivät mainittua päätöslauselmaa Tsektranin laatimaksi. Vaikka tämä väite onkin kumottu, niin sanon, että jos Tsektran on sen laatinut, niin kuka haraa vastaan? Ammattiliitot ovat hyväksyneet, Tsektran on laatinut. Hyvä on, tämän jälkeen lasten ei pidä riidellä eikä herättää ryhmäkuntaista eripuruisuutta. Onko tov. Trotskilla esitettävänä uusia tehtäviä? Ei ole. Ja se, mikä hänellä on uutta, on entistä huonompaa. Siinä koko juttu. Tov. Trotski käy sotaa saadakseen puolueen tuomitsemaan ne, jotka karttavat uusia tehtäviä, ja suurimmiksi syntipukeiksi on mainittu Tomski ja Lozovski.

Rudzutak on sanonut kaiken selvemmin ja yksinkertaisemmin, hän ei puhu „tuotannollisesta ilmapiiristä” eikä liioin „tuotannollisesta demokratiasta”. Hänen teeseissään on sanottu selvästi, että ammattiliiton jokaisen jäsenen on suhtauduttava ymmärtämyksellä siihen, että työn tuottavuuden kohottaminen maassa on ehdottoman välttämätöntä. Tämä on kirjoitettu koruttomalla, ymmärrettävällä kielellä. Kaikki on sanottu paremmin kuin Trotskin teeseissä, sanottu tyhjentävämmin, sillä on lisätty luontoispalkinnot ja kurinpidolliset oikeusistuimet. Ilman tätä kaikki sellaiset puheet, että me panemme kulkulaitoksen kuntoon, saamme aikaan parannuksen, jäävät pelkäksi puheeksi. Muodostetaanpa valiokuntia ja järjestetään kurinpidollisia oikeusistuimia. Tsektranissa mentiin tällä tiellä äärimmäisyyteen. Me ehdotamme sanottavaksi, että äärimmäisyydet ovat äärimmäisyyksiä ja niitä on turha puolustella uusilla tehtävillä, niistä pitää tehdä loppu. Emme luovu pakotuksesta. Yksikään tervejärkinen työmies ei päädy siihen, että nykyään voitaisiin tulla toimeen ilman pakotusta tai laskea heti hajalle liitot tahi luovuttaa koko tuotanto niiden haltuun. Ainoastaan tov. Shljapnikov saattoi sanoa pamauttaa niin.

Tov. Shljapnikovin koko puheessa oli yksi mainio kohta, se, jossa hän sanoi, että meillä on Sormovossa kokeiltu selaista ja rokulit ovat vähenneet 30%:lla. Sanovat sen olevan totta, mutta minä olen epäuskoinen mies ja kannatan sitä, että lähetetään valiokunta tutkimaan asiaa, vertaamaan Nizhni Novgorodia Pietariin. Sitä ei voida tehdä



kokouksessa, sen voi tehdä vain asiallinen valiokunta. Trotski sanoo, että tahdotaan vastustaa yhdistämistä. Se on aivan perätöntä. Tov. Trotski sanoo, että on mentävä eteenpäin; jos auto on kunnossa, on mentävä eteenpäin, mutta jos auto on luisunut tieltä syrjään, on peruutettava. Sekin on puolueelle hyödyksi, sillä täytyy tutkia kokemusta.

Tuotantoa ei ole, mutta on ryhdytty tuottamaan huonoja teesejä. Niiden laatiminen vaatii tutkiskelua ja kokemusta. Te ammattiyhdistysväki, te vuorityöläiset teette omaa työtänne. Mutta sallikaa huomauttaa, että kun te kerran olette ryhtyneet tähän työhön käsiksi, niin kyselkää, vaatikaa numerotietoja, tarkistakaa kaksikymmentä kertaa, älkää luottako yhteenkään sanaan, ja sitten sanokaa, mikä on tulos. Jos tulos on hyvä, jatkakaa eteenpäinmenoa, jos tulos on huono, niin peruuttakaa. Se on työtä eikä suunsoittoa. Juuri näin olisi pitänyt tehdä puoluekokouksissa.

Neuvostojen VIII edustajakokouksessa sanoin, että meillä saisi olla vähemmän politiikkaa. Näin sanoessani luulin, ettei meillä tule olemaan poliittisia virheitä, mutta nyt, kun neuvosto-vallankumouksesta on kulunut kolme vuotta, puhumme syndikalismista — se on häpeä. Jos minulle olisi sanottu puoli vuotta sitten, että joudun kirjoittamaan syndikalismista, niin olisin mieluummin kirjoittanut Donbasista. Nyt huomiotamme yritetään kääntää kuitenkin toisaalle ja kiskotaan puoluetta taaksepäin. Pikku virheestä kasvaa iso virhe. Nyt siirrynkäin tov. Shljapnikoviin. Tee siensä 16. kohdassa tov. Trotski määrittelee oikein Shljapnikovin virheen.

Puskuripolitiikkaansa ajaessaan Buharin tarrautui Shljapnikoviin, mutta olisi ollut parempi, jos hän olisi tarrautunut oljenkorteen. Hän lupaa ammattiliitoille, että ne saavat esittää pakolliset ehdokkaansa. Siis ammattiliitto nimittää toimeen. Samaa sanoo myös Shljapnikov. Marxilaiset ovat käyneet taistelua syndikalismia vastaan kaikkialla maailmassa. Me olemme käyneet yli kaksikymmentä vuotta taistelua puolueessa ja todistaneet työläisille tein emmekä sanoin, että puolue on erikoinen laitos, että sen jäsenten täytyy olla luokkatietoisia, valmiita uhraamaan itsensä, että se tekee virheitä, mutta korjaa ne, että se johtaa ja valikoi riveihinsä sellaisia ihmisiä, jotka tietävät, millainen taival meillä on vielä edessä, millaisia vastuksia

meillä on vielä voitettavanamme. Se ei petä työläisiä. Se ei anna lupauksia, joita ei voida täyttää. Ja jos te ette ota huomioon ammattiliittoja, niin teette olemattomaksi kaiken sen työn, jonka olemme suorittaneet kolmen vuoden aikana, panette kaiken kyseenalaiseksi. Tov. Buharin, jolle puhuin tästä virheestä, sanoi: „Toveri Lenin, te saivar-telette.”

Minä käsitän pakolliset ehdokkaat siten, että ne esitetään puolueen Keskuskomitean johdolla. Entä mitä oikeuksia me siinä tapauksessa myönnämme? Silloin ei voida muodostaa mitään liittoa. Työläiset ja talonpojat ovat kaksi eri luokkaa. Kun sähkö leviää kautta koko maan, kaikkialle, jos saamme tämän aikaan kahdenkymmenen vuoden kuluessa, niin se on tehty ennenkuulumattoman nopeasti. Sitä ei voida tehdä nopeasti. Kas silloin voimme puhua oikeuksien luovuttamisesta ammattiliitoille, mutta siihen saakka se olisi työläisten pettämistä. Proletariaatin diktatuuri on maailman vankinta siksi, että se on saavuttanut itselleen luottamuksen teoilla, ja siksi, että puolue on valvonut tiukasti, ettei se pääse höltymään.

Entä mitä tämä merkitsee?

Tietääkö jokainen työläinen, miten valtiota on hallittava? Käytännön miehet tietävät, että se on pötyä ja että miljoonat ammatillisesti järjestäytyneet työläiset kokevat meillä nyt sitä, mistä olemme puhuneet, että ammattiliitot ovat kommunismin koulu ja hallintokoulu. Kun he ovat nämä vuodet koulussa, niin he oppivat, mutta se käy hitaasti. Emme ole poistaneet edes lukutaidottomuutta. Tiedämme, että talonpoikiin yhteydessä olevat työläiset kallistavat korvansa ei-proletaarisille tunnuksille. Kuka työläisistä on ollut hallitsemassa? Muutama tuhat työläistä koko Venäjän mitassa ja siinä kaikki. Jos sanotaan, ettei puolue, vaan ammattiliitot itse vievät ehdokkaat läpi ja hallitsevat, niin se kuulostaa perin kansanvaltaiselta, siten voidaan ehkä pyydystää ääniä, mutta ei kauan. Sellainen saattaa tuhoon proletariaatin diktatuurin.

Lukekaa Kominternin II kongressin päätös. Kongressin päätökset ja ratkaisut tunnetaan kaikkialla maailmassa. Hiljattain pidetty Ranskan sosialistien edustajakokous osoitti, että tuossa maassa, joka on täynnä mitä voimakainta shovinismia, me olemme valloittaneet puolellemme enemmistön, puolue on jakautunut kahtia, mädät johtomie-

het on heitetty menemään ja näin on tehty syndikalistien vastustuksesta huolimatta. Ja he kaikki, kaikki parhaat työläiset, kaikki parhaat johtajat, ovat hyväksyneet meidän teorianme. Yksinpä syndikalistitkin, vallankumoukselliset syndikalistit, ovat asettumassa kaikkialla maailmassa meidän kannallemme. Olen itse tavannut amerikkalaisia syndikalisteja, jotka ovat käyneet meillä ja sanovat nyt: „Totta tosiaan, proletariaattia ei voida johtaa ilman puoluetta.” Te tiedätte tämän tosiasian perusteella. Eikä proletariaatin sovi millään heittäytyä syndikalismiin syliin, puhua „tuottajien yleisvenäläisiin edustajakokouksiin” lähetettävistä pakollisista ehdokkaista. Se on vaarallista, se horjuttaa puolueen johtoasemaa. Prosentuaalisesti maassa on nykyään mitättömän vähän järjestyneitä työläisiä. Ja talonpoikain enemmistö tulee seuraamaan puoluetta sen vuoksi, että puolueen politiikka on oikeaa, sen vuoksi, että vaikeimpana aikana, Brestin rauhan kaudella, puolue osasi turvautua tilapäisiin uhrauksiin ja taka-askeliin, mikä osoittautui oikeaksi. Voidaanko kaikki tämä jättää huomioon ottamatta? Onko se kaikki satunnaista? Tämä on sen aikaansaamista, mihin puolue on pyrkinyt vuosikymmeniä. Kaikki luottavat täydellisesti 20-vuotisen puoluekoulun käyneiden bolshevikkien sanaan.

Jotta voitaisiin hallita, pitää olla karaistuneiden vallankumouksellisten kommunistien armeija, se meillä on, sitä sanotaan puolueeksi. Kaikkinainen syndikalistinen pöty, tuottajien pakolliset ehdokkaat — kaikki se on heitettävä paperikoriin. Jos astutaan tuolle tielle, niin tosiasiallisesti se merkitsee, että alas puolue, että Venäjällä ei tosiasiallisesti voi olla proletariaatin diktatuuria. Tällainen on se kanta, jonka tunnetuksitekemisen katsoin puoluevelvollisuudekseni ja joka nähdäkseni on esitetty käytännöllisinä teeseinä ryhmäohjelmassa, jonka nimenä on „Ehdotus VKP:n X edustajakokouksen päätökseksi”; sen ovat allekirjoittaneet Lenin, Zinovjev, Tomski, Rudzutak, Kalinin, Kamenev, Lozovski, Petrovski, Sergejev ja Stalin. Lozovski, joka ei ole KK:n jäsen, on tässä joukossa sen vuoksi, että hän kuului ammattiliittovaliokuntaan, josta Shljapnikov ja Lutovinov valitettavasti erosivat. Työläiset ratkaisevat, menettelikö Shljapnikov oikein, kun erosi. Jos se oli huono teko, niin siitä häntä tuomitaan. Olen varma, että kaikki luokkatietoiset työläiset hyväksyvät tämän toimintaohjel-

man, ja ne erimielisyydet, joita puolueessamme nykyään on, jäävät huippukerrosten kuumetaudiksi, mutta työläiset ojentavat noita kerroksia, jäävät vartiopaikalleen, säilyttävät puoluekurin ja kohottavat hinnalla millä hyvänsä tuotantoa yksimielisellä, käytännöllisellä, asiallisella ja harkitulla työllään ja saavuttavat täydellisen voiton. (K a u a n kestäviä suosionosoituksia.)

*Julkaistu tammikuun 25 p:nä 1921  
„Vuorityöläisten II yleisvenäläisen  
edustajakokouksen bulletiinin“ 1. n:ossa*

*Julkaistaan  
„Bulletiin“ tekstin mukaan*

---

2

LOPPULAUSUNTO

AMMATTILIITTOJEN MERKITYSTÄ JA TEHTAVIA KOSKEVASTA  
ALUSTUKSESTA KÄYDYN KESKUSTELUN JOHDOSTA  
EDUSTAJAKOKOUKSEN KOMMUNISTIRYHMÄN KOKOUKSESSA  
TAMMIKUUN 24 pnä

Toverit, aiinkin aloittaa puheeni juuri siitä, kuka ketä pelottelee, ja puhua tov. Shljapnikovista, joka pelästytti meitä kovasti. Kaikki täällä puhuneet sanoivat, että Lenin pelottelee syndikalismilla. Se, joka sanoo, että Lenin tahtoo pelotella, saattaa itsensä naurettavaan asemaan, sillä on naurettavaa ajatella, että syndikalismilla peloteltaisiin. Luullakseni meidän on lähdettävä ennen kaikkea ohjelmistamme, luettava kommunistisen puolueen ohjelma ja katsottava, mitä siinä sanotaan. Tov. Trotski ja Shljapnikov viittaavat kommunistisen puolueen ohjelman samaan kohtaan, ja tuo kohta on juuri ohjelman 5. pykälässä. Luen sen teille kokonaan:

„5. Yhteiskunnallistetun teollisuuden organisaatiokoneiston tulee tukeutua ensi kädessä ammattiliittoihin. Näiden pitää vapautua yhä enemmän ammattikunnallisesta rajoittuneisuudesta ja muuttua suuriksi tuotannollisiksi yhtymiksi, jotka käsittävät kyseisen tuotantoalan työväen valtaosan ja ajan oloon kaikki tämän alan työläiset.”

Tov. Shljapnikov esitti puheessaan tämän kohdan. Mutta jos numerotiedot olivat paikkansapitäviä, niin järjestöjen johtajia oli 60% ja nämä 60% olivat työläisiä. Edelleen. Jos viitataan ohjelmaan, niin siihen pitää viitata niin kuin kuuluu, pitää muistaa, että puolueen jäsenet tuntevat sen kokonaan, eikä saa lukea yhtä otetta ja rajoittua siihen, kuten Trotski ja Shljapnikov tekevät. Toverit, historia on todistanut, että työläiset voivat liittyä yhteen vain tuotantoaloittain eivätkä mitenkään muuten. Sen vuoksi kautta maailman on päädytty siihen ajatukseen, että liittojen pitää olla tuotannollisia. Tietenkin vain toistaiseksi. Puhutaan siitä, että on vapauduttava ammattikunnallisesta rajoittuneisuudesta. Kuinkas se on, onko siitä vapauduttu

edes yhdeltä kymmenesosalta? Kaikki, jotka tahtovat olla vilpittömiä, sanovat, ettei tietenkään ole vapauduttu. Miksi se siis unohdetaan?

Kuka siis sanoo liitoille: „Te ette ole vielä vapautuneet, mutta teidän täytyy vapautua ammattikunnallisesta rajoituneisuudesta”? Sen sanoo VKP ohjelmassaan. Lukekaa mainittu ohjelma. Siitä poikkeaminen on poikkeamista ohjelmasta syndikalismiin. Vihjailtakoonpa vaikka kuinka, että Lenin tahtoo jotakuta pelotella, niin onhan olemassa ohjelma. Se on poikkeamista, kun siteerataan alku- ja unohdetaan loppuosa. Mihin suuntaan silloin poiketaan? — syndikalismiin. Luen edelleen:

„Ammattiliittojen, jotka Neuvostotasavallan lakien ja vakiintuneen käytännön nojalla osallistuvat jo kaikkien teollisuutta johtavien paikallis- ja keskuselinten työhön, tulee päätyä lopulta siihen, että ne keskittävät tosiasiallisesti omiin käsiinsä yhdeksi taloudelliseksi kokonaisuudeksi katsotun kansantalouden koko johdon.”

Kaikki viittaavat tähän. Mitä tässä on sanottu? Se aivan kiistaton asia, että niiden „tulee päätyä”. Ei ole sanottu, että ne jo nyt ovat päätyneet. Ei ole sitä liiallisuutta, johon meneminen jo sinänsä olisi johtanut typeryyteen. Tässä on sanottu: „päätyä”. Mihin? Siihen, että johdetaan ja tosiasiallisesti keskitetään. Milloin tulee päätyä siihen? Sitä varten on tehtävä kasvatustyötä. On kasvatettava siten, että järjestään kaikki osaisivat johtaa ja tietäisivät, miten se on tehtävä. Voitteko te nyt heti, rehellisesti puhuen, sanoa, että ammattiliitot voivat aina asettaa johtajantoiimiin päteviä johtajia ja kuinka paljon tahansa? Eihän johtajantoiimiin tarvita kuutta miljoonaa, vaan ehkä kuusikymmentä tuhatta, korkeintaan sata tuhatta henkilöä. Voivatko ammattiliitot ehdottaa niin paljon? Jokainen, joka ei innostu seuraamaan kaavoja eikä teesejä eikä niitä, jotka kiljuvat muita äänekkäämmin, sanoo, että ei, eivät voi, siihen ei ole vielä tultu. Puolueen on tehtävä vuosikausia kasvatustyötä alkaen lukutaidottomuuden poistamisesta ja edelleen kaikkea sitä työtä, mitä puolue tekee ammattiliitoissa. Ammattiliitoissa on tehtävä erittäin suuri työ ennen kuin tämä saadaan aikaan toden teolla. Ja niin on sanottukin: „tulee päätyä lopulta siihen, että ne keskittävät tosiasiallisesti omiin käsiinsä... kansantalouden koko johdon.” Ei ole puhuttu teollisuusalojen johtamisesta, niin kuin sama Trotski puhuu teeseissään. Eräessä ensimmäisistä

teeseistä siteerataan tarkasti. Mutta toisessa sanotaan: teollisuuden organisointi. Anteeksi, mutta niin ei saa siteerata. Kun kerran laaditaan teesejä, kun kerran tahdotaan viitata ohjelmaan, niin on luettava loppuun asti. Ja jokainen, joka lukee tämän 5. pykälän alusta loppuun saakka ja miettii edes vähän, uhraa siihen kymmenen minuuttia, huomaa, että Shljapnikov on poikennut ohjelmasta ja Trotski tehnyt hypyn. Lukekaapa tämä 5. pykälä loppuun asti.

„Turvaamalla täten valtiollisen keskusjohdon, kansantalouden ja laajojen työtätekevien joukkojen välisen katkeamattoman yhteyden ammattiliittojen on saatava viimeksi mainitut mukaan mitä laajimmassa mitassa hoitamaan välittömästi taloutta. Ammattiliittojen osallistuminen talouden hoitoon ja niiden toiminta laajojen joukkojen mukaansaamiseksi siihen on samalla myös peruskeino taisteltaessa Neuvostovallan talouskoneiston virkavaltaistumista vastaan ja tekee mahdolliseksi saattaa tuotannon tulokset todella kansan valvontaan.”

Kuten näette, ensin on saatava aikaan se, että tosiasiallisesti keskitetään. Entä minkä te nyt turvaatte? — Ensiksikin — yhteys valtiolliseen keskusjohtoon. Se on valtava tehtävä. Te ette ole opettaneet meitä ratkaisemaan sitä. Siis on turvattava ensiksikin valtiollisen keskusjohdon, toiseksi — kansantalouden ja kolmanneksi — joukkojen välinen yhteys. Olemmeko turvanneet tämän yhteyden? Entä voivatko ammattiliitot johtaa? Ihanhan tämä saa nauramaan ne, jotka ovat yli kolmenkymmenen ja joilla on tiettyä elämäkokemusta neuvostorakennustyöstä. Lukekaapa:

„Ammattiliittojen osallistuminen talouden hoitoon ja niiden toiminta laajojen joukkojen mukaansaamiseksi siihen on samalla myös peruskeino taisteltaessa Neuvostovallan talouskoneiston virkavaltaistumista vastaan ja tekee mahdolliseksi saattaa tuotannon tulokset todella kansan valvontaan.”

Ensiksi — on turvattava valtion keskuslaitosten välinen yhteys. Me emme salaa tätä kipeätä kohtaa, vaan olemme sanoneet ohjelmassa: turvatkaa yhteys joukkoihin ja toiseksi ammattiliittojen osallistuminen talouden hoitoon. Tässä ei ole suuria sanoja. Kun teette tämän niin, että saatte rokudit vähenemään edes 3%:lla, 30%:sta puhumattakaan, niin sanomme: se on suurenmoinen, hyödyllinen ja arvokas teko. „Ammattiliittojen osallistuminen talouden hoitoon ja niiden toiminta laajojen joukkojen mukaansaamiseksi siihen.” Näin on sanottu tämän päivän ohjelmassa. Ohjelmassa ei ole mitään lupailuja, ei mitään suuria

sanoja, ei mitään sentapaista, että te itse valitsette. Siinä ei harjoiteta demagogiaa, vaan sanotaan, että on tietämättömiä, kehittymättömiä joukkoja, on ammattiliitot, jotka ovat niin voimakkaita, että vievät koko talonpoikaistoa mukanaan, ja jotka itse toimivat sellaisen puolueen johtamina, joka on kouliintunut käydessään kaksikymmentä vuotta taistelua tsaarivaltaa vastaan. Mikään maa ei ole joutunut kestäämään niin paljon kuin Venäjä. Siinä koko se niksi, minkä vuoksi me pysymme pystyssä. Miksi sitä pidetään ihmeenä? Siksi, että talonpoikaisessa maassa vain ammattiliitot voivat liittää taloudellisesti yhteen miljoonat erilliset taloudet, jos kuusimiljoonainen joukko itse luottaa puolueeseensa ja seuraa puoluettaan samoin kuin se on seurannut tähänkin asti. Siinä se niksi, jonka avulla me pysymme pystyssä. Se on poliittinen kysymys, miten tämä kaikki tapahtuu. Miksi vähemmistö voi johtaa valtavan suuressa maassa, jonka väestö on valtaosaltaan talonpoikaistoa, ja miksi me olemme rauhallisia? Kolmen vuoden kokemus on osoittanut, ettei mikään maailmassa voi meitä lannistaa, eivät ulkomaiset eivätkä liioin kotimaiset voimat; ellemme tee mitään luonnottomia, hajaannukseen johtavia tyhmyyksiä, niin säilytämme asemamme, muussa tapauksessa lennämme hornan tuuttiin. Senpä vuoksi, kun тов. Shljapnikov sanoo ja kirjoittaa ryhmäohjelmassaan:

„Tuottajien yleisvenäläinen edustajakokous valitsee kansantalouden johdon”,

sanon teille: lukekaa alusta loppuun 5. pykälä, jonka luin teille ohjelmastamme, niin huomaatte, ettei Lenin eikä kukaan muukaan pelottele.

Shljapnikov sanoi puheensa lopussa: „Tehkäämme loppu valtiollisesta virkavaltaisuudesta ja virkavaltaisuudesta kansantaloudessa.” Väitän tuon olevan demagogiaa. Virkavaltaisuus on ollut meillä päivänkysymyksenä viime vuoden heinäkuusta lähtien. Viime vuoden heinäkuussa, VKP:n IX edustajakokouksen jälkeen, Preobrazhenski samaten herätti kysymyksen, eikö meillä mennä virkavaltaisuudessa äärimmäisyyksiin. Pidä varasi. Elokuussa Keskuskomitea hyväksyi Zinovjevin kirjeen — taistelkaa virkavaltaisuutta vastaan. Syyskuussa pidettiin puoluekonferenssi, joka hyväksyi sen. Ei siis Lenin keksinyt uutta tietä, kuten Trotski huomauttaa, vaan puolue sanoi: „On ilmaantunut uusi paise, pidä varasi.” Preobrazhenski herätti tämän kysy-



myksen heinäkuussa, Zinovjev kirjoitti elokuussa kirjeensä, syyskuussa pidettiin puoluekonferenssi, joulukuussa — Neuvostojen edustajakokouksessa — kuultiin laaja selostus virkavaltaisuudesta. Oli siis ilmaantunut paise. Vuonna 1919 kirjoitimme ohjelmassa, että meillä on virkavaltaisuutta. Se, joka kehottaa teitä tekemään yhtäkkiä lopun virkavaltaisuudesta, on demagogi. Jos joku tulee puhumaan teille ja sanoo, että „tehdäänpä loppu virkavaltaisuudesta”, niin se on demagogiaa. Se on joutavaa puhetta. Saamme taistella virkavaltaisuutta vastaan monia vuosia, ja joka ajattelee toisin, hän harjoittaa vilppiä ja demagogiaa, sillä virkavaltaisuuden voittamiseen tarvitaan satoja keinoja, tarvitaan yleistä lukutaitoisuutta, yleistä sivistyneisyyttä ja järjestään kaikkien osallistumista Työläis- ja talonpoikaisinspektion<sup>23</sup> toimintaan. Shljapnikov on ollut työasiain kansankomissaarina, on ollut kaupan ja teollisuuden kansankomissaarina. Mutta onko hän tehnyt lopun virkavaltaisuudesta? Kiseljov on ollut Kutomateollisuuden päähallinnossa. Mutta onko hän tehnyt lopun virkavaltaisuudesta?

Sanon vielä kerran, että sitten kun kaikki edustajakokouksemme jakautuvat jaostoiksi ja ryhtyvät kokoamaan myllyteollisuustyöläisiltä ja donbassilaisilta tietoja yhdistämisestä,— silloin olemme päässeet miehuusikään. Mutta kun olemme kirjoittaneet koko joukon kelvottomia ryhmäohjelmia, niin se osoittaa, että emme ole kunnon isäntiä. Toistan, että meitä ei lannista mikään, ei ulkomainen eikä kotimainen voima, jos vältymme hajaannukselta. Olen sanonut, että Tsektran ei ole ainoastaan patukka, mutta tuo liiallisuus on johtanut hajaannukseen. Kaikilla tapaa olla liiallista virkavaltaisuutta, ja KK tietää sen ja on vastuussa siitä. Tässä suhteessa tov. Trotski on tehnyt sen virheen, että hänen teesinsä on kirjoitettu päinvastaisessa hengessä. Ne on kirjoitettu ravisteluhengessä ja ne ovat johtaneet ammattiliiton hajaannukseen. Eikä nyt ole kysymys siitä, että tov. Trotskille pitäisi panna ykkönen, emmehän ole koulupoikia eikä meille tarvitse panna arvosanoja, mutta on sanottava, että tov. Trotskin teesit ovat sisällöltään aivan väärät ja sen vuoksi ne on hylättävä.

## AKATEEMIKKO I. P. PAVLOVIN JA HÄNEN TYÖTOVEREIDENSA TIETEELLISEN TYÖN EDELLYTYSTEN TURVAAMISESTA

### KANSANKOMISSAARIEN NEUVOSTON PÄÄTÖS

Ottaen huomioon akateemikko I. P. Pavlovin suorastaan poikkeuksellisen suuret tieteelliset ansiot, joilla on valtava merkitys koko maailman työtätekeville, Kansankomissaarien Neuvosto on päättänyt:

1. Pietarin Neuvoston esityksestä muodostetaan laajat valtuudet omaava erikoiskomissio seuraavista henkilöistä: tov. M. Gorki, Pietarin korkeakoulujen johtaja tov. Kristi ja Pietarin Neuvoston hallinnollisen osaston kollegion jäsen tov. Kaplun; komission tehtäväksi annetaan luoda mahdollisimman lyhyen ajan kuluessa mitä suotuisimmat olosuhteet akateemikko Pavlovin ja hänen työtovereidensa tieteellistä työtä varten.

2. Valtion kustannusliike velvoitetaan julkaisemaan tasavallan parhaassa kirjapainossa korupainoksena akateemikko Pavlovin kirjoittama tieteellinen teos, joka on hänen tieteellisten töidensä yhteenveto 20 viimeksi kuluneen vuoden ajalta; samalla akateemikko I. P. Pavloville taataan omistusoikeus tähän teokseen Venäjällä sekä ulkomailla.

3. Työväenvarustelukomissio velvoitetaan myöntämään akateemikko Pavloville ja hänen vaimolleen erikoiset elintarvikeannokset, jotka kaloriapitoisuudeltaan vastaavat kaksia akateemikkojen annoksia.

4. Pietarin Neuvosto velvoitetaan turvaamaan professori Pavloville ja hänen vaimolleen oikeus asua koko ikänsä nykyisessä asunnossaan sekä varustamaan se ja akateemikko Pavlovin laboratorio kaikkiin mahdollisiin mukavuuksiin.

Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtaja  
*V. Uljanov (Lenin)*

Moskova, Kreml  
tammikuun 24 p:nä 1921

## VIELÄ KERRAN AMMATTILIITOISTA, NYKYTILANTEESTA SEKÄ TROTSKIN JA BUHARININ VIRHEISTÄ <sup>24</sup>

Edustajakokouksen edellä, t.s. VKP:n X edustajakokouksen edustajien vaalien edellä ja näiden tulevien vaalien johdosta puolueväittely ja ryhmäkuntataistelu ovat kärjistyneet. Ensimmäisen ryhmäkunnan esiintymistä, nimittäin „useiden vastuunalaisten työntekijäin” nimissä ja „kannanottoja esittelevän kirjaseen” („Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät”, esipuhe päivätty joulukuun 25 pnä 1920) muodossa tapahtunutta Trotskin esiintymistä seurasi VKP:n Pietarin-järjestön jyrkkäsanainen (lukija havaitsee tuonempana, että se oli aiheellisesti jyrkkäsanainen) vastaus („Vetoomus puolueelle”, joka julkaistiin tammikuun 6 pnä 1921 „Petrogradskaja Pravda” lehdessä <sup>25</sup> ja sitten tammikuun 13 pnä 1921 puolueen pää-äänenkannattajassa, Moskovan „Pravdassa”). Sitten Pietarin järjestöä vastaan esiintyi Moskovan komitea (samana päivänä „Pravdassa”). Sen jälkeen ilmestyi Yleisvenäläisessä Ammattiliittojen Keskusneuvostossa olevien VKP:n jäsenten ryhmätoimikunnan julkaisema pikakirjoitusseloste väittelystä, jota käytiin joulukuun 30 pnä 1920 suuressa ja varsin arvovaltaisessa puoluekokouksessa, nimittäin Neuvostojen VIII edustajakokouksessa olleen VKP:n puolue ryhmän kokouksessa. Pikakirjoitusselosteen otsakkeena on „Ammattiliittojen merkityksestä tuotannossa” (esipuhe on päivätty vuoden 1921 tammikuun 6 pnä). Siinä ei tietenkään ole läheskään kaikki väittelyaineisto. Ja kiistakysymyksiä käsitteleviä puoluekokouksia pidetään nyt jo miltei kaikkialla. Puhuessani joulukuun 30 pnä 1920 jouduin, kuten sanoin, „rikkomaan järjestystä”, jouduin nimittäin

puhumaan, vaikkei minulla ollut mahdollisuutta osallistua keskusteluun ja kuulla enempää edellisiä kuin seuraavikaan puhujia. Yritän nyt palauttaa rikkomani järjestyksen ja puhua „järjestyneemmin”.

### RYHMÄKUNTIEN ESIINTYMINEN ON PUOLUEELLE VAARALLISTA

Merkitseekö тов. Trotskin kirjanen „Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät” ryhmäkunnan esiintymistä? Onko tuollaisesta esiintymisestä, sen sisällöstä riippumatta, jotain vaaraa puolueelle? Tästä kysymyksestä ovat mielellään vaiti varsinkin Moskovan komitean jäsenet. (tietenkin тов. Trotskia lukuunottamatta), jotka näkevät pietarilaisten ryhmäkuntaisuuden, ja тов. Buharin, joka kuitenkin, puhuessaan joulukuun 30 pnä 1920 „puskuriryhmän” nimissä, katsoi olevansa pakotettu sanomaan:

...kun junalla on tiettyä taipumusta suistua raiteilta, niin puskurit eivät ole silloin pahitteeksi” (joulukuun 30 pnä 1920 käytyä väittelyä koskeva seloste, s. 45).

On siis havaittavissa tiettyä taipumusta raiteilta suistumiseen. Entä voidaan kuvitella olevan sellaisia tietoisia puolueen jäseniä, joita ei huolestuttaisi kysymys, nimenomaan missä, nimenomaan mistä ja nimenomaan miten tuo taipumus on saanut alkunsa?

Trotskin kirjanen alkaa ilmoituksella, että „se-on yhteistyön tulos”; että sen laatimiseen on osallistunut „koko joukko vastuunalaisia työntekijöitä, etenkin ammattiliittomiehiä (Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston puhemiehistön, metallimiesten liiton KK:n, Tsektranin \* y.m. jäseniä)”; että se on „kannanottoja esittelevä kirjanen”. Neljännen teesin lopussa sanotaan, että „puolueen edessäolevan edustajakokouksen pitää *valita* (kursivointi Trotskin) ammattiyhdistysliikkeen alalla jompikumpi kahdesta tendenssistä”.

Ellei tämä ole ryhmäkunnan muodostamista KK:n yhden jäsenen toimesta, ellei tämä ole „tiettyä taipumusta suistua raiteilta”, niin yrittäköön тов. Buharin tai joku hänen aateveljistään selittää puolueelle, mikä muu merkitys olisi sanoilla: „ryhmäkuntaisuus” ja puolueen „taipumus suistua

\* Ks. 11. huomautusta. *Suom.*

raiteilta”?? Voidaanko kuvitella hirveämpää sokaistumista kuin on näiden miesten sokaistuminen, jotka tahtovat „puskuroida” ja *sulkevat silmänsä* näkemästä *t ä m ä n t a p a i s t a* „taipumusta suistua raiteilta”??

Ajatelkaapa tosiaan: sen jälkeen kun on pidetty kaksi KK:n täysistuntoa (marraskuun 9 pnä ja joulukuun 7 pnä), joissa on käsitelty tavattoman yksityiskohtaisesti, kauan ja kiihkeästi tov. Trotskin teesien alustelmaa ja hänen puoltamaansa puoluepolitiikkaa ammattiliittokysymyksessä, yksi KK:n jäsenistä jää *19:stä ainoaksi*, joka kokoaa ympärilleen ryhmän KK:n ulkopuolelta ja esittää tämän ryhmän „yhteistyön” „luomuksen” muka „kannanottoina” kehottaen puolueen edustajakokousta „valitsemaan jommankumman *kahdesta* tendenssistä”!! Sanomattakin on selvää, että kun tov. Trotski puhuu joulukuun 25 pnä 1920 nimenomaan kahdesta ja vain kahdesta tendenssistä, vaikka Buharin oli esiintynyt jo marraskuun 9 pnä „puskurilaisena”, niin se paljastaa havainnollisesti, mitä osaa tosiasiallisesti näyttelee Buharinin ryhmä, joka on pahimmanlaatuisen ja vahingollisimman ryhmäkuntaisuuden edistäjä. Tämä sivumennen. Mutta tahdon kysyä puolueen jäseniltä, keneltä hyvänsä: eikö tuollainen äkkihyökkäys ja päällekkarkaus, kun käsketään „valitsemaan” ammattiyhdistysliikkeen alalla jompikumpi kahdesta tendenssistä,— eikö se saata aivan ymmälle? Ei kai voida muuta kuin ihmetellä sitä, että kolmen vuoden kuluttua proletariaatin diktatuurin pystyttämisen jälkeen puolueessa on löytynyt vaikkapa yksi jäsen, joka saattaa *tuolla tavalla* „käydä päälle” kahta tendenssiä koskevassa kysymyksessä ammattiyhdistysliikkeen alalla?

Eikä siinä kyllin. Tarkastelkaapa niitä ryhmäkuntahyökkäilyjä, joita tuo kirjanen on täynnä. Jo ensimmäisessä teesissä näemme „huitaistavan” uhkaavasti „muutamia ammattiliittotyöntekijöitä”, joita vetää „takaisin tradeunionistisiin asemiin, jotka puolue on jo aikoja periaatteessa likvidoinut” (ilmeisesti vain yksi KK:n jäsen 19:stä edustaa puoluetta). Kahdeksannessa teesissä tuomitaan suurisanaisesti „ammattiliittotyöntekijäin johtavissa piireissä esiintyvä ammatillinen konservatismi” (pankaa merkille, tämä on aito virkavaltaista huomion kiinnittämistä „johtaviin piireihin”!). Yhdennentoista teesin alussa on ihmeteltävän tahdikas, todistava, asiallinen... miten sen kohteliaammin sanoisi?.. „vihjaus”, että „suurin osa ammattiliittomiehistä”

„tunnustaa muodollisesti, *s.o. sanoissa*”, VKP:n IX edustajakokouksen päätökset.

Näette miten arvovaltaiset tuomarit sanovat meille, että *suurin osa* (!!)

ammattiliittomiehistä tunnustaa puolueen päätökset vain *sanoissa!*

## 12. teesissä:

„...monet ammattiliittomiehet vastustavat yhä jyrkemmin ja päättäväisemmin yhdistämisuuntausta... Näiden ammattiliittomiesten joukossa näemme toverit Tomskin ja Lozovskin. Eikä siinä kyllin. Yrittäen karttaa uusia tehtäviä ja menetelmiä monet ammattiliittomiehet lietsovat omissa piireissään korporatiivisen sulkeutuneisuuden henkeä ja ynseyttä kyseiselle talouden alalle otettuja uusia työntekijöitä kohtaan ja niin muodoin tosiasiallisesti auttavat ammattikunnallisuuden jäänteiden säilymistä ammatillisesti järjestäytyneiden työläisten keskuudessa.”

Lukija lukekoon nämä lausunnot huolellisesti uudelleen ja miettiköön niitä perin pohjin. Niissä on hämmästyttävän runsaasti „kukkasia”. Ensinnäkin arvioikaa tätä esiintymistä ryhmäkuntaisuuden kannalta! Kuvitelkaapa, mitä Trotski sanoisi ja tekisi, jos Tomski julkaisisi ryhmäohjelman ja syyttäisi Trotskia ja „monia” sotilastyöntekijöitä virkavaltaisuuden hengen lietsomisesta, barbaarisuuden jäänteiden ylläpitämisestä y.m.s.? Mitä „osaa” esittävät Buharin, Preobrazhenski, Serebrjakov y.m., jotka eivät näe — eivät kerta kaikkiaan huomaa, eivät lainkaan huomaa — *tässä* mitään jyrkkyyttä eivätkä ryhmäkuntaisuutta, eivät näe, että tämä on monta kertaa ryhmäkuntaisempaa kuin pietarilaisten esiintyminen?

Toiseksi. Ajatelkaapa vakavasti tällaista asiaan suhtautumista: monet ammattiliittomiehet „lietsovat omissa piireissään... henkeä”... Tuollainen asiaan suhtautuminen on läpeensä virkavaltaista. Kysymys on näettekös muka vain siitä, millaista „henkeä” Tomski ja Lozovski lietsovat „omissa piireissään”, eikä lainkaan joukkojen, miljoonien ihmisten kehitystasosta ja elinoloista.

Kolmanneksi. Vahingossa tov. Trotski paljasti tässä koko kiistan *olemuksen*, jota hän samoin kuin „puskurilaisetkin”, Buharin ja kumpp., ovat niin visusti kiertäneet ja hämäärittäneet.

Onko kiistan olemuksena ja taistelun alkusyynä se, että monet ammattiliittomiehet yrittävät karttaa uusia tehtäviä ja menetelmiä lietsoen omissa piireissään ynseyttä uusia työntekijöitä kohtaan?

Vai se, että ammatillisesti järjestäytyneet työläisjoukot protestoivat oikeutetusti ja pakostakin osoittavat olevansa valmiita heittämään yli laidan sellaiset uudet työntekijät, jotka eivät halua tehdä loppua tarpeettomista ja vahingollisista virkavaltaisuuden äärimmäisyyksistä?

Onko kiistan olemuksena se, että joku ei halua käsittää „uusia tehtäviä ja menetelmiä”?

Vai se, että joku yrittää uusista tehtävistä ja menetelmistä puhumalla puolustella menestyksettömästi vaivihkaa eräitä tarpeettomia ja vahingollisia virkavaltaisuuden äärimmäisyyksiä?

Painakoon lukija mieleensä tämän koko kiistan *olemuksen*.

#### MUODOLLINEN DEMOKRAATTISUUS JA VALLANKUMOUKSELLINEN TARKOITUKSEN MUKAISUUS

„Työväendemokratia ei tunne fetišsejä”, kirjoittaa tov. Trotski teeseissään, jotka ovat „yhteistyön tulos”. „Se tuntee vain vallankumouksellisen tarkoituksen mukaisuuden” (23. teesi).

Näille tov. Trotskin teeseille on käynyt nolosti. Se, mikä niissä on oikeaa, ei ole suinkaan uutta ja kääntyy sitä paitsi Trotskia *vastaan*. Mutta se, mikä niissä on uutta, on läpeensä virheellistä.

Olen kirjoittanut muistiin tov. Trotskin oikeat päätelmät. Ne kääntyvät häntä vastaan muissakin kysymyksissä eivätkä ainoastaan siinä (Glavpolitputia \* koskevassa kysymyksessä), jota on kosketeltu 23. teesissä.

Muodollisen demokraattisuuden kannalta katsoen Trotskilla *oli oikeus* esiintyä ryhmäkuntaisin ohjelmin, vaikka koko Keskuskomitea olisi ollut vastaan. Se on kiistatonta. Kiistatonta on myös, että KK on varmistanut tuon muodollisen oikeuden joulukuun 24 pnä 1920 tekemällään väittelyvapautta koskevalla päätöksellä. Puskuri-Buharin tunnustaa tämän muodollisen oikeuden Trotskin osalta, mutta ei tunnusta sitä Pietarin järjestön osalta — kaiketi sen vuoksi, että Buharin päätyi puheissaan joulukuun 30 pnä 1920 jopa „pyhään työväendemokratia-tunnukseen” (pika-kirjoitusselosteen 45. sivu)...

Entäs vallankumouksellinen tarkoituksen mukaisuus?

\* Ks. 10. huomautusta. *Suom.*

Onkohan ainoatakaan vakavaa ihmistä — sellaista nimittäin, jota „tseksanilais”- tai „puskuri”-ryhmän ryhmäkuntainen itserakkaus ei ole sokaissut —, joka terveellä ja täydellisellä ymmärryksellä pitäisi *vallankumouksen kannalta tarkoituksenmukaisena niin* arvovaltaisen johtajan kuin Trotskin *tuollaista* esiintymistä ammatillisen liikkeen kysymyksissä?

Voidaanko kieltää, että vaikka Trotski „uusia tehtäviä ja menetelmiä” osoittaessaan olisikin ollut siinä määrin oikeassa kuin hän tosiasiallisesti oli väärässä (siitä alempana), niin siinäkin tapauksessa Trotski olisi jo yksin tällaisella suhtautumisellaan asiaan aiheuttanut vahinkoa sekä itselleen että puolueelle, ammatilliselle liikkeelle, miljoonien ammattiliiton jäsenten kasvatukselle ja tasavallalle??

Pehmeäluontoinen Buharin ja hänen ryhmänsä nimittävätkin itseään „puskurilaisiksi” luultavasti sen vuoksi, että he ovat lujasti päättäneet *olla ajattelematta*, mitä velvollisuuksia tämä nimitys heille asettaa.

#### HAJAANNUKSET AMMATILISESSA LIIKKEESSÄ OVAT POLIITTISESTI VAARALLISIA

Kaikki tietävät, että suuret erimielisyydet kasvavat toisinaan aivan pienistä — aluksi jopa vähäpätöisistäkin — mielipide-eroavuuksista. Kaikki tietävät, että vähäpätöinen haava, vieläpä naarmukin, joita itse kukin on saanut elämänsä varrella kymmeniä, saattaa johtaa hyvinkin vaaralliseen, jopa ehdottomasti kuolettavaankin tautiin, *jos* haava on alkanut märkiä, *jos* saa verenmyrkytyksen. Niin käy kaikissa, jopa puhtaasti persoonakohtaisissakin selkkauksissa. Niin käy myös politiikassa.

Jokainen vieläpä vähäpätöinenkin mielipide-eroavuus voi muuttua poliittisesti vaaralliseksi, jos käy mahdolliseksi sen paisuminen hajaannukseksi ja nimenomaan sen laatuiseksi hajaannukseksi, joka on omiaan järkyttämään koko valtiotakennusta ja hajottamaan sen, johtamaan — tov. Buharin vertauskuvien puhuen, — junan suistumiseen raiteilta.

On selvää, että maassa, joka elää proletariaatin diktatuurin kautta, proletariaatin keskuudessa tai proletaarisen puolueen ja proletaarijoukkojen kesken tapahtuva hajaannus ei ole ainoastaan vaarallinen, vaan se on jo mitä vaaralli-



sin, semmitenkin kun proletariaatti käsittää tämän maan väestöstä pienen vähemmistön. Ammatillisessa liikkeessä (joka on ammatillisesti miltei kauttaaltaan järjestyneen proletariaatin liikettä, niin kuin yritin kaikin voimin korostaa puheessani joulukuun 30 pnä 1920) tapahtuvat hajaannukset merkitsevät hajaannusta nimenomaan proletaarijoukkojen keskuudessa.

Juuri siitä syystä päättelin heti, kun 2.—6. marraskuuta 1920 pidetyssä Ammattiliittojen V yleisvenäläisessä konferenssissa alkoi „metakka” (ja se alkoi nimenomaan siinä) ja kun tov. Tomski tuli heti tämän konferenssin jälkeen... eipähän, erehdyn, tämän konferenssin aikana tavattoman kiihtyneenä Poliittiseen byroohon ja ryhtyi tov. Rudzutakin, äärimmäisen tasaluontoisen miehen, täydellisesti kannattaessa kertomaan, miten tov. Trotski oli puhunut konferenssissa ammattiliittojen „ravistelemisesta” ja miten hän, Tomski, oli polemisoinut sitä vastaan,—kun tämä oli tapahtunut, niin päättelin heti ja lopullisesti, että kiistan ydin on nimenomaan politiikassa (t.s. ammattiliittojen suhteen harjoitettavassa puolueen politiikassa) ja että tov. Trotski, joka esiintyy „ravistelu”-politiikkoineen Tomskia vastaan, on tässä kiistassa perin pohjin väärässä. Näin on siksi, että „ravistelu”-politiikka, *vieläpä siinäkin tapauksessa, että* „uudet tehtävät ja menetelmät” (Trotskin 12. teesi) *tekisivät sen osittain oikeutetuksi*, on tällä haavaa ja tässä tilanteessa kerrassaan sallimatonta politiikkaa, joka uhkaa johtaa hajaannukseen.

Tov. Trotskista näyttää nyt siltä, että „ylhäältäkäsin ravistelemisen” politiikan paneminen hänen kontolleen „on ilmeistä pilkantekoa” (L. Trotski „Vastaus pietarilaisille tovereille”, „Pravda” № 9, tammikuun 15 pnä 1921). Sana „ravistelu” on kuitenkin todella „siivekäs sana”, ja sellainen se ei ole ainoastaan siinä mielessä, että se on niin sanoakseni „kiertänyt” jo sekä puolueen että ammattiliitot sen jälkeen, kun Trotski käytti sitä Ammattiliittojen V yleisvenäl. konferenssissa. Ei. Valitettavasti se pitää yhä vieläkin paikkansa paljon syvällisemmässä mielessä. Nimittäin: yksistään se ilmaisee mitä lyhimmissä muodossa kannanottoja esittelevän „Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät” kirjasen *koko hengen, koko tendenssin*. Tämä tov. Trotskin kannanottoja esittelevä kirjanen on alusta loppuun saakka, läpeensä juuri tuon „ylhäältäkäsin ravistelemisen”

politiikan hengen kyllästävä. Riittää kun muistaa, miten tov. Tomskia tai „monia ammattiliittomiehiä” on syytetty sellaisesta, että he „lietsovat omissa piireissään ynseyttä uusia työntekijöitä kohtaan”!

Mutta kun Ammattiliittojen V yleisvenäläisessä konferenssissa (2.—6. marraskuuta 1920) vasta alkoi muodostua hajaannusten uhkaa synnyttävä ilmapiiri, niin vuoden 1920 joulukuun alussa Tsektranin hajaannus oli jo tosiasia.

Kiistojemme poliittisen olemuksen arvioimisen kannalta tämä on tärkein, pääasiallinen, oleellisin tapaus, ja suotta toverit Trotski ja Buharin luulevat, että vaitiolosta on tässä jotain apua. Vaitiolo ei tässä tapauksessa lievennä, vaan kiihdyttää, sillä tämä kysymys ei ole ainoastaan elämän esiinnostama, vaan myös tov. Trotski tähdentää sitä kannanottojaan esittelevässä kirjasessaan. Juuri tässä kirjassa näet asetetaan esittämissäni kohdissa, varsinkin 12. teesissä, monta kertaa kysymys: onko asian ytimenä se, että „monet ammattiliittomiehet lietsovat omissa piireissään ynseyttä uusia työntekijöitä kohtaan”, vai se, että *joukkojen* „ynseys” on oikeutettua sen vuoksi, että on ilmennyt eräitä tarpeettomia ja vahingollisia virkavaltaisuuden äärimmäisyyksiä, esimerkiksi Tsektranissa?

Tov. Zinovjev asettikin täysin perustellusti tämän kysymyksen suoraan jo ensimmäisessä puheessaan joulukuun 30 p:nä 1920 sanoen, että hajaannuksen ovat aiheuttaneet „tov. Trotskin liian kiihkeät kannattajat”. Ehkäpä juuri siitä syystä tov. Buharin moitti tov. Zinovjevin puhetta „suunsoitoksi”? Että tuo moite ei ollut oikeudenmukainen, siitä voi nyt vakuuttautua jokainen puolueen jäsen lukemalla vuoden 1920 joulukuun 30 p:n väittelyä koskevan pikakirjoituselosteen, mistä näkee, että nimenomaan tov. Zinovjev siteeraa tarkkoja tosiasioita ja nojaa tarkkoihin tosiasioihin, kun taas juuri Trotskin ja Buharinin puheet ovat enimmäkseen mihinkään tosiasioihin perustumatonta periaatteetonta „sanahelinää”.

Kun tov. Zinovjev sanoi: „Tsektran seisoo savijaloilla, se on jo hajonnut kolmeen osaan”, tov. Sosnovski keskeytti hänet välihuudolla:

„Ja te autoitte siinä” (Pikakirjoituseloste, s. 15).

Tämä on jo vakava syytös. Jos se tulisi todistetuksi, niin niille, jotka ovat *auttaneet hajaannusta* vaikkapa yhdessä ammattiyhdistyksessä, ei tietenkään olisi sijaa ei

VKP:n KK:ssa, ei tämän puolueen riveissä eikä liioin tasavaltamme ammattiliitoissa. Onneksi tämän vakavan syytöksen on esittänyt kaikkea muuta kuin vakavasti toveri, joka on valitettavasti jo monta kertaa antanut näytteitä epävakavasta polemiikki-„innostaan”. Tov. Sosnovski on osannut toisinaan sotkea mainioihinkin, esim. tuotantopropagandaa käsitteleviin artikkeleihinsa niin runsaan „lusi-kallisen tervaa”, että se on voittanut moninkertaisesti koko tuotantopropagandan hyvät puolet. Tapaa olla sellaisia onnellisia luonteita (kuten esim. Buharin), jotka eivät edes taistelun ollessa kiivaimmillaan voi millään tehdä hyökkäilyjään myrkyllisiksi; mutta onpa myös sellaisia, vähemmän onnellisia luonteita, jotka liiankin usein tekevät hyökkäilynsä myrkyllisiksi. Tov. Sosnovskin olisi hyödyllistä pitää itseään silmällä tässä suhteessa ja vieläpä pyytää ystäviäänkin, että nämä pitäisivät häntä silmällä.

Saatetaan sanoa, että syytös on kaikesta huolimatta esitetty. Olkoon että se on esitetty ajattelemattomasti, epäonnistuneesti, ilmeisen „ryhmäkuntaisesti”. Kuitenkin on parempi sanoa totuus epäonnistuneesti kuin olla puhumatta siitä, jos asia on vakava.

Asia on epäilemättä vakava, sillä, toistan, juuri tässä piilee koko kiistan *ydin* suuremmassa määrin kuin luullaankaan. Ja onneksi meillä on kyllin vakuuttavia ja riittävän objektiivisia tietoja voidaksemme vastata tov. Sosnovskin herättämään kysymykseen *asian olemuksen kannalta*.

Ensinnäkin voimme lukea pikakirjoituselosteen samalta sivulta tov. Zinovjevin lausunnon, jossa hän vastasi tov. Sosnovskille: „Se ei pidä paikkaansa!” ja samalla myös esitti tarkkoja viittauksia ratkaiseviin tosiasioihin. Tov. Zinovjev mainitsi, että tov. Trotski yritti esittää (lisään omasta puolestani: ilmeisesti ryhmäkuntaisuuden puuskassa) häntä vastaan syytöksen, joka ei ollut läheskään sellainen kuin tov. Sosnovskin esittämä, nimittäin tov. Trotski syytti tov. Zinovjevia siitä, että hän, Zinovjev, myötävaikutti hajaannukseen tai sai aikaan hajaannuksen *VKP:n yleisvenäläisessä syyskuun konferenssissa pitämälään puheella*. (Huomautan sulkeissa, että syytös on aiheeton jo senkin vuoksi, että Zinovjevin syyskuussa pitämän puheen on asiallisesti hyväksynyt sekä Keskuskomitea että puolue eikä kukaan ole kertaakaan esittänyt sen johdosta virallisesti vastalauseita.)

Ja тов. Zinovjev vastasi, että тов. Rudzutak todisti Keskuskomitean istunnossa pöytäkirjojen nojalla, että „tätä kysymystä (kysymystä eräistä Tsektranissa ilmenneistä tarpeettomista ja vahingollisista virkavaltaisuuden äärimmäisyyksistä) käsiteltiin sekä Siperiassa, Volganvarrella, Pohjoisessa että Etelässä *jo aikoja ennen* mitään minun (s.o. Zinovjevin) puheitani ja aikoja ennen Yleisvenäläistä konferenssia”.

Tämä lausunto on täysin selvä, täsmällinen ja tosiasioihin perustuva. Тов. Zinovjev esitti sen ensimmäisessä puheessaan tuhansien VKP:n vastuunalaisten jäsenten edessä, eikä тов. Trotski, joka puhui *kahdesti* sen *jälkeen*, kun Zinovjev oli pitänyt tämän puheensa, eikä liioin тов. Buharin, joka *samaten* puhui Zinovjevin *jälkeen*,— kumpikaan heistä *ei* kumonnut Zinovjevin mainitsemia tosiasioita.

Toiseksi. Тов. Sosnovskin esittämän syytöksen kumoo vieläkin perusteellisemmin ja virallisesti samassa pikakirjoituselosteessa oleva VKP:n KK:n *täysistunnon* joulukuun 7 p:nä 1920 hyväksymä *päätöslauselma vesiliikenteessä työkentelevien kommunistien ja Tsektranin neuvottelukokouksen kommunistiryhmän välisestä selkkauksesta*. Tsektrania koskeva päätöslauselman osa kuuluu näin:

„Koska Tsektranin ja vesiliikennetyöläisten kesken on syntynyt selkkaus, KK on päättänyt: 1) Yhdistetyssä Tsektranissa muodostetaan vesiliikennetyöläisten osasto. 2) Helmikuussa kutsutaan koolle rautatie-työläisten ja vesiliikennetyöläisten edustajakokous, jossa toimitetaan uuden Tsektranin normaalit vaalit. 3) Siihen saakka jätetään toimimaan Tsektranin vanha jäsenistö. 4) Glavpolitvod\* ja Glavpolitputj lakkautetaan heti ja niiden kaikki työntekijävoimat ja varat luovutetaan ammattiliittojärjestölle normaalin demokraattisuuden periaatteiden mukaisesti.”

Lukija huomaa tästä, että ei ole puhettakaan vesiliikennetyöläisten tuomitsemisesta, vaan päinvastoin kaikessa oleellisessa on tunnustettu *heidän olevan oikeassa*. Tätä päätöslauselmaa *ei* kuitenkaan kannattanut *yksikään* (Kamenevia lukuun ottamatta) niistä KK:n jäsenistä, jotka olivat tammikuun 14 p:nä 1921 allekirjoittaneet yhteisen ryhmäohjelman („Ammattiliittojen merkityksestä ja tehtävistä”. Ehdotus VKP:n X edustajakokouksen päätökseksi, jonka on jättänyt KK:lle ryhmä KK:n jäseniä ja ammatti-

\* Ks. 13. huomautusta. Suom.

liittovaliokunnan jäseniä. Lozovski ei ole allekirjoittanut sitä KK:n jäsenenä, vaan ammattiliittovaliokunnan jäsenenä; muita ovat: Tomski, Kalinin, Rudzutak, Zinovjev, Stalin, Lenin, Kamenev, Petrovski, Artjom Sergejev).

Tuo päätöslauselma vietiin läpi *vastoin* mainittujen KK:n jäsenten, t.s. meidän ryhmämme, tahtoa. Me olimme äänestäneet vanhan Tsektranin väliaikaista säilyttämistä vastaan. Ja koska meidän ryhmämme olisi kiertämättömästi voittanut, Trotskin oli pakko kannattaa Buharinin päätöslauselmaehdotusta, sillä muussa tapauksessa olisi mennyt läpi meidän päätöksemme. Tov. Rykov, joka marraskuussa *kannatti* Trotskia, osallistui joulukuussa ammattiliittovaliokunnan toimintaan vesiliikennetyöläisten ja Tsektranin välistä selkkausta selvitettäessä ja vakuuttui siitä, että vesiliikennetyöläiset olivat oikeassa.

Yhteenveto: joulukuussa (joulukuun 7 pnä) KK:ssa olivat enemmistönä toverit Trotski, Buharin, Preobrazhenski, Serebrjakov j.n.e., t.s. sellaiset KK:n jäsenet, joita kukaan ei voi epäillä Tsektrania *vastaan* kohdistuvasta puolueellisuudesta. Ja tosiasiallisesti tämä enemmistö ei tuominut päätöksellään vesiliikennetyöläisiä, vaan Tsektranin kieläytyen vain tämän hetikohtaisesta syrjäyttämisestä. Näin muodoin on todistettu, että Sosnovskin syytös on perätön.

Ettei mikään jäisi epäselväksi, on kajottava vielä eräänseen kohtaan. Missä ilmenivät ne „muutamat tarpeettomat ja vahingolliset virkavaltaisuuden äärimmäisyydet”, joista olen monesti maininnut? Eikö *tämä* syytös ole ollut ja eikö se ole aiheeton tai liioiteltu?

Taaskin: tov. Zinovjev antoi siihen vastauksen heti ensimmäisessä puheessaan joulukuun 30 pnä 1920, ja sellaisen vastauksen, ettei tarkempaa voida enää toivoa. Tov. Zinovjev esitti otteen tov. Zofin kirjallisesta vesiliikennettä koskevasta päiväkäskystä (päiväty toukokuun 3 pnä 1920), jossa sanotaan: „komiteavillitys ei tule kysymykseenkään”. Tov. Zinovjev sanoi tätä aivan oikein perusvirheeksi. Juuri tämä on esimerkki tarpeettomasta ja vahingollisesta äärimmäisyyteen menevästä virkavaltaisuudesta ja „toimeen nimittämisestä”. Tällöin tov. Zinovjev kuitenkin huomautti, että toimeen nimitetyistä monet ovat „paljon vähemmän koeteltuja ja kokemattomampia tovereita” kuin tov. Zof. Olen kuullut KK:ssa sanottavan Zofia varsin tarpeelliseksi työntekijäksi, ja Puolustusneuvostossa tekemäni omakoh-

taiset havainnot vahvistavat täydellisesti tuon arvion. Kukaan ei aio horjuttaa sellaisten tovereiden arvovaltaa eikä tehdä heistä „syntipukkeja” (niin kuin tov. Trotski epäili alustuksessaan, s. 25, ilman pienintäkään aihetta). „Nimitettyjen” arvovaltaa ei horjuta se, joka oikoo heidän virheitään, vaan se, joka on valmis puoltamaan heitä silloinkin, kun he tekevät virheitä.

Näemme siis, että ammattiyhdistysliikettä uhannut hajaannuksen vaara ei ollut keksitty, vaan todellinen. Näemme havainnollisesti myös sen, nimenomaan mikä oli liioittele-matta puhuen noiden erimielisyyksien sisältönä: taistelu siitä, ettei muutamia tarpeettomia ja vahingollisia virkavaltaisuuden äärimmäisyyksiä ja toimeennimittämisisä ilmeneviä äärimmäisyyksiä puolusteltaisi eikä todisteltaisi oikeiksi, vaan että niistä tehtäisiin loppu. Ei mikään muu.

#### PERIAATTEELLISISTA ERIMIELISYYKSISTÄ

Mutta jos on oleellisia ja syvällisiä periaatteellisia erimielisyyksiä, saatetaan meille sanoa, niin eivätkö ne tee oikeutetuksi yksinpä jyrkimpiäkin esiintymisiä ja ryhmäkuntienkin esiintymisiä? Jos on sanottava jotain sellaista, mikä on uutta ja mitä ei ole tajuttu, niin eikö se toisinaan tee oikeutetuksi yksinpä hajaannustakin?

Tietenkin tekee oikeutetuksi, jos erimielisyydet ovat todella tavattoman syvällisiä ja ellei puolueen tai työväenluokan politiikan virheellistä suuntaa voida oikaista muulla tavalla.

Mutta siinähan se vika onkin, ettei sellaisia erimielisyyksiä ole. Tov. Trotski yritti osoittaa niitä, mutta ei voinut. Ja jos *ennen* hänen kirjasensa ilmestymistä (joulukuun 25 pnä) voitiin — ja täytyi — puhua varauksin tai sovittelevasti („kysymykseen ei saa suhtautua tuolla tavalla siinäkään tapauksessa, ettei ole tajuttu uusia tehtäviä, että on erimielisyyksiä”), niin tämän kirjasen ilmestymisen *jälkeen* piti sanoa: siinä, mikä tov. Trotskilla on uutta, hän on asiallisesti väärässä.

Tämän havaitsee selvimmin, kun vertaa tov. Trotskin teesejä Rudzutakin teeseihin, jotka Ammattiliittojen V yleisvenäläinen konferenssi (2.—6. marraskuuta) hyväksyi. Esitin ne puheessani joulukuun 30 pnä ja „Pravdassa” tammi-kuun 21 pnä. Nämä teesit ovat sekä oikeammat että tyh-

jentävämmät kuin Trotskin teesit. Siinä, missä Trotskin teesit eroavat Rudzutakin teeseistä, Trotski on väärässä.

Tarkastelkaamme aluksi paljon puhuttua „tuotannollista demokratiaa”, jonka tov. Buharin kiirehti sisällyttämään KK:n joulukuun 7 p:n hyväksymään päätöslauselmaan. Olisi tietenkin naurettavaa takertua tuohon kömpelöön ja hienostelevan teennäiseen („konstikkaaseen”) sanontaan, jos sitä olisi käytetty puheessa tai artikkelissa. Mutta nimenomaan Trotski ja Buharin ovat saattaneet itsensä siihen naurettavaan asemaan, että he *pitävät teeseissä lujasti kiinni* juuri tästä sanonnasta, jonka vuoksi heidän „ryhmäohjelmansa” eroavat ammattiliittojen hyväksymistä Rudzutakin teeseistä!

Tämä sanonta on teoreettisesti virheellinen. Mikä tahansa demokratia, kuten yleensä mikä tahansa poliittinen päällysrakenne (joka on kiertämätön niin kauan kuin luokkia ei ole hävitetty lopullisesti, niin kauan kuin ei ole luotu luokatonta yhteiskuntaa) palvelee viime kädessä tuotantoa ja sen määräävät viime kädessä kyseisen yhteiskunnan tuotantosuhteet. Sen vuoksi „tuotannollisen demokratian” erottaminen kaikesta muusta demokratiasta ei sano mitään. Se on sekasotkia ja joutavaa puhetta. Tämä ensiksi.

Toiseksi. Katsokaa, miten Buharin itse selittää tämän sanonnan kirjoittamassaan KK:n joulukuun 7 p:n täysistunnon päätöslauselmassa. Buharin kirjoitti siinä: „Sen vuoksi työväendematian metodien pitää olla tuotannollisen demokratian metodeja. Se merkitsee” — kiinnittäkää huomio tähän: „se merkitsee”! Joukkoihin vedotessaan Buharin käyttää heti alussa niin ylen viisasta sanontaa, että sitä pitää *erikoisesti selittää*; minun nähdäkseni se on demokraattisuuden kannalta katsoen *epädemokraattista*; joukoille tulee kirjoittaa käyttämättä sellaisia uusia sanontoja, jotka kaipaavat erikoisselitystä; „tuotannolliselta” kannalta katsoen se on vahingollista, koska se pakottaa haaskaamaan aikaa tarpeettoman sanonnan selittämiseen — „se merkitsee, että kaikissa vaaleissa, ehdokkaita asetettaessa, heitä kannatettaessa j.n.e. on pidettävä lähtökohtana paitsi heidän poliittista johdonmukaisuuttaan myös sitä, onko heillä talousmiehen taipumuksia, kuinka kauan he ovat olleet hallinnollisessa työssä, onko heillä organisatorisia kykyjä ja ovatko he käytännössä todella huolehtineet

työtätekevien joukkojen aineellisista ja henkisistä intresseistä.”

Selitys on ilmeisesti keksimällä keksitty ja väärä. Demokratia ei merkitse vain „vaaleja, ehdokkaiden asettamista, heidän kannattamistaan j.n.e.”. Tämä toisaalta. Ja toisaalta ei kaikissa vaaleissa tarvitse pitää lähtökohtana poliittista johdonmukaisuutta ja talousmiehen taipumuksia. Vastoin Trotskin käsitystä pitää miljoonaisessa järjestössä olla myös tietty prosenttimäärä asianajajia, virkailijoita (ilman hyviä virkailijoita emme tule toimeen vielä moniin vuosiin). Mutta me emme silti puhu „asianajajien” tai „virkailijoiden” demokratiasta.

Kolmanneksi. On väärin kiinnittää huomiota vain niihin, joita valitaan, vain organisaattoreihin, hallintomiehiin y.m.s. Nämä etevät henkilöt muodostavat kuitenkin vähemmistön. On kiinnitettävä huomio rivimiehiin, joukkoihin. Rudzutak on ilmaissut tämän yksinkertaisemmin, ymmärrettävämmin ja myös teoreettisesti oikeammin (6. teesi):

...„on välttämätöntä, että jokainen tuotantoon osallistuja käsittää suoritettavanaan olevat tuotannolliset tehtävät välttämättömiksi ja tarkoituksenmukaisiksi; että jokainen tuotannon työntekijä osallistuu paitsi ylhäältä saamiensa tehtävien suorittamiseen myös kaikkien tuotannossa esiintyvien, sekä teknillisten että organisatoristen, epäkohtien poistamiseen tietoisesti.”

Neljänneksi. Sanontaa „tuotannollinen demokratia” saatetaan tulkita väärin. Se voidaan käsittää siten, ettei tunnusteta diktatuuria eikä yksilöllistä johtovaltaa. Se voidaan tulkita siten, että lykätään tavallisen demokratian voimaansaattamista tai yritetään kuitata asia pelkillä puheilla. Kumpikin näistä tulkinnoista on vahingollinen, ja tällaisten tulkintojen välttämiseksi on pakko turvautua pitkiin erikoisselityksiin.

Rudzutak on esittänyt samat ajatukset yksinkertaisesti ja oikeammin, ja siten on vältetty kaikki nuo epämukavuudet. Eikä Trotskikaan tammikuun 11 p:nä „Pravdassa” julkaisutussa artikkelissaan „Tuotannollinen demokratia” kiellä noita virheitä eikä epämukavuuksia (hän kiertää koko kysymyksen, ei vertaa omia teesejään Rudzutakin teeseihin), vaan päinvastoin myöntää välillisesti sanontansa epämukavaksi ja vääräksi nimenomaan esittämällä sen rinnakkaismuodoksi „sotilaallisen demokratian”. Onneksi emme



muistaakseni ole koskaan käyneet ryhmäkiistoja tämän sanonnan vuoksi.

Vieläkin epäonnistuneempi on Trotskin sellainen sanonta kuin „tuotannollinen ilmapiiri”. Zinovjev teki aivan aiheellista pilkkaa siitä. Trotski suuttui hirveästi ja väitti vastaan: „Sotilaallinen ilmapiiri meillä on ollut... Nyt pitää työväenjoukoissa, sen syvissä riveissä eikä vain pinnalla luoda tuotannollinen ilmapiiri, t.s. on saatava aikaan samanlainen jännitys, asiallinen kiinnostus, kiinnitettävä tuotantoon samanlainen huomio kuin kiinnitettiin rintamiin...” Siitähän se kysymys onkin, että „työväenjoukoille, sen syville riveille” pitää puhua niin kuin puhutaan Rudzutakin teeseissä eikä käyttämällä sellaisia sanoja kuin „tuotannollinen ilmapiiri”, jotka saattavat ymmälle tai hymyilyttävät. Käyttäessään sanontaa „tuotannollinen ilmapiiri” tov. Trotski ilmaisee oikeastaan saman ajatuksen, minkä ilmaisee käsite tuotantopropaganda. Mutta nimenomaan työväenjoukoissa, työväen syvissä riveissä tuotantopropagandaa on harjoitettava niin, että vältetään tuontapaiset sanonnat. Tämä sanonta sopii esimerkiksi siitä, miten *ei* pidä harjoittaa tuotantopropagandaa joukkojen keskuudessa.

#### POLITIIKKA JA TALOUSELÄMÄ. DIALEKTIKKA JA EKLEKTISISMI

On kummallista, että joudutaan taas asettamaan näin elementaarinen, alkeellinen kysymys. Valitettavasti Trotski ja Buharin pakottavat niin tekemään. Kumpikin moittii minua siitä, että „vaihdan” kysymyksen eli otan sen „poliittisesti”, he sen sijaan „taloudellisesti”. Buharin liitti tämän teeseihinsäkin ja yritti „kohota” kummankin kiisteelijän „yläpuolelle”: hän muka yhdistää sekä tämän että tuon.

Se on huutava teoreettinen virhe. Poliitiikka on talouselämän keskittynyttä ilmenemistä, toistin puheessani, sillä olin jo aikaisemmin kuullut tuon kerrassaan mahdollottoman ja marxilaisen sanomaksi kerrassaan sallimattoman moitteen, että suhtaudun asiaan „poliittisesti”. Poliitiikka ei voi olla olematta ensisijaista talouselämään verrattuna. Toisin ajattelu on marxilaisuuden aakkosten unohtamista.

Ehkä esittämäni poliittinen arvio on väärä? Sanokaa ja todistakaa se. Mutta jos sanotaan (tai vain oletetaan välillisesti), että poliittinen suhtautuminen on samanarvoista kuin „taloudellinen”, että voidaan ottaa „toinen sekä toinen”, niin se on marxilaisuuden aakkosten unohtamista.

Toisin sanoen. Poliittinen suhtautuminen merkitsee seuraavaa: jos ammattiliittoihin suhtaudutaan väärin, se saattaa tuhoon Neuvostovallan, proletariaatin diktatuurin. (Puolueen ja ammattiliittojen välien rikkoutuminen syystä, että puolue on väärässä, veisi varmasti Neuvostovallan kukistumiseen sellaisessa talonpoikaismaassa kuin Venäjällä.) Tämä väite voidaan (ja pitää) tarkastaa asiallisesti, t.s. eritellä, tutkia, päättää, onko kyseinen suhtautuminen oikeaa vai väärää. Kun sen sijaan sanotaan: „pidän arvossa” teidän poliittista suhtautumistanne, „mutta” se on vain poliittista, mehän tarvitsemme „myös taloudellista”, niin se on samaa kuin sanottaisiin: „pidän arvossa” väitettänne, että ottamalla sen ja sen askeleen te taitatte niskanne, *mutta* punnitkaa myös sitä, että on parempi olla kylläinen ja pukeissa kuin nälkäinen ja alaston.

Propagoimalla poliittisen ja taloudellisen suhtautumisen yhdistämistä Buharin luisui teoriassa *eklektisismiin*.

Trotski ja Buharin kuvailevat asian sellaiseksi, että he muka huolehtivat tuotannon kohottamisesta, mutta me vain muodollisesta demokradiasta. Tuollainen kuvailu ei pidä paikkaansa, sillä kysymys on (ja marxilaisuuden kannalta katsoen *voi* olla) *vain* siitä, että suhtautumatta poliittisesti oikealla tavalla asiaan kyseessä oleva luokka ei voi säilyttää valtaansa eikä *siis* ratkaista myöskään *tuotannollista tehtäväänsä*.

Konkreettisemmin. Zinovjev sanoo: „Te teette poliittisen virheen aiheuttaessanne ammattiliitoissa hajaannusta. Tuotannon kasvusta taas puhuin ja kirjoitin jo tammikuussa 1920 ja otin esimerkiksi saunan rakentamisen.” Trotski vastaa: „On sekin muka konsti (s. 29), että kirjoittaa kirjaisen ottamalla esimerkiksi saunan, mutta tähän ette sano „sanaakaan”, „ainoatakaan sanaa” (s. 22) siitä, mitä ammattiliittojen on tehtävä.”

Se ei pidä paikkaansa. Suokaa anteeksi sanaleikki, mutta sauna-esimerkki on kymmenen „tuotannollisen ilmapiirin”: ynnä muutamien „tuotannollisten demokratioiden” arvoi-

nen. Sauna-esimerkki sanoo selvästi, yksinkertaisesti, nimenomaan joukoille, nimenomaan „syville riveille”, mitä ammattiliittojen on tehtävä, kun taas „tuotannolliset ilmapiiirit” ja „demokratiat” ovat roskaa, joka sokaisee työväestön ja *vaikeuttaa* ymmärtämistä.

Tov. Trotski moitti myös minua, että „Lenin ei sanonut sanaakaan” (s. 66) siitä, „mikä merkitys on ja pitää olla vipusimilla, joita sanotaan ammattiliittokoneistoksi”.

Anteeksi, tov. Trotski: lukemalla Rudzutakin teesit kokonaan ja asettumalla niiden kannalle minä sanoin tästä asiasta *enemmän, täydellisemmin, oikeammin, yksinkertaisemmin ja selvemmin* kuin sanovat kaikki teidän teesinne ja koko selostuksenne eli apuselostuksenne ynnä loppulauseuntonne, sillä, toistan, luontoispaikinnot ja kurinpidolliset toverioikeudet merkitsevät sata kertaa enemmän kuin aivan abstraktiset (ja siitä syystä tyhjät) sanat „tuotannollisesta demokratiasta”, „yhdistämisestä” y.m.s. siltä kannalta, että opitaan hoitamaan taloutta, johtamaan teollisuutta ja suurennetaan ammattiliittojen esittämää osaa tuotannossa.

Sen varjolla, että on esitetty „tuotannollinen” näkökanta (Trotski) tai pyritty voittamaan poliittisen suhtautumisen yksipuolisuus ja yhdistämään tämä suhtautuminen taloudellisen kanssa (Buharin), on yritetty

1) unohtaa marxilaisuus, mikä on iimennyt siinä, että politiikan suhde talouselämään on määritelty teoreettisesti väärin, eklektisesti;

2) puolustella tai salata sitä poliittista virhettä, joka ilmenee ravistelupoliittikkana, mikä on Trotskin *koko* ryhmäohjelmakirjaseen läpikäyvä ajatuksena. Ja tämä virhe, ellei sitä tajuta eikä oikaista, *vie* proletariaatin diktatuurin kukistumiseen;

3) ottaa askel taaksepäin puhtaasti tuotannollisissa, taloudellisissa kysymyksissä, tuotannon lisäämistä koskevissa kysymyksissä; nimenomaan askel taaksepäin Rudzutakin *asiallisista* teeseistä, joissa asetetaan konkreettisia, käytännöllisiä, päivänpolttavia, elintärkeitä tehtäviä (kehittääkää tuotantopropagandaa, oppikaa jakamaan oikein luontoispalkinnot ja soveltamaan oikeammalla tavalla pakotusta kurinpidollisten toverioikeuksien muodossa), abstraktisiin, ajatusperäisiin, „tyhjiin”, teoreettisesti väärin, periaatteettomasti muotoiltuihin yleisiin *teeseihin*, joissa *unohdetaan* kaikkein asiallisin ja käytännöllisin.

Tällainen on tosiasiallisesti toisaalta Zinovjevin ja minun ja toisaalta Trotskin ja Buharinin suhde politiikkaa ja talouselämää koskevassa kysymyksessä.

Sen vuoksi en voinut hymyilemättä lukea vastaväitettä, jonka tov. Trotski saattoi julkisuuteen joulukuun 30 pnä: „loppupuheenvuorossaan, jonka tov. Lenin alustajana käytti Neuvostojen VIII edustajakokouksessa nykytilannettamme koskevasta kysymyksestä, hän sanoi, että me tarvitsemme vähemmän politiikkaa ja enemmän taloudellista toimintaa, mutta ammattiliittokysymyksessä hän asetti ensi sijalle asian poliittisen puolen” (s. 65). Nämä sanat tuntuivat tov. Trotskista „tavattoman osuvilta”. Tosiasiallisesti ne kuvastavat mitä toivottominta käsitteiden sotkemista, suorastaan tavatonta „aatteellista sekasotkua”. Olen tietenkin aina esittänyt, esitän ja tulen vastedeskin esittämään toivomuksen, että askartelisimme enemmän talouselämän kuin politiikan piirissä. On helppo käsittää, että näiden toivomusten toteuttaminen edellyttää, ettei ole poliittisia vaaroja *eikä poliittisia virheitä*. Tov. Trotskin tekemät ja tov. Buharinin syventämät ja pahentamat poliittiset virheet *kääntävät* puolueen huomion *pois* taloudellisista tehtävistä, „tuotannollisesta” työstä, *pakottavat meidät valitettavasti hukkaamaan aikaa* näiden virheiden oikomiseen, väittelyihin syndikalistisen (proletariaatin diktatuurin kukistumiseen vievän) poikkeaman kanssa, kiistämään väärää ammattiyhdistysliikkeeseen suhtautumista vastaan (sellaista suhtautumista vastaan, joka vie Neuvostovallan kukistumiseen), väittelemään yleisistä „teeseistä” sen sijaan, että väittelisimme asiallisesti, käytännöllisesti, „taloudellisesti” siitä, ketkä, saratovilaiset myllyteollisuusyöläisetkö, Donbassin hiilenkaivajatko vai Pietarin metallimiehetkö j.n.e. ovat antaneet paremmin ja onnistuneemmin luontoispalkintoja, järjestäneet oikeusistuimia, ryhtyneet yhdistämään niiden Rudzutakin teesien pohjalla, jotka 2.—6. marraskuuta pidetty Ammattiliittojen V yleisvenäläinen konferenssi hyväksyi.

Ottakaapa tarkasteltavaksi kysymys „laajan väittelyn” hyödyllisyydestä. Tässäkin havaitsemme, miten poliittiset virheet *kääntävät huomion pois* taloudellisista tehtävistä. Minä olin niin sanottua „laajaa” väittelyä vastaan ja pidin ja pidän yhä tov. Trotskin virheenä, poliittisena virheenä sitä, että hän pani hajalle ammattiliittovaliokunnan, jossa

asiallisen väittelyn olisi pitänyt tapahtua. Pidän Buharinin johtaman puskuriryhmän poliittisena virheenä sitä, että he eivät ole käsittäneet puskurin tehtäviä (tässäkin vaihtoivat dialektiikan eklektisismiin); nimenomaan „puskurin” kannalta heidän olisi pitänyt vastustaa tavattoman tarmokkaasti laajaa väittelyä ja kannattaa väittelyn käymistä ammattiliittovaliokunnassa. Katsokaa, mitä siitä seurasi.

Joulukuun 30 pnä Buharin meni niin pitkälle, että sanoi: „me olemme julistaneet uudeksi pyhäksi tunnukseksi työväendemokratian, joka edellyttää, ettei mitään kysymyksiä käsitellä suppeissa kollegioissa, pikkukokouksissa eikä missään omissa korporaatioissa, vaan kaikki kysymykset asetetaan laajojen kokousten käsiteltäviksi. Ja siksi väitän, että asettaessamme kysymyksen ammattiliittojen merkityksestä näin suuren kokouksen käsiteltäväksi kuin on tämänpäiväinen kokous me otamme askeleen eteen- emmekä taaksepäin” (s. 45). Ja tämä mies syytti Zinovjovia suunsoitosta ja demokratian yliarvioinnista! Tämä on pelkkää suunsoittoa ja „loruamista”, ei ymmärretä lainkaan sitä, että muodollisen demokraattisuuden on oltava alistettu vallankumoukselliselle tarkoituksenmukaisuudelle!

Trotsky ei sano yhtään paremmin. Hän esittää syytöksen: „Lenin tahtoo hinnalla millä hyvänsä rauentaa, estää kysymyksen olemusta koskevan väittelyn” (s. 65). Hän sanoo: „Sanoin KK:ssa selvästi, miksi én ryhtynyt valiokunnan jäseneksi: niin kauan kuin minulle ei anneta lupaa käsitellä tasavertaisena kaikkien muiden tovereiden kanssa näitä kysymyksiä koko laajuudessaan puoluelehdistössä, niin kauan pidän niiden munkkimaista, suppeassa piirissä tapahtuvaa käsittelyä ja niin muodoin myös valiokunnan toimintaa hyödyttömänä” (s. 69).

Mikä on tulos? Ei ole kulunut kuukauttakaan siitä, kun Trotsky joulukuun 25 pnä aloitti „laajan väittelyn”, ja tuskinpa 100 vastuunalaisen puolueetyöntekijän joukossa on edes yksi, joka ei tuntisi saaneensa kylliksi tuosta väittelystä, ei tajuaisi sitä hyödyttömäksi (ellei pahemmaksikin). Trotsky on näet kuluttanut puolueen aikaa sanoja, huonoja teesejä koskevaan väittelyyn moittimalla „munkkimaiseksi” käsittelyksi juuri *asiallista*, taloudellista käsittelyä valiokunnassa, joka olisi ottanut tehtäväkseen tutkia ja tarkastaa käytännön antamia kokemuksia, jotta näistä kokemuksista oppia ottaen voitaisiin *mennä eteenpäin* todellisessa

„tuotannollisessa” työssä *eikä* peräännyttäisi *taaksepäin*, pois elävästä työstä kaikenlaisten „tuotannollisten ilma-  
piirien” kuolleeseen skolastiikkaan.

Ottakaapa tarkasteltavaksi paljon puhuttu „yhdistäminen”. Joulukuun 30 p:nä kehotin olemaan puhumatta siitä, sillä me *emme ole tutkineet* omaa käytännöllistä kokemustamme, ja ellei sitä tehdä, niin yhdistämisestä kiistely muuttuu ehdottomasti suunsoitoksi, tarpeettomaksi puolueen voimien vieroittamiseksi *pois* taloudellisesta työstä. Nimitin byrokraattiseksi haihatteluksi Trotskin teesejä tätä asiaa koskevan kohdan osalta, jossa kehoitetaan ottamaan kansantalousneuvostojen kokoonpanoon  $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$  ja  $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$  ammattiliittojen edustajia.

Siitä minulle suuttui hirveästi Buharin, joka, niin kuin näen selosteen 49. sivulta, todisteli minulle perusteellisesti ja yksityiskohtaisesti, „että kun ihmiset kokoontuvat yhteen ja puhuvat jostain, niin heidän ei pidä tekeytyä kuuromykiksi” (mainitulla sivulla on sanottu kirjaimelleen näin!). Myös Trotski suuttui ja huudahti:

„Pyydän teitä kaikkia kirjoittamaan muistioonne, että tov. Lenin nimitti tätä sinä ja sinä päivänä byrokratismiksi, mutta minä rohkeneen ennustaa, että muutaman kuukauden kuluttua tämä otetaan varteen ja ohjeeksi, että Yleisvenäläisessä Ammattiliittojen Keskusneuvostossa ja Korkeimmassa kansantalousneuvostossa, metallimiesten KK:ssa ja metalliteollisuusosastossa j.n.e. olisi yhteisiä työntekijöitä yhdestä kolmasosasta aina puoleen...” (s. 68).

Tämän luettuani pyysin tov. Miljutinia (Korkeimman kansantalousneuvoston varapuheenjohtajaa) lähettämään minulle yhdistämistä valaisevat *julkaistut* selostukset. Ajattelin itsekseni: alanpa vaikka vähin erin *tutkia käytännöllistä kokemustamme*, sillä on sietämättömän ikävää osallistua „yleiseen puoluejutusteluun” (sanonta on Buharinin, s. 47, siitä taitaa tulla yhtä „siivekäs sanonta” kuin paljon puhutusta „ravistelusta”)— ilman asiaa, aineistoa ja tosiasioita, keksiskelemällä erimielisyyksiä, määritelmiä, „tuotannollisia demokratioita”.

Tov. Miljutin lähetti minulle muutamia kirjoja, m.m. „Korkeimman kansantalousneuvoston selostuksen Neuvostojen VIII yleisvenäläiselle edustajakokoukselle” (Moskova 1920, esipuhe päivätty vuoden 1920 joulukuun 19 p:lle). Sen 14. sivulla on julkaistu taulukko, joka osoittaa, kuinka laajasti työläiset osallistuvat hallinnollisten elinten työhön.

Esitän tämän taulukon (se käsittää vain osan kuvernementtien kansantalousneuvostoista ja tuotantolaitoksista):

Hallintokoneisto	Yhteensä	Työläisiä	%%	S i i t a		Toimihenkil. y.m.	%%
				Spesialisteja	%%		
Korkeimman kansantalousneuvoston ja kuvernement. kansantalousneuvostojen puhemiehistö	187	107	57,2	22	11,8	58	31,0
Päähallintojen, osastojen, keskushallintojen ja pääkomiteoiden kollegiot.....	140	72	51,4	31	22,2	37	26,4
Kollegioiden ja yhden henkilön johtamat tehdashallinnot.....	1143	726	63,5	398	34,8	19	1,7
<i>Kaikkiaan</i>	1470	905	61,6	451	30,7	114	7,7

Siis työläisiä osallistuu jo nyt keskimäärin 61,6%, mikä on lähempänä  $\frac{2}{3}$  kuin puolta! *On tullut jo todistetuksi*, että se, mitä tov. Trotski kirjoitti tästä teeseissään, on byrokraattista haihattelua. Puhuminen, kiisteleminen, sellaisten ryhmäohjelmien kirjoittaminen, joissa on „ $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ ” tai „ $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ ”, on jonninjoutavaa „yleistä puoluejutustelua”, voimien, varojen ja ajan haaskaamista ja huomion kääntämistä muuhun kuin *tuotannolliseen* työhön, silkkaa politikointia, josta puuttuu vakava sisältö. Mutta sen sijaan valiokunnassa, jossa olisi kokeneita miehiä ja jossa ei suostuttaisi laatimaan teesejä tosiasioita tutkimatta, voitaisiin asiaa hyödyttävällä tavalla ryhtyä tarkastamaan kokemuksia esim. haastattelemalla pariakymmentä henkilöä (tuhannesta „yhteisestä työntekijästä”), vertaamalla heidän vaikutelmiaan ja johtopäätöksiään objektiivisiin tilastotietoihin, pyrkimällä määrittelemään asialliset, käytännölliset ohjeet vastaisuuden varalta: kun kokemuksen tulokset ovat sellaiset ja sellaiset, pitääkö heti jatkaa eteenpäinmenoa samaan suuntaan vai pitääkö hiukan muuttaa ja nimenomaan miten muuttaa suuntaa, keinoja, suhtautumista vai pitääkö asian etuja silmällä pitäen pysähtyä, tarkistaa yhä uudelleen kokemusta, muuttaa ehkä jotakin j.n.e. j.n.e.

Oikea „talousmies”, toverit (sallikaahan toki minunkin harjoittaa hiukan „tuotantopropagandaa”!), tietää, että

kehittyneimmissäkin maissa kapitalistit ja trustien järjestäjät ovat vuosikausia, toisinaan jopa kymmenen vuotta ja kauemminkin tutkiskelleet ja tarkistaneet omaa (ja vierasta) käytännöllistä kokemustaan, tehneet korjauksia ja muutoksia aloittamaansa, ottaneet taka-askelia, korjanneet monia kertoja saadakseen aikaan kyseiseen alaan täysin sopivan hallintojärjestelmän, ylimpien ja alempien hallintomiesten valikointi- j.n.e. järjestelmän. Niin on ollut kapitalismin vallitessa, joka kaikkialla sivistysmaailmassa on nojannut taloudellisessa toiminnassaan *vuosisataisiin kokemuksiin ja tottumuksiin*. Mutta me rakennamme uudella maaperällä, mikä vaatii erittäin pitkällistä, sitkeää ja kärsivällistä kasvatustyötä niiden tottumusten muuttamiseksi, jotka kapitalismi on jättänyt meille perinnöksi ja jotka voidaan muuttaa vain hyvin verkalleen. On peräti virheellistä suhtautua tähän kysymykseen niin kuin Trotski suhtautuu. „Onko”, hän huudahti puheessaan joulukuun 30 p:nä, „onko työläisillämme, puolueen ja ammattiliittojen työntekijöillä tuotannollista kasvatusta? onko vai ei? Vastaa: ei ole” (s. 29). On naurettavaa suhtautua tällaiseen kysymykseen sillä tavalla. On niin kuin olisitte kysyneet: onko kyseisessä divisioonassa riittävästi huopikkaita? onko vai ei?

Ilmeisesti meidän pitää kymmenenkin vuoden kuluttua sanoa, ettei kaikilla puolueen ja ammattiliittojen työntekijöillä ole riittävästi tuotannollista kasvatusta. Samoin kuin 10 vuoden kuluttua ei kaikilla puolueen, ammattiliittojen ja sotalaitoksen työntekijöillä tule olemaan riittävästi sotilallistakaan kasvatusta. Mutta tuotannollisen kasvatuksen olemme panneet *alulle* sillä, että noin tuhat työläistä, ammattiliittojen jäsentä ja edustajaa, osallistuu johtotyöhön ja johtaa tuotantolaitoksia, pääkomiteoita ja ylempiäkin elimiä. „Tuotannollisen kasvatuksen”, *meidän itsemme* — entisten maanalaisten työntekijäin ja ammattilehtimiesten — kasvatuksen tärkeimpänä periaatteena on se, että ryhdymme itse tutkimaan ja opetamme toisiakin tutkimaan mitä huolellisimmin ja yksityiskohtaisimmin käytännöllisiä kokemuksiamme pitäen sääntönä: „mittaa seitsemän kertaa, leikkaa kerran”. Tulee tarkastaa sitkeästi, kiirehtimättä, hienovaraisesti, asiallisesti, vakavasti, mitä nuo tuhat työntekijää ovat tehneet, oikaista vieläkin hienovaraisemmin ja asiallisemmin heidän työtään ja jatkaa eteenpäinmenoa vasta sitten, kun on tullut täysin todistetuksi, että kyseinen



menettelytapa, kyseinen johtojärjestelmä, kyseinen suhdeluku, kyseinen henkilövalinta j.n.e. on tuottanut hyötyä. Juuri se on „tuotannollisen kasvatuksen” tärkein, oleellisin, ehdoton sääntö, ja tov. Trotski rikkoo nimenomaan tätä sääntöä vastaan kaikilla teeseillään, koko kannanotollaan tässä kysymyksessä. Tov. Trotskin kaikki teesit ja hänen ryhmäohjelmakirjasensa ovat juuri sellaisia, että ne ovat virheillään kääntäneet puolueen huomion ja voimat asiallisesta „tuotannollisesta” työstä asiattomiin, sisällyksettömiin sanakiistoihin.

### DIALEKTIikka JA EKLEKTISISMI. „KOULU” JA „KONEISTO”

Tov. Buharinilla on monien muiden mitä parhaimpien ominaisuuksiensa ohella teoreetikon kykyä ja intoa kaivaa esiin kaikissa kysymyksissä niiden teoreettiset juuret. Se on erittäin arvokas ominaisuus, sillä mistään virheestä, m.m. poliittisesta, ei saa täyttä selvyyttä, ellei virheen tekijältä löydy virheen teoreettisia alkujuuria, pitämällä lähtökohhtana tiettyjä, hänen tietoisesti hyväksymiään johtoaatteita.

Pyrkien tapansa mukaan syventämään kysymystä teoreettisesti tov. Buharin ryhtyi joulukuun 30 pn väittelystä alkaen, ellei jo ennemminkin, siirtämään kiistaa nimenomaan tälle mainitulle alalle.

„Pidän ehdottoman välttämättömänä”, tov. Buharin sanoi joulukuun 30 pnä, „— sitä on teoreettiselta olemukseltaan se, jota täällä sanotaan „puskuriryhmäksi” tai sen ideologiaksi,— ja minusta tuntuu aivan kiistattomalta, ettei saa jättää ottamatta huomioon tätä poliittista eikä liioin tätä taloudellista seikkaa”... (s. 47).

Teoreettiselta olemukseltaan se virhe, minkä tov. Buharin tässä tekee, on sitä, että hän asettaa politiikan ja talouden dialektisen keskinäissuhteen (mitä marxilaisuus meille opettaa) tilalle eklektisismien. „Sekä se että tämä”, „puolelta ja toiselta” — juuri tällainen on Buharinin teoreettinen asenne. Se onkin eklektisismiä. Dialektiikka vaatii ottamaan kaikinpuolisesti lukuun keskinäissuhteet niiden konkreettisuudessa kehityksessä eikä salli sitä, että otetaan irrallinen osa yhdestä ja toinen toisesta. Olen valaissut sitä jo politiikkaa ja talouselämää koskevalla esimerkillä.

„Puskurin” tapauksessa se on yhtä epäilemätöntä. Puskuri on hyödyllinen ja tarpeellinen, jos puoluejunalla on taipumusta suistua raiteilta. Se on kiistatonta. Buharin on asettanut „puskuri”-tehtävän eklektisesti ottaen pikku osan Zinovjevilta ja toisen Trotskilta. „Puskurilaisena” Buharinin olisi pitänyt määritellä itsenäisesti, missä ja milloin tämä tai tuo, nämä tai nuo ovat tehneet virheen ja minkä virheen, ovatko he tehneet teoreettisen virheen vai onko virheenä poliittinen tahdittomuus tai ryhmäkuntaisuus tahi liioittelu j.n.e., ja käydä *koko voimallaan jokaisen* tällaisen virheen kimppuun. Buharin ei ole käsittänyt tätä „puskurin” tehtäväänsä. Tässä yksi havainnollinen todiste siitä:

Tsektranin (rautatie- ja vesiliikennetyöläisten liiton Keskuskomitea) Pietarin-toimikunnan kommunistiryhmä, järjestö, joka on Trotskin kannalla ja on ilmoittanut suoraan, että sen mielestä „tovereiden Trotskin ja Buharinin katsantokannat peruskysymyksessä, ammattiliittojen osuudesta tuotannossa, ovat saman katsantokannan eri muunnoksia”, julkaisi Pietarissa kirjasena тов. Buharinin apuselostuksen, jonka hän teki Pietarissa tammikuun 3 p:nä 1921 (N. Buharin, „Ammattiliittojen tehtävistä”, Pietari 1921). Tässä apuselostuksessa sanotaan:

„Alussa тов. Trotski kaavaili siihen tapaan, että on vaihdettava ammattiliittojen johtajisto, valikoitava vastaavat toverit y.m., ja vielä aikaisemmin hän oli jopa „ravistelunkin” kannalla, mistä hän on nyt luopunut, ja sen vuoksi on kerrassaan typerää esittää „ravistelua” todistusperusteeksi тов. Trotskia vastaan” (s. 5).

En pysähdy tarkastelemaan tämän lausuman lukuisia tosiasiallisia epätarkkuuksia. (Trotski käytti „ravistelu”-sanaa Ammattiliittojen V yleisvenäläisessä konferenssissa, 2.—6. marraskuuta. „Johtohenkilöstön valinnasta” Trotski puhui teesiensä 5. §:ssä; teesiänsä hän esitti KK:lle marraskuun 8 p:nä, ja joku Trotskin kannattajista on muuten julkaissut ne painettuna lehtisenä. Trotskin koko kirjanen „Ammattiliittojen merkitys ja tehtävät” joulukuun 25 p:nä on samojen ajatusten ja saman hengen läpitunkema, joista olen maininnut jo aikaisemmin. On täysin tietämätöntä, milloin ja missä „luopuminen” on ilmennyt.) Aiheeni on nyt toinen. Jos „puskuri” on eklektinen, niin se on vaiti yksistä virheistä ja mainitsee toisista; on vaiti vuoden 1920 joulukuun 30 p:n virheistä, jotka tehtiin Moskovassa tuhansien,

koko Venäjää edustaneiden VKP:n työntekijäin edessä, ja puhuu virheistä, jotka tehtiin vuoden 1921 tammikuun 3 p:nä Pietarissa. Jos „puskuri” on dialektinen, se käy koko voimallaan jokaisen virheen kimppuun, jonka se havaitsee kummallakin asianomaisella tai kaikilla asianomaisilla. Juuri tätä Buharin ei teekään. Hän ei edes yritä eritellä Trotskin kirjasta ravistelupolitiikan kannalta. *Hän on yksinkertaisesti vaiti siitä.* Eipä ihme, että kun puskuri täyttää tehtävänsä tuolla tavalla, niin se naurattaa kaikkia.

Edelleen. Samassa, Buharinin Pietarissa pitämässä puheessa, s. 7, sanotaan:

„Tov. Trotskin virhe on siinä, että hän ei puolla kylliksi kommunismin-koulu-momenttia.”

Joulukuun 30 p:n väittelyssä Buharin päätteli näin:

„Tov. Zinovjev sanoi, että ammattiliitot ovat kommunismin koulu, Trotski taas sanoi, että ne ovat tuotannon hallinnollis-teknillinen johtokoneisto. En näe mitään loogisia perusteita, jotka todistaisivat, ettei edellinen eikä jälkimmäinenkään ole oikea: kumpikin näistä väittämistä sekä kummankin väittämän yhdistelmä on oikea” (s. 48).

Samā ajatus on Buharinin ja hänen „ryhmänsä” eli „fraktionsa” 6. teesissä: „...,toisaalta ne (ammattiliitot) ovat kommunismin koulu, ... toisaalta ne ovat — ja vieläpä yhä suuremmassa määrässä — talouskoneiston ja yleensä valtiotavallan koneiston rakenneosa”... („Pravda”, tammikuun 16 p:nä).

Juuri tähän sisältyykin tov. Buharinin teoreettinen perusvirhe, marxilaisuuden dialektiikan vaihtaminen eklektisismiin (joka on erittäin laajalle levinnyttä erilaisia „muotiintulleita” ja taantumuksellisia filosofisia oppijärjestelmiä edustavien kirjoittajain keskuudessa).

Tov. Buharin puhuu „loogisista” perusteista. Koko hänen ajatusrakennelmansa osoittaa, että hän on — ehkä tietämättään — tässä muodollisen eli skolastisen logiikan eikä dialektisen eli marxilaisen logiikan kannalla. Selittääkseni tätä aloitan tov. Buharinin itsensä esittämästä aivan yksinkertaisesta esimerkistä. Joulukuun 30 p:n väittelyssä hän sanoi:

„Toverit, täällä käydyt väittelyt tekevät moniin teistä suunnilleen tällaisen vaikutuksen: kaksi henkilöä tapaavat toisensa ja kumpikin kysyy toiselta, mikä on puhujakorokkeella oleva lasi. Toinen sanoo: „se on lasinen lieriö, ja julistettakoon pannaan se, joka väittää asian olevan toisin”. Toinen sanoo: „lasi on juomaväline, ja julistettakoon pannaan se, joka väittää asian olevan toisin”” (s. 46).

Tämän esimerkin avulla Buharin halusi, niin kuin lukija huomaa, selittää minulle helppotajuisesti yksipuolisuuden vahingollisuutta. Otan kiitollisena vastaan tämän selityksen ja todistaakseni kiitollisuuteni teolla vastaan selittämällä helppotajuisesti, mitä on eklektisismi erotukseksi dialektiikasta.

Lasi on kieltämättä sekä lasinen lieriö että juomaväline. Mutta paitsi näitä kahta piirrettä eli ominaisuutta eli puolta lasilla on vielä loputon määrä muitakin piirteitä, ominaisuuksia, puolia sekä keskinäissuhteita ja „kosketuskohtia” muuhun maailmaan. Lasi on painava esine, jota voidaan käyttää heittoaseena. Lasi voi olla painimena, pyydystetyn perhosen pitopaikkana, lasi voi olla arvoesine, jos siinä on taiteellisia kaiverruksia tai maalaus, riippumatta lainkaan siitä, kelpaako se juoma-astiaksi, onko se valmistettu lasista, onko se lieriön muotoinen vai ei aivan ja niin edelleen ja niin pois päin.

Edelleen. Jos tarvitsen nyt heti lasia juomavälineeksi, niin minun ei ole lainkaan tärkeää tietää, onko se täysin lieriön muotoinen ja onko se todella valmistettu lasista, mutta sen sijaan on tärkeää, ettei pohja olisi rikki ja etten tätä lasia käyttäessäni saisi haavaa huuleeni j.n.e. Mikäli en tarvitse lasia juomiseen, vaan sellaiseen tarkoitukseen, johon kelpaa mikä lasinen lieriö hyvänsä, minulle kelpaa säröpohjainenkin tai vieläpä pohjatonkin lasi j.n.e.

Muodollinen logiikka, johon kouluissa rajoitutaan (ja täytyy rajoittua — oikaisuin — koulun alaluokilla), esittää muodolliset määritelmänsä pitäen ohjeenaan sitä, mikä on tavanomaisinta tai mikä eniten pistää silmään, ja rajoittuu siihen. Jos tällöin otetaan kaksi tai useampia erilaisia määritelmiä ja yhdistetään ne toisiinsa aivan sattumanvaraisesti (sekä lasinen lieriö että juomaväline), niin saadaan eklektinen määritelmä, joka viittaa esineen erinäisiin puoliin eikä muuta.

Dialektinen logiikka vaatii meitä menemään pitemmälle. Jotta esine todella tunnettaisiin, on otettava huomioon ja tutkittava sen kaikki puolet, kaikki suoranaiset ja välilliset yhteydet. Emme pääse siihen koskaan täydellisesti, mutta kaikinpuolisuuden vaatimus varjelee meitä virheiltä ja näivettymiseltä. Tämä ensinnäkin. Toiseksi dialektinen logiikka vaatii, että esine on otettava sen kehityksessä, „itseliikkuvana” (niin kuin Hegel toisinaan sanoo), muuttuvana.

Juomalasin suhteen tämä ei ole ilman muuta selvää, mutta lasikaan ei pysy muuttumattomana, eritoten muuttuu lasin käyttötarkoitus, sen käyttö, sen *yhteys* ympäröivään maailmaan. Kolmanneksi esineen täydelliseen „määrittelyyn” tulee sisältyä koko inhimillisen käytännön, joka on totuuden kriteeri ja osoittaa käytännössä, mikä yhteys esineellä on ihmisen tarpeisiin. Neljänneksi dialektinen logiikka opettaa, että „abstraktista totuutta ei ole olemassa, totuus on aina konkreettinen”, kuten Plehanov-vainaja tapasi sanoa Hegeliä seuraten. (Nähdäkseni on paikallaan huomauttaa sulkeissa nuorille puolueen jäsenille, että *ei voida* tulla tietoiseksi, *oikeaksi* kommunistiksi, ellei *tutkita* — nimenomaan *tutkita* — kaikkea sitä, mitä Plehanov on kirjoittanut filosofiasta, sillä se on parasta kansainvälisessä marxilaisessa kirjallisuudessa \*.)

En tietenkään selittänyt tässä tyhjentävästi dialektinenlogiikka-käsitettä. Mutta toistaiseksi riittää tämäkin. Voimme nyt siirtyä juomalasi-kysymyksestä ammattiliittoihin ja Trotskin ryhmäohjelmaan.

„Yhtäältä koulu ja toisaalta koneisto”, Buharin sanoo ja kirjoittaa teeseissään. Trotskin virheenä on se, että hän „ei puolla kylliksi koulu-momenttia”..., Zinovjevin puutteena on se, ettei hän puolla koneisto-„momenttia”.

Miksi tämä Buharinin päätelmä on kuollutta ja sisällyksetöntä eklektisismiä? Siksi että Buharin ei edes yritä eritellä itsenäisesti, omalta näkökannaltaan tämän kiistan kaikkia vaiheita (marxilaisuus, *toisin sanoen* dialektinen logiikka, vaatii sitä ehdottomasti) enempää kuin sitäkään, miten tätä kysymystä käsitellään, miten se yleensä asetetaan — tai jos niin tahdotte, mihin suuntaan se pyritään asettamaan — nykyään, tietyissä konkreettisissa oloissa. Buharin ei edes yritä tehdä sitä! Hän käy käsiksi asiaan tutkimatta lainkaan sitä konkreettisesti, esittää pelkkiä abstraktioita ja ottaa palasen Zinovjeviltä ja toisen Trotskilta. Se on eklektisismiä.

---

\* Muuten ei voida olla toivomatta ensinnäkin, että nyt ilmestyvissä Plehanovin teoksissa erotettaisiin kaikki filosofiset artikkelit erikoiseksi nidokseksi tai erikoiseksi nidokseksi, joihin tulee liittää hyvin seikkaperäinen hakemisto y.m. Tämä siksi, että niiden tulee kuulua *kommunismmin* ehdottomien oppikirjojen sarjaan. Toiseksi työläisvaltion pitää mielestäni vaatia filosofian professoreilta, että he tietäisivät, miten Plehanov tulkitsee marxilaista filosofiaa, ja osaisivat opettaa tätä tietoutta oppilailleen. Mutta kaikki tämä on jo poikkeamista „propagandasta” „hallinnolliseen määräilyyn”.

Selittääkseni tätä vieläkin havainnollisemmin esitän esimerkin. En tiedä yhtään mitään Etelä-Kiinan kapinallisista ja vallankumouksellisista (lukuun ottamatta paria kolmea Sunjatsenin artikkelia ja muutamia kirjoja ja lehtiartikkeleita, jotka olen lukenut monta vuotta sitten). Kun siellä on kerran kapinoita, niin ilmeisesti siellä myös kiistelevät keskenään kiinalainen № 1, joka sanoo, että kapina on mitä kärkevimmän ja koko kansakuntaa käsittävän luokkataistelun tuote, ja kiinalainen № 2, joka sanoo, että kapina on taitoa. Voin kirjoittaa Buharinin teesien kaltaiset teesit tietämättä mitään muuta: „Yhtäältä... ja toisaalta”. Toinen ei ole kiinnittänyt kylliksi huomiota taito-„momenttiin”, toinen „kärjistyksen-momenttiin” j.n.e. Tällainen on kuollutta ja sisällyksetöntä eklektisismiä, koska ei ole tutkittu *konkreettisesti kyseistä* kiistaa, puheena olevaa kysymystä, tiettyä kannanottoa tässä kysymyksessä j.n.e.

Ammattiliitot ovat yhtäältä koulu; toisaalta ne ovat koneisto; kolmanneksi ne ovat työtätekevien järjestö; neljänneksi — miltei yksinomaan teollisuustyöläisten järjestö; viidenneksi — tuotantolaittain rakentuva järjestö\* j.n.e. j.n.e. Buharin ei esitä alkuunkaan mitään perusteluja, hän ei tee mitään itsenäistä analyysia todistaakseen, miksi täytyy ottaa kysymyksen tai esineen ensimmäiset kaksi „puolta” eikä kolmatta, neljättä, viidettä j.n.e. Sen vuoksi Buharinin ryhmän teesitkin ovat kauttaaltaan eklektistä pötyä. Buharin asettaa „koulun” ja „koneiston” keskinäis-suhdetta koskevan kysymyksen perin juurin väärin, eklektisesti.

Jotta tämä kysymys asetettaisiin oikein, siirryttäkään sisällyksettömistä abstraktioista konkreettiseen, t.s. kyseiseen kiistaan. Ottakaa tämä kiista millaisena haluatte, joko sellaisena kuin se puhkesi Ammattiliittojen V yleisvenäläisessä konferenssissa, tai sellaisena kuin Trotski itse sitä pohjusti ja *suuntasi* joulukuun 25 p:nä kannanottojaan esittelevällä kirjasellaan, niin näette, että Trotskin *koko* kannanotto, hänen koko suuntansa on väärä. Hän ei ole käsittänyt, että ammattiliittoihin pitää ja voidaan suhtautua kuin kouluun sekä silloin, kun käsitteilyn aiheena on

\* Muuten Trotski on tehnyt tässäkin virheen. Hän luulee, että tuotannollinen liitto on sellainen liitto, jonka tulee hallita tuotantoa. Se ei pidä paikkaansa. Tuotannollinen liitto merkitsee työläisten järjestämistä tuotantoaloittain, mikä teknillään ja kulttuurin nykyisen tason vallitessa (niin Venäjällä kuin koko maailmassakin) on kiertämätöntä.

„neuvosto-tradeunionismi”, että silloin, kun puhutaan yleensä tuotantopropagandasta, samoin kuin silloinkin, kun kysymys „yhdistämisestä”, ammattiliittojen osallistumisesta tuotannon johtamiseen asetetaan *niin* kuin Trotski asettaa. Ja tässä viimeisessä kysymyksessä, kun se asetetaan niin kuin Trotski on sen asettanut kannanottojaan esittelevässä kirjassaan, tehdään se virhe, ettei ymmärretä, että ammattiliitot ovat *tuotannon hallinnollis-teknillisen johtamisen koulu*. Kyseisessä kiistassa, kun kysymys asetetaan niin kuin Trotski sen asettaa, *ammattiliitot* eivät ole „yhtäältä koulu ja toisaalta jotain muuta”, vaan *kaikilta puolin koulu*, yhdistämiskoulu, solidaarisuuskoulu, omien etujen puolustamisen koulu, taloudenhoitokoulu, johtamiskoulu. Sen sijaan, että tov. Buharin olisi käsittänyt ja oikaissut tämän tov. Trotskin perusvirheen, hän teki nautettavan korjauksen: „Yhtäältä ja toisaalta.”

Käsitelkäämme kysymystä vieläkin konkreettisemmin. Katsokaamme, millaisia nykyiset ammattiliitot ovat tuotantoa johtavana „koneistona”. Näimme, että vajavaisten tietojen mukaan lähes 900 työläistä, ammattiliiton jäsentä ja edustajaa, johtaa tuotantoa. Suurentakaa, jos tahdotte, tämä luku vaikka kymmenkertaiseksi, vaikka satakertaiseksi,— ja antaaksemme teille periksi ja selittääksemme perusvirheenne olettakaamme jopa niinkin, että lähiaikoina tapahtuu noin uskomattoman nopeaa „eteenpäinmenoa” —, niin sittenkin saamme tulokseksi, että välittömästi *johtavat* työläiset muodostavat mitättömän pienen osan ammattiliittojen 6-miljoonaisesta jäsenjoukosta. Ja tästä nähdään vieläkin selvemmin, että tehdään erittäin paha virhe, kun koko huomio kiinnitetään „johtavaan kerrokseen”, kuten Trotski tekee, ja kun puhutaan ammattiliittojen tuotannossa esittämästä osasta ja tuotannon johtamisesta ottamatta huomioon, että  $98\frac{1}{2}\%$  *opiskelee* (6.000.000—90.000 = 5.910.000 =  $98\frac{1}{2}\%$  kokonaismäärästä) ja *joutuu opiskelemaan kauan*. Ei koulu ja johtaminen, vaan *johtamiskoulu*.

Väitellessään joulukuun 30 pnä Zinovjevin kanssa ja syyttäessään tätä aivan perusteettomasti ja väärin siitä, ettei Zinovjev hyväksy nimittämistä, t.s. KK:n oikeutta ja velvollisuutta nimittää toimeen, tov. Trotski tuli vahingossa esittäneeksi erittäin kuvaavan rinnastuksen. Hän sanoi:

...,Zinovjev suhtautuu jokaiseen asialliseen käytännön kysymykseen liian propagandamaisesti unohtaen, ettei se ole vain agitaatioaineistoa, vaan myös kysymys, joka on ratkaistava hallinnollisessa järjestyksessä" (s. 27).

Selitän heti seikkaperäisesti, millaista *olisi saattanut* olla hallinnollinen suhtautuminen tähän kysymykseen. Mutta тов. Trotskin perusvirhe onkin juuri siinä, että kannanottojaan esittelevässä kirjasessa *asettamiinsa kysymyksiin* hän on käynyt käsiksi (oikeammin rynnännyt niiden kimppuun) niin kuin *hallintomies*, vaikka hän olisi voinut ja hänen olisi pitänyt katsoa *noita* kysymyksiä *yksinomaan propagandistin kannalta*.

Tosiaankin, mitä hyvää Trotskillä on? Ei hänen teeseisään, vaan *puheissaan* — varsinkin silloin, kun hän unohtaa ammattiliittomiesten muka „konservatiivisen” siiven kanssa käymänsä epäonnistuneen väittelyn,— epäilemättä hyvää ja hyödyllistä on *tuotantopropaganda*. Osallistumalla ammattiliittovaliokunnassa asialliseen „taloudelliseen” toimintaan sekä pitämällä puheita ja kirjoittamalla artikkeleja Yleisvenäläisen tuotantopropagandatoimiston jäsenenä ja työntekijänä тов. Trotski olisi epäilemättä auttanut (ja epäilemättä vielä auttaa) asiaa melkoisesti. „Kannanottoteesien” esittäminen oli virhe. Niiden punaisena lankana on hallintomiehen suhde ammattiliittojärjestön „kriisiin”, ammattiliitoissa esiintyviin „kahteen tendenssiin”, VKP:n ohjelman tulkitsemiseen, „neuvostotradeunionismiin”, „tuotannolliseen kasvatukseen”, „yhdistämiseen”. Luettelin tässä kaikki Trotskin „kannanoton” pääteemat, ja juuri tällaisten teemojen oikea käsittely, Trotskin käytettävissä olevan aineiston pohjalta, voi nykyään olla yksinomaan propagandaluontoista.

Valtio on se ala, jossa käytetään pakotusta. Olisi mieleттöntä luopua pakotuksesta, eritoten proletariaatin diktatuurin kaudella. „Hallinnollinen määräily” ja hallintomiehelle ominainen asiaan suhtautuminen ovat tässä välttämättömiä. Puolue on välittömästi ohjaava proletariaatin etujoukko, se on johtaja. Puolueesta erottaminen eikä pakotus — tämä on erityisluontoinen vaikutuskeino, etujoukon puhdistus- ja karkaisukeino. Ammattiliitot ovat valtiovallan varanto, kommunismin koulu, taloudenhoitokoulu. Erityisluontoista ja tärkeintä tällä alalla *ei ole* johtotyö, vaan „valtiollisen keskusjohdon” (ja tietenkin myös paikallisen



johdon), „kansantalouden ja laajojen työtätekevien joukkojen välinen” „yhtey s” (niin kuin sanotaan puolueohjelmassamme, taloudellisia tehtäviä käsittelevän osan 5:nnessä, ammattiliittoja koskevassa pykälässä).

Trotskin kannanottoja esittelevän kirjases punaisena lan kana on se, että tämän kysymyksen asettelu on virheellistä eikä käsitetä tuota keskinäissuhdetta.

Olettakaa, että Trotski olisi käsitellyt tuota paljon puhutua „yhdistämis”-kysymystä kannanottojaan esittelevän kirjasesa muihin aiheisiin yhdistettynä ja katsonut koko kysymystä toiselta kannalta. Olettakaa, että hänen kirjasesa ainoana tarkoituksena olisi ollut tutkia seikkaperäisesti esim. 90 tapausta 900 sellaisesta „yhdistämis”-tapauksesta, jolloin Korkeimman kansantalousneuvoston virkoihin teollisuuden johtamisen alalla ja ammattiliittojen valinnallisiin toimiin nimitetään samoja henkilöitä, ammattiliittojen jäseniä ja ammatillisen liikkeen vakinaisia työntekijöitä. Olettakaa, että näitä 90 tapausta olisi analysoitu tutustumalla samalla pistokokeisiin perustuvien tilastotieteellisten tutkimusten tuloksiin sekä Työläis- ja talonpoikaisinspektion ja vastaavien kansankomissariaattien tarkastajien ja neuvojien selostuksiin ja tilikatsauksiin, t.s. olisi analysoitu hallinnollisten laitosten tietojen perusteella, analysoitu yhteenvetojen ja työn tulosten, tuotannollisten saavutusten y.m.s. kannalta. Sellainen suhtautuminen olisi ollut oikeaa hallinnollista suhtautumista asiaan, ja se olisi tehnyt täysin oikeutetuksi „ravistelu”-linjan, t.s. huomion kiinnittämisen siihen, kenet on erotettava toimestaan, kenet on siirrettävä toiseen toimeen, kenet nimitettävä, mitä vaatimuksia „johtavalle kerrokselle” on heti asetettava. Kun Buharin sanoi tammikuun 3 pnä Pietarissa pitämässään ja tsektranilaisten julkaisemassa puheessaan, että Trotski oli ennen „ravistelun” kannalla, mutta nyt on luopunut siitä, niin Buharin luisui tässäkin käytännön kannalta naurettavaan ja teorian kannalta marxilaiselle kerrassaan sallimattomaan eklektisismiin. Buharin ottaa kysymyksen abstraktisesti osaamatta (tai haluamatta) asettaa sitä konkreettisesti. Niin kauan kuin me, puolueen KK ja koko puolue, tulemme määräämään hallinnollisesti, t.s. johtamaan valtiota, me emme milloinkaan luovu emmekä voi luopua „ravistelemasta”, t.s. panemasta pois toimesta, siirtämästä toiseen toimeen, nimittämästä, erottamasta j.n.e. Mutta

Trotskin kannanottoja esittelevässä kirjasessa ei ole otettu käsiteltäväksi lainkaan tätä aineistoa, siinä ei ole asetettu lainkaan „asiallista käytännön kysymystä”. Zinovjev ja Trotski ovat väitelleet, minä ja Buharin olemme väitelleet, koko puolue on väitellyt „ammattiyhdistysliikkeen alalla esiintyvistä *tendensseistä*” (Trotskin 4. teesin loppu) eikä „asiallisesta käytännön kysymyksestä”.

Se on pohjimmaltaan poliittinen kysymys. Trotskin virhettä on itse asian olemuksen kannalta — tässä kyseisessä, konkreettисessa „asiassa” — mahdoton korjata eklektisillä pikkuoikaisuilla ja lisäyksillä niin kuin haluaa tehdä Buharin, jolla tietenkin on mitä humanisimmat tunteet ja tarkoitukset.

Tässä voi tulla kysymykseen vain yksi ratkaisu.

On ratkaistava oikein poliittinen kysymys, joka koskee „ammattiyhdistysliikkeen alalla esiintyviä tendenssejä”, luokkien keskinäissuhdetta, politiikan ja talouselämän keskinäissuhdetta, valtion, puolueen ja ammattiliittojen — „koulun” ja koneiston — erityistä merkitystä j.n.e. Tämä ensinnäkin.

Toiseksi on oikeaan poliittiseen ratkaisuun pohjautuen harjoitettava, jatkuvasti harjoitettava pitkäaikaista, johdonmukaista, sitkeää, kärsivällistä, monitahoista, kertautuvaa tuotantopropagandaa, sitä on harjoitettava valtion mitassa, valtionlaitoksen nimissä ja johdolla.

Kolmanneksi „asiallisia käytännön kysymyksiä” ei saa sotkea tendensseistä käytyjen kiistojen kanssa, jotka liittyvät laillisesti „yleiseen puoluejutusteluun” ja laajoihin väittelyihin, vaan ne on asetettava asiallisesti, asiallisissa valiokunnissa, kuulustelemalla todistajia, tutkimalla toiminta- ja muita selostuksia ja tilastotietoja, ja „ravistella” kaiken tämän perusteella — vain kaiken tämän perusteella, vain näillä ehdoin — vain vastaavan neuvosto- tai puolue-elimen tahi kummankin tällaisen elimen päätöksen nojalla.

Trotski ja Buharin sen sijaan keittivät sopan, jonka aineksina ovat poliittisesti virheelliset kannanotot, voimansiirtoyhteyden, käyttöhihnojen katkaiseminen, pyrkimys tai taipumus epäasialliseen ja tarpeettomaan „hallinnolliseen määräilyyn”. Virheen „teoreettinen” alkulähde tiedetään — kun kerran Buharin herätti „lasillaan” kysymyksen teoreettisesta alkulähteestä. Buharinin teoreettisena — tässä ta-

pauksessa tieto-opillisena — virheenä on dialektiikan vaihtaminen eklektisismiin. Asettamalla kysymyksen eklektisesti Buharin sotkeutui aivan kokonaan ja päätyi syndikalismiin. Trotskin virheitä ovat yksipuolisuus, intoilu, liioittelu, itsepäisyys. Trotskin kannan perusajatus on se, että lasi on juomaväline, vaikka kyseinen lasi on osoittautunut pohjattomaksi.

### LOPPUSANAT

Minun on kosketettava enää vain lyhyesti eräitä kohtia, joista vaikeneminen voisi antaa aihetta väärinkäsityksiin.

Tov. Trotski esitti „kannanottojensa” 6. teesissä VKP:n ohjelman taloudellisia kysymyksiä koskevan osan 5. pykälän, jossa puhutaan ammattiliitoista. Kahta sivua myöhemmin, 8. teesissä, tov. Trotski sanoo:

„...,Ammattiliitot, jotka ovat menettäneet olemassaolonsa entisen perustan, taloudellisen luokkataistelun”... (tämä ei pidä paikkaansa, se on hätiköivää liioittelua: liitot ovat menettäneet sellaisen perustansa kuin taloudellisen *luokkataistelun*, mutta ne eivät ole läheskään menettäneet eivätkä valitettavasti voikaan vielä moniin vuosiin menettää sellaista perustaa kuin on *ei-luokkataisteluluontoinen* „taloudellinen taistelu” ymmärrettynä taisteluksi neuvostokoneiston sellaista vikaa kuin virkavaltaisuutta vastaan, työtaitekevien joukkojen aineellisten ja henkisten etujen suojelemiseksi sillä tavalla ja sellaisin keinoin, joita tällä koneistolla ei ole käytettävänä, j.n.e.)... — „eivät ole monien syiden vuoksi ehtineet koota riveihinsä tarvittavia voimia ja kehittää tarvittavia menetelmiä kyetäkseen ratkaisemaan uuden tehtävän, jonka proletaarinen vallankumous on niille asettanut ja joka on määritelty ohjelmassamme näin: „*tuotannon järjestely*” (kursivointi Trotskin, s. 9, 8. teesi).

Tämä on taaskin hätiköivää liioittelua, jossa piilee suuren virheen itu. Ohjelmassa ei ole sellaista sanontaa eikä siinä aseteta ammattiliitoille sellaista tehtävää kuin on „*tuotannon järjestely*”. Tarkastelkaamme askel askeleelta puolueohjelmamme jokaista johtoaajatusta, jokaista teesiä siinä samassa järjestyksessä kuin ne ovat ohjelman tekstissä:

(1) „Yhteiskunnallistetun teollisuuden organisaatiokoneiston” (ei jokaisen koneiston) „tulee tukeutua ensi kädessä” (eikä yksinomaan) „ammattiliittoihin”. (2) „Näiden pitää vapautua yhä enemmän ammattikunnallisesta rajoittuneisuudesta” (miten vapautua? puolueen johdolla ja siten, että proletariaatti kasvattaa ja vaikuttaa kaikella muulla tavalla ei-proletaarisiin työtätekeviin joukkoihin) „ja muuttua suuriksi tuotannollisiksi yhtymiksi, jotka käsittelevät kyseisen tuotantoalan työväen valtaosan ja ajan oloon kaikki tämän alan työläiset”...

Tämä on alkupuoli puolueohjelmamme siitä osasta, joka on omistettu ammattiliitoille. Kuten näette, tämä osa asettaa heti erittäin „ankaria” ja hyvin pitkäaikaista työtä vaativia „ehtoja” edelleen seuraavan varalta. Ja edelleen seuraa tämä:

...„Ammattiliittojen, jotka Neuvostovallan lakien ja vaikiintuneen käytännön nojalla osallistuvat”... (kuten näette, sanonta on erittäin varovainen: vain osallistuvat) ...„jo kaikkien teollisuutta johtavien paikallis- ja keskuselinten työhön, tulee päätyä lopulta siihen, että ne keskittävät tosiasiallisesti omiin käsiinsä yhdeksi taloudelliseksi kokonaisuudeksi katsotun kansantalouden koko johdon” (huomattakaa tämä: tulee päätyä siihen, että ne keskittävät tosiasiallisesti ei eri teollisuusalojen tai teollisuuden, vaan koko kansantalouden ja sitä paitsi yhdeksi taloudelliseksi kokonaisuudeksi katsotun kansantalouden johdon: taloudellisenä ehtona tämä ehto voidaan katsoa todella täytetyksi korkeintaan vasta sitten, kun teollisuudessa ja maataloudessa pientuottajien osalle tulee vähemmän kuin puolet väestöstä ja kansantaloudesta) ...„Turvaamalla täten”... (juuri „täten”, sillä näin täytetään vähitellen kaikki aikaisemmin mainitut ehdot)... „valtiollisen keskusjohdon, kansantalouden ja laajojen työtätekevien joukkojen välisen katkeamattoman yhteyden ammattiliittojen on saatava viiemäksi mainitut”... (t.s. joukot, t.s. väestön valtaosa)... „mukaan mitä laajimmassa mitassa hoitamaan välittömästi taloutta. Ammattiliittojen osallistuminen talouden hoitoon ja niiden toiminta laajojen joukkojen mukaansaamiseksi siihen on samalla myös peruskeino taisteltaessa Neuvostovallan talouskoneiston virkavaltaistumista vastaan ja tekee mahdolliseksi saattaa tuotannon tulokset todella kansan valvontaan.”

Siis viimeisessä lauseessa on taaskin sanottu varsin varovasti: „osallistuminen talouden hoitoon”; jälleen viitataan siihen, että laajojen joukkojen mukaansaaminen on peruskeino (muttei ainoa keino) taisteltaessa virkavaltaisuutta vastaan; ja lopuksi peräti varovainen sanonta: „*tekee mahdolliseksi*” saattaa tulokset „*kansan*”, t.s. työläisten ja talonpoikain, eikä suinkaan vain proletariaatin „*valvontaan*”.

On aivan väärin tehdä kaikesta tästä sellainen johtopäätös, että puolueohjelmamme „määritelmän” mukaan ammattiliittojen tehtävänä on „tuotannon järjestely”. Jos pidetään itsepintaisesti kiinni tuosta väärästä ajatuksesta ja viedään se kannanottoja esitteleviin teeseihin, niin tuloksena ei ole mikään muu kuin kommunisminvastainen, syndikalistinen poikkeama.

Tov. Trotski muuten kirjoittaa teeseissään, että „viimeksi kuluneella kaudella emme ole lähentyneet ohjelmassa asetettua päämäärää, vaan olemme etäännyneet siitä” (s. 7, 6. teesi). Tuo on perustelematonta ja luullakseni väärin. Sitä ei voida todistaa niin kuin Trotski todisteli väittelyjen aikana viittaamalla siihen, että ammattiliitot „itse” ovat tunnustaneet tämän tosiasian. Puolueelle ammattiliitot eivät ole viimeinen instanssi. Ja yleensä se voidaan todistaa vain tutkimalla mitä huolellisimmin ja objektiivisesti hyvin monia tosiasioita. Tämä ensinnäkin. Toiseksi, vaikka tämä todistettaisiin, niin silti jäisi vielä avoimeksi kysymys: minkä vuoksi on etäännytty? Senkö vuoksi, että „monet ammattiliittomiehet” „yrittävät karttaa uusia tehtäviä ja menetelmiä”, kuten Trotski luulee, vai sen vuoksi, että „me” „emme ole ehtineet koota riveihimme tarvittavia voimia ja kehittää tarvittavia menetelmiä” voidaksemme ehkäistä eräissä tapauksissa ilmenevät tarpeettomat ja vahingolliset virkavaltaisuuden äärimmäisyydet ja oikaista tällaiset virheet.

Tässä yhteydessä on paikallaan mainita moitteesta, jonka tov. Buharin esitti meille joulukuun 30 pnä (ja Trotski toisti eilen, tammikuun 24 pnä, Vuorityöläisten II edustajakokouksen kommunistiryhmässä käymämme väittelyn aikana), nimittäin siitä moitteesta, että me olemme „luopuneet puolueen IX edustajakokouksen viitoittamasta linjasta” (joulukuun 30 pnä väittelyä koskeva seloste, s. 46). Lenin muka puolsi IX edustajakokouksessa työn sotilaallistamista

ja teki pilkkaa demokratiaan-vetoamisista, mutta nyt hän „on luopunut” kaikesta tuosta. Joulukuun 30 p:nä loppulauseunnessaan tov. Trotski höysti tätä moitetta aivan erikoisesti, niin sanoakseni pippuroi sitä: „Lenin ottaa huomioon sen tosiasian, että ammattiliitoissa tapahtuu... vastustavalla kannalla olevien tovereiden ryhmittymistä” (s. 65); Lenin katsoo asioita „diplomaattisesta näkökulmasta” (s. 69); „luovimista puoleryhmittymien sisällä” (s. 70) j.n.e. Kun tov. Trotski esittää asian tuossa valossa, niin se on tietenkin hyvin mairittelevaa tov. Trotskille, mutta minulle kaikkea muuta kuin mairittelevaa. Luokaamme kuitenkin silmäys tosiasioihin:

Samassa joulukuun 30 p:n väittelytilaisuudessa Trotski ja Krestinski totesivat sen, että „tov. Preobrazhenski asetti jo heinäkuussa (1920) KK:ssa kysymyksen siitä, että meidän olisi siirryttävä uusille raiteille työväenjärjestöjemme sisäisen elämän suhteen” (s. 25). Elokuussa tov. Zinovjev laati kirjeluonnoksen, ja KK vahvisti *KK:n kirjeen*, joka koski virkavaltaisuuden vastustamista ja demokratian laajentamista. Syyskuussa kysymys otettiin käsiteltäväksi puoluekonferenssissa, ja KK vahvisti konferenssin päätöksen. Joulukuussa virkavaltaisuuden vastustamista koskevaa kysymystä käsiteltiin Neuvostojen VIII edustajakokouksessa. Siis koko Keskuskomitea, koko puolue ja koko työläisten ja talonpoikain tasavalta ovat todenneet välttämättömäksi asettaa päiväjärjestykseen virkavaltaisuutta ja sen vastustamista koskevan kysymyksen. Seuraako tästä, että „on luovuttu” VKP:n IX edustajakokouksen linjasta? Ei. Tässä ei ole mitään luopumista. Työn sotilaallistamista y.m.s. koskevat päätökset ovat kiistattomia, eikä minulla ole pienintäkään syytä katua sitä, että asetin näiden päätösten vastustajien esittämät demokratiaan-vetoamiset naurunalaisiksi. Tästä seuraa vain se, että laajennamme työväenjärjestöissä demokratiaa tekemättä siitä kuitenkaan fetišsiä; — että kiinnitämme aivan erikoista huomiota virkavaltaisuuden vastustamiseen; — että oiomme erittäin huolellisesti kaikkia tarpeettomia ja vahingollisia virkavaltaisuuden äärimmäisyyksiä, osoittakoonpa ne kuka hyvänsä.

Vielä yksi, viimeinen huomautus pikkukysymyksestä: ensisijaisuudesta ja tasapuolisuudesta. Joulukuun 30 p:nä käydyssä väittelyssä sanoin, että tov. Trotskin 41. teesin

määritelmä tästä on teoreettisesti väärä, sillä tov. Trotskin mukaan kulutuksessa tulee noudattaa tasapuolisuutta, mutta tuotannossa ensisijaisuutta. Ensisijaisuus on etuoikeuksien myöntämistä, minä vastasin, mutta etuoikeuksien myöntäminen ilman kulutusta ei ole mitään. Tov. Trotski moittii minua tästä sekä „tavattomasta muistamattomuudesta” ja „terrorisoinnista” (ss. 67 ja 68) — ihmettelen vain, ettei hän syytä vielä luovimisesta, diplomatiasta y.m.s. Hän, Trotski, on muka tehnyt myönnytyksiä minun tasapuolisuus-linjani hyväksi, mutta minä vain hyökkäilen Trotskia vastaan.

Tosiasiallisesti on puolueen asioista kiinnostuneen lukijan käytettävissä tarkat puolueen asiakirjat: KK:n marraskuun täysistunnon päätöslauselma, 4. kohta, ja Trotskin kannanottoja esittelevät teesit, 41. teesi. Vaikka olisin miten „muistamaton” hyvänsä ja vaikka tov. Trotskillä olisi miten hyvä muisti tahansa, niin tosiasiaksi jää, että 41. teesissä on teoreettinen virhe, jota ei ole KK:n marraskuun 9 p:n hyväksymässä päätöslauselmassa. Tämä päätöslauselma kuuluu seuraavasti: „Todeten välttämättömäksi, että taloussuunnitelman toteuttamisessa säilytetään ensisijaisuusperiaate, ja hyväksyen täydellisesti viimeksi (t.s. syyskuussa) pidetyn Yleisvenäläisen konferenssin päätöksen Keskuskomitea katsoo välttämättömäksi saattaa eri työläisryhmät ja vastaavat ammattiyhdistykset vähitellen, mutta järkähtämättömästi tasapuoliseen asemaan lujittaen samalla alinomaa yhteistä ammattiliittojärjestöä.” On selvää, että tämä on tähdätty Tsektrania vastaan, eikä päätöslauselman tarkkaa ajatusta voida tulkita mitenkään muuten. Ensisijaisuudesta ei luovuta. Ensisijaisen tärkeä (taloussuunnitelman täyden kannalta) tuotantolaitos, ammattiliitto, trusti, hallinnonhaara tullaan edelleenkin asettamaan parempaan asemaan, mutta samalla „tasapuolisuus-linja”, jota ei ole puoltanut „tov. Lenin”, vaan jonka on hyväksynyt puoluekonferenssi ja KK, t.s. koko puolue, vaatii selvästi: *s i i r r y* tasapuolisuuteen, siirry vähitellen, mutta järkähtämättömästi. Se, ettei Tsektran ole täyttänyt tätä KK:n marraskuun päätöslauselmaa, näkyy KK:n joulukuussa hyväksymästä (Trotskin ja Buharinin läpiviemästä) päätöksestä, jossa vielä kerran muistutetaan „normaalin demokraattisuuden periaatteista”. 41. teesissä on se teoreettinen virhe, että siinä sanotaan: kulutuksen alalla —

tasapuolisuus, tuotannon alalla — ensisijaisuus. Se on taloudellisesti järjetöntä, sillä se on kulutuksen ja tuotannon erottamista toisistaan. Minä en ole sanonut enkä ole voinut sanoa mitään tuollaista. Jos tehdas on tarpeeton, se pitää sulkea. Pitää sulkea kaikki ne tehtaat, jotka eivät ole ehdottoman tarpeellisia. Ehdottoman tarpeellisista on annettava etuoikeus ensisijaisen tärkeälle laitokselle, sano-kaamme kulkulaitokselle. Se on kiistatonta. Mutta ettei tässä etuoikeuksien antamisessa mentäisi liiallisuuksiin ja koska Tsektran meni siinä liiallisuuteen, *puolueen* (eikä Leninin) toimintaohje kuuluu: *siirry vähitellen*, mutta järkähtämättömästi tasapuolisuuteen. Kun Trotski on KK:n marraskuun täysistunnon jälkeen, joka teki tarkan ja teoreettisesti oikean päätöksen, julkaissut „kahta tendenssiä” koskevan ryhmäkuntahenkisen kirjasen ja 41. teesissään ehdottaa taloudellisesti väärää määritelmäänsä, niin syyt-täköön vain itseään.

Tänään, tammikuun 25 pnä, tuli kuluneeksi tasan kuu-kausi tov. Trotskin ryhmäkuntaisesta esiintymisestä. Jo nyt näkee hyvin selvästi, että tuolla muodoltaan epätarkoituk-senmukaisella ja sisällöltään virheellisellä esiintymisellä puolueen huomio käännettiin pois asiallisesta, käytännöllis-estä, taloudellisesta, tuotannollisesta työstä, koska oli oikaistava poliittiset ja teoreettiset virheet. Mutta suottakos vanha sananlasku sanoo: „ei niin pahaa, ettei jotain hyvääkin”.

KK:n sisäisistä erimielisyyksistä puhuttiin kuulemma hirveitä. Opposition liepeillä oleili (ja epäilemättä oleilee nytkin) menshevikkejä ja eserriä, jotka levittävät huhuja, lisäälevät niihin ennen kuulumattoman ilkeämielisiä sanon-toja ja keksivät perättömiä juttuja mustataksen kaiken, esittääkseen asiat huonossa valossa, kärjistääkseen selk-kauksia, pilatakseen puolueen työn. Sellainen poliittinen menettelytapa on ominaista porvaristolle, muun muassa pikkuporvarillisille demokraateille, menshevikkeille ja eser-rille, jotka vihaavat vimmatusti bolshevikkeja eivätkä voi olla heitä vihaamatta liiankin hyvin ymmärrettävistä syistä. Jokainen luokkatietoinen puolueen jäsen tuntee tuon por-variston poliittisen menettelytavan ja tietää sen arvon.



Keskuskomiteassa syntyneet erimielisyydet pakottivat vetoamaan puolueeseen. Väittely osoitti havainnollisesti näiden erimielisyyksien olemuksen ja laajuuden. Huhuista ja parjauksesta on tehty loppu. Puolue oppii ja karaistuu taistellessaan uutta (siinä mielessä uutta, että Lokakuun kumouksen jälkeen olemme sen unohtaneet) tautia, ryhmäkuntaisuutta vastaan. Se on oikeastaan vanha tauti, joka uusiutunee väistämättömästi muutamien vuosien mittaan, mutta josta nyt voidaan ja täytyy toipua nopeammin ja vauhtoisemmin.

Puolue opettelee olemaan liioittelematta erimielisyyksiä. Tässä yhteydessä on paikallaan toistaa tov. Tomskille tarkoitettu tov. Trotskin oikea huomautus: „Tov. Tomskin kanssa käymieni kiivaimpienkin väittelyjen aikana olen aina sanonut olevani ehdottomasti selvillä siitä, että johtajinamme voivat ammattiliitoissa olla vain henkilöt, joilla on kokemusta ja arvovaltaa, niin kuin tov. Tomskilla on. Sanoin sen Ammattiliittojen V konferenssissa puolueyhjmän kokouksessa, sanoin sen äskettäin myös Ziminin teatterissa. Puolueen sisäinen aatteellinen taistelu ei merkitse sitä, että kumpikin puoli pyrki sjsäämään sivuun toisen, vaan se merkitsee, että kumpikin vaikuttaa toiseen” (joulukuun 30 pn väittelyä koskevan selosteen 34. sivu). On itsestään selvää, että puolue tulee soveltamaan tätä oikeaa ajatusta myös tov. Trotskiin.

Taipumusta syndikalismiin osoittivat väittelyn aikana varsinkin tov. Shljapnikov ja hänen ryhmänsä, niin sanottu „työläisoppositio”. Koska tässä on kysymyksessä ilmeinen poikkeaminen puolueen linjalta, pois kommunismista, niin tähän poikkeamaan on kiinnitettävä erikoista huomiota ja puhuttava siitä aivan erikseen, on kiinnitettävä erikoista huomiota propagandatyöhön ja näiden katsomusten virheellisyyden ja tällaisen virheen vaarallisuuden selittämiseen. Tov. Buharin, joka päätyi puheissaan syndikalistiseen fraasiin „pakolliset ehdokkaat” (jotka ammattiliitot asettavat hallintoelimiin), puolustautuu tänään „Pravdassa” kovin epäonnistuneesti ja aivan väärin. Hän nähkääs puhuu muissa kohdissa puolueen merkityksestä! Tottahan toki! Muutoinhan se olisi puolueesta luopumista. Muutoinhan ei olisi kysymyksessä vain *virhe*, joka kaipaa oikaisua ja on helposti oikaistavissa. Kun puhutaan „pakollisista ehdokkaista” eikä heti samassa lisätä, että ne *eivät* ole pakollisia

puolueelle, niin poiketaan syndikalismiin, joudutaan *ristiriitaan* kommunismin kanssa, joudutaan *ristiriitaan* VKP:n puolueohjelman kanssa. Jos lisätään: „*eivät* ole pakollisia puolueelle”, niin harhautetaan puolueeseen kuulumattomia työläisiä luulottelemalla, että heidän oikeuksiaan jotenkin laajennetaan, silloin kun todellisuudessa ei tapahdu pienimpiäkään muutoksia, vaan kaikki pysyy ennallaan. Mitä kauemmin tov. Buharin puolustelee tätä teoreettisesti ilmeisen virheellistä ja poliittisesti petoksellista kommunismista poikkeamistaan, sitä ikävämmät ovat itsepäisyyden jälkiseuraukset. Eihän voida puolustaa sitä, mikä ei ole puolustettavissa. Puolue ei ylipäänsä ole puolueettomien työläisten oikeuksien laajentamista vastaan, mutta kun vähänkin harkitaan, niin käsitetään, mitä tietä tällöin voidaan ja mitä ei voida kulkea.

Vuorityöläisten II yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän väittelytilaisuudessa Shljapnikovin ryhmäohjelma joutui tappiolle, vaikka sitä puolustikin tuossa ammattiliitossa erittäin suurta arvovaltaa nauttiva tov. Kiseljov: meidän näkökantamme sai 137 ääntä, Shljapnikovin 62 ja Trotskin 8. Syndikalistisesta poikkeamasta on selviydyttävä ja selviydytäänkin.

Pietari, Moskova sekä koko joukko maaseutukaupunkeja ovat jo yhden kuukauden aikana osoittaneet, että puolue on reagoinut väittelyyn ja sen jäsenistön valtaenemmistö on torjunut tov. Trotskin virheellisen linjan. Jos kohta „huippukerroksen” keskuudessa ja „periferiassa”, nimittäin komiteoissa, virastoissa, onkin epäilemättä ollut horjuntaa, niin puolueen rivijäsenistö, puolueen työläisjäsenistö on nimenomaan valtaenemmistöltään sanonut vastustavansa tuota virheellistä linjaa.

Tov. Kamenev tiedotti minulle tov. Trotskin ilmoittaneen Moskovan Zamoskvoretshjen kaupunginosassa pidetyssä väittelytilaisuudessa tammikuun 23 pnä, että hän luopuu kannastaan ja yhtyy uuden ryhmäohjelman pohjalla Buharinin ryhmän kanssa. Valitettavasti en kuullut tammikuun 23 pnä enkä liioin tammikuun 24 pnä tästä mitään tov. Trotskilta, joka asettui vastustamaan minua vuorityöläisten edustajakokouksen kommunistiryhmän kokouksessa. En tiedä, onko tov. Trotski taas muuttanut aikomuksiaan ja kannanottojaan vai onko asia selitettävissä jollain muulla. Mutta joka tapauksessa tov. Trotskin tammikuun 23 pnä

tekemä ilmoitus osoittaa, että puolue, ehtimättä vielä edes mobilisoida kaikkia voimiaan, ehdittyään tuoda ilmi vasta Pietarin, Moskovan ja vain muutamien maaseutukeskusten mielipiteen, sittenkin oikaisi heti paikalla, lujasti, päättäväisesti, nopeasti ja järkähtämättömästi tov. Trotskin virheen.

Puolueen viholliset riemuitsivat turhaan. He eivät ole voineet eivätkä voi käyttää puolueessa toisinaan väistämättömästi syntyviä erimielisyyksiä vahingoittaakseen puoluetta ja Venäjän proletariaatin diktatuuria.

Tammikuun 25 pnä 1921

*Julkaistu tammikuussa 1921  
erillisenä kirjasena  
Moskovan työläisten, talonpoikain  
ja puna-armeijalaisten edustajain  
Neuvoston lehdistöosaston kustantamana*

*Julkaistaan kirjasen tekstistä,  
joka on tarkistettu  
käsikirjoituksen mukaan*

**PUHE MOSKOVAN METALLITYÖLÄISTEN  
SUURKONFERENSSISSA  
HELMIKUUN 4 pnä 1921 <sup>26</sup>**

Pyydän anteeksi, etten voi ottaa osaa konferenssin työhön, vaan esitän ainoastaan näkökantani.

Täällä esiintyneiden tovereiden puheista sain tietää, että teitä kiinnostaa erittäin suuresti kylvökampanja. Varsin monet arvelevat, että Neuvostovallan politiikassa talonpoikain suhteen on jotain viekastelua. Tällä alalla harjoittamamme politiikka on sellaista, että selitämme sen aina avoimielisesti joukoille. Neuvostovallan peruskysymys on se, että maassamme saavutettujen voittojen jälkeen muissa maissa ei ole vielä saavutettu voittoja. Kun luette tarkkaavaisesti Perustuslakimme, niin huomaatte, että me emme anna tyhjiä lupauksia, vaan sanomme, että diktatuuri on välttämätöntä, sillä vastassamme on koko porvarillinen maailma.

Meille sanotaan: talonpojat eivät ole samassa asemassa kuin työläiset, tässä te viekastelette. Mutta mehän tunnustamme tuon viekastelun julkisesti.

Se, joka on miettinyt vähänkin tyynesti meidän ja porvariston välisiä voimasuhteita, tietää, että porvaristo on meitä voimakkaampi, mutta silti se ei ole kyennyt kuluneiden kolmen vuoden aikana nujertamaan meitä. Kysymys ei ole mistään ihmeestä, sellaista emme usko. Koko juttu on yksinkertaisesti siinä, että kapitalistit eivät kykene yhdistymään ja kinastelevat saaliinjaosta. Suurin osa sorretuista maista on siirtomaita, pienempi osa elää kuin tulivuoren reunalla näiden siirtomaiden työn kustannuksella.

Kapitalistit ovat meitä voimakkaampia, mutta kapitalistisissakin maissa voimistuu liikehtiminen. Kapitalistien sotilaallinen mahti on suurempi kuin meidän, mutta he ovat kärsineet tappion, ja me sanomme: vaikeimmat ajat on

sivuutettu, mutta vihollinen on yrittävä yhä vielä. Kukaan maassamme käyneistä eurooppalaisista ei väitä, että heidän maassaan olisi vältytty ryysyläisiltä ja jonoilta; Englanti-kin olisi joutunut kuuden sotavuoden seurauksena samantilaiseen tilaan.

Meidän on tehtävä kaikkemme järjestääksemme työläisten ja talonpoikain väliset suhteet. Talonpoikaisto muodostaa toisen luokan; sosialismiin päästään silloin, kun ei tule olemaan luokkia, kun kaikki tuotantovälineet ovat työtätekevien hallussa. Meillä on yhä vielä luokkia, niiden hävittäminen vaatii hyvin monia vuosia, ja veijari on se, joka lupaa hävittää ne pian. Talonpoika elää muista erillään, hän elää isäntänä yksikseen, ja vilja on hänellä: sillä hän voi orjuuttaa kaikki. Meitä vaanii aseistautunut vihollinen, ja meidän on normalisoitava työläisten ja talonpoikain keskinäissuhteet, ettei se voisi nujertaa meitä.

Mitä tulee työläisiin ja talonpoikiin, niin huomaamme, että talonpoikia on enemmän. Porvaristo sanoo, että kapitalistimaissa on kansanvalta ja työläiset ja talonpojat nauttivat yhtäläisiä oikeuksia. Niin kauan kuin talonpojat seuraavat porvaristoa ja työläiset ovat yksin, heidät aina lyödään. Jos unohdamme tämän, niin pääoma nujertaa meidät. Me emme lupaa yhdenvertaisuutta, meillä ei sitä ole. Sitä ei voi olla niin kauan kuin toisella on yllin kyllin viljaa, mutta toisella ei ole mitään.

Kapitalistit tekevät oikein ottaessaan huomioon, että tehdasta ei voida jakaa, mutta maa voidaan. Meillä on proletariaatin diktatuuri, tämä sana pelottaa talonpoikia, mutta vain tämän diktatuurin avulla voidaan yhdistää talonpojat ja saada heidät kulkemaan eteenpäin työläisten johdolla. Mielestämme tällainen ratkaisu on oikea, työväenluokka yhdistää talonpojat. Vasta silloin avautuu tie eteenpäin, vasta silloin voimme kulkea kohti luokkien hävittämistä.

Millaista politiikkaa harjoittavat Amerikan kapitalistit? He jakavat maita ilmaiseksi, talonpojat seuraavat heitä ja he tyynnyttelevät talonpoikia puhumalla yhdenvertaisuudesta. On joko antauduttava petettäväksi tai tajuttava tuo petos, liiyyttävä yhteen työläisten kanssa ja karkotettava kapitalistit.

Sellaista on politiikkamme, ja sen te näette Perustuslainsitamme. Minulle sanottiin täällä: pitää harkita uudelleen

kylvökampanja-asiaa. Tiedän, että talonpoikien tila on tänä keväänä erittäin tukala. Työläisten kohdalta pahin on jo ohi. Emme ole luvanneet kenellekään yhdenvertaisuutta: jos haluat olla työläisten mukana, seuraa meitä, siirry sosialistien puolelle, ellet halua, mene valkoisten luo. Emme ole luvanneet helläkätistä valtaa: mutta tämä valta on vapauttanut meidät tilanherrojen ja kapitalistien vallasta. Näinä kolmena vuotena työläiset ovat kärsineet nälkää ja vilua ja saaneet huostaansa seisovat tehtaot. Mutta he ovat saaneet vallan. Yksinpä viljaseutujenkin talonpojat ovat käsitäneet työläisten vallan ja Denikinin vallan välisen eron ja tehneet valintansa. Denikiniä emme voittaneet suinkaan ihmeen avulla, vaan siksi, että jopa rikkaatkin talonpojat näkivät, mitä Perustavasta kokouksesta todellisuudessa tuli; ja talonpoika alkoi harkita ja tarkastella asioita kokemuksen valossa.

Talonpojat tajusivat, että mitä suurempia alueita valkoiset valloittivat, sitä enemmän mobilisoitiin talonpoikia armeijaan, mutta heti kun näitä kertyi sinne paljon, he kukistivat Denikinin.

Me emme lupaille rieskaa emmekä hunajaa, he sen sijaan lupaavat yhdenvertaisuuden, mutta antavatkin tilanherran. Juuri sen vuoksi me olemme voittaneet.

Meille sanotaan: on harkittava uudestaan kylvökampanja-asiaa. Toistan: kukaan ei ole kärsinyt niin paljon kuin työläinen. Talonpoika on saanut tällä aikaa maata ja saanut ottaa viljasadon käyttöönsä. Tänä talvena talonpojat ovat joutuneet tukalaan tilaan, ja heidän tyytymättömytensä on ymmärrettävää.

Tarkistakaamme uudelleen työläisten ja talonpoikien väliset suhteet. Sanoimme, että työläiset ovat joutuneet uhraamaan tavattoman paljon, mutta nyt on koittanut vuosi, jolloin vaikeampaan asemaan ovat joutuneet talonpojat, ja me tiedämme heidän asemansa. Emme ole näiden suhteiden tarkistamista vastaan. Mikä on kylvökampanjan perustavoite? — se, että kylvetään koko peltoala, muussa tapauksessa joudumme väistämättömästi perikatoon. Tiedättekö, kuinka paljon viljaa talonpojilta on otettu tänä vuonna? Noin kolmesataa miljoonaa; mitä muuta työväenluokka olisi voinut tehdä? Onhan se niinkin kärsinyt nälkää! Tiedämme, että talonpoikien asema on vaikea, mutta tilanetta ei voida parantaa millään muullakaan tavalla. Tällä

haavaa vapautamme 13 kuvernementtia täydellisesti elintarvikeyli jäämien luovutusvelvollisuudesta. Viime vuonna annoimme siemenviljaa kahdeksan miljoonaa puutaa ja saimme elonkorjuun jälkeen takaisin kuusi miljoonaa, nyt olemme antaneet likipitään viisitoista miljoonaa. Kylvökampanjan suorittamatta jättäminen olisi samaa kuin syösyminen turmioon. Emme voi luvata talonpojille, että pelastamme heidät heti puutteesta, sitä varten tehtaiden on valmistettava sata kertaa enemmän tuotteita.

Ellemme tukisi työläisiä edes tällä niukalla leipäannoksella, saattaisimme koko teollisuuden pysähdyksiin.

Työläiset eivät tosiaankaan ole saaneet mitään kolmeen vuoteen. Mutta on mahdotonta löytää heti parannuskeinoa, eikä sitä ole olemassakaan.

Työväenluokka on kolmen vuoden aikana kuluttanut voimansa loppuun, ja talonpojille on koittanut kaikkein vaikein kevät. Mutta auttakaa meitä suorittamaan kylvökampanja, kylvämään kaikki pellot, silloin pystymme selviytymään vaikeuksista.

Unkarin talonpojat eivät auttaneet Unkarin työläisiä ja joutuivat tilanherrojen valtaan.

Näette, millainen vaali teidän on tehtävä. Miten tästä tukalasta tilanteesta selviydytään? — On edistettävä kaikin voimin kylvökampanjaa, osoitettava kaikki virheet ja oikaistava ne, muuten emme selviydy vaikeuksista.

*Kokonaisuudessaan  
julkaistu ensi kerran  
v. 1927*

*Julkaistaan pöytäkirjan  
konekirjoitusjäljennöksen  
mukaan*

**PUHE VAATETUSTEOLLISUUDEN TYÖLÄISTEN  
IV YLEISVENÄLÄISESSÄ EDUSTAJAKOKOUKSESSA  
HELMIKUUN 6 pnä 1921 <sup>27</sup>**

Toverit, olen erittäin iloinen saadessani tervehtiä edustajakokoustanne puolueemme Keskuskomitean ja Kansankomissaarien Neuvoston nimessä. Ja vielä enemmän minua ilahduttaa, että melkoisella työllä, josta pikku osa tuli eilen puolueemmekin osalle, sekä sillä suurella työllä, jonka te kaikki olette tehneet, meidän on kuitenkin onnistunut selvitää teillä syntynyt selkkaus, yhteenotot ja hankaukset ja rakentaa hyvä sopu, joten te hyväksyitte eilen yksimielisen päätöksen. Toverit, olen varma siitä, että tämä pieni yhteenotto ja sen onnellinen loppuratkaisu varmistavat nyt sen, että vastaisessa työssänne te niin ammattiliiton kuin puolueenkin jäsenenä kykenette selviytymään kaikista niistä suurista vaikeuksista ja tehtävistä, joita on vielä edessämme.

Toverit, jos puhutaan tasavaltamme yleisestä tilanteesta, Neuvostovallan ulko- ja sisäpoliittisesta tilanteesta, niin suurimpia vaikeuksia meillä on tietenkin ollut tasavaltamme ulkopoliittisen tilanteen kannalta katsoen. Venäjän proletaarisen vallankumouksen suurimpia vaikeuksia on ollut se, että imperialistisen sodan kulku ja aikaisempi, vuonna 1905 tapahtuneen ensimmäisen vallankumouksen kehitys pakotti meidät olemaan sosialistisen vallankumouksen uranuurtajina ja tämä uranuurtajan tehtävä saattoi meidät ja maamme ennen kuulumattomiin ja ennen näkemättömiin vaikeuksiin. Te kaikki tietenkin tiedätte — luullakseni havaitsette sen teollisuusalallanne vielä selvemmin kuin muiden teollisuusalojen työläiset —, millainen kansainvälinen voima pääoma on, missä määrin ovat suurimmat kapitalistiset tehtaot, laitokset ja kaupat sidotut toisiinsa



kautta maailman, ja siksi on tietenkin ilmeistä, ettei pääoma voida varsinaisesti voittaa lopullisesti yhdessä maassa. Pääoma on kansainvälinen voima, ja sen lopullinen voittaminen vaatii myös työläisten yhteistoimintaa samoin kansainvälisessä mitassa. Ja siitä saakka kun taisteltiin Venäjän porvarillisia tasavaltalaishallituksia vastaan vuonna 1917, siitä saakka kun pystytettiin vuoden 1917 lopulla Neuvostovalta, me olemme alinomaa ja monesti osoittaneet työläisille, että tärkein tehtävämme, perustehtävämme ja voittomme perusehto on vallankumouksen laajeneminen ainakin muutamaa kehittyneimpään maahan. Ja viimeksi kuluneiden neljän vuoden aikana on pahimpia vaikeuksiamme ollut se, että Länsi-Euroopan kapitalistien onnistui lopettaa sota ja lykätä vallankumousta.

Venäjällä me kaikki näimme erittäin selvästi, että porvariston asema oli epävakain imperialistisen sodan aikana; sitten kuulimme, että poliittinen kriisi oli kaikissa muissa maissa ankarin juuri sodan lopulla, kun kansa oli aseissa, ja juuri tuolla hetkellä proletariaatti olisi voinut selviytyä kapitalisteista yhdellä iskulla. Länsi-Euroopan työläisten ei onnistunut tehdä sitä monesta syystä, ja niinpä olemme saaneet jo neljättä vuotta puolustaa asemiamme yksin.

Vaikeudet, joihin Venäjän Neuvostotasavalta on kaiken tämän seurauksena joutunut, ovat olleet mittaamattoman suuria, sillä maailman kapitalistien sotilaalliset voimat ovat tehneet kaiken voitavansa maamme tilanherrojen tukemiseksi, ja kapitalistien sotilaallinen mahti on tietenkin monen monta kertaa suurempi kuin meidän. Ja kun me nyt, vajaan neljän vuoden kuluttua, alamme selviytyä torjuttuamme kaikki heidän sotilaalliset hyökkäyksensä ja voitettuamme kaikki vastukset, niin meillä, jotka tunnemme hyvin tavattoman suuret vaikeudet, rasitukset, kieltämykset ja onnettomuudet, joita Venäjän työväenluokan osaksi on tänä aikana tullut, on ainakin täysi oikeus sanoa vähääkään liioittelematta, että pahimmat vaikeudet on jo voitettu. Kun maailman porvaristo ei kyennyt valtavasta sotilaallisesta ylivoimastaan huolimatta nujertamaan kolmessa vuodessa heikkoa ja takapajuista maata, niin tämä johtui yksinomaan siitä, että tämä maa oli pystyttänyt proletariaatin diktatuurin ja saanut osakseen kaikkialla maailmassa, voidaanpa sanoa poikkeuksetta joka maassa työtätekevien joukkojen myötätunnon. Koska siis maailman kapitalistit

eivät onnistuneet ratkaisemaan tätä tehtävää, joka oli heille helppo, sillä heillä oli sotilaallisessa suhteessa valtava ylivoima, niin voimme sanoa, että kansainvälisen tilanteen kannalta katsoen tässä neuvostovallankumouksen arimassa kysymyksessä, toistan, on suurin vaikeus jo voitettu.

Vaara ei tietenkään ole vielä ohi, yhä pitkitetään lopullisesta rauhasta käytyjä neuvotteluja, eräät merkit viittaavat juuri nyt näiden neuvottelujen melkoiseen vaikeutumiseen, sillä varsinkin Ranskan imperialistit yrittävät yhä saada Puolaa uuteen sotaan ja levittelevät kaikin keinoin perättömiä juttuja, ettei Neuvosto-Venäjä halua rauhaa.

Itse asiassa olemme tehneet kaikkemme todistaaksemme rauhantahtomme: muutamia kuukausia sitten allekirjoitimme sellaiset ennakkoehdot, että myöntäväisyytemme ihmettytti kaikkia. Me tulemme noudattamaan tiukasti näitä ehtoja, mutta emme voi kuitenkaan missään tapauksessa suostua emmekä sallia, että meiltä perittäisiin uusi pakko-vero sen varjolla, että jaetaan omaisuutta, mikä tsarismin aikana kuului yhteisesti tsaarivallan ikeessä olleelle Puolan ja Venäjän kansalle. Sitä emme voi millään sallia. Me katsomme kiistattomaksi sen, että jaetaan oikeudenmukaisesti omaisuus, joka on katsottava yhteiseksi, osaksi myös rautatiekalusto, ja että Puolan kansalle palautetaan ne kulttuuri-aarteet, jotka ovat sille erittäin suurimerkityksisiä ja jotka siltä ryöstettiin tsaarivallan aikana ja tuotiin Venäjälle. Olemme aina odottaneet, että tämän asian järjestelyssä tulee esiin vaikeita pulmia; mutta jos puolalaiset haluavat Ranskan imperialistien painostuksesta saada aikaan selkkauksen ja hinnalla millä hyvänsä estää rauhan solmimisen, niin sille emme mahda mitään. Rauhan rakentamiseen tarvitaan kummankin eikä vain toisen osapuolen vapaaehtoinen suostumus. On samantekevää, onko kysymyksessä hyvin suuri erillisen liittoutuman sisäinen selkkaus vai hyvin suuri kahden valtakunnan välinen selkkaus ja yhteentörmäys. Jos puolalaiset taipuvat vielä kerran Ranskan imperialistien tahtoon, niin, toistan vielä kerran, rauhan asia saatetaan ajaa karille. Te kaikki tietenkin tiedätte, millaisia uusia vaikeuksia vielä kohtaamme, jos Ranskan imperialistien onnistuu estää rauhanteko, ja me tiedämme varmasti useiden tietojen ja lähteiden perusteella, että sellaista yritetään, että siihen suuntaan ponnistellaan tavattomasti ja että ulkomaiset kapitalistit käyttävät nyt

miljoonia ja miljoonia uuden hyökkäyksen järjestämiseen Neuvosto-Venäjää vastaan kevääseen mennessä. Nyt, kun olemme kestäneet alun neljättä vuotta, meillä on jo kokemusta siitä, miten noita hyökkäyksiä järjestetään. Tiedämme, että ilman naapurivaltion apua ulkomaisten kapitalisteilla ei ole voimia vähänkään huomattavan sotaretken järjestämiseen, joten ne miljoonat, joita he heittävät erilaisille Savinkovin johtamille ryhmille tai eserryhmälle, joka julkaisee Prahassa omaa lehteään ja esiintyy toisinaan Perustavan kokouksen nimissä —, nuo miljoonat ovat hukkaan heitettyjä ja ainoa tulos on paperin töhriminen painomusteella Prahan eri kirjapainoissa.

Mutta vielä on sellaisia valtioita kuin Romania, joka ei ole yrittänyt sotia Venäjää vastaan, ja Puola, jossa on vallassa sotaseikkailijain klikki ja riistäjäluokka. Tiedämme, etteivät nämä kykene kokoamaan meitä vastaan suuria voimia, mutta samalla tiedämme myös, että tärkeintä meille on rauhan säilyttäminen ja rajoittamaton mahdollisuus käyttää kaikki voimat talouden jälleenrakentamiseen, ja meidän on oltava erittäin, erittäin varovaisia. Meillä on oikeus sanoa itsellemme, että olemme voittaneet pahimmat vaikeudet kansainvälisen politiikan alalla, mutta olisimme perin kevytmielisiä, jos sulkisimme silmämme näkemästä, että uudet yritykset ovat vielä mahdollisia. Nyt, kun olemme likvidoineet täydellisesti Wrangelin rintaman eikä Romania rohjennut aloittaa sille suotuisalla hetkellä sotaa, on kylläkin vähemmän todennäköistä, että se uskaltautuisi sotaan, mutta ei pidä unohtaa, että hallitseva luokka on Romaniassa ja Puolassa melkein pä sellaisessa tilassa, jota voidaan sanoa täysin toivottomaksi. Kumpikin maa on myyty ulkomaisille kapitalisteille sekä tukussa että vähittäin. Nämä maat ovat korviaan myöten velassa eivätkä voi maksaa velkojaan. Vararikko on väistämätön. Työläisten ja talonpoikain vallankumouksellinen liike laajenee jatkuvasti. Useastikin on käynyt niin, että porvarillinen hallitus on tällaisessa tilanteessa antautunut päätä pahkaa mitä mielletömmimpiin ja harkitsemattomimpiin seikkailuihin, mille ei ole muuta selitystä kuin sen epätoivo ja auttamaton tila. Senpä vuoksi nytkin tulee ottaa huomioon sotilaallisten hyökkäysyritysten mahdollinen uusiutuminen.

Ennen kaikkea talouspulan laajeneminen kaikissa maissa ja kommunistisen työväenliikkeen kasvu antavat meille

varmuuden paitsi näiden yritysten torjumisesta myös siitä, että kapitalististen valtioiden asema on ylipäänsä koko maailmassa epävakaa. Euroopassa vallankumous on kehittynyt toisin kuin meidän vallankumouksemme. Kuten jo mainitsin, Länsi-Euroopan valtioissa ei onnistuttu käyttämään nopean ja mahdollisimman kivuttoman vallankumouksen suorittamiseen sodan loppua, jolloin asevoimat olivat työläisten ja talonpoikain käsissä, mutta imperialistinen sota järkytti kuitenkin niin kovin näiden valtioiden asemaa, ettei pula ole siellä vielääkään päättynyt, vaan päinvastoin juuri nyt kevään kynnyksellä talouspula yhä vain kärjistyy poikkeuksetta kaikkialla, kaikissa rikkaimmissa kehittyneimmissä maissa. Pääoma on kansainvälinen paha, ja nimenomaan siksi, kun se on kansainvälinen paha, kaikki maat ovat jo niin lujasti toisiinsa sidottuja, että joidenkin maiden tuhoutuminen johtaa perikatoon kaikki muutkin.

Rikkaat maat rikastuivat, tietenkin niiden kapitalistit rikastuivat sodan aikana, mutta kaikesta tästä huolimatta useimpien Euroopan maiden kauppasuhteet ovat katkenneet tai häiriytyneet siitä syystä, ettei yksistään Venäjä, vaan myös sellainen maa kuin Saksa on saatettu täysin rappiolle, että kaikki on lamassa, että raha on menettänyt arvonsa; rikkaimmat maat ovat tukehtumisillaan, sillä ne eivät voi myydä teollisuutensa tuotteita, koska raha on menettänyt arvonsa, työttömyys lisääntyy kaikissa maissa ennen kuulumattomasti ja kautta koko maailman voimistuu ennen näkemätön talouspula.

Samaan aikaan työväenluokka, jonka sen oman maan porvaristo oli lahjonut luovuttamalla sievoisen osan voittoa- tuloistaan työväenluokan huippukerrokselle houkutellessaan työväenluokan luopumaan vallankumouksesta, on kolme ja puoli vuotta jatkuneen Neuvosto-Venäjästä vastaan käydyn sodan seurauksena alkanut kaikissa maissa vapautua sokeudestaan, ja kommunistinen liike edistyy paitsi puolueissa myös ammattiliitoissa kaikkialla maailmassa varmasti, pysyvästi ja syväälle ulottuvana, joskaan ei niin nopeasti kuin toivoisimme. Maailman hallitsevat luokat pelkäävät etenkin ammatillisessa liikkeessä tapahtuvia muutoksia. Euroopassa ei ole nähty vuosikymmeniin puoluetta, joka kykenisi johtamaan vallankumouksellista proletariaattia, niin kuin oli laita Venäjän vallankumouksessa, jolloin maanalaisesta puolueesta tuli muutamassa kuukau-

dessa tai muutamassa viikossa koko kansan voimien johtaja, sellaista puoluetta, jota seuraavat miljoonat, ja siksi siitä ei ole siellä pelkoa. Mutta jokainen kapitalisti näkee ammattiliitot ja tietää, että niihin kuuluu miljoonia ja että elleivät kapitalistit pidä ammattiliittoja käsissään sosialisteiksi itseään nimittävien mutta kapitalistien poliittikkaa ajavien johtomiesten avulla, niin ilman ammattiliittoja koko kapitalismin koneisto luhistuu. He tietävät, tuntevat ja tajuavat sen. Kuvaavinta esimerkiksi Saksassa lienee se, että koko porvarilehdistön sekä II Internationalessa istuntoja pitävien ja itseään sosialisteiksi nimittävien, mutta itse asiassa nöyrästi kapitalisteja palvelevien sosialistiluopioiden lehdistön sai erikoisesti raivoihinsa pikemminkin venäläisten ammattiyhdistysmiesten kuin Zinovjevin Saksan-matka, sillä kukaan ei ole aiheuttanut Saksan ammattiliitoissa niin suurta hajaannusta kuin venäläiset ammattiyhdistysmiehet, työläiset, varsin pienen, ensimmäisen Saksan-matkansa aikana; ja tämä Saksan kaikkien porvarilehtien ja kaikkien kommunisteja vihaavien kapitalistien raivokas kiukku osoittaa, miten horjuva ja epävakaa heidän asemansa on. Kautta maailman on alkanut kansainvälisessä mitassa taistelu siitä, kuka saa vaikutusvaltaansa ammattiliitot, joihin sivistysmaissa kuuluu nykyään miljoonia työläisiä, ja niistä riippuu koko tämä sisäinen, ensi näkemältä huomaamaton työ; kapitalististen valtioiden kohtalo ratkeaa väistämättömästi alati kärjistyvän talouspulan yhteydessä.

Saksan monarkistipuolueen vallankaappausyritys<sup>28</sup> kilpistyi Saksan työväen ammattiliittojen vastarintaan, kun kaikki siihen saakka Scheidemanneja, Liebknechtin ja Luxemburgin murhaajia, seuranneet työläiset nousivat ja murskasivat sotilaalliset voimat. Samaa tapahtuu parhailaan Englannissa ja huomattavassa määrässä myös Amerikassa sitä nopeammin, mitä nopeammin paisuu talouspula. Senpä vuoksi juuri kansainvälinen tilanne antaa meille paitsi toiveita myös eniten varmuutta siitä, että kapitalististen valtioiden sisäinen tilanne murtaa niiden voimat lopullisesti ja että ulkopoliittinen asemamme, joka oli eilen vaikea ja on tavattoman suurista saavutuksistamme huolimatta tänäänkin vaikea, epäilemättä paranee ja voimme silloin käyttää kaikki voimamme sisäisten tehtävien ratkaisemiseen. En aio puhua pitkälti noista tehtävistä, sillä

kaikille teille, jotka olette perillä tuotannosta, nämä rakennustyön tehtävät ovat paljon läheisempiä ja käsitettävämpiä kuin minulle, ja olisi tarpeetonta puhua niistä laajalti.

Kuulin äsken edellisen puhujan maininneen puheensa lopussa asiasta, jossa voin vain kannattaa häntä täydellisesti, nimittäin että jokaisen jäsenen on nyt ennen kaikkea keskitettävä huomionsa ratkaistavinamme oleviin tuotannon ja taloudellisen rakennustyön käytännöllisiin tehtäviin. Miltei kaikki teollisuustyöläiset kuuluvat nyt ammattiliittoihin, nuo liitot liittävätkin yhteen sitä luokkaa, jonka kannettavana on kolmen vuoden ajan ollut raskain taakka. Työväenluokka toteuttaa Venäjällä diktatuuria, se on hallitseva luokka maassa, jossa työläisiä on vähemmistö, mutta nimenomaan sen vuoksi, että työväenluokka johtaa, sen vuoksi, että työläinen on kokenut ja tullut omakohtaisesti tuntemaan kapitalistisen riiston rasitukset, juuri sen vuoksi työväenluokkaa kannattavat ja tukevat varmasti kaikki työtätekevät talonpoikaisjoukot, kaikki ne, jotka eivät elä toisten työstä. Juuri sen vuoksi tapahtuikin se, mitä ei jaksakaan käsittää porvaristo eivätkä edes ne sosialistitkaan, jotka ovat pysyneet III Internationalen vihollisina, ja mikä näyttää heistä meidän hallituksemme viekkaukelta — he eivät jaksakaan käsittää, miten työväenluokka on kyennyt käymään kolme vuotta niin vaikeaa taistelua ja voittamaan. Mutta nimenomaan sen vuoksi, kun historiassa on ensi kerran tapahtunut niin, että työtätekevät ovat nousseet valtaan, että eniten riistetty luokka on ottanut vallan käsiinsä, nimenomaan sen vuoksi talonpoikain enemmistö ei voi olla tukematta työväenluokkaa, sillä talonpoika näkee työväenluokan olevan oikeassa eikä kannata porvaristoa. Porvaristo-sanaa talonpojat pitävät häpeällisenä; kuulin kerran erään talonpojan valittavan — hän oli tyytymätön nykyiseen järjestykseen eikä ilmeisesti hyväksynyt Neuvostovaltan politiikkaa elintarvikeasiain eikä monien muidenkaan kysymysten osalta —, kuulin hänen valittavan loukkaantuneena siitä, että maalaisköyhälistö haukkuu häntä „porvariksi”. En voi sulattaa, että minusta käytetään moista häpeällistä sanaa, hän sanoi; ja se seikka, että talonpojat — yksinpä vauraammat keskivarakkaatkin talonpojat, jos he ovat itse tehneet työtä ja tietävät, mitä on leivän hankkiminen omalla työllään, ja jos he ovat olleet tilanherran ja

kapitalistin riistettävänä, ja he kaikki ovat olleet — eivät voi olla pitämättä tuota sanaa häpeällisenä, tuohon sanaan sisältyy kaikki: sen varaan rakentuu propaganda- ja agitatiotyöme sekä työväenluokan valtiollinen vaikutus. Ja niinpä talonpolkaisjoukot tulevat varmasti tukemaan työväenluokkaa, varakkaan ja keinottelevan talonpoikaiston vastustuksesta huolimatta. Nimenomaan sen vuoksi ammatiliittomme eivät vaikuta yksinomaan työtätekevien liittoina, yksinomaan taloutemme rakentajina — sellainen on niiden perustehtävä —, vaan ne vaikuttavat myös valtiollisina voimatekijöinä, jotka rakentavat uutta valtiota, missä ei tule olemaan tilanherroja eikä kapitalisteja, ja jotka voivat rakentaa uuden, kommunistisen yhteiskunnan ja rakentavatkin sen, vaikka ovatkin vähemmistönä, sillä meitä tukevat varmasti kaikki ne kymmenet miljoonat, jotka ovat elättäneet itseään omalla työllään. Juuri siitä syystä lausun edustajakokoustanne tervehtiessäni varmana vakaumukse- nani, että me ratkaisemme menestyksellisesti tehtävämme kaikista edessämme olevista vaikeuksista huolimatta. (K a u a n k e s t ä v i ä s u o s i o n o s o i t u k s i a .)

*Julkaistu  
ensi kerran v. 1922 kirjassa:  
„Vaatetusteollisuuden työläisten  
IV yleisvenäläinen edustajakokous  
(1.—6. helmikuuta 1921) (Pika-  
kirjoitusseloste)”. Pietari*

*Julkaistaan  
kirjan tekstin mukaan*

## KESKUSKOMITEAN OHJEET VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATISSA TYÖSKENTELEVILLE KOMMUNISTEILLE

1. Pitäen ehdottomasti kiinni VKP:n ohjelman määrittelemästä kannasta polyteknillisen kouluopetuksen suhteen (ks. erikoisesti kansanvalistusta koskevan ohjelmanosan 1. ja 8. pykälää) puolueen tulee katsoa ikärajan alentaminen yleisen ja polyteknillisen kouluopetuksen alalla 17 vuodesta 15 vuoteen yksinomaan tilapäiseksi elämän sanelemaksi välttämättömyydeksi, mikä on seuraus niiden raskaiden sotien aiheuttamasta kurjuudesta ja maamme rappioutilasta, joihin Entente-maat ovat meidät pakottaneet.

Viittätoista vuotta vanhempien henkilöiden ammattiopetukseen on „yhdistettävä” „polyteknillistä yleistietoutta” (VKP:n ohjelman mainittu osa, 8. §) ehdottomasti ja kaikkialla sikäli kuin siihen on vähäisinkin mahdollisuus.

2. Valistusasiain kansankomissariaatin peruspuutteena on, että se ei ole kyllin asiallinen eikä käytännöllinen, ei erittele eikä riittävästi tarkista käytännön antamaa kokemusta, ei käytä järjestelmällisesti hyväksi tästä kokemuksesta juontuvia opetuksia, vaan enimmäkseen rajoittuu yleisluonteisiin järkeilyihin ja abstraktisiin iskulauseisiin. Kansankomissaarin ja kollegion on keskitettävä päähuomionsa näiden epäkohtien poistamiseen.

3. Valistusasiain kansankomissariaatissa yleensä ja varsinkin Ammattiopetuksen päähallinnossa on järjestetty väärin sellainen asia kuin specialistien, t.s. teoreettista ja pitkäaikaista käytännöllistä opetusta saaneiden opettajien ja samanlaista teknillistä ammattisivistystä (m.m. myös maataloudellista) omaavien henkilöiden, saaminen mukaan keskustelinten työhön.

On järjestettävä heti sellaisten työntekijäin luettelointi, otettava selville, kuinka kauan he ovat tehneet työtä, tarkastettava heidän työnsä tulokset ja järjestelmällisesti nimitettävä heitä vastuunalaisiin toimiin paikallis- ja eri-



toten keskuselimiin. Ei pidä ryhtyä mihinkään vakavampiin toimenpiteisiin ilman tällaisten spesialistien lausuntoa ja vakituista osanottoa.

Tietenkin spesialisteja mukaanvedettäessä on noudatettava kahta välttämätöntä ehtoa: ensinnäkin spesialistien, jotka eivät ole kommunisteja, on tehtävä työtä kommunistien valvomina ja toiseksi, kun kysymyksessä ovat yleisivistävät aineet, varsinkin filosofia, yhteiskuntatieteet ja kommunistinen kasvatus, opetustyön sisällön määräävät yksinomaan kommunistit.

4. Tulee laatia ja kollegion sekä kansankomissaarin tulee vahvistaa ohjelmat perustyyppiä olevia oppilaitoksia ja edelleen kursseja, luento- ja esitelmäsarjoja, keskustelutilaisuuksia sekä käytännöllisiä harjoitustöitä varten.

5. Yhtenäisen työskoulun osaston ja sen lisäksi erikoisesti Ammattiopetuksen päähallinnon on kiinnitettävä enemmän huomiota siihen, että kaikki sopivat teknillisen tai maatalousopillisen sivistyksen omaavat voimat saadaan osallistumaan entistä laajemmassa mitassa ja järjestelmällisesti teknilliseen ammattiopetukseen ja polyteknilliseen kouluopetukseen ja samalla käytetään hyväksi jokaista melko hyvin järjestettyä tehdasta ja maataloudellista tuotantolaitosta (neuvostotilaa, maataloudellista koeasemaa, mallitaloutta j.n.e., sähkövoimalaitosta j.n.e.).

Missä muodossa ja järjestyksessä tuotantolaitoksia käytetään polyteknilliseen kouluopetukseen, siitä sovittakoon vastaavien talouselinten kanssa, ettei häirittäisi laitoksen normaalia toimintaa.

6. On laadittava käytännölliset, mahdollisimman lyhyet, mutta selvät ja tarkat työselostuskaavat, jotta voitaisiin kirjata ja tarkastaa työn määrä ja tulokset. Tässä suhteessa on asiat järjestetty Valistusasiain kansankomissariaatissa kerrassaan epätyydyttävästi.

7. Kerrassaan epätyydyttävästi on järjestetty myös sanomalehtien, kirjasten, aikakausjulkaisujen ja kirjojen jakelu niin koulukirjastoille kuin muillekin kirjastoille ja lukusaleille. Seurauksena on, että sanomalehdet ja kirjat joutuvat neuvostolaitosten toimihenkilöiden suppean kerroksen käsiin ja vain hyvin vähäinen osa työläisille ja talonpojille. Koko tämä työ on järjestettävä perin pohjin uudelleen.

## VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATIN TOIMINNASTA

„Pravdan” 25. numerossa helmikuun 5 pnä julkaistiin „VKP:n Keskuskomitean *ohjeet* Valistusasiain kansankomissariaatissa työskenteleville kommunisteille (komissariaatin uudestijärjestämisen yhteydessä)”.

Valitettavasti ensimmäisessä pykälässä kertaantuu kolmesti harhauttava painovirhe: „polyteknillisen” opetuksen asemesta on painettu: poliittisen!!

Haluaisin kiinnittää tovereiden huomiota näihin ohjeisiin ja saada heidät vaihtamaan mielipiteitä eräistä perin tärkeistä kohdista.

Joulukuussa 1920 pidettiin puolue-neuvottelu, jossa käsiteltiin kansanvalistuskysymyksiä. Siihen osallistui 134 päättövaltaista ja 29 neuvottelevaa edustajaa. Neuvottelu kesti viisi päivää. Neuvottelukokouksen työtä selostetaan Neuvostojen VIII edustajakokouksen bulletiinien liitteessä, joka on omistettu kansanvalistuskysymyksiä käsitelleelle puolue-neuvottelulle (Yleisvenäläisen TPKK:n julkaisu, tammikuun 10 pnä 1921). Neuvottelukokouksen päätöslauselmista, kokousta koskevasta selostuksesta, kaikista mainituissa bulletiinien liitteessä julkaistuista artikkeleista — lukuun ottamatta tov. Lunatsharskin johtavaa artikkelia ja tov. Grinkon artikkelia — näkyy, että polyteknillistä opetusta koskeva kysymys on asetettu väärin, näkyy se epäkohta, jonka poistamiseen Keskuskomitean ohjeissa kehoitetaan kansankomissaaria ja kollegiota kiinnittämään „päähuomionsa”, nimittäin „viejättyminen” yleisluonteisiin järkeilyihin ja abstraktisiin iskulauseisiin.

Polyteknillistä opetusta koskeva kysymys on ratkaistu peruspiirteittäin puolueohjelmassamme, kansanvalistusta koskevan ohjelmanosan 1. ja 8. pykälässä. KK:n ohjeissa viitataan juuri näihin ohjelman pykäliin. 1. §:ssä puhutaan 17 vuotta nuorempien *polyteknillisestä opetuksesta* ja 8. §:ssä „17 vuotta vanhempien henkilöiden ammattiopetuksen laajasta kehittämisestä ja *polyteknillisen yleistietouden yhdistämisestä siihen*”.

Näin ollen puolueen ohjelma on asettanut kysymyksen aivan selvästi. Sellaiset järkeilyt, onko opetuksen oltava „*polyteknillistä vai monoteknillistä*” (juuri nämä lainausmerkeissä olevat ja alleviivaamani tavattoman typerät sanat näemme mainitsemani „Bulletinin liitteen” 4. sivulla!), ovat kerrassaan virheellisiä, kommunistille suorastaan sopimattomia ja osoituksena ohjelman tuntemuksen puuttumisesta ja hedelmättömästä „viehättymisestä” abstraktisiin iskulauseisiin. Kun meidän on pakko alentaa *tilapäisesti* ikärajaa (josta alkaen siirrytään yleisestä polyteknillisestä opetuksesta polyteknilliseen ammattiopetukseen) 17 vuodesta 15:een, niin „*puolueen tulee katsoa*” tämä ikärajan alentaminen „yksinomaan” (KK:n ohjeiden 1. kohta) elämän sanelemaksi välttämättömyydeksi, tilapäiseksi toimenpiteeksi, mihin „*kurjuus ja maamme rappiointi*” on meidät pakottanut.

Yleisluonteiset järkeilyt, joilla yritetään „perustella” tuollaista ikärajan alentamista, ovat silkkaa pötyä. Riittää jo turhia yleisluonteisia järkeilyjä ja pseudoteoretisointia! Koko työn painopiste pitää siirtää „*käytännön* antaman kokemuksen erittelyyn ja tarkistukseen”, „tästä kokemuksesta juontuvien *opetusten* järjestelmälliseen *hyväskäyttöön*”.

Niin vähän kuin meillä lieneekin järkeviä, päteviä, *käytännöllisessä* opetustyössä kokeneita henkilöitä, epäilemättä niitä kuitenkin on. Saamme kärsiä sen vuoksi, ettemme osaa löytää heitä, panna heitä vastaavaan johtotoimeen, *tutkia* yhdessä heidän kanssaan neuvostorakennustyön käytännöllistä kokemusta. Juuri tätä puuttui joulukuussa 1920 pidetystä puolue neuvottelusta, ja kun sitä puuttui 163 — sadan kuudenkymmenen kolmen! — kansanvalistuksen alalla toimivan työntekijän neuvottelukokouksesta, niin on aivan varmaa, että työn järjestelyssä ilmenee tietty yleinen,

oleellinen puute, jonka vuoksi puolueen KK:n on täytynyt antaa erikoisohjeet.

Valistusasiain komissariaatissa on kaksi — ja vain kaksi — toveria, joiden tehtävät ovat erikoislaatuista. He ovat kansankomissaari tov. Lunatsharski, jolle kuuluu yleinen johto, ja hänen sijaisensa tov. Pokrovski, jonka tehtävänä on ensinnäkin johtaa työtä kansankomissaarin sijaisena ja joka toiseksi on vakinainen neuvonantaja (ja johtaja) tieteellisten ja yleensä marxilaisuuden kysymysten alalla. Puolue tuntee hyvin sekä tov. Lunatsharskin että tov. Pokrovskin eikä tietenkään epäile sitä, että kumpikin on mainituissa suhteissa tavallaan „spesialisti” Valistusasiain kansankomissariaatissa. Muilla työntekijöillä ei voi olla sellaista „spesiaalialaa”. Kaikkien muiden työntekijäin „spesiaalialana” olkoon taito järjestää erikoisalan tuntevien opettajien mukaansaaminen työhön, järjestää näiden työ oikein, käyttää järjestelmällisesti hyväksi käytännön antaman kokemuksen opetuksia. KK:n ohjeissa tästä puhutaan sekä 2., 3. että 5. kohdassa.

Puolueneuvottelussa olisi pitänyt kuulla, mitä sanovat spesialistit, opettajat, jotka ovat tehneet kymmenisen vuotta käytännöllistä työtä ja voivat sanoa meille kaikille, mitä on tehty ja tehdään milläkin alalla, esimerkiksi ammattiopetuksen alalla, ja kuinka neuvostorakennustyö siinä edistyy, mitä hyvää on saatu aikaan, mitä esimerkkejä on tästä hyvästä (sellaisia esimerkkejä on varmasti, ainakin jonkin verran), mitä konkreettisia peruspuutteita ilmenee ja miten ne voidaan poistaa.

Puolueneuvottelussa *ei* eritelty tällä tavalla *käytännön* antamaa kokemusta, ei kuultu opettajien selityksiä, miten he ovat soveltaneet tätä kokemusta, vaan yritettiin tuloksettomasti „järkeillä ylimalkaan” ja arvioida „abstraktisia iskulauseita”. On välttämätöntä, että koko puolue, kaikki Valistusasiain kansankomissariaatin työntekijät tajuavat tämän puutteen ja että ryhdymme yhteisvoimin poistamaan sitä. On välttämätöntä, että eri paikkakuntien työntekijät tekevät tunnetuiksi kokemuksiaan tällä alalla ja auttavat puoluetta nostamaan esiin mallikelpoisia kuvernementteja, ujestoja, piirejä, oppilaitoksia ja mallikelpoisia opettajia, jotka ovat saavuttaneet hyviä tuloksia suhteellisen suppealla alalla, jonkin paikkakunnan tai erikoisalan puitteissa. Näihin jo käytännössä tarkistettuihin saavutuksiin

tukeutuen meidän on edistettävä tätä asiaa tekemällä — vastaavan tarkistuksen jälkeen — paikalliset kokemukset tunnetuiksi kautta koko Venäjän ja nostamalla lahjakkaita tai muuten pystyviä opettajia vastuunalaisempiin, laajemman toimintapiiriin tarjoaviin toimiin j.n.e.

Kansanvalistusosalalla (ja -laitoksissa) toimivan kommunistin työn tuloksellisuuden mittana tulee ensi kädessä olla sen, miten on järjestetty spesialistien saaminen osallistumaan työhön, onko osattu löytää heitä, onko osattu käyttää heitä, onko osattu järjestää erikoisalaa tunnevan opettajan ja johtoasemassa olevan kommunistin yhteistyö, onko osattu tarkastaa, nimenomaan mitä ja missä määrin on *sovellettu käytäntöön*, onko osattu päästä eteenpäin, vaikkapa tavattoman hitaasti ja tavattoman vähäisessä määrässä, mutta kuitenkin *asiallisesti, käytännöllisen* kokemuksen pohjalla. Jos Valistusasiain kansankomissariaatissa tulee edelleenkin olemaan viljalti „kommunistiseen johtotyöhön” pyrkiviä, mutta ei ketään käytännön alalla, vähän tai ei lainkaan erikoisalan tuntevia käytännönmiehiä, ja ellei siellä osata nostaa heitä esiin, kuunnella heitä, ottaa varteen heidän kokemuksiaan, niin asia ei edisty. Johtoasemassa olevan kommunistin tulee todistaa olevansa oikeutettu johtamaan, todistaa se siten ja vain siten, että hän *löytää* avukseen *monia*, yhä enemmän käytännöllisessä työssä olevia opettajia, että hän *osaa* auttaa *heitä* työssä, nostaa *heitä* esiin, tehdä tunnetuksi *heidän* kokemuksiaan ja ottaa ne varteen.

*Tässä* mielessä ehdottomana ohjelauseenamme tulee olla: *vähemmän* „johtamista”, enemmän käytännöllistä työtä, t.s. vähemmän yleisluonteista järkeilyä, enemmän tosiasiota, tarkistettuja tosiasioita, jotka näyttävät, missä asiassa, missä olosuhteissa, missä määrin me edistymme vai seisommeko paikallamme vai menemmekö taaksepäin. Oikea johtaja on sellainen johtoasemassa oleva kommunisti, joka on parantanut opetustyötä suorittavien opettajien laatimia opetusohjelmia, laatinut onnistuneen oppikirjan, saanut aikaan vaikkapa hyvin vähäistä, mutta *käytännössä toteutettua* parannusta *kymmenien, satojen, tuhansien* erikoisalan tuntevien opettajien työn sisällössä ja työoloissa. Mutta kommunisti, joka *puhuu* „johtamisesta” *eikä osaa* saada spesialisteja mukaan käytännölliseen

työhön, ei osaa aikaansaada sitä, että *he* saavuttaisivat menestystä käytännössä, ei osaa ottaa varteen satojen, monien satojen opettajien käytännöllistä kokemusta, sellainen kommunisti ei kelpaa mihinkään.

Ei tarvitse muuta kuin silmäillä erittäin hyvin laadittua kirjasta: „Valistusasiain kansankomissariaatti. 1917 — lokakuu — 1920. Lyhyt selostus”, kun näkee, että Valistusasiain kansankomissariaatin työ kärsii eniten edellä mainitun epäkohdan vuoksi. Tov. Lunatsharski käsittää sen, sillä hän kirjoittaa esipuheessa (s. 5) „ilmeisestä epäkäytännöllisyydestä”. Kuitenkin tarvitaan vielä paljon sisukasta työtä, ennen kuin kaikki Valistusasiain kansankomissariaatin kommunistit tajuavat tämän ja saavat nuo tajutut totuudet toteutetuiksi todella käytännössä. Mainittu kirjanen osoittaa, että tiedossa on vähän, tavattoman vähän tosiasioita; emme osaa niitä koota; emme tiedä, mitkä kysymykset voidaan ja täytyy asettaa ja mihin voidaan (ottaen huomioon sivistystasomme, tapamme, kulkuyhteytemme) saada vastaus; emme osaa koota käytännön kokemuksesta saatuja opetuksia emmekä yleistää niitä; haaskaamme aikaa joutaviin „yleisluonteisiin järkeilyihin ja abstraktisiin iskulauseisiin”, mutta emme osaa käyttää päteviä opettajia ja varsinkaan päteviä insinöörejä ja agronomeja tekniikan opetuksessa, emme osaa käyttää tehtaita, neuvostotiloja, melko hyvin järjestettyjä talouksia ja sähköasemia polyteknillisen opetuksen hyväksi.

Näistä puutteista huolimatta Neuvostotasavallassa on epäilemättä edistystä kansanvalistuksen alalla. „Alhaalla”, t.s. niiden työtätekevien joukkojen keskuudessa, joita kapitalismi piti — sekä suoranaisesti, väkivallan avulla, että teeskentelyn ja petoksen avulla — loitolla sivistyksestä, on herännyt voimakas pyrkimys valoon ja tietoon. Meillä on oikeus olla ylpeitä sen johdosta, että olemme edistäneet ja tukeneet tuota pyrkimystä. Olisi kuitenkin suorastaan rikollista olla näkemättä työssämme esiintyviä puutteita, sitä, että emme ole vielä oppineet *järjestämään* oikealla tavalla valtiomme valistuskoneistoa.

Tarkastelkaamme vielä sellaista kysymystä kuin lehtien ja kirjojen jakelua, kysymystä, josta puhutaan Keskuskomitean ohjeiden viimeisessä, 7. kohdassa.

Marraskuun 3 pnä 1920 julkaistiin Kansankomissaarien Neuvoston dekreetti „kirjastotoiminnan keskittämisestä”

(Asetuskokoelman 439. kohta, 1920, № 87), VSFNT:n yhteisen kirjastoverkon muodostamisesta.

Esitän eräitä tätä kysymystä valaisevia asiatietoja, jotka olen onnistunut saamaan „Tsentropetshatista” \* tov. Malkinilta ja Moskovan kansanvalistusosaston kirjastojoastosta tov. Modestovilta. Neuvosto-Venäjän keskiosan 38 kuvernementissa, 305 ujestissa (ilman Siperiaa ja Pohjois-Kaukasaa) on seuraava määrä kirjastoja:

Keskuskirjastoja .....	342
Kaupunginosien kirjastoja .....	521
Volostinkirjastoja .....	4.474
Kiertokirjastoja .....	1.661
Lukutupia.....	14.739
Muita („kylän-, lasten-, käsikirjastoja, eri laitosten ja järjestöjen kirjastoja“) .....	12.203
<hr/> Yhteensä .....	<hr/> 33.940

Tov. Modestov arvelee kokemuksensa perusteella, että noin  $\frac{3}{4}$  näistä kirjastoista on todella olemassa, loput on ainoastaan paperilla. „Tsentropetshatin” tietojen mukaan Moskovan kuvernementissa on 1.223 kirjastoa, tov. Modestovin tietojen mukaan 1.018, joista kaupungissa 204 ja kuvernementin alueella 814, ammattiliittojen kirjastoja (todennäköisesti noin 16) ja sotilaskirjastoja (noin 125) lukuun ottamatta.

Mikäli eri kuvernementteja koskevien tietojen vertailun nojalla voidaan päätellä, nämä numerotiedot eivät ole kovinkaan luotettavia — kunhan ei osoittautuisi, että todellisuudessa niihin voidaan luottaa vähemmän kuin 75-prosenttisesti! Esim. Vjatkan kuvernementissa on 1.703 lukutupaa, Vladimirin 37, Pietarin 98, Ivanovo-Voznesenskin kuvernementissa 75 j.n.e. „Muita” kirjastoja on Pietarin kuvernementissa 36, Voronezhin 378, Ufan 525, Pihkovan kuvernementissa 31 j.n.e.

Nämä tiedot näyttävät puhuvan nimenomaan siitä, että työläis- ja talonpoikaisjoukkojen tiedonjano on valtava, että valistuspyrkimykset ja kirjastojen perustamisinto ovat erittäin voimakkaita, „yleiskansallisia” sanan varsinaisessa merkityksessä. Mutta meillä ei ole vielä läheskään

\* „Tsentropetshal” — Yleisvenäläisen TrKK:n yhteydessä toiminut painotuotteiden varustelun ja levityksen keskus. Suom.

riittävästi taitoa organisoida, järjestää, ohjata tuota kansan pyrkimystä oikeaan uomaan, tyydyttää kunnollisesti tätä kansan pyrkimystä. Todella *yhtenäisen* kirjastoverkon luominen vaatii vielä tavattoman suurta ja sisukasta työtä.

Miten olemme jakaneet lehdet ja kirjat? „Tsentropetshatin” tietojen mukaan vuonna 1920 lehtien levikki oli 401 miljoonaa kpl. ja kirjojen 14 milj. (11 kuukaudessa). Esitän kolmen lehden jakelua valaisevat tiedot (12. I. 1921); jakelun on suorittanut Luettelointi- ja jakelukeskuksen<sup>29</sup> lehtiosasto (numerot merkitsevät *tuhansia* kpl.):

	„Izvestija”	„Pravda”	„Bednota”
„Tsentropetshatin” toimistot.....	191	139	183
„Tsentropetshatin” sotilastoimiston kautta divisioonien lehtipalvelulle....	50	40	85
Rautatiejärjestöt, „Tsentropetshatin” rautatieosastot, agitaatioasemat .....	30	25	16
Moskovan kaupungin laitokset ja järjestöt .....	65	35	8
Moskovan kaupungin sotilaskomis-sariaatti .....	8	7	6
Matkustajajuniin tarkoitetut kappaleet .....	1	1	1
Tauluille liimattavaksi ja vuosikerrat	5	3	1
<hr/>			
<i>Yhteensä</i> .....	350	250	300

Hämmästyttävän vähän liimattavaksi, t.s. laajoja joukkoja varten. Hämmästyttävän paljon pääkaupungin „laitoksille” y.m., nähtävästi niin sotilas- kuin siviililaitostenkin „neuvostobyrokraattien” kähvellettäväksi ja mielivaltaisesti käytettäväksi.

Vielä muutamia numerotietoja „Tsentropetshatin” paikallisosastojen selostuksista. „Tsentropetshatin” alainen Voronezhin kuvernementtitoimisto sai vuoden 1920 syyskuussa lehtiä 12 kertaa (t.s. syyskuussa, jossa on 30 päivää, se ei saanut lehtiä 18 päivänä). Saadut lehdet jaettiin seuraavalla tavalla: „Izvestijaa” annettiin „Tsentropetshatin” ujestitoimistoille 4.986 kpl. (4.020, 4.310)\*, piiritoimistoille 7.216 (5.860, 10.064), volostitoimistoille 3.370

\* Ensimmäinen sulkeissa olevista numeroista koskee „Pravdaa”, toinen „Bednota” lehteä.



(3.200, 4.285), puoluejärjestöille 447 (569, 3.880), neuvostovirastoille 1.765 (1.641, 509); pankaa merkille, että neuvostovirastot saivat „Pravdaa” miltei kolme kertaa enemmän kuin puoluejärjestöt! Edelleen: sotilaskomissariaatin agitaatio- ja valistusosastolle 5.532 (5.793, 12.332), agitaatioasemille 352 (400, 593), lukutuville — *nolla*. Tilaa- jille 7.167 (3.080, 764). Siis roppakaupalla „tilaajille”, t.s. tosiasiallisesti tietenkin „neuvostobyrokraateille”. Liimattavaksi 460 (508, 500). Yhteensä 32.517 (25.104, 37.237).

Ufan kuvernementti sai lehtiä vuoden 1920 marraskuussa 25 kertaa, t.s. vain viitenä päivänä ei tullut lehtiä. Niistä annettiin puoluejärjestöille 113 (1.572, 153), neuvostovirastoille 2.763 (1.296, 1.267), sotilaskomissariaatin agitaatio- ja valistusosastolle 687 (470, 6.500), volostien toimeenpaneville komiteoille 903 (308, 3.511), lukutuville 36 (8—8 kpl. „Pravdaa”! — 2.538), tilaajille — *nolla*, „erilaisille ujestijärjestöille” 1.044 (219, 991). Yhteensä 5.841 (4.069, 15.429).

Lopuksi Vladimirin kuvernementin Sudogdan ujestin Pustoshenskojen volostitoimiston selostus vuoden 1920 joulukuun ajalta. Puoluejärjestöille 1 (1, 2), neuvostovirastoille 2 (1, 3), sotilaskomissariaatin agitaatio- ja valistusosastolle 2 (1, 2), volostien toimeenpaneville komiteoille 2 (1, 3), posti- ja lennätinlaitoksille 1 (1, 1), Urshelskin tehtaan ammattiliittokomitealle 1 (1, 2), piirin sosiaalihuolto-osastolle 1 (0, 3). Yhteensä 10 (6, 16).

Mikä johtopäätös näistä hajatiedoista seuraa? Mielestäni johtopäätös on sama, minkä puolueohjelmamme ilmaisi sanoilla: „nykyhetkellä... otetaan vasta ensimmäisiä askelia siihen suuntaan, että siirrytään kapitalismista kommunis- miin”<sup>30</sup>.

Kapitalismi on tehnyt sanomalehdistä kapitalistisia liike- yrityksiä, porhojen rikastumis-, informointi- ja hauskuutta- misvälineitä, työväenjoukkojen pettämisen ja hämäämisen välineitä. Me olemme murskanneet rikastumis- ja pettämis- välineet. *Olemme alkaneet* tehdä lehdestä joukkojen valis- tamisen välineitä, jonka avulla niitä opetetaan elämään ja rakentamaan talouttaan *ilman* tilanherroja ja kapitalisteja. Mutta olemme vasta panneet tämän työn alulle. Yli kolme vuotta jatkuneen ajanjakson kuluessa olemme tehneet vähän. Mutta on tehtävä vielä hyvin paljon, kuljettava vielä hyvin pitkä taival. Siis vähemmän poliittista sanahelinää,

vähemmän yleisluonteisia puheita ja abstraktisia iskulauseita, joilla kokemattomat ja tehtäviinsä perehtymättömät kommunistit ilahduttavat itseään, enemmän tuotantopropagandaa ja kaikkein eniten asiallista, taitavaa, joukkojen kehitystasoa vastaavaa käytännöllisten kokemusten erittelyä.

Lehtien jakelussa (kirjojen osalta minulla ei ole tietoja; todennäköisesti niiden suhteen asiat ovat vieläkin huonommin) olemme peruuttaneet tilaukset. Se on askel eteenpäin kapitalismista kommunismiin. Mutta kapitalismia ei voida hävittää kerralla. Sitä syntyy uudelleen „neuvostobyrokraattien”, sen neuvostovirkamiehistön muodossa, joka erilaisten tekosyiden nojalla kahmii lehdet itselleen. Ei voida laskea, paljonko se niitä kahmii, mutta nähtävästi paljon. On tehtävä sitkeästi ja johdonmukaisesti työtä, jotta virkamiehistöä voitaisiin „näpätä sormille”, estää sitä kaappamasta lehtiä ja kirjoja, pienentää sille menevää osaa sekä pienentää jatkuvasti itse „neuvostobyrokraattien” määrää. Valitettavasti emme kykene pienentämään kerralla tätä määrää kymmen-, satakertaisesti — olisi veijarimaista luvata sellaista kulttuurimme ollessa nykyisellä tasollaan —, mutta voimme ja meidän pitää pienentää sitä jatkuvasti ja johdonmukaisesti. Kommunisti, joka ei sitä tee, on kommunisti vain sanoissa.

On pyrittävä jatkuvasti siihen, että lehtiä ja kirjoja jaetaan ilmaiseksi ylipäänsä *vain* kirjastoille ja lukutuville, kirjasto- ja lukutupaverkolle, jonka tulee palvella kunnolla koko maata, kaikkia työläis-, sotilas- ja talonpoikaisjoukkoja. Silloin kansaa alkaa vetää sata kertaa voimakkaammin, nopeammin ja menestyksellisemmin lukutaidon, valon ja tiedon puoleen. Silloin valistusasia alkaa edistyä jätti-läisaskelin.

Havainnollisuuden vuoksi esitän näytteeksi pikku laskelman — 350 tuhatta „Izvestijaa” ja 250 tuhatta „Pravdaa” koko Venäjää varten. Olemme äärimmäisen köyhiä. Ei ole paperia. Työläiset kärsivät vilua ja nälkää, heillä ei ole vaatteita eikä jalkineita. Koneet ovat kuluneita. Rakennukset ovat hajoamistilassa. Olettakaamme, että koko maassa, yli 10.000 volostia kohti meillä on todellisuudessa eikä paperilla 50.000 kirjastoa ja lukutupaa. Vähintään kolme kutakin volostia ja ehdottomasti yksi kutakin tehdasta ja

kutakin sotaväenosastoa kohti. Olettakaamme, ettemme ole ottaneet ainoastaan „ensimmäistä askelta kapitalismista kommunismiin”, vaan myös toisen ja kolmannen askeleen. Olettakaamme, että olemme oppineet jakamaan oikein lehdet — kullekin kirjastolle ja lukutuvalla 3 kappaletta, joista sanokaamme 2 „liimattavaksi” (otaksuen, että olemme ottaneet neljännen askeleen kapitalismista kommunismiin, oletan, rohkenen olettaa, että barbaarisen „liimaamisen” asemesta, millä lehti pilataan, naulaamme lehden puunauiloilla — rautanauvoja ei ole, „neljännelläkään askeleella” meillä ei ole riittämiin rautaa! — sileälle taululle, että olisi mukava lukea ja lehti säilyisi). Siis 50.000 kirjastolle ja lukutuvalla kullekin 2 kappaletta „liimattavaksi” ja 1 kpl. varalta. Olettakaamme edelleen, että olemme oppineet hukkaamaan lehtiä *kohtuullisesti*, nimittäin antamaan niitä neuvostobyrokraateille, koko Neuvostotasavallan hemmotelluille „virkaylimyksille” sanokaamme korkeintaan muutamia tuhansia kappaleita.

Näin rohkeiden olettamusten pohjalla 160, sanokaamme 175 tuhatta kappaletta riittää koko maalle viisi kertaa paremmin kuin nykyään. Kaikilla on silloin mahdollisuus saada tietoja lehden kautta (kun järjestetään oikein „kiertokirjastot”, joita toveri F. Dobler hiljattain puolusti mielestäni erittäin onnistuneesti „Pravdassa”). 350 tuhatta kappaletta kahta lehteä. Nykyään on 600 tuhatta, joista osan kähveltävät „neuvostobyrokraatit”, lehtiä hukataan tarpeettomasti, „sätkäpaperiksi” j.n.e. pelkästä kapitalistisesta tottumuksesta. Säästyisi 250 tuh. kappaletta. Toisin sanoen köyhyystämme huolimatta säästäisimme itsellemme *kaksi* päivälehteä, joista kummankin painosmäärä olisi 125 tuhatta. Ja kummassakin tällaisessa lehdessä voitaisiin julkaista kansalle joka päivä pätevää ja arvokasta kirjallista aineistoa, parasta kaunokirjallisuutta ja klassillista kirjallisuutta, yleissivistäviä oppikirjoja, maatalousoppaita, teollisuusoppaita. Kun kerran Ranskan porvarit rahaa tehdäkseen oppivat jo ennen sotaa julkaisemaan kansaa varten romaaneja, ei 3½ frangin herraskirjasina, vaan 10 centimeä maksavien (t.s. 35 kertaa halvempien, 4 kopeekkaa sodanedellisen kurssin mukaan) proletaarilehtien muodossa, niin minkä vuoksi meidän — ottaessamme toista askelta kapitalismista kommunismiin — ei tulisi oppia menettelemään

samoin? Minkä vuoksi meidän ei pitäisi samalla tavalla menetellen oppia antamaan kansalle vuosittain — nykyisestä köyhyydestämmekin huolimatta — 50.000 kirjastolle ja lukutuvalla kullekin 2 kappaletta lehteä, kaikki välttämättömät oppaat ja kaikki välttämättömät maailmankirjallisuuden, nykyaikaisen tieteen ja nykyaikaisen tekniikan klassikot?

Kyllä opimme.

Helmikuun 7 pnä 1921

*„Pravda“ № 28,  
helmikuun 9 pnä 1921  
Allekirjoitus: N. Lenin*

*Julkaistaan „Pravda“ lehdessä  
tekstin mukaan*

---

---

## TALONPOIKIA KOSKEVIEN TEESIEN ALUSTELMA <sup>31</sup>

1. Tyydytetään puolueeseen kuulumattoman talonpoikais-  
ton toivomus — elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus  
(yli jäämien luovutus) korvataan viljaverolla.
2. Pienennetään tämän veron suuruutta viimevuotisiin elin-  
tarvikkeiden luovutustehtäviin verrattuna.
3. Hyväksytään periaate, jonka mukaan veron suuruus  
määräytyy maanviljelijän yritteliäisyyden mukaan siten,  
että veroprosentti pienenee maanviljelijän yritteliäisyy-  
den lisääntymistä vastaavasti.
4. Laajennetaan maanviljelijän vapautta käyttää veron  
maksun jälkeen ylijäämiänsä paikallisen talouselämän  
piirissä ehdolla, että vero on maksettu nopeasti ja täy-  
dellisesti.

*Kirjoitettu helmikuun 8 pnä 1921*

*Julkaistu ensi kerran v. 1932*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

---

## KIRJE J. V. STALINILLE JA MUILLE POLIITTISEN BYROON JÄSENIILLE

Poliittisen byroon kyselyyn toimilupien myöntämisestä naftateollisuuden harjoittamiseen on saatu vastaukset sekä Krasinilta (ja Bogdatjanilta) että Naftateollisuuden päähallinnon puheenjohtajalta Dosserilta ja sen 4 spesialistilta.

Nämä vastaukset, jotka koskevat selostusta „Naftateollisuuden tila vuoden 1920 lopulla” (Baku, 1920), lähetän tov. Stalinille ja pyydän, että kaikki Poliittisen byroon jäsenet ottaisivat puhelinyhteyden häneen saadakseen häneltä ajoissa nämä aineistot ja lukeakseen ne. (Riittää sekin, kun painetusta selostuksesta käy läpi sinisellä kynällä merkittämäni kohdat sivuilta, jotka on lueteltu kansilehdessä, t.s. tekstiä edeltävällä sivulla.)

Aineistot on luettava kiireesti, sillä on suotavaa, että Poliittisen byroon kokouksessa (maanantaina helmikuun 14 p:nä klo 8 illalla) tehdään päätös.

Nämä aineistot todistavat täydellisesti,

- (a) että uhkaa katastrofi ja se on *lähellä*;
- (b) että täytyy kaikin voimin pyrkiä myöntämään toimilupia (t.s. löytämään toimilupaa haluavia) Bakuun;
- (c) että Naftateollisuuden päähallinnon puheenjohtaja on tavattoman typerä. Niin korkea-arvoisen miehen typeräys on vaarallista.

Lyhyesti näistä kolmesta kohdasta:

- (a) Uhkaa katastrofi. Sen ovat todistaneet erittäin selvästi *Naftateollisuuden päähallinnon spesialistit*. Tomppeli Dosser yrittää „kirjelmässään” *aliarvioida* vaaraa. Se on erittäin typerää. Pitää lukea Naftateollisuuden päähallinnon *kaikkien spesialistien* lausunnot ja verrata niitä Dosserin köykäiseen johtopäätökseen.

(b) „On kyseenalaista, onko toimilupien myöntämisestä hyötyä” — näin Dosser muotoilee johtopäätöksensä. Nähtävästi hän on pelotellut spesialistejaan ilmetyn lojaalin tompelin tavoin sillä, että „neuvosto”-ihmisen sopii esiintyä vain toimilupia vastaan!! Todellakin karhunpalvelus!!

Itse asiassa Naftateollisuuden päähallinnon specialistien selostuksista (ne ovat asiallisia ja painettu selostus, „vuoden 1920 loppuun”, vahvistaa ne täydellisesti) näkee selvääkin selvemmin, *mitä ehtoja* meidän on asetettava toimiluvansaajalle.

On tietenkin „kyseenalaista”, onko kukaan halukas saamaan toimiluvan näillä ehdoilla. Mutta yksikään tervejärkinen poliitikko ei ryhtyisi kyselemään sitä Dosserilta enempää kuin spesialisteiltakaan.

Tehtävämme on panna liikkeelle kaikki voimamme löytääksemme niitä, jotka ovat halukkaita saamaan sellaisia toimilupia.

Ellemme löydä, sitä pahempi meille.

Ellemme kykene panemaan liikkeelle kaikkia voimiamme löytääksemme toimilupia haluavia, niin vararikon kärsimme me.

On laadittava nopeammin ehdot.

On ryhdyttävä heti taistelemaan erästä mitä vahingollisinta ennakkoluuloa vastaan, joka voi helposti juurtua osaan työläisistä ja joka on voitettava hinnalla millä hyvänsä. Tänä ennakkoluulona on „aate”: „emme halua tehdä työtä kapitalistien hyväksi” tai sen muunnos: „emme halua tehdä työtä kapitalistien hyväksi, kun vieressämme olevat työläiset eivät tee työtä kapitalistien hyväksi”.

Sen, kuinka vahingollinen on tämä ennakkoluulo (jonka torjuu niin VKP:n ohjelma kuin marxilaisuus yleensäkin), näkee selvästi allaseuraavasta likipitäisestä laskelmasta, joka on havainnollinen yhteenveto specialistien selostuksista.

Tuotamme 100 *a* naftaa.

Tuotanto vähenee.

Vesittyminen merkitsee katastrofia.

Jos myönnämme toimiluvan miehelle, joka auttaa tuottamaan naftaa 100 *a* + 100 *b*, ja maksamme hänelle tästä 98 *b*, niin vähenemisen asemesta tuotantomme lisääntyy, joskin hitaasti (100 *a* + 2 *b*).

Herää kysymys: työskentelevätkö työläiset, jotka luovuttavat toimiluvanhaltijalle 100b:sta 98b, „kapitalistien hyväksi” vai Neuvostovallan hyväksi?

Siihen on helppo vastata.

Pyydän hartaasti tutustumaan mahdollisimman pian oheiseen aineistoon ja selostuksiin, jotta voitaisiin tehdä nopeammin päätös. Viivyttely on äärimmäisen vaarallista.

12. II. 1921.

*Lenin*

*Julkaistu ensi kerran v. 1945  
XXXV Lenin-kokoelmassa*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

---



## YHTENÄISESTÄ TALOUSSUUNNITELMASTA

Tätä aihetta koskevat artikkelit ja puheet tekevät masentavan vaikutuksen. Silmäilkää „Ekonomitsheskaja Zhizn” julkaisussa olevia L. Kritzmännin artikkeleja (I — joulukuun 14 pv 1920; II — joulukuun 23 pv; III — helmikuun 9 pv; IV — helmikuun 16 pv; V — helmikuun 20 pv). Joutavaa suunsoittoa. Sepustelua. Ei ole haluttu ottaa lukuun eikä tutkia sitä asiallista, mitä tällä alalla on aikaansaatu. Numerotietojen ja tosiasiaihin tutkimisen asemesta pohditaan — viidessä pitkässä artikkelissa! —, miten on ryhdyttävä tutkimaan.

Katsokaa Miljutinin teesejä („Ekonomitsheskaja Zhizn”, helmikuun 19 pv) ja Larinin teesejä („Ekonomitsheskaja Zhizn”, helmikuun 20 pv), kuunnelkaa tarkkaavaisesti „vastuunalaisten” tovereiden puheita. Niissä on samat peruspuutteet kuin Kritzmännillä. Mitä ikävintä skolastiikkaa ja jopa loruilua ketjuyhteyslaista y.m.s., milloin kynäilijän, milloin byrokraatin skolastiikkaa, mutta elävää työtä puuttuu.

Vieläkin pahempaa on ylimielisen byrokraattinen välinpitämättömyys sitä elävää työtä kohtaan, joka on jo tehty ja jota pitää jatkaa. Jälleen epäasiallista „teesien tuotantoa” tai ohjelauseiden ja suunnitelmien keksimistä sen sijaan, että perehdyttäisiin huolellisesti ja perusteellisesti omiin käytännöllisiin kokemuksiimme.

Ainoa vakava yhtenäistä taloussuunnitelmaa koskeva teos on „VSFNT:n sähköistämissuunnitelma”, „Goelron” („Valtion Venäjän-sähköistämiskomission”) Neuvostojen VIII edustajakokoukselle laatima selostus, joka julkaistiin joulukuussa 1920 ja jaettiin VIII edustajakokouksen

osanottajille. Mainitussa kirjassa on esitetty yhtenäinen taloussuunnitelma, jonka ovat laatineet — tietenkin vain likipitäisesti — tasavaltamme parhaat tiedemiehet tasavallan ylimpien elinten toimeksiannosta. Ja taistelu virkaylimysten moukkamaista omahyväisyyttä, kommunistikirjoittelijain periaatteetonta omahyväisyyttä vastaan on aloitettava perin vaatimattomasta asiasta, siitä, että kerrotaan koruttomasti tämän kirjan historiasta, sisällöstä ja merkityksestä.

Helmikuun 2.—7. 1920, t.s. alun toista vuotta sitten, pidettiin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean kokous, jossa hyväksyttiin päätöslauselma sähköistämisestä. Päätöslauselmassa sanotaan:

„...Lähimpien, päivänpolttavimpien, lykkäystä sietämättömien ja ensivuroisten tehtävien kuten kulkulaitoksen kuntoonpanon, polttoaine- ja elintarvikkeiden poistamisen, kulkutautien vastustamisen ja kurinalaisten työarmeijain järjestämisen ohella Neuvosto-Venäjälle tarjoutuu nyt ensi kerran mahdollisuus suunnitelmallisempaan taloudelliseen rakennustyöhön, valtion tieteellisesti perustellun yleisen kansantaloussuunnitelman laatimiseen ja johdonmukaiseen toteuttamiseen. Ottaen huomioon sähköistämisen ensisijaisen merkityksen... arvostaen sähköistämisen merkityksen teollisuudessa, maataloudessa, liikenteessä... j.n.e. j.n.e. ... Yleisvenäläinen TpKK päättää: velvoittaa Korkeimman kansantalousneuvoston laatimaan yhdessä Maatalouden kansankomissariaatin kanssa sähkövoimalaitosverkoston rakentamissuunnitelman...”

Eikö ole selvää? „Valtion tieteellisesti perustellun yleisen kansantaloussuunnitelman laatiminen” — voidaanko olla käsittämättä näitä sanoja, tätä ylimmän valtaelimemme päätöstä? Elleivät „spesialistien” edessä kommunismillaan pöyhkeilevät kirjoittelijat ja virkaylimykset tunne tätä päätöstä, niin heille voidaan vain huomauttaa, että ei se ole mikään peruste, ettei tunneta meidän omia lakejamme.

Yleisvenäläisen TpKK:n päätöksen täyttämisen merkeissä Korkeimman kansantalousneuvoston puhemiehistö vahvisti helmikuun 21 p:nä 1920 sähköosaston yhteyteen muodostetun sähköistämiskomission ja sittemmin Puolustusneuvosto vahvisti asetuksen „Goelrosta”, jonka kokoonpanon määrääminen ja vahvistaminen jätettiin Korkeimman kansantalousneuvoston tehtäväksi, jonka tuli sopia MKK:n<sup>32</sup> kanssa. „Goelro” julkaisi jo huhtikuun 24 p:nä 1920 „Bulletininsa” 1. numeron, jossa esitettiin erittäin yksityiskohtainen työsuunnitelma, luettiin ne vastuunalaiset henkilöt, tiedemiehet, insinöörit, agronomit ja tilastomie-

het, jotka kuuluvat erilaisiin alakomissioihin, johtavat töitä eri piireissä ja ovat sitoutuneet suorittamaan erilaisia, tarkoin määrättyjä tehtäviä. Yksistään näiden töiden ja ne suoritettavakseen ottaneiden henkilöiden luettelo käsittää „Bulletinin” 1. numerossa kymmenen sivua. Työhön vedettiin mukaan kaikki parhaat voimat, jotka olivat Korkeimman kansantalousneuvoston sekä Maatalouden kansankomissariaatin ja samaten Kulkulaitosten kansankomissariaatin käytettävissä.

„Goelron” työn tuloksena syntyi edellä mainittu laaja — ja mainio — tieteellinen teos. Sen laatimiseen osallistui yli 180 spesialistia. Heidän „Goelrolle” jättämiensä töiden luettelossa on yli 200 nimikettä. Nyt meillä on ensinnäkin yhteenveto näistä töistä (mainitun teoksen ensimmäinen osa, joka käsittää yli 200 sivua): a) sähköistäminen ja valtiontaloussuunnitelma; edelleen b) polttoainevarustelu (ja yksityiskohtainen VSFNT:n „polttoainebudjetti” lähimmäksi kymmenvuotiskaudeksi sekä laskelmat, paljonko tarvitaan työläisiä); c) vesivoima; d) maatalous; e) kulkulaitos ja f) teollisuus.

Suunnitelma on laadittu noin kymmeneksi vuodeksi ja siinä on osoitettu työläisten lukumäärä sekä koneiden teho (tuhansia hevosvoimia). Suunnitelma on tietenkin vain likimäinen, alustava, hiematon, paikoitellen virheellinen, se on „likipitäisesti laadittu”, mutta se on todella tieteellinen suunnitelma. Meillä on tarkat asiantuntijain tekemät laskelmat kaikista peruskysymyksistä. Meillä on heidän kaikkia teollisuusaloja koskevat laskelmansa. Meillä on — yhden pikku esimerkin esittääkseni — laskelmat, paljonko pitää tuottaa nahkaa, jalkineita, kun laskuperustaksi otetaan kaksi paria asukasta kohti (300 milj. paria) j.n.e. Ja lopputuloksena meillä on sähköistämisen niin materiaali- kuin finanssitasekin (kultaruplina laskettu) (noin 370 miljoonaa työpäivää, niin ja niin monta tynnyriä sementtiä, niin ja niin monta kappaletta tiiliä, puutaa rautaa, kuparia y.m., niin ja niin suuri turbogeneraattoreiden teho j.n.e.). Taseemme edellyttää, että jalostusteollisuus kasvaa („hyvin ylimalkaisten arvioiden mukaan”) 10 vuodessa 80% ja raaka-aineteollisuus 80—100%. Kultataseen vajoaus (+ 11 miljardia — 17, vajoaus yhteensä noin 6 miljardia) „voidaan kattaa toimilupien ja lainaoperaatioiden avulla”.

On osoitettu, minne rakennetaan ensimmäiset piirien sähkövoimalaitokset: 20 höyry- ja 10 vesivoimalaitosta, sekä selostettu seikkaperäisesti kunkin voimalaitoksen taloudellista merkitystä.

Näiden yleisten tietojen jälkeen näemme tässä samassa niteessä omin sivunumeroin varustettuina tutkielmat, jotka koskevat eri piirejä: Pohjoista piiriä, Keskistä teollisuus- aluetta (nämä kaksi tutkielmaa ovat erittäin hyviä, tarkkoja, yksityiskohtaisia, mitä runsaimpaan tieteelliseen aineistoon perustuvia), Eteläistä piiriä, Volganvartta, Uralia, Kaukasiaa (Kaukasia on otettu kokonaisuutena edellyttäen, että eri tasavallat tekevät keskenään taloudellisen sopimuksen), Länsi-Siperiaa ja Turkestantia. Kutakin piiriä varten meillä on muitakin eikä vain ensi vuorossa rakennettavia sähkövoimalaitoksia koskevat laskelmat; lisäksi meillä on niin sanottu „Goelron A-ohjelma”, t.s. *jo toimivien voimalaitosten mahdollisimman järkipärisen ja säästävällisen käytön suunnitelma*. Vielä muuan pikku esimerkki: Pohjoisen piirin (Pietarin piirin) osalta on laskettu, että Pietarin voimalaitosten yhdistäminen voisi antaa säästöä, mikä lasketaan seuraavalla tavalla. Lähes puolet sähkövoimasta voitaisiin (Pohjoista piiriä koskevan selostuksen 69. sivu) siirtää Pohjolan tukinuittopaikoille, Murmansiin, Arkangeliin j.n.e. Hakkuumäärän ja puutavaran viennin lisääntyminen voisi siinä tapauksessa antaa „*lähes puoli miljardia ruplaa valuuttana vuosittain aivan lähiaikoina*”.

„Pohjolan puutavarasta saamamme vuotuiset tulot voivat jo lähivuosina kasvaa kultavarantomme suuruiseksi” (sama, s. 70), tietenkin jos suunnitelmasta puhumisen asemesta ryhdymme tutkimaan ja todella *toteuttamaan* tiedemiesten laatimaa suunnitelmaa!

On mainittava vielä, että useiden (ei tietysti läheskään kaikkien) kysymysten osalta meillä on alulla kalenterisuunnitelma, t.s. paitsi yleissuunnitelmaa myös laskelmat joka vuodeksi erikseen, vuodesta 1921 vuoteen 1930, joista näkee, kuinka monta voimalaitosta voidaan panna käyntiin ja kuinka suuresti laajentaa entisiä voimalaitoksia (taaskin aikaisemmin mainituin edellytyksin, joita ei ole kovinkaan helppo luoda meidän nykyisten sivistyneistökirjailijoille ja virkaylimyksille ominaisten tapojemme vallitessa).

Luokaamme silmäys Saksaan voidaksemme antaa oikean arvon „Goelron” suorittamalle tavattoman suurelle ja

arvokkaalle työlle. Saksassa teki samantapaisen työn tiedemies Ballod yksin. Hän laati Saksan koko kansantalouden sosialistista uudestijärjestämistä koskevan tieteellisen suunnitelman. Kapitalistisessa Saksassa suunnitelma jäi riippumaan ilmaan, se jäi kirjallisuustuotteeksi, yksilön luomukseksi. Me annoimme valtion tehtävän, panimme työhön satoja spesialisteja, saimme kymmenen kuukauden kuluttua (emme tietenkään kahden kuukauden kuluttua niin kuin ensin oletimme) tieteellisesti laaditun yhtenäisen taloussuunnitelman. Meillä on laillinen oikeus olla ylpeitä tästä työstä; pitää vain *ymmärtää, miten* sitä tulee käyttää, ja nimenomaan sitä vastaan, ettei *tätä* ymmärretä, täytyykin nyt taistella.

Neuvostojen VIII edustajakokouksen päätöslauselmassa sanotaan: „...*Edustajakokous hyväksyy Korkeimman kansantalousneuvoston j.n.e. ja erikoisesti „Goelron” toiminnan Venäjän sähköistämissuunnitelman laatimisen alalla... pitää tätä suunnitelmaa suurenmoisen taloudellisen aloitteen ensimmäisenä toimenpiteenä, antaa Yleisvenäläisen TpKK:n j.n.e. tehtäväksi saattaa päätökseen tämän suunnitelman laatiminen ja vahvistaa se ehdottomasti mitä lyhimmän ajan kuluessa... Velvoittaa ryhtymään kaikkiin toimenpiteisiin tarkoituksena tämän suunnitelman mahdollisimman laaja propagointi... Poikkeuksetta kaikissa tasavallan oppilaitoksissa on järjestettävä tämän suunnitelman tutkiminen*”<sup>33</sup> j.n.e.

Mikään ei kuvaa niin havainnollisesti sitä, että johtoporaissamme, varsinkin ylimmissä, on mätäpaiseita, sekä virkavaltaisuutena että selkärangattomuutena ilmeneviä paiseita, kuin se, miten Moskovassa suhtaudutaan tähän päätöslauselmaan, se, että yritetään „tulkita” sitä niin ja näin, kunhan vain päästäisiin eroon siitä. Kynämiehemme eivät propagoi laadittua suunnitelmaa, vaan kirjoittelevat teesejä ja sellaisia jonninjoutavia mietelmiä, miten suunnitelmaa on ryhdyttävä laatimaan! Virkaylimykset tähdentävät aito virkavaltaisesti suunnitelman „vahvistamisen” välttämättömyyttä, millä he eivät tarkoita konkreettisten tehtävien asettamista (rakennettava sitä ja sitä silloin ja silloin, ostettava sitä ja sitä ulkomailta j.n.e.), vaan jotain aivan sekavaa, sen tapaista, että pitää laatia *uusi* suunnitelma! Tapaa suorastaan kauheaa asiain ymmärtämättömyyttä, kuulee sanottavan: pankamme kuntoon vaikkapa

osittain vanhat laitokset ennen kuin rakennamme uusia; sähköistäminen muistuttaa sähläilemistä; miksei oteta käytäntöön kaasua; „Goelrossa” on porvarillisia spesialisteja, vähän kommunisteja; „Goelron” on annettava asiantuntijoita eikä yleisen suunnittelukomission jäseniä j.n.e.

Juuri tällainen mielipiteiden sekavuus onkin vaarallista, sillä se osoittaa, ettei osata tehdä työtä, että periaatteeton ja virkavaltainen omahyväisyys tyrehtyttää asiallista työtä. Suunnitelman ivaaminen mielikuvitukselliseksi, kysymykset kaasun ottamisesta käytäntöön y.m. paljastavat tuon omahyväisyyden moukkamaisuudeksi. Eikö se ole häpeällistä, että ryhdytään asiaa tuntematta korjailemaan satojen parhaiden spesialistien luomusta, pyritään kuittaamaan asia typerillä sutkauksilla, pöyhkeillään sillä, että on oikeus kirjoittaa „hylätään”?

Onhan opittava pitämään arvossa tiedettä, tehtävä loppu diletanttien ja byrokraattien „kommunistisesta” pöyhkeilystä, onhan opittava tekemään työtä järjestelmällisesti ja ottamalla varteen omat kokemukset, oma käytännöllinen työ!

„Suunnitelmat” ovat kyllä pohjimmaltaan sellaisia asioita, joista voidaan puhua ja kiistellä loputtomiin. Mutta älköön sallittako puhuttavan ja kiisteltävän ylimalkaan „periaatteista” (suunnitelman rakentamisen periaatteista) silloin, kun pitäisi ryhtyä tutkimaan kyseessä olevaa, ainoaa tieteellistä suunnitelmaa ja korjailemaan sitä *käytännön* antamien kokemusten sekä suunnitelman yksityiskohtaisemman tutkimisen pohjalta. Virkaylimyksellä ja -ylimyksillä on tietenkin aina oikeus kirjoittaa „vahvistetaan” tai „ei vahvisteta”. Kun tämä oikeus käsitetään järkevästi ja kun tulkitaan järkevästi VIII edustajakokouksen päätökset sen hyväksymän ja mahdollisimman laajasti propagoitavaksi suosittelman suunnitelman vahvistamisesta, niin vahvistaminen pitää käsittää siten, että tehdään useita tilauksia ja annetaan useita määräyksiä: ostettava sitä ja sitä silloin ja silloin sieltä ja sieltä, alettava rakentaa sitä ja sitä, koottava sellaiset ja sellaiset tarveaineet ja kuljetettava paikalle j.n.e. Jos tulkitaan virkavaltaisesti, niin silloin „vahvistaminen” merkitsee virkaylimysten tyhjän itsekästä omapäisyyttä, paperisotaa, erilaisten tarkastusvaliokuntien nimittämistä, sanalla sanoen elävän työn aito virkavaltaista tuhoamista.

Tarkastelkaamme asiaa vielä eräältä puolelta. Tieteellinen sähköistämissuunnitelma on välttämättä sidottava varsinkin käytännöllisiin työsuunnitelmiin ja näiden tosiasialliseen täyttöön. Se on tietenkin täysin kiistatonta. Mutta nimenomaan miten se on sidottava? Jotta saataisiin se tietää, talousmiesten, kynämiesten ja tilastotyöntekijäin ei pidä jaaritella suunnitelmasta yleensä, vaan heidän pitää tutkia seikkaperäisesti suunnitelmiamme täyttöä, tässä käytännöllisessä työssä tekemiämme virheitä ja sitä, millä tavalla ne voidaan oikaista. Ellemme tätä tutki, olemme sokeita. Kun tutkitaan näin, kun tutkitaan käytännöllistä kokemusta, niin hallintotyön tekniikkaa koskeva kysymys on sitten jo aivan pikku kysymys. Suunnittelukomissioita meillä on ihan mahdottomasti. Suunnitelmien toisiinsa sitomista varten otetaan pari henkilöä Ivan Ivanovitshin johtamalta hallintoalalta ja yksi Pavel Pavlovitshin johtamalta hallintoalalta tai päinvastoin. Heidät pannaan sitten yleisen suunnittelukomission alakomissioon. On selvää, että tämä on nimenomaan hallintotekniikkaa eikä mitään muuta. Kokeiltakoon puolin ja toisin ja valittakoon paras — siitä ei kannata puhuakaan.

Asian ydin on siinä, että meillä ei osata asettaa kysymystä oikealla tavalla ja että elävän työn asemesta harrastetaan periaatteetonta ja byrokraattista haihattelua. Meillä on ollut ja on juoksevat elintarvike- ja polttoainesuunnitelmat. Olemme tehneet ilmeisen virheen kummissakin. Tästä ei voida olla eri mieltä. Asiallinen talousmies ryhtyy tyhjämpäiväisten teesien laatimisen asemesta tutkimaan tosiasioita, numero- ja tilastotietoja, erittelee käytännöllisen kokemuksemme ja sanoo: siinä ja siinä on tehty virhe, joka pitää oikaista sillä ja sillä tavalla. Tällaisen tutkimuksen nojalla asiallinen hallintomies ehdottaa toimitettavaksi tai itse toimittaa henkilönvaihdoksia, muuttaa tilinpitäjärjestystä, järjestää uudelleen koneiston j.n.e. Meillä ei näytä suhtauduttavan kummassakaan tapauksessa asiallisesti ja järkevästi yhtenäiseen taloussuunnitelmaan.

Mätäpaiseena onkin juuri se, että asetetaan väärin kysymys kommunistin suhtautumisesta spesialisteihin, hallintomiehen suhtautumisesta tiedemiehiin ja kynämiehiin. Yhtenäistä taloussuunnitelmaa koskevassa kysymyksessä niin kuin kaikissa muissakin kysymyksissä on sellaisia puolia — ja aina saattaa ilmaantua sellaisia uusia puolia —,

jotka pitää yksinomaan kommunistien ratkaista tai jotka vaativat yksinomaan hallinnollista käsittelyä. Se on kiistatonta. Mutta se on pelkkää abstrahointia. Tällä haavaa meillä ottavat tässä kysymyksessä väärän kannan nimenomaan kommunistikirjoittelijat ja hallintomieskommunistit, jotka eivät ole kyenneet käsittämään, että tässä tapauksessa pitää ottaa enemmän oppia porvarillisilta spesialisteilta ja tiedemiehiltä ja pyrkiä vähemmän määräälemään hallinnollisesti. Ei ole eikä voi olla mitään muuta yhtenäistä taloussuunnitelmaa kuin „Goelron” jo laatima suunnitelma. Sitä tulee täydentää, kehittää, korjata ja soveltaa elämässä ottaen varteen huolellisesti tutkittava käytännöllinen kokemus. Päinvastainen mielipide on vain „näennäisesti radikaalinen, mutta itse asiassa moukkamaisen omahyväinen mielipide”, puolueohjelman sanoin sanoen<sup>34</sup>. Yhtä moukkamaisen omahyväistä on ajatella, että VSFNT:ssa on mahdollinen jokin muu yleinen suunnitteluvaliokunta kuin „Goelro”, mikä ei tietenkään kumoakaan sitä, että „Goelron” kokoonpanon osittaisesta, asiallisesta parantamisesta voi olla hyötyä. Vain tältä pohjalta, vain jatkamalla aloitettua työtä voidaan saada aikaan jotain tuntuvaa kansantaloutemme yleissuunnitelman parantamisen mielessä; muussa tapauksessa se tulee olemaan epäasiallista hallinnollista määräilyä tai pikemminkin tyhmän itsekästä omapäisyyttä. „Goelrossa” toimivien kommunistien pitää määrällillä vähemmän, oikeammin sanoen olla yleensä määräälemättä ja suhtautua spesialisteihin, tieteen ja tekniikan tuntijoihin, („useimmiten heidän maailmankatsomuksensa ja tottumuksensa ovat läpikotaisin porvarillisia”, sanoo VKP:n ohjelma) erittäin hellävaraisesti ja oikealla tavalla ottaen samalla heiltä oppia ja auttaen heitä avartamaan näköpiiriään pitäen lähtökohtana vastaavan tieteen saavutuksia ja asiantietoja ja muistaen, että insinööri omaksuu kommunistisen maailmankatsomuksen *toisin* kuin sen omaksui maanalainen propagandisti, kynämies, nimittäin *oman tieteesä tosiasioiden kautta*, että agronomi omaksuu kommunistisen maailmankatsomuksen *omalla tavallaan*, metsänhoitaja omalla tavallaan j.n.e. Sellaisesta kommunistista, joka ei ole todistanut kykenevänsä yhdistämään ja vaatimattomasti suuntaamaan spesialistien työtä perehtymällä asian ytimeen ja tutkimalla sitä yksityiskohtaisesti, on useinkin vahinkoa. Sellaisia kommunisteja on meillä pal-



jon, ja antaisin heitä tusinakaupalla yhdestä alaansa tunnollisesti tutkivasta ja pätevistä porvarillisesta specialistista.

„Goelroon” kuulumattomat kommunistit voivat auttaa kahdella eri tavalla yhtenäisen taloussuunnitelman laatimista. Jos kyseessä ovat talousmiehet, tilastotyöntekijät tai kynämiehet, niin heidän tulee ensin tutkia käytännöllistä kokemustamme ja vain vastaavien tosiasian seikkaperäisen tutkimisen perusteella kehottaa oikaisemaan virheet ja parantamaan työtä. Tutkimustyö on tiedemiehen työtä, ja koska meillä on jo kauan ollut kysymys nimenomaan käytännöllisestä kokemuksesta eikä yleisistä periaatteista, niin yksinpä porvarillinenkin, mutta pätevä „spesialisti, tieteen ja tekniikan tuntija”, on meistä kymmenen kertaa arvokkaampi kuin pöyhkeilevä kommunisti, joka on valmis mihin vuorokauden aikaan hyvänsä kirjoittamaan „teesit”, esittämään „ohjelauseet” ja pelkästään abstrahoimaan. Enemmän tosiasiaan tuntemusta ja vähemmän suunsoittoa, joka on olevinaan kommunistista periaatteellisuutta.

Toisaalta, jos kommunisti on hallintomies, hänen ensimmäinen velvollisuutensa on varoa innostumasta määräilyyn, osata ensin ottaa varteen se, minkä tiede on jo aikaansaanut, kysyä ensin, onko tosiasiat tarkistettu, aikaansaada ensin se, että tutkitaan (selostuksissa, lehtien palstoilla, kokouksissa y.m.), nimenomaan missä olemme tehneet virheen, ja vain siltä pohjalta lähtien parantaa työtä. Siis vähemmän Tit Titytshin<sup>35</sup> tempauksia („minä voin hyväksyä ja voin myös hylätä”) ja enemmän käytännössä tekemiemme virheiden tutkimista.

Jo aikoja sitten on pantu merkille, että ihmisten vajavuudet kytkeytyvät suurimmalta osalta heidän avuihinsa. Sellaisia ovat monien johtoasemassa olevien kommunistien vajavuudet. Vuosikymmeniä olemme tehneet suurta työtä, propagoineet porvariston kukistamista, opettaneet suhtautumaan epäluuloisesti porvarillisiin spesialisteihin, paljastaneet näitä, riistäneet näiltä vallan, lannistaneet näiden vastarinnan. Se on suurenmoinen, maailmanhistoriallinen teko. Mutta jos mennään vähänkään pitemmälle, niin tulee vahvistetuksi totuus, että ylevästä on vain askel naurettavaan. Me olemme saaneet Venäjän vakuuttumaan, olemme valloittaneet Venäjän riistäjiltä työtätekeville, olemme lannistaneet riistäjät, nyt meidän täytyy oppia hallitsemaan

Venäjää. Sitä varten täytyy oppia olemaan vaatimaton ja kunnioittamaan „spesialistien, tieteen ja tekniikan tuntijain”, asiallista työtä, sitä varten täytyy oppia erittelemään asiallisesti ja huolellisesti lukuisat *käytännössä* tekemämme virheet ja oikaisemaan ne vähitellen, mutta johdonmukaisesti. Vähemmän periaatteetonta ja virkavaltaista oma-hyväisyyttä ja enemmän kaiken sen tutkimista, mitä keskuksessa ja eri paikkakunnilla saamamme käytännöllinen kokemuksemme antaa ja mitä tiede on meille jo antanut.

Helmikuun 21 pnä 1921

„Pravda” № 39,  
helmikuun 22 pnä 1921  
Allekirjoitus: N. L e n i n

Julkaistaan „Pravda” lehdessä,  
joka on tarkistettu V. I. Leninin  
korjaamien oikaisuvedosten mukaan

---

## TERVEHDYS UKRAINAN NEUVOSTOJEN V EDUSTAJAKOKOUKSELLE <sup>36</sup>

Toverit! Tervehdin koko sydämestäni Ukrainan Neuvostojen V edustajakokousta. Olen syvästi vakuuttunut siitä, että Ukrainan vähävaraisten talonpoikien ja työläisten liitto lujittaa Neuvosto-Ukrainaa ja tekee Ukrainan tasavallan vankaksi vihollisten kaikista esteistä ja vehkeilyistä huolimatta.

Pyydän tov. Petrovskia ilmoittamaan, että valitettavasti en voi millään ottaa vastaan edustajakokouksen kehotusta ja saapua itse sinne. Kuitenkin toivon, että minun onnistuu lähitulevaisuudessa käydä Neuvosto-Ukrainassa. Toivotan edustajakokoukselle menestystä työläisten ja talonpoikien vallan lujittamisessa ja talouden jälleenrakentamisessa.

Teidän *Lenin*

*„Kommunist“ (Harkov) № 45,  
helmikuun 27 pnä 1921*

*Julkaistaan „Kommunist“ lehdessä  
tekstien mukaan*

**PUHE MOSKOVAN TYÖLÄISTEN JA TALONPOIKAIN  
EDUSTAJAIN NEUVOSTON TÄYSISTUNNOSSA  
HELMIKUUN 28 pnä 1921 <sup>37</sup>**

(Kauan kestäviä suosionosoituksia.) Ennen kuin ryhdyn selostamaan sisäpoliittista tilannetta, joka luonnollisesti herättää suurta mielenkiintoa ja suurta levottomuutta, sallikaa minun kajota lyhyesti vain tärkeimpiin viimeaikaisiin kansainvälisiin uutuuksiin. Ollakseni lyhytsanainen mainitsen niistä vain kolme: ensimmäinen on se, että täällä Moskovassa meillä on alkanut konferenssi Turkin valtuuskunnan kanssa. Tätä tosiasiaa tulee tervehtiä aivan erityisesti, sillä oli koko joukko esteitä, jotka haittasivat meidän ja Turkin hallituksen valtuuskunnan välittömien neuvottelujen käymistä; olemme varmoja siitä, että nyt, kun on mahdollisuus sopia asioista täällä, pannaan erittäin lujasti alulle lähentyminen ja ystävyys, ja tämä ei ole tietenkään tulos diplomaattisista vehkeilyistä (siinä suhteessa vihollisemme ovat paljon vahvempia kuin me, emmekä me pelkää tunnustaa sitä), vaan siitä, että molemmat kansat ovat viimeksi kuluneina vuosina saaneet kärsiä imperialististen valtojen takia ennen kuulumattoman ja näkemättömän paljon. Muuan edellisistä puhujista sanoi täällä, että imperialistisista maista isoiloituminen (eristäytyminen) on vahingollista. Mutta kun susi karkaa lampaan kimppuun, niin on turha sanoa lampaalle, ettei pidä eristäytyä sudesta. (Naurua ja suosionosoituksia.) Ja joskin Idän kansat ovat tähän saakka olleet vain karitsoja imperialistisuden edessä, niin Neuvosto-Venäjä on näyttänyt ensimmäisenä, että vaikka se onkin sotilaallisesti tavattoman heikko, ei ole niinkään helppo iskeä siihen kynsiä ja hampaita. Tästä Neuvosto-Venäjän esimerkistä ovat

saaneet tartunnan hyvin monet kansat, vieläpä riippumatta siitä, ovatko ne myötätuntoisia „bolshevikkikuiskuttelijoille” vai eivät ole. Kaikkialla maailmassa puhutaan paljon näistä „kuiskuttelijoista”, ja meitä nimitetään jopa perin ilkeämielisiksi kuiskuttelijoiksi, kun on puhe Turkista. Jos missä, niin tässä suhteessa emme tietenkään ole voineet tähän mennessä tehdä mitään, ja siitä huolimatta Turkin työläiset ja talonpojat ovat osoittaneet, että nykypäivien kansojen taistelu ryöväystä vastaan on seikka, joka on otettava huomioon, ja se rosvious, jonka imperialistiset hallitukset aikovat panna toimeen Turkissa, on kohdannut vastustusta, mikä on pakottanut maailman mahtavimmat imperialistivallat hellittämään otettaan. Tämän seikan vuoksi näitä Turkin hallituksen kanssa käytäviä neuvotteluja on pidettävä erittäin suurena saavutuksena. Emme turvaudu mihinkään vehkeilyihin. Tiedämme, että nämä neuvottelut tapahtuvat varsin vaatimattomissa puitteissa, mutta ne ovat tärkeitä siltä kannalta, että kaikkien kansojen työtekevien työläis- ja talonpoikaisjoukkojen lähentymisessä tapahtuu jatkuvaa edistystä tavattomista esteistä huolimatta, ja se on muistettava nykyisiä vaikeuksiamme arvioitaessa.

Toinen seikka, josta on mainittava kansainvälisestä tilanteesta puhuttaessa, ovat Riian rauhanneuvottelut. Tiedätte, että saadaksemme solmituksi rauhan, edes jotakuinkin kestävä rauhan, me teemme mahdollisimman paljon myönnytyksiä kaikille aikaisemmin Venäjän keisarikuntaan kuuluneille valtioille. Se on ymmärrettävää, sillä yksi niitä tärkeimpiä voimia, jotka synnyttävät vihaa imperialisteja kohtaan ja yhteenliittävät kansoja heitä vastaan, on kansallisuussorto, ja maailmassa on vähän valtioita, jotka ovat tässä suhteessa rikkoneet niin paljon kuin rikkoi vanha Venäjän keisarikunta ja Kerenskin, menshevikkien ja eserrien porvarillinen tasavalta liitossa porvariston kanssa. Juuri siitä syystä teemme nimenomaan näille valtioille eniten myönnytyksiä ja suostumme sellaisiin rauhanehdointiin, joiden vuoksi eräät eserrät ovat moittineet meitä milteipä tolstoilaisiksi. Suhtaudumme noihin moitteisiin varsin kylmäverisesti, sillä näihin maihin nähden meidän on oltava mitä peräänantavaisimpia hälventääksemme niissä aikaisemman sorron synnyttämän vuosisataisen epäluottamuksen ja laskeaksemme perustan niiden eri kansakuntien

työläisten ja talonpoikain liitolle, joille kaikille ovat tuottaneet kärsimyksiä aikoinaan tsarismi ja Venäjän tilanherrat ja nyt imperialismi. Puolan suhteen tämän politiikan noudattamista ovat häirinneet eniten venäläiset valkokaartilaiset, eserrät ja menshevikit, joilla on „painovapaus”, „sananvapaus” ja muut suurenmoiset „vapaudet”, sekä samalla rajatonta vapautta nauttivat ranskalaiset ja muut kapitalistit, jotka ovat ostaneet vapaasti suurimman osan Puolaa ja harjoittaneet siellä äärettömän vapaasti kiihotustyötään saadakseen Puolan käymään sota meitä vastaan. Nyt kapitalistit panevat liikkeelle kaikki voimansa torpedoidakseen solmitun rauhan. Eräs niistä syistä, joiden vuoksi emme voi kotiuttaa armeijaamme niin kuin tahtoisimme, on se, että meidän on otettava lukuun sota paljon suuremmassa määrin kuin eräät luulevat. Ne, jotka sanovat, että voisimme kuluttaa vähemmän voimia sotilaallisiin asioihin, ovat väärässä. He ovat väärässä sen vuoksi, että vihollisemme turvautuvat nyt kaikkiin juoniin ja vehkeilyihin estääkseen lopullisen rauhan solmimisen Puolan kanssa, jonka kanssa on jo allekirjoitettu välirauha. Viime aikoina nämä rauhanneuvottelut ovat pitkittyneet, ja joskin muutama viikko sitten asiat kehittyivät siihen pisteeseen, että oli syytä pelätä vakavaa kriisiä näissä neuvotteluissa, olemme viime aikoina päättäneet tehdä vielä eräitä myönnytyksiä, emme siksi, että pitäisimme sellaista oikeudenmukaisena, vaan siksi, että olemme katsoneet tärkeäksi tehdä tyhjiksi ne juonet, joita punovat venäläiset valkokaartilaiset, eserrät ja menshevikit Varsovassa sekä ententevaltojen imperialistit, jotka yrittävät ennen muuta estää rauhan solmimisen. Rauhaa ei ole vielä allekirjoitettu, mutta voin sanoa, että meillä on oikeus olla hyvin optimistisia sen suhteen, että rauha allekirjoitetaan aivan lähiaikoina ja meidän onnistuu tehdä tyhjiksi sen solmimisen estämistarkoituksessa punotut juonet. Vaikka tämä onkin vain oletamus, luulen, että tämä seikka on ilahduttava meitä kaikkia. Mutta kiitä vasta ehtoolla huomenta. Sen vuoksi emme vähennä emmekä heikennä hetkeksikään, vähääkään sotavoimiamme ja samaan aikaan rohkenemme tehdä jonkin verran enemmän myönnytyksiä porvarilliselle Puolalle; kunhan vain saamme irrotetuksi Puolan työläiset ja talonpojat ententevalloista ja todistetuksi heille, että työläisten ja talonpoikain valta ei kylvä kansallista eri-

puraisuutta. Tulemme puolustamaan tuota rauhaa, vaikka se vaatisi toisinaan suuriakin uhrauksia.

Kolmas kansainvälinen kysymys on Kaukasian tapahtumat. Siellä on ollut viime aikoina suuria tapahtumia, joiden yksityiskohtia emme tällä haavaa vielä tiedä, mutta ne merkitsevät tosiasiallisesti sitä, että olemme suursodan partaalla. Armenian ja Gruusian yhteenotto ei voinut olla herättämättä meissä levottomuutta, ja nuo tapahtumat johtivat siihen, että Armenian ja Gruusian sota kehittyi kapinaksi, johon osallistui myös osa venäläistä sotaväkeä. Ja lopuksi kävi niin, että Armenian porvariston meitä vastaan suunnittelema hanke on ainakin tähän mennessä kääntynyt sitä itseään vastaan ja kääntynyt niin, että viimeisten, toistaiseksi tarkistamattomien tietojen mukaan Tiflisissä on pystytetty Neuvostovalta. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Tiedämme, että kapina alkoi Armeniassa nimenomaan sillä puolueettomalla vyöhykkeellä, joka sijaitsee Gruusian ja Armenian välillä ja jonka Gruusia otti haltuunsa Ententen imperialistien luvalla. Puhuessaan länsimaista eristäytymisen vahingollisuudesta menshevikit, m.m. Gruusian menshevikit, ovat tottuneet käsittämään sen siinä mielessä, että tulee luottaa Ententen imperialisteihin, sillä nämä ovat kaikkein voimakkaimpia. Mutta että kehittyneimpien maiden kapitalistit petkuttavat pahimmin, sen ovat eräät valkokaartilaiset unohtaneet, sillä he ajattelevat näin: mitä on Armenia, Armenian talonpojat y.m., mitä on rappiutilassa oleva Neuvostotasavalta verrattuna koko maailman yhdistyneisiin imperialistivaltoihin. Kehittyneimpien maiden kapitalistit ovat koko maailman kulttuurivoima: asettukaamme heidän puolelleen. Näin gruusialaiset menshevikit puolustelevat likaista asiaa, kapitalistien puolustelua. Gruusian menshevikkien hallussa oli Armenian talonpoikaiston elintarvikevarastojen avain — ainoa rautatie.

Kenelläkään ei riitä kärsivällisyyttä lukea kaikkia niitä sähköitä, ilmoituksia ja vastalauseita, joita olemme vaihtaneet Gruusian kanssa tästä asiasta. Jos meillä olisi ollut Gruusian kanssa rauhansopimus, meidän olisi pitänyt vitkuttaa mahdollisimman kauan. Mutta ajatelkaas, Armenian talonpoikaisto suhtautuikin sopimukseen toisin, ja loppujen lopuksi kävi niin, että helmikuun alussa puhkesi kauhea kapina, joka levisi hämmästyttävän nopeasti ja tempasi mukaansa paitsi Armenian väestöä myös Gruusian väestön.

Tietoja sieltä on saatu suurin vaivoin, ja viimeksi saamamme tieto vahvistaa olettamuksemme oikeiksi. Tiedämme varsin hyvin, ettei Gruusian porvaristo eivätkä Gruusian menshevikit tukeudu työtätekeviin joukkoihin, vaan maansa kapitalisteihin, ja nämä kapitalistit etsivät riidanhaihetta päästäkseen alkamaan sotatoimet, mutta meillä on oma toiveemme, jonka varaan olemme rakentaneet laskelmamme kolmen vuoden kuluessa ja laskemme aina viimeiseen hengenvetoon saakka,— tänä toiveenamme ovat työtätekevät joukot, vaikkapa alikehittyneessäkin ja sorretussa maassa. Ja vaikka olemme perin varovaisia ja pyrimme kaikin voimin lujittamaan Punaista Armeijaa, niin loppujen lopuksi teemme kaiken voitavamme sammuttaaksemme Kaukasiassa syttyneen palon. Ja näytämme myös Idässä sen, minkä olemme onnistuneet näyttämään Lännessä, nimittäin sen, että missä on Neuvostovalta, siellä ei ole sijaa kansallisuussorrolle. Tästä riippuu viime kädessä koko taistelu, ja loppujen lopuksi työläiset ja talonpojat osoittautuvat kapitalisteja voimakkaammiksi, sillä työläisiä ja talonpoikia on paljon enemmän kuin kapitalisteja.

Näiden ulkopolitiikkaa koskevien huomautusten jälkeen siirryn tarkastelemaan sisäpolitiikkaa. Valitettavasti minulla ei ollut mahdollisuutta kuunnella kokonaan selostusta, jonka тов. Brjuhanov teki täällä. Kuulitte häneltä jo kaikki yksityiskohdat ja saitte tarkat tiedot, joten minun on tietenkin tarpeetonta toistaa niitä. Haluan kajota vain tärkeimpään, siihen, mikä ehkä paljastaa meille kauhean kriisimme syyt. Meidän on asetettava itsellemme tehtävä ja määriteltävä, mitä tietä ratkaisemme sen. Tällainen tie on olemassa, olemme löytäneet sen, mutta meiltä puuttuu vielä voimia, jotta voisimme kulkea tätä tietä niin päättäväisesti ja johdonmukaisesti kuin sodan seurauksena muodostunut raskas tilanne vaatii. Meillä on hirvää puute kaikesta, mutta emme ole kuitenkaan kurjemmassa tilassa kuin Wienin työläiset. Wienin työläisiä tuhoutuu, he näkevät nälkää, heidän lapsiaanakin kuolee ja heidän lapsensa näkevät nälkää, mutta Wienin työläisillä ei ole tärkeintä, mitä on meillä: heillä ei ole toivoa. He kuolevat kapitalismin nujertamina, he ovat sellaisessa asemassa, että he uhraavat, mutta toisin kuin me. Me uhraamme sodan hyväksi, jonka olemme julistaneet koko kapitalistiselle maailmalle. Juuri tässä suhteessa Pietarin ja Moskovan työläisten



nykyinen asema eroaa Wienin työläisten asemasta. Nyt keväällä elintarvikevaikeutemme ovat taas lisääntyneet, joskin hiukan aikaisemmin oli havaittavissa elintarviketilanteen parantumista. Kävi niin, että erehdyimme laskelmissamme. Kun laadittiin elintarvikkeiden luovutus-suunnitelma, niin menestyksemme osoitti parantamisen mahdolliseksi. Kansa oli jo niin nälkiintynyttä, että oli hinnalla millä hyvänsä parannettava sen asemaa. Nimenomaan parannettava eikä vain huojennettava. Emme ottaneet huomioon, että kun parannamme asemaa nyt, niin lopussa tulee vaikeaa, ja tämä oli se virhe, jonka vuoksi meitä nyt uhkaa elintarvikepula. Saman virheen olemme tehneet toisellakin alalla. Teimme tällaisen virheen Puolan sodassa ja saman virheen teimme myös polttoainekysymyksessä. Työ elintarvikealalla, polttoaineiden alalla, kivihiilen, naftan, halkojen hankinta — kaikki nämä ovat erilaisia töitä, ja kaikilla kolmella alalla olemme tehneet samanlaisia virheitä. Kärsiessämme nälkää ja vilua yliarvioimme voimamme emmekä laskeneet niitä oikein. Emme ottaneet huomioon sitä, että kulutimme yhdellä kertaa kaikki varamme, emme laskeneet oikein niitä varoja, jotka meillä oli säästössä, emmekä jättäneet mitään pahojen päivien varalle. Ylipäänsä se on yleisesti tunnettu sääntö, ja tämä sääntö käsitetään jokaisessa aivan tavallisessa talonpoikaistaloudessa. Mutta valtion mitassa tilanne on meillä ollut koko ajan sellainen, että olemme ajatelleet: mitä niistä varastoista, kunhan pääsemme tämän päivän yli, ja jo heti ensimmäisellä kerralla, kun nousi kysymys näistä varastoista, kun kysymys oli ratkaistava käytännössä, emme kyenneetkään järjestämään asiaa niin, että nuo varastot olisi jätetty pahojen päivien varalle.

Puolan sodassa meillä oli tarmokas, rohkea Punainen Armeija, mutta etenimme hiukan pitemmälle kuin olisi pitänyt — aina Varsovan edustalle — ja sitten peräännyimme takaisin miltei Minskiin asti. Samoin on käynyt myös elintarvikealalla. Sodasta tosin selviydyimme voittajina. Vuonna 1920 ehdotimme Puolan tilanherroille ja porvaristolle rauhaa, jonka ehdot olivat heille edullisemmat kuin nykyiset. Tässä suhteessa he ja koko maailma ovat saaneet opetuksen, jollaista kukaan ei ollut aikaisemmin odottanut. Kun puhumme maamme tilanteesta, sanomme totuuden, pikemminkin liioittelemme hieman pahempaan päin.

Vuoden 1920 huhtikuussa sanoimme: kulkulaitos menee rappiolle, puuttuu elintarvikkeita. Kirjoitimme siitä suoraan lehdissämme, puhuimme tuhansissa kokouksissa Moskovan ja Pietarin parhaissa saleissa. Euroopan vakoilijat kiiruhitivat tiedottamaan siitä sähköitse, ja Euroopassa hykerrettiin käsiä: „Painakaa päälle, puolalaiset, näettehän, kuinka huonosti niiden asiat ovat, nujerramme heidät tuossa tuokiossa”, mutta me sanoimme julki totuuden liioitellen toisinaan pahempaan päin. Tietäkööt työläiset ja talonpojat, ettei vaikeuksia ole vielä voitettu. Kun sitten Puolan armeija lähti liikkeelle ranskalaisten, englantilaisten y.m. spesialisti-instruktöörin valvomana, Ranskan, Englannin y.m. rahoittamana ja varustamana, niin se lyötiin. Ja kun me nyt sanomme, että asemamme on vaikea, ja kun lähettiläämme tiedottavat kaikkien porvarilehtien kirjoittavan: „Neuvostovalta on tuhon oma”, kun itse Tshernovkin on sanonut, että se sortuu varmasti, niin me vastaamme: „Kirkukaa niin paljon kuin jaksatte, sitä vartenhan on olemassa kapitalistien rahoittama painovapaus; sitä vapautta teillä on miten paljon hyvänsä, mutta me emme lainkaan pelkää sanoa murheellista totuutta.” Niin, tänä keväänä tilanne on taas huonontunut, ja lehdissämme myönnetään nyt yhtenänsä, että tilanne on huono. Mutta yrittäkääpä, sikäläiset kapitalistit, menshevikit, eserrät, semjonovilaiset<sup>38</sup> tai mitä lienettekään nimeltänne, yrittäkääpä hyötyä jotain tämän kustannuksella, niin lennätte vieläkin pahemmin, vieläkin etäämmälle ja syvemmälle. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Ilmeisesti on vaikea nousta siitä täydellisestä köyhyydestä, jossa olimme vuosina 1918—1919, jolloin kukaan ei voinut ajatellakaan varastointia tai laskemista vuodeksi eteenpäin, vaan saatettiin laskea vain kolmeksi viikoksi tai kahdeksi viikoksi eteenpäin, mutta kolmannen viikon suhteen ajateltiin, että „sittenpäähän nähdään”. Ilmeisesti oli vaikea nousta tästä tilasta vuoden 1920 tilaan, jolloin näimme, että meillä oli suurempi armeija kuin puolalaisilla, viljaa kaksi kertaa enemmän kuin edellisenä vuonna ja polttoainetta, Donetsin ja Siperian kivihiiiltä, puolitoista kertaa enemmän. Emme kyenneet jakamaan tätä valtion mitassa. Tulee muistaa, että laskelmien teko vuodeksi vaatii erikoista asiaan suhtautumista, erikoisia ehtoja. Tiesimme, että kevät oli oleva syksyä vaikeampi, mutta emme voineet tietää, kuinka paljon vaikeampi. Kysymys ei ole

numeroista eikä jakamisesta, vaan siitä, kuinka nälkiintyneitä ovat työläiset ja talonpojat, kuinka paljon he jaksavat uhrata kaikkien työläisten ja talonpoikain yhteisen asian hyväksi. Kuka sen laskee? Esittäköön se, joka syyttää meitä tästä, ja syyttää aivan oikein — sillä olemme tehneet siinä virheen eikä kenenkään mieleen juolahda salata sitä enempää kuin Puolankaan sodassa tehtyä virhettä —, esittäköön se, joka viittaa tuohon virheeseen, meille laskelmat, joiden perusteella voidaan määritellä valtion mitassa etukäteen, kuinka paljon vuoden alkupuoliskoksi olevista viljavaroista on kätkevä, jotta vuoden jälkipuoliskolla olisi pahojen päivien varalle. Sellaisia laskelmia ei ole esitetty. Me teimme ne ensimmäisen kerran vuonna 1920 ja erehdyimme niissä. Vallankumous merkitsee tietyissä tapauksissa ihmettä. Jos meille olisi sanottu vuonna 1917, että me pysytymme käymään kolme vuotta sotaa koko maailmaa vastaan ja tämän sodan seurauksena kaksi miljoonaa Venäjän tilanherraa, kapitalistia ja näiden lasta joutuu ulkomaille ja meistä tulee voittajia, niin kukaan meistä ei olisi uskonut sitä. Tapahtui ihme, sillä työläisten ja talonpoikain keskuudesta nousi sellainen mahti vastustamaan tilanherrojen ja kapitalistien maahankarkausta, että yksinpä mahtavaa kapitalismiakin uhkasi vaara. Juuri sen vuoksi, että silloin tapahtui ihme, kadotimme taidon laskea pitkäksi aikaa eteenpäin. Siitä syystä me kaikki onnummekin pahasti. Puolueemme seuraavan edustajakokouksen koollekutsu- mista on joudutettu, sillä meidän on tehtävä varsin vakavat johtopäätökset tästä uudesta kokemuksesta. Työläisten ja talonpoikain vallan puolustamisessa tapahtui ihme, mutta ei mikään yliluonnollinen ihme, sellainen ihme, että meille olisi tapahtunut jotain taivaasta, vaan ihme siinä mielessä, että niin poljettuja, sorrettuja, kurjuuteen syöstyjä ja pannaantuneita kuin työläiset ja talonpojat olivatkin, — juuri sen vuoksi, kun vallankumouksen suorittivat työläiset, — vallankumous muodostui sata kertaa voimakkaammaksi kuin missään rikkaassa ja kehittyneessä sivistysvaltiossa. Mutta sellaisin tottumuksin ei voida ryhtyä taloudelliseen rakennustyöhön. Taloudellisessa rakennustyössä tarvitaan tiettyä „saituruutta” — olkoon ettei tämä sana ole aivan sopiva. Mutta emme ole vielä oppineet olemaan „saitureita”. Tulee muistaa, että joskin olemme voittaneet porvariston, niin meillä on säilynyt porvaristoa ja taistelu jatkuu. Ja

eräs keino, jota se käyttää taistelussa meitä vastaan, on pakokauhun kylväminen. Siinä porvarit ovat mestareita, eikä tätä pidä unohtaa. Heidän uutisjuttunsa, vaikka ne eivät olekaan painettuja, leviävät erinomaisesti, ja sitä paitsi he tekevät karpäsestä muutakin kuin härkäsen... Kuitenkaan emme saa missään tapauksessa antautua pakokauhun valtaan. Tilannetta meillä on kärjistänyt se, että olemme tehneet virheen kaikilla työsaaroilla. Älkäämme pelätkö näitä virheitä, älkäämme pelätkö tunnustaa niitä, lakatkaamme syyttämästä toinen toistamme; jotta kyettäisiin käyttämään kaikilla työsaaroilla kaikki voimat ja jännittämään koko tarmo, on osattava tehdä laskelmat ja tehdä ne niin, että meistä tulee koko tasavaltamme isäntiä, sillä vain täten laskemalla voidaan pitää kirjaa suurista vilja- ja polttoainemääristä. Tervettä ihmistä silmällä pitäen meillä on liian vähän viljaa, mutta sen määrää ei voida lisätä yhtäkkiä. Viljaa ei riitä vain siinä tapauksessa, ellei sitä varata, mutta jos lasketaan oikein, niin että annetaan sille, joka eniten tarvitsee, ja otetaan siltä, jolla on suuria ylijäämiä, eikä siltä, joka on kolmena viimeksi kuluneena vuotena antanut ehken viimeisen leipäkannikkansa. Ovatko Siperian ja Ukrainan talonpojat käsittäneet nämä laskelmat? Eivät vielä. Heillä on ja on ollut sellaisia ylijäämiä, jollaisia keski-Venäjällä ei ole ollut milloinkaan. He eivät ole olleet vielä sellaisessa tilassa. Sellaista puutetta kuin talonpojat ovat kärsineet meillä Moskovan ja Pietarin kuvernementissa kolme vuotta (ja he saivat paljon vähemmän kuin Ukrainan talonpoika), sellaista puutetta ja nälkää ei Ukrainan, ei Siperian eikä liioin Pohjois-Kaukasian talonpoika ole kärsinyt milloinkaan, ei milloinkaan. Heillä on ollut tavallisesti satoja puutia viljaylijäämiä, ja he ovat tottuneet siihen, että näistä ylijäämistä heidän pitää saada oitis teollisuustuotteita. Mistäpä niitä otat, kun tehtaat seisovat. Tehtaiden käyntiinpano näet vaatii aikaa, valmistelua, työläisiä. Me emme mene ennen kuulumattomiin uhrauksiin epätoivoissamme, vaan uhraamme taistelussa, jossa saavutamme voittoja. Tämä ero määrää kaiken.

Siinä se tärkein, jota halusin täällä tähdentää teille, en tarkkojen tilastotietojen kannalta — niitä esittivät teille elintarvike- ja polttoainealalla toimivat toverit —, vaan taloudelliselta ja poliittiselta kannalta, jotta käsitettäisiin, missä suhteessa viime vuosien virheet eroavat aikaisem-

mista, ja vaikka ne ovatkin toisenluontoisia, niin yhteistä niille on kuitenkin se, että kun meillä on ollut mahdollisuus nousta yksi porras, olemme yrittäneet harpata kerralla kaksi. Mutta sittenkin olemme päässeet ylemmäs. Se on hyvä. Tänä vuonna laadimme sentään polttoainetaseemme paljon paremmin kuin viime vuonna. Mitä elintarvikekysymykseen tulee, niin mainitsen lopuksi enää vain yhdestä asiasta, kaikkien Siperiassa toimivien tasavallan asevoimien ylipäällikön apulaiselta saadusta sähköstä, joka minulle annettiin. Hän sähköttää, että rautatieyhteys on saatu kuntoon ja Moskovaan on tulossa 7 viljajunaa. Yhteen aikaan oli levottomuuksia ja kulakkikapinoita. Tässä yhteydessä voidaan tietenkin naljailla kuiskuttelijoista, mutta on käsitettävä, että olemme kuitenkin oppineet yhtä ja toista luokkataistelussa. Tiedämme, että tsaarihallitus nimitti meitä kuiskuttelijoiksi, mutta kun me puhumme eserrä- ja menshevikkikuiskuttelijoista, niin puhumme toisesta luokasta, puhumme niistä, jotka seuraavat porvaris-toa, niistä, jotka käyttävät hyväkseen jokaista vaikeaa tilanetta, julkaisevat lentolehtisiä ja juttelevat: „Näettekös, teiltä otetaan kolmesataa puutaa ylijäämiä, annatte kaiken, mutta saatte vastineeksi vain erivärisiä paperilappuja.” Emmekö muka tunne noita kuiskuttelijoita? Mihin luokkaan he kuuluvat? He ovat samoja tilanherroja, nimitäköötpä he itseään miksi hyvänsä — eserriksi, vapauden, kansanvallan ja perustavan kokouksen kannattajiksi t.m.s. Olemme kuulleet kaikki heidän puheensa ja oppineet ymmärtämään heitä. Nuo kapinat tietävät sitä, että talonpoikaiston keskuudessa on kerroksia, jotka eivät halua suostua elintarvikkeiden luovutukseen eivätkä liioin verotukseen. Täällä eräs puhuja puhui verosta. Siinä on paljon tervettä järkeä, mutta suotta hän unohti lisätä, että „Pravda” lehden, Venäjän kommunistisen puolueen päääänenkannattajan palstoilla on jo enemmän kuin me sanoimme tältä puhujakorokkeelta ollut, paitsi satunnaisten avustajien, myös „Pravdan” vastuunalaisten työntekijäin ehdotuksia verojen säätämisestä. Kun puolueeseen kuulumat talonpoika sanoo meille: „Otetaanpa laskelmia tehtäessä huomioon se, mitä pientalonpoika tarvitsee; hänellä pitää olla varmuus: annan niin ja niin paljon ja lopusta määrään itse”, niin vastaamme: se on asiallista, siinä on tervettä järkeä, mikä vastaa täydellisesti paikallisia

olosuhteita, ja niin kauan kuin meillä ei ole koneita, niin kauan kuin talonpoika ei itse halua siirtyä pientaloudesta suurtalouteen, olemme taipuvaisia hyväksymään tämän ajatuksen ja viikon kuluttua asetamme tämän kysymyksen puolueen edustajakokouksessa, käsittelemme sen ja teemme päätöksen, joka tyydyttää puolueeseen kuulumatonta talonpoikaa, tyydyttää myös laajoja joukkoja. Koneistossamme on tietenkin paljon puutteita, vikoja, sillä siihen on tunkeutunut paljon, hyvin paljon byrokraattisia aineksia. Eikö sitten Punaisella Armeijallamme ollut sellaisia virheitä ja puutteita? Niistä ei päästy irti heti, mutta työläisten ja talonpoikain avun ansiosta armeijamme kuitenkin voitti. Sama, mikä tapahtui Punaisessa Armeijassa, tapahtui kaikilla aloilla, joskin toisin, ja siitä sietämättömästi byrokraattisuudesta, josta kaikki huutavat ja jota kaikki yhtenäen manaavat, sillä se ilmentää virheitämme ja vitsauksiamme, vapaudumme siten, että teemme sitkeästi työtä, emme antaudu pakokauhun valtaan emmekä sulje silmiämme näkemästä niitä, jotka näitä virheitä hyväkseen käyttäen yrittävät samaa kuin Koltshak ja Denikin. Ukrainassa on ollut loputtomiin sellaisia sietämättömiä tapauksia, että on haaskattu hiilivaroja, joiden puutteesta kärsimme täällä niin kovin. Siellä on ollut 120 hallitusta, ja sikäläinen varakas talonpoikaisto on saanut nurinkurisen käsityksen asioista. Se ei jaksa käsittää, että on olemassa työläisten ja talonpoikain hallitus ja kun se kerran ottaa viljaa, niin se ottaa sitä helpottaakseen työläisten ja talonpoikain asemaa. Niin kauan kuin emme saa siellä valaistuksi täydellisesti kaikkia näitä kysymyksiä, saamme edelleenkin tiedotuksia levottomuuksista, rosvojoukkioista, kapinoista. Se on väistämätöntä, sillä erinäiset kapitalismit perinnöksi saamamme talonpojat ovat väistämättömästi kehittymättömiä, hajanaisia ja katkeroituneita ja meidän tulee uudestikasvattaa heitä vuosikausia. Saman olemme nähneet joka kevät ja näemme vielä vastedeskin joka kevät.

Kaakkoisten ratojen suhteen asia on toisin. Mehän olemme tulleet tämän vuoden toimeen pääasiallisesti niillä varoilla, jotka Siperia ja Pohjois-Kaukasia ovat antaneet. Minulla on tiedot jokaisen viiden päivän osalta erikseen. Helmikuun 1 päivästä lähtien 8 vaunua vuorokaudessa. Toinen viisipäiväkausi — 32, kolmas — 60, neljäs — 109.

Meidän pitäisi kuitenkin saada 200 vaununlastia vuorokaudessa, mutta ainoastaan viimeisten viiden päivän aikana, helmikuun 20 ja 24 päivän välillä, pääsimme 120 vaununlastiin. Se on kolme viljajunaa. Tänään tov. Fomin ilmoitti, että kahtena viime päivänä olemme saaneet jo 4 viljajunaa. Donbassilla käy niin kuin eräs toveri sanoi: ei ole viljaa, kun ei ole hiiltä, eikä ole hiiltä, kun ei ole viljaa. Tämä kirottu ketju meidän on murrettava jostain paikasta tarmollamme, painostuksella, työtätekevien sankaruudella, jotta kaikki koneet alkaisivat pyöriä. Tällä alalla olemme kohdanneet mitä suurimpia vaikeuksia, joista alamme jo selviytyä. Valopilkkuja on jo nähtävissä. Toverit, en halua lainkaan rauhoittaa teitä lupauksilla enkä aio vakuuttaa, että raskas kausi on päättynyt. Ei sinnepäinkään! On olemassa parantumisen merkkejä, mutta kausi on yhä ennen kuulumattoman vaikea, joskin se viime syksyyn verraten olisi voinut olla vähemmän vaikea kuin se on nyt, vaikka meidät onkin eristetty Länsi-Euroopasta. Etemme olisi siitä eristettyjä, meidän oli suostuttava myöntämään toimilupia: siitä saat 500 prosenttia voittoa, mutta anna meille lisää viljaa, petrolia j.n.e. Ja me myönnämme niitä. Ja se tietää uutta taistelua, sillä emme anna heille 500 prosentin suuruisia ja ehkä suurempiakin voittoja tinkimättä, ja taas taistelun siirtäminen tälle alalle on samaa kuin kaikkien junien siirtäminen uusille raiteille.

Sitä varten on saatava kapitalistit vakuuttumaan, ettei sovi ryhtyä sotaan meitä vastaan. Olemme hyväksyneet lopullisesti tämän toimilupapolitiikan. Tiedätte, että tästä kysymyksestä kiisteltiin paljon talonpoikien ja työläisten kanssa, tiedätte, että työläiset sanoivat: „Karkotimme oman porvariston, mutta alamme laskea maahamme muita.” Ja me selitimme heille, että emme voi siirtyä yhtäkkiä tilasta, jolloin ei ole mitään, tilaan, jolloin on kaikkea, ja jotta tämä siirtyminen kävisi helpommin, jotta saisimme välttämättömän määrän viljaa ja kankaita, sitä varten on osattava suostua kaikkinaisiin uhrauksiin. Antaa kapitalistien hyötyä ahneuksissaan, kunhan vain saamme parannetuksi työläisten ja talonpoikain asemaa. Toimilupasopimusten solmiminen on kuitenkin vaikea tehtävä. Annoimme jo marraskuussa toimilupia koskevan dekreetin, mutta tähän mennessä ei ole tehty vielä ainoatakaan toimilupasopimusta. Siihen on tietenkin vaikuttanut valkokaartilaiden

ja menshevikkien lehdistö. Maailmassahan ei ole ainoatakaan maata, jossa nykyään ei olisi venäläistä lehteä, ja kaikissa noissa lehdistä menshevikit pauhaavat toimilupapöytäkirjoja vastaan, todistelevat, että Moskovassa on rauhatonta, että sen vuoksi Neuvostovalta kukistuu kohta ja te, herrat kapitalistit, älkää luottako heihin älkääkään tehkö kauppooja heidän kanssaan. Emme kuitenkaan luovu tästä taistelusta, me olemme voittaneet kapitalistit, mutta emme ole hävittäneet heitä, he ovat siirtyneet toiselle tuolille ja istuvat nyt Varsovassa, joka oli aikoinaan Venäjän itsevaltiutta vastaan suunnatun taistelun keskus, mutta nyt yhdistää valkokaartilaisia Neuvosto-Venäjää vastaan, ja me tulemme taistelemaan heitä vastaan kaikkialla, niin ulkoisella kuin sisäiselläkin rintamalla.

Sain тов. Zinovjeviltä Pietarista sähkeen, jossa sanotaan, että siellä toimitettujen vangitsemisten aikana eräältä pidätetyiltä löytyi lehtinen, josta näkee selvästi, että kyseinen henkilö on ulkomaisten kapitalistien vakoilija. Lisäksi on löydetty sisällöltään vastavallankumouksellinen lentolehtinen, jonka otsikkona on „Uskollisille”. Edelleen тов. Zinovjev tiedottaa, että Pietarissa on liimailtu menshevikkien julisteita, joissa he kehottavat lakkoilemaan, ja täällä Moskovassa huhuttiin laajasti jostain mielenosoituksesta. Tosiasiallisesti suoritettiin provokaatiomurha — ammuttiin eräs kommunisti. Tämä on näiden onnettomien päivien ainoa uhri. Kun Denikin oli Orelin edustalla, valkokaartilaislehdet kirjoittivat, että hän harppi miltei 100 virstaa tunnissa. Meitä nämä lehdet eivät hämmästytä. Suhtaudumme asioihin tervejärkisesti, toverit, meidän on liityttävä lujasti yhteen. Mitä muuta voisimme tehdä? Maistaa uudestaan, miltä tuntuu Kerenskin ja Koltshakin „kokoomus”-hallitus? Olkoon ettei Koltshakia enää ole, mutta ellei ole Koltshakia, tulee joku muu. Venäläisiä kenraaleja on vaikka millä mitalla, tavattoman suurenkin armeijan tarpeiksi. Meidän pitää puhua suoraan, maailman kaikissa kaupungeissa ilmestyviä sanomalehtiä pelkäämättä. Ne ovat pikku juttu, emme me niiden tähden lakkaa puhumasta vaikeasta tilanteestamme. Mutta me sanomme, toverit, että käymme tätä raskasta veristä taistelua, ja kun meidän kimppeumme ei voida käydä nyt ase kädessä, niin käytetään aseena valhetta ja parjausta, käytetään hyväksi kaikkea puutetta ja



kurjuutta tarkoituksena auttaa siten vihollisiamme. Toistan, että kaiken sen olemme kokeneet ja käyneet läpi. Olemme joutuneet kokemaan paljon suurempiakin vaikeuksia, tunnemme varsin hyvin tämän vihollisen ja voitamme tämän vihollisen jo tänä keväänä, voitamme siten, että ryhdymme tekemään työtä entistä menestyksellisemmin, entistä harkitummin. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

„Pravda” № 46,  
maaliskuun 2 päivä 1921

Julkaistaan „Pravda” lehden tekstistä,  
joka on tarkistettu pikakirjoitteen mukaan

---

## KIRJE G. K. ORDZHONIKIDZELLE <sup>39</sup>

*Stalinille.* Pyydän toimittamaan perille, mutta jos olette vastaan, niin sanokaa puhelimitse.

*Lenin*

2. III. 1921.

Baku. Ordzhonikidzelle

Sanokaa Gruusian kommunisteille ja erityisesti kaikille Gruusian vallankumouskomitean jäsenille, että tervehdin lämpimästi Neuvosto-Gruusiala. Erikoisesti pyydän heitä tiedottamaan minulle, olemmeko me ja he täysin yksimielisiä kolmessa kysymyksessä:

Ensimmäinen: on aseistettava heti työläiset ja talonpoikaisköyhälistö ja luotava siten luja Gruusian Punainen Armeija.

Toinen: Gruusian sivistyneistön ja pikkukauppiaiden suhteen on noudatettava erikoista myönnytyspolitiikkaa. Pitää ymmärtää, ettei ole vain harkitsematonta kansallistua heidän liikkeitään, vaan on tehtävä tiettyjä uhrauksiakin, jotta vain saataisiin parannetuksi heidän asemaansa ja jätettäisiin heille mahdollisuus harjoittaa pikkukauppaa.

Kolmas: on tavattoman tärkeää etsiä hyväksyttävissä olevaa kompromissia liiton tekemiseksi Jordanian tai hänen kaltaistensa Gruusian menshevikkien kanssa, jotka eivät ennen kapinaakaan suhtautuneet ehdottoman vastustavasti ajatukseen, että neuvostojärjestelmä on Gruusiassa mahdollinen tiettyjen ehtojen pohjalla.

Pyydän pitämään mielessä, että niin Gruusian sisäiset kuin kansainvälisetkin olosuhteet vaativat, etteivät

Gruusian kommunistit jäljittelisi Venäjän mallia, vaan loisivat taitavasti ja joustavasti omaperäisen taktiikan, jonka perustana on suurempi peräänantavaisuus kaikenlaisten pikkuporvarillisten aineiden suhteen.

Pyydän vastaamaan.

*Lenin*

„Pravda Gruzii” № 5,  
maaliskuun 6 pnä 1921

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

## KANSAINVÄLINEN TYÖLÄISNAISTEN PÄIVÄ

Bolshevismissa ja Venäjän Lokakuun vallankumouksessa on tärkeintä, oleellisinta se, että poliittiseen elämään vedetään nimenomaan ne, joita kapitalismin aikana on sorrettu eniten. Kapitalistit ovat polkeneet, pettäneet ja riistäneet heitä niin monarkian aikana kuin myös demokraattisissa porvarillisissa tasavalloissa. Tämä kapitalistien harjoittama sorto, petos ja kansan työn riisto olivat väistämättömiä niin kauan kuin säilyi maan ja tehtaiden yksityisomistus.

Bolshevismien olemus, Neuvostovallan olemus on siinä, että samalla kun paljastetaan porvarillisen demokratian valheellisuus ja vilpillisyys ja lakkautetaan maan ja tehtaiden yksityisomistus, koko valtiovalta keskitetään työtätekevien ja riistettyjen joukkojen käsiin. Ne, nuo joukot, ottavat politiikan ohjat, toisin sanoen uuden yhteiskunnan rakentamisen omiin hoiviinsa. Tehtävä on vaikea, joukot ovat kapitalismin painamia ja sortamia, mutta palkkaorjuudesta, kapitalistisesta orjuudesta ei ole eikä voi olla muuta ulospääsyä.

Joukkoja taas ei voida vetää poliittiseen elämään vetämättä siihen myös naisia, sillä ihmiskunnan naispuolista osaa sorretaan kapitalismin aikana kaksinkertaisesti. Työläis- ja talonpoikaisnaista sortaa pääoma, ja demokraattisimmissakin porvarillisissa tasavalloissa he jäävät sen lisäksi ensinnäkin epäyhdenvertaisiksi, sillä laki ei myönnä heille samoja oikeuksia kuin miehille; toiseksi — ja tämä on tärkeintä — he ovat edelleenkin „kotiorjuudessa”, he ovat „kotiorjia”, kaikkein arkisimman, halveksituimman, raskaimman, ihmistä eniten tylsistyttävän kyökkityön ja yleensä perheen yksilöllisen kotitalouden painamia ihmisiä.

Bolshevistinen vallankumous, neuvostovallankumous katkoo naisten sorron ja epäyhdenvertaisuuden juuret niin syvältä, ettei yksikään puolue eikä yksikään vallankumous maailmassa ole rohjennut katkoa niitä sillä tavalla. Naisen ja miehen epäyhdenvertaisuudesta lain edessä meillä Neuvosto-Venäjällä ei ole jäänyt jälkeäkään. Neuvostovalta on tehnyt täydellisesti lopun erittäin alhaisesta, häpeällisestä ja vilpillisestä epäyhdenvertaisuudesta avioliitto- ja perheoikeudessa, epäyhdenvertaisuudesta lapsen suhteen.

Tämä on vasta ensimmäinen askel naisen vapauttamisen alalla. Mutta ainoakaan, edes demokraattisinkaan porvarillinen tasavalta ei ole rohjennut ottaa tätä ensimmäistäkään askelta. Ei ole rohjennut „pyhän yksityisomistuksen” edessä tuntemansa pelon vuoksi.

Toinen ja tärkein askel on maan ja tehtaiden yksityisomistuksen lakkauttaminen. Siten ja vain siten annetaan naiselle mahdollisuus täydelliseen ja todelliseen vapautumiseen, vapautetaan hänet „kotiorjuudesta” muuttamalla pieni yksilöllinen kotitalous suureksi yhteistaloudeksi.

Tämä muutos on vaikeaa, sillä siinä on kysymys syvimälle juurtuneen, totunnaisen, luutuneen, piintyneen „järjestyksen” (totta puhuen epäjärjestyksen ja villeyden eikä „järjestyksen”) muuttamisesta. Tämä muutos on kuitenkin jo alulla, asia on pantu alulle, olemme astuneet uudelle tielle.

Ja kansainvälisenä työläisnaisten päivänä maailman kaikissa maissa, lukemattomissa työläisnaisten kokouksissa kajahtaa tervehdymiä Neuvosto-Venäjälle, joka on pannut alulle ennen kuulumattoman vaikean ja työlään, mutta suurenmoisen, yleismaailmallisen asian, todellisen vapautuksen. Niissä kajahtaa sellaisia reippaita kehotuksia, ettei pidä masentua raivokkaan ja usein petomaisen porvarillisen taantumuksen edessä. Mitä „vapaampi” eli „demokraattisempi” on porvarillinen maa, sitä raivokkaammin ja petomaisemmin kapitalistijoukkio vastustaa työläisten vallankumousta; siitä on esimerkkinä Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen demokraattinen tasavalta. Mutta työläisjoukot ovat jo heränneet. Imperialistinen sota herätti lopullisesti niin Amerikan ja Euroopan kuin takapajuisen Aasiankin nukuksissa ja puolinukuksissa olleet, inerttiset joukot.

Jää on murrettu maailman kaikilla ääriillä.

Kansojen vapautus imperialismin ikeestä, työmiesten ja työläisnaisten vapautus pääoman ikeestä edistyy vääjäämättömästi. Tätä asiaa ovat lähteneet viemään eteenpäin kymmenet ja sadat miljoonat työläiset ja talonpojat, miehet sekä naiset. Ja sen vuoksi tämä asia — työn vapautus pääoman ikeestä — voittaa koko maailmassa.

4. III. 1921.

*Julkaistu maaliskuun 8 pnä 1921  
„Pravda” lehden 51 n:on liitteessä  
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan  
liitteen tekstin mukaan*

---

**VKP(b):n X EDUSTAJAKOKOUS<sup>40</sup>**

**8.—16. MAALISKUUTA 1921**

*Kokonaisuudessaan julkaistu ensi kerran  
v. 1921 kirjassa „Venäjän kommunistisen  
puolueen X edustajakokous. Pikakirjoitus-  
seloste (8.—16. maaliskuuta 1921)”.  
Moskova*

*Julkaistaan kirjan tekstistä,  
joka on tarkistettu  
pikakirjoitteen mukaan*





## I

PUHE EDUSTAJAKOKOUKSEN AVAJAISTILAISUUDESSA  
MAALISKUUN 8 pnä

(K a u a n k e s t ä v i ä s u o s i o n o s o i t u k s i a .) Toverit, sallikaa julistaa Venäjän kommunistisen puolueen X edustajakokous avatuksi. Eletty vuosi on ollut hyvin runsastapahtumainen niin maailman kuin omankin maamme historiassa. Aloittaakseni kansainvälisestä tilanteesta minun on sanottava, että olemme nyt ensimmäisen kerran kokoontuneet sellaisissa olosuhteissa, jolloin Kommunistinen Internationale ei ole enää pelkkä tunnus, vaan on muutunut todella mahtavaksi järjestölliseksi rakennelmäksi, jolla on oma perustansa, todellinen perustansa, suurimmissa ja kehittyneimmissä kapitalistisissa maissa. Se, mikä Kominternin II kongressissa oli vielä vain päätöslauselmina, on saatu kuluneena vuotena toteutetuksi, se on saanut ilmauksensa, vahvistuksensa ja varmistuksensa sellaisissa maissa kuin Saksassa, Ranskassa ja Italiassa. Näiden kolmen maan mainitseminen riittää osoittamaan teille, että kaikissa Euroopan suurimmissa, kehittyneimmissä maissa Kommunistinen Internationale on viime kesänä Moskovassa pidetyn II kongressin jälkeen tullut näiden maiden työväenliikkeen asiaksi — enemmänkin, siitä on tullut kansainvälisen politiikan perustekijä. Toverit, tämä on sellainen jättäjäismäinen saavutus, että niin raskaita ja vaikeita kuin monenlaiset tulevat koettelemukset lienevätkin — ja niitä emme voi emmekä saa jättää ottamatta huomioon —, tuota saavutusta ei kukaan kykene riistämään meiltä pois!

Edelleen, toverit, olemme ensimmäisen kerran kokoontuneet edustajakokoukseen sellaisissa olosuhteissa, ettei Neuvostotasavallan alueella ole koko maailman kapitalistien ja imperialistien tukemia vihollisjoukkoja. Punaisen Armeijan

tämänvuotisten voittojen ansiosta avaamme puolueen edustajakokouksen ensimmäisen kerran tällaisissa olosuhteissa. Kolme ja puoli vuotta ennen kuulumattoman vaikeaa taistelua, mutta vihollisarmeijoita ei ole alueellamme,— sen olemme saavuttaneet! Emme tietenkään ole saavuttaneet sillä läheskään kaikkea emmekä suinkaan ole saavuttaneet sillä sitä, mikä meidän on saavutettava,— todellista vapautumista imperialistien maahanhyökkäyksistä ja sekaantumisista asioihimme. Päinvastoin, heidän sotatoimensa meitä vastaan ovat saaneet vähemmän sotaisen, mutta eräissä suhteissa meille vaikeamman ja vaarallisemman muodon. Siirtymistä sodasta rauhaan, tuota siirtymistä, jota tervehdimme puolueen viime edustajakokouksessa ja jonka olemme yrittäneet jo suorittaa ja johon suuntaan olemme yrittäneet järjestää työmme, ei ole vieläkään viety päätökseen. Puolueellamme on nytkin vielä ratkaistavanaan uskomattoman vaikeita tehtäviä, jotka eivät koske ainoastaan taloudellista suunnitelmaa — siinä olemme tehneet melkoisesti virheitä — eivätkä ainoastaan taloudellisen rakennustyön perusteita, vaan ne koskevat itse luokkien välisten suhteiden perusteita, niiden luokkien, jotka ovat yhteiskuntaamme, Neuvostotasavaltaamme jääneet. Itse luokkien välisissä suhteissa on tapahtunut muutoksia, ja luulempa teidän olevan kanssani samaa mieltä, että tämän kysymyksen tulee olla eräänä niistä pääkysymyksistä, jotka teidän on täällä käsiteltävä ja ratkaistava.

Toverit, olemme eläneet poikkeuksellisen vuoden, olemme suoneet itsellemme yllellisyyden väitellä ja kiistellä puolueemme sisällä. Vihollisten, koko kapitalistista maailmaa yhdistävien mitä mahtavimpien ja voimallisimpien vihollisten saartamalle puolueelle, joka kantaa ennen kuulumattoman raskasta taakkaa, tuo yllisyys oli todellakin kummallista!

En tiedä, minkä arvion te siitä nyt annatte. Onko tuo yllisyys mielestänne vastannut täysin sekä aineellisia että henkisiä rikkauksiamme? Sen arviointi riippuu teistä. Mutta joka tapauksessa minun on sanottava, että täällä, tässä edustajakokouksessa meidän on otettava ohjauseksemme, päätavoitteeksemme ja tehtäväksemme, joka meidän on hinnalla millä hyvänsä suoritettava, se että väittelyjen ja kiistojen lopputuloksena olisimme lujempia kuin mitä olimme silloin, kun ne aloitimme. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Toverit, te ette voi olla tietämättä, että kaikki vihollisemme — ja niitä on legio — kertailevat ja paisuttelevat kaikissa lukemattomissa ulkomailla ilmestyvissä lehdissään sitä samaa satojen ja tuhansien toistamaa huhupuhetta, jota porvarilliset ja pikkuporvarilliset vihollisemme levittävät täällä Neuvostotasavallassa, nimittäin että väittely tietää kiistoja, kiistat tietävät eripuraisuutta, eripuraisuus tietää kommunistien heikkenemistä: siis käy päälle, pidä vaari sopivasta hetkestä, käytä hyväksi heidän heikkenemistään! Tämä on muodostunut meille vihamielisen maailman ohjauseeksi. Sitä emme saa hetkeksikään unohtaa. Tehtävämme on nyt osoittaa, että vaikka olemme aikaisemmin suoneet itsellemme tuon ylellisyyden — olipa se sitten oikein tai väärin, — niin tästä tilanteesta on kuitenkin päästävä sillä tavalla, että me äärettömän monista muotoilluista ja väitellyistä ryhmäohjelmista sekä suuremmista ja pienemmistä, miltei näkymättömän pienistä suuntavivahteista, käsiteltyämme niitä asiaankuuluvalla tavalla, sanoisimme itsellemme edustajakokouksessamme: ilmenipä väittelymme tähän asti miten hyvänsä, kiistelimmepä keskenämme miten tahansa — vastassammehan on niin paljon vihollisia —, niin proletariaatin diktatuurin tehtävä talonpoikaismaassa on joka tapauksessa niin mittaamattoman laaja ja vaikea, ettei meille riitä, että toimintamme on vain muodollisesti yhtenäisempää — jo läsnäolonnekin täällä, tässä edustajakokouksessa, todistaa asian olevan niin —, vaan sen pitää olla muutenkin kuin muodollisesti yhtenäisempää, yksimielisempää kuin aikaisemmin, ettei ryhmäkuntaisuudesta jäisi vähäisintäkään jälkeä, ei missään tapauksessa, riippumatta siitä, missä ja miten se on tähän saakka ilmennyt. Vain tällä ehdolla suoritamme ne valtavan suuret tehtävät, jotka meillä on edessämme. Ja olen varma, että ilmaisen teidän kaikkien aikomuksen ja lujan päätöksenne, jos sanon: joka tapauksessa meidän on päätettävä tämä edustajakokous entistä kestävämpään, entistä sopuisampaan ja vilpittömämpään puolueyhtenäisyyteen! (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

---

## 2

SELOSTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISESTA TOIMINNASTA,  
PIDETTY MAALISKUUN 8 pnä

Toverit, Keskuskomitean poliittinen toiminta punoutuu, kuten tietysti tiedätte, niin läheisesti puolueen koko toimintaan sekä neuvostolaitosten koko työhön ja vallankumouksen koko kulkuun, ettei ainakaan minun mielestäni voi olla puhettakaan toimintaselostuksesta sanan tarkassa, kirjaimellisessa merkityksessä. Niinpä käsitänkin tehtäväni siten, että on yritettävä erottaa tärkeimmistä tapahtumista muutamia, ne, jotka nähdäkseni ovat olleet ikään kuin solmukohtia toiminnassamme ja neuvostopolitiikassa kuluneena vuotena, se, mikä eletystä on luonteenomaisinta ja antaa eniten aineistoa mieltä vallankumouksen kulun syytä, tehtyjen virheiden merkitystä — ja niitä on tehty melkoisesti — sekä saatuja opetuksia tulevaisuutta varten. Sillä niin luonnollinen tehtävä kuin selonteko kuluneelta vuodelta onkin, niin välttämätön kuin se onkin Keskuskomitealle, niin kiinnostava kuin se sinänsä onkin puolueelle, edessämme olevan ja parhaillaan kiihtyvän taistelun tehtävät ovat siinä määrin kiireellisiä, raskaita ja vaikeita, ne puristavat meitä koko painollaan niin, että koko huomio pyrkii tahtomattakin kääntymään juuri siihen, miten saisi eletystä tehdyksi vastaavat johtopäätökset ja miten olisi parhaiten ratkaistava nyky- ja lähikauden tehtävät, jotka vetävät puoleensa koko huomiomme.

Niistä toimintamme solmukohdista, jotka ovat kuluneena vuotena eniten vetäneet huomiota puoleensa ja joihin liittyvät mielestäni useimmat virheistämme, on ensi tilalla siirtyminen sodasta rauhaan. Kaikki te tai ainakin useimmat teistä muistanette, että kolmen ja puolen vuoden aikana olemme yrittäneet siirtyä siihen jo monta kertaa, mutta kertaakaan emme ole siirtyneet siihen lopullisesti emmekä

nähtävästi tee sitä nytkään, sillä kansainvälisen kapitalismin elinedut vaativat pakottavasti estämään sen. Muistan, että jo huhtikuussa 1918, t.s. kolme vuotta sitten, jouduin Yleisvenäläisessä Toimeenpaneavassa Keskuskomiteassa puhumaan tehtävistämme, jotka määriteltiin silloin siten, että kansalaissota oli muka pääosaltaan loppunut, vaikka se todellisuudessa oli vasta alkamassa. Jokainen teistä muistaa, että puolueen viime edustajakokouksessa me perustimme kaikki laskelmamme siihen, että siirrymme rauhanomaiseen rakennustyöhön olettaen, että silloiset Puolalle tekemämme tavattoman suuret myönnytykset takaavat meille rauhan. Mutta jo huhtikuussa Puolan porvaristo, joka samoin kuin kapitalististen maiden imperialistit tulkitsi rauhanrakkautemme heikkoudeksemme, aloitti hyökkäyksen — mistä se joutui myös kalliisti maksamaan saaden rauhan vähemmän edullisilla ehdoilla. Emme kuitenkaan saaneet siirtyä rauhanomaiseen rakennustyöhön, vaan meidän oli jälleen kiinnitettävä päähuomio Puolan sotaan ja sittemmin Wrangelin nujertamiseen. Juuri tämä määräsi työmme sisällön toimintavuonna. Koko toimintamme keskittyi jälleen sotilaallisiin tehtäviin.

Sitten kun onnistuimme saamaan aikaan sen, ettei VSFNT:n alueelle jäänyt ainoatakaan vihollisarmeijain sotilasta, alkoi siirtyminen sodasta rauhaan.

Tämä siirtyminen aiheutti sellaisia järkytyksiä, joita emme olleet lähimainkaan ottaneet laskuihin. Epäilemättä tämä on ollut eräänä pääsyynä kaikkiin niihin virheisiin ja erehdyksiin, joita on tällä selostuskaudella politiikassamme ollut ja joista saamme nyt kärsiä. Armeijan kotiuttaminen, armeijan, joka jouduttiin luomaan ennen kuulumattoman kovan jännityksen kokeneessa maassa ja useita vuosia kestäneen imperialistisen sodan jälkeen — armeijan kotiuttaminen, kun joukkojen kuljetus käytettävissämme olevilla kulkuvälineillä aiheutti uskomattomia vaikeuksia ajankohdana, jolloin päälle päätteeksi tuli kadon aiheuttama nälänhätä eikä riittänyt polttoaineita, mikä pysäytti liikenteen huomattavalta osaltaan, — tämä kotiuttaminen asetti ratkaistavaksemme tehtäviä, joille, kuten nyt näemme, emme olleet antaneet lähimainkaan riittävän suurta merkitystä. Tässä piilevät melkoiselta osaltaan monien kriisien, niin taloudellisen ja sosiaalisen kuin poliittisenkin kriisin syyt. Jo viime vuoden lopulla minun täytyi huomauttaa, että ensi

kevään päävaikeuksia tulevat olemaan armeijan kotiuttamiseen liittyvät vaikeudet. Minun täytyi huomauttaa siitä myös joulukuun 30 p:nä suuressa väittelyssä <sup>41</sup>, johon kaiketikin monet teistä osallistuivat. Minun on sanottava, että tuskinpa meillä silloin oli käsitystä noiden vaikeuksien suuruudesta; silloin emme vielä aavistaneet, missä määrin siinä tulee olemaan muutakin kuin teknillisiä vaikeuksia, missä määrin juuri kotiuttamisen aikana kovenevat kaikki ne onnettomuudet, jotka kohtasivat sekä aikaisemman imperialistisen sodan että myös uuden kansalaissodan näännyttämää Neuvostotasavaltaa. Pitää tavallaan paikkansa, jos sanotaan, että ne tulevat tuntuvimmin esiin juuri kotiuttamisen yhteydessä. Useiden vuosien ajan maa oli ponnistellut yksinomaan sotilaallisten tehtävien hyväksi, tukenut noiden tehtävien täyttämistä kaikin tavoin säälimättä mitään viimeisistä rippeistäänkään, niukoista varannoistaan ja resursseistaan tätä tarkoitusta varten — ja vasta sodan loputtua huomasimme koko mitassaan sen hävityksen ja kurjuuden, jotka pakottavat meidät pitkäksi aikaa pelkästään parantamaan haavoja. Kuitenkaan emme voi siirtyä kokonaan edes parantelemaan näitä haavoja. Armeijan kotiuttamisen teknilliset vaikeudet tuovat huomattavalta osaltaan ilmi hävityksen koko laajuuden, mikä muun ohessa aiheuttaa väistämättömästi useita luonteeltaan taloudellisia ja sosiaalisia kriisejä.

KK:n virhe oli epäilemättä se, että näiden kotiuttamiseen liittyvien vaikeuksien suuruutta ei ollut otettu lukuun. On tietysti sanottava, että tällaista lukuun ottamista varten ei voinut olla lähtökohtia, sillä kansalaissota oli niin vaikea, että sen suhteen oli ainoa sääntö: kaikki voiton saavuttamiseksi kansalaissodan rintamalla — ja siinä kaikki. Me saatoimmekin saada voiton Neuvosto-Venäjälle hyökänneistä imperialisteista vain noudattamalla tätä sääntöä ja vain sen ennen kuulumattoman voimien ponnistuksen ansiosta, jonka Punainen Armeija suoritti taistellessaan Koltshakia, Judenitshia ynnä muita vastaan.

Tästä perusseikasta, joka on monien virheiden alkusyy ja kärjistää kriisiä, haluaisin siirtyä tarkastelemaan sitä, miten puolueen toiminnassa ja koko proletariaatin taistelussa on ilmennyt koko joukko tilinpitoa ja suunnitelmaa koskevia vieläkin suurempia epäsuhteita ja virheellisyyksiä — virheellisyyksiä ei vain suunnitelmassa, vaan myös

määriteltäessä voimasuhteita oman luokkamme ja niiden luokkien osalta, joiden kanssa yhteistyössä ja väliin jopa taistellen niitä vastaan sen on ratkaistava tasavaltamme kohtaloita. Tältä kannalta meidän on tarkasteltava eletyn ajan tuloksia, poliittista kokemusta, sitä, mikä KK:n on selitettävä itselleen ja pyrittävä selittämään koko puolueelle, koska se on määrännyt politiikan. Niitä ovat sellaiset erilaatuiset ilmiöt kuin sodankäyntimme Puolaa vastaan sekä elintarvike- ja polttoainekysymykset. Hyökätessämme teimme epäilemättä virheen, kun etenimme liian nopeasti miltei Varsovaan asti. En rupea nyt selvittelemään, oliko tuo virhe strategista vai poliittista laatua, sillä joutuisin siten kovin kauas asiasta — arvelen, että se saa jäädä tulevien historikkojen tehtäväksi, jota vastoin ne, joiden täytyy edelleenkin käydä ankaraa taistelua torjuakseen kaikenlaiset viholiset, eivät jouda nyt harrastamaan historiallisia tutkimuksia. Mutta joka tapauksessa virhe on tehty, ja tämä virhe johtui siitä, että arvioimme ylivoimamme liian suureksi. Olisi kovin mutkallista ottaa selkoa siitä, missä määrin tuo ylivoima riippui taloudellisista ehdoista, missä määrin se riippui siitä, että Puolan sota herätti isänmaallisia tunteita pikkuporvarillistenkin ainesten keskuudessa, jotka eivät ole lainkaan proletaarisia, lainkaan myötämielisiä kommunistille, jotka eivät tue proletariaatin diktatuuria ehdottomasti eivätkä väliin, sanottakoon se, tue sitä yleensä. Mutta tosiasia on, että Puolan sodassa teimme tietyn virheen.

Ja jos otamme sellaisen toimialan kuin elintarvikealan, niin havaitsemme samankaltaisen virheen. Elintarvikeyli jäämien luovutusvelvollisuuteen ja sen täyttöön nähden toimintavuosi oli edellistä verrattomasti suotuisampi. Tänä vuonna kootaan viljaa yli 250 miljoonaa puutaa. Helmikuun 1 päivään mennessä laskettiin kootun 235 miljoonaa puutaa, kun koko viime vuonna koottiin 210 miljoonaa puutaa; siis paljon lyhyemmässä ajassa saatiin kootuksi enemmän kuin koko edellisenä vuonna. Osoittautui kuitenkin, että näistä helmikuun 1 päivään mennessä kootuista 235 miljoonasta käytimme ensimmäisellä vuosipuoliskolla noin 155 miljoonaa, t.s. keskimäärin 25 miljoonaa puutaa kuukaudessa ja jopa enemmänkin. On tietenkin yleensä myönnettävä, että kun elintarvikevaramme osoittautuivat viime vuoden varoja runsaammiksi, emme kyenneet

jakamaan niitä oikealla tavalla. Emme osanneet arvioida oikein sen vaaran suuruutta, että kevääseen mennessä tulee kriisi, vaan annoimme myöten luonnolliselle pyrkimysellemme lisätä nälkäänäkevien työläisten annoksia. Tässäkin suhteessa on tietysti sanottava, ettei meillä ollut lähtökoh-  
taa laskelmiamme varten. Kapitalismille ominaisesta anar-  
kiasta ja kaaoksesta huolimatta kaikissa kapitalistisissa  
valtioissa on taloussuunnitelmallisia laskelmia varten  
lähtökohdana vuosikymmenien kokemus, jonka kapitalistiset  
valtiot — taloudelliselta rakenteeltaan samanlaiset ja vain  
yksityiskohdiltaan eriävät — voivat ottaa vertauskohdaksi.  
Tämän vertailun perusteella voidaan johtaa todella tieteellinen  
laki, tietty lainmukaisuus ja säännöllisyys. Tällaista  
laskelmaa varten meillä ei ollut mitään tuon kokemuksen  
tapaista eikä voikaan olla; ja on täysin luonnollista, että  
kun sodan loputtua tarjoutui tilaisuus antaa nälkiintyneelle  
väestölle vihdoinkin enemmän, niin emme heti kyenneet  
määrittelemään oikeaa mitta. On selvää, että meidän olisi  
pitänyt rajoittaa annosten lisäämistä ja muodostaa tämän  
rajoittamisen tietä tietty varanto pahojen päivien varalta,  
jotka uhkasivat tulla keväällä ja jotka tulivatkin. Sitä  
emme tehneet. Se oli taaskin virhe, vieläpä sellainen koko  
toiminnallemme ominainen virhe, joka osoittaa, että siirty-  
minen sodasta rauhaan asetti meille koko joukon sellaisia  
tehtäviä ja vaikeuksia, joiden voittamiseen ei ollut koke-  
musta, ei valmennusta eikä tarpeellisia ainevaroja, ja  
niinpä tuloksena oli kriisin tavaton tehostuminen, kärjisty-  
minen ja paheneminen.

Jotensakin samoin oli epäilemättä myös polttoainekysy-  
myksen laita. Tämä on taloudellisen rakennustyön perus-  
kysymyksiä. Siirtyminen sodasta rauhaan, siirtyminen  
taloudelliseen rakennustyöhön — josta puhuttiin puolueen  
viime edustajakokouksessa ja joka oli koko politiikassamme  
suurimman huolenpidon ja huomion kohteena toiminta-  
vuonna — kaikki se tietenkin pohjautui ja perustui poltto-  
ainehankintalaskelmiin ja polttoaineiden oikeaan jakoon.  
Muutoin ei voi olla puhettakaan vaikeuksien voittamisesta  
eikä teollisuuden jälleenrakentamisesta. On selvää, että  
tässä suhteessa olemme paremmassa asemassa kuin viime  
vuonna. Aikaisemmin meidät oli eristetty hiili- ja nafta-  
alueista. Punaisen Armeijan voitettua olemme saaneet sekä  
hiiltä että naftaa. Polttoainevarojen määrä on joka tapauk-



nessa lisääntynyt. Tiedämme, että ne polttoainevarat, jotka meillä oli aloittaessamme toimintavuoden, olivat suuremmat kuin aikaisemmin. Ja tämän polttoainetarjoajiemme lisääntymisen pohjalla teimme sen virheen, että sallimme polttoaineita jaettavan heti niin laajassa mitassa, että nuo varamme ehtyivät ja jouduimme polttoainepulaan ennen kuin saimme järjestetyksi työt oikealle tolalle. Kaikista näistä kysymyksistä teille tehdään täällä erikoiset selostukset, mutta minä en voi nyt esittää teille edes likipitäen niitä tietoja, jotka tästä kysymyksestä on olemassa. Mutta ottaen huomioon aikaisemman kokemuksen meidän on joka tapauksessa sanottava tuon virheen johtuneen siitä, että asiaintilasta ja siitä, miten nopeasti sota muuttuu rauhaksi, on ollut väärä käsitys. On osoittautunut, että tuo siirtymisen voi tapahtua vain paljon hitaammin kuin mitä kuvittelimme. Vaaditaan paljon pitempiaikaista valmistelua, hitaampaa vauhtia — siinä opetus, jonka kokemus on kuluneena vuonna antanut, opetus, joka koko puolueen on otettava visusti, hyvin visusti varteen voidakseen määrittellä perustehtävämme ensi vuodeksi ja välttää mainittuja virheitä tulevaisuudessa.

Tässä yhteydessä on epäilemättä sanottava, että kato teki nuo virheet ja varsinkin niistä johtuneet kriisit tuntuvamiksi. Jos kohta viittasin siihen, että elintarvikealalla suorittamamme työ antoi meille toimintavuonna verrattomasti runsaammat elintarvikevarat, niin sanottakoon, että siinä oli myös eräs tärkeimmistä kriisien syistä, sillä kadon vuoksi, joka aiheutti valtavaa rehunpuutetta ja karjanhukkaa ja köyhdytti talonpoikaistalouksia, noiden elintarvike- luovutustehtävien täyttämiseksi keskityttiin sellaisille seu- duille, missä ei ollut kovin suuria viljaylijäämiä. Ylijäämiä on paljon enemmän erällä tasavallan reuna-alueilla — Siperiassa, Pohjois-Kaukasiassa —, mutta juuri siellä neuvostokoneisto on ollut huonoimmin järjestetty, juuri siellä Neuvostovalta on ollut epävakaisin ja kuljetus sieltä on ollut kovin vaikeaa. Sen tähden kävi niin, että elintarvike- varoja koottiin lisää vähäviljaisemmista kuvernementeista, minkä seurauksena talonpoikaistalouksien kriisi kärjistyi tavattomasti.

Tästä taaskin huomaamme selvästi, ettei laskelmoin- timme ollut kyllin oikeaa. Mutta toisaalta olimme sellai- sessa ahdinkotilassa, ettei meillä ollut valinnan varaa. Maa,

joka tuhoisan imperialistisen sodan jälkeen sai kestää sellaisen koetuksen kuin monivuotisen kansalaissodan, ei tietysti voinut pysyä pystyssä muutoin kuin antamalla kaikki voimansa rintamalle. Ja hävitykseen saatettuna maa ei tietysti voinut tehdä muuta kuin ottaa talonpoikaistolta elintarvikeylijäämät, vaikkei voinutkaan antaa niistä mitään korvausta. Se oli välttämätöntä maan, armeijan sekä työläisten ja talonpoikain vallan pelastamiseksi. Sanoimme talonpojille: „Niin kyllä, te annatte työläisten ja talonpoikain valtiolle viljaanne luotolla, mutta muutoinhan ette voi pelastaa valtiotanne tilanherroilta ja kapitalisteilta.” Emme voineet menetellä toisin niissä oloissa, joihin imperialistit ja kapitalistit olivat meidät sodallaan pakottaneet. Meillä ei ollut valinnan varaa. Mutta näiden olosuhteiden seurauksena talonpoikaistalous heikkeni näin pitkällisen sodan aikana niin, että huonon sadon syynä oli myös kylvöjen väheneminen, tuotantovälineiden huononeminen, satoisuuden aleneminen, työvoiman puute j.n.e. Sadonvähennys oli valtava, ja kaikkia odotuksiamme parempaa elintarvikeylijäämien hankintaa on seurannut kriisin sellainen kärjistyminen, josta lähikuukausina koituu meille ehkä vielä suurempia vaikeuksia ja vitsauksia. Tämä seikka on otettava visusti varteen, kun eritellään sitä, mitä olemme toimintavuotena politiikassa kokeneet ja mitä poliittisia tehtäviä meidän tulee asettaa itsellemme alkavaksi toimintavuodeksi. Toimintavuodelta ovat jääneet alkavaksi vuodeksi samat lykkäystä sietämättömät tehtävät.

Siirryn välillä toiseen asiaan, joka on aivan muulta alalta — ammattiliittoväittelyyn, joka vei puolueeltamme niin paljon aikaa. Tästä asiasta puhuin jo tänään ja saatoin tietenkin vain varovasti huomauttaa, että tuskinpa keskuudessanne on montakaan, joka ei pitäisi tätä väittelyä liiallisena ylellisyytenä. Omasta puolestani en voi olla lisäämättä, että mielestäni tuo ylellisyys oli todella kerrassaan sallimatonta ja että salliessamme sellaisen väittelyn teimme epäilemättä virheen huomaamatta, että tuossa väittelyssä asetimme etutilalle kysymyksen, joka objektiivisista syistä ei voi olla etutilalla; antauduimme ylellisyyksiin näkemättä, että käännämme huomion pois sitä samaa kriisiä koskevasta päivänpolttavasta ja peräti vakavasta, aivan edessämme olevasta kysymyksestä. Entä mitä

asiallisia tuloksia on tästä väittelystä, joka on vienyt niin monta kuukautta ja saanut useimmat läsnäolijoista kaiketi kyllästymään? Siitä saatte kuulla erikoiset selostukset, mutta tässä toimintaselostuksessani haluaisin kiinnittää huomiotanne asian erääseen puoleen, nimittäin siihen, että tässä suhteessa on epäilemättä pitänyt paikkansa eräs sananlasku: „ei niin pahaa, ettei jotain hyvääkin”.

Valitettavasti pahaa on ollut hieman paljon ja hyvää vähänlaisesti. (Naurua.) Mutta hyvää on kuitenkin ollut: sitä on se, että vaikka aikaa menetettiin ja puoluetovereidemme huomio käännettiin pois sellaisista oleellisista tehtävistä kuin on taistelu meitä ympäröivää pikkuporvarillista alkuvoimaisuutta vastaan, niin opimme kuitenkin tuntemaan eräitä keskinäissuhteita, joita emme olleet huomanneet aikaisemmin. Hyväksi muodostui se, että puolue ei voinut olla oppimatta yhtä ja toista tässä taistelussa. Vaikka kaikki tiesimme, ettemme johtavana puolueena voineet olla sulauttamatta Neuvostojen „huippukerroksia” puolueen „huippukerrokseen” — ne on meillä sulautettu ja jäävät sellaisiksi —, niin tämä väittely oli puolueelle tietynä opetuksena, joka on otettava varteen. Eräiden ryhmäohjelmien puolesta äänestivät etupäässä puolueen „huippukerrokset”. Osoittautui, että ryhmäohjelmat, joita sanottiin väliin „työläisopposition” ohjelmiksi”, väliin joksikin muuksi, edustivat ilmeisesti syndikalistista poikkeamaa. Eikä tämä ole minun henkilökohtainen mielipiteeni, vaan samaa mieltä on valtaosa läsnäolijoista. (Ääniä: „Oikein”).

Tässä väittelyssä puolue osoitti olevansa siinä määrin varttunut, että kun se näki eräänlaista horjuntaa „huippukerroksissa”, kun se havaitsi „huippukerrosten” sanovan: „Emme ole päässeet yksimielisyyteen, selvittääkää välimme”, niin se pani voimansa nopeasti liikekannalle tätä tehtävää varten, ja valtava enemmistö huomattavimmista puoluejärjestöistä vastasi oitis meille: „Meillä on mielipide asiasta ja me sanomme sen teille.”

Väittelyn aikana saimme useita ryhmäohjelmia. Niitä oli niin paljon, että esimerkiksi minä pelkään tehneeni syntiä ja jättäneeni osan niistä lukematta, vaikka virkani puolesta olinkin velvollinen ne lukemaan. (Naurua.) En tiedä, onko kaikilla läsnäolijoilla ollut niin paljon vapaata aikaa, että he ovat ne lukeneet, mutta joka tapauksessa on

sanottava, että tämä ilmi tullut syndikalistinen ja tietyltä osaltaan jopa puolianarkistinenkin poikkeama antaa paljon miettimisen aihetta. Elimme useita kuukausia niin ylellisesti, että viehätysimme tutkimaan mielipidevivahteita. Samaa aikaan armeijan kotiuttaminen aiheutti rosvoista ja kärjisti talouspulaa. Tämän väittelyn on täytynyt auttaa meitä käsittämään, että puolueena, jonka jäsenmäärä on noussut likipitään ainakin puoleen miljoonaan ja jopa ylittänyt puoli miljoonaa, puolueemme on muodostunut ensiksikin joukkopuolueeksi ja toiseksi se on muodostunut hallituspuolueeksi ja että joukkopuolueena se heijastaa osaksi yhtä ja toista sellaista, mitä tapahtuu sen rivien ulkopuolella. Tämän käsittäminen on hyvin, hyvin tärkeää.

Pieni syndikalistinen tai puolianarkistinen poikkeama ei olisi pelottava: puolue saisi siitä selvän ja ryhtyisi sitä oikomaan nopeasti ja päättävästi. Mutta kun maassa on samalla jättiläismäisenä enemmistönä talonpoikaisto, kun tuon talonpoikaiston tyytymättömyys proletariaatin diktatuuriin kasvaa, kun talonpoikaistalouden kriisi on kehitymässä äärimmillen, kun talonpoikaisten armeijan kotiuttamisen tuloksena on satoja ja tuhansia murtuneita ihmisiä, jotka eivät löydä itselleen tointa, jotka ovat tottuneet pitämään ammattinaan vain sotaa ja aiheuttavat banditismia — silloin ei ole sopiva aika kiistellä teoreettisista poikkeamista. Ja edustajakokouksessa meidän on sanottava suoraan: me emme salli poikkeamakiistoja, siinä suhteessa meidän on pantava piste. Puolueen edustajakokous voi tämän tehdä ja sen täytyy se tehdä, sen täytyy ottaa tästä vastaavaa oppia ja lisätä se KK:n poliittiseen toimintaselostukseen, vahvistaa, varmentaa, tehdä se velvoitukseksi puolueelle, laiksi. Kiistely muodostuu äärimmäisen vaaralliseksi, saattaa proletariaatin diktatuurin suorastaan uhanalaiseksi.

Kun muutamia kuukausia sitten sanoin erälle tovereille, joiden kanssa olin joutunut kosketuksiin ja kiistaan väittelyn aikana: „Pitäkää varanne, tämä uhkaa työväenluokan herruutta ja työväenluokan diktatuuria!”, he vastasivat: „Tuo on pelottelemista, te terrorisoitte meitä.” Sain monta kertaa vastaukseksi huomautuksiini kuulla tämän kaneetin, nimittäin että muka terrorisoin jotakuta, ja vastasin siihen, että minun olisi hassua terrorisoida vanhoja vallankumousmiehiä, jotka ovat kokeneet jos jotakin. Mutta nyt, kun

nähdään, millaisiksi kotiuttamisen vaikeudet muodostuvat, ei voida olla eri mieltä siitä, että tämä ei ollut mitään terroristointia eikä edes kiistassa väistämätöntä intoilua, vaan täysin oikea viittaus siihen, mikä on tapahtunut, siihen, että me tarvitsemme yhtenäisyyttä, lujamielisyyttä ja kuria — emme yksinomaan siksi, että proletariaatin puolue ei voi toimia ilman sitä yksimielisesti, vaan myös siksi, että kevään tullen olosuhteet ovat vaikeutuneet ja vaikeutuvat edelleenkin siinä määrin, ettemme voi toimia ilman mahdollisimman lujaa yhtenäisyyttä. Luulen, että nämä kaksi tärkeintä opetusta pystymme kuitenkin saamaan väittelystä. Ja sen tähden on nähdäkseni sanottava, että kun nyt olemme sallineet ylellisyyttä ja antaneet maailmalle ihmeteltävän näytteen siitä, kuinka puolue mitä vaikeimmassa tilanteessa, taistelun riehuessa, kiinnittää ennen kuulumattoman suurta huomiota eri ryhmäohjelmien yksityiskohtien seikkaperäiseen selvittämiseen — ja näin oloissa, joihin olemme joutuneet: kato- ja pula-aikana, taloudellisen rappion ja kotiuttamisen aikana, — niin nyt teemme näistä opetuksista poliittisen johtopäätöksen, mikä ei ole vain tähän tai tuohon virheeseen viittaava johtopäätös, vaan on poliittinen johtopäätös, joka koskee luokkien välisiä, työväenluokan ja talonpoikaiston välisiä suhteita. Nämä suhteet eivät ole sellaisia kuin luulimme. Nämä suhteet vaativat proletariaatilta verrattomasti suurempaa yhtenäisyyttä ja voimien keskittämistä, ja nämä suhteet tietävät proletariaatin diktatuurin aikana vaaraa, joka on monin verroin suurempi kuin kaikki Denikinit, Koltshakit ja Judenitshit yhteensä. Kenelläkään ei saa olla mitään harhakäsityksiä tämän suhteen, sillä se olisi mitä kohtalokkainta! Tästä pikkuporvarillisesta alkuvoimaisuudesta koituvat vaikeudet ovat suuria ja niiden voittamiseksi tarvitaan lujaa — eikä yksin muodollista — yhtenäisyyttä, yhteistä, yksimielistä toimintaa, yhteistä tahtoa, sillä vain silloin, kun proletarijoukolla on sellainen tahto, proletariaatti voi talonpoikaismaassa suorittaa jättiläismäiset diktatuuri- ja johtotehtävänsä.

Länsi-Euroopan maista tulee apua, mutta se ei tule kovin nopeasti. Se tulee ja lisääntyy.

Aamuistunnossa mainitsin jo, että eräitä huomattavimpia vaikuttimia toimintakaudella on Kominternin II kongressin järjestäminen — tämäkin on kiinteässä yhteydessä KK:n

toimintaan. Tietysti kansainvälinen vallankumous on nyt ottanut aimo askelen eteenpäin viime vuoteen verrattuna. Tietysti Kommunistinen Internationale, joka viimevuotisen kongressin aikana oli olemassa vain julisteiden muodossa, on nyt alkanut elää joka maassa itsenäisenä puolueena, joka ei ole suinkaan vain edistyksellisin puolue — kommunismista on tullut koko työväenliikkeen keskeisin kysymys. Saksassa, Ranskassa ja Italiassa Kommunistisesta Internationalesta ei ole tullut ainoastaan työväenliikkeen keskipiste, vaan huomion keskipiste koko näiden maiden poliittisessa elämässä. Ottipa syksyllä käsiinsä minkä saksalaisen tai ranskalaisen lehden hyvänsä, niin sai nähdä, miten siellä haukutaan Moskovaa ja bolshevikkeja, millaisia laatusanoja meistä puhuttaessa käytetään ja miten bolshevikeista ja III Internationaleen hyväksymisen 21 ehdosta<sup>42</sup> tehdään näiden maiden poliittisen elämän keskeisin kysymys. Tämä on saavutuksemme eikä sitä kukaan voi meiltä riistää! Tämä osoittaa, että kansainvälinen vallankumous voimistuu ja samalla Euroopan talouspula kärjistyy. Mutta sittenkin, jos tämän perusteella olettaisimme, että yleensäkin sieltä tulee pian apua varman proletaarisen vallankumouksen muodossa, olisimme suorastaan mielenvikaisia, mutta olen varma, ettei tässä salissa ole sellaisia henkilöitä. Kolmessa vuodessa olemme oppineet käsittämään, että kansainväliseen vallankumoukseen luottaminen ei merkitse laskelmien tekemistä jotain määrää aikaa silmälläpitäen ja että yhä kiihtyvä kehitys voi kevääseen mennessä johtaa ja olla johtamattakin vallankumoukseen. Ja sen vuoksi meidän on osattava mukauttaa toimintamme omassa maassamme ja muissa maissa vallitsevia luokkien voimasuhteita vastaavaksi, jotta voisimme pitää pitkän aikaa pystyssä proletariaatin diktatuuria ja päästä edes vähitellen niistä kaikista pulista ja onnettomuuksista, jotka meitä kohtaavat. Vain tällainen kysymyksen asettelu on oikeaa ja järkevää.

Siirryn nyt käsittelemään erästä seikkaa, joka koskee KK:n tämänvuotista toimintaa ja liittyy läheisesti ratkais tavina oleviin tehtäviimme. Kysymys on meidän ja ulkomaiden kanssakäymisestä.

Ennen puolueen IX edustajakokousta huomiomme ja kaikkien ponnistustemme kohteena oli se, että saisimme sotasuhteemme kapitalistisiin maihin muutetuksi rauhan- ja

kauppasuhteiksi. Siinä tarkoituksessa ryhdyimme erilaisiin diplomaattisiin toimenpiteisiin ja saimme voiton epäilemättä huomattavista diplomaateista. Kun esimerkiksi Amerikan edustajat tai Kansainliiton edustajat kehottivat meitä tietyin ehdoin lopettamaan sotatoimet Denikiniä ja Koltshakia vastaan, he luulivat meidän joutuvan vaikeaan asemaan. Todellisuudessa he itse joutuivat vaikeaan asemaan ja me saimme diplomaattisesti valtavan voiton. Heidät nolattiin ja heidän oli pakko peruuttaa ehtonsa, mikä sittemmin paljastettiin koko maailman diplomaattisessa kirjallisuudessa ja lehdistössä. Mutta me emme voi tyytyä diplomaattiseen voittoon. Tarvitsemme todellisia kauppasuhteita emmekä pelkiä diplomaattisia voittoja. Mutta vasta tänä vuonna on asiassa päästy niin pitkälle, että kauppasuhteet ovat alkaneet hieman kehittyä. On herännyt kysymys kauppasuhteiden solmimisesta Englannin kanssa. Viime kesästä lähtien se on ollut keskeisin kysymys. Puolan sota etäännytti meidät siitä kauas. Englanti oli jo valmis allekirjoittamaan kauppasopimuksen. Englannin porvaristo tahtoi tuota sopimusta, Englannin hovipiirit eivät sitä halunneet, panivat esteitä, ja Puolan sota viivästytti sopimuksen tekoa. Tuloksena oli, että asia on yhä ratkaisematta.

Tänään taidettiin sanomalehdissä kertoa Krasinin ilmoittaneen Lontoossa lehdistölle, että hänellä on toivoa kauppasopimuksen pikaisesta allekirjoittamisesta <sup>43</sup>. En tiedä, onko tuon toiveen toteutuminen täysin turvattu. En voi ratkaista, käykö todellakin niin, mutta omasta puolestani minun on sanottava, että Keskuskomiteassa olemme kiinnittäneet tähän kysymykseen hyvin suurta huomiota ja pidämme oikeana meidän puoleltamme myönnytystaktiikkaa, jotta kauppasopimus Englannin kanssa saataisiin solmituksi.

Tähän liittyy läheisesti toimilupakysymys. Kuluneena vuonna olemme käsitelleet tätä kysymystä enemmän kuin aikaisemmin. Marraskuun 23 p:nä annettiin Kansankomissaarien Neuvoston dekreetti, jossa toimilupakysymys esitettiin muodossa, mikä on mahdollisimman sovelias ulkomaiden kapitalisteille. Kun tämän kysymyksen johdosta puoluepiireissä syntyi eräitä väärinkäsityksiä tai kun sitä ei ymmärretty täydellisesti, niin pidettiin useita vastuunalaisten työntekijöiden kokouksia, joissa tämä kysymys oli

keskustelun alaisena. Se ei ylipäänsä aiheuttanut erimielisyyttä, joskin työläisten ja talonpoikien taholta saimme kuulla melko paljon vastalauseita. Sanottiin tähän tapaan: „Omat kapitalistit ajettiin pois, mutta nyt tahdotaan kutsua ulkomaisia kapitalisteja.” Missä määrin nuo vastalauseet esitettiin tiedottomasti ja missä määrin ne ilmentävät niiden kulakistoon tai suorastaan kapitalisteihin kuuluvien puolueettomien laskelmointia, jotka ovat sitä mieltä, että heillä on laillinen oikeus olla Venäjällä kapitalisteina ja vieläpä valtaa pitävinä kapitalisteina, mutta eivät tahdo, että käytettäisiin ulkomaista pääomaa myöntämättä sille valtaa, — missä määrin tässä on ollut osansa kummallakin näistä, siitä KK:lla ei ole tietysti ollut mitään tilastotietoja ja tokkopa yleensä mikään tilastotiede maailmassa voisi sen laskea ja ottaa selville. Mutta antamalla tuon dekreetin otimme joka tapauksessa askelen toimilupa-suhteiden solmimisen suuntaan. On sanottava, että käytännössä — ja tätä ei pidä koskaan unohtaa — emme ole saaneet annetuksi ainoatakaan toimilupaa. Keskuudessamme väitellään siitä, pitäisikö meidän pyrkiä siihen, että saisimme annetuksi niitä hinnalla millä hyvänsä. Saadaanko niitä annetuksi — se ei riipu meidän kiistoistamme eikä päätöksistämme, vaan kansainvälisestä pääomasta. Kuluvan vuoden helmikuun 1 p:nä Kansankomissaarien Neuvosto teki toisen päätöksen toimilupakysymyksestä. Tämän päätöksen ensimmäisessä pykälässä sanotaan: „Periaatteessa hyväksytään toimilupien myöntäminen naftateollisuuden harjoittamiseen Groznyissa ja Bakussa sekä muilla käytännössä olevilla öljykentillä ja kehoitetaan ryhtymään neuvotteluihin ja käymään niitä pikaisessa järjestyksessä.”

Tästä kysymyksestä ei selvitty ilman tiettyä väittelyä. Toimilupien myöntäminen nimenomaan Groznyissa ja Bakussa tuntui tovereista virheeltä, mikä saattoi aiheuttaa vastustusta työläisten keskuudessa. KK:n enemmistö ja minä henkilökohtaisesti otimme sen kannan, että valitukset eivät liene aiheellisia.

KK:n enemmistö ja minä henkilökohtaisesti otimme sen kannan, että nämä toimitukset ovat välttämättömiä, ja pyydämme teitä tukemaan auktoriteetillanne tätä kantaa. Tämä liitto muiden kehittyneimpien maiden valtiontrustien kanssa on meille kerrassaan välttämätön siitä syystä, että talouspulamme on niin syvä, ettemme voi omin voimin, ilman



ulkomaista kalustoa ja teknillistä apua jälleenrakentaa tuhottua taloutta. Pelkkä kaluston tuonti ei riitä. Voidaan antaa toimilupia laajemmilla perusteilla, ehkä suurimmille imperialistisille syndikaateille: neljännes Bakusta, neljännes Groznyista, neljännes parhaista metsävaroistamme, turvataksemme siten tekniikan viimeisen sanan mukaisen kaluston asentamisella itsellemme tarpeellisen perustan; toisaalta saamme siten toista osaa varten tarvitsemaamme kalustoa. Tällä tavoin voimme edes jonkin verran, edes neljänneksen verran tai puoleksi tavoittaa muiden maiden nykyaikaiset parhaat syndikaatit. Kenelläkään, joka suhtautuu vähänkin selväjärkisesti nykyiseen tilanteeseen, ei voi olla epäilystä sen suhteen, että muutoin joudumme varsin vaikeaan asemaan emmekä tavoita niitä jännittämättä äärettömästi kaikkia voimiamme. Neuvottelut eräiden suurimpien yleismaailmallisten trustien kanssa on jo alettu. Näiden taholta tämä ei tietenkään ole mikään palvelus meille: ne tekevät niin vain äärettömän liikevoiton toivossa. Käyttääkseni rauhallisten diplomaattien kieltä, nykyinen kapitalismi on ryöväri, ryövärien trusti, se ei ole entistä normaaliajan kauden kapitalismia: se ottaa satojen prosenttien liikevoiton käyttämällä hyväkseen monopoliasemaansa maailmanmarkkinoilla.

Helmikuun 1 p:nä 1921 Kansankomissaarien Neuvosto teki päätöksen 18.500.000 kivihiilipuudan ostamisesta ulkomailta, koska jo silloin ilmeni polttoainepulamme. Jo silloin selvisi, että joudumme käyttämään kultavarojamme muuhunkin kuin kaluston ostamiseen. Viimeksi mainittu kohotaisi hiilentuotantoamme, joten taloudenhoitomme kannalta meidän olisi parempi tilata ulkomailta itsellemme koneita hiiliteollisuuden kehittämiseksi kuin tilata hiiltä; mutta pula osoittautui niin kärkeväksi, että täytyi taloudellisesti paremman menettelytavan asemesta turvautua huonompaan ja kuluttaa varoja hiilen ostoon, vaikka hiiltä voisimme tuottaa itsekin. Ostaaksemme kulutustarvikkeita työläisiä ja talonpoikia varten joudumme tekemään vieläkin suurempia myönnytyksiä.

Aikomukseni on nyt pysähtyä tarkastelemaan Kronstadtin tapahtumia<sup>44</sup>. Käytettävissäni ei vielä ole viimeimpiä uutisia Kronstadtista, mutta olen varma, että tämä kapina, joka on nopeasti tuonut esiin meille tutun valkokaartilaiskenraalien hahmon, kukistetaan lähipäivinä ellei

lähitunteina. Sitä ei voida epäillä. Mutta meidän on harkittava tarkasti tämän tapahtuman antamia poliittisia ja taloudellisia opetuksia.

Mitä se merkitsee? Poliittisen vallan siirtymistä bolshevikeilta jollekin epämääräiselle kaikenkarvaisten ainesten koostumalle tai liitolle, joka näyttää kallistuvan ehkäpä vain hieman oikealle bolshevikeista tai on ehkäpä bolshevikkeja „vasemmistolaisempikin” — sikäli epämääräinen on se poliittisten ryhmien yhtymä, joka on yrittänyt ottaa vallan käsiinsä Kronstadtissa. Varmaa on, että valkokenraalit ovat tässä samaan aikaan — sen te kaikki tiedätte — esittäneet huomattavaa osaa. Se on täydellisesti todistettu. Jo kaksi viikkoa ennen Kronstadtin tapahtumia Pariisin lehdissä kirjoitettiin, että Kronstadtissa on kapina. Täysin selvää on, että tässä ovat olleet eserrien ja ulkomailla oleskelevien valkokaartilaisien näpit pelissä, ja samalla tuo liike on pohjimmaltaan pikkuporvarillinen vastavallankumous, pikkuporvarillista alkuvoimaista anarkismia. Se on jo jotain uutta. Tämä tapahtuma, jolla on yhteyttä kaikkiin kriiseihin, on otettava poliittisessa suhteessa hyvin tarkasti huomioon ja eriteltävä hyvin perusteellisesti. Siinä tuli esiin pikkuporvarillinen alkuvoimainen anarkismi tunnuksenaan kauppavapaus ja suuntautuen aina proletariaatin diktatuuria vastaan. Ja tuo mieliala on vaikuttanut proletariaattiin varsin laajassa mitassa. Se on tuntunut Moskovon tuotantolaitoksissa ja se on tuntunut tuotantolaitoksissa monin paikoin maaseudulla. Tämä pikkuporvarillinen vastavallankumous on epäilemättä vaarallisempi kuin Denikin, Judenitsh ja Koltshak yhdessä, sillä kysymyksessä on maa, jossa proletariaatti on vähemmistönä, kysymyksessä on maa, jossa taloudellinen rappio on ilmennyt talonpojan omaisuuden rappioitumisena, ja sitä paitsi kysymyksessä on vielä sellainen seikka kuin armeijan kotiuttaminen, mikä on antanut uskomattoman runsaasti kapinallisia aineksia. Niin vähäistä ja pientä kuin lieneekin alkujaan, kuinka sen nyt sanoisin, vallansiirto, jota Kronstadtin matruusit ja työläiset ehdottivat — heidän aikomuksenaan oli oikaista bolshevikkeja kauppavapauden osalta —, siirto näyttää vähäiseltä ja tunnuksetkin ovat ikään kuin samoja: „Neuvostovalta” pienin muutoksin tai vain korjauksin, — niin tosiasiallisesti olivat puolueettomat ainekset tässä vain astinlautana, portaana, siltana, jota

myöten tulivat valkokaartilaiset. Se oli poliittisesti väistämätöntä. Olemme nähneet pikkuporvarilliset, anarkistiset ainekset Venäjän vallankumouksessa ja taistelleet vuosikymmeniä niitä vastaan. Vuoden 1917 helmikuusta lähtien olemme nähneet nuo pikkuporvarilliset ainekset toiminnassa, suuren vallankumouksen aikana, ja olemme nähneet pikkuporvarillisten puolueiden yrittävän sanoa, etteivät ne ohjelmansa puolesta eroa paljoakaan bolshevikeista, mutta toteuttavat sitä vain toisin tavoin. Tiedämme tämän paitsi Lokakuun kumouksen antamasta kokemuksesta myös entiseen Venäjän keisarikuntaan kuuluneiden reunamaiden ja muiden osien tapahtumista, jolloin Neuvostovallan tilalle ovat tulleet muunlaisen vallan edustajat. Johdattakaamme mieleemme Samaran demokraattinen komitea <sup>45</sup>! Kaikki ne ovat ilmestyneet tunnuksinaan tasa-arvoisuus, vapaus, perustava kokous, ja kaikki ne ovat osoittautuneet — eivät kerran, vaan monesti, — pelkäksi valkokaartilaisvaltaan johtavaksi portaaksi ja sillaksi.

Koko Euroopan tapahtumat ovat osoittaneet käytännössä, mihin päädytään, kun yritetään istua kahdella tuolilla. Sen tähden meidän on juuri tämän suhteen sanottava, että tässä poliittiset kahnaukset ovat mitä suurin vaara. Meidän on pidettävä tarkasti silmällä tätä pikkuporvarillista vastavallankumousta, joka nostaa esiin kauppavapauden tunnuksia.

Tämä vaara on meille osoituksena siitä, mistä puhuin kosketellessani kiistojamme ryhmäohjelmista; tuon uhkaavan vaaran vuoksi meidän on käsitettävä, että meidän on tehtävä loppu puoluekiistoista muutoinkin kuin muodollisesti — sen me tietenkin teemme, mutta se ei riitä! Muistakaamme, että meidän on suhtauduttava kysymykseen vakavammin.

Meidän on käsitettävä, että vaikka talonpoikaistalous on pulassa, emme voi tulla toimeen muutoin kuin vetoamalla tähän talonpoikaistalouteen auttaaksemme kaupunkia sekä maaseutua. Meidän on muistettava, että porvaristo yrittää nostattaa talonpoikaiston työläisiä vastaan, käyttämällä työläisten tunnuksia se yrittää nostattaa heitä vastaan pikkuporvarillisen anarkistisen miljöön, mistä välittömänä seurauksena olisi proletariaatin diktatuurin kukistaminen ja siis kapitalismin, entisen tilanherrojen ja kapitalistien vallan ennallistaminen. Siinä on olemassa poliittinen vaara. Tuon tien ovat useat vallankumoukset aivan selvästi kulke-

neet ja tuohon tiehen olemme aina viitanneet. Tuo tie on näkynyt selvänä edessämme. Se vaatii kommunistien hallituspuolueelta, proletariaatin vallankumouksellisilta johtoaineksilta epäilemättä toisenlaista suhtautumista kuin mitä meillä tänä vuonna on tämän tästä ilmennyt. Tuo vaara vaatii epäilemättä suurempaa yhtenäisyyttä, epäilemättä tiukempaa kuria, epäilemättä yksimielisempää toimintaa! Ilman sitä on mahdotonta selviytyä niistä vaaroista, jotka kohtalo on meille valmistanut.

Seuraavina ovat taloudelliset kysymykset. Mitä merkitsee tuo pikkuporvarillisten ainesten esittämä kauppava-paustunnus? Se osoittaa, että proletariaatin ja pienviljelijäin suhteissa on sellaisia vaikeita ongelmia, sellaisia tehtäviä, joita emme ole vielä ratkaisseet. Tarkoitin voittaneen proletariaatin suhtautumista pienyrittäjiin, kun suoritetaan proletaarista vallankumousta maassa, jossa proletariaatti on vähemmistönä ja pikkuporvaristo on enemmistönä. Sellaisessa maassa proletariaatin tehtävä on johtaa nämä pienisännät siirtymään yhteistoiminnalliseen, kollektiiviseen, yhteisölliseen työhön. Teorian kannalta tämä on kiistatonta. Tätä siirtymistä olemme koskettelleet useissa lainsäädännöllisissä asiakirjoissa, mutta tiedämme, ettei pulma ole lainsäädännöllisissä asiakirjoissa, vaan käytännöllisessä toteuttamisessa, ja tiedämme myös, että tämä voidaan turvata, kun on olemassa hyvin voimakas suurteollisuus, joka pystyy antamaan pientuottajalle niin paljon hyvää, että hän käytännössä huomaa tuon suurtalouden edullisuuden.

Näin ovat teorian kannalta asettaneet aina kysymyksen marxilaiset ja kaikki sosialistit, jotka ovat mietiskelleet sosiaalista vallankumousta ja sen tehtäviä. Ja meillä on ensimmäisiä erikoisuuksia juuri se, josta mainitsin ja joka on ominainen Venäjälle mitä suurimmassa määrässä, nimittäin meillä proletariaatti on vähemmistönä, vieläpä melko vaatimattomana vähemmistönä ja talonpoikaisto on valtavana enemmistönä. Ja olosuhteet, joissa olemme joutuneet puolustamaan vallankumousta, ovat tehneet tehtävämme ratkaisemisen tavattoman vaikeaksi. Emme ole voineet esittää käytännössä kaikkia suurtuotannon etuuksia, sillä tuo suurtuotanto on rappiolla, se itsekin on mitä kurjimmassa kunnossa ja voidaan jälleenrakentaa vain vaatimalla uhrauksia noilta samoilta pienviljelijöiltä.

Teollisuutta on kohotettava, mutta siihen tarvitaan polttoaineita, ja koska tarvitaan polttoaineita, niin laskelmien pohjaksi on otettava polttopuut, mutta polttopuiden ottaminen laskelmien pohjaksi merkitsee talonpojan ja hänen hevosensa ottamista laskelmien pohjaksi. Kriisin, rehunpuutteen ja karjanhukan aikana talonpoika joutuu antamaan luottoa Neuvostovallalle suurteollisuuden hyväksi, jolta hän ei saa toistaiseksi mitään. Sellainen on taloudellinen tilanne, joka aiheuttaa tavattomia vaikeuksia, sellainen on taloudellinen tilanne, joka panee ajattelemaan syväliemmältä kannalta sodasta rauhaan siirtymisen ehtoja. Sodan aikana emme voi isännöidä muulla tavoin kuin sanomalla talonpojille: „Työläisten ja talonpoikien valtiolle on annettava luottoa, jotta se selviytyisi vaikeasta tilasta.” Suunnatessamme koko huomiomme talouden jälleenrakentamiseen meidän on tiedettävä, että olemme tekemisissä pienviljelijän, pienisännän, pientuottajan kanssa, joka tekee työtä kauppavaihtoa varten siihen saakka, kunnes suurtuotanto on voittanut täydellisesti, kunnes se on jälleenrakennettu. Mutta sitä on mahdoton jälleenrakentaa vanhalle perustalle: se on monien vuosien, ainakin vuosikymmenen asia ja rappiutilamme raskauden vuoksi luultavasti pitemmänkin ajan asia. Niin kauan joudumme vuosikausia olemaan tekemisissä tuon pientuottajan kanssa sellaisenaan ja kauppavapaustunnus on oleva väistämätön. Tuon tunnuksen vaarallisuus ei ole siinä, että valkokaartilaiset ja menshevikit käyttävät sitä pyrkimystensä verhona, vaan siinä, että se voi levitä siitä huolimatta, että nuo samat talonpoikaisjoukot vihaavat valkokaartilaisia. Juuri sen vuoksi se leviääkin, että se vastaa pientuottajan taloudellisia toimeentulon ehtoja. Tämäntapaisia näkökohtia silmällä pitäen KK tekikin päätöksen ja herätti väittelyn kysymyksestä, joka koskee luovutusvelvollisuuden korvaamista verolla, ja tänään asetti edustajakokouksessa välittömästi tämän kysymyksen, jolle olettekin antaneet hyväksymisenne tämänpäiväisellä päätöksellänne. Lainsäädännön alalla kysymys verosta ja luovutusvelvollisuudesta on meillä ollut esillä jo kauan aikaa, jo vuoden 1918 lopulta alkaen. Verolaki on päivätty 30. lokakuuta 1918. Se hyväksyttiin — nimittäin tuo laki, jolla maanviljelijöiltä säädettiin perittäväksi luontoisveroa, — mutta käytännössä sitä ei sovellettu. Lain antamista seurasi muutaman kuukauden

kuluessa useita ohjekirjelmia, ja laki jäi meiltä soveltamatta. Toisaalta ylijäämien ottaminen talonpoikaistalouksilta oli sellainen toimenpide, johon sotatila pakotti meidät ehdottoman väistämättömästi, mutta joka ei lainkaan vastaa rauhanaikaisia talonpoikaistalouden elinehtoja. Talonpojalla pitää olla varmuus siitä, että kun hän on niin ja niin paljon luovuttanut, hän voi niin ja niin paljon käyttää paikallista kauppavaihtoaan varten.

Koko taloutemme, niin kokonaisuudessaan kuin eri osiltaan, oli läpeensä sota-ajan olojen mukainen. Ottaen ne huomioon meidän täytyi asettaa tehtäväksemme koota tietty määrä elintarvikkeita, piittaamatta lainkaan siitä, mikä sija sillä oli yhteiskunnallisessa liikevaihdossa. Nyt kun olemme siirtymässä sodan kysymyksistä rauhan kysymyksiin, alamme suhtautua luontoisveroon toisin: emme suhtaudu siihen ainoastaan valtion varustelun kannalta, vaan myös pienviljelijäin talouksien varustelun kannalta. Meillä täytyy olla käsitys siitä, millaisissa taloudellisissa muodoissa ilmenee proletariaattiin kohdistuva järjestymättömien pienmaatalouden voimien suuttumus, joka on tullut esiin ja jota nykyinen pula kärjistää. Tässä suhteessa meidän on koetettava tehdä mahdollisimman paljon. Se on tärkein tehtävämme. On annettava talonpojalle mahdollisuus tiettyyn vapauteen paikallisessa kauppavaihdossa ja siirryttävä luovutusvelvollisuudesta verotukseen, jotta pientalollinen voisi paremmin suunnitella tuotantonsa ja määrätä tuotantonsa mittasuhteet verotusta vastaavasti. Käsitämme tietenkin, että nykyisessä tilanteessamme se on varsin vaikeasti toteutettavissa. Kylvöalassa, satoisuudessa, tuotantovälineissä, kaikessa siinä ilmenee supistumista, ylijäämät ovat epäilemättä vähenneet eikä niitä ole hyvin monessa tapauksessa lainkaan. Nämä ehdot on otettava tosiasiana huomioon. Talonpojan täytyy hieman nähdä nälkää, jotta voitaisiin siten pelastaa tehtaat ja kaupungit täydelliseltä nälänhädältä. Koko valtakunnan mitassa tämä on täysin ymmärrettävä asia, mutta emme voi perustaa laskelmiamme siihen, että sen käsittäisivät hajallaan elävät köyhtyneet talonpoikaisisännät. Tiedämme myös, ettei tässä tulla toimeen ilman pakotusta, johon häviötilaan saatettu talonpoikaisto reagoi varsin voimakkaasti. Ei pidä niin ikään luulla, että tuo toimenpide pelastaa meidät kriisiltä. Mutta samalla asetamme tehtäväksemme antaa mahdolli-

simman paljon helpotuksia, jotta pientuottaja saisi parhaat mahdollisuudet voimiensa käyttöön. Tähän asti olemme mukautuneet sotatehtäviin. Nyt meidän on mukauduttava rauhanajan oloihin. Sellainen tehtävä on nyt Keskuskomitean ratkaistavana, tuona tehtävänä on siirtyminen luontoisverotukseen edellyttäen proletariaatin vallan olemassaoloa ja sillä on läheinen yhteys toimilupiin. Tämä tehtävä tulee erikoisesti käsiteltäväksenne ja vaatii erikoista huomiota. Toimilupien avulla proletaarinen valta voi päästä suhteisiin edistyneimpien maiden kapitalistivaltioiden kanssa ja noista suhteista riippuu teollisuutemme voimistuminen, jota ilman emme voi kulkea edelleen kommunistiseen järjestelmään johtavaa tietä; toisaalta maassa, jossa valtaenemmistönä on talonpoikaisto, meidän on osattava tänä siirtymäkautena ryhtyä toimenpiteisiin, jotka auttavat talonpoikaistoa taloudellisesti, helpotettava mahdollisimman monin toimenpitein talonpoikaiston taloudellista asemaa. Niin kauan kuin emme ole uudestikasvattaneet talonpoikaistoa, niin kauan kuin koneellinen suurtuotanto ei ole sitä uudestikasvattanut, meidän on turvattava sille mahdollisuus vapaaseen taloudenpitoon. Nykyinen asemamme on väliasema, vallankumouksemme elää kapitalististen maiden piirittämänä. Niin kauan kuin olemme tällaisessa väliasemassa, meidän on pakostakin turvauduttava keskinäissuhteissa tavattoman mutkallisiin muotoihin. Sodan puristuksessa emme voineet keskittää huomiotamme siihen, millä tavoin oli järjestettävä tavattomaan rappiotilaan saatetun suurtuotannon omaavan proletaarisen valtiovallan ja pienviljelijäin väliset taloudelliset keskinäissuhteet ja miten olivat löydettävissä keinot yhteiselämään pienviljelijäin kanssa, jotka niin kauan, kuin pysyvät pienviljelijöinä, eivät voi elää, ellei pientaloutta turvata tietyllä kauppavaihtojärjestelmällä. Pidän tätä kysymystä Neuvostovallan talouselämän ja politiikan tärkeimpänä kysymyksenä nykyhetkellä. Mielestäni tässä kysymyksessä summautuu poliittisesti koko toimintamme nyt, kun olemme päättäneet sotavaiheen ja alkanee toimintavuonna siirtyä rauhan oloihin.

Tähän siirtymiseen liittyy niin paljon vaikeuksia, se on antanut niin selvän kuvan tuosta pikkuporvarillisesta miljööstä, että siihen on suhtauduttava selväjärkisesti. Me suhtaudumme tämäntapaisiin ilmiöihin luokkataistelun

kannalta emmekä ole koskaan olleet harhassa sen suhteen, että proletariaatin suhteet pikkuporvaristoon ovat varsin vaikea kysymys, joka proletariaatin vallan voittoon viemiseksi vaatii monimutkaisia toimenpiteitä eli oikeammin sanoen kokonaista sarjaa monimutkaisia siirtymätoimenpiteitä. Siitä, että vuoden 1918 lopulla annoimme dekreetin luontoisverotuksesta, nähdään, että tämä asia askarrutti kommunistien ajatuksia, mutta sotatilan vuoksi emme voineet panna täytäntöön tuota dekreettiä. Kansalaissodan oloissa meidän täytyi ryhtyä sota-ajan toimenpiteisiin. Mutta olisi mitä suurin virhe, jos tekisimme tästä sen johtopäätöksen, että vain tämäntapaiset toimenpiteet ja suhteet ovat mahdollisia. Se merkitsisi varmasti Neuvostovallan ja proletariaatin diktatuurin romahdusta. Kun siirrytään rauhanaikaan taluspulan vallitessa, on pidettävä mielessä, että proletaarista valtiota on helpompi rakentaa suurtuotannon maassa kuin sellaisessa maassa, jossa pientuotanto on vallitsevana. Tämä tehtävä vaatii monia valmisteluja, emmekä suinkaan sulje silmiämme näkemästä noita vaikeuksia emmekä unohda, että toista on proletariaatti ja toista pientuotanto. Emme unohda, että on erilaisia luokkia, että pikkuporvarillinen anarkistinen vastavallankumous on poliittisesti valkokaartilaisuuteen johtava astinlauta. Meidän on otettava asia sellaisena kuin se on, selväjärkisesti ja tietoisina siitä, että tässä tarvitaan toisaalta proletariaatin puolueen sisäistä mahdollisimman suurta yhtenäisyyttä, lujuttua ja kurinalaisuutta ja toisaalta useita taloudellisia toimenpiteitä, joita sotatilan vuoksi emme ole voineet toistaiseksi toteuttaa. Meidän on myönnettävä välttämättömiksi toimiluvat sekä koneiden ja kaluston osto maatalouden tarpeiksi voidaksemme vaihtamalla ne viljaan palauttaa proletariaatin ja talonpoikaiston väliset suhteet sellaisiksi, että ne turvaavat sen olemassaolon rauhan oloissa. Toivon, että palaamme tähän vielä, ja toistan, että mielestäni olemme tekemisissä tässä tärkeän kysymyksen kanssa ja että kulunut vuosi, joka on luonnehdittava siirtymiseksi sodasta rauhaan, asettaa meille mitä vaikeimpia tehtäviä.

Lopuksi sanon vain pari sanaa siitä byrokratismin vastustamista koskevasta kysymyksestä, joka on vienyt meiltä niin paljon aikaa. Tämä kysymys herätettiin Keskuskomiteassa jo viime kesänä, KK esitti sen elokuussa kaikille järjestöille osoittamassaan kirjelmässä, syyskuussa se ase-



tettiin puoluekonferenssin pohdittavaksi ja vihdoin joulu-kuussa Neuvostojen edustajakokouksessa tuo kysymys asetettiin vieläkin laajemmassa mitassa. Byrokratismiin paise on epäilemättä olemassa; se myönnetään ja sitä vastaan on käytävä tosi taistelua. Tietysti siinä väittelyssä, jota olemme joutuneet seuraamaan, eräiden kannanottojen puoltajat ovat asettaneet tuon kysymyksen vähintäänkin kevytmielisesti, ja sitä on hyvinkin usein tarkasteltu pikkuporvarilliselta näkökannalta. Varmaa on, että viime aikoina on ilmennyt kuohuntaa ja tyytymättömyyttä puolueeseen kuulumattomien työläisten keskuudessa. Kun Moskovassa pidettiin puoluejaottomia kokouksia, oli ilmeistä, että nämä tekevät demokratiasta ja vapaudesta tunnuslauseen, joka vie Neuvostovallan kukistamiseen. Monet tai ainakin muutammat „työläisopposition” edustajat taistelivat tätä pahaa, tätä pikkuporvarillista vastavallankumouksellisuutta vastaan ja sanoivat: „Me tulemme vastustamaan tätä yksimielisesti.” Ja he todellakin pystyivät osoittamaan maksimaalista yksimielisyyttä. En tiedä, ovatko kaikki „työläisoppositio”-ryhmän ja muiden ohjelmaltaan puolisyndikalististen ryhmien kannattajat sellaisia. Meidän on tässä edustajakokouksessa saatava se paremmin selville, meidän on ymmärrettävä, että taistelu byrokratismia vastaan on ehdottoman välttämätöntä taistelua ja että se on yhtä vaikeaa kuin taistelu pikkuporvarillisia aineksia vastaan. Byrokratismi on muodostunut valtiojärjestelmässämme sellaiseksi paiseeksi, että siitä puhutaan puolueohjelmassamme, ja asianlaita on näin siksi, että byrokratismi on yhteydessä noihin pikkuporvarillisiin aineksiin ja niiden hajanaisuuteen. Nuo taudit voidaan voittaa vain liittämällä työtätekevät yhteen, jotta he osaisivat muutakin kuin tervehtiä Työläis- ja talonpoikaisinspektion dekreettejä, — vähänkös meillä on dekreettejä, joita tervehditään? — että he osaisivat Työläis- ja talonpoikaisinspektion kautta käyttää oikeuttaan, mikä on tällä haavaa laiminlyöty niin maaseudulla kuin myös kaupungeissa ja jopa pääkaupungeissakin! Sitä ei osata usein käyttää edes sielläkään, missä eniten pidetään ääntä byrokratismia vastaan. Tähän seikkaan on kiinnitettävä hyvin, hyvin paljon huomiota.

Tässä suhteessa havaitsemme usein, että taistellessaan tätä pahaa vastaan eräät tahtovat ehkäpä vilpittömästikin auttaa proletariaatin puoluetta, proletariaatin diktatuuria,

proletariaatin liikettä, mutta itse asiassa auttavat pikku-porvarillisia anarkistisia aineksia, jotka ovat vallankumouksen aikana osoittautuneet useamminkin kuin kerran proletariaatin diktatuurin vaarallisimmaksi viholliseksi. Ja nyt — tämä on tärkein johtopäätöksemme ja kokemuksemme kuluvalta vuodelta — ne ovat taaskin osoittautuneet vaarallisimmaksi viholliseksi, joka voi saada eniten kannattajia ja tukea sellaisessa maassa kuin on meidän maamme, muuttaa laajojen kansanjoukkojen mielialaa ja ulontaa vaikutuksensa jopa osaan puolueeseen kuulumattomia työläisiäkin. Silloin proletaarisen valtion asema muodostuu hyvin vaikeaksi. Ellemme tätä käsitä, ellemme ota sitä opiksi emmekä tee tätä edustajakokousta käännekohtaksi talouspolitiikassamme ja siinä suhteessa, että proletariaatti tiivistettäisiin mahdollisimman yhtenäiseksi, niin meille on sanottava murehduttavat sanat, että emme ole unohtaneet mitään siitä useinkin tyhjämpäiväisestä ja pikkumaisesta, mikä olisi pitänyt unohtaa, emmekä ole oppineet mitään sellaista asiallista, mikä meidän olisi tänä vallankumousvuotena pitänyt oppia. Toivon, ettei niin käy! (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

---

## 3

LOPPULAUSUNTO VKP(b):n KK:n TOIMINTASELOSTUKSESTA  
KÄYDYN KESKUSTELUN JOHDOSTA  
MAALISKUUN 9 pnä

(Kauan kestäviä suosionosoituksia.) Toverit, luonnollisesti voitiin odottaa, että Keskuskomitean poliittista toimintaa käsittelevän selostuksen arvostelu kuin myös tuota selostusta koskevat huomautukset, lisäykset, oikaisut y.m. kohdistuvat eniten poliittiseen toimintaan, poliittisiin virheisiin, ja että esitetään poliittisia suunta-  
viivoja.

Ikävä kyllä, mutta kun tarkastelee täällä pidettyjä puheita, kun lukee vielä kerran uudelleen niistä tärkeimmät kohdat, niin ei voi olla kysymättä itseltään: eiköhän edustajakokous lopettanut tuota keskustelua niin nopeasti sen vuoksi, että puheet olivat hämmästyttävän sisällyksettömiä ja puheenvuoroja käyttivät miltei yksinomaan „työläisopposition” edustajat? Todellakin, sanottiinko mitään Keskuskomitean poliittisesta toiminnasta ja nykyhetken poliittisista tehtävistä? Useimmat puhujat nimittivät itseään „työläisoppositioksi” — se ei ole mikään leikkinimitys!.. Eikä ole leikin asia sekään, että muodostetaan oppositio tällaisella hetkellä, tällaisessa puolueessa!

Esimerkiksi tov. Kollontai sanoi suoraan: „Lenin sivuutti selostuksessaan Kronstadtin.” Tuon kuullessani saatoin vain levitellä käsiäni. Kaikki edustajakokouksen osanottajat tietävät mainiosti,— lehtiselostuksissa joudutaan tietenkin puhumaan vähemmän avomielisesti kuin täällä,— että juuri selostuksessa, jonka täällä tein, johdin kaiken, alusta aivan loppuun saakka, Kronstadtin opetuksiin; ja ehkä olen ansainnut pikemminkin sen moitteen, että omistin suuren osan selostuksestani opetuksille, joita Kronstadtin tapahtumista juontuu tulevaisuudelle, ja puhuin vähemmän

menneen ajan virheistä, poliittisista tosiasioista ja työmme solmukohdista, jotka mielestäni määräävät poliittiset tehtävämme ja auttavat meitä karttamaan tekemiämme virheitä.

Mitä me sitten kuulumme täällä Kronstadtin opetuksista?

Kun jotkut esiintyvät opposition nimessä ja nimittävät tuota oppositiota „työläisoppositioksi” ja sanovat Keskuskomitean johtaneen väärin puolueen politiikkaa, niin heille on sanottava: pitää osoittaa nuo peruskysymyksissä tehdyt virheet sekä osoittaa, miten ne on korjattava. Valitettavasti emme kuulleet kerrassaan mitään, emme hiiskahdustakaan, emme ainoatakaan sanaa nykyisestä ajankohdasta ja sen opetuksista. Täällä ei kajottu edes sivumennen siihen johtopäätökseen, jonka tein. Se voi hyvinkin olla väärä, mutta siksihän edustajakokouksessa tehdäänkin toimintaselostus, että nuo virheet oikaistaisiin. Puolueen yhteenliittäminen, opposition estäminen puolueessa — sellainen on nykyisestä ajankohdasta juontuva poliittinen johtopäätös; ja taloudellinen johtopäätös: ei saa tyytyä siihen, mitä on saatu aikaan työväenluokan ja talonpoikaiston yksimielisyyteen tähtäävällä politiikalla, vaan pitää etsiä uusia teitä, soveltää ja kokeilla tuota uutta. Osoitin konkreettisesti, mitä tulee tehdä. Ehkä olin väärässäkin, mutta kukaan ei sanonut siitä sanaakaan. Joku puhujista, muistaakseni Rjazanov, moitti minua vain siitä, että verokysymys pulpahti muka puheessani esiin jotenkin yhtäkkiä, ilman valmistelevaa käsittelyä. Se ei pidä paikkaansa. Ihmettelen vain, miten vastuunalaiset toverit saattavat puolueen edustajakokouksessa esittää tuollaisia lausuntoja. Veroa koskeva väittely aloitettiin muutamia viikkoja sitten „Pravdassa”. Jos siihen eivät halunneet osallistua ne toverit, jotka mielellään leikkivät oppositiota ja moittivat, että emme anna mahdollisuutta laajaan väittelyyn, niin se on heidän omaa syytään. Emme ole yhteydessä „Pravdan” toimitukseen vain siten, että tov. Buharin on Keskuskomitean jäsen, vaan myös siten, että Keskuskomitea käsittelee aina tärkeimmät teemat ja politiikan tärkeimmät suunta-  
viivat,— ilman sitä ei voi olla poliittista toimintaa. Keskuskomitea asetti verokysymyksen väittelyn alaiseksi. „Pravdassa” julkaistiin kirjoituksia. Kukaan ei vastannut niihin. Siten ne, jotka jättivät vastaamatta, osoittivat, etteivät he halunneet pohtia tätä kysymystä. Ja kun sitten näiden

kirjoitusten julkaisemisen jälkeen Moskovan Neuvoston kokouksessa esiintyi muuan kokouksen osanottajista — en muista, oliko hän puolueeton vai menshevikki, — ja alkoi puhua verosta, sanoin hänelle: te ette tiedä, mitä „Pravda” kirjoittaa. Tuollaisen moitteen esittäminen puolueeseen kuulumattomalle oli luonnollisempaa kuin sen esittäminen puolueen jäsenelle. Väittelyä „Pravdassa” ei herätetty satumalta, ja meidän täytyy ottaa tämä kysymys käsiteltäväksi edustajakokouksessa. Puhujat olivat arvostelussaan peräti epäasiallisia. Kysymys oli asetettu väittelyn alaiseksi, ja olisi pitänyt osallistua väittelyyn, — muussa tapauksessa koko tämä arvostelu muodostuu perusteettomaksi. Aivan samoin on poliittisen kysymyksen laita. Toistan: kohdistin koko huomioni siihen, että tekisimme oikean johtopäätöksen viime tapahtumista.

Elämme aikaa, jolloin meitä uhkaa vakava vaara: pikkuporvarillinen vastavallankumous, kuten jo sanoin, on vaarallisempi kuin Denikin. Toverit eivät ole kieltäneet sitä. Tämä vastavallankumous on sitäkin omalaatuisempi, koska se on pikkuporvarillinen, anarkistinen. Väitän, että tämän pikkuporvarillisen, anarkistisen vastavallankumouksen aatteilla ja tunnuksilla on yhteyttä „työläisopposition” tunnuksiin. Kaikki puhujat — vaikka eniten puhuivat „työläisopposition” edustajat — jättivät vastaamatta juuri tähän. Kuitenkin тов. Kollontain edustajakokouksen edellä julkaisema „työläisopposition” kirjanen todistaa sitä niin havainnollisesti, ettei sen havainnollisemmin voida todistaa. Minun täytyneekin puhua eniten tästä kirjasesta selittääkseni teille, miksi mainitsemani vastavallankumous saa anarkistisen, pikkuporvarillisen muodon, miksi se on niin laaja ja vaarallinen ja miksi täällä esiintyvät „työläisopposition” edustajat eivät käsitä lainkaan tuota vaaraa.

Mutta ennen kuin vastaan täällä esiintyneille „työläisopposition” edustajille, sanon — etten unohtaisi — pari sanaa toisesta asiasta, Osinskista. Tämä toveri, joka on kirjoitellut paljon ja esittänyt oman kantansa, piti arvostelevan puheen Keskuskomitean toimintaselostuksen johdosta. Olisi luullut hänen arvostelevan edustajakokouksessa perustoimenpiteitämme, mikä on meille erittäin tärkeää. Mutta sen sijaan hän sanoi, että Saprionov on muka „heitetty yli laidan” ja että siitä näkee selvästi, miten sanat yhtenäisyyden välttämättömyydestä eroavat teoista, ja

korosti sitä, että puhemiehistöön valittiin kaksi henkilöä „työläisoppositiosta”. Minua ihmetyttää, kuinka erittäin huomattava puoluekynäilijä ja vastuunalaisessa toimessa oleva työntekijä saattaa puhua tuollaisista pikkuasioista, joilla on häviävän pieni merkitys! Osinkin erikoispiirteenä on se, että hän näkee kaikessa poliittista juonittelua. Tätä poliittista juonittelua hän näkee siinäkin, että kaksi paikkaa puhemiehistössä on annettu „työläisoppositiolle”.

Mainitsin eräässä Moskovassa pidetyssä puoluekokouksessa ja valitettavasti minun täytyy nyt puolueen edustajakokouksessakin toistamiseen mainita, mistä sai alkunsa „työläisoppositio”, joka loka- ja marraskuussa ansioitui siten, että kehitti asiat kaksikamarijärjestelmän, ryhmittymän muodostumiseen saakka.

Me, muun muassa minäkin, olemme monesti sanoneet — ja tästä Keskuskomiteassa ei ole ollut erimielisyyttä —, että tehtävämme on seuloa „työläisoppositio” terveet ainekset erilleen epäterveistä juuri siksi, että oppositio on saanut tiettyä jalansijaa ja aiheuttanut Moskovassa vahinkoa toiminnalle. Kun marraskuussa konferenssia pidettiin kahdessa kamarissa — kun toiset istuivat täällä ja toiset tämän saman kerroksen toisessa huoneessa, kun minäkin sain kärsiä ja kulkea lähettinä huoneesta toiseen —, niin se oli työn vahingoittamista, ryhmäkuntaisuuden ja hajaannuksen alkua.

Jo syyskuussa, puoluekonferenssin aikoihin katsoimme tehtäväksemme seuloa terve erilleen epäterveestä, — sillä tuota ryhmää ei voida pitää terveenä ryhmänä. Kun meille puhutaan demokraattisuuden riittämättömästä toteuttamisesta, me sanomme: tuo pitää täydellisesti paikkansa. Niin, sitä on toteutettu meillä riittämättömästi. Tässä suhteessa kaivataan apua sekä ohjeita, miten sitä on toteutettava. Tarvitaan todellista toteuttamista eikä jaarittelua. Me otamme vastaan nekin, jotka nimittävät itseään „työläisoppositioksi” tai joilla on vieläkin pahempi nimi, vaikka luullakseni ei ole olemassa toista nimeä, joka kommunistisen puolueen jäsenelle olisi pahempi ja sopimattomampi kuin tämä. Mutta vaikka he keksisivät paljon huonommankin nimen, me sanomme itsellemme: koska tämä on tauti, joka on tarttunut osaan työläisistäkin, tähän tautiin on kiinnitettävä erikoinen huomio. Ja se, minkä tov. Osinski laski jostain syystä viaksemme, tulee laskea ansioksemme.

Nyt siirryn puhumaan „työläisoppositiosta”. Te olette tunnustaneet jääneenne oppositioon. Tulitte puolueen edustajakokoukseen mukanaan tov. Kollontain kirjanen, johon on kirjoitettu: „työläisoppositio”. Palautitte viimeiset oikeudet silloin, kun tiesitte Kronstadtin tapahtumista ja pikkuporvarillisen vastavallankumouksen noususta. Ja nyt te tulette tänne nimittäen itseänne „työläisoppositioksi”! Te ette käsitä, minkä vastuun otatte kannettavaksenne ja miten rikotte yhtenäisyyttä! Minkä nimessä? Me kuulustelemme teitä, pidämme teille tässä tutkinnot.

Tov. Osinski käytti tuota sanontaa polemisoivasti ja katsoi meidän olevan syyäitä johonkin tai tehneen virheen; aivan kuten Rjazanovkin hän piti „työläisoppositiön” suhteen harjoittamaamme politiikkaa poliittisena juonitteluna. Se ei ole poliittista juonittelua, vaan politiikkaa, jota Keskuskomitea harjoittaa ja tulee harjoittamaan. Koska on olemassa epäterveitä ryhmiä, epäterveitä virtauksia, kiinnittäkäämme niihin monta kertaa enemmän huomiota.

Jos tässä oppositiossa on edes jotain tervettä, on tehtävä kaikki sen hyväksi, että terveet ainekset tulisivat seulotuksi erilleen epäterveistä. Emme voi vastustaa täysin menestyksellisesti byrokratismia emmekä toteuttaa johdonmukaista demokratismia, sillä olemme heikkoja, meillä ei ole voimia; ja ne, joista tässä on apua, on saatava mukaan, mutta ne, jotka avun varjolla tarjoavat mokomia kirjasia, pitää paljastaa ja seuloa pois!

Ja tuo erilleen seulominen käy nyt puolueen edustajakokoukselle helpommaksi. Täällä valitaan puhemiehistöön niitä, jotka edustavat sairasta ryhmää, ja nyt he eivät enää rohkene valittaa ja ruikuttaa, nuo „poloiset”, „väeryyttä kärsineet”, „karkotuksenalaiset”... Olkaa hyvä, nousekaa nyt puhujalavalle ja vastatkaa! Olette puhuneet enemmän kuin kukaan muu... Otetaanpa ja tarkastellaan nyt, mitä te tarjoatte meille tällaisena ajankohtana, jolloin meitä uhkaa vaara, jonka te itse tunnustatte Denikiniä suuremmaksi vaaraksi? Mitä te meille tarjoatte? Mitä sanotte arvostelussanne? Tämän tutkinnon pitää nyt tapahtua, ja luullakseni se on oleva lopullinen. Riittää, puolueen kanssa ei saa leikitellä tuolla tavalla! Se, joka tulee tällainen kirjanen mukanaan edustajakokoukseen, leikittelee puolueen kanssa. Ei saa pelata tuollaista peliä aikana, jolloin sadat tuhannet

rappautuneet rintamamiehet hävittävät ja turmelevat taloutta, ei saa suhtautua puolueeseen tuolla tavalla, ei saa toimia tuolla tavalla. Se pitää käsittää, siitä on tehtävä loppu!

Näiden puhemiehistön vaalia ja „työläisopposition” luonetta koskevien ennakkohuomautusten jälkeen kiinnitän huomiotanne тов. Kollontain kirjaseen. Tämä kirjanen on todella huomion arvoinen, siinä tehdään yhteenveto toiminnasta, jota tuo oppositio on muutamien kuukausien kuluessa harjoittanut, eli sen aiheuttamasta hajaannuksesta. Muistaakseni Samarasta oleva toveri mainitsi täällä jo siitä, että olin „hallinnollisessa järjestyksessä” liimannut „työläisoppositioon” syndikalismimäisen nimilapun. Hallinnollisesta määräilystä puhuminen tässä yhteydessä ei missään tapauksessa ole paikallaan, ja tässä on katsottava, mikä kysymys kaipaa hallinnollista ratkaisua. Тов. Milonov halusi herättää huomiota käyttämällä tuollaista hirmusanaa, mutta syntyikin kummallisuus: että minä muka „hallinnollisessa järjestyksessä” liimaan nimilapun. Olen monesti puhunut siitä, että тов. Shljapnikov ja muut ovat moittineet kokouksissa minua siitä, että „terrorisoin” toisia syndikalismisanalla. Ja jossain väittelyssä, muistaakseni vuorityöläisten edustajakokouksessa, kun siitä mainittiin, vastasin тов. Shljapnikoville: „Aikaihmissiäkö te haluatte narrata?” Mehän, minä ja тов. Shljapnikov, olemme tunteneet toisemme monen monta vuotta, jo maanalaisen toiminnan ja maanpakolaisuuden ajoilta,— ja miten sitten voidaan sanoa, että luonnehtimalla erillisiä poikkeamia minä olen terrorisoinut jotakuta! Ja mitä tekemistä siinä on hallinnollisella määräilyllä, kun sanon „työläisopposition” kannanotoista, että ne ovat väärinä, että ne ovat syndikalismia?! Ja miksi тов. Kollontai kirjoittaa, että viljelen kevytmielisesti sanaa „syndikalismi”? Kun puhuu tuollaista, pitäisi se edes jossain määrin todistaa. Olen valmis oletamaan, että minun todisteeni on virheellinen ja тов. Kollontain väite on pätevämpi,— olen valmis uskomaan sen. Mutta kaivataan vaikkapa pientä todistetta — ei sanoja terrorisoinnista tai hallinnollisesta määräilystä (jota, ikävä kyllä, joudun toimiasemani vuoksi paljon harjoittamaan), vaan tarkkaa vastausta, joka kumoaa esittämäni syytöksen, että „työläisoppositio” on syndikalistinen poikkeama.



Esitin tuon syytöksen koko puolueen edessä — esitin sen vastuuntuntoisesti, ja se on julkaistu kirjasessa, jonka painos on 250 tuhatta kappaletta, ja kaikki ovat sen lukee-<sup>neet</sup> <sup>46</sup>. Ilmeisesti kaikki toverit valmistautuivat tähän edustajakokoukseen, ja kaikkien pitäisi tietää, että syndikalistinen poikkeama onkin juuri anarkistinen poikkeama ja että „työläisoppositio”, joka piiloutuu proletariaatin selän suojiin, onkin juuri pikkuporvarillista, anarkistista alkuvoimaisuutta.

On ilmeistä, että tuo alkuvoimaisuus vaikuttaa laajoihin joukkoihin, ja puolueen edustajakokouksessa on valaistu tätä tosiasiaa. Tov. Kollontain kirjanen ja tov. Shljapnikovin teesit osoittavat, että tuota alkuvoimaisuutta juurrutetaan elämään. Eikä tätä asiaa voida kuitata yksistään sillä, että tov. Shljapnikov puhuu, kuten aina muulloinkin, aito proletaarisesta luonteestaan.

Tov. Kollontai aloittaa kirjasensa näin: „Oppositioon kuuluu luokkakantaisesti järjestyneiden proletaarien, kommunistien, parhaimmisto”, luemme ensimmäiseltä sivulta. Vuorityöläisten edustajakokouksessa Siperian edustaja puhui jo siitä, että heillä oli herännyt samanlaisia kysymyksiä kuin Moskovassakin, ja tov. Kollontai viittaa siihen kirjasessaan:

„Meillä ei ollut aavistustakaan siitä, että Moskovassa on erimielisyttä ja käydään väittelyä ammattiliittojen tehtävistä”, sanoi Siperian edustaja vuorityöläisten edustajakokouksessa, „mutta meitä jo vaivasivat samat kysymykset, jotka teillä ovat nyt ratkaistavina.”

Ja edelleen:

„Työläisoppositio takana ovat proletaarijoukot eli tarkemmin sanoen: työläisoppositio on luokkakantaisesti yhteenliittynyt, luokkatietoinen ja luokkakantaisesti johdonmukainen teollisuusproletariatimme osa.”

Luojan kiitos, nyt siis tiedämme, että tov. Kollontai ja tov. Shljapnikov ovat „luokkakantaisesti yhteenliittyneitä, luokkatietoisia”. Mutta, toverit, kun puhutaan ja kirjoitetaan tuolla tavalla, niin siinäkin pitää olla jonkinlaiset rajat! Mainitun kirjasen 25. sivulla tov. Kollontai kirjoittaa — ja tämä on „työläisoppositio” teesien tärkeimpiä kohtia:

„Kansantalouden johdon järjestäminen kuuluu ammatillisiksi ja tuotannollisiksi liitoiksi yhdistettävien tuottajien yleisvenäläiselle edustajakokoukselle, ja nämä liitot valitsevat koko kansantaloutta johtavan keskuselimen.”

Tämä on sama „työläisopposition” teesi, jonka olen aina esittänyt väittelyssä ja lehdistössä. Ja minun on sanottava, että luettuani tämän teesin en ruvennut enää muita lukemaan, koska se olisi ollut ajan hukkaamista, sillä tämän teesin jälkeen on selvää, että tuo väki on jo sanottavansa sanonut, että tuo on pikkuporvarillista, anarkistista alkuvoimaisuutta ja että nyt, Kronstadtin tapahtumien valossa, tuo teesi kuulostaa vieläkin kummallisemmalta.

Puhuin kesällä Kominternin II kongressissa kommunistisen puolueen tehtäviä koskevan päätöslauselman merkityksestä. Tämä päätöslauselma on koko maailman kommunistisia työläisiä, kommunistisia puolueita yhdistävä päätöslauselma. Tämä päätöslauselma selittää kaiken. Merkitseekö se, että me karsinoimme puolueen erilleen koko työväenluokasta, joka epäilemättä toteuttaa diktatuuria? Siten ajattelevat eräät „vasemmistolaiset” ja hyvin monet syndikalistit, ja nykyään tuo mielipide on levinnyt kaikkialle. Tuo mielipide onkin juuri pikkuporvarillisen ideologian synnyttämä. „Työläisopposition” teesihän lyövätkorvalle Kominternin II kongressin päätöstä, joka koskee kommunistisen puolueen osuutta proletariaatin diktatuurin toteuttamisessa. Se juuri onkin syndikalismia, sillä — miettikääpä — on selvää, että proletariaattimme on suurimmalta osaltaan deklasoitunut, ennen kuulumattomat kriisit ja tehtaiden sulkemiset ovat johtaneet siihen, että ihmiset ovat paenneet nälänhätää, työläiset ovat yksinkertaisesti hylänneet tehtaat, heidän on pitänyt muuttaa maaseudulle ja he ovat lakanneet olemasta työläisiä. Emmekö me tätä tiedä ja emmekö näe, että ennen kuulumattoman vaikeat kriisit, kansalaissota, kaupungin ja maaseudun oikeiden keskinäissuhteiden rikkoutuminen ja viljan tuonnin keskeytyminen ovat johtaneet siihen, että suurissa tehtaissa valmistettuja joitakin pikku tuotteita, joitakin tupakansyöttimiä vaihdetaan viljaan, silloin kun työläiset kärsivät nälkää eikä viljaa tuoda? Emmekö ole nähneet sellaista Ukrainassa, emmekö ole nähneet sellaista Venäjällä? Kaikki tämä onkin sitä, mikä taloudellisesti juuri aiheuttaa proletariaatin deklasoitumista ja kiertämättömästi synnyttää ja nostaa esiin tässäkin porvarillis-anarkistisia tendenssejä.

Nyt, kun olemme kokeneet kaikki nuo onnettomuudet ja nähneet kaiken tuon elämässä, tiedämme, miten pirun vai-

keaa on taistella niitä vastaan. Kun Neuvostovalta oli ollut pystyssä kaksi ja puoli vuotta, esiinnyimme koko maailman edessä ja sanoimme Kommunistisessa Internationalessa, että proletariaatin diktatuuri ei ole mahdollista muutoin kuin kommunistisen puolueen toteuttamana. Anarkistit ja syndikalistit soimasivat meitä silloin hirveästi sanoen: „Katsokaas, mitä he luulevat,— proletariaatin diktatuurin toteuttamista varten tarvitaan kommunistinen puolue.” Mutta me sanoimme sen koko Kommunistisen Internationalen kuullen. Ja sen jälkeen luoksemme tulee „luokkatietoisia ja luokkakantaisesti yhteenliittyneitä” henkilöitä, jotka sanovat, että „kansantalouden johdon järjestäminen kuuluu tuottajien yleisvenäläiselle edustajakokoukselle” (tov. Kollontain kirjanen). „Tuottajien yleisvenäläinen edustajakokous” — mitä se sellainen on? Rupeammeko vielä hukkaamaan aikaa tuollaisiin puolueessa esiintyviin oppositioihin? Minusta tuntuu, että siitä väittelemine saa riittää! Kaikki nuo sanan- ja arvosteluvapautta koskevat järkeilyt, joita tuo koko kirjanen on kirjavanaan ja jotka ovat läpikäyviä kaikissa „työläisopposition” puheissa, muodostavat yhdeksän kymmenesosaa noiden melko sisällyksettömien puheiden sisällöstä,— kaikki nuo järkeilyt ovat samaa maata. Toverit, pitäähän puhua myös sanojen sisällöstä eikä yksinomaan sanoista. Meitä ei höynäydetä sellaisilla sanoilla kuin „arvosteluvapaus”. Kun huomautettiin, että puolueessa on taudin oireita, sanoimme, että tuo huomautus ansaitsee erikoisen suuren huomion: tuo tauti on epäilemättä olemassa. Auttakaa tuon taudin parantamisessa. Sanokaa toki, miten voitte sitä parantaa. Meiltä on mennyt melko paljon aikaa väittelyyn, ja minun on sanottava, että nyt on paljon parempi „väitellä kivääreillä” kuin opposition esittämällä teeseillä. Nyt ei tarvita oppositiota, toverit, aika ei ole sopiva! Joko tällä tai tuolla puolella, kivääri kourassa, muttei opposition parissa. Tämä johtuu objektiivisesta tilanteesta, sille ei mahda mitään. Nyt ei tarvita oppositiota, toverit! Ja luullakseni puolueen edustajakokouksen tulee tehdä sellainen johtopäätös, tehdä se johtopäätös, että oppositiosta tehdään nyt loppu, sille pannaan piste, olemme saaneet kylliksemme oppositiosta! (Suosionosoituksia.)

Tällä ryhmällä on jo kauan ollut oikeus arvostella vapaasti. Ja me kysymme nyt, puolueen edustajakokouksessa:

mitkä ovat arvostelunne tulokset ja mikä on sen sisältö, mitä olette arvostelullanne opettaneet puolueelle? Olemme valmiit ottamaan mukaan työhömme teistä ne, jotka ovat lähempänä joukkoja, lähempänä todella luokkakantaisesti yhteenliittyneitä ja täysin luokkatietoisia joukkoja. Jos тов. Osinski katsoo tämän poliittiseksi juonitteluksi, niin hän jää yksin, kun taas kaikki muut katsovat sen olevan tarkoituksenmukaista apua puolueen jäsenille. Meidän on todella autettava niitä, jotka todella elävät työläisjoukkojen keskuudessa, tuntevat lähemmin nuo joukot, ovat kokeneita ja voivat neuvoa Keskuskomiteaa. Ja nimittäkööt he itseään miten hyvänsä — se on samantekevää, — kunhan he vain auttavat meitä työssä, kunhan he eivät pelaa oppositiopeliä eivätkä puolusta hinnalla millä hyvänsä ryhmiä ja ryhmäkuntia, vaan ainoastaan auttavat meitä. Mutta jos he jatkavat oppositiopeliään, silloin puolueen pitää erottaa heidät puolueesta.

Ja kun toveri Kollontai tuolla kirjasensa mainitulla sivulla kirjoittaa lihavin kirjasimin „epäluottamuksesta työväenluokkaa kohtaan”, niin sillä tarkoitetaan, että he muka ovat oikea „työläis”-oppositio. Saman kirjasen 36. sivulla tuo ajatus on ilmaistu vieläkin selvemmin.

„Työläisoppositio’ ei pidä tehdä eikä se voikaan tehdä myönnytyksiä. Tämä ei merkitse, että kehoitettaisiin hajaannukseen...” „Ei. Oppositiolla on toinen tehtävä. Siinäkin tapauksessa, että se kärsii edustajakokouksessa tappion, opposition tulee jäädä puolueeseen ja askel askeleelta puolustaa tiukasti katsantokantaansa pelastaakseen puolueen ja oikean sen linjaa.”

„Siinäkin tapauksessa, että se kärsii edustajakokouksessa tappion”, — eikö olekin kaukonäköistä! (N a u r u a.) Suokaa anteeksi, mutta rohkenen omissa nimissäni vakuuttaa, että sitä puolueen edustajakokous ei tule sallimaan! (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Jokaisella on oikeus oikaista puolueen linjaa. Teille annettiin siihen kaikki mahdollisuudet.

Puolueen edustajakokouksessa asetettiin ehdoksi, ettei saisi antaa pienintäkään aihetta syytökselle, että me aiomme jonkun erottaa. Otamme mielihyvin vastaan kaiken avun, jota annetaan demokratismin toteuttamisen alalla. Mutta demokratismin ei toteuteta pelkillä korulauseilla, kun kansa on kiusaantunut. Pidettäköön tervetulleena jokaista, joka haluaa auttaa työssämme, mutta se on jo toista, kun sanotaan „en tee myönnytyksiä” ja ryhdytään pelastamaan

puoluetta jääden puolueeseen,— jäätte, jos teidät jätetään puolueeseen! (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Tässä asiassa meillä ei ole oikeutta jättää varaa millekään kaksimielisyyksille. On ehdottoman välttämätöntä saada työapua byrokratismin vastustamisessa, työapua demokratismiin puolustamisessa, apua lujemman yhteyden aikaansaamiseksi todellisiin työläisjoukkoihin. Tässä suhteessa voimme ja meidän pitää tehdä „myönnytyksiä”. Ja vaikka he sanoisivatkin meille, etteivät he tee myönnytyksiä, sittenkin toistamme: me teemme myönnytyksiä. Se ei ole lainkaan myönnytyksen tekoa, vaan työväenpuolueen auttamista. Siten saamme puolueen puolelle kaiken sen, mikä „työläisoppositiosta” on tervettä ja proletaarista, ja jäljelle jäävät „luokkatietoiset” syndikalististen puheiden laatijat. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Moskovassa mentiin tätä tietä. Moskovan kuvernementin marraskuun konferenssi päättyi siten, että istuttiin kahdessa huoneessa: tässä huoneessa toiset ja tuolla toiset. Se oli hajaannuksen alkua. Viimeksi pidetty Moskovan konferenssi sanoi: „Otamme „työläisoppositiosta” ne, jotka haluamme ottaa, emmekä niitä, jotka he haluavat antaa”, sillä tarvitsemme sellaisten apua, jotka ovat yhteydessä työläisjoukkoihin ja käytännössä opettavat meitä taistelemaan byrokratismia vastaan. Se on vaikea tehtävä. Luullakseni puolueen edustajakokouksen tulee ottaa varteen tuo moskovalaisten kokemus ja samaten järjestää tutkimukset, eikä yksinomaan tästä kysymyksestä, vaan tutkimukset on suoritettava päiväjärjestyksen kaikista kysymyksistä. Ja loppujen lopuksi niille, jotka sanovat, että he „eivät tee myönnytyksiä”, on sanottava: „Mutta puolue tekee myönnytyksiä”, työtä on tehtävä yksimielisesti. Tämän politiikan avulla seulomme „työläisoppositiion” terveet ainekset erilleen epäterveistä ja tuloksena on puolueen lujittuminen.

Katsokaas, täällä sanottiin, että tuotannon johdon pitää kuulua „tuottajien yleisvenäläiselle edustajakokoukselle”. Minun on vaikea löytää sanoja, joilla pitäisi vielä luonnehtia tätä typeryyttä, mutta lohdutan itseäni sillä, että kaikki täällä olevat puolueetyöntekijät ovat samalla myös neuvostotyöntekijöitä, jotka ovat tehneet vallankumouksellista työtä jo vuoden, kaksi, kolme. Heidän edessään tuota ei kannata edes arvostella. He lopettavat keskustelunkin sen vuoksi, että kuulevat tuollaisia puheita, sillä se on ikävää ja jonnin-

joutavaa — puhua kansantaloutta johtavasta „tuottajien yleisvenäläisestä edustajakokouksesta”. Tuollaista voitaisiin ehkä suositella maassa, jossa valtiovalta on jo vallattu, mutta ei ole vielä lainkaan ryhdytty työhön. Meillä siihen on jo ryhdytty. Ja on huvittavaa, että saman kirjasen 33. sivulla tapaamme tällaiset sanat:

„Työläisoppositio' ei ole niin moukkamainen, ettei se ottaisi huomioon tekniikan ja tekniikkaan perehtyneiden voimien suurta merkitystä...” „Se ei aio muodostaa omia, tuottajien edustajakokouksessa valittuja kansantalouden johtoelimiä ja sitten laskea hajalle kansantalousneuvostoja, pää- ja keskushallintoja. Ei, se aikoo tehdä toisin: alistaa nämä välttämättömät, teknillisesti arvokkaat johtokeskukset johtonsa alaisiksi, antaa niille teoreettisia tehtäviä, käyttää niitä hyväksi samalla tavalla kuin tehtailijat aikoinaan käyttivät hyväkseen tekniikan erikoistuntijain voimia.”

Tov. Kollontai ja tov. Shljapnikov sekä heitä seuraavat „luokkakantaisesti yhteenliittyneet” henkilöt... alistavat siis välttämättömän johtonsa alaisiksi kansantalousneuvostot ja pää- ja keskushallinnot — kaikenlaiset Rykovit, Noginit ynnä muut „mitättömyydet” — ja ryhtyvät antamaan näille teoreettisia tehtäviä! Sanokaa nyt, toverit, voiko tuon ottaa vakavalta kannalta. Jos teillä on ollut joitakin „teoreettisia tehtäviä”, miksi ette ole antaneet niitä? Mitä varten julistimme väittelyvapauden? Emme julistaneet sitä pelkkää sananvaihtoa varten. Sodan aikana sanoimme: „Emme jouda arvostelemaan, meitä odottaa Wrangel, jos teemme virheen, niin oikaisemme sen sillä, että annamme Wrangelille selkään.” Kun lopetimme sodan, alettiin meille huutaa: „Antakaa väittelyvapaus!” Kun kysymme: „Sanokaa, mitä virheitä olemme tehneet?”, meille sanotaan: „Ei pidä laskea hajalle kansantalousneuvostoja eikä päähallintoja, niille pitää antaa teoreettisia tehtäviä.” Miksi tov. Kiseljov, joka „luokkakantaisesti yhteenliittyneen” „työläisoppositioin” edustajana vuorityöläisten edustajakokouksessa jäi kannattajineen mitättömäksi vähemmistöksi, — miksei hän Kutomateollisuuden päähallinnon johdossa ollessaan opettanut meitä taistelemaan byrokratiaa vastaan? Miksi tov. Shljapnikov kansankomissaarina ollessaan ja tov. Kollontai samoin kansankomissaarina ollessaan eivät opettaneet meitä taistelemaan byrokratismia vastaan? Tiedämme itse, että meillä on byrokratismiin karstaa, ja me, jotka olemme lähimminkin tekemisissä tuon byrokraattisen koneiston kanssa, saamme kärsiä siitä. Allekirjoitamme paperin, entä miten se

pannaan täytäntöön? Miten sen tarkastaa, kun byrokraattinen koneisto on niin valtavan suuri? Jos tiedätte, miten sitä voidaan pienentää, niin olkaa hyvä ja sanokaa se meillemkin, hyvät toverit! Mielenne tekee väitellä, mutta ette esitä muuta kuin yleisiä lausuntoja. Sitä vastoin te harjoitate silkkää demagogiaa. Te sanotte: „Spesialistit tekevät vääryyttä työläisille, työtätekevien tasavallassa työläiset viettävät pakkotyöläisten elämää.” Tuo on silkkää demagogiaa!

Toverit, pyydän mitä hartaimmin teitä kaikkia lukemaan tämän kirjasen. „Työläisoppositiota” vastaan ei voi olla parempaa aineistoa kuin on tov. Kollontain kirjanen „Työläisoppositio”. Huomaatte, ettei kysymykseen todellakaan saa suhtautua sillä tavalla. Me kaikki tunnustamme, että bykratismi on kipeä kysymys, se on sanottu puolueemme ohjelmassakin. On hyvin helppo arvostella päähallintoja ja kansantalousneuvostoja, mutta kun arvostelette tuolla tavalla, niin puolueeseen kuulumattomat työläisjoukot käsitteivät sen siten, että ne on laskettava hajalle! Sen sieppaavat iskulauseekseen eserrätkin. Ukrainalaiset toverit kertoivat minulle, että heillä konferenssissa <sup>47</sup> vasemmistoeserrät muotoilivat ehdotuksensa kirjaimelleen samalla tavalla. Entä mitä ovat Kronstadtin päätöslauselmat? Ettekö ole kaikki niitä lukeneet? Näytämme ne teille: niissä puhutaan samaa. Sen vuoksi tähdensinkin Kronstadtin vaarallisuutta, kun tuo vaara piilee nimenomaan siinä, että näennäisesti ei kaivata muuta kuin vain pientä muutosta: „Lähtekööt bolshevikit pois”, „me hiukan parannamme valtaa”. Tätä kronstadtilaiset haluavat. Mutta kävi niin, että Savinkov saapui Rääveliin, että Pariisin lehdet kirjoittivat näistä tapahtumista jo kaksi viikkoa aikaisemmin ja että ilmaantui valkokenraali. Niin siinä kävi. Ja näin, samaan tapaan kuin tämä, ovat tapahtuneet kaikki vallankumoukset. Sen vuoksi sanommekin: koska se on pian edessämme, meidän on liityttävä yhteen voidaksemme vastata kivääreillä sellaiseen edesottamukseen, näyttipä se miten viattomalta hyvänsä,—niin kuin sanoin jo ensimmäisessä puheessani. „Työläisoppositio” ei vastaa tähän mitään, vaan sanoo: „Emme laske hajalle kansantalousneuvostoja, vaan ’alistasimme ne johtomme alaisiksi’.” „Tuottajien yleisvenäläinen edustajakokous” alistaa johtonsa alaiseksi Kansantalousneuvoston 71 päähallintoa! Minä kysyn, laskevatko he leikkiä vai mitä,

ja voiko tuollaisia ihmisiä ottaa vakavalta kannalta? Tuo on juuri pikkuporvarillista, anarkistista alkuvoimaisuutta, eikä vain työläisjoukkojen keskuudessa, vaan myös puolueessamme ja sitä emme voi missään tapauksessa sallia. Olemme eläneet kovin ylellisesti: olemme antaneet ihmisten esittää mitä yksityiskohtaisimmin mielipiteensä ja kuunnelleet heitä monta kertaa. Kun jouduin vuorityöläisten II edustajakokouksessa väittelemään tovereiden Trotskin ja Kiseljovin kanssa, tuli selvästi ilmi kaksi näkökantaa. „Työläisoppositio” sanoi: „Lenin ja Trotski liittyvät yhteen.” Trotski otti puheenvuoron ja sanoi: „Se, joka ei ymmärrä, että pitää liittyä yhteen, asettuu puoluetta vastaan; tietysti me liitymme yhteen, sillä olemme puoluemiehiä.” Kannatin häntä. Minun ja tov. Trotskin välillä oli tietenkin erimielisyyttä; ja kun Keskuskomiteassa muodostuu jokseenkin tasavertaiset ryhmät, puolue harkitsee ja päättää asian niin, että liitymme yhteen puolueen tahdon ja ohjeiden mukaisesti. Tällaisin lausunnon minä ja tov. Trotski menimme vuorityöläisten edustajakokoukseen sekä tulimme tänne, mutta „työläisoppositio” sanoo: „Emme tee myönnytyksiä, mutta jäämme puolueeseen.” Ei, se tempu ei onnistu! (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Sanon vielä kerran, että byrokratismin vastustamisessa meille on perin tervetullutta kaikkalainen työläisen antama apu, jos tuo työläinen, nimittäköönpä hän itseään miksi hyvänsä, haluaa vilpittömästi auttaa meitä. Tässä mielessä teemme „myönnytyksiä” (lainausmerkeissä sanottuna), esitettäköönpä meitä vastaan vaikka kuinka julkeita julkilausumia, teemme „myönnytyksiä”, sillä tiedämme, miten vaikea on tehdä työtä. Emme voi laskea hajalle kansantalousneuvostoja ja päähallintoja. Kun sanotaan, että me emme luota työväenluokkaan, että emme päästä työläisiä johtolimiini, niin se on silkkaa valhetta. Haemme esille ja otamme mielellämme vastaan jokaisen vähänkin hallintomieheksi kelpaavan työläisen ja kokeilemme häntä. Sillä jollei puolue luota työväenluokkaan eikä päästä työläisiä vastuunalaisille toimipaikoille, niin alas sellainen puolue — puhukaa vain suunne puhtaaksi! Sain jo, että se on valhetta: olemme menehtymäisillämme voimien puutteeseen ja otamme kaksin käsin vastaan pienimmänkin avun, jonka joku vähänkin toimielias henkilö — semmitenkin työläinen — meille antaa. Mutta meillä ei ole sellaisia. Tällä maaperällä ilmaantuu anarkiaa.



Tässä pitää tukea byrokratisminvastaista taistelua — ja siihen tarvitaan satoja tuhansia ihmisiä.

Tämä tehtävä, byrokratismiin vastustaminen, on esitetty ohjelmassamme erittäin pitkäaikaista työtä vaativaksi. Mitä pirstoutuneempaa talonpoikaisto on, sitä vähemmän voidaan välttää byrokratismia keskuksessa.

On helppo kirjoittaa tällaista: „Meillä puolueessa on siivotonta.” Käsitätte itsekkin, mitä neuvostokoneiston heikentäminen merkitsee silloin, kun ulkomailla on kaksi miljoonaa venäläistä emigranttia. Heidät hääti kansalaissota. He ovat suoneet meille sen onnen, että pitävät nyt istuntojaan Berliinissä, Pariisissa, Lontoossa ja kaikissa muissa pääkaupungeissa, paitsi meidän pääkaupungissamme. He tukevat sitä samaa järjestymätöntä ja hillitöntä voimaa, jota sanotaan pientuottajaksi, pikkuporvarillisiksi aineksiksi.

Me teemme kaiken, mitä voidaan tehdä byrokratismiin voittamiseksi nostamalla johtotyöhön työläisiä joukkojen keskuudesta, ja otamme tässä suhteessa vastaan kaikki käytännölliset neuvot. Ja vaikka tästä käytettäisiinkin sopimatonta sanaa „myönnytys”, kuten täällä on käytetty, niin epäilemätöntä on, että 99 prosenttia edustajakokouksen osanottajista sanoo tuosta kirjapahasesta huolimatta: „Mutta siitä huolimatta teemme ‚myönnytyksiä’ ja valloitamme kaiken, mikä on tervettä.” Astukaa työläisten rinnalle ja opettakaa, millä tavalla on taisteltava byrokratismia vastaan, jos tiedätte sen paremmin kuin me, älkääkää esiintykö siten, kuin Shljapnikov esiintyi. Tämä on asia, jolle ei saa viitata kintaalla. En kajoa hänen puheensa teoreettiseen puoleen, sillä sama asia on sanottu Kollontain kirjasessa. Puhun niistä tosiasioista, joita Shljapnikov esitti. Hän sanoi, että perunoiden annetaan mädätä, ja kysyi, miksei Tsjurupaa haasteta oikeuteen.

Mutta minä kysyn, miksei Shljapnikovia vedetä oikeuteen tuollaisten esiintymisten vuoksi. Puhummeko järjestyneessä puolueessa vakavissamme kurista ja yhtenäisyydestä vai olemmeko kronstadtilaistyyppisessä kokouksessa? Tuohan on kronstadtilainen, hengeltään anarkistinen fraasi, johon vastataan kiväärillä. Me olemme järjestyneitä puolueen jäseniä, olemme tulleet tänne oikomaan virheitämme. Jos тов. Shljapnikovin mielestä Tsjurupa olisi pitänyt haastaa oikeuteen, niin miksi Shljapnikov järjestyneenä puolueen jäsenenä ei ole valittanut asiasta Kontrollikomissiolle?

Sanoimmehan Kontrollikomissiota muodostaessamme: Keskuskomitea on ylikuormitettu hallinnollisella työllä, valitkaamme työläisten luottamusta nauttivia henkilöitä, joita ei kuormiteta liiaksi hallinnollisella työllä, ja käsitelköt he Keskuskomitean edestä valitukset. Tällä tavalla saatettiin kehittää arvostelua ja oikoa virheitä. Jos kerran Tsjurupa menetteli niin kovin väärin, miksei siitä valitettu Kontrollikomissiolle, vaan Shljapnikov tulee tänne, edustajakokoukseen, puolueen ja tasavallan arvovaltaisimman kokouksen eteen ja heittää syytöksen, että perunoiden annettiin mädätä, ja kysyy, miksi Tsjurupaa ei ole haastettu oikeuteen. Mutta minä kysyn, eikö sotalaitoksessakin tehdä virheitä, eikö ole hävitty taisteluja, jätetty matkan varrelle ajoneuvoja, omaisuutta? Pitäisikö siis tuollaiset sotilashenkilötkin vetää oikeuteen? Tov. Shljapnikov syyttää täällä sanoja, joihin hän ei itsekään usko ja joita hän ei voi näyttää toteen. Meillä mätänee perunoita. Tulee tietenkin olemaan paljon virheitä, koneisto ei meillä ole vielä kunnossa eikä liikennelaitos ole kunnossa. Mutta kun virheiden korjaamisen asemesta heitetään harkitsemattomasti tuollaisia syytöksiä ja vieläpä vahingoniloisesti, niin kuin eräät töverit ovat täällä jo huomauttaneet, kun vaaditaan vastusta siihen, miksi Tsjurupaa ei ole haastettu oikeuteen, niin pankaa oikeuteen meidät — Keskuskomitea. Pidämme tuollaista esiintymistä demagogisena. Pitää haastaa oikeuteen joko Tsjurupa ja meidät tai Shljapnikov, mutta näin ei saa tehdä työtä. Kun puoluetoverit esiintyvät siten kuin Shljapnikov täällä — ja hän esiintyy aina muissakin kokouksissa samalla tavalla, ja samanlainen henki on Kollontainkin kirjasessa, vaikei hän olekaan maininnut nimiä — niin sanomme: näin ei saa tehdä työtä, sillä tuo on demagogiaa, johon anarkistis-mahmolaiset ja kronstadt-laiset ainekset nojautuvat. Me molemmat olemme täällä puolueen jäseniä, molemmat olemme arvovaltaisen tuomioistuimen edessä, ja jos Tsjurupa on harjoittanut laittomuutta ja me, Keskuskomitea, salaamme sen, niin olkaa hyvä ja esittäkää selvä syytös älkääkää syytäkö sanoja, jotka jo huomenna leviävät täällä Moskovassa ja kielitään heti langatonta juorulennätintä pitkin porvaristolle; huomenna kaikki neuvostovirastojen juorukellot toistavat kädet leuan alla vahingoniloisina teidän sananne. Jos Tsjurupa on sellainen, jollaiseksi Shljapnikov häntä syyttää, jos hänet on

haastettava oikeuteen, niin kuin Shljapnikov vaatii, niin vakuutan, että noita sanoja on harkittava vakavasti; sellaisia syytöksiä ei heitellä niin vain. Tuollaisten syytöksien esittäjät joko pannaan pois puolueesta tai heille sanotaan: lähetämme sinut siihen ja siihen kuvernementtiin hankkimaan perunoita — katsomme sitten, mätäneekö siellä vähemmän perunoita kuin niissä kuvernementeissa, joita Tsjurupa johti.

---

## 4

**PAÄTÖSLAUSELMA TYÖLÄISTEN JA PUUTETTA  
KÄRSIVIEN TALONPOIKAIN ASEMAN PARANTAMISESTA <sup>48</sup>****ALUSTAVA LUONNOS**

Seitsenvuotisen sodan ja rappiotilan aiheuttamasta puutteesta ja kurjuudesta johtunut nääntymys sekä yllärasitus, jonka ovat aiheuttaneet ne miltei yli-inhimilliset voimainponnistukset, joita Venäjän työväenluokka on tehnyt viimeisten kolmen ja puolen vuoden kuluessa, ovat käyneet nykyään niin suuriksi, että ne vaativat Neuvostovaltaa ryhtymään kiireellisiin toimenpiteisiin.

VKP:n X edustajakokous vaatii sen vuoksi koko puoluetta, kaikkia puolue- ja neuvostolaitoksia kiinnittämään tähän kysymykseen mitä suurinta huomiota ja suunnittelemaan viipymättä useita toimenpiteitä työläisten aseman parantamiseksi ja heidän kurjuutensa lieventämiseksi hinnalla millä hyvänsä.

Edustajakokous hyväksyy Keskuskomitean ja Neuvostovallan päätöksen, jonka mukaan osa kultavarannosta myönnetään kulutustarvikkeiden ostoon työläisiä varten, ja vaatii soveltamaan tätä toimenpidettä laajemmassa mitassa ja muuttamaan heti vastaavasti impotti-(tuonti-)suunnitelmaamme.

Edustajakokous velvoittaa Keskuskomitean muodostamaan erikoisen keskuskomission, jonka tulee ryhtyä viipymättä toimenpiteisiin työläisten aseman parantamiseksi, ja järjestämään tämän komission niin, että se toimisi välittömästi toisaalta VKP:n KK:n ja Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston ja toisaalta Kansankomissaarien Neuvoston ja Työ- ja Puolustusneuvoston yhteydessä, jotta suunnitellut toimenpiteet voitaisiin toteuttaa mahdollisimman nopeasti ja työläiset itse voisivat valvoa näiden toi-

menpiteiden suorittamista. Tämän komission tulee muodostaa alakomissioita niihin hallintovirastoihin, jotka voivat ja joiden täytyy erikoisesti myöntyä siihen, että osa niiden henkilökunnasta ja varoista käytetään heti työläisten aseman parantamista tarkoittavien toimenpiteiden suorittamiseen (Ulkomaankaupan, Elintarvikeasiain ja Sota-asiain kansankomissariaatit, Valtion rakennustöitä johtava Korkeimman kansantalousneuvoston komitea<sup>49</sup>, Terveystieteiden kansankomissariaatti j.n.e.). Alakomissiot ovat välttämättömiä niin ikään kuvernementeissa, joihin on pääasiallisesti keskittynyt teollisuustyöläisiä. Edustajakokous antaa Keskuskomitean ja vastaavien hallintovirastojen puoluetyöntekijäin tehtäväksi laatia viipymättä näitä komissioita koskevan säädöksen.

Ottaen huomioon äärimmäisen puutteellisuuden, johon kato on saattanut talonpoikaiston ja jota varsin monissa tapauksissa on lisännyt armeijan kotiuttaminen, X edustajakokous antaa Keskuskomitean tehtäväksi ryhtyä Kansankomissaarien Neuvoston ja Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean kautta samantapaisiin toimenpiteisiin puutetta kärsivien talonpoikien aseman parantamiseksi rajoittumatta siihen, että Yleisvenäläinen TpKK on jo muodostanut komission tätä tarkoitusta varten.

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

---

## 5

PUHE AMMATTILIITOISTA  
MAALISKUUN 14 pnä<sup>50</sup>

Toverit, tänään tov. Trotski väitteli kanssani erittäin kohteliaasti ja moitti eli sanoi minun olevan ylettömän varovainen. Minun täytyy kiittää häntä tästä kohteliaisuudenosoituksesta ja ilmaista valitteluni sen johdosta, etten voi sanoa samaa hänestä. Minun on päinvastoin sanottava ystävääni varomattomaksi osoittaakseni, miten suhtaudutaan virheeseen, jonka vuoksi olen hukannut niin paljon aikaa ja jonka vuoksi nyt joudutaan jatkamaan keskustelua ammattiliittokysymyksestä eikä voida siirtyä käsittelemään päivänpolttavampia kysymyksiä. Tov. Trotski sanoi viimeisen sanansa ammattiliittoväittelykysymyksestä „Pravdassa” tammikuun 29 pnä 1921. Kirjoituksessaan „Erimielisyyksiä on, mutta miksi aiheutetaan sekaannusta?” hän väitti minun olevan syypää tuohon sekaannukseen ja asettavan kysymyksen, kuka sanoi ensimmäisenä: „ahaa”. Syytös kääntyy kokonaan Trotskia vastaan: juuri hän vierittää syynsä toisten niskoille. Koko alakertakirjoituksensa hän oli laatinut siltä pohjalta, että hän oli asettanut kysymyksen, mitä osaa ammattiliitot esittävät tuotannossa, ja että siitä oli puhuttava. Tuo ei pidä paikkaansa, erimielisyydet eivät aiheutuneet siitä, ei se tehnyt niitä kipeiksi. Ja niin ikävää kuin onkin toistaa väittelyn jälkeen, toistaa lukemattomia kertoja — tosin osallistuin väittelyyn vain kuukauden —, niin täytyy toistaa, ettei lähtökohtana ollut se, vaan „ravistelu”-tunnus, joka esitettiin marraskuun 2.—6. pidetyssä Ammattiliittojen viidennessä yleisvenäläisessä konferenssissa. Ja jo silloin kaikista niistä, joilta Rudzutakin päätöslauselmaehdotus ei ollut jäänyt huomaamatta — niiden joukkoon, joilta se jäi huomaamatta, kuului Keskuskomiteankin jäseniä, muun muassa minä —, näytti siltä, ettei ammattiliittojen tuotannossa esittämää osaa koskevassa kysymyksessä

ole erimielisyyksiä, mutta kolme kuukautta kestänyt väittely toi ne näkyviin; näitä erimielisyyksiä oli, ja ne ovat poliittinen virhe. Tov. Trotski syytti minua Bolshoi-teatterissa pidetyssä väittelytilaisuudessa, vastuunalaisten työntekijäin edessä siitä, että yritin estää väittelyn. Katson sen kiitokseksi: yritin estää väittelyn sellaisena, jollaiseksi se alkoi kehittyä, koska se oli raskaan kevään kynnyksellä vahingollinen. Vain sokeat saattoivat olla sitä näkemättä.

Tov. Trotski virnailee nyt, että minä kysyn, kuka sanoi ensimmäisenä: „ahaa”, ja ihmettelee, miksi moitin häntä siitä, ettei hän osallistunut valiokuntaan. Siksi, että sillä on suuri merkitys, tov. Trotski, erittäin suuri merkitys, koska kieltäytyminen osallistumasta ammattiliittovaliokuntaan oli KK:n kurin rikkomista. Ja kun siitä puhuu Trotski, niin häneltä se ei ole enää kiistelyä, vaan puolueen ravistelua ja sydämistymistä, on ollut äärimmäisyyksiä — tov. Trotski käyttää sanontaa „saatanallisuutta”. Mieleeni tuli eräs tov. Holzmännin sanonta — en siteeraa sitä, sillä sana „saatana” tuo mieleen jotain kauheaa, kun sen sijaan Holzmänn tuo mieleen jotain herttaista, — sen vuoksi tässä ei ole „saatanallisuutta”, mutta ei pidä unohtaa, että molemmin puolin tavataan mennä äärimmäisyyksiin, ja paljon hirveämpää on se, että eräät mitä herttaisimmat toverit ovat menneet eräissä suhteissa äärimmäisyyksiin. Mutta kun siihen lisätään vielä tov. Trotskin arvovalta ja kun hän esiintyy julkisesti joulukuun 25 p:nä ja sanoo, että edustajakokouksen pitää valita jompikumpi kahdesta tendenssistä, niin näitä sanoja ei voida antaa anteeksi! Nämä sanat ovat poliittinen virhe, jonka vuoksi käymme taistelua. Ja kun täällä naljaillaan sen johdosta, että neuvotteluja on pidetty kahdessa eri huoneessa, niin se on naiivia. Haluaisin nähdä naljaailijan, joka sanoo, että edustajain neuvottelut puoluekokouksessa on kielletty, etteivät äänet hajaantuisi. Se olisi tavatonta liioittelua. Tov. Trotski ja Tsektran \* tekivät sen poliittisen virheen, että asettivat kysymyksen „ravistelusta” ja asettivat sen aivan väärin. Se on poliittinen virhe eikä sitä ole tähän mennessä oikaistu. Kulkulaitoksesta on olemassa päätöslauselma<sup>51</sup>.

Mehän puhumme ammatillisesta liikkeestä, työväenluokan etujoukon suhtautumisesta proletariaattiin. Jos erotamme

\* Ks. 11. huomautusta. *Suom.*

joitakuita korkeista viroista, niin siinä ei ole mitään häpeällistä. Se ei häpäise ketään. Jos on tehty virhe, edustajakokous tunnustaa sen ja palauttaa ennalleen työväenluokan etujoukon ja työläisjoukkojen keskinäissuhteet ja keskinäisen luottamuksen. Sellainen on merkitykseltään „Kymmenen kanta”. Jos kohta tässä kannanottoja esittelevässä kirjasessa on sanontoja, joita voidaan muuttaa, jos kohta Trotski korostaa ja Rjazanov kehittelee tätä, niin se on pikku juttu. Kun puheessa sanotaan, ettei tuossa kirjassessa näy Leninin käsiä, sitä, että hän olisi tavalla tai toisella osallistunut sen laatimiseen, niin sanon, että olisin jo aikoja tullut hulluksi, jos minun olisi pitänyt osallistua omakätisesti tai puhelimitse kaikkeen, mitä joudun allekirjoittamaan. Sanon, että kun kerran Tsektran teki virheen — jokainenhan saattaa innostua —, niin työväenluokan etujoukon ja työläisjoukkojen keskinäissuhteen, keskinäisen luottamuksen aikaansaamiseksi virhe olisi pitänyt oikaista. Mutta kun tätä virhettä ryhdytään puolustelemaan, niin se synnyttää poliittisen vaaran. Ellemme olisi tehneet demokratisoinnin mielessä kaikkea mikä suinkin on mahdollista ottaen huomioon ne mielialat, joita täällä ilmentää Kutuzov, olisimme kärsineet poliittisen vararikon. Meidän pitää ennen kaikkea vakuuttaa ja sitten vasta pakottaa. Meidän pitää hinnalla millä hyvänsä ensin vakuuttaa ja sitten vasta pakottaa. Emme kyenneet saamaan laajoja joukkoja vakuuttamaan ja rikoimme etujoukon ja joukkojen oikeat keskinäissuhteet.

Kun sellaiset ihmiset kuin Kutuzov käyttävät osan asiallisesta puheenvuorostaan koneistossamme esiintyvän sietämättömän virkavaltaisuuden osoittamiseen, vastaamme: se on totta, valtiossamme on virkavaltaisuuden vikaa. Kehotamme myös puolueettomia työläisiä taistelemaan sitä vastaan. Ja minun täytyy sanoa täällä, että sentyyppiset toverit kuin Kutuzov pitää saada osallistumaan läheisemmin tähän työhön ja panna ylemmille toimipaikoille. Sellainen on kokemuksestamme seuraava opetus.

Mitä syndikalistiseen poikkeamaan tulee, niin riittää, kun sanoo pari sanaa Shljapnikoville, joka viittasi siihen, että „tuottajien yleisvenäläinen edustajakokous”, josta on sanottu kirjaimellisesti ja aivan selvästi heidän ryhmäohjelmassaan ja jonka Kollontai on vahvistanut, on muka puolustettavissa viittaamalla Engelsiin, — se on naurettavaa.



Engels puhuu kommunistisesta yhteiskunnasta. Siellä ei ole enää luokkia, siellä on tuottajia<sup>52</sup>. Entä onko meillä nykyään luokkia? On. Käydäänkö meillä nyt luokkataisteluja? Mitä vimmatuinta! Ja kun vimmatun luokkataistelun hetkellä tullaan ja sanotaan: „tuottajien yleisvenäläinen edustajakokous”, niin mitä muuta se on kuin syndikalistinen poikkeama, joka on tuomittava päättäväisesti ja lopullisesti? Näimme, että siinä kannanottomylläkkässä, joka meillä oli, yksinpä Buharinkin kompastui ehdokkaiden kolmasosaa koskevassa kysymyksessä. Toverit, puolueemme historiassa emme saa unohtaa tällaisia horjumisia.

Ja nyt, sikäli kuin „työläisoppositio” on puoltanut demokratiaa, sikäli kuin se on asettanut oikeita vaatimuksia, teemme kaiken mikä suinkin mahdollista sen kanssa lähentymiseksi, ja edustajakokouksen täytyy edustajakokouksena toimittaa tietty valikointi. Väitätte, ettemme taistele kylliksi virkavaltaisuutta vastaan,— tulkaa auttamaan meitä, tulkaa lähemmäs, auttakaa taistelemaan, mutta kun ehdotatte „tuottajien yleisvenäläistä edustajakokousta”, niin se ei ole marxilainen, kommunistinen kanta. Rjazanovin uutteruuden ansiosta „työläisoppositio” tulkitsee ohjelmaa väärin. Ohjelmassa sanotaan: „ammattiliittojen tulee päättyä lopulta siihen, että ne keskittävät tosiasiallisesti käsiinsä yhdeksi taloudelliseksi kokonaisuudeksi katsotun kansantalouden koko johdon”<sup>53</sup>. Shljapnikov, joka liioittelee kuten aina, arvelee, että meidän mukaan se tapahtuu 25 vuosisadan kuluttua. Ohjelmassa sanotaan: ammattiliittojen „tulee päättyä”, ja kun edustajakokous sanoo, että ne ovat päätyneet siihen, silloin tämä vaatimus on täytetty.

Toverit, kun edustajakokous ilmoittaa nyt koko Venäjän proletariaatin ja koko maailman proletariaatin edessä katsovansa „työläisoppositio” esittämät ehdotukset puolittain syndikalistiseksi poikkeamaksi, olen varma, että kaikki ne oppositioainekset, jotka ovat tosiproletaarisia, terveitä, seuraavat meitä, auttavat meitä saavuttamaan uudelleen joukkojen luottamuksen, joka on horjahtanut Tsektranin vähäisen virheen takia; yhteisvoimin voimme lujittaa ja tiivistää rivimme ja lähteä yksimielisinä vaikeaan taisteluun, joka meillä on edessä. Ja kun lähdemme siihen yksimielisinä, päättäväisinä ja lujina, voitamme tässä taistelussa. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

## 6

## ALUSTUS

ELINTARVIKEYLIJÄAMIEN LUOVUTUSVELVOLLISUUDEN  
KORVAAMISESTA LUONTOISVEROTUKSELLE,  
PIDETTY MAALISKUUN 15 pnä

Toverit, kysymys elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta verotuksella on ennen kaikkea ja pääasiallisesti poliittinen kysymys, sillä sen ydinsisältönä on työväenluokan suhtautuminen talonpoikaistoon. Tämän kysymyksen ottaminen päiväjärjestykseen merkitsee, että meidän on otettava uuden tai sanoisinko ehkä varovaisemman ja oikeamman lisäkäsittelyn ja tietyn uudelleentarkastuksen alaisiksi näiden kahden perusluokan suhteet, sillä koko vallankumouksemme tulevaisuuden määrää se, käyvätkö nämä luokat keskenään taistelua vai ovatko ne sovussa. Minun on tarpeetonta ryhtyä selittelemään yksityiskohtaisesti tällaisen uudelleentarkastuksen syitä. Kyllä te kaikki tiedätte varsin hyvin, mitkä etenkin sodan, rappio-tilan, kotiuttamisen ja äärettömän raskaan viljakadon aikaansaaman ja äärimmilleen kärjistyneen kurjuuden aiheuttamat tapahtumat ja mitkä seikat ovat tehneet talonpoikaiston aseman erittäin raskaaksi ja tukalaksi ja lisänneet väistämättömästi sen horjuntaa proletariaatin kannalta porvariston kannalle.

Pari sanaa tämän kysymyksen teoreettisesta merkityksestä eli sen käsittelemisestä teorian kannalta. Epäilemättä sellaisessa maassa, jossa väestön valtaenemmistönä ovat pienviljelijät, pientuottajat, sosialistinen vallankumous voidaan toteuttaa vain siten, että suoritetaan koko joukko erikoisia siirtymäkauden toimenpiteitä, jotka olisivat aivan tarpeettomia kehittyneen kapitalismin maissa, missä palkkatyöläiset ovat teollisuudessa ja maataloudessa valtaenemmistönä. Kehittyneissä kapitalistisissa maissa on vuosikymmenien kuluessa muodostunut maatalouden palk-

katyöläisten luokka. Vain tämä luokka voi olla yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja poliittisesti tukena, kun siirrytään välittömästi sosialismiin. Vain sellaisissa maissa, joissa tämä luokka on kyllin kehittynyt, voidaan siirtyä välittömästi kapitalismista sosialismiin eikä siihen tarvita erikoisia yleisvaltakunnallisia siirtymäkauden toimenpiteitä. Olemme korostaneet lukuisissa teoksissa, kaikissa puheissamme ja lehdistössämme, että Venäjällä asia on toisin, että Venäjällä teollisuustyöläiset muodostavat vähemmistön ja pienviljelijät valtaenemmistön. Tällaisessa maassa sosialistinen vallankumous voi voittaa lopullisesti vain ehdolla, että on olemassa kaksi edellytystä. Ensimmäinen edellytys on, että se saa ajoissa tukea jonkin yhden tai useiden kehittyneiden maiden sosialistisen vallankumouksen muodossa. Kuten tiedätte, olemme tehneet tämän edellytyksen hyväksi erittäin paljon aikaisempiin aikoihin verrattuna, mutta emme läheskään niin paljon kuin tarvitaan, jotta se muuttuisi todellisuudeksi.

Toinen edellytys on, että diktatuuriaan toteuttava eli valtiovaltaa käyttävä proletariaatti ja enemmistönä oleva talonpoikaisväestö sopivat keskenään. Tämä sopiminen on varsin laaja käsite, siihen sisältyy koko joukko toimenpiteitä ja asteita. Tässä yhteydessä on sanottava, että meidän on oltava kaikessa propaganda- ja agitaatiotyössämme rehellisiä. Meidän on keskuudessamme suhtauduttava hyvin tuomitsevasti niihin, jotka käsittävät politiikan pikkumaiseksi menettelyksi, joka toisinaan johtaa milteipä pettämiseen. Heidän virheensä on oikaistava. Luokkia ei käy pettäminen. Olemme tehneet kolmessa vuodessa hyvin paljon joukkojen poliittisen tietoisuuden kohottamiseksi. Eniten on joukkoja opettanut ankara taistelu. Meidän tulee — maailmankatsomustamme, vuosikymmenien mittaan kertynyttä vallankumouksellista kokemustamme ja vallankumouksemme antamia opetuksia vastaavasti — asettaa kysymykset suoraan: näiden kahden luokan edut ovat toisistaan eriäviä, pienviljelijä ei tahdo sitä, mitä tahtoo työläinen.

Tiedämme, että niin kauan kuin muissa maissa ei tapahdu vallankumousta, vain sopiminen talonpoikaiston kanssa voi pelastaa Venäjän sosialistisen vallankumouksen. Ja tämä onkin sanottava suoraan kaikissa kokouksissa ja painetussa sanassa. Emme saa missään tapauksessa yrittää salata mitään, vaan meidän on sanottava suoraan, että

talonpoikaisto ei ole tyytyväinen niihin suhteisiin, jotka ovat muodostuneet meidän ja sen välillä, että se ei halua senmuotoisia suhteita eikä tule elämään kauemmin tällä tavalla. Se on kiistatonta. Tämä talonpoikaiston tahto on tullut esiin selvästi. Se on valtavien työtätekevien väestöjoukkojen tahto. Meidän on otettava se huomioon, ja olemme kyllin tervejärkisiä poliitikkoja voidaksemme sanoa suoraan: tarkistakaamme talonpoikaiston suhteen harjoittamamme politiikka. Ei saa säilyttää tilannetta kauemmin sellaisena kuin se on ollut näihin asti.

Meidän pitää sanoa talonpojille: „Jos tahdotte mennä taaksepäin, jos tahdotte palauttaa täydellisesti voimaan yksityisomistuksen ja vapaan kaupan, niin se tietää, että luisutaan ehdottomasti ja väistämättömästi tilanherrojen ja kapitalistien vallan alaisuuteen. Sitä todistavat lukuisat historian ja vallankumousten antamat esimerkit. Jos asiaa ajatellaan vähänkin kommunistin aakkosten, kansantaloustieteen aakkosten kannalta, niin se todistaa tämän kiertämättömäksi. Ryhdytäänpä erittelemään. Kannattaako talonpoikaiston erkaantua proletariaatista niin, että luisutaan — ja annetaan koko maan luisua — takaisin kapitalistien ja tilanherrojen vallan alaisuuteen, vai ei kannata? Laskekaa, kannattaako, ja laskekaamme yhdessä.”

Ja luulemme, että jos lasketaan oikein, niin tulos on meille edullinen, vaikka tiedetäänkin proletariaatin ja pienviljelijäin taloudellisten etujen syvälle käypä ristiriitaisuus.

Niin vaikea kuin voimavaratilanteemme onkin, sittenkin täytyy ratkaista tämä tehtävä — tyydyttää keskivarakas talonpoikaisto. Talonpoikaisto on paljon keskivarakkaampaa kuin ennen, ristiriidat ovat tasoittuneet, maa on jaettu käyttöön paljon tasasuhtaisemmin, kulakkia on rajoitettu ja se on huomattavalta osaltaan pakkoluovutettu — Venäjällä enemmän kuin Ukrainassa, Siperiassa vähemmän. Mutta ylipäänsä tilastotiedot osoittavat aivan kiistattomasti, että maaseudulla on tapahtunut nivelloitumista, tasoittumista, t.s. jyrkkä kerrostuminen kulakeiksi ja viljelmiä omistamattomiksi on heikentynyt. Kaikki on muuttunut yhtäläisemmäksi, talonpoikaisto on muuttunut ylipäänsä keskivarakkaaksi.

Voimmeko tyydyttää tämän keskivarakkaan talonpoikaiston sellaisenaan kuin se on taloudellisine erikoisuuksineen ja taloudellisine perustoineen? Jos joku kommunisteista on

haaveillut, että pienviljelyn taloudellinen perusta, taloudellinen pohja voidaan muuttaa kolmessa vuodessa toisenlaiseksi, niin hän on tietenkin ollut haaveilija. Ja mitäpä tuota salata, että keskuudessamme on ollut paljon sellaisia haaveilijoita. Eikä siinä ole mitään erikoisen pahaa. Miten sosialistinen vallankumous olisi voitu aloittaa tällaisessa maassa ilman haaveilijoita? Käytäntö on luonnollisesti osoittanut, kuinka äärettömän suuri merkitys voi olla mitä erilaisimmilla maan yhteisviljely-yrityksillä ja -aloitteilla. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että sellaisinaan nuo yritykset ovat näyttelleet myös kielteistä osaa, silloin kun maaseudulle ovat lähteneet järjestämään kommuuneja, yhteistalouksia henkilöt, joilla on ollut mitä parhaimmat aiomukset ja pyrkimykset, mutta jotka eivät ole osanneet hoitaa taloutta, koska heillä ei ole ollut kokemusta yhteistalouden hoidosta.

Tiedätte varsin hyvin, kuinka paljon on ollut tällaisia tapauksia. Toistan, ettei siinä ole mitään kummallista, sillä pienviljelijän uudestikasvattaminen, hänen mentaliteettinsa ja tottumustensa muovaaminen toisenlaisiksi on tehtävä, joka vaatii monien sukupolvien ajan. Pienviljelijän osalta tämän ongelman ratkaisemisen, hänen mentaliteettinsa, niin sanoakseni, tervehtyttämisen tekee mahdolliseksi vain aineellinen perusta, tekniikka, traktorien ja muiden koneiden laajamittainen käyttö maanviljelyksessä, laajamittainen sähköistäminen. Se muuttaisi pienviljelijän perin juurin ja tavattoman nopeasti. Kun sanon, että tarvitaan monien sukupolvien aika, niin se ei merkitse, että tarvitaan vuosisatoja. Käsitätte vallan hyvin, että sellainen tehtävä kuin traktorien ja muiden koneiden saanti ja tavattoman laajan maan sähköistäminen vaatii joka tapauksessa vähintään vuosikymmeniä. Sellainen on todellinen tilanne.

Meidän on pyrittävä tyydyttämään talonpoikien vaatimukset; talonpoikia ei ole tyydytetty, he ovat tyytymättömiä ja aiheellisesti kylläkin eivätkä he voikaan olla tyytyväisiä. Meidän on sanottava heille: „Niin, tällainen tilanne ei voi jatkua kauemmin.” Miten talonpoika tyydytetään ja mitä hänen tyydyttämisensä merkitsee? Mistä voimme saada vastauksen kysymykseen, miten hänet on tyydytettävä? Tietenkin juuri samoista talonpoikien vaatimuksista. Tunemme nuo vaatimukset. Mutta meidän täytyy tarkastaa ne, eritellä taloustieteen kannalta kaikki, mitä tiedämme

maanviljelijän taloudellisista vaatimuksista. Kun perhedymme asiaan, sanomme oitis itsellemme: pienviljelijän tyydyttämiseen tarvitaan varsinaisesti kahta seikkaa. Ensinnäkin tarvitaan tiettyä kauppavaihdon vapautta, yksityisen pienyrittäjän vapautta, ja toiseksi täytyy saada tavaroita ja elintarvikkeita. Mitä vaihtovapautta se on, ellei ole mitään vaihdettavaa, ja mitä kauppavapautta se on, ellei ole mitään myytävää! Asia jää paperille, mutta luokkia ei tyydytetä paperilla, vaan aineellisilla hyödykkeillä. Nämä kaksi ehtoa on käsitettävä perin pohjin. Tuonnempana puhumme jälkimmäisestä ehdosta, siitä, miten saamme tavaroita, pystymmekö niitä saamaan. Mutta nyt täytyy pysähtyä tarkastelemaan ensimmäistä ehtoa, vaihtovapautta.

Mitä on vaihtovapaus? Vaihtovapaus on kauppavapautta, ja kauppavapaus tietää palaamista kapitalismiin. Vaihtovapaus ja kauppavapaus tietävät eri pienyrittäjien välistä tavaravaihtoa. Jokainen meistä, joka on perehtynyt vaihtokäsitteen marxilaisuuden aakkosiin, tietää, että tämän vaihdon ja kauppavapauden väistämättömänä seurauksena on tavarantuottajain jakautuminen pääoman omistajiksi ja työkäsiä omistajiksi, jakautuminen kapitalisteiksi ja palkkатыöläisiksi, t.s. se, että pystytetään jälleen kapitalistinen palkkaorjuus, joka ei tipahda taivaasta, vaan syntyy kaikkialla maailmassa nimenomaan maanviljelijäin tavarataloudesta. Tiedämme sen teoreettisesti varsin hyvin, eikä Venäjällä sitä ole voinut olla havaitsematta kukaan, joka on tarkkaillut pienviljelijän elämää ja taloudellisia olosuhteita.

Herää kysymys: mitenäs se on, voiko kommunistinen puolue tunnustaa kauppavapauden, myöntää sen? Eikö tässä ole sovittamattomia ristiriitoja? On vastattava, että käytännöllisesti kysymyksen ratkaiseminen on tietenkin tavattoman vaikeaa. Arvaan jo etukäteen ja tiedän tovereiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella, että teille jaetussa alustavassa luonnoksessa, joka koskee elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden korvaamista verotuksella, herättää eniten kysymyksiä ja oikeutettuja, väistämättömiä kysymyksiä se, että vaihto sallitaan paikallisen taloudellisen kierron puitteissa. Tämä on sanottu 8. pykälän lopussa. Mitä se merkitsee, millaiset ovat nuo puitteet, miten se tapahtuu? Jos joku luulee saavansa vastauksen tähän kysy-

mykseen tässä edustajakokouksessa, niin hän erehtyy. Vastauksen tähän kysymykseen saamme lainsäädännöltämme, meidän tehtävämme on vain määrätä periaatelinja, esittää ohjelause. Puolueemme on hallitseva puolue, ja puolueen edustajakokouksen päätös on velvoittava koko tasavallalle, ja täällä meidän tulee ratkaista tämä kysymys periaatteessa. Meidän pitää ratkaista tämä kysymys periaatteessa, saattaa se talonpoikaiston tietoon, sillä kylvöaika on kynnyksellä. Ja edelleen meidän on pantava liikkeelle koko koneistomme, kaikki teoretikkomme, koko käytännöllinen kokemuksemme harkitaksemme, miten se on tehtävä. Voidaanko tehdä niin teorian kannalta puhuen, voidaanko pienviljelijöille myöntää jälleen tietty kauppavapaus, kapitalismin vapaus, horjuttamatta siten proletariaatin valtiollisen vallan perustuksia? Voidaanko se tehdä? Voidaan, jos noudatetaan kohtuutta. Jos pystyisimme saamaan edes jonkin verran tavaroita ja jos ne olisivat valtion, valtiollista valtaa käyttävän proletariaatin hallussa, ja voisimme saattaa ne vaihdon piiriin, niin valtiona lisäisimme valtiolliseen valtaamme taloudellisen vallan. Näiden tavaroiden saattaminen vaihdon piiriin elvyttäisi pienviljelyä, joka on nykyään hirvittävässä lamatilassa vaikean sota-ajan ja hävityksen vuoksi ja siksi, ettei ole mahdollisuuksia laajentaa pienviljelyä. Niin kauan kuin pienviljelijä pysyy pienviljelijänä, hänellä pitää olla hänen taloudellista perustaansa, t.s. yksilöllistä pientaloutta, vastaava kiihoke, sysäys, innote. Tässä ei päästä mihinkään paikallisen kauppavaihdon vapaudelta. Jos tämän vaihdon avulla valtio saa teollisuustuotteita vastaan tietyn vähimmäismäärän viljaa, joka riittää kaupunkien, tehtaiden, teollisuuden tarpeisiin, silloin taloudellinen kierto palautuu siten, että valtiovalta säilyy proletariaatin käsissä ja lujittuu. Talonpoikaisto vaatii näyttämään sille käytännössä, että työläinen, jonka hallussa on tehtaot, teollisuus, kykenee järjestämään työläisen ja talonpoikaiston välisen kauppavaihdon. Ja toisaalta valtava maatalousmaa, jossa on huonot kulkutiet ja äärettömän laajat alueet erilaisine ilmastoineen, erilaisine maatalousoloineen j.n.e., edellyttää kiertämättömästi tiettyä paikallisen maatalouden ja paikallisen teollisuuden kauppavaihdon vapautta kunkin paikkakunnan mitassa. Tässä suhteessa olemme tehneet hyvin paljon virheitä menemällä liian pitkälle: olemme menneet liian

pitkälle kaupan ja teollisuuden kansallistamisessa ja paikallisen kauppavaihdon kieltämisessä. Onko se ollut virhe? Epäilemättä.

Tässä suhteessa olemme tehneet paljon suoranaisia virheitä, ja olisi mitä pahin rikos olla tässä kohdassa näkemättä ja käsittämättä, ettemme ole noudattaneet kohtuutta, ettemme ole tienneet, miten sitä on noudatettava. Mutta myös tähän on meillä ollut pakottavia syitä: olemme tähän asti eläneet niin ankaran, ennen kuulumattoman raskaan sodan aikaa, ettei meillä ole ollut muuta neuvoa kuin toimia sotilaallisesti myös talouselämän alalla. Ja oli ihme, että köyhdytetty maa kesti tuollaisen sodan, eikä tuo ihme tipahnut taivaasta, vaan sen saivat aikaan työväenluokan ja talonpoikaiston taloudelliset edut, työväenluokan ja talonpoikaiston joukkoinnostus; tämä ihme auttoi torjumaan tilanherrat ja kapitalistit. Mutta samalla on ilmeinen tosiasia, että olemme menneet pitemmälle kuin teoreettisesti ja poliittisesti oli välttämätöntä, eikä sitä pidä salata agitatio- ja propagandatoiminnassamme. Voimme sallia melko laajassa mitassa vapaan paikallisen kauppavaihdon, eikä se horjuta, vaan lujittaa proletariaatin valtiovaltaa. Miten tämä on tehtävä, se on käytännön asia. Minun tehtäväni on todistaa teille, että teoreettisesti se on ajateltavissa. Valtiollista valtaa käyttävä proletariaatti, jos sillä on joi-tain aineellisia varoja, voi aivan hyvin antaa ne vaihdon piiriin ja siten jossain määrin tyydyttää keskivarakkaan talonpojan, tyydyttää hänet paikallisen taloudellisen kierron perusteella.

Nyt muutama sana paikallisesta taloudellisesta kierrosta. Aluksi minun täytyy kajota osuustoimintakysymykseen. Paikallisessa taloudellisessa kierrossa me tietenkin tarvitsemme osuuskauppaa, joka on meillä kovin tyrehdyksissä. Ohjelmamme tähdentää, että paras jakelukoneisto on kapitalismilta peritty osuuskauppakoneisto, että tämä koneisto on säilytettävä. Se on sanottu ohjelmassa. Olemmeko täytäneet tämän vaatimuksen? Varsin puutteellisesti, ja osaksi se on jäänyt tyyten täyttämättä, taaskin osittain virheiden vuoksi, osittain sotilaallisista syistä. Erottelemalla yritteliäämmät, taloudellisessa suhteessa kehittyneemmät ainekset osuustoiminta nosti esiin politiikassa menshevikit ja eserrät. Tämä on kemian laki, sille ei mahda mitään! (Naurua.) Menshevikit ja eserrät ovat ihmisiä, jotka



tietoisesti tai tietämättään ennallistavat kapitalismia ja auttavat Judenitsheja. Sekin on laki. Meidän on taisteltava heitä vastaan. Sodassa sodan tavalla: meidän oli puolustauduttava ja me puolustauduimme. Mutta voidaanko tilanne säilyttää ehdottomasti nykyisellään? Ei voida. Ja olisi eittämättömästi virheellistä sitoa siten kätensä. Juuri siitä syystä ehdotan hyväksyttäväksi osuustoimintakysymyksestä hyvin lyhyen päätöslauselman, jonka luen:

„Koska VKP:n IX edustajakokouksen päätöslauselma osuustoimintaan suhtautumisesta lähtee siitä, että tunnustetaan periaatteeksi elintarvikeylijiäämien luovutusvelvollisuus, joka nyt korvataan luontoisverotuksella, VKP:n X edustajakokous päättää:

Mainittu päätöslauselma kumotaan.

Edustajakokous antaa Keskuskomitean tehtäväksi laatia ja viedä läpi puolue- ja neuvostolinjaa päätökset, jotka parantavat ja kehittävät osuuskuntien rakennetta ja toimintaa VKP:n ohjelman mukaisesti ja vastaavat elintarvikeylijiäämien luovutusvelvollisuuden korvaamista luontoisverotuksella.”<sup>54</sup>

Enhkä sanotte tämän olevan epämääräistä. Niin on, ja sen pitääkin olla tietyssä määrin epämääräistä. Miksi pitää olla? Siksi, että ennen kuin se voi olla täysin selvää, täytyy tietää lopullisesti, mitä teemme vuoden mittaan. Kuka sen tietää? Kukaan ei tiedä eikä voikaan tietää.

Mutta IX edustajakokouksen päätöslauselma sitoo kädet, se sanoo: „alistetaan Elintarvikeasiain komissariaatille”. Elintarvikeasiain komissariaatti on erinomainen laitos, mutta poliittisesti on ilmeisen virheellistä alistaa osuuskauppa ehdottomasti sen alaiseksi ja sitoa omat kädet, kun ollaan ottamassa toinen suhde pienviljelijöihin. Meidän tulee antaa uuden Keskuskomitean tehtäväksi suunnitella ja määritellä tietyt toimenpiteet ja muutokset, tarkistaa, missä menemme eteenpäin ja missä peräännyimme, missä määrin tämä on tarpeen, miten on valvottava valtiollisia etuja, kuinka paljon on höllennettävä, jotta helpottaisi, ja miten on tarkastettava kokemuksen tulokset. Teoreettisesti puhuen meillä on tässä suhteessa edessämme koko joukko väliasteita, siirtymäkauden toimenpiteitä. Yksi asia on meille selvä: IX edustajakokouksen päätöslauselma edellytti, että tulemme kulkemaan eteenpäin suoraa linjaa. Osoittautui niin kuin vallankumousten historiassa on tavan

takaa osoittautunut, että eteneminen on tapahtunut mutkittellen. Teemme poliittisen virheen, jos sidomme kätemme sellaisella päätöslauselmalla. Kumotessamme päätöslauselman sanomme, että on pidettävä ohjeena ohjelmaa, jossa korostetaan osuustoimintakoneiston merkitystä.

Kumotessamme päätöslauselman sanomme: mukautukaa siihen, että elintarvikeyli jäämien luovutusvelvollisuus korvataan verotuksella. Mutta milloin sen teemme? Emme ennen sadon korjuuta, t.s. muutaman kuukauden kuluttua. Toimitetaanko se kaikilla seuduilla samalla tavalla? Ei missään tapauksessa. Olisi mitä typerintä menetellä saman kaavan mukaan, soveltaa tiettyä kaavaa Keski-Venäjän, Ukrainan ja Siperian suhteen. Ehdotan vietäväksi läpi edustajakokouksen päätöslauselmana tämän vapaata paikallista kauppavaihtoa koskevan perusajatuksen. Ajattelen, että tämän jälkeen seuraa lähipäivinä ehdottomasti kirje Keskuskomitealta, joka sanoo ja sanoo tietenkin paremmin kuin minä nyt: älkää rikkoko mitään, älkää kiirehtikö, älkää hosuko, menetelkää niin, että tyydytetään mahdollisimman täydellisesti keskivarakas talonpoikaisto loukkaamatta proletariaatin etuja. Kokeilkaa yhtä ja toista, tutkikaa käytännössä, kokemuksen nojalla, sitten kertokaa meille ja sano-kaa, missä olette onnistuneet, ja me muodostamme erikoisen valiokunnan tai montakin valiokuntaa, jotka ottavat saadut kokemukset huomioon. Tämä on varsin tärkeä kysymys, sillä rahankierto on sellainen seikka, joka tarkastaa erinomaisesti, onko kauppavaihto maassa tyydyttävää, ja silloin kun kauppavaihto ei tapahdu oikealla tavalla, raha muuttuu tarpeettomiksi paperipalasiiksi. Voidaksemme sittemmin edistyä kokemukseen nojaten meidän on tarkastettava kymmenen kertaa toimenpiteet, joihin olemme ryhtyneet.

Meiltä kysytään, halutaan tietää: mistä saadaan tavaraa? Vapaa kauppahan edellyttää, että on tavaraa, ja talonpojat ovat varsin viisasta väkeä, he osaavat tehdä suurenmoisesti pilkkaa. Voimmeko nyt saada tavaraa? Nyt voimme, sillä taloudellinen asemamme on kansainvälisessä mitassa parantunut erittäin suuresti. Me taistelemme kansainvälistä pääomaa vastaan, joka tasavaltamme nähdessään sanoi: „Nuo ovat rosvoja, krokotiileja” (muuan englantilainen taiteilijatar kertoi minulle kuulleensa erään mitä vaikutusvaltaisimman poliitikon sanoneen kirjaimelleen näin).

Koska nuo ovat krokotiileja, niin niitä ei voida muuta kuin halveksia. Ja se oli kansainvälisen pääoman ääni. Se oli luokkavihollisen ääni ja luokkavihollisen kannalta katsoen oikein. Kuitenkin tuollaisten johtopäätösten paikkansapitävyys on tarkastettava käytännön pohjalta. Kun kerran olet yleismaailmallinen, mahtava voima, yleismaailmallinen pääoma, kun kerran sanot: „krokotiili” ja käytettävissäsi on kaikki teknilliset välineet, niin yritä, ammu meidät! Mutta kun se yritti, niin kävikin siten, että siihen itseensä koski kipeämmin. Siksipä pääoma, jonka on pakko ottaa huomioon reaalinen poliittinen ja taloudellinen elämä, sanoo: „Pitää käydä kauppaa.” Se on mitä suurin voittomme. Samalla ilmoitan teille, että meille on tehty kaksi lainatarjousta, yhteensä lähes sadan miljoonan kultaruplan arvosta. Kultaa meillä kylläkin on, mutta sitä ei voida myydä, sillä se on tavaraa, jota ei voida syödä. Kaikki ovat joutuneet tavattoman rappiolle, sota on pannut kaikissa maissa kapitalistivaltioiden väliset valuuttasuhteet uskomattoman sekaisin. Sitä paitsi kaupan käynti Euroopan kanssa vaatii laivastoa, sitä meillä ei ole. Laivasto on vihamiestemme hallussa. Ranskan kanssa emme ole solmineet mitään sopimusta, Ranska on sitä mieltä, että olemme sille velkaa, niin että laiva kuin laiva — „anteeksi, se on minun”. Vihamiehillämme on sotalaivasto, meillä ei ole. Sellainen on tilanne, jonka vallitessa olemme tähän mennessä voineet realisoida kultaa pienen, mitättömän, naurettavan pienen määrän. Nyt kapitalistipankkiirit ovat tehneet kaksi tarjousta sadan miljoonan suuruisen lainan realisoinnista. Tuo pääoma perii tietenkin ryöstökorot. Mutta tähän saakka he eivät ole yleensä puhuneet tällaisista asioista, tähän saakka he ovat sanoneet: „Ammun sinut ja otan ilmaiseksi.” Nyt kun he eivät voi ampua, he ovat valmiit käymään kauppaa. Voidaan sanoa, että kauppasopimuksen solmiminen Amerikan ja Englannin kanssa on nyt hyvällä tolalla; samoin on toimilupien laita. Sain eilen vielä kirjeen täällä oleskelevalta mister Vanderlipilta, joka esittää koko joukon valituk- sia ja samalla koko joukon toimilupia ja lainaa koskevia suunnitelmia. Hän edustaa mitä afäärihenkisintä finanssi- pääomaa ja on yhteydessä Pohjois-Amerikan länsivaltioihin, jotka suhtautuvat Japaniin muita vihamielisemmin. Näin muodoin tavarain saanti on taloudellisesti mahdollista.

Se on eri kysymys, miten osaamme sen tehdä, mutta tietty mahdollisuus on olemassa.

Toistan, että sentyyppiset taloudelliset suhteet, jotka ylhäällä ilmenevät ulkomaisen kapitalismin kanssa liittoutumisena, suovat proletariaatin valtiovallalle mahdollisuuden olla alhaalla vapaasti kauppavaihdossa talonpoikaiston kanssa. Tiedän — ja olen jo joutunut puhumaan tästä —, että tämä on antanut aihetta eräänlaiseen pilkantekoon. Moskovassa on kokonainen sivistyneistö- ja byrokraattikerros, joka yrittää luoda „yleistä mielipidettä”. Se on alkanut ilkamoida: „Sellainen siitä kommunismista on tullut! Se on kuin ihminen, jolla on raajoina kainalosauvat ja kasvojen asemesta pelkkä kääre, joten kommunismi jää piilokuvaksi.” Olen kuullut riittävästi tällaisia sutkauksia, mutta ne ovat joko byrokraattien sepittämiä tai harkitsemattomia! Sodasta Venäjä selvisi sellaisessa kunnossa, että sen tila muistutti lähinnä puolikuoliaaksi piestyn ihmisen tilaa: Venäjää oli hakattu seitsemän vuotta, luojan kiitos, että se kykenee kulkemaan edes kainalosauvojen varassa! Sellaisessa tilassa me olemme! Jos luullaan, että voimme selviytyä siitä kainalosauvoista, niin ei käsitetä mitään! Niin kauan kuin muissa maissa ei ole vallankumousta, asemmamme parantaminen vaatii vuosikymmeniä, eikä tässä tapauksessa ole sääli luovuttaa satojen miljoonien, ei miljardienkaan arvosta äärettömiä rikkauksiamme, rikkaita raaka-ainelähteitämme, kunhan vain saamme apua kehittyneemmältä suurokapitalismilta. Sittemmin palautamme kaiken runsain mitoin takaisin. Äärettömän rappiolla olevassa maassa, jossa väestön valtaenemmistönä on talonpoikaisto, mikä samaten on taloudellisesti rappiutilassa, proletariaatti ei voi säilyttää valtaansa ilman pääoman apua, josta pääoma kiskoo tietenkin monen sadan prosentin korot. Tämä täytyy käsittää. Ja tämän vuoksi on joko hyväksyttävä tämäntyyppiset taloudelliset suhteet tai emme saa mitään. Se, joka asettaa kysymyksen toisin, ei ymmärrä käytännöllisestä taloudenhoidosta kerrassaan mitään ja kuittaa asian jollakin sutkauksella. On myönnettävä se tosiasia, että joukot ovat liikarasittuneita ja nääntyneitä. Seitsemän sotavuotta, kuinka suuresti niiden täytyykään tuntua meillä, kun kehittyneissä maissa neljä sotavuotta antaa vielä nytkin tietää itsestään?!

Meillä, takapajuisessa maassamme työläiset, jotka ovat joutuneet tekemään ennen näkemättömiä uhrauksia, sekä talonpoikaisjoukot ovat seitsemän vuotta jatkuneen sodan jälkeen suorastaan näännöksissä. Tuo niiden nääntymys, niiden tila on miltei täydellistä toimintakyvyttömyyttä. Nyt tarvitaan hengähdyshetkeä talouden alalla. Aioimme käyttää kultavarannon tuotantovälineisiin. Parasta olisi valmistaa koneita, mutta ostamallaakin niitä saisimme kuntoon tuotantomme. Tätä varten tarvitaan kuitenkin työläistä, tarvitaan talonpoikaa, jotka kykenevät tekemään työtä; mutta useimmassa tapauksessa he eivät pysty työhön: he ovat nälän näännyttämiä ja liikarasittuneita. Heitä täytyy tukea, täytyy käyttää kultavaranto kulutustarvikkeisiin vastoin aikaisempaa ohjelmaamme. Aikaisempi ohjelmamme oli teoreettisesti oikea, mutta käytännöllisesti sitä ei voitu toteuttaa. Luen toveri Lezhavalta saamani selityksen. Näemme siitä, että satojatuhansia puutia erilaisia elintarvikkeita on jo ostettu ja on kiireesti tulossa Liettuasta, Suomesta ja Latviasta. Tänäpäin saatiin tieto, että Lontoossa on allekirjoitettu sopimus 18,5 miljoonan hiilipuudan ostamisesta; päätimme ostaa hiiltä voidaksemme elvyttää Pietarin teollisuuden ja kutomateollisuuden. Kun hankimme tavaroita talonpojalle, se on tietenkin ohjelman rikkomista, se on suunnasta poikkeamista, mutta on annettava hengähdys hetki, sillä kansa on niin rasittunutta, ettei se muuten kykene tekemään työtä.

Minun pitää mainita vielä yksilöllisestä tavaravaihdosta. Kun puhumme vaihtovapaudesta, se tarkoittaa yksilöllistä tavaravaihtoa, t.s. kulakkien suosimista. Miten on meneteltävä? Ei pidä sulkea silmiä näkemästä, että elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaaminen verotuksella tietää sitä, että kyseisestä järjestelmästä alkaa kasvaa kulakistoa vielä enemmän kuin tähän asti. Sitä alkaa kasvaa siellä, missä se aikaisemmin ei ole voinut kasvaa. Tätä vastaan ei kuitenkaan pidä taistella kielto-toimenpiteiden avulla, vaan valtion yhtymien ja ylhäältä-käsin suoritettavien valtakunnallisten toimenpiteiden avulla. Jos voit antaa talonpoikaistolle koneita, niin nostat sen jaloilleen, ja kun annat koneita tai suoritat sähköistämisen, niin kymmenet ja sadat tuhannet pienkulakit tuhoutuvat. Niin kauan kuin et voi tätä tehdä, anna tietty määrä tavaraa. Jos tavara on sinun hallussasi, säilytät valtasi,

mutta jos jätät käyttämättä, hylkää tarjoutuneen tilaisuuden, jos lyöt laimin tällaisen mahdollisuuden, se merkitsee, että teet täysin mahdottomaksi kauppavaihdon, se merkitsee, ettei tyydytetä keskivarakasta talonpoikaista eikä sen kanssa voida sitten elää sovussa. Venäjän talonpoikaisto on muuttunut keskivarakkaammaksi eikä ole syytä pelätä vaihdon muuttumista yksilölliseksi. Jokainen voi antaa valtiolle vastineeksi jotain. Yksi voi antaa viljaylijäämän, toinen kasvitarhatuotteita, kolmas suorittaa työpalveluksia. Ylipäänsä tilanne on seuraava: meidän täytyy tyydyttää keskivarakas talonpoikaisto taloudellisesti ja sallia vapaa kauppavaihto, muutoin proletariaatin vallan säilyttäminen Venäjällä on mahdotonta, taloudellisesti mahdotonta, koska kansainvälinen vallankumous on hidastunut. On tajuttava tämä selvästi eikä pidä lainkaan pelätä puhua siitä. Päätöslauselmaehdotuksessa elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella (teksti on teille annettu) havaitsette paljon epäjohdonmukaisuutta, siinä on ristiriitaisuutta, ja sen vuoksi lisäsimmekin loppuun: „Edustajakokous hyväksyy pohjaksi (varsin paljonpuhuva ja paljonmerkitsevä sana) Keskuskomitean esittämät teesit elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella ja antaa puolueen KK:n tehtäväksi johdonmukaistaa mitä kiireellisimmässä järjestyksessä nämä teesit.” Tiedämme, ettei niitä ole johdonmukaistettu, emme ehtineet sitä tehdä, emme kajonneet näihin yksityiskohtiin. Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea ja Kansankomissaarien Neuvosto määrittelevät yksityiskohtaisesti, missä muodossa vero saatetaan voimaan, ja säätävät vastaavan lain. Järjestys suunniteltiin seuraavanlaiseksi: jos hyväksytte kyseisen ehdotuksen tänään, kysymys otetaan esille heti seuraavassa Yleisvenäläisen TpKK:n istunnossa, joka ei myöskään säädä lakia, vaan ainoastaan sanamuodoltaan toisenlaisen asetuksen, sitten Kansankomissaarien Neuvosto ja Työ- ja Puolustusneuvosto muuttavat sen laiksi ja, mikä on vieläkin tärkeämpää, antavat käytännölliset ohjeet. On tärkeää, että paikallisissa järjestöissä käsitettäisiin tämän merkitys ja autettaisiin meitä.

Miksi meidän on pitänyt korvata elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuus verotuksella? Luovutusvelvollisuus edellytti kaikkien ylijäämien poisottoa ja ehdottoman val-

tionmonopolin säätämistä. Emme voineet menetellä toisin, sillä olimme äärimmäisessä puutteessa. Teoreettisesti ei ole ehdotonta olettaa, että valtionmonopoli on sosialismin kannalta kaikkein paras. Maassa, jossa talonpoikaisto on enemmistönä ja jossa on teollisuus — ja teollisuus toimii — ja jos on jokin määrä tavaroita, voidaan soveltaa tilapäistoimenpiteenä verotusjärjestelmää ja vapaan kauppavaihdon järjestelmää.

Tämä vaihto kiihottaa, innostaa, sysää talonpoikaa. Yrittäjä voi ja hänen täytyy ahertaa omaksi edukseen, sillä häneltä ei oteta kaikkia ylijäämiä, vaan ainoastaan vero, joka mikäli mahdollista määrättäköön etukäteen. Tärkeintä on, että jokin kiihottaisi, innostaisi, sysäisi pienviljelijää hoitamaan taloutta. Meidän on rakennettava valtionalouttamme keskivarakkaan talonpojan taloutta vastaavasti, jota emme ole voineet muuttaa toiseksi kolmessa vuodessa emmekä muuta vielä kymmenessäkään vuodessa.

Valtiolla oli elintarvikealalla tietyt velvollisuutensa. Sen vuoksi viime vuonna suurennettiin luovutustehtäviä. Veron tulee olla pienempi. Numerolukuja ei ole määriteltä tarkasti eikä niitä voidakaan määritellä. Popovin kirjasessa „Neuvostotasavallan ja sen kanssa valtioliitossa olevien tasavaltojen viljantuotanto” on esitetty Tilastollisen keskuhallintomme aineistoa, joka antaa tarkkoja numerotietoja ja osoittaa, mistä syystä maataloustuotanto on supistunut.

Jos tulee kato, ylijäämää ei voida ottaa, sillä sitä ei silloin ole. Se tulisi ottaa talonpoikain suusta. Jos tulee viljavuosi, silloin kaikki kärsivät hiukan nälkää ja valtio pelastetaan — tai valtio tuhoutuu, elleimme kykene otta-  
maan ihmisiltä, jotka eivät saa syödä kyllikseen. Sellainen on propagandamme tehtävä talonpoikaiston keskuudessa. Jos sato on kohtalainen, ylijäämää on noin puoli miljardia. Se kattaa kulutuksen ja antaa tietyn varannon. Koko asia on siinä, että kiihotetaan, innostetaan talonpoikaa taloudellisesti. On sanottava pienyrittäjälle: „Tuota sinä elintarvikkeita ja valtio perii mahdollisimman pienen veron.”

Aikani alkaa olla lopussa, minun täytyy lopettaa. Toistan: emme voi nyt antaa lakia. Päätöslauselmaehdotuksemme puutteena on se, ettei se ole kovinkaan lainsäädännöllinen — puolueen edustajakokouksessa ei kirjoiteta lakeja. Sen vuoksi kehotamme hyväksymään pohjaksi KK:n päätöslauselmaehdotuksen ja jättämään KK:n tehtäväksi

sen eri kohtien johdonmukaistamisen. Monistamme päätöslauselman, ja periferian työntekijät koettakoot sitä johdonmukaistaa ja korjata. Sen lopullinen johdonmukaistaminen on mahdotonta, se on ratkaisematon tehtävä, sillä elämä on kovin kirjavaa. Tilapäistoimenpiteiden löytäminen on hyvin vaikea tehtävä. Vaikka emme ole onnistuneet täyttämään sitä nopeasti ja suoraviivaisesti, emme masennu, otamme omamme. Vähänkin valveutunut talonpoika käsittää varmasti, että hallituksena me edustamme työväenluokkaa ja niitä työtätekeviä, joiden kanssa työtätekevät talonpojat (ja näitä on yhdeksän kymmenesosaa) voivat sopia, ja että jokainen käänne taaksepäin tietää vanhan tsaristisen hallituskomennon palaamista. Sitä todistaa Kronstadtin tapaus. Siellä ei haluta valkokaartilaisia eikä meidän valtaamme, mutta muuta valtaa ei ole, ja ollaan sellaisessa asemassa, joka on parasta agitaatiota meidän hyväksemme ja kaikkia uusia hallituksia vastaan.

Meillä on nyt mahdollisuus sopia talonpoikain kanssa, ja se pitää tehdä käytännössä, taitavasti, viisaasti ja joustavasti. Tunnumme Elintarvikeasiain komissariaatin koneiston, tiedämme sen olevan parhaita laitoksiamme. Verratesamme sitä muihin näemme, että se on paras laitos, ja se on säilytettävä, mutta sen tulee palvella politiikkaa. Emme tee mitään parhaimmallakaan Elintarvikeasiain komissariaatin koneistolla, elleimme pysty järjestämään suhteita talonpoikiin. Muussa tapauksessa tämä mitä parhain koneisto tulee palvelemaan Denikiniä ja Koltshakia eikä meidän luokkaamme. Kun kerran politiikka vaatii jyrkkää muutosta, joustavuutta, taitavaa siirtymistä uuteen, johtohenkilöiden on se käsitettävä. Lujan koneiston tulee kelvata kaikenlaiseen manöverointiin. Mutta jos koneiston lujuus muuttuu jäykkyydeksi ja estää tekemästä käännöksiä, silloin taistelu on väistämätön. Sen vuoksi on pyrittävä kaikin voimin saavuttamaan ehdottomasti tarkoituksemme, saamaan koneisto palvelemaan täydellisesti politiikkaa. Poliitiikka on luokkien suhtaantumista toisiinsa — se ratkaisee tasavallan kohtalon. Mitä lujempi on koneisto, tämä apuväline, sitä parempi ja manööverikelpoisempi se on. Mutta ellei se kykene täyttämään tätä tehtävää, se ei kelpaa mihinkään.

Kehotan teitä pitämään mielessä pääasian, nimittäin sen, että seikkaperäistäminen ja muotoilu vaatii muutamia kuu-



kausia. Mutta nyt meidän on pidettävä silmällä pääasiaa: meille on tärkeää, että jo heti illalla tiedotettaisiin radioitse kaikkiin maailman ääriin, että hallituspuolueen edustajakokous on päättänyt ylipäänsä korvata elintarvikeyli jäämien luovutusvelvollisuuden verotuksella kannustaen siten monin keinoin pienviljelijää laajentamaan talouttaan ja kylvöjään ja että lähtemällä tälle tielle edustajakokous parantaa proletariaatin ja talonpoikaiston keskinäisiä suhteita ja ilmaisee vakaumuksenaan, että tällä tavalla saadaan lujitetuksi proletariaatin ja talonpoikaiston välisiä suhteita. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

---

## 7

LOPPULAUSUNTO  
ELINTARVIKEYLIJAAMIEN LUOVUTUSVELVOLLISUUDEN  
LUONTOISVEROTUKSELLA-KORVAAMISESTA KÄYDYN  
KESKUSTELUN JOHDOSTA  
MAALISKUUN 15 pnä

Toverit, haluaisin sanoa heti alussa muutaman sanan osuustoimintakysymyksestä. Toveri Tsjurupan alustus, niin kuin hän itse sanoi ja niin kuin kaikki täällä kuulumme, ei ollut lisäalustus siinä mielessä, että alustajan näkökannan vastapainoksi olisi esitetty periaatteellisesti toinen näkökanta. Keskuskomitean päätös elintarvikeylijiämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta verotuksella oli siinä määrin yksimielinen ja, mikä tärkeintä, näimme heti, jo ennen edustajakokouksen alkamista, eri tovereiden tulleen eri paikkakunnilla tästä päätöksestä riippumatta, käytännöllisen kokemuksen perusteella samaan johtopäätökseen —, joten on oikeastaan mahdotonta olla epävarma tällaisen toimenpiteen tarkoituksenmukaisuudesta ja välttämättömyydestä. Alustuksessaan tov. Tsjurupa vain täydensi monia kysymyksiä ja varoitti useista seikoista, muttei ehdottanut toisenlaista politiikkaa.

Tästä yleisestä linjasta tov. Tsjurupa poikkesi alustuksessaan ainoastaan osuustoimintakysymyksessä. Siinä hän vastusti päätöslauselmaehdotustani, mutta nähdäkseni hänen vastaväitteitään ei voida katsoa vakuuttaviksi. Tuskinpa voimme sanoa nyt lopullisesti, millä tavalla, nimittäin millä pohjalla tulee kehittymään paikallinen vapaa taloudellinen kierto, osuusliikkeidenkö kautta vai siten, että elvytetään jälleen yksityistä pikkukauppaa. Tätä kysymystä on epäilemättä harkittava, ja tässä suhteessa tehtävämme on eritellä huolellisesti eri paikkakuntien kokemuksia; siitä olemme tietenkin kaikki samaa mieltä. Arvelen kuitenkin osuustoiminnan säilyttävän tietyn ensisijaisuuden. Jos kohta se onkin poliittisesti, kuten jo mainitsin, paikka, jossa meille poliittisesti vihamieliset ja itse asiassa Koltshakien ja Denikinien politiikkaa ajavat ainekset järjestäytyvät, kokoontuvat yhteen ja yhdistyvät, niin pientalouksiin,

pikkukauppaan verrattuna osuustoiminta muuttaa tietenkin asiaa vain muodollisesti. Tietysti kaikkalainen kulakiston erottuminen ja pikkuporvarillisten suhteiden kehittyminen synnyttävät vastaavia poliittisia puolueita, joita on Venäjällä muodostunut vuosikymmenien mittaan ja jotka tunnemme hyvin. Tässä ei suinkaan ole vaihtoehtona se, annetaanko näiden puolueiden kehittyä vai ei — pikkuporvarilliset taloudelliset suhteet synnyttävät niitä väistämättömästi —, vaan vaihtoehtoinamme ovat ja vieläpä vain tietyssä määrässä yksinomaan noiden puolueiden keskittymisen ja yhteistoiminnan eri muodot. Millään ei voida todistaa, että osuustoiminta olisi tässä suhteessa huonompi. Päinvastoin, kommunisteilla tulee olemaan sittenkin hiukan enemmän keinoja, joiden avulla he voivat vaikuttaa jatkuvasti osuustoimintaan ja valvoa sitä.

Tov. Tsjurupa puolusti täällä päättäväisesti IX edustajakokouksen päätöslauselmaa osuustoiminnasta ja tov. Miljutin esiintyi päättäväisesti sitä vastaan.

Tov. Tsjurupa sanoi m.m., että minä näin omin silmin taistelun, jota osuustoimintakysymyksestä käytiin ennen kuin edustajakokous ratkaisi sen. Tämä tosiasia minun täytyy vahvistaa. Todellakin käytiin taistelua, ja IX edustajakokous teki siitä lopun sensuuntaisella päätöslauselmalla, että elintarvikekomissariaatille turvattiin suurempi ylivalta tai oikeammin sanoen täydellinen ylivalta. Mutta osuustoiminnan suhteen olisi nyt varmasti poliittisesti virheellistä kieltäytyä mainitun näkökannan vuoksi suuremmasta toimintavapaudesta ja poliittisten toimenpiteiden vapaasta valinnasta. Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajana minun on tietenkin paljon epämieluisampaa seurata kymmenissä istunnoissa pientä kahakointia ja jopa torailuakin kuin saada yleensä kaikkia velvoittava edustajakokouksen päätöslauselma, joka tekee lopun tästä taistelusta. Mutta ei ole pidettävä silmällä mainitunlaisia mukavuuksia, vaan sitä, mikä on edullista tietyn talouspolitiikan kannalta. Olette kaikki nähneet täällä, ja suuri määrä saamistani kirjelapuista — niitä on kokonainen vuori — on vahvistanut vieläkin havainnollisemmin, että kun ryhdymme muuttamaan politiikkaamme, tässä konkreettisessa kysymyksessä ilmaantuu paljon yksityiskohtia koskevia vaikeuksia. Siinä on asian ydin. Ja on aivan ilmeistä, ettemme voi voittaa niitä heti. Sidomme kätemme, jos

jätämme voimaan IX edustajakokouksen päätöslauselman osuustoiminnasta. Saatamme itsemme sellaiseen asemaan, ettemme voi poiketa tuon päätöslauselman kirjaimesta, koska olemme täysin tilivelvollisia edustajakokoukselle ja velvollisia harjoittamaan sen määrittelemää politiikkaa. Päätöslauselma on alati muistuttamassa elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuudesta, mutta te korvaatte tämän verotuksella.

Emme tiedä, kuinka suuren vapauden suomme taloudellisen kierron alalla.

On selvää, että meidän täytyy suoda tiettyä vapautta taloudellisen kierron alalla. On tutkittava ja tarkastettava, mitä taloudellisia edellytyksiä siihen on olemassa. Sen vuoksi IX edustajakokouksen päätöslauselman kumoaminen saattaa meidät tietenkin jälleen sellaiseen asemaan, että kysymys, joka oli ikään kuin käsitelty tietyssä suhteessa loppuun, muuttuu jälleen avoimeksi. Mutta tätä ei voida kerta kaikkiaan välttää. Jos se jätetään tekemättä, pilataan pohjimmaltaan talouspolitiikassa määrittelemämme suhteet, jotka ovat talonpoikaistolle epäilemättä sopivimmat.

Tässä edustajakokouksessa ja kommunistien keskuudessa yleensä ei todennäköisesti olla eri mieltä siitä, että elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaaminen verotuksella on talouspolitiikkaa, jonka talonpoikaisto voi hyväksyä paremmin. Samasta asiasta olemme saaneet koko joukon lausuntoja myös puolueeseen kuulumattomalta talonpoikaistolta. Se on todettu täysin oikeaksi. Jo yksistään sen vuoksi meidän on tehtävä tämä käänne. Siksi luen vielä kerran osuustoimintaa koskevan päätöslauselman: „Koska VKP:n IX edustajakokouksen päätöslauselma osuustoimintaan suhtautumisesta lähtee siitä, että tunnustetaan periaatteeksi elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuus, joka nyt korvataan luontoisverotuksella, VKP:n X edustajakokous päättää:

Mainittu päätöslauselma kumotaan.

Edustajakokous antaa Keskuskomitean tehtäväksi laatia ja viedä läpi puolue- ja neuvostolinjaa päätökset, jotka parantavat ja kehittävät osuuskuntien rakennetta ja toimintaa VKP:n ohjelman mukaisesti ja vastaavat elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaamista luontoisverotuksella.”

Keskuskomitean nimessä kehotan edustajakokousta hyväksymään ensimmäisen päätöslauselman — alustavan luonnoksen elintarvikeylijiämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta verotuksella —, hyväksymään sen peruskohdat ja antamaan puolueen KK:n tehtäväksi johdonmukaisesti se, kehitellä sitä ja esittää Yleisvenäläiselle TpKK:lle, ja samoin myös toisen, osuustoimintaa koskevan päätöslauselman.

Siirryn nyt tarkastelemaan täällä tehtyjä huomautuksia. Täytyy sanoa, että saamani kirjelaput sisältävät niin runsaasti kysymyksiä ja kirjelappuja on niin paljon, etten voi edes luetella kaikkia niissä kosketeltuja kysymyksiä ja minun on turha yrittääkään ryhmitellä niitä täydellisesti siten, että niiden johdosta voitaisiin nyt heti jatkaa vielä keskustelua. Valitettavasti minun on kieltäydyttävä siitä, mutta säilytän kirjelaput vastaisuuden varalle aineistona kysymyksen käsittelyä varten.

Ehkä niitä voidaan käyttää yksityiskohtaisemmin lehdistössä tai ainakin koota ja ryhmitellä ne siten, että niistä voidaan esittää yksityiskohtainen ja todella täydellinen yhteenveto kaikille niille tovereille, talousmiehille, hallintomiehille ja poliittisille johtohenkilöille, joiden tulee mitä välittömimmin ryhtyä valmistelemaan lakia elintarvikeylijiämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta verotuksella. Tällä haavaa voin erottaa vain kaksi perussuuntaa ja sanoa muutaman sanan kahdesta tärkeimmästä vastaväitteestä eli huomautuksesta, näissä kirjelapuissa herätettyjen kysymysten kahdesta perustyyppistä eli -ryhmästä.

Ensimmäinen koskee asian teknillistä puolta: on koko joukko lukuisia yksityiskohtaisia viittauksia siihen, kuinka suuria vaikeuksia kohdataan ja kuinka paljon ratkaisemattomia kysymyksiä herää, kun näitä toimenpiteitä ryhdytään toteuttamaan konkreettisesti elämässä. Huomautin jo ensimmäisessä alustuksessani, että tämäntapaiset viittaukset ovat aivan väistämättömiä ja että on kerrassaan mahdollonta saada tietää nyt heti, miten nimenomaan ryhdymme voittamaan näitä vaikeuksia.

Toinen, yleinen viittaus koskee jo talouspolitiikan perusteita. Pikkuporvaristo, porvaristo ja kapitalismi voimistuvat kiertämättömästi — tästä mainitsivat puheissaan monet, jopa useimmat puheenvuorojen käyttäjät ja tähän viitataan saamissani kirjelapuissa. „Siten avaatte ovet

selkoselälleen porvariston ja pienteollisuuden kehitykselle sekä kapitalististen suhteiden kehitykselle”, eräät kirjoittivat lapuissaan. Tämän johdosta, toverit, minun on tavallaan toistettava se, mitä sanoin ensimmäisessä alustuksessani: on aivan varmaa, että kapitalismista sosialismiin siirtyminen voi olla muodoltaan erilaista riippuen siitä, ovatko maassa jo vallitsevina suurkapitalistiset suhteet vai onko vallitsevana pientalous. Ja mitä tähän tulee, niin minun on huomautettava, että täällä arvosteltiin eräitä minun esittämiäni johtopäätöksiä, arvosteltiin valtiokapitalismin ja pienen vapaan kauppavaihdon keskinäissuhdetta, mutta kukaan puhujista ei arvostellut eikä minulle lähetetty ainoatakaan kirjelappua (luin niistä sentään suurimman osan ja niitä oli monta kymmentä), en tavannut ainoatakaan lappua, jossa olisi arvosteltu mainitsemiani johtoajatuksia. Jos meillä olisi valtio, jossa suurteollisuus on vallitsevana tai ellei nyt vallitsevana, niin sanokaamme ainakin erittäin suuresti kehittyntä ja maataloudessa suurtuotanto hyvin kehittyntä, niin välitön siirtyminen kommunismiin olisi mahdollista. Muussa tapauksessa kommunismiin siirtyminen on taloudellisesti mahdotonta. Tov. Miljutin sanoi täällä, että olemme noudattaneet johdonmukaista järjestystä ja että lainsäädäntömme, niin kuin hän sanoi, edustaa tietyissä määrin tätä johdonmukaista siirtymisjärjestystä, jossa ei kuitenkaan ole otettu huomioon sitä, että on tehtävä monia myönnytyksiä pikkuporvaristolle. Tästä puhuessaan tov. Miljutin ei tehnyt sitä johtopäätöstä, jonka minä teen. Tuon johdonmukaisen järjestyksen, jota luotiin, tekivät välttämättömäksi sotilaalliset eivätkä taloudelliset vaatimukset, näkökohdat ja olosuhteet. Meillä ei ollut muuta ulospääsyä niissä ennen kuulumattoman kurjissa olosuhteissa, joissa olimme, kun meidän täytyi kestää suursodan jälkeen useita kansalais-sotia. Tiettyä politiikkaa harjoitettaessa tehtiin kai virheitäkin ja mentiin useissa tapauksissa liiallisuuksiin, se on myönnettävä aivan suoraan. Mutta sota-ajan oloissa, joihin meidät oli saatettu, tämä politiikka oli pohjimmiltaan oikeaa. Meillä ei ollut muuta mahdollisuutta kuin viipymättä käyttää maksimaalisesti yksinoikeuttamme aina kaikkien ylijäämien poisottoa myöten, jopa ilman mitään korvausta. Emme voineet ratkaista tätä tehtävää toisin. Se ei ollut sopusuhtainen talousjärjestelmä. Se ei ollut talou-

dellisten ehtojen vaatima toimenpide, vaan siihen pakottivat meidät huomattavalta osaltaan sotaolot. Mitä taloudellisiin näkökohtiin tulee, niin tärkein näkökohta on nykyään elintarvikkeiden määrän lisääminen. Olemme sellaisessa tilassa, tärkeimmät tuotannolliset voimamme, työläiset ja talonpojat, ovat niin suuressa kurjuudessa ja köyhyudessa, niin väsyksissä ja näännöksissä, että tilapäisesti on alistettava kaikki palvelemaan tätä näkökohtaa — elintarvikkeiden määrän lisäämistä hinnalla millä hyvänsä.

Minulta kysytään, mikä yhteys elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisella verotuksella on parastaikaa käynnissä olevaan kylvökampanjaan, ja kirjelapuisaan toverit yrittävät paljastaa tässä lukuisia ristiriitoja. Luullakseni tässä kaikki on taloudellisesti ylipäänsä sopusoinnussa eikä ristiriidassa. Kylvökampanja edellyttää monia toimenpiteitä, jotta voidaan käyttää mitä täydellisimmän hyväksi kaikki taloudelliset mahdollisuudet kylvöjen laajentamiseksi. Sitä varten on jaettava uudelleen siemenvilja, säilytettävä se ja kuljetettava paikalle. Mutta vaikka siemenvarantomme onkin niin vähäinen, emme kykene kuljettamaan sitä; tämän tästä joudutaan turvautumaan laajalti erimuotoiseen keskinäisapuun, jotta kylvämättömiä maita olisi vähemmän tai niitä ei olisi lainkaan, vaikka maatalouskaluston puute onkin suorastaan huutava. Monien kuvernementtien osalta ei tarvitse ajatella sitä. Jos puolueeseen kuulumaton talonpoika, joka on varsin monissa tapauksissa jo itse vaatinut elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaamista verotuksella, saa tästä kiihokkeen taloutensa kehittämiseen nykyisellä taloudellisella perustalla ja hänelle sanotaan ennen kevätkylvökampanjaa valtiovallan taholta, että tämä toimenpide on hyväksytty ja sitä ryhdytään toteuttamaan, niin onko se ristiriidassa yleisen kylvökampanjapolitiikan kanssa? Ei, ei ole, vaan se on toimenpide, joka on omiaan kannustamaan yrittämään. Tiedän, että aletaan puhua, ettei se suuresti-kaan kannusta. Asia on toisin. Jos voisimme näyttää talonpojille heti kymmeniä laivoja, jotka ovat tulossa Englannista tuoden tavaroita vaihdettavaksi satoon, jonka talonpojat korjaavat ensi syksynä, niin se olisi tietenkin paljon kouraantuntuvampaa. Mutta olisi naurettavaa yrittää pettää tuolla tavalla ihmisiä, jotka tietävät käytännön perusteella, missä tilassa on kaupankäyntimme. Tiedämme tov. Krasinin

tiedotuksen perusteella, että Englannista on lähdössä laivoja, jotka tuovat hiiltä ja vähäisen määrän elintarvikkeita; tiedämme, että ennen kauppasopimuksen solmimista — sitä ei ole vielä allekirjoitettu — ollaan puolijulkisessa kaupankäynnissä eri kauppamiesten kanssa, joita porvarillinen hallitus ei tietenkään voi kieltää siitä. Aukon murtaminen meitä ympäröivään taloudelliseen saartorenkaiseen on vaikea tehtävä, emmekä tietenkään voi antaa mitään suuria lupauksia. Mutta joka tapauksessa teemme mitä tehtävissä on ja muutamme tässä suhteessa tuontisuunnitelmaa.

Pienisännän, pienviljelijän kannalta vero, joka määrätään pienemmäksi kuin luovutustehtävä, määrätään tarkemmin ja suo hänelle mahdollisuuden kylvää enemmän, antaa hänelle varmuuden, että ylijäämät menevät talouden parantamiseen, — tämä on yritteliään isännän mahdollisimman laajan tukemisen linja, joka on otettu myös kylvökampanjassa. Kaikki vastaväitteet kiteytyvät loppujen lopuksi kysymykseksi: kumpi voittaa enemmän, pikkuporvaristoko, joka on taloudellisesti kommunismin vastainen, vai suurteollisuus, joka on sosialismiin siirtymisen perusta ja joka tuotantovoimien tilan, t.s. koko yhteiskuntakehityksen peruskriteerin, kannalta on perustana sosialistisen talouden järjestelyssä ja yhdistää eturivin teollisuustyöläiset, yhdistää proletariaatin diktatuuria toteuttavan luokan.

Eräät yrittivät täällä sanoa tai päätellä taloustieteellisesti, että epäilemättä pikkuporvaristo, pien-tavaratuotanto voittaa enemmän, ja yrittivät perustella tätä eritoten siltä kannalta, että toimilupien vuoksi juuri suurteollisuus tulee olemaan ei-sosialistista. Mielestäni nämä päätelmät ovat taloustieteellisesti pohjimmaltaan virheellisiä. Vaikkapa olisi todistettu aivan tarkastikin, että pienteollisuus voittaa suhteellisesti, olettakaamme jopa absoluuttisestikin, paljon enemmän, niin tämä ei lainkaan kumoa teoreettisesti eikä käytännöllisestikään sitä, että toimenpiteemme ovat oikeita. Johtopäätös on se, ettei voi olla muuta tukea, jonka avulla voimme lujittaa taloudellisesti kaikkea sosialistista rakennustyötämme. Olettakaamme nyt vain esimerkin vuoksi — esitän tämän valaistakseni asiaa havainnollisesti —, että pienteollisuus ilmaistaan suurella 100 (on yhdentekevää, tarkoittaako se 100 miljoonaa työyksikköä vai 100 muunlaista yksikköä) ja suurteollisuus luvulla 200. Olettakaamme esimerkiksi, että pienteollisuus kasvaa kapi-



talistisella perustalla suureeksi 175, mutta suurteollisuus pysyy vain 200:na. Olettakaamme, että suurteollisuus on lamassa ja pienteollisuus kehittyy erittäin nopeasti. Arvelen, että jopa tämä pahinkin olettamus, jonka esitin, merkitsisi meille ilmeistä voittoa, sillä tällä haavaa, kuten kuluva vuosi on osoittanut, kuten polttoainetilanteemme ja kulkulaitoksemme tila ovat osoittaneet, kuten osoittaa elintarvikkeiden jako, josta tov. Miljutin niin ajallaan muistutti —, pysymme hädin tuskin pystyssä.

Täällä sanottiin ja kirjelapuissa kysyttiin: „Kuinka säilytätte työläisvaltion, kun maaseudulla kehittyy kapitalismi?” Tämä meitä uhkaava ilmiö — pientuotannon ja pikkuporvariston kehitys maaseudulla — on suurin vaara.

Siirtykäämme tarkastelemaan toimilupia. Toimiluvat ovat liittoutumista kehittyneimpien maiden kapitalismin kanssa. On käsitettävä selvästi toimilupien olemus. Toimilupa on kehittyneimpien maiden kehittyneimmän finanssipääoman kanssa tehty taloudellinen liitto, blokki, sopimus, jonka ansiosta saamme hiukan enemmän tuotteita, mutta samalla suurenee vastapuolenkin tuotemäärä. Jos annamme toimiluvansaajan käyttää malmi- tai metsävarojamme, hän ottaa valtaosan tuotteesta itselleen ja antaa meille pienen osuuden. Mutta tuotteiden määrän lisääminen on meille niin perin tärkeää, että pienikin osuus merkitsee meille suurta plussaa. Vähäinen kaupunkilaistyöläisten aseman parantaminen, mikä taataan toimilupien avulla sopimuksen mukaisesti eikä aiheuta ulkomaiselle pääomalle pienimpiäkään vaikeuksia, sekin on plussaa, se lujittaa suurteollisuuttamme. Ja vaikuttamalla talouselämään se on omiaan parantamaan proletariaatin asemaa, parantamaan valtiovaltaa käyttävän luokan asemaa.

Niin ikään ei ole syytä pelätä pienmaatalouden ja pienteollisuuden kasvavan mittasuhteiltaan sellaisiksi, että ne voivat olla vaarallisia suurteollisuudellemme. Jotta teollisuus kasvaisi, täytyy olla tietty edellytykset.

Jos meillä tulee kato (olen jo viitannut Popovin kirjaan), jos tulee katovuosi ja varamme ovat yhtä niukat kuin viime vuonna, ei voi olla puhettakaan mistään pulan lievenemisestä eikä pienteollisuuden kehityksestä: kapitalististen suhteiden palautuminen on mahdollista vain ehdolla, että muodostuu maataloustuotteiden ylijäämä. Viimeksi mainittu on mahdollista, ja tämä on erittäin tärkeää, koska

siitä on meille oleellista hyötyä. Kysymys, voittaako enemmän pien- vai suurtuotanto, on kysymys siitä, kuinka on yhdistettävä ja sidottava toisiinsa se varantomme käyttö ja markkinain kehitys, minkä saamme aikaan toimiluvilla tekemällä sopimuksen kapitalismin kanssa, ja se on omiaan laajentamaan meillä maataloustuotantoa. Tulokset riippuvat siitä, kumpi käyttää näitä keinoja parhaiten. Ajattelen, että jos työväenluokka, jonka hallussa ovat suurteollisuuden tärkeimmät alat, keskittää huomionsa tärkeimpiin niistä, niin se voittaa enemmän kuin pienteollisuus, vaikka viimeksi mainittu kasvaisikin suhteellisesti nopeammin. Kutomateollisuudessamme tilanne on ollut sellainen, että vuoden 1920 loppuun mennessä oli epäilemättä havaittavissa parannusta, muttei riittänyt polttoainetta, mutta jos polttoainetta olisi ollut riittävästi, olisimme saaneet noin 800 miljoonaa arsinää kangasta ja meillä olisi kotimaisia kankaita talonpoikien tuotteisiin vaihdettavaksi.

Polttoainepulan vuoksi tuotanto on meillä kuitenkin laskenut tavattomasti. Vaikka nyt suoritetaankin hiilenostoja ulkomailta ja viikon tai parin kuluttua meille saapuu laivoja hiililastissa, olemme kuitenkin jo kadottaneet muutamia viikkoja, jopa kuukausia.

Suurtuotannon tilan kaikinainen parantaminen, mahdollisuus panna käyntiin muutamia suuria tehtaita lujittaa proletariaatin asemaa siinä määrin, ettei ole syytä pelätä pikkuporvariston alkuvoimaisuutta, ei edes voimistuvakaan. Ei pidä pelätä sitä, että pikkuporvaristo ja pienpääoma alkaa kasvaa. On pelättävä sitä, että äärimmäinen nälänhätä, puute ja elintarvikepula ovat jatkuneet liian kauan, minkä seurauksena proletariaatti on jo aivan me-  
nehtymäisillään eikä kykene vastustamaan sitä, ettei se joutuisi alttiiksi pikkuporvaristolle ominaiselle horjunnalle ja epätoivolle. Tämä on kauheampaa. Elintarvikkeiden määrän lisääntyessä mikään pikkuporvariston kehitys ei tule olemaan suuri miinus, koska se johtaa suurteollisuuden kehittymiseen, ja meidän tulee kannustaa pienmaataloutta. Meidän on tehtävä kaikki voitavamme sen kannustamiseksi. Verotus on tässä suhteessa vaatimattomia toimenpiteitä, mutta se on epäilemättä sellainen toimenpide, joka on omiaan kannustamaan ja joka on ehdottomasti hyväksyttävä. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)





## 8

VKP:n X EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTÖSLAUSELMA  
PUOLUEEN YHTENÄISYYDESTÄ<sup>55</sup>

## ALUSTAVA LUONNOS

1. Edustajakokous kiinnittää puolueen kaikkien jäsenten huomiota siihen, että puolueen rivien yhtenäisyys ja tiiviys, puolueen jäsenten keskinäinen täydellinen luottamus sekä todella sopuisa toiminta, joka todella ilmentäisi proletariaatin etujoukon tahdon yhtenäisyyttä, on erikoisen välttämättömä nykyisenä ajankohtana, jolloin useat seikat lisäävät horjuntaa maan pikkuporvarillisen väestön keskuudessa.

2. Kuitenkin jo ennen ammattiliittokysymystä koskevaa yleistä puolueväittelyä puolueessa ilmeni eräitä merkkejä ryhmäkuntaisuudesta, t.s. muodostui ryhmiä, joilla oli oma ryhmäohjelmansa ja jotka pyrkivät jossain määrin sulkeutumaan omaan kuoreensa ja muodostamaan oman ryhmäkurinsa. Tällaisia ryhmäkuntaisuuden merkkejä oli havaittavissa esimerkiksi eräässä puoluekonferenssissa Moskovassa (marraskuussa 1920) ja Harkovissa, sekä n.s. „Työläisopposition” nimellä kulkevan ryhmän taholta että osittain myös n.s. „Demokraattisen Sentralismin” ryhmän taholta.

On välttämättömä, että kaikki tietoiset työläiset tajuaisivat selvästi vahingolliseksi ja sallimattomaksi kaikenlaisen ryhmäkuntaisuuden, joka siinäkin tapauksessa, että eri ryhmien jäsenet tahtovat varjella puolueen yhtenäisyyttä, vie käytännössä ehdottomasti yhteistoiminnan heikkenemiseen ja siihen, että hallituspuolueeseen soluttautuneet puolueen viholliset yrittävät jälleen, entistä voimaperäisemmin syventää jakautumista ja käyttää sitä vastavallankumouksen tarkoituksiin.

Siitä, että proletariaatin viholliset käyttävät hyväksien kaikkia poikkeamia ehdottoman johdonmukaiselta

kommunistiselta linjalta, on ehkenpä havainnollisin esimerkki Kronstadtin kapina, jolloin porvarillinen vastavallankumous ja valkokaartilaiset maailman kaikissa maissa ilmaisivat heti olevansa valmiit hyväksymään jopa neuvostojärjestelmän tunnukset, kunhan vain olisivat saaneet kukistetuksi Venäjällä proletariaatin diktatuurin, ja jolloin eserät ja yleensä porvarillinen vastavallankumous käyttivät Kronstadtissa kapinatunnuksia muka Neuvostovallan nimessä Venäjän Neuvostohallitusta vastaan. Nämä tosiasiat todistavat täysin sen, että valkokaartilaiset pyrkivät ja pystyvätkin naamioitumaan kommunisteiksi, jopa kaikkein vasemmistolaisimmiksi kommunisteiksi, kunhan vain saisivat heikennetyksi ja kukistetuksi proletarisen vallankumouksen suojamuurin Venäjällä. Pietarissa Kronstadtin kapinan edellä levitetyt menshevikkien lentolehtiset niin ikään osoittavat, miten menshevikit käyttivät hyväkseen VKP:ssa ilmenneitä erimielisyyksiä ja erinäisiä ryhmäkuntaisuuden ituja yllyttääkseen ja auttaakseen todellisuudessa Kronstadtin kapinallisia, eserriä ja valkokaartilaisia, mutta sanoen olevansa kapinoiden vastustajia ja muka vain hiukan parannetun Neuvostovallan kannattajia.

3. Propagandaan tästä kysymyksestä pitää sisällyttää toisaalta se, että selitetään perusteellisesti ryhmäkuntaisuuden vahingollisuus ja vaarallisuus puolueen yhtenäisyyden kannalta ja proletariaatin etujoukon yhtenäisen tahdon toteuttamisen kannalta, mikä on proletariaatin diktatuurin menestyksen perusehto, sekä toisaalta se, että selitetään Neuvostovallan vihollisten uusimpien taktillisten otteiden omalaatuisuus. Vakuuttauduttuaan siitä, että avoimesti valkokaartilaisen lipun alla vastavallankumous on toivoton, nämä viholliset yrittävät nyt kaikin voimin käyttää hyväkseen VKP:ssa ilmeneviä erimielisyyksiä ja viedä vastavallankumousta eteenpäin tavalla tai toisella, siirtämällä vallan sille poliittiselle suuntavivahteelle, joka olisi ulkonaisesti Neuvostovallan tunnustamista lähinnä.

Propagandatyössä on tehtävä selkoa myös aikaisempien vallankumousten antamasta kokemuksesta; niissä vastavallankumous kannatti lähimpänä äärimmäistä vallankumouspuoluetta ollutta oppositiota, horjuttaakseen vallankumouksellista diktaturia ja kukistaakseen sen ja raivatakseen siten tietä vastavallankumouksen, kapitalistien ja tilanherrojen myöhemmälle täydelliselle voitolle.

4. Käytännöllisessä taistelussa ryhmäkuntaisuutta vastaan jokaisen puoluejärjestön on valvottava mitä tiukimmin, että estetään kaikenlaiset ryhmäkuntien esiintymiset. Puolueessa ilmenevien epäkohtien ehdottomasti tarpeellisen arvostelun pitää tapahtua siten, että jokainen käytännöllinen ehdotus lähetetään mahdollisimman selvässä muodossa heti ilman mitään vitkuttelua puolueen johtavien paikallisten ja keskuselinten käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi. Sitä paitsi jokaisen arvostelijan tulee arvostelun muotoon nähden ottaa huomioon, että puolue on sitä ympäröivien vihollisten keskellä, ja arvostelun sisältöön nähden hänen on osallistumalla välittömästi neuvosto- ja puoluejohtoon koettava oikoa käytännössä puolueen tai sen yksityisten jäsenten tekemiä virheitä. Kaikkinaisessa puolueen yleisen suuntauksen analyysissä ja puolueen käytännöllisen kokemuksen varteenottamisessa, sen päätösten toteuttamisen tarkastuksessa, virheiden korjaamismenetelmien tutkimisessa j.n.e. ei saa missään tapauksessa ottaa suunnaksi sitä linjaa, että niitä ryhdytään pohtimaan ennakolta ryhmissä, joita muodostuu jonkin „ohjelman” pohjalla j.n.e., vaan ne on aina asetettava välittömästi puolueen kaikkien jäsenten käsiteltäviksi. Sitä varten edustajakokous kehottaa julkaisemaan entistä säännöllisemmin „Väittelylehteä”<sup>56</sup> ja erikoisia kokoelmia ja pyrkii väsymättä siihen, että arvostelu koskisi asian sisältöä saamatta suinkaan sellaisia muotoja, mitkä olisivat omiaan auttamaan proletariaatin luokkavihollisia.

5. Tuomien periaatteellisesti sen syndikalistisen ja anarkistisen poikkeaman, jonka erittelylle on omistettu erikoinen päätöslauselma, ja velvoittaen Keskuskomitean tekemään lopun kaikesta ryhmäkuntaisuudesta, edustajakokous ilmoittaa samalla, että kaikkia asiallisia esityksiä kysymyksistä, jotka ovat kiinnittäneet esim. n.s. „työläisoppositio”-ryhmän erikoista huomiota, kuten puolueen puhdistamisesta epäproletaarisista ja epäluotettavista aineksista, byrokraattisuuden vastustamisesta, demokraattisuuden sekä työläisten omatoimisuuden kehittämistä y.m.s., on käsiteltävä mitä huolellisimmin ja kokeiltava niitä käytännöllisessä työssä. Puolueen pitää tietää, että näissä kysymyksissä emme ole ryhtyneet kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin ja kohtaamme useita erilaisia vastuksia ja että samalla kun puolue tuomitsee armotta epäasiallisen ja ryhmäkuntaisen näennäisen

arvostelun, se on käyvä edelleenkin väsymättä, kaikin keinoin — kokeillen yhä uusia menettelytapoja — taistelua byrokratismia vastaan, demokraattisuuden ja omatoimisuuden laajentamiseksi, puolueeseen soluttautuneiden sattunaisten aineiden ilmisaamiseksi, paljastamiseksi ja karkottamiseksi j.n.e.

6. Siksi edustajakokous julistaa hajotetuiksi ja käskee hajottamaan heti poikkeuksetta kaikki jonkin ryhmäohjelman pohjalla muodostuneet ryhmittymät (kuten: „työläisoppositio”-ryhmän, „demokraattisen sentralismin” ryhmän y.m.). Edustajakokouksen tämän päätöksen täyttämättä jättämisestä olkoon seurauksena ehdoton ja viipymätön erottaminen puolueesta.

7. Tiukan kurin aikaansaamiseksi puolueessa ja kaikessa neuvostotyössä sekä mahdollisimman hyvän yhtenäisyyden aikaansaamiseksi, samalla kun tehdään loppu kaikesta ryhmäkuntaisuudesta, edustajakokous valtuuttaa Keskuskomitean siinä tapauksessa, että ilmenee puoluekurin rikkomista, ryhmätoiminnan henkiinherättämistä tai sen sallimista, käyttämään kaikkia puoluerangaistuksen keinoja aina puolueesta erottamiseen saakka, ja Keskuskomitean jäseniin nähden myös varajäseneksi siirtämistä sekä äärimmäisenä keinona jopa puolueesta erottamista. Kun kysymyksessä on tämän äärimmäisen rangaistuksen soveltaminen Keskuskomitean jäseniin, Keskuskomitean varajäseniin ja Kontrollikomission jäseniin nähden, kutsuttakoon koolle Keskuskomitean täysistunto, johon pyydetäkään kaikkia Keskuskomitean varajäseniä ja kaikkia Kontrollikomission jäseniä. Jos tällainen puolueen vastuunalaisimpien johtajien yleinen kokous kahden kolmanneksen äänten enemmistöllä katsoo tarpeelliseksi Keskuskomitean jäsenen siirtämisen varajäseneksi tai erottamisen puolueesta, niin tämä toimenpide pantakoon heti täytäntöön.

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*



## 9

VKP:n X EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTÖSLAUSELMA  
SYNDIKALISTISESTA JA ANARKISTISESTA POIKKEAMASTA  
PUOLUEESSAMME  
ALUSTAVA LUONNOS

1. Puolueen riveissä on viime kuukausina tullut selvästi ilmi syndikalistinen ja anarkistinen poikkeama, mikä vaatii mitä jyrkimpiä toimenpiteitä — aatteellista taistelua sekä puolueen puhdistamista ja tervehdyttämistä.

2. Mainittu poikkeama on johtunut osaksi siitä, että puolueen riveihin on liittynyt entisiä menshevikkejä sekä sellaisia työläisiä ja talonpoikia, jotka eivät ole vielä täysin omaksuneet kommunistista maailmankatsomusta, mutta etupäässä kuitenkin tämä poikkeama on johtunut siitä, että pikkuporvarillinen miljöö on vaikuttanut sekä proletariaattiin että VKP:seen. Tämä miljöö on maassamme erittäin tuntuva ja synnyttää kiertämättä horjuttaa anarkismin suuntaan, varsinkin ajankohtina, jolloin joukkojen asema on jyrkästi huonontunut katovuoden ja äärimmäisen tuhoisten sodan seurausten vaikutuksesta ja jolloin miljoonaisen armeijan kotiuttamisen seurauksena on satoja tuhansia talonpoikia ja työläisiä, jotka eivät pysty heti löytämään oikeita toimeentulon lähteitä.

3. Tämän poikkeaman teoreettisesti täydellisin ja selvimmin muotoiltu ilmaus (*vaihtoehto*: tämän poikkeaman... täydellisimpiä j.n.e. ilmauksia) ovat n.s. „työläisoppositio”-ryhmän teesit ja muut kirjalliset tuotteet. Kyllin kuvaava on esimerkiksi sen seuraava teesi: „Kansantalouden johdon järjestäminen kuuluu tuotannolliseksi ammattiliitoiksi yhdistettävien tuottajien yleisvenäläiselle edustajakokoukselle, ja nämä liitot valitsevat tasavallan koko kansantaloutta johtavan keskuselimen.”

Tämä ja lukuisat muut samanluontoiset lausunnot perustuvat teoreettisesti kokonaan vääriin aatteisiin, jotka ovat

täysin ristiriidassa marxilaisuuden ja kommunismin kanssa samoin kuin kaikkien puoliproletaaristen vallankumousten ja nykyisen proletaarisen vallankumouksen käytännöllisen kokemuksen antamien tulosten kanssa.

Ensinnäkin „tuottaja” käsite yhdistää proletaarin puoli-proletaariin ja pien-tavarantuottajaan ja poikkeaa siis perinpohjin luokkataistelun peruskäsitteestä sekä siitä perusvaatimuksesta, että on tehtävä selvä luokkaero.

Toiseksi laskelmien perustaminen puolueeseen kuulumattomiin joukkoihin tai näiden joukkojen liehittelyminen, mikä ilmenee edellä esitetyssä teesissä, on yhtä perinpohjaista poikkeamista marxilaisuudesta.

Marxilaisuus opettaa — ja tätä oppia ei ole ainoastaan koko Kommunistinen Internationale vahvistanut virallisesti Kominternin II kongressin (vuonna 1920) päätöksessä, jossa puhutaan proletariaatin poliittisen puolueen merkityksestä, vaan sen on myös meidän vallankumouksemme vahvistanut käytännössä —, että vain työväenluokan poliittinen puolue, t.s. kommunistinen puolue kykenee liittämään yhteen, kasvattamaan ja järjestämään proletariaatin ja kaikkien työtätekevien joukkojen sellaisen etujoukon, joka yksin pystyy vastustamaan näiden joukkojen väistämättömiä pikkuporvarillisia horjahteluja, ahtaan ammattikunnallisuuden väistämättömiä perinteitä ja sen uusiutumista tai ammattikunnallisia ennakkoluuloja proletariaatin keskuudessa ja johtamaan koko proletariaatin kaikkea yhteistä toimintaa, t.s. johtamaan poliittisesti proletariaattia sekä sen välityksellä kaikkia työtätekeviä joukkoja. Ilman sitä ei voida toteuttaa proletariaatin diktatuuria.

Virheellinen käsitys siitä, mitä osaa kommunistinen puolue esittää puolueettoman proletariaatin suhteen ja edelleen mitä osaa nämä molemmat tekijät esittävät kaikkien työtätekevien joukkojen suhteen, on teoriassa perinpohjaista luopumista kommunismista sekä poikkeamista syndikalismiin ja anarkismin suuntaan, ja tämä poikkeaminen ilmenee „työläisoppositio”-ryhmän kaikissa katsomuksissa.

4. VKP:n X edustajakokous julistaa, että se pitää niin ikään kokonaan väärinä kaikkia mainitun ryhmän ja muiden henkilöiden yrityksiä puolustaa virheellisiä katsomuksiaan vetoamalla VKP:n ohjelman taloudellisen osan 5:nteen pykälään, jossa puhutaan ammattiliittojen tehtävistä. Mainitussa pykälässä sanotaan, että „ammattiliitto-

jen tulee päätyä lopulta siihen, että ne keskittävät tosiasiallisesti omiin käsiinsä yhdeksi taloudelliseksi kokonaisuudeksi katsotun kansantalouden koko johdon" ja että ne „turvaavat täten valtiollisen keskusjohdon, kansantalouden ja työtätekevien joukkojen välisen katkeamattoman yhteyden", „saaden" näitä joukkoja mukaan „hoitamaan välittömästi taloutta".

Tuossa samassa pykälässä VKP:n ohjelma julistaa, että sellaisen aseman ennakkoehtona, johon ammattiliittojen „pitää päätyä", on se, että niiden „pitää vapautua yhä enemmän ammattikunnallisesta rajoittuneisuudesta", että ne saavat mukaansa työtätekevien enemmistön „ja ajan oloon kaikki" työtätekevät.

Vihdoin tuossa samassa VKP:n ohjelman pykälässä korostetaan, että ammattiliitot „VSFNT:n lakien ja vakiintuneen käytännön nojalla osallistuvat jo kaikkien teollisuutta johtavien paikallis- ja keskuselinten työhön".

Sen sijaan, että ottaisivat huomioon juuri tämän hallintaan osallistumisessa saadun käytännöllisen kokemuksen ja kartuttaisivat edelleen tätä kokemusta ottaen tarkasti varteen saavutetun menestyksen ja korjatut virheet, syndikalistit ja anarkistit asettavat välittömäksi tunnukseksi „tuottajien edustajakokoukset tai edustajakokouksen", jotka „valitsevat" taloutta johtavat elimet. Täten kierretään ja tehdään kokonaan olemattomaksi se johtavan, kasvattavan ja järjestävän voiman osa, jota puolue esittää proletariaatin ammattiliittojen suhteen ja proletariaatti esittää työtätekevien pikkuporvarillisten ja puolittain pikkuporvarillisten joukkojen suhteen, ja tuloksena on, että pikkuporvaristolle ominaisella anarkismilla hajotetaan eikä jatketa sitä käytännöllistä työtä, jonka Neuvostovalta on jo aloittanut uusien talousmuotojen rakentamiseksi, ja seurauksena voi olla vain porvarillisen vastavallankumouksen voitto.

5. VKP:n edustajakokous toteaa, että mainittu ryhmä ja muut samanlaiset ryhmät ja henkilöt ovat teoreettisesti väärässä ja suhtautuvat kokonaan väärällä tavalla Neuvostovallan aloittamassa taloudellisessa rakennustyössä saatuun käytännölliseen kokemukseen, ja lisäksi on heidän katsomuksissaan paljon poliittisia virheellisyyksiä ja niissä piilee itse proletariaatin diktatuurin olemassaoloa uhkaava välitön poliittinen vaara.

Sellaisessa maassa kuin Venäjällä vallalla oleva pikkuporvarillinen järjestymättömyys, sodasta väistämättömästi johtunut köyhtyminen, kurjistuminen, kulkutaudit ja kato-  
vuodet, äärimmilleen kärjistynyt puute ja kansan kärsi-  
mykset aiheuttavat varsin jyrkkänä ilmenevää horjuntaa  
pikkuporvarillisten ja puoliproletaaristen joukkojen mieli-  
aloissa. Tämä horjunta käy milloin näiden joukkojen ja  
proletariaatin välisen liiton lujittamisen, milloin taas por-  
varillisen restauraation suuntaan, ja XVIII, XIX ja XX  
vuosisadan kaikkien vallankumousten antama kokemus  
osoittaa eittämättömän selvästi ja vakuuttavasti, ettei tästä  
horjunnasta voi olla seurauksena muu kuin kapitalistien  
ja tilanherrojen vallan ja omistusoikeuden restauraatio  
(entistäminen), jos proletariaatin vallankumouksellisen  
etujoukon yhtenäisyys, voima ja vaikutus vähänkin heike-  
kenee.

Sen vuoksi „työläisopposition” ja muiden sen kaltaisten  
ainesten katsomukset eivät ole vääriä ainoastaan teoreetti-  
sesti, vaan ne ilmentävät myös käytännössä pikkuporvaril-  
lista ja anarkistista horjuntaa, heikentävät käytännössä  
kommunistisen puolueen johdonmukaista johtavaa linjaa,  
auttavat käytännössä proletaarisen vallankumouksen luok-  
kaviohollisia.

6. Kaiken tämän perusteella VKP:n edustajakokous tuo-  
mitsee jyrkästi mainitut syndikalistista ja anarkistista  
poikkeamaa ilmentävät aatteet ja pitää välttämättömänä  
ensinnäkin järkkymätöntä ja järjestelmällistä aatteellista  
taistelua noita aatteita vastaan;

toiseksi edustajakokous katsoo, että noiden aatteiden  
propagointi on ristiriidassa VKP:n jäsenyyden kanssa.

Velvoittaen puolueen Keskuskomitean toteuttamaan mitä  
tiukimmin näitä päätöksiä käytännössä edustajakokous täh-  
dentää samalla, että erikoisjulkaisuissa, kokoelmissa y.m.s.  
voidaan ja täytyy antaa puolueen jäsenille mahdollisuus  
vaihtaa yksityiskohtaisesti mielipiteitä kaikista edellä  
mainituista kysymyksistä.

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

## 10

ALUSTUS PUOLUEEN YHTENÄISYYDESTÄ  
JA ANARKOSYNDIKALISTISESTA POIKKEAMASTA  
MAALISKUUN 16 pnä<sup>57</sup>

Toverit, tästä kysymyksestä ei mielestäni tarvitse pitkälti puhua, koska koko edustajakokouksemme on kaikkien kysymysten yhteydessä jo kosketellut niitä aiheita, joista nyt on puhuttava virallisesti puolueen edustajakokouksen nimessä, siis koko puolueen nimessä. Mitä tulee „yhtenäisyyttä” koskevaan päätöslauselmaan, niin suurelta osaltaan se on poliittisen tilanteen luonnehtimista. Te kaikki olette tietysti lukeneet tämän päätöslauselman painetun tekstin, joka on teille jaettu. Julkisuuteen ei saateta seitsemättä kohtaa, jossa säädetään erikoistoimenpide — oikeus erottaa Keskuskomiteasta, kun sitä vaatii Keskuskomitean jäsenten ja varajäsenten sekä Keskuskontrollikomission jäsenten yhteisen kokouksen kaksi kolmasosaa. Erillisissä neuvottelukokouksissa, joissa kaikkien suuntavivahteiden edustajat lausuivat mielipiteensä, tätä toimenpidettä käsiteltiin moneen kertaan. Toivokaamme, toverit, ettei tätä kohtaa jouduta soveltamaan, mutta se on välttämätön uudessa tilanteessa, kun olemme tekemässä verraten jyrkän käänteen ja haluamme hävittää eristyneisyyden jäljet.

Siirryn tarkastelemaan syndikalistisia ja anarkistisia poikkeamia koskevaa päätöslauselmaa. Tämä on kysymys, jota kosketeltiin edustajakokouksen päiväjärjestyksen neljännessä kohdassa. Koko päätöslauselman ytimenä on sen määrittely, miten suhtaudumme eräisiin virtauksiin eli ajatuspoikkeamiin. Sanomalla „poikkeamiin” me korostamme, ettemme näe niissä vielä mitään lopullisesti muotoutunutta, mitään ehdotonta ja täysin määriteltyä, vaan ainoastaan sellaisen poliittisen suuntauksen alun, josta puolue ei voi olla lausumatta mielipidettään. Kolmannessa kohdassa syndikalistista ja anarkistista poikkeamaa koskevassa päätöslauselmassa, joka teillä kaikilla luultavasti on, on ilmeisesti

painovirhe (kuten huomautuksista näkyy, tämä painovirhe on huomattu). Pitää olla: „kuvaava on esimerkiksi sen”, t.s. „työläisopposition”, „seuraava teesi: 'Kansantalouden johdon järjestäminen kuuluu tuotannollisiksi ammattiliitoiksi yhdistyneiden tuottajien yleisvenäläiselle edustajakokoukselle, ja nämä liitot valitsevat tasavallan koko kansantaloutta hoitavat keskuselimet'.” Edustajakokouksessa olemme jo monesti puhuneet tästä kohdasta niin erillisissä neuvottelukokouksissa kuin myös edustajakokouksen yleisissä avoimissa istunnoissa. Minusta näyttää, että meille on jo käynyt selväksi, ettei tätä kohtaa voida mitenkään puolustaa vetoamalla siihen, että Engels on lausunut ajatuksen tuottajien yhdistämisestä, sillä on aivan ilmeistä ja tarkka tutustuminen vastaavaan kohtaan osoittaa, että Engels puhuu kommunistisesta yhteiskunnasta, jossa ei tule olemaan luokkia. Se on meille kaikille kiistatonta. Kun yhteiskunnassa ei ole enää luokkia, silloin siinä on vain työntekijä-tuottajia, muttei ole työläisiä eikä talonpoikia. Tiedämmehän hyvin Marxin ja Engelsin kaikkien teosten perusteella, että he tekevät mitä tarkimman eron niiden kausien välillä, jolloin luokkia vielä on ja jolloin niitä ei enää ole. Marx ja Engels tekivät armotta pilkkaa sellaisista ajatuksista, puheista ja olettamuksista, että luokat häviävät ennen kommunismia, ja sanoivat, että vasta kommunismi on luokkien hävittämistä<sup>58</sup>.

Olemme tulleet sellaiseen tilanteeseen, että olemme ensimmäisinä asettaneet käytännössä kysymyksen tästä luokkien hävittämisestä, ja talonpoikaismaassa meillä on nyt jäljellä kaksi perusluokkaa — työväenluokka ja talonpoikaisto. Niiden ohella on olemassa koko joukko kapitalismin jäänteitä ja peruja.

Ohjelmassamme sanotaan selvästi, että olemme vasta alussa ja joudumme käymään monien väliasteitten kautta. Mutta käytännöllisessä neuvostotyössämme ja vallankumouksen kaikista vaiheista olemme huomanneet aina mitä havainnollisimmin, että on väärin esittää sellaisia teoreettisia määritelmiä, jollaisia oppositio tässä tapauksessa esittää. Tiedämme mainiosti, että meillä on ja tulee edelleenkin olemaan luokkia vielä pitkän aikaa, että maassa, jossa talonpoikaisto on väestöenemmistönä, niitä tulee kiertämättömästi olemaan kauan aikaa, monia vuosia. Lyhin aika, jonka kuluessa suurteollisuus voitaneen saattaa sel-

laiseen kuntoon, että se voi luoda perustan maatalouden saattamiselle alaiseeseen, on kymmenen vuotta. Tämä on lyhin aika, jos teknilliset edellytykset ovat ennen kuulumattoman otolliset. Mutta tiedämmehän, että elämme ennen kuulumattoman epäsuotuisissa oloissa. Meillä on nykyaikaiseen suurteollisuuteen pohjaava Venäjän rakentamissuunnitelma — se on tiedemiesten laatima sähköistämissuunnitelma. Siinä on lyhimmäksi aikamääräksi osoitettu kymmenen vuotta, kun otetaan perustaksi olosuhteet, jotka edes jossain määrin lähentelevät normaaleja. Mutta tiedämme mainiosti, etteivät olosuhteemme ole sellaisia. Siis kymmenvuotiskausi on meille sangen lyhyt aika, se on sanomattakin selvää. Olemme tulleet kysymyksen ytimeen: asiointila voi olla sellainen, että on olemassa yhä proletariaatille vihamielisiä luokkia, joten emme voikaan käytännöllisesti luoda nyt sitä, mistä Engels puhuu. Tulee olemaan proletariaatin diktatuuri. Sitten tulee luokaton yhteiskunta.

Niinpä siis on mahdollista sellainen tila, että jää olemaan proletariaatille vihamielisiä luokkia. Sitten tulee luokaton yhteiskunta. Marx ja Engels esiintyivät armotta niitä vastaan, jotka unhottivat luokkaeroavuudet ja puhuivat tuottajista, kansasta tai työtätekevästä yleensä. Ken vähänkin tuntee Marxin ja Engelsin teoksia, hän ei voi unohtaa sitä, että kaikissa noissa teoksissa pilkataan niitä, jotka puhuvat tuottajista, kansasta, työtätekevästä yleensä. Ei ole työtätekeviä yleensä, vaan on joko tuotantovälineitä omistava pienyrittäjä, jonka mentaliteetti ja elämäntavat ovat kapitalistisia — eivätkä ne muunlaisia voi ollakaan — tai palkkatyöläinen, jonka mentaliteetti on kokonaan toisenlainen, suurteollisuuden palkkatyöläinen, joka on kapitalistien antagonistiksi, vastakohta ja taistelee niitä vastaan.

Kun olemme päässeet tähän kysymykseen taisteltuamme kolme vuotta, koettuamme proletariaatin valtiollisen vallan soveltamista, kun tiedämme, kuinka suuria vaikeuksia esiintyy luokkien välisissä suhteissa, kun luokat ovat vielä olemassa, kun porvariston jäännöksiä piilee vielä elämämme kaikissa rakosissa, neuvostovirastoissa, — tällaisissa oloissa ryhmäohjelman ja lukemieni teesien ilmaantuminen merkitsee selvää ja ilmeistä syndikalistis-anarkistista poikkeamaa. Nämä sanat eivät ole liioittelua, ne ovat harkittuja. Poikkeama ei ole vielä valmis virtaus. Poikkeama on sitä, mikä voidaan korjata. Ihmiset ovat hieman poikenneet

tieltä tai alkavat poiketa, mutta asia on vielä korjattavissa. Mielestäni venäläinen sana „uklon”, „poikkeama” ilmaiseekin juuri sitä. Siten korostetaan, ettei siinä ole vielä mitään lopullista, että asia on helposti korjattavissa,— siten halutaan varottaa ja asettaa kysymys tyhjentävästi ja periaatteellisesti. Jos joku löytää venäjänkielisen sanan, joka ilmaisee tämän ajatuksen paremmin, niin olkaa hyvä. Toivon, ettemme ryhdy kiistelemään sanoista, mutta itse asian kannalta käsittelemme tätä teesiä perusteena, ettei tarvitsisi lähteä tarkastelemaan muita samantapaisia ajatuksia, joita „työläisoppositio”-ryhmällä on hyvin paljon. Ne jätämme kynämiestemme ja myös tämän virtauksen johtajien käsiteltäväksi, sillä päätöslauselman lopussa sanomme varta vasten, että erikoisjulkaisuissa ja kokoelmissa voidaan ja täytyy antaa puolueen jäsenille mahdollisuus vaihtaa yksityiskohtaisemmin mielipiteitä kaikista mainituista kysymyksistä. Meidän ei nyt sovi lykätä tätä kysymystä. Olemme puolue, joka taistelee erikoisen vaikeissa oloissa. Meidän on sanottava itsellemme: lujan yhtenäisyyden aikaansaaminen vaatii tietyn poikkeaman tuomitsemista. Koska se on hahmottunut, otettakoon siitä selvää ja otettakoon se käsiteltäväksi. Mutta jos asia kaipaa perusteellista väittelyä, niin mikäpäsiin, kyllä meillä on henkilöitä, jotka tuntevat kirjallisuutta yksityiskohtia myöten ja jos pitää ja sopii, asetamme tämän kysymyksen myös kansainvälisessä mitassa, sillä kuten Kominternin edustaja juuri alustuksessaan mainitsi ja kuten kaikki tiedätte, vallankumouksellisen kansainvälisen työväenliikkeen riveissä on tietynlaista poikkeamista vasemmistolaisuuteen. Poikkeama, josta nyt puhumme, on samanlainen kuin oli anarkistinen poikkeama Saksan kommunistisessa työväenpuolueessa, jota vastaan käytiin ilmeistä taistelua viimeksi pidetyssä Kominternin kongressissa<sup>59</sup>. Sanat, joita siellä käytettiin sen arvostelussa, olivat usein jyrkempiä kuin sana „poikkeama”. Tiedätte tämän kansainväliseksi kysymykseksi. Siksi olisi väärin tehdä siitä loppu siten, että pitemmälti ei väitellä ja siinä kaikki. Mutta toista on teoreettinen väittely ja toista puolueen poliittinen linja, poliittinen taistelu. Emme ole väittelyklubi. Kokoelmia ja erikoisjulkaisuja voimme tietysti julkaista ja tulemme julkaisemaan, mutta meidän on ennen kaikkea käytävä taistelua mitä vaikeimmissa oloissa ja siksi liityttävä tiukasti yhteen.



Jos poliittiseen väittelyyn, poliittiseen taisteluun tullaan tällöin sotkemaan sen luontoisia ehdotuksia kuin „tuottajien yleisvenäläisen edustajakokouksen” järjestäminen, silloin emme voi kulkea yhtä jalkaa ja rivit suljettuina; se ei ole sitä politiikkaa, jonka olemme itsellemme määritelleet muutamiksi vuosiksi. Se olisi politiikkaa, joka ehkäisisi puolueen yksimielistä toimintaa, ja tuo politiikka olisi virheellistä paitsi teoreettisesti, myös siksi, että se määrittelee väärin luokkien väliset suhteet, sen, mikä on perustavaa laatua ja tärkeintä, mitä ilman ei ole marxilaisuutta ja mistä Kominternin II kongressi on tehnyt päätöksensä. Ajankohta on nyt sellainen, että järjestymättömät puolueetomat joukot ovat alttiita niille pikkuporvarillisille horjah teluille, jotka Venäjän nykyisissä taloudellisissa oloissa ovat kiertämättömiä. Meidän on muistettava se seikka, että sisäinen vaara on tietystä suhteesta suurempi vaara kuin Denikin ja Judenitsh ja meidän ei ole oltava ainoastaan muodollisesti, vaan paljon syvällisemmin yhtenäisiä. Sellaista yhtenäisyyttä emme voi rakentaa ilman tällaista päätöslauselmaa.

Edelleen pidän hyvin tärkeänä tämän päätöslauselman neljättä pykälää, jossa tulkitaan ohjelmaamme autenttisesti, t.s. siten kuin sen laatija on sitä tulkinnut. Ohjelman on laatinut edustajakokous ja siksi edustajakokouksen on se tulkittava, jotta tehtäisiin loppu horjunnasta ja siitä, että toisinaan ohjelmallamme jopa leikitelläänkin: ikään kuin ohjelmassamme olisi sanottu ammattiliitoista juuri sitä, mitä jotkut haluaisivat siinä nähdä. Kuulitte tov. Rjazanovin arvostelevan tältä puhujalavalta tätä ohjelmaa,— kiitämme arvostelijaa teoreettisista tutkimuksista! Kuulitte tov. Shljapnikovin arvostelun. Sitä ei saa sivuuttaa vaike- nemalla. Arvelen, että tässä, nimittäin tässä päätöslausel- massa sanomme sen, mitä nyt on sanottava. Edustaja- kokouksen nimessä, joka vahvistaa ohjelman ja on puo- lueen ylin elin, täytyy sanoa: kas näin me ymmärrämme tämän ohjelman. Toistan, että teoreettisia kiistoja ei täten kielletä. Ehdotuksia ohjelman muuttamiseksi voidaan tehdä, tämän suhteen ei esitetä mitään kieltoa. Emme pidä ohjel- maa niin erinomaisena, ettei siinä ole mitään muuttamista, mutta tällä kertaa meillä ei ole muotoiltuja ehdotuksia emmekä ole omistaneet aikaa tämän kysymyksen käsitte- lemiselle. Lukiessamme tarkkaavaisesti tätä ohjelmaa

löydämme siitä seuraavaa: „ammattiliittojen tulee päätyä lopulta siihen, että ne keskittävät tosiasiallisesti j.n.e.”, „keskittävät tosiasiallisesti” — tätä täytyy tähdentää. Ja ylempänä on sanottu, että „lakien nojalla ammattiliitot osallistuvat kaikkien tuotantoa johtavien paikallis- ja keskuselinten työhön”. Tiedämme, että kapitalistista tuotantoa rakennettiin maailman kaikkien edistyneimpien maiden myötävaikutuksella vuosikymmeniä. Olisimmeko jo niin lapsellisia, että luulisimme voivamme viedä tämän prosessin niin nopeasti päätökseen aikana, jolloin maassa vallitsee mitä suurin puute ja kurjuus, maassa, jossa työläiset muodostavat vähemmistön ja proletariaatin etujoukko on näännyksissä ja menehtyä verenvuodatukseen ja jossa on laajat talonpoikaisjoukot?! Emme ole laskeneet vielä kivijalkaakaan, olemme vasta alkaneet kokeeksi suunnitella, miten tätä tuotannon johtamista pitäisi ammattiliittojen kanssa toteuttaa. Tiedämme, että perusesteenä on puute. Ei ole totta, ettemme vedä joukkoja mukaan; päinvastoin, jokainen vähänkin huomattava kyky, vähänkin erikoinen lahjakkuus työläisjoukkojen keskuudessa saa puoleltamme mitä vilpittömintä kannatusta. Tilanne vain on saatava hiukan helpottumaan. Tarvitsemme vähintään vuoden tai kaksi lepoa nälältä. Historian kannalta tuo aika on mitättömän lyhyt, mutta meidän oloissamme se on pitkä. Vuosi tai kaksi lepoa nälältä, vuosi tai kaksi säännöllistä polttoaineen saantia, jotta tehtaat voisivat käydä, niin saamme työväenluokalta sata kertaa voimakkaampaa tukea ja sen riveistä nousee kykyjä paljon enemmän kuin niitä meillä nykyisin on. Sitä ei kukaan epäile eikä voi epäillä. Nykyisin olemme vailla tuota tukea, emme siksi, ettemme sitä haluaisi. Teemme kaikkemme sitä saadaksemme. Kukaan ei voi osoittaa, että hallitus, ammattiliitot ja puolueen Keskuskomitea olisivat jättäneet käyttämättä ainoatakaan mahdollisuutta tässä suhteessa; mutta tiedämme, että puute on huutava, että kaikkialla on nälkää ja kurjuutta ja hyvin usein tällä maaperällä syntyy passiivisuutta. Alkäämme arkailko nimittää pahaa pahaksi ja vitsausta vitsaukseksi. Juuri se jarruttaa joukkojen tarmon nousua. Kun hallintoelimissä on 60% työläisiä, kuten tilastotiedoista tiedämme, on ohjelman sanoja: „ammattiliittojen tulee päätyä lopulta siihen, että ne keskittävät tosiasiallisesti” j.n.e. nyt aivan

mahdotonta yrittää tulkita siten, kuin Shljapnikov ne tulkitsee.

Ohjelman autenttinen tulkitseminen tekee meille mahdolliseksi sen, että samalla kun takaamme tarpeellisen taktillisen lujouden ja yhtenäisyyden voimme myöntää tarpeellisen väittelyvapauden, mitä onkin tähdennetty päätöslauselman lopussa. Mikä on päätöslauselman ydin? Luemme kuudennen kohdan:

„Kaiken tämän perusteella VKP:n edustajakokous tuomitsee jyrkästi mainitut syndikalistista ja anarkistista poikkeamaa ilmentävät aatteet ja pitää välttämättömänä ensinnäkin järkkymätöntä ja järjestelmällistä taistelua noita aatteita vastaan; toiseksi edustajakokous katsoo, että noiden aatteiden propagointi on ristiriidassa VKP:n jäsenyyden kanssa.

Velvoittaen puolueen Keskuskomitean toteuttamaan mitä tiukimmin näitä päätöksiä käytännössä edustajakokous tähdentää samalla, että erikoisjulkaisuissa, kokoelmissa y.m.s. voidaan ja täytyy antaa puolueen jäsenille mahdollisuus vaihtaa yksityiskohtaisesti mielipiteitä kaikista edellä mainituista kysymyksistä.”

Ettekö te — olettehan kaikki tavalla tai toisella agitaattoreita ja propagandisteja — näe sitä eroa, mikä on taistelevien poliittisten puolueiden sisällä harjoitettavan aatteiden propagandan ja erikoisjulkaisuissa ja kokoelmissa tapahtuvan mielipiteiden vaihdon välillä? Olen varma, että tämän eron näkee jokainen, joka haluaa syventyä tämän päätöslauselman ajatukseen. Ja toivomme, että Keskuskomiteassa, johon otamme tämän poikkeaman edustajia, nuo edustajat suhtautuvat puolueen edustajakokouksen päätökseen kuten jokaisen tietoisien ja kurinalaisen puolueenjäsenen kuuluukin; toivomme, että teemme heidän avullaan Keskuskomiteassa selväksi tuon eron aiheuttamatta poikkeustilannetta; teemme selväksi sen, mitä puolueessa tapahtuu — onko kysymyksessä aatteiden propagointi taistelevan poliittisen puolueen sisällä vai mielipiteiden vaihto erikoisjulkaisuissa ja kokoelmissa. Ketä kiinnostaa Engelsiltä otettujen sitaattien tutkiminen kaikine vivahteineen, niin tehköön hyvin! On olemassa teoreettikkoja, jotka aina antavat puolueelle hyödyllisen neuvon. Se on välttämätöntä. Julkaisemme pari kolme suurta kokoelmaa — se on hyödyllistä ja ehdottoman välttämätöntä.

Mutta onko se sitten ryhmäohjelmien välistä taistelua, voidaanko tämä sekoittaa? Sitä ei sekoita kukaan, joka haluaa syventyä poliittiseen tilanteeseemme.

Älä jarruta poliittista toimintaamme, älä varsinkaan vaikealla hetkellä, mutta älä myöskään luovu tieteellisistä tutkimuksista. Jos esimerkiksi tov. Shljapnikov täydentää äsken julkaisemaansa teosta, jossa hän puhuu vielä maanalaisen toiminnan kaudella käymänsä vallankumouksellisen taistelun kokemuksista, kirjoittamalla siihen vapaa-aikoihin lähimpien kuukausien kuluessa toisen osan, jossa analysoi „tuottaja” käsitteen, niin tehkoon hyvin! Mutta kyseinen päätöslauselma on oleva meille tienviittana. Aloitimme mitä laajimman ja mitä vapaimman väittelyn. „Työläisopposition” ryhmäohjelma julkaistiin puolueen päääänenkannattajassa 250.000 kappaleena. Olemme punnineet sitä kaikin puolin ja kaikin tavoin, olemme tehneet valintamme tämän ryhmäohjelman perusteella, kutsuimme vihdoon koolle edustajakokouksen, joka tekee yhteenvedot poliittisesta väittelystä ja sanoo: poikkeama on muotoutunut, älkäämme olko piilosilla, sanokaamme suoraan: poikkeama on poikkeama, se täytyy oikaista; oikaisemme sen, ja väittely tulee olemaan teoreettinen väittely.

Juuri tämän vuoksi ehdotan toistamiseen ja kannatan sitä, että hyväksyisimme nämä molemmat päätöslauselmat, lujittaisimme puolueen yhtenäisyyden ja määrittäisimme oikein sen, mihin puoluekokousten tulee kiinnittää huomionsa ja mitä voivat vapaahetkinään harrastaa eri henkilöt — marxilaiset, kommunistit, jotka haluavat auttaa puoluetta ja ryhtyä tutkimaan yksiä tai toisia teorian kysymyksiä. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

---

## 11

LOPPULAUSUNTO PUOLUEEN YHTENÄISYYDESTÄ  
JA ANARKOSYNDIKALISTISESTA POIKKEAMASTA  
KÄYDYN KESKUSTELUN JOHDOSTA  
MAALISKUUN 16 pnä

Toverit, olemme kuulleet täällä tavattoman jyrkkäsävyistä sanankäyttöä, ja kaikkein jyrkkäsävyisintä sanankäyttöä lienee ollut päätöslauselmamme syyttäminen parjauksesta. Mutta on sellaista jyrkkäsanaisuutta, joka paljastaa itse itsensä. Teillä on päätöslauselma. Tiedätte, että olemme ottaneet kaksi „työläisoppositio” edustajaa Keskuskomiteaan, että olemme käyttäneet sanontaa „poikkeama”. Tähdennän sen merkitystä. Ei Shljapnikov eikä Medvedevkään ehdottanut muuta sanaa. Olemme arvostelleet täällä teesejä, joita kaikkien muidenkin suuntavivahteiden edustajat ovat arvostelleet. Kuinka voidaan tämän jälkeen puhua parjauksesta? Jos joidenkin kontolle pantaisiin sellaista, minkä tosiasiat kumoavat, silloin tuo jyrkkä sana olisi ymmärrettävissä. Mutta nyt se on pelkästään tietynlaisen ärtyneisyyden ilmaus. Se ei ole vakava vastaväite!

Siirryn nyt tarkastelemaan niitä kohtia, joista täällä on mainittu. Sanottiin, että on oltu epäoikeudenmukaisia „demokraattisen sentralismin” ryhmää kohtaan. Te seuraatte sitä, kuinka kehittyi ryhmien välinen sopimus ja mieliteiden vaihto Keskuskomiteaan valitsemista koskevasta kysymyksestä, josta „demokraattisen sentralismin” ryhmän edustajat täällä puhuivat. Tiedätte, että erillisestä neuvottelukokouksesta alkaen, jossa oli läsnä „työläisoppositio”-ryhmä kokonaisuudessaan sekä useita huomattavimpia tovereita, kaikkien suuntavivahteiden edustajia, esimerkiksi minä henkilökohtaisesti puolsin avoimesti sitä kantaa, että „työläisoppositio” ja „demokraattisen sentralismin” ryhmien edustajien mukaantulo Keskuskomiteaan on meistä

toivottavaa. Neuvottelukokouksessa, jossa olivat läsnä kaikki toverit „työläisoppositiosta” ja kaikkien suunta-vahteiden edustajat, ei kukaan vastustanut sitä. On aivan selvää, että kun saimme „demokraattisen sentralismin” ryhmästä Keskuskomiteaan varajäsenen emmekä jäsentä, niin se oli tulos kauan jatkuneesta mielipiteiden vaihdosta, ryhmien välisestä sopimuksesta. Ja sen pitäminen jonakin epäluottamuksena tai epäoikeudenmukaisuutena „demokraattisen sentralismin” ryhmää kohtaan on vain riidanhalua. Olemme tehneet Keskuskomiteassa kaiken, mikä on ollut tarpeen osoittaaksemme pyrkivämme oikeudenmukaisuuteen. Se on tosiasia, jota ei voida tehdä olemattomaksi. Mutta se on vain riidanhalua, kun tästä tehdään johtopäätös, että ollaan epäoikeudenmukaisia! Tai esimerkiksi „demokraattisen sentralismin” ryhmään kuuluva toveri selitti, että päätöslauselman 7. pykälä on tarpeeton: Keskuskomitealla on muutenkin siihen oikeus. Ehdotamme jättämään seitsemännen pykälän julkaisematta, sillä toivomme, ettei sen soveltamiseen tule tarvetta, se on äärimmäinen toimenpide. Mutta kun „demokraattisen sentralismin” ryhmään kuuluva toveri sanoo: „Teillä on ollut siihen oikeus sääntöjen nojalla”, niin hän ei tunne sääntöjä, ei tunne demokraattisen sentralismin periaatteita, ei tunne sentralismin periaatteita. Mikään demokratia, mikään sentralismi ei koskaan salli sellaista, että edustajakokouksen valitsemalla Keskuskomitealla olisi oikeus erottaa Keskuskomiteasta. (Ä ä n i: „Puolueen kautta.”) Varsinkaan puolueen kautta. Edustajakokous valitsee Keskuskomitean ja siten osoittaa mitä suurinta luottamusta, siten se luovuttaa johdon. Ja että Keskuskomitealla olisi jäseniinsä nähden sellainen oikeus — sellaista puolueemme ei ole missään eikä koskaan sallinut. Se on äärimmäinen toimenpide, joka suoritetaan varta vasten silloin, kun käsitetään tilanteen vaarallisuus. Pidetään poikkeuksellinen kokous: Keskuskomitea ynnä varajäsenet ynnä Kontrollikomissio samanlaisin äänioikeuksin. Tällaista laitosta, tällaista 47 hengen täysistuntoa ei säännöissämme ole ollut emmekä käytännössä ole sitä milloinkaan soveltaneet. Sen vuoksi toistan, että „demokraattisen sentralismin” ryhmään kuuluvat toverit eivät tunne enempää sääntöjä kuin demokraattisen sentralismin ja sentralisminkaan periaatteita. Se on äärimmäinen toimenpide. Toivon, ettemme tule sitä soveltamaan. Se vain

osoittaa, että sitä, mistä olette kuulleet, puolue soveltaa sellaisten erimielisyyksien ilmaantuessa, jotka jossain suhteessa lähentelevät mahdollista kahtiajakautumista. Emme hän ole lapsia, olemme kokeneet raskaita aikoja, nähneet jakautumisia ja selviytyneet niistä, tiedämme, kuinka raskaita ne ovat, emmekä pelkää nimittää vaaraa sen omalla nimellä.

Onko aikaisemmissa edustajakokouksissa kaikkein kärkevimpien erimielisyyksien aikana ollut sellaisia momenteja, jotka jossain suhteessa lähentelevät kahtiajakautumista? Ei ole ollut. Onko sellaisia nyt? On. Kaikesta tästä on puhuttu moneen kertaan. Ja näitä erimielisyyksiä vastaan voidaan mielestäni taistella.

Edelleen on puhuttu siitä, ettei tällaisilla päätöslauselmilla saada aikaan yhtenäisyyttä, että päätöslauselman mukaan arvostelun on muka tapahduttava ehdottomasti vain kuvernementtikomiteoiden kautta, että „työläisoppositioon” kuuluvia tovereita kohtaan osoitetaan muka jonkinlaista epäluottamusta, mikä vaikeuttaa heidän osallistumistaan Keskuskomiteaan. Mutta tämäkään ei ole totta! Huomautin heti alussa, miksi on valittu sana „poikkeama”. Ellei sana teitä miellytä, niin hyväksykää tämä päätöslauselma pohjaksi ja lähettäkää se puhemiehistöön mahdollista lieventämistä varten. Jos löydämme lievemmän sanan, niin kehottaisin ottamaan sen „poikkeama”-sanan tilalle ja tekemään muissakin kohdissa lievennyksiä. Emme ole sitä vastaan. Nyt täällä ei tietenkään ole sopiva aika puuhaillla tällaisten yksityiskohtien parissa. Lähettäkää päätöslauselma puhemiehistöön toimitettavaksi, lievennettäväksi. Että jyrkentämistä tässä ei voida ajatella, siitä olen samaa mieltä. Mutta sekään ei ole totta, kun sanotaan, että tämä päätöslauselma merkitsee puolueen toisen osan usuttamista toista osaa vastaan.

En tiedä, millainen on Samarán „työläisoppositio”-ryhmän kokoonpano, en ole koskaan ollut Samarassa, mutta olen varma siitä, että jos mitä suuntavivahdetta tahansa edustava Keskuskomitean jäsen tai mihin suuntavivahteeseen tahansa kuuluva edustajakokouksen edustaja, „työläisoppositiota” lukuun ottamatta, ryhtyisi Samarán järjestön kokouksessa todistamaan, että päätöslauselmassa ei usuteta, vaan siinä kehoitetaan yhtenäisyyteen, niin hän pysyisi sen todistamaan. Kun täällä käytetään sellaista

sanontaa kuin „usuttaminen”, niin unohdetaan yhtenäisyyspäättöslauselman viides kohta, jossa puhutaan „työläisopposition” ansioiden tunnustamisesta. Eikö se ole siinä vieressä? Toisaalta „luisuvat poikkeamaan”, mutta toisaalta, lukekaa viides pykälä: „Edustajakokous ilmoittaa samalla, että kaikkia asiallisia esityksiä kysymyksistä, jotka ovat kiinnittäneet esim. „työläisoppositio”-ryhmän erikoista huomiota, kuten puolueen puhdistamisesta epäproletaarisista ja epäluotettavista aineksista, byrokritismin vastustamisesta, demokraattisuuden sekä työläisten omatoimisuuden kehittämistä y.m.s., on käsiteltävä mitä huolellisimmin” j.n.e. Onko tämä usuttamista? Se on ansioiden tunnustamista. Sanomme: toisaalta väittelyssä teidän tahollanne ilmeni poikkeamista, joka on poliittisesti vaarallista, ja jopa tov. Medvedevin päätöslauselmaehdotuskin on sen toisin sanoin tunnustanut, mutta edelleen sanotaan: mitä tulee byrokritismin vastustamiseen, niin tunnustamme, että emme tee vielä kaikkea, mitä voitaisiin tehdä. Tämä on ansioiden tunnustamista eikä usuttamista!

Kun Keskuskomiteaan otetaan toveri „työläisoppositiosista”, niin se on toverillisen luottamuksen ilmaisu. Ja kun sitten joku menee kokoukseen, joka ei ole ryhmäkuntataistelun kiihottama, niin kokous sanoo, ettei tuo ole usuttamista, vaan toverillisen luottamuksen ilmaisu. Mitä tulee äärimmäiseen toimenpiteeseen, se olkoon tulevaisuuden asia, sitä emme nyt sovelta, vaan osoitamme tällä kertaa toverillista luottamusta. Jos olemme mielestänne teoreettisesti väärässä, niin meillähän voidaan julkaista kymmeniä kokoelmia, ja jos esim. Samaran järjestössä on nuoria tovereita, jotka haluavat sanoa jotain uutta tästä kysymyksestä, niin tehkää hyvin, samaralaiset toverit! Julkaisemme muutamia kirjoituksianne. Eihän ole ainoatakaan henkilöä, joka ei ymmärtäisi eroa sen välillä, mitä puhutaan edustajakokouksessa ja mitä lipsautellaan sen ulkopuolella. Jos vertailette päätöslauselman tarkkaa tekstiä, niin huomaatte, että siinä on annettu teoreettinen periaatteellinen ohje, että siinä ei ole mitään loukkaavaa ja että siinä samalla tunnustetaan ryhmän ansioituneen byrokritisminvastaisessa taistelussa, ilmaistaan avunsaantitoivomus ja lisäksi tämän ryhmän edustajia on otettu Keskuskomiteaan, mikä on osoitus suurimmasta luottamuksesta, jota suurempaa puolueessa ei voi olla. Tämän vuoksi, toverit, kehotan hyväksy-



mään kummankin päätöslauselman, hyväksymään ne äänestämällä nimenhuudolla, sitten lähettämään ne puhemiehistöön toimitettavaksi, sanamuodon lieventämiseksi, ja kun tov. Shljapnikov kuuluu puhemiehistöön, niin ehkäpä hän löytää sopivamman sanonnan poikkeama-sanan tilalle.

Ja eroilmoituksen johdosta ehdotan hyväksyttäväksi seuraavan päätöslauselman: „Edustajakokous kehottaa kaikkia hajallelasketun „työläisoppositio“-ryhmän jäseniä alistumaan puoluekuriin, velvoittaa heidät jäämään heille uskotuihin toimiin eikä hyväksy tov. Shljapnikovin eroa kuin myöskään muita eroilmoituksia.”

---

## 12

HUOMAUTUKSIA RJAZANOVIN EHDOTTAMASTA  
KORJAUksesta PUOLUEEN YHTENÄISYYTTÄ  
KOSKEVAAN PÄÄTÖSLAUSELMAAN  
MAALISKUUN 16 pnä

Niin valitettavaa kuin se onkin, тов. Rjazanovin toivomusta on luullakseni mahdoton toteuttaa. Emme voi riistää puolueelta ja Keskuskomitean jäseniltä oikeutta kääntyä puolueen puoleen, jos perustavaa laatua oleva kysymys aiheuttaa erimielisyyttä. En käsitä, kuinka voisimme niin tehdä! Nykyinen edustajakokous ei voi mitenkään sitoa seuraavan edustajakokouksen vaaleja: entä jos tulee samanlainen kysymys kuin esimerkiksi Brestin rauhan solmiminen? Menettekö takuuseen, ettei sellaisia kysymyksiä voi tulla? Ei voida mennä takuuseen. Mahdollisesti silloin joudutaan valitsemaan ryhmäohjelmien perusteella. (R j a z a n o v: „Yhdestäkö kysymyksestä?”) Tietysti. Mutta teidän päätöslauselmaehdotuksessanne on sanottu: ei mitään vaaleja ryhmäohjelmien perusteella. Arvelen, ettemme pysty sitä kieltämään. Jos yhtenäisyyspäätöslauselmamme ja tietenkin vallankumouksen kehitys liittävätkin meidät lujasti yhteen, niin ryhmäohjelmavaalit eivät toistu. Tässä edustajakokouksessa saamamme kokemus ei unohdu. Mutta jos asiat herättävät perusteellisia erimielisyyksiä, niin voidaanko kieltää niiden antaminen koko puolueen ratkaistavaksi? Ei voida! Se on liiallinen toivomus, jota ei voida toteuttaa ja jonka kehotan hylkäämään <sup>60</sup>.

---

## 13

PUHE POLTTOAINEKYSYMYKSESTÄ  
MAALISKUUN 16 pnä

Sallikaa minun käyttää puheenvuoro kannattaakseni polttoainekysymyksen siirtämistä valiokuntaan. Polttoainepula on epäilemättä kaiken taloudellisen rakennustyömme peruskysymyksiä, ellei tärkein kysymys. Mutta mielessäni herää kysymys: voimmeko alustuksen ja lisäalustuksen perusteella — toisessa, jonka esittää tov. Rykov, selitetään Korkeimman kansantalousneuvoston puhemiehistön kanta ja toisessa esitetään tov. Larinin kanta, arvostellaan tätä politiikkaa — tehdä lopullisen päätöksen näin mutkikkaasta kysymyksestä siirtämättä sitä valiokuntaan, tutkimatta asiakirjoja, jotka selittävät, mikä on tässä pääsyynä: koneiston puutteet, sietämätön menettely, rikokset vai talonpoikaistalouden, talonpojan hevosen heikkous, hevosen, jota ilman halkojen kuljetus on mahdotonta? Kysyn itseltäni, voimmeko tehdä päätöksen ilman valiokuntaa, ja vakuutan, ettemme voi. Sen vuoksi on paljon käytännöllisempää valita kokoonpanoltaan laajempi valiokunta, joka koostuu pääasiallisesti eri paikkakunnilta olevista tovereista, jotka tuntevat polttoaine- ja m.m. halkokysymyksen muutenkin eivätkä vain teoreettisesti, ovat tehneet työtä tällä alalla ja tuntevat tämän asian omakohtaisen käytännöllisen kokemuksen perusteella. Tämä valiokunta kuuntelee alustajien puheet sekä lisäksi kutsuu koko joukon henkilöitä ja tarkastaa asiakirjojen mukaan alustajan ja lisäalustajan lausunnot. Sitten tämä valiokunta esittää Keskuskomitealle selostuksen, jonka perusteella Keskuskomitean tulee tehdä useita mitä tärkeimpiä päätöksiä tällä alalla. Tällainen järjestys johtaa meidät hedelmällisempiin ja hyödyllisempiin tuloksiin kuin edustajakokouksessa käydyt väittelyt, jotka saattavat viedä meiltä koko päivän ja joiden tuloksena kuitenkin päädyimme loppujen lopuksi siihen, että siirrämme kysymyksen valiokuntaan.

---

14

EHDOTUS POLTTOAINEKYSYMYKSESTÄ  
MAALISKUUN 16 pnä

Ehdotan, että Metsäteollisuuden pääkomitea veloitetaan järjestämään heti polttoaine- ja polttopuuasioita hoitavien laitosten työtä käytännöllisesti tuntevien edustajakokouksemme osanottajain neuvottelukokous, jonka tulee määrittellä heti kiireelliset toimenpiteet, eritoten uittojen suhteen.

---

## 15

PUHE EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTTÄJÄISTILAISUUDESSA  
MAALISKUUN 16 pnä

Toverit, puolueemme edustajakokous, joka kokoontui valankumouksemme tulevaisuuden kannalta poikkeuksellisen tärkeänä ajankohtana, on lopettanut työnsä. Kansalaisodan käyminen monien imperialistisen sodan vuosien jälkeen on siinä määrin raadellut maamme ja aiheuttanut sellaista sekasotkua, että maamme elpyminen kansalaisodan päätyttyä tapahtuu nyt tavattoman vaikeissa oloissa. Siksi ei ole ihmettelemistä, että lahot ja rappeutuneet ainekset, pikkuporvarilliset ja anarkistiset järjestymättömät voimat kohottavat päätään. Tämän ilmiön eräänä perusedellytyksenähän on äärimmilleen, ennen näkemättömästi ja ennen kuulumattomasti kärjistynyt puute ja epätoivo, jonka vallassa ovat nyt kymmenet ja sadat tuhannet ihmiset ja toisinaan ehkä suuremmatkin ihmisjoukot, jotka eivät näe ulospääsyä vaikeasta asemastaan. Mutta tiedämme, toverit, että maamme on kokenut paljon vaikeampiakin aikoja. Emme lainkaan sulje silmiämme näkemästä vaaraa, emme lankea vähääkään optimismiin, vaan sanomme suoraan itsellemme ja tovereillemme, että vaara on suuri, mutta samalla luotamme lujasti ja varmasti proletariaatin etujoukon yhtenäisyyteen. Tiedämme, että paitsi valveutunutta proletariaattia, ei ole muuta voimaa, joka kykenisi liittämään yhteen miljoonat hajallaan olevat pienviljelijät, jotka useinkin kokevat ennen kuulumattomia vaikeuksia, ei ole muuta voimaa, joka kykenisi taloudellisesti ja poliittisesti liittämään heidät yhteen riistäjiä vastaan. Olemme varmoja siitä, että taistelun koulusta, raskaasta vallankumouksen koulusta tämä voima on selvinnyt kyllin karaituneena kestääkseen kaikki raskaat koettelemukset ja uudet vaikeudet.

Toverit, tässä hengessä hyväksytyjen päätösten lisäksi on erittäin tärkeä merkitys talonpoikaistoon suhtautumista koskevalla edustajakokouksemme päätöksellä. Siinä olemme ottaneet mitä tervejärkisimmin huomioon luokkien välisen suhteen emmekä pelkää tunnustaa avoimesti, että tässä meillä on mitä vaikein tehtävä: on järjestettävä oikein proletariaatin suhteet enemmistönä olevaan talonpoikaistoon oloissa, joissa emme voi nyt saada aikaan normaaleja suhteita. Normaali suhteet ovat sellaiset ja vain sellaiset, että suurteollisuus tuotteineen on proletariaatin hallussa ja että proletariaatti ei ainoastaan tyydytä täydellisesti talonpoikaiston tarpeita, vaan myös antamalla sille toimeentulovälineet helpottaa sen asemaa siinä määrin, että ero kapitalistiseen järjestelmään verrattuna on ilmeinen ja kouraan-tuntuva. Tämä ja vain tämä muodostaa normaalin sosialistisen yhteiskunnan perustan. Nyt emme voi sitä tehdä — olemme siinä määrin rappion, puutteen, kurjuuden ja epätoivon puristuksessa. Mutta vapautuaksemme helpommin tuosta kirotusta perinnöstä me reagoimme kauhean raskaan sodan aikana muodostuneisiin suhteisiin määrättyllä tavalla. Emme salaa sitä, että talonpoikaistolla on mitä syvimpiä syitä tyytymättömyyteen. Teemme vieläkin seikkaperäisempää selitystyötä ja sanomme, että teemme kaiken voitavamme tehdäksemme lopun tuosta tilanteesta ja voidaksemme ottaa paremmin huomioon pientalollisen elinehdot.

Meidän on tehtävä kaikki, mikä on tarpeen, helpottaaksemme talonpojan elämää, antaaksemme mahdollisimman paljon pienviljelijälle, luodaksemme edellytykset varmemmalle taloudenpidolle. Meitä ei pelota se, että nämä toimenpiteet synnyttävät kommunismille vihamielisiä pyrkimyksiä, mikä tulee epäilemättä tapahtumaan.

Toverit, juuri siinä hengessä, että otamme tervejärkisesti varteen nämä suhteet ja olemme täysin valmiita tarkistamaan politiikkaa, meidän on jopa muutettava politiikkaamme, sillä olemme historiassa ensimmäisiä, jotka ovat usean vuoden ajan luoneet sosialistisen yhteiskunnan perustuksia, proletaarisen valtion perustuksia. Tässä suhteessa edustajakokouksemme työn tulokset tulevat luullakseni olemaan sitäkin menestyksellisempiä, koska jo heti alussa pääsimme tässä peruskysymyksessä täydelliseen yksimielisyyteen. Kaksi peruskysymystä piti ratkaista yksimielisesti, eikä

meillä ole tullut erimielisyyttä siitä, miten proletariaatin etujoukon on suhtauduttava proletariaatin laajoihin joukkoihin ja miten proletariaatin on suhtauduttava talonpoikaistoon. Tässä olemme olleet yksimielisempiä kuin milloinkaan ennen, vaikka joudummekin ratkomaan kysymyksiä sangen vaikeissa poliittisissa oloissa.

Sallikaa minun nyt siirtyä tarkastelemaan kahta kohtaa, ja pyydän, ettei niistä tehdä muistiinpanoja. Ensinnäkin Bakun ja Groznyin toimilupa-alueista. Tähän kysymykseen kajottiin edustajakokouksessa vain sivumennen. En voinut olla siinä istunnossa läsnä, mutta minulle kerrottiin, että eräät toverit ovat jääneet tyytymättömiksi tai epäluuloisiksi. Minun mielestäni siihen ei pitäisi olla syytä. Keskuskomitea on käsitellyt perusteellisesti kysymyksen toimilupien myöntämisestä Groznyihin ja Bakuun. Useampaan kertaan muodostettiin erityisiä komissioita ja vaadittiin erityisiä selostuksia asianomaisilta hallinnoilta. Erimielisyyksiä oli, toimitettiin muutamia äänestyksiä, viimeisen äänestyksen jälkeen ei ainoakaan Keskuskomitean jäsenryhmä eikä ainoakaan Keskuskomitean jäsen halunnut käyttää kiistatonta oikeuttaan vedota edustajakokoukseen. Uudella Keskuskomitealla on luullakseni sekä muodollisesti että sisällyksellisesti täysi oikeus ratkaista tämä suuri kysymys edustajakokouksen päätöksen nojalla. Myöntämättä toimilupia emme voi odottaa saavamme nykyaikaiselta kapitalismita korkeatasoista teknillistä apua. Sitä saamatta emme voi rakentaa kunnolla suurtuotantomme perustaa sellaisilla aloilla kuin naftatuotannossa, jolla on erikoisen suuri merkitys koko maailmantaloudessa. Emme ole solmineet vielä ainoatakaan toimilupasopimusta, mutta teemme kaikkemme niiden solmimiseksi. Oletteko lukeneet lehdestä Bakun—Tiflisin naftajohdon valmistumisesta? Kohta saatte lukea samanlaisesta Batumiin johtavasta naftajohdosta. Se tekee mahdolliseksi päästä maailmanmarkkinoille. Kysymys on siitä, että parannetaan taloudellista asemaamme, voimistetaan tasavaltamme varustamista teknillisillä välineillä, saadaan lisää tuotteita, elintarvikkeita ja kulutustarvikkeita työläisillemme. Tässä suhteessa kaikkalainen helpotus merkitsee meille tavattoman paljon. Siksi emme pelkääkään antaa toimiluvanhakijoille osia Groznyista ja Bakusta; annettuamme toimiluvanhakijoille neljänneksen Groznyista ja neljänneksen Bakusta me käytämme tätä toimilupa-

järjestelmää — jos onnistumme sen toteuttamaan — niin, että muilla kolmella neljänneksellä saavutamme edistyneen kapitalismin parhaimman tekniikan tason. Muulla tavoin emme kykene sitä nyt tekemään. Joka tuntee taloutemme tilan, ymmärtää tämän. Mutta kun meillä on tuki, josta on maksettu vaikkapa satojakin miljoonia ruplia kullassa, käytämme kaikki keinot tehdäksemme sen muilla kolmella neljänneksellä.

Toinen kysymys, jonka pyydän jättämään julkaisematta, on erityisesti käsitelty selostamistapaa koskeva puhemiehien päätös. Tiedätte, että tässä edustajakokouksessa jouduimme työskentelemään ilmapiirissä, joka oli usein äärimmäisen hermostuttava ja irrotti edustajakokouksesta niin monia työntekijöitä, ettei sellaista milloinkaan ennen ole tapahtunut. Sen vuoksi pitää rauhallisemmin ja harkitsemmin suunnitella, kuinka paikkakunnilla on selostettava, tässä suhteessa pidettäköön ohjeena tiettyä päätöstä. Eräs toveri on kirjoittanut paikkakunnille matkustavia varten puhemien ohjekirjelmän luonnoksen, jonka sallinette minun lukea (l u k e e)<sup>61</sup>. Olen jo maininnut tästä lyhyesti. Muutamat lukemani rivit ovat luullakseni riittäviä, jotta jokainen edustaja harkitsisi kysymystä ja noudattaisi seloituksissaan tarpeellista varovaisuutta liioittelematta tilanteen vaarallisuutta, joutumatta missään tapauksessa itse ja antamatta muiden joutua paniikin valtaan.

Meidän ei sovi eikä meillä ole mitään perusteita antautua paniikin valtaan varsinkaan nyt, kun maailman kapitalismi on alkanut meitä vastaan ennen kuulumattoman hermostuneen, hysterisen kampanjan. Sain eilen tätä kysymystä koskevan kertomuksen, kuten oli sovittu tov. Tshitsherinin kanssa, ja arvelen, että sen kuuleminen on kaikille hyödyllistä. Tämä on kertomus Venäjän sisäistä tilannetta koskevasta valhekampanjasta. Kertomuksen laatinut toveri kirjoittaa, ettei länsieurooppalaisessa lehdistössä ole vielä milloinkaan valehdeltu niin hurjasti ja sepusteltu niin runsaasti mielikuvituksellisia juttuja Neuvosto-Venäjältä kuin kahden viime viikon aikana. Maaliskuun alusta lähtien on koko länsieurooppalainen lehdistö julkaissut joka päivä runsaasti mielikuvituksellisia uutisia Venäjällä puhjeneista kapinoista, vastavallankumouksen voitosta, Leninin ja Trotskin pakenemisesta Krimille, Kremlin yllä liehuvasta valkoisesta lipusta, verivirroista Pietarin ja Moskovan



kaduilla, barrikadeista samoissa kaupungeissa, sankoista työläisjoukoista, jotka laskeutuvat kukkuloilta Moskovaan kukistamaan Neuvostovaltaa, Budjonnyin siirtymisestä kapinallisten puolelle, vastavallankumouksen voitosta monissa Venäjän kaupungeissa, ja tällöin puhutaan milloin yhdestä, milloin toisesta kaupungista, ja yleensä on mainittu miltei suurin osa Venäjän kuvernementtikaupungeista. Tämän kampanjan yleisyys ja suunnitelmallisuus osoittavat, että siinä ilmenee kaikkien johtavien hallitusten jonkinlainen laajapiirteinen suunnitelma. Maaliskuun 2 pnä Foreign Office \* ilmoitti „Press Association'in" \*\* kautta, että se pitää julkaistuja uutisia perättöminä, mutta heti sen jälkeen Foreign Office saattoi omasta puolestaan julkisuu-teen uutisen, että Pietarissa on puhjennut kapina, Kronstad- tin laivasto pommittaa Pietaria ja Moskovan kaduilla käy- dään taisteluja.

Maaliskuun 2 pnä kaikki Englannin lehdet julkaisivat sähköitä Pietarissa ja Moskovassa puhjenneista kapinoista: Lenin ja Trotski ovat paenneet Krimille, 14.000 Moskovan työläistä vaatii perustavaa kokousta, Moskovan asevarasto ja Moskovan Kurskin-asema ovat kapinallisten työläisten käsissä, Vasiljevski Ostrov Pietarissa on täydellisesti kapi- nallisten käsissä.

Mainitsen muutamia esimerkkejä seuraavina päivinä saa- duista radiosanomista ja sähköistä: maaliskuun 3 pnä Klyshko sähköitti Lontoosta, että „Reuter" <sup>62</sup> on siepannut päättömät huhut Pietarin kapinasta ja levittää niitä ahke- rasti.

Maaliskuun 6 pnä: berliiniläinen kirjeenvaihtaja Mayson sähköitti New Yorkiin, että Amerikasta saapuneilla työläi- sillä on tärkeä osuus Pietarin vallankumouksessa ja Tshitsherin on lähettänyt radioitse kenraali Ganeckille käs- kyn sulkea raja Amerikasta saapuvilta emigranteilta.

Maaliskuun 6 pnä: Zinovjev on paennut Oranienbaumiin. Moskovassa punainen tykistö tulittaa työläiskortteleita. Pietari on eristetty kaikilta puolilta (Wiegandin radio- sanoma).

Maaliskuun 7 pnä: Klyshko sähköitti, että Räävelistä saa- tujen tietojen mukaan Moskovan kaduille on rakennettu

\* — Ulkoasiainministeriö (Englannin). *Toim.*

\*\* — Lehdistöyhdistys. *Toim.*

barrikadeja; lehdet julkaisivat Helsingistä saadun tiedon, että bolshevisminvastaiset sotajoukot ovat valloittaneet Tshernigovin.

Maaliskuun 7 pnä: Sekä Pietari että Moskova ovat kapinallisten käsissä. Kapina Odessassa. Semjonov liikehtii 25.000 kasakan johdossa Siperiassa. Pietarin Vallankumouskomitea on saanut valtaansa linnoitukset ja laivaston (englantilaisen Poldhyn radioaseman tiedotus).

Nauen maaliskuun 7 pnä: Pietarin tehdaskorttelit ovat nousseet kapinaan. Volynia on bolshevisminvastaisen kapinan vallassa.

Pariisi maaliskuun 7 pnä: Pietari on Vallankumouskomitean käsissä. „Matin”<sup>63</sup> tiedottaa, että Lontooseen saatujen tietojen mukaan Kremlin yllä liehuu valkoinen lippu.

Pariisi maaliskuun 8 pnä: Kapinalliset ovat saaneet haltuunsa Krasnaja Gorkan. Pihkovan kuvernementissa puna-armeijalaisrykmentit ovat nousseet kapinaan. Bolshevikit lähettävät Pietaria vastaan bashkiireja.

Maaliskuun 10 pnä Klyshko sähkötti: sanomalehdet kyselevät, onko Pietari kukistunut vai ei. Helsingistä saatujen tietojen mukaan kolme neljäsosaa Pietarista on kapinallisten käsissä; Trotski tai toisten tietojen mukaan Zinovjev johtaa taistelutoimia Tosnasta tai Pietari-Paavalin linnoituksesta; toisten tietojen mukaan ylipäälliköksi on nimitetty Brusilov; Riiasta saatujen tietojen mukaan Pietari vallattiin 9 pnä, paitsi rautatieasemia; Punainen Armeija on perääntynyt Hatsinaan; Pietarin lakkolaiset ovat esittäneet tunnuksen „Alas Neuvostot ja kommunistit!”. Englannin sotaministeriö on ilmoittanut, ettei vielä tiedetä, ovatko Kronstadtin kapinalliset yhtyneet Pietarin kapinallisiin, mutta sen tietojen mukaan Zinovjev on Pietari-Paavalin linnoituksessa ja johtaa sieltä käsin neuvostojoukkoja.

Näiden päivien valhejuttujen valtavasta paljoudesta valitsen muutamia esimerkkejä: Saratovista on tullut itsenäinen bolshevisminvastainen tasavalta (Nauen maaliskuun 11 pnä). Volganvarren kaupungeissa on ollut julmia kommunistivastaisia pogromeja (sama). Minskin kuvernementissa valkovenäläiset sotilasosastot taistelevat Punaista Armeijaa vastaan (sama).

Pariisi maaliskuun 15 pnä: „Matin” kirjoitti, että Kubanin ja Donin kasakat ovat nousseet suurin joukoin kapinaan.

Nauen tiedotti maaliskuun 14 pnä, että Budjonnyin ratsuväki on yhtynyt kapinallisiin Orelin lähistöllä. Eri aikoina on tiedotettu Pihkovassa, Odessassa ja muissa kaupungeissa muka puhjenneista kapinoista.

Maaliskuun 9 pnä Krasin sähkötti „Times” lehden <sup>64</sup> Washingtonin-kirjeenvaihtajan sanoneen, että neuvostojärjestelmän loppu lähenee ja siksi Amerikka viivyttelee ryhtymistä kanssakäyntiin reunamaiden kanssa. Eri aikoina on amerikkalaisista pankkiiripiireistä tullut lausuntoja, että nykyoloissa kaupankäynti Venäjän kanssa olisi uhkapeliä.

„Daily Chronicle” lehden <sup>65</sup> New Yorkin kirjeenvaihtaja sanoi jo maaliskuun 4 pnä, että Amerikan liikemiespiirit ja tasavaltalainen puolue katsovat kaupankäynnin Venäjän kanssa nykyisin uhkapeliksi.

Valhekampanjassa pidetään epäilemättä silmällä paitsi Amerikkaa myös Lontoossa olevaa turkkilaista valtuuskuntaa sekä Shleesian kansanäänestystä.

Toverit, kuva on aivan selvä. Maailman sanomalehtisyndikaatti — siellä on lehdistön vapaus, joka merkitsee sitä, että 99% lehdistöstä on satoja miljoonia ruplia käyttöelien raharuhtinaiden ostamaa, — on aloittanut imperiaalistien yleismaailmallisen rynnistyksen, minkä tarkoituksena on estää ennen kaikkea Englannin kanssa solmittava kauppasopimus, jonka Krasin on pannut alulle, sekä Amerikan kanssa tekeillä oleva kauppasopimus, josta käymme täällä neuvotteluja, kuten mainitsin, ja jonka suhteen on annettu ohjeita edustajakokouksen työn kulussa. Tämä osoittaa, että meitä ympäröivät viholliset panevat toivonsa kapinaan menetettyään interventiomahtoisuutensa. Ja Kronstadtin tapahtumat ovat paljastaneet yhteyden maailman porvaristoon. Sitä paitsi näemme, että he pelkäävät nyt eniten kansainvälisen pääoman käytännölliseltä kannalta kaupankäynnin normalisointia. Mutta tätä he eivät pysty estämään. Meillä täällä Moskovassa on suurpääoman edustajia, jotka eivät enää usko mihinkään näihin huhuihin, ja he ovat selittäneet, että Amerikassa eräs kansalaisryhmä on käyttänyt ennenkuulumatonta agitaatiomenetelmää Neuvosto-Venäjän hyväksi.

Tämä ryhmä kokosi mitä erilaisimmista sanomalehdistä muutamien kuukausien ajalta kaiken sen, mitä niissä oli kirjoitettu Venäjästä, Leninin ja Trotskin paosta, siitä,

kuinka Trotski oli ammuttanut Leninin ja päinvastoin, kokosi kaiken yhteen kirjaseen. Parempaa agitaatiota Neuvostovallan puolesta ei voida kuvitellakaan. Päivästä toiseen koottiin tietoja siitä, kuinka monta kertaa Lenin ja Trotski oli ammuttu ja murhattu, nuo tiedot toistuivat joka kuukausi, ja sitten loppujen lopuksi nuo tiedot koottiin yhdeksi kirjaseksi ja julkaistiin. Amerikan nykyinen porvarilehdistö on täydellisesti menettänyt luottamuksen. Siinä se vihollinen, jota palvelee kaksi miljoonaa tilanherra- ja kapitalistipiireistä lähtöisin olevaa venäläistä emigranttia ulkomailla, siinä se porvariston armeija, joka on meitä vastassa. Ja yritelköötpä järkyttää Neuvostovallan käytännöllisiä saavutuksia ja ehkäistä kauppayhteyksiä. Tiedämme, etteivät he onnistu sitä tekemään. Ja koko tuo kansainvälinen lehdistö, joka käsittää satojatuhansia sanomalehtiä ja joka informoi koko maailmaa, osoittaa tiedotuspalvelullaan vielä kerran, miten monet viholliset meitä piirittävät ja miten paljon heikompia nuo viholliset ovat viime vuoteen verrattuna. Ja meidän pitää se käsittää, toverit! Luulen, että suurin osa läsnä olevista edustajakokouksen osanottajista on käsittänyt sen, mihin puitteisiin meidän on rajoitettava erimielisyytemme. Edustajakokouksessa käydyssä taistelussa oli tietenkin mahdotonta noudattaa noita puitteita. Ei voida vaatia henkilöiltä, jotka ovat juuri käyneet taistelua, että he yhtäkkiä käsittäisivät nuo puitteet. Mutta kun silmäilemme puoluettamme maailman vallankumouksen ahjona ja sitä kampanjaa, jota koko maailman valtiosyndikaatti käy meitä vastaan, niin meillä ei saa olla epäilyksiä. Käykööt he kampanjaansa, olemme luoneet silmäyksen siihen ja tiedämme tarkasti erimielisyyksiemme rajat, ja tiedämme, että liittyen tässä edustajakokouksessa lujasti yhteen me suoriudumme todella erimielisyyksistämme ehdottoman yhtenäisinä ja entistä karaistuneempana puolueena, joka kulkee yhä ratkaisevampiin kansainvälisiin voittoihin! (M y r s k y i s i ä s u o s i o n o s o i t u k s i a.)

---

**PUHE LIIKENNETYÖLÄISTEN  
YLEISVENÄLAISESSÄ EDUSTAJAKOKOUKSESSA  
MAALISKUUN 27 pnä 1921 <sup>66</sup>**

Toverit, sallikaa minun ennen kaikkea kiittää teitä tervehdyksestänne ja vastata samaten tervehtimällä edustajakokoustanne. (Myrskyisiä suosionosoituksia.) Ennen kuin siirryn välittömästi aiheeseen, joka koskee suoranaisesti edustajakokouksenne tehtäviä, työtänne sekä sitä, mitä koko Neuvostovalta odottaa edustajakokoukseltanne, sallikaa minun aloittaa hieman kauempaa.

Tullessani äsken salinne läpi huomioni kiintyi julisteseen, jossa oli sanat: „Työläisten ja talonpoikien valtakunta on ikuinen.” Ja luettuani tuon kummallisen julisteen, joka ei tosin riippunut tavanomaisella paikalla, vaan oli nurkassa — ehkä joku oli huomannut sen epäonnistuneeksi ja siirtänyt sen syrjään —, luettuani tuon kummallisen julisteen ajattelin: millaisissa aapisasioissa ja peruskysymyksissä meillä onkaan vielä sekavuutta ja virheellisiä käsityksiä. Tosiaan, jos työläisten ja talonpoikien valtakunta olisi ikuinen, se merkitsisi, ettei milloinkaan tulisi sosialismia, sillä sosialismi merkitsee luokkien hävittämistä, mutta niin kauan kuin on olemassa työläisiä ja talonpoikia, niin kauan on olemassa eri luokkia eikä siis voi olla täydellistä sosialismia. Niinpä mietiskellessäni sitä, miten meillä, kolmen ja puolen vuoden kuluttua Lokakuun kumouksesta, saattaa vielä olla moisia kummallisia julisteita, joskin hieman sivuun sysättyinä, aloin aprikoida sitäkin, että meillä lienee vielä peräti suuria väärinkäsityksiä myös kaikkein laajimmin levinneisiin ja yleisimmin käytettyihin tunnuksiin nähden. Kaikkihan me laulamme, että käymme nyt viimeistä ja ratkaisevaa taistoamme,— onhan esimerkiksi tämä yleisimpiä, kaikin tavoin toistamiamme

tunnuksia. Mutta pelkään pahoin, että jos suurimmalta osalta kommunisteja kysyttäisiin, ketä vastaan he käyvät nyt taistelua — eivät tietenkään viimeistä taistelua, se on sentään liikaa sanottu, vaan taistelua, joka on yksi viimeisistä ja ratkaisevista taisteluistamme —, niin pelkäänpä, että vain harvat vastaisivat oikein tähän kysymykseen ja osoittaisivat käsittävänsä selvästi, mitä tai ketä vastaan me käymme nyt taistelua, joka on yksi viimeisistä ja ratkaisevista taisteluistamme. Ja luulenpa, että tänä keväänä, niiden poliittisten tapahtumien vuoksi, jotka ovat kiinnittäneet laajojen työläis- ja talonpoikaisjoukkojen huomiota, näiden tapahtumien vuoksi kannattaa mielestäni vielä kerran tarkastella uudelleen tai ainakin yrittää tarkastella kysymystä, ketä vastaan me tänä keväänä, nyt juuri käymme taistelua, joka on yksi viimeisistä ja ratkaisevista taisteluistamme. Sallikaa minun kosketella tätä kysymystä.

Tämän kysymyksen selittämiseksi on luullakseni ennen kaikkea tarkasteltava mahdollisimman huolellisesti ja mahdollisimman selväjärkisesti vielä kerran niitä voimia, jotka seisovat vastakkain ja joiden taistelu määrää niin Neuvostovallan kohtalon kuin yleensäkin proletaarisen vallankumouksen kulun ja kehityksen, vallankumouksen, jonka tarkoituksena on pääoman kukistaminen niin Venäjällä kuin muissakin maissa. Mitkä ovat nuo voimat? Millä tavalla ne ovat ryhmittyneet toisiaan vastaan? Miten nuo voimat ovat nykyisin sijoittuneet? Aina kun poliittinen tilanne kärjistyy vähänkin vakavammin ja aina kun poliittisten tapahtumien kulussa tapahtuu jokin uusi, vaikkapa vähemmänkin huomattava käänne, jokaisen ajattelevan työmiehen ja jokaisen ajattelevan talonpojan tulee kiinnittää huomionsa tähän kysymykseen, siihen kysymykseen, mitä voimia on ja miten ne ovat ryhmittyneet. Ja vasta silloin, kun osaa ottaa oikein ja aivan tervejärkisesti, sympatioistamme ja toivomuksistamme riippumatta huomioon nämä voimat, vasta silloin voimme tehdä myös oikeita johtopäätöksiä yleensä politiikkamme ja lähimpien tehtäviemme suhteen. Sallikaa minun siis luonnehtia nyt lyhyesti noita voimia.

Noita voimia on etupäässä, ylipäänsä ja pääasiallisesti kolme. Aloitan voimasta, joka on meille läheisin, aloitan proletariaatista. Se on ensimmäinen voima. Se on ensimmäinen erikoinen luokka. Sen te kaikki tunnette hyvin,

tehän elätte itse tuon luokan riveissä. Mikä asema sillä on nykyään? Neuvostotasavallassa se on luokka, joka otti kolme ja puoli vuotta sitten vallan käsiinsä ja on tänä aikana pystyttänyt herruutensa, diktatuurin ja joka näiden kolmen ja puolen vuoden aikana on kärsinyt, kokenut, kiusaantunut, nähnyt puutetta ja vaivaa enemmän kuin mitkään muut luokat. Nämä kolme ja puoli vuotta, joista enin aika on kulunut Neuvostovallan hurjaan kansalais-sotaan koko kapitalistista maailmaa vastaan, ovat merkinneet työväenluokalle, proletariaatille, niin raskaita vitsauksia, niin suuria kieltäymyksiä, sellaisia uhrauksia ja niin äärimmäisen kärkevää kaikkinaista puutteenalaisuutta, ettei sellaista ole maailmassa ennen nähty. Ja kävi merkillisesti. Luokka, joka otti käsiinsä poliittisen ylivoimallisuuden, otti sen myöntäen ottavansa sen yksin. Tämä sisältyy proletariaatin diktatuurin käsitteeseen. Tällä käsitteellä on merkitystä vain silloin, kun luokka tietää ottavansa poliittisen vallan yksinään eikä petä itseään eikä muita puhumalla muka „yleiskansallisesta, kaikkien valitsemasta, koko kansan siunaamasta” vallasta. Tuollaisen sanahelinän harrastajia, kuten hyvin tiedätte, on sängen paljon, vieläpä ylettömän paljon, muttei suinkaan proletariaatin joukossa, sillä proletarit ovat tajunneet ja kirjoittaneet perustuslakiin, tasavallan peruslakeihin, että kysymys on proletariaatin diktatuurista. Tämä luokka käsitti ottavansa vallan haltuunsa yksinään tavattoman vaikeissa oloissa. Se on käyttänyt valtaansa siten kuin yleensä diktaturia käytetään, t.s. on käyttänyt poliittista ylivoimallisuutta mitä suurimmalla lujudella ja järkähtämättömyydellä. Ja samalla näinä kolmena ja puolena poliittisen ylivoimallisuuden vuotena se on joutunut kestäämään sellaisia kärsimyksiä, kieltäymyksiä, nälkää ja taloudellisen asemansa huonontumista, jollaista ei mikään muu luokka ole historiassa koskaan kokenut. Ja ymmärrettävää on, että näiden yli-inhimillisten ponnistusten seurauksena tämä luokka on nyt tavattoman väsynyt ja nääntynyt ja tavattoman kiusaantunut.

Kuinka saattoi käydä niin, että maassa, jossa proletariaatti on niin vähälukuinen väestön muuhun osaan verrattuna, takapajuisessa maassa, joka asevoimin eristettiin keinotekoisesti muista maista, missä proletariaatti on lukuisampi, luokkatietoisempaa, kurinalaista ja järjestynyttä, kuinka saattoi käydä niin, että tällaisessa maassa,

koko maailman porvariston vastarinnasta ja painostuksesta huolimatta yksi luokka kykeni pystyttämään valtansa? Kuinka sen valta on voinut pysyä pystyssä kolme ja puoli vuotta? Mistä se on saanut tukea? Tiedämme, että tuki on ollut maan rajojen sisällä, talonpoikaisjoukoissa. Siirryn heti luonnehtimaan tätä toista voimaa, mutta suorittakaamme ensin loppuun ensimmäisen voiman erittely. Sanoin, ja jokainen teistä on havainnut samaa seuratessaan tehtaissa, varikoilla, työpajoissa lähimpien toveriensa elämää ja tietää, että tuon luokan hädänalaisuus ei ole koskaan ollut niin suuri ja kärkevä kuin sen diktatuurin kaudella. Maa ei ole koskaan ollut niin väsynyt, niin nääntynyt kuin nyt. Mikä sitten on antanut tälle luokalle moraalista voimaa kestää nuo kärsimykset? Onhan selvää ja aivan ilmeistä, että jostakin sen on pitänyt ammentaa moraalista voimaa näiden aineellisten puutteiden voittamiseksi. Kysymys moraalista voimasta ja moraalista tuesta, kuten tiedätte, on epämääräinen, moraalilla voimallahan voidaan ymmärtää mitä hyvänsä ja sen varjolla voidaan esittää mitä tahansa. Tämän vaaran välttämiseksi — ettei tähän moraalisen voiman käsitteeseen solutettaisi mitään epämääräistä tai mielikuvituksellista — kysyn itseltäni, eikö voida minäkään tunnusmerkkien mukaan määritellä tarkasti, mistä proletariaatti on saanut moraalista voimaa kestää sen poliittiseen herruuteen liittyneet ennen kuulumattomat aineelliset kieltämykset? Luulisin, että kun kysymys asetetaan näin, saadaan siihen täsmällinen vastaus. Kysykää itseltänne, olisiko Neuvostotasavalta jaksanut kestää sen, mitä se on kestänyt kolmen ja puolen vuoden aikana, ja pitää niin hyvin puoliaan maailman kaikkien maiden kapitalistien tukemien valkokaartilaiden painostusta vastaan, jollei sen rinnalla olisi ollut kehittyneitä, vaan takapajuisia maita? Tämän kysymyksen asettaminen jo riittää, että vastaus siihen olisi aivan selvä.

Tiedätte, että kaikki maailman rikkaimmat suurvallat kävivät kolme ja puoli vuotta sotaa meitä vastaan. Ne sota-voimat, jotka meillä oli vastassamme ja jotka tukivat Koltshakia, Judenitshia, Denikiniä ja Wrangelia, olivat verrattomasti ja ehdottomasti monta vertaa suuremmat kuin omat sotavoimamme, ja te tiedätte sen mainiosti, sillä jokainen teistä oli itse mukana sodassa. Te tiedätte varsin hyvin, että kaikki nuo valtiot ovat nytkin meitä verratto-



masti mahtavampia. Kuinka siis saattoi käydä niin, että ne eivät yrityksistään huolimatta voineet voittaa Neuvostovaltaa? Kuinka saattoi niin käydä? Siihen meillä on täsmällinen vastaus. Niin saattoi käydä ja niin kävi sen vuoksi, että kaikissa kapitalistisissa maissa proletariaatti oli meidän puolellamme. Niissäkään tapauksissa, jolloin se oli tiettävästi menshevikkien ja eserrien vaikutuksen alainen — Euroopan maissa näitä nimitetään toisin —, se ei kuitenkaan kannattanut taistelua meitä vastaan. Loppujen lopuksi johtomiesten oli pakko tehdä myönnytyksiä joukoille ja työmiehet tekivät tyhjäksi tuon sodan. Voittoa emme saaneet me, sillä sotavoimamme olivat mitättömän vähäiset, vaan voiton aiheutti se, että suurvallat eivät voineet käyttää kaikkia sotavoimiaan meitä vastaan. Sodan kulku riippuu siinä määrin kehittyneimpien maiden työläisistä, että sotaa ei voida käydä vastoin heidän tahtoaan, ja viime kädessä he torpedoivat passiivisella ja puolittain passiivisella vastarinnallaan meitä vastaan käydyn sodan. Tämä kiistaton tosiasia antaa tarkan vastauksen kysymyseen, mistä Venäjän proletariaatti sai niin paljon moraalista voimaa, että se kesti kolme ja puoli vuotta ja voitti. Venäjän työläiselle antoi moraalista voimaa se, että hän tiesi ja tunsu saavansa tässä taistelussa apua ja tukea Euroopan kaikkien kehittyneimpien maiden proletariaatilta. Mihin suuntaan työväenliikkeen kehitys siellä käy, siitä on meille osoituksena se, ettei viime aikoina Euroopan työväenliikkeessä ole ollut muita niin suuria merkkitapauksia kuin sosialististen puolueiden jakautuminen Englannissa, Ranskassa, Italiassa ja muissa maissa, niin voitetuissa kuin voittajamaissakin, maissa, joiden kulttuuri on erilaista ja taloudellinen kehitys eri tasolla. Tämän vuoden tärkein tapahtuma oli kaikissa maissa se, että häviölle joutuneiden, täyden vararikon kärsineiden sosialististen ja sosialidemokraattisten puolueiden, venäläisittäin sanoen menshevikki- ja eserräpuolueiden, keskuudesta on erottunut kommunistipuolue, joka nojaa työväenluokan kaikkien edistyksellisten ainesten tukeen. Ja tietenkin aivan varmaa on, että jos näiden kehittyneiden maiden asemesta meitä vastaan olisivat sotineet takapajuiset maat, joissa ei ole niin voimakkaita proletaarijoukkoja, emme olisi kestäneet edes kolmea ja puolta kuukautta saatikka kolmea ja puolta vuotta. Olisiko proletariaatillamme saattanut olla moraalista voimaa,

ellei sen tukena olisi ollut kehittyneimpien maiden työläisten myötätunto, jotka tukivat meitä huolimatta niistä valheista, joita imperialistit levittelevät Neuvostovallasta miljoonin kappalein ilmestyvien lehtiensä avulla, ja huolimatta siitä, että „työväen johtajat”, menshevikit ja eserrät ovat yrittäneet hajottaa ja ovat hajottaneetkin työläisten meidän puolestamme käymää taistelua. Tuohon kannatukseen nojaten vähälukuisuutensa vuoksi heikko, vastoinkäymisten ja puutteen näännyttämä proletariaattimme on voittanut, sillä moraalinen voima tekee sen voimakkaaksi.

Siinä on ensimmäinen voima.

Toisena voimana on se voima, joka on kehittyneen pääoman ja proletariaatin välillä. Se muodostuu pikkuporvaristosta, pienyrittäjistä, talonpoikaistosta, joka on Venäjällä väestön valtaenemmistönä. Se muodostuu pääasiallisesti pienyrittäjistä ja pienviljelyksestä. Yhdeksältä kymmenesosaltaan ne ovat sellaisia eivätkä voi olla muunlaisia. Ne eivät osallistu joka päivä pääoman ja työn väliseen ankaraan taisteluun, ne ovat kouluttamattomia, taloudelliset ja poliittiset elämänehdot eivät lähennä niitä toisiinsa, vaan erottavat, työntävät erilleen toisistaan, pirstovat miljooniksi yksikseen toimiviksi pienyrittäjiksi. Sellaisia ovat tosiasiat, jotka te kaikki tiedätte varsin hyvin. Eivät mitkään kollektiivit, kolhoosit eivätkä kommuunit voi tätä muuksi muuttaa ennen kuin vasta monen monituisten vuosien mittaan. Oikealla olevista vihollisistaan, tilanherraluokasta, tämä voima teki lopun erittäin nopeasti, mikä oli proletariaatin diktatuurin vallankumouksellisen tarmokkuuden ja uhrautuvaisuuden ansiota, se pyyhkäisi ne pois alas asti, hävitti niiden ylivallan ennen näkemättömän nopeasti. Mutta mitä pikemmin tämä voima hävitti tuon ylivallan, mitä nopeammin se ryhtyi harjoittamaan omaa taloutta koko kansalle kuuluvalla maalla, mitä päättäväisemmin se nujersi pienen kulakkivähemmistön, sitä nopeammin se itse muuttui pienisänniksi. Tiedätte, että Venäjän maaseutu on tänä aikana nivelloitunut. Suurviljelijöiden ja viljelyksiä omistamattomien lukumäärä on vähentynyt, keskivarakkaiden talouksien määrä on lisääntynyt. Maaseutuväestömme on tänä aikana muuttunut entistä pikkuporvarillisemmaksi. Se on itsenäinen luokka, luokka, joka tilanherrojen ja kapitalistien nujertamisen ja

karkottamisen jälkeen on jäänyt ainoaksi proletariaattia vastustamaan kykeneväksi luokaksi. Siksi on tolkutonta kirjoittaa julisteisiin, että työläisten ja talonpoikien valtakunta on ikuinen.

Tiedätte, millainen tämä voima on poliittiselta mielialaltaan. Tämä on horjuva voima. Sen olemme huomanneet vallankumouksemme kulussa maan kaikilla kulmilla — Venäjällä se on horjunut omalla tavallaan, Siperiassa omalla tavallaan, Ukrainassa omalla tavallaan, mutta kaikkialla lopputulos on ollut sama: tämä voima on horjuva voima. Eserrät ja menshevikit kulettivat sitä kauan talutusnuorassaan, ja tämä kaikki tapahtui sekä Kerenskin avulla että myös Koltshakin kaudella samoin kuin Samaran Perustavan kokouksen aikoihin ja menshevikki Maiskin ollessa Koltshakin tai tämän edeltäjien ministerinä j.n.e. Tämä voima on horjunut antautuen vuoroin proletariaatin ja vuoroin porvariston johdettavaksi. Mutta miksei tämä voima, joka on valtaenemmistönä, ole itse johtanut itseään? Siksi, että tuon joukon taloudelliset elinehdot ovat sellaisia, ettei se itse voi liittyä eikä tiivistyä yhteen. Tämä on selvää jokaiselle, joka ei anna huumata itseään sellaisilla sisällyksettömillä sanoilla kuin „yleinen kansanäänestys”, perustava kokous ja muu sellainen „demokratia”, jolla kansaa on narrattu satoja vuosia kaikissa maissa; samaa ovat eserrät ja menshevikit meillä harjoittaneet satoja viikkoja epäonnistuen „joka jumalan kerta tässä samassa paikassa”. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.) Tiedämme omasta kokemuksestamme ja, jos otamme uuden ajan, sanokaamme 150 vuotta, huomaamme kaikkien vallankumousten kehityksen todistavan koko maailmassa, että aina ja kaikkialla on tulos ollut nimenomaan seuraava: yleensä pikkuporvariston ja m.m. talonpoikien kaikki yritykset tajuta oma voimansa, ohjata talouselämää ja politiikkaa omalla tavallaan, ovat aina epäonnistuneet. Joko proletariaatin johdolla tai kapitalistien johdolla — keskitietä ei ole. Kaikki, jotka siitä haaveilevat, ovat tyhjänpäiväisiä uneksijoita, haaveilijoita. Heidät kumoo politiikka, talouselämä ja historia. Marxin koko oppi osoittaa, että jos kerran pienomistajat oletetaan tuotantovälineiden ja maan omistajiksi, niin heidän kesken tapahtuvasta vaihdosta kasvavat ehdottomasti esiin pääoma ja samalla pääoman ja työn väliset ristiriidat. Pääoman ja proletariaatin taistelu on välttämättömyys, laki,

joka on ilmennyt kaikkialla maailmassa, eikä sitä voi olla huomaamatta kukaan, joka ei halua pettää itseään.

Näistä tärkeimmistä taloudellisista tosiseikoista johtuukin, että tämä voima ei voi nostaa itseään esiin ja että sellaiset yritykset kaikkien vallankumousten historiassa ovat aina epäonnistuneet. Tuo voima joutuu aina porvariston johdettavaksi, mikäli proletariaatin ei onnistu päästä vallankumouksen johtoon. Niin on ollut kaikissa vallankumouksissa, eivätkä myöskään venäläiset ole tietenkään millään erityisellä pyhällä öljyllä voideltuja, ja jos he yrittävät päästä pyhimyksiksi, ei siitä synny muuta kuin hullutusta. Historia kohtelee meitä tietysti samoin kuin muitakin. Kaikki tämä on niin havainnollista meille kaikille sen vuoksi koska olemme kokeneet kerenskiläiskomennon. Silloin hallituksella oli tukenaan sata kertaa enemmän kuin bolsheveikeilla viisaita ja valistuneita poliittisen linjan johtajia, joilla oli runsaasti kokemusta politiikan ja valtion hallinnon alalta. Jos laskisimme kaikki ne viran- ja toimenhaltijat, jotka harjoittivat sabotaasia meitä vastaan, mutta eivät asettaneet tehtäväkseen sabotoida menshevikkeihin ja eseriin nojannutta Kerenskin hallitusta, niin sellaisia oli valtaenemmistö. Ja kuitenkin tuo hallitus kaatui. Oli siis olemassa syitä, jotka olivat painavampia kuin intelligenttien, sivistyneiden valtaenemmistön voimat, vaikka nämä olivat tottuneet hallitsemaan valtiota ja olivat hankkineet tämän taidon jo vuosikymmeniä ennen kuin joutuivat ottamaan valtiovallan käsiinsä. Ukrainassa, Donilla ja Kubanilla koetettiin samaa joskin toisessa muodossa ja kaikkialla on tulos ollut sama. Tässä ei voi olla mitään satunnaista. Toisen voiman taloudellinen ja poliittinen laki on seuraava: joko proletariaatin johdolla — tie on vaikea, mutta sitä kulkien voidaan vapautua tilanherrojen ja kapitalistien vallasta, — tai kapitalistien johdolla, kuten kehittyneimmissä demokraattisissa tasavalloissa, yksinpä Amerikassakin, missä vielääkään ei ole kokonaan lakattu jakamasta maata ilmaiseksi (jokaiselle tulokkaalle on annettu ilmaiseksi 60 desjatiinaa; parempia ehtoja ei voida kuvitellakaan!) ja missä se on johtanut täydelliseen pääoman herruuteen.

Se on toinen voima.

Meillä tämä toinen voima on horjuva, se on kovin väsynyt. Vallankumouksen rasisukset painavat sitä, ja viime

vuosina sitä ovat kohdanneet entistä raskaammat koettelemukset: katovuosi, luovutusvelvollisuuden suorittaminen samalla kun karjaa kuolee ja puuttuu rehua j.n.e. Tällaisessa tilanteessa on ymmärrettävää, että tämä toinen voima, talonpoikaisjoukot, on joutunut epätoivoon. Se ei ole voinut ajatella asemansa parantamista, vaikka tilanherrojen nujertamisesta on kulunut kolme ja puoli vuotta, mutta parannuksen aikaansaaminen käy välttämättömäksi. Kotiutuva armeija ei löydä mahdollisuuksia työvoimansa oikealle käytölle. Niinpä tämä pikkuporvarillinen voima muuttuukin anarkistiseksi ainekseksi, joka esittää vaatimuksensa levottomuuksina.

Kolmas voima on kaikille tunnettu, sen muodostavat tilanherrat ja kapitalistit. Tätä voimaa ei meillä nyt ole. Mutta viime viikkojen eräät tärkeimmät tapahtumat, eräs sangen tärkeä opetus — Kronstadtin tapahtumat — ovat olleet kuin salama, joka on valaissut tosioloja kirikkaammin kuin mikään konsanaan.

Euroopassa ei ole nyt maata, missä ei olisi valkokaartilaisaineiksia. Venäläisiä emigrantteja lasketaan olevan seitsemänsataa tuhatta henkeä. Nämä ovat paenneita kapitalisteja sekä se virkailijajoukko, joka ei voinut mukautua Neuvostovaltaan. Tätä kolmatta voimaa emme näe, sillä se on mennyt rajan taa, mutta se elää ja toimii liitossa koko maailman kapitalistien kanssa, jotka tukevat sitä kuten aikaisemmin Koltshakia, Judenitshia ja Wrangelia niin rahallisesti kuin muullakin tavalla, sillä niillä on omat kansainväliset yhteytensä. Jokainen muistaa tämän väen. Viime päivinä olette tietysti kiinnittäneet huomiota siihen, miten runsaasti sanomalehdissä on ollut valkokaartilaislehdistöstä otettuja sitaatteja, lainauksia, joissa selitetään Kronstadtin tapahtumia. Näistä tapahtumista on viime päivinä kirjoitellut Burtsev, joka julkaisee lehteä Pariisissa, niistä on antanut arvionsa Miljukov, — olette kaiken tämän tietenkin lukeneet. Miksi lehtemme ovat kiinnittäneet tähän näin paljon huomiota? Onko se oikein? On, sillä vihollinen on tunnettava tarkasti. Se ei ole enää aivan näkyvässä, koska se on mennyt rajan taa, mutta huomatkkaa, se ei ole siirtynyt kovinkaan kauaksi, korkeintaan muutaman tuhannen virtan päähän, ja sinne siirryttyään se on piiloutunut. Se on säilynyt, se on elossa, se odottaa. Siksi sitä on pidettävä silmällä, sitäkin suuremmalla syyllä, kun kysymyksessä

eivät ole vain pakolaiset. Ei, kysymyksessä ovat suoranaiset maailman pääoman apurit, jotka elävät sen kustannuksella ja toimivat yhdessä sen kanssa.

Te kaikki olette tietysti panneet merkille, että ulkomailla ilmestyvistä valkokaartilaislehdistä otetut lainaukset ovat samaa maata Ranskan ja Englannin lehdistä otettujen lainausten kanssa. Kysymyksessä on sama kuoro, sama orkesteri. Sellaisissa orkestereissa ei tosin ole samaa kapellimestaria, joka ohjaisi esitystä nuottien mukaan. Kansainvälinen pääoma ohjailee siellä esitystä tavalla, joka on vähemmän silmiinpistävä kuin kapellimestarin ohjauspuikko, mutta että kysymyksessä on sama orkesteri, se selvinnee teille jokaisesta sitaatista. He ovat myöntäneet olevansa suostuvaisia, jos tunnukseksi tulee „Neuvostovalta ilman bolshevikkeja”. Ja Miljukov selittää sitä varsin selvästi. Hän on tutkinut huolellisesti historiaa ja verestänyt tietojaan kokemalla Venäjän historiaa omassa selkänahassaan. Kaksikymmenvuotisen professorin-tutkimuksensa tulokset hän on nyt vahvistanut kaksikymmenkuukautisella omakohtaisella tutkimuksella. Hän julistaa, että jos tunnukseksi tulee Neuvostovalta ilman bolshevikkeja, niin hänkin kannattaa sitä. Siellä ulkomailla, Pariisissa, ei nähdä, olisiko se siirtymistä hieman oikealle vai hieman vasemmalle, anarkistien puoleen. Sinne ei näy, mitä Kronstadtissa tapahtuu, mutta hän sanoo: „Herrat monarkistit, älkää pitäkö kiirettä, älkää häiritkö kirkumalla siitä.” Ja hän sanoo olevansa valmis kannattamaan Neuvostovaltaa bolshevikkeja vastaan, jos se on siirtymistä vasemmalle.

Näin kirjoittaa Miljukov ja se pitää ehdottomasti paikkansa. Hän on oppinut yhtä ja toista Venäjän historiasta sekä tilanherroilta ja kapitalisteilta ja väittää, että kaikesta huolimatta Kronstadtin tapahtumat merkitsevät pyrkimystä muodostaa Neuvostotasavalta ilman bolshevikkeja; hieman oikealle, hieman vapaakauppaa; hieman perustavaa kokousta. Kuunnelkaa ketä menshevikkiä tahansa, niin kuullette kaikkea tätä, mahdollisesti edes poistumatta täältä salista. Jos Kronstadtin tapahtumien tunnus merkitsee poikkeamista hieman vasemmalle, Neuvostovaltaa anarkistien kanssa, joita kurjuus, sota ja armeijan kotiuttaminen ovat synnyttäneet, niin miksi Miljukov kannattaa sitä? Siksi, että hän tietää, että poiketa voidaan joko proletaariatien diktatuurin suuntaan tai kapitalistien suuntaan.

Muuten ei poliittinen valta voisi pysyä pystyssä. Joskaan taistelumme ei ole vielä viimeinen, vaan eräs viimeisistä ja ratkaisevista, niin ainoa oikea vastaus kysymykseen, ketä vastaan käymme nyt erästä ratkaisevista taisteluista, on tämä: pikkuporvarillista miljöötä vastaan kotimaassamme. (Suosionosoituksia.) Mitä tilanherroihin ja kapitalisteihin tulee, niin olemme voittaneet heidät ensimmäisessä ottelussa, mutta vain ensimmäisessä, ja toinen ottelu käydään jo kansainvälisessä mitassa. Nykyinen kapitalismi, vaikka se olisi jopa sata kertaa voimakkaampi, ei pysty sotimaan meitä vastaan, koska siellä, kehittyneimmissä maissa, työläiset, jotka eilen torpedoivat sen aloittaman sodan, torpedoivat sen tänään vieläkin paremmin, vielä varmemmin, koska sodan jälkiseuraukset ilmenevät siellä yhä tuntevammoin. Olemme saaneet kotimaassamme voiton pikkuporvarillisesta miljööstä, mutta se on vielä näyttävä voimansa, ja tilanherrat ja kapitalistit ottavat tämän huomioon, varsinkin viisaimmat heistä, kuten Miljukov, joka sanoi monarkisteille: pysykää alallanne ja olkaa vaiti, sillä muutoin lujitatte vain Neuvostovaltaa. Sen on osoittanut vallankumousten yleinen kulku, vallankumousten, joiden aikana on ollut lyhytaikaista, maaseudun tilapäisesti kannattamaa työtätekevien diktatuuria, mutta ei ole syntynyt kestävää työtätekevien valtaa; kaikki on luisunut lyhyessä ajassa takaisin. On luisunut takaisin juuri siksi, että talonpojilla, työtätekevillä, pienyrittäjillä ei voi olla omaa politiikkaa ja monien horjahtelujen jälkeen näiden on pakko perääntyä. Niin oli laita myös Ranskan suuressa vallankumouksessa, niin on ollut pienemmässä mitassa kaikissa vallankumouksissa. Ja selvää on, että kaikki ovat ottaneet siitä oppia. Valkokaartilaisemme ovat siirtyneet rajan taakolmen vuorokauden matkan päähän ja istuvat siellä vaanimassa saaden tukea ja kannatusta Länsi-Euroopan pääomalta. Sellainen on tilanne. Siitä taas johtuvat selvästi proletariaatin tehtävät ja velvollisuus.

Väsytys ja nääntymys synnyttää tiettyä mielialaa, joskus suoranaista epätoivoa. Kuten aina, vallankumouksellisilla aineksilla tämä mieliala ja epätoivo ilmenee anarkismina. Niin on ollut kaikissa kapitalistisissa maissa, ja niin tapahtuu meilläkin. Pikkuporvarillinen miljöö on kriisin kourissa, sillä viime vuodet ovat olleet sille raskaita, joskaan eivät niin raskaita kuin vuosi 1919 oli proletariaatille, mutta

kuitenkin raskaita. Talonpoikaiston on pitänyt pelastaa valtio, suostua luovuttamaan elintarvikeylijäämänsä korvauksettomasti, mutta se ei voi enää kestää samanlaista voimain jännitystä ja siksi se on ymmällä, epäröi ja horjuu, ja kapitalistivihollinen ottaa tämän huomioon sanoen: kunpa vain saisi horjahtamaan, häilähtämään, kyllä se sitten lähtee menemään. Tätä merkitsevät Kronstadtin tapahtumat valaistuina siltä kannalta, mitkä ovat luokkien voimasuhteet yleisvenäläisessä ja kansainvälisessä mitassa. Juuri tästä on kysymys siinä eräässä viimeisessä ja ratkaisevassa taistelussa jota käymme, sillä tästä pikkuporvarillisesta ja anarkistisesta miljööstä emme ole vielä saaneet täydellistä voittoa, mutta tästä voitosta riippuu nyt lähinnä vallankumouksen kohtalo. Ellemme saa tuota voittoa, luisumme takaisin samoin kuin Ranskan vallankumous. Se on väistämätöntä ja sitä on katsottava silmiä ummistamatta ja yrittämättä kuitata asiaa sanahelinällä. On tehtävä kaikki mitä suinkin voidaan pikkuporvarillisten joukkojen aseman helpottamiseksi ja säilytettävä proletaarinen johto, ja silloin Euroopassa kasvava kommunistinen vallankumousliike saa uutta täydennystä. Se, mikä siellä jäi tänään tapahtumatta, voi tapahtua huomenna, se, mikä ei tapahdu huomenna, saattaa tapahtua ylihuomenna, mutta sellaiset aikajaksot kuin huomenna ja ylihuomenna merkitsevät maailmanhistoriassa vähintään muutamia vuosia.

Tässä vastaukseni kysymykseen, minkä puolesta me nyt taistelemme ja käymme erästä viimeistä ja ratkaisevaa taisteluaamme, mikä merkitys on viimeaikaisilla tapahtumilla, mitä merkitsee luokkataistelu Venäjällä. Nyt on selvää, miksi tämä taistelu on käynyt niin kärkeväksi, miksi meidän on niin vaikea ymmärtää, ettei päävihollisemme ole nyt Judenitsh, Koltshak eikä Denikin, vaan tilanteemme, oma miljöömme.

Nyt voin siirtyä liian pitkäksi venyneen puheeni loppuosaan, luonnehtimaan rautatie- ja vesiliikenteessä vallitsevaa tilannetta sekä rautatieläisten ja vesiliikennetyöläisten edustajakokouksen tehtäviä. Mielestäni se, mitä olen joutunut tässä kuvailemaan, on mitä kiinteimmässä ja välittömimmässä yhteydessä näihin tehtäviin. Tuskinpa mikään muu proletariaatin osa joutuu jokapäiväisessä taloustoiminnassaan niin selvästi kosketuksiin teollisuuden ja maanviljelyksen kanssa kuin rautatieläiset ja vesiliikennetyöläi-



set. Teidän on toimitettava kaupunkeihin ruokatarvikkeita ja elvytettävä maaseutua kuljettamalla sinne teollisuustuotteita. Tämä on jokaiselle selvää, ja rautatie- ja vesiliikennetyöläisille selvempää kuin muille, sillä siitä koostuu heidän jokapäiväinen työnsä. Ja mielestäni siitä seuraa ilman muuta, että rautatie- ja vesiliikenteen työntekijöillä on tällä hetkellä poikkeuksellisen tärkeitä tehtäviä ja että he kantavat suuren vastuun.

Kaikki te tiedätte, että edustajakokouksenne on kokoonnutunut aikana, jolloin liiton ylä- ja alajärjestöjen kesken on ollut kahnauksia. Kun tämä kysymys otettiin esille viime puoluekokouksessa, siitä tehtiin sellaiset päätökset, että ylä- ja alajärjestöt sovitetaan keskenään alistamalla yläjärjestöt alajärjestöjen valvontaan ja oikaisemalla ne mielestäni osittaiset, mutta joka tapauksessa oikaisemista kaipaavat virheet, joita yläjärjestöt ovat tehneet. Tiedätte, että puolueen edustajakokouksessa nämä oikaisut tehtiin ja että tämä puolueen edustajakokous päätti työnsä entistä suuremman yhtenäisyyden ja yksimielisyyden vallitessa kommunistisen puolueen riveissä. Se on etujoukon, t.s. proletariaatin johtavan osan, luonnollinen, tarpeellinen ja ainoa oikea vastaus pikkuporvarillisten ja anarkististen järjestymättömien voimien liikkeeseen. Jos me, tietoiset työläiset, tajuaamme tämän liikkeen vaarallisuuden, liitymme lujemmin yhteen ja alamme tehdä työtä kymmenen kertaa yksimielisemmin, sata kertaa lujemmin yhteenliittyneinä, niin tämä tekee meidät kymmenen kertaa voimakkaammiksi ja silloin me, jotka olemme voittaneet sotilaallisen painostuksen, voitamme myös näiden koko jokapäiväistä elämäämme järkyttävien ja, toistan, siitä syystä vaarallisten järjestymättömien voimien horjahtelut ja häilymiset. Puolueen edustajakokous oikaisi sen, mihin sen huomiota oli kiinnitetty, päätöksellään, joka merkitsee huomattavaa edistystä proletariaatin armeijan yhteenliittämisen ja yksimielisyyden kannalta. Teidän on nyt tässä edustajakokouksessanne tehtävä samoin ja pantava puolueen edustajakokouksen päätös täytäntöön.

Toistan, että vallankumouksen kohtalo riippuu välittömästi proletariaatin tämän osan työstä paljon enemmän kuin sen muiden osien työstä. Meidän on järjestettävä jälleen maatalouden ja teollisuuden keskeinen kauppavaihto, mutta sen järjestäminen vaatii aineellista pohjaa.

Mikä on tänä aineellisena pohjana teollisuuden ja maatalouden yhteyden ylläpitämisessä? Sinä on rautatie- ja vesiliikenne. Senpä vuoksi te olette velvollisia suhtautumaan työhönne erikoisen vakavasti, ja tämä ei koske ainoastaan niitä teistä, jotka ovat kommunistisen puolueen jäseniä ja siis tietoisia proletariaatin diktatuurin toteuttajia, vaan myös niitä, jotka eivät kuulu puolueeseen, mutta ovat miljoonan tai puolentoista miljoonaa käsittävän liikennetyöläisten ammattiliiton toimihenkilöitä. Ottamalla oppia vallankumouksemme ja kaikkien aikaisempien vallankumousten opetuksista teidän kaikkien on käsitettävä nykyisen tilanteen vaikeus, ja jollette peitä silmiänne kaikenlaisilla tunnuslauseilla, olkoonpa puhe „vapaudesta”, perustavasta kokouksesta tai „vapaista Neuvostoista” — kylttien uudelleen maalaaminenhan on niin helppoa, että Miljukovkin esittäytyi Kronstadtin tasavallan Neuvostojen kannattajaksi —, jollette sulje silmiänne näkemästä luokkien voimasuhteita, saatte terveen ja vankan pohjan, perustan kaikille poliittisille johtopäätöksillenne. Teille käy selväksi, että elämme nyt kriisikautta, jolloin meistä riippuu, kulkeeko proletaarinen vallankumous voittoon yhtä järkkymättä kuin se on kulkenut viime aikoina, vai antaako se epäröinnillään ja horjunnallaan voiton valkokaartilaisille, mikä ei helpota vaikeaa tilannetta, vaan loitontaa Venäjän moniksi vuosikymmeniksi vallankumouksesta. Te, rautatieläisten ja vesiliikennetyöläisten edustajat, voitte ja teidän täytyy tehdä vain yksi johtopäätös: sata kertaa enemmän proletaarista yhtenäisyyttä ja proletaarista kurinalaisuutta. Toverit, meidän on hinnalla millä hyvänsä saatava se aikaan ja saavutettava voitto. (M y r s k y i s i ä s u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Julkaistu „Pravda” lehdessä  
67. ja 68. numerossa  
maaliskuun 29 ja 30 pnä 1921

Julkaistaan  
„Pravda” lehdessä  
tekstin mukaan

## VALTION 1. AUTOTEHTAAN AMMATTILIITTO- KOMITEALLE JA KAIKILLE TYÖLÄISILLE <sup>67</sup>

Arvoisat toverit! Olen saanut ammattiliittokomiteanne puheenjohtajan tov. Smirnovin tiedotuksen automoottorien valmistuksesta ja kutsun 7. IV. pidettävään juhlaan.

Onnittelen teitä, toverit, työsaavutustenne ja automekaniikkokurssien toiminnan vuosipäivän johdosta. Toivotan kaikesta sydämestäni hyvää työntoa, joka johtaa epäilemättä uusiin saavutuksiin. Saavutuksillanne on erittäin suuri merkitys koko työläis- ja talonpoikaisjoukkojen kannalta otettuna, sillä moottorituotannon kehitys, silloin kun Venäjällä on runsaasti vuoriöljyä, antaa mahdollisuuden toimittaa talonpoikaistalouksille halpoja ja käytännöllisiä polttomoottoreita. Moottorien tuotannossa on hinnalla millä tahansa päästävä yhä uusiin ja uusiin saavutuksiin.

Toivottaen menestystä, kommunistisin tervehdyksin.

*Lenin*

*Kirjoitettu huhtikuun 7 p:nä 1921*

*Julkaistu ensi kerran  
tammikuun 21 p:nä 1940  
„Pravda” lehdessä 21. numerossa*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

**ALUSTUS ELINTARVIKEVEROSTA  
MOSKOVAN KAUPUNGIN  
JA MOSKOVAN KUVERNEMENTIN  
PUOLUESOLUJEN SIHTEERIEEN JA VASTAAVIEN  
EDUSTAJAIN KOKOUKSESSA  
HUHTIKUUN 9 p:nä 1921<sup>68</sup>**

Toverit. Elintarvikeveron, elintarvikepolitiikan muutosten sekä myös Neuvostovallan talouspolitiikan johdosta joutuu kuulemaan mitä erilaisimpia mielipiteitä, jotka aiheuttavat paljon väärinkäsityksiä. Sallikaa minun jakaa alustustemme aiheet, niinkuin olemme sopineet tov. Kamenevin kanssa, että hän esittää yksityiskohdittain vastikään julkaistut lait. Se on sitäkin tarkoituksenmukaisempaa, koska tov. Kamenev oli puheenjohtajana puolueemme Keskuskomitean alustavasti nimittämässä ja Kansankomissaarien Neuvoston myöhemmin vahvistamassa valiokunnassa, joka monissa neuvotteluissa asiasta kiinnostuneiden hallintolaitosten edustajain kanssa valmisteli kaikki viime aikoina julkaistut lait. Viimeinen näistä laeista hyväksyttiin eilen ja tänään olemme jo voineet lukea sen lehdistä. Jokainen näistä laeista herättää epäilemättä useita käytännöllisiä kysymyksiä, ja on tehtävä melko paljon työtä, jotta kaikki puolueen ja neuvostovirastojen paikalliset työntekijät voisivat riittävän hyvin perehtyä mainittuihin lakeihin ja valmistautua soveltamaan niitä käytännössä oikein eri paikkakunnilla.

Haluaisin kiinnittää huomiotanne kaikkien edellä mainittujen toimenpiteiden yleiseen eli periaatteelliseen merkitykseen. Miten on selitettävissä, että Neuvostovalta ja proletariaatin diktatuuri ovat lähteneet tälle tielle, joka merkitsee vapaan kaupan tunnustamista suuremmassa tai pienemmässä määrin? Missä määrin voidaan sallia vapaan kaupan harjoittamista ja yksityistalouden pitoa sosialistisen talouden rinnalla? Missä määrin voidaan sallia tätä kapitalismin uudelleensyntymistä, joka saattaa näyttää

kiertämättömältä, kun vapaalle kaupalle annetaan vähänkin, vaikkapa rajoitettujakin mahdollisuuksia? Mistä johtuu tällainen muutos, mikä on sen ydinajatus, sen luonne ja merkitys, miten kommunistisen puolueen jäsenten on ymmärrettävä tämä muutos? Miten tämä muutos on selitettävä ja miten on käsitettävä sen käytännöllisen soveltamisen puitteet? Tällainen on suunnilleen se tehtävä, jonka olen asettanut ratkaistavakseni.

Ensimmäisenä on kysymys, mikä on aiheuttanut tämän muutoksen, joka tuntuu monista ylen jyrkältä ja riittämättömästi perustellulta.

Tämän käänteen pohjimmaisena ja tärkeimpänä syynä on tavattomasti kärjistynyt talonpoikaistalouden kriisi, talonpoikaistalouden erittäin vaikea tila, joka vuoden 1921 kevääseen ehdittyä on osoittautunut paljon vaikeammaksi kuin saatettiin ennakolta odottaa, toisaalta taas näin muodostuneen tilanteen seuraukset tuntuvat sekä kulkulaitoksemme että teollisuutemme jälleenrakentamisessa. Haluaisin tähdentää, että kun puhutaan luovutusvelvollisuuden korvaamisesta elintarvikeverolla, kun käsitellään tuon vaihdoksen merkitystä, tehdään eniten virheitä sen takia, ettei syvennytä ajattelemaan, mitä tämä siirtyminen oikeastaan on, mistä ja mihin tämä siirtyminen johtaa. Tavattoman vaikea kriisi talonpoikaistaloudessa, jolle sodan aiheuttaman kaikkinaisen rappioitumisen jälkeen antoi tuhoisan iskun ennenkuulumattoman ankara kato ja sen aiheuttama rehupula, sillä kato kohtasi myös heinäsatoa, sekä karjan hukka, talonpoikaistalouden tuotantovoimien heikkeneminen, talonpoikaistalouden joutuminen monin paikoin useinkin suorastaan puille paljaille — sellainen on talonpoikaistalouden tila vuoden 1921 keväällä. Ja tällöin herää kysymys: missä yhteydessä tämä talonpoikaistalouden tavattoman vaikea kriisi on Neuvostovaltion toimeenpanemaan muutokseen, luovutusvelvollisuuden korvaamiseen elintarvikeverolla? Sanonkin, että ymmärtääksemme tämän toimenpiteen merkityksen meidän on ennen kaikkea kysyttävä: mistä ja mihin me tässä siirrymme?

Kun maassa, jossa talonpoikaisväestö on vallitsevana, tapahtuu työväen vallankumous, kun tehtaat ja rautatiet siirtyvät työväenluokan käsiin, niin mikä on oleva työväenluokan ja talonpoikaiston välisten taloudellisten suhteitten

pääsisältö? Ilmeisesti se, että työläiset valmistavat koko maalle ja siis myös väestön enemmistönä olevalle talonpoikaistolle välttämättömiä tuotteita tehtaissa, jotka tästä lähin kuuluvat heille, kuljettavat niitä omalla rautatiekalustollaan ja jokialuksillaan talonpoikaistolle ja saavat siltä kaikki maataloustuotteiden ylijäämät. Tämä on aivan päivänselvä asia, joka tuskin kaivannee tarkempia selityksiä. Mutta elintarvikeveroa pohdittaessa tämä seikka aina unohdetaan. Kuitenkin se on ehdottomasti otettava huomioon, sillä voidaksemme selvittää, mikä merkitys on elintarvikeverolla, joka on vain siirtymistoimenpide, meidän on käsitettävä selvästi, mihin haluamme päästä. Esittämistäni käy selväksi, että me haluamme ja meidän pitää päästä siihen, että työväenvaltio saisi vaihdon kautta talonpoikaistalouden tuotteita kaikkien talonpoikaiston tarvitsemien ja kulkulaitoksen välityksellä talonpoikaistolle kuljetettavien tuotteiden vastikkeeksi eikä luovutusvelvollisuuden nojalla saatavina ylijäämätuotteina tai verona. Tälle perustalle voidaan rakentaa sosialismiin siirtyneen maan talous. Jos talonpoikaistalous voi kehittyä edelleen, sille on turvattava varmasti myös pitemmälle menevä siirtyminen, ja pitemmälle menevä siirtyminen merkitsee kiertämättömästi sitä, että epäedullisin, takapajuisin talous, pieni ja eristynyt talonpoikaistalous, vähitellen yhdistyen järjestyy yhteiskunnalliseksi, suureksi maanviljelystaloudeksi. Näin ovat sosialistit aina käsittäneet tämän asian. Juuri tällainen on myös kommunistisen puolueemme katsantokanta. Toistan vielä, kaikkein eniten virheitä ja väärinkäsitelyksiä aiheuttaa se, että elintarvikeveroa arvostellaan ottamatta huomioon niiden välttämättömien siirtymistoimenpiteiden erikoista luonnetta, joita tarvitsemme päättäksemme siihen, mihin voimme ja mihin meidän pitää päästä.

Mitä sitten on elintarvikevero? Elintarvikevero on toimenpide, jossa näemme sekä menneisyyden että tulevaisuuden aineksia. Vero merkitsee sitä, että valtio ottaa väestöltä antamatta mitään korvaukseksi. Jos veron suuruus määritellään suunnilleen puoleksi luovutusvelvollisuuden viimevuotisesta määrästä, niin työväenvaltio ei voi pelkästään veron avulla ylläpitää Punaista Armeijaa, koko teollisuutta, koko maataviljelemätöntä väestöä, se ei voi kehittää tuotantoa eikä suhteita ulkomaihin, joiden apua me

tarvitsemme koneiden ja kaluston hankkimiseksi. Työväenvaltio haluaa toisaalta turvautua veroon, määritellen sen tätä ennen voimassa olleeseen luovutusvelvollisuuteen veraten likimäärin puoleksi, ja toisaalta se haluaa vaihtaa teollisuustuotteita talonpoikaistaloudesta liikeneviin ylijäämiin. Verossa on siis osanen entistä luovutusvelvollisuutta ja osanen sitä järjestystä, jota on pidettävä ainoana oikeana, nimittäin sosialististen suurtehtaiden tuotteiden vaihtoa talonpoikaistalouden tuotteisiin työväenluokalle kuuluvan valtiovallan elintarvike-elinten välityksellä, työläisten ja talonpoikien yhteistoiminnan kautta.

Kysyttäessä, miksi meidän on pakko turvautua toimenpiteeseen, josta osanen kuuluu menneisyyteen ja vain osanen suuntautuu oikeaan uomaan, kun sitä paitsi emme ole likimainkaan varmoja siitä, kykenemmekö heti suuntaamaan sen oikeaan uomaan, emmekä tiedä, miten suureksi muodostuu se osanen, jonka saamme suunnatuksi oikeaan uomaan. Miksi meidän on turvauduttava näin puolinaiseen toimenpiteeseen, miksi meidän pitää elintarvike- ja talouspolitiikassamme perustaa laskelmamme tällaisten toimenpiteiden varaan? Mikä on aiheuttanut tämän toimenpiteen? Jokainen luonnollisesti tietää, ettei sen aiheuttajana ole mikään Neuvostovallan halu suosia erikoisesti jotakin tiettyä politiikkaa. Sen on aiheuttanut äärimmäinen puute, tukala tilanne. Te tiedätte, että työväen vallankumouksen voitettua Venäjällä olemme joutuneet imperialistisen sodan jälkeen kestäämään vuosikausia jatkuneen kansalaissodan, ja nyt voidaan liioittelematta sanoa, ettei yksikään imperialistiseen sotaan joutuneista maista, ei niistäkään, jotka kärsivät eniten sen johdosta, että sotaa käytiin niiden alueella, ei yksikään niistä kuitenkaan kärsinyt sodasta niin pahoin kuin Venäjä, sillä me jouduimme neljä vuotta jatkuneen imperialistisen sodan jälkeen kestäämään vielä kolmivuotisen kansalaissodan, joka köyhdytti ja hävitti maata ja huononsi tuotanto-oloja paljon pahemmin kuin ulkoinen sota, sillä tätä sotaa käytiin valtakunnan sydämessä. Tämä kauhea hävitys on perussyynä siihen, miksi me alussa, sodan aikana, varsinkin kun kansalaissota oli eristänyt meistä sellaiset viljaseudut kuin Siperian, Kaukasian ja koko Ukrainan, keskeyttänyt hiilen sekä öljyn kuljetukset ja supistanut muiden polttoaineiden tuontimahdollisuuksia, miksi me silloin, saarretussa linnoituksessa

ollessamme, emme voineet kestää muuten kuin soveltamalla luovutusvelvollisuutta, t.s. ottamalla talonpojilta kaikki ylijäämät mitä suinkin löytyi, jopa ottamalla toisinaan paitsi ylijäämiä myös yhtä ja toista sellaista, minkä talonpoika olisi tarvinnut itse, säilyttääksemme armeijan taistelukuntoisena ja estääksemme teollisuuden täydellisen lamaanutumisen. Tämä tehtävä oli kansalaissodan aikana äärettömän vaikea, ja jos otamme toisten puolueiden arvion siitä, niin ne kaikki julistivat sen kerrassaan ratkaisemattomaksi. Ottakaamme esimerkiksi menshevikit ja eserrät, toisin sanoen pikkuporvaristo ja kulakkien puolue. Nuo puolueet kirkuivat eniten kansalaissodan kriitillisimpinä hetkinä, että bolshevikit ovat ryhtyneet mielettömään yritykseen, että kansalaissotaa ei voida kestää silloin, kun kaikki suurvallat ovat tulleet valkokaartilaisten avuksi. Se oli todellakin äärettömän vaikea, kaikkien voimien jännittämistä vaatinut tehtävä ja se saatiin ratkaistuksi menestyksellisesti vain siksi, että työväenluokan ja talonpoikaiston uhrautuvaisuus oli tuona aikana, voisipa sanoa, ylikuonollista. Työväenluokka ei ole milloinkaan kokenut sellaista ravinnon puutetta, sellaista nälänhätää kuin diktatuurinsa alkuvuosina. Ja on ymmärrettävää, ettei tuon tehtävän ratkaisemiseksi ollut mitään muita mahdollisuuksia kuin luovutusvelvollisuus, jonka nojalla talonpojilta voitiin ottaa kaikki ylijäämät ja osa hänelle välttämätöntäkin. „Kärsi sinäkin nälkää, mutta me kaikki yhdessä viemme asiamme voittoon ja karkotamme Denikinin sekä Wrangelin.” Mitään muuta ratkaisua ei ollut ajateltavissa.

Kysymys ei ole siitä, että oli talousjärjestelmä, talouspoliittinen suunnitelma, jota hyväksyttäessä oli mahdollisuus tehdä valinta tämän tai tuon järjestelmän välillä. Mitään sellaista ei ollut. Ei voitu ajatellakaan teollisuuden jälleenrakentamista silloin, kun ei ollut edes vähimmäismäärää elintarvikkeita ja polttoaineita. Tehtävänä, jonka asetimme itsellemme, oli teollisuuden rippeiden säilyttäminen, etteivät työläiset olisi kokonaan hajaantuneet, ja armeijan säilyttäminen, eikä sitä voitu ratkaista mitenkään muuten kuin korvauksettomalla luovutusvelvollisuudella, sillä paperiraha ei tietenkään ole mikään korvaus. Mitään muuta ulospääsyä meillä ei ollut. Se kaikki on nyt takana-päin ja mainitsin jo teille, mihin me siirrymme. Vero on juuri sellainen toimenpide, jonka avulla tuo siirtyminen



toteutetaan. Jos onnistuisimme jälleenrakentamaan teollisuutemme nopeammin, niin paremman sadon sattuessa voisimme ehkä siirtyä pikemmin teollisuustuotteiden ja maataloustuotteiden vaihtoon.

Monet teistä muistanevat, miten me asetimme IX puoluekokouksessa kysymyksen siirtymisestä taloudelliselle rintamalle. Kaikki huomio oli silloin kiinnitetty tuohon kysymykseen. Luulimme silloin päässeemme eroon sodasta: meidän olimme tehneet porvarilliselle Puolalle sen kannalta ennen kuulumattoman edullisen rauhantarjouksen. Kuten tiedätte, rauhaa ei syntynyt, seurasi Puolan sota ja sen jatkona Wrangel y.m. IX ja X puoluekokousten välinen aika oli melkein yhtäjaksoista sotaa; te tiedätte, että vasta aivan viime aikoina olemme allekirjoittaneet lopullisen rauhan puolalaisten kanssa ja muutama päivä sitten teimme turkkilaisten kanssa rauhansopimuksen, joka on ainoa keino, millä pääsemme irti ainaisista sodista Kaukasiassa. Vasta nyt olemme solmineet Englannin kanssa kauppasopimuksen, jolla on yleismaailmallinen merkitys, Englannin on vasta nyt ollut pakko ryhtyä kauppasuhteisiin kanssamme; esimerkiksi Amerikka kieltäytyy niistä vieläkin. Tämä antaa teille käsityksen siitä, miten työlästä meidän on ollut irrottautua sodasta. Jos olisimme voineet silloin heti toteuttaa puolueen IX edustajakokouksen hahmottelemat suunnitelmat, olisimme tietysti voineet valmistaa paljon enemmän tuotteita.

Luonani kävi tänään tov. Koroljov Ivanovo-Voznesenskista, se on meidän teollistunein, proletaarisin, punaisin kuvernementtimme. Hän esitti numeroita ja tosiasioita. Ensimmäisenä vuotena oli käynnissä enintään kuusi tehdasta eikä yksikään niistä käynyt yhtäjaksoisesti edes täyttä kuukautta. Se oli teollisuudessa täydellistä lama-aikaa. Viime vuonna saatiin ensi kerran käyntiin kaksikymmentä kaksi tehdasta, jotka toimivat pysähtymättä monta kuukautta, eräät puolikin vuotta. Suunnitelmatavoite oli määriteltä 150 miljoonaksi arsinaksi ja viimeisimpien numeroiden mukaan tehtaot valmistivat 117 miljoonaa arsinaa. Polttoaineita ne sitä vastoin saivat vain puolet siitä määrästä, mitä niiden olisi kuulunut saada. Näin kehnosti siellä kävi, eikä niin ole käynyt yksin Ivanovo-Voznesenskissa, vaan koko Venäjän mitassa. Se on johtunut huomattavalta osaltaan talonpoikaistalouden rappioutilasta,

karjan hukasta ja siitä, ettei ole voitu kuljettaa riittävää määrää polttopuita rautatieasemille ja jokilaitureille. Sen johdosta ivanovo-vozesenskilaiset saivat vähemmän halkoja, vähemmän polttoturvetta ja öljyä. Ja on ihme, että he, saadessaan vain puolet tarvittavista polttoaineista, täyttivät 150 miljoonan suuruisesta ohjelmastaan 117 miljoonaa. He kohottivat työn tuottavuutta ja siirsivät työläisiä parhaisiin tehtaisiin, minkä seurauksena olikin suuri tuotosprosentti. Siinä teille hyvä esimerkki ja aivan läheltä, se osoittaa minkälaiseen tilanteeseen olemme joutuneet. Puolueen IX edustajakokouksessa määriteltiin kokonaisuohjelma kankaiden osalta yli 600 miljoonaksi. Nyt emme ole täyttäneet siitä kolmannestakaan, sillä Ivanovo-Voznesenskin kuvernementtikin, joka osoittautui parhaaksi, tuotti vain 117 miljoonaa. Kuvitelkaapa monimiljoonaista Venäjää ja noita 117 miljoonaa kangasarsinaa. Se on mitättömän vähän. Teollisuuden jälleenrakentaminen viivästyi niin suuresti, että näytti aivan mahdottomalta selviytyä siitä vuoden 1921 kevääseen mennessä. Tarvitsimme suurta armeijaa ja sen miesluku oli kohotettu moneksi miljoonaksi; sen nopea kotiuttaminen talvisaikaan oli kulkulaitoksen rappiotilan vuoksi äärettömän työlästä. Selviydyimme siitä kaikesta ennenkuulumattomien ponnistusten hinnalla.

Tällainen on muodostunut tilanne. Ja olisiko muuta ulospääsyä kuin se, että alennetaan luovutusvelvollisuutta niin paljon kuin suinkin mahdollista ja otetaan 423 miljoonan viljapuudan asemesta 240 miljoonaa. Se on vähimmäismäärä, joka on koottava sadon ollessa keskinkertainen, jotta tulisimme edes jotenkuten toimeen. Ja ettei jouduttaisi rajoittumaan siihen, talonpoikaistaloudelle on annettava mahdollisuus elpyä. Nyt tarvitaan toimenpiteitä. Paras toimenpide olisi tietysti suurteollisuuden jälleenrakentaminen. On selvää, että paras ja ainoa taloudellisesti oikea toimenpide olisi se, että laajennettaisiin tehdastuotantoa ja valmistettaisiin enemmän talonpojalle tarpeellisia tuotteita, ei yksin kankaita, joita työntekijä ja hänen perheensä tarvitsevat, vaan myös koneita ja työvälineitä, vaikkapa yksinkertaisimpiakin, sillä niitä talonpoika tarvitsee kipeästi. Mutta metalliteollisuudessa tilanne on käynyt samanlaiseksi kuin kankaidenkin tuotannossa. Tällaiseksi on asemamme muodostunut. Emme ole voineet jälleenrakentaa teollisuutta puolueen IX edustajakokouksen jäl-

keen, sillä jouduimme jälleen vuodeksi sotaan, polttoaineista on puute, kuljetusvälineistä on puute ja talonpoikaistalous on äärimmäisen heikossa tilassa. Mitä me voimme tehdä auttaaksemme talonpoikaistaloutta mahdollisimman tehokkaasti? Ei ole muita keinoja kuin luovutusvelvollisuuden alentaminen, on muutettava se veroksi, jonka suuruus on määritelty sadon ollessa keskinkertainen 240 miljoonaksi, ja huonon satovuoden sattuessa se voi olla vieläkin pienempi, jotta talonpoika tietäisi, että hänen pitää antaa tietty vähimmäiseksi arvioitu määrä, ja voisi kaikella tarmolla omistautua tuotannolle, niin että jäljelle jäävät tuotteet turvaisivat hänelle sen mitä hän tarvitsee, jotta voitaisiin antaa talonpoikaistaloudelle mahdollisuus kohentua muutenkin kuin teollisuuden avulla — se olisi oikeimmin tehty, se olisi kaikkein järkiperaisintä, mutta siihen ei riitä voimia. Veron suuruus on säädetty pienimmäksi mahdolliseksi, ja sen soveltaminen maaseudulla tulee jo elvyttämään pienteollisuutta, sillä suurteollisuutta me emme voi saada elpymään niin lyhyessä ajassa kuin haluaisimme. Sen on jo todistanut Ivanovo-Voznesenskin ohjelma, joka antoi parhaimman osan siitä, mitä olimme suunnitelleet. On odotettava vielä vuosi, kunnes polttoainevarastot saadaan niin riittäviksi, että voidaan turvata tuotanto kaikilla tehtailla. Olisi hyvä, jos voisimme tehdä sen vuodessa tai vaikkapa kahdessakin. Voimmeko me tyydyttää talonpojan tarpeet? Jos tulisi hyvä sato, se olisi mahdollista.

Kun puolueen edustajakokouksessa käsiteltiin kysymystä elintarvikeverosta, jaettiin edustajille Tilastollisen keskuhallintomme johtajan tov. Popovin kirjanen leipäviljan tuotannosta Venäjällä. Sanottu kirjanen ilmestyy lähipäivinä painosta täydennettynä ja kaikkien pitää tutustua siihen. Se antaa käsityksen leipäviljan tuotannosta ja sen laskemat on laadittu suorittamamme väestönlaskennan pohjalla, joka antoi tarkat numerotiedot koko väestöstä ja likimääräiset luvut talouksien koosta. Kirjasessa osoitetaan, että sadon suuruuden ollessa 40 puutaa desjatiinalta talonpoikaistalous voisi antaa Neuvosto-Venäjän nykyisen alueen puitteissa 500 miljoonaa puutaa ylijäämiä. Silloin tyydyttäisimme täydellisesti kaupunkilaisväestön tarpeet — 350 miljoonaa puutaa — ja meille jäisi varastoja ulkomaankauppaa varten sekä talonpoikaistalouden kohentamiseen. Kato oli niin suuri, ettemme saaneet keskimäärin enempää

kuin kaksikymmentä kahdeksan puutaa desjatiinalta. Syntyi vajaus. Jos laskemme niin kuin tilastotiede laskee, että henkeä kohden tarvitaan kahdeksantoista puutaa, niin joka hengeltä on otettava pois kolme puutaa ja jätettävä kaikki talonpojat tietyssä määrin niukalle ravinnolle, jotta armeijalle ja teollisuustyöläisille voitaisiin turvata puolinälkäinen toimeentulo. Tällaisessa tilanteessa meillä ei ollut muuta ulospääsyä kuin alentaa luovutusvelvollisuutta mahdollisimman paljon ja muuttaa se veroksi. On suunnattava kaikki voimat ja huomio pientalonpoikaistalouden kohentamiseen. Sille on annettava kankaita, koneita y.m. suurtehtaiden tuotteita; tätä tehtävää emme ole kyenneet ratkaisemaan, ja kuitenkin se pitää ratkaista viivyttelemättä ja ratkaista se pienteollisuuden avulla. Tämän uuden toimenpiteen täytyy antaa tuloksia jo ensimmäisenä vuotena.

Ja sitten, miksi talonpoikaistalouteen kiinnitetään eniten huomiota? Siksi, että vain talonpoikaistaloudesta me voimme saada tarvitsemamme elintarvikkeet ja polttoaineet. Jos työväenluokka hallitsevana luokkana, diktaturiaan toteuttavana luokkana haluaa hoitaa talouttaan oikein, sen pitää sanoa, että kaikkein heikoimmaksi kohdaksi on osoittautunut juuri tuo talonpoikaistalouden kriisi; se on korjattava, jotta voisimme vielä kerran käydä käsiksi suurteollisuuden jälleenrakentamiseen ja päästä siihen, että samaisessa Ivanovo-Voznesenskin piirissä toimisivat kaikki seitsemänkymmentä tehdasta eikä vain kaksikymmentä kaksi. Silloin tuo suuri tehdasteollisuus tyydyttää koko väestön tarpeet, ja silloin ei talonpoikaissäestöltä oteta elintarvikkeita veron muodossa, vaan vaihdetaan niitä teollisuustuotteilla, joita työväenluokka sille antaa. Tämä on sitä parhaillaan elettävää siirtymäkautta, jolloin puute ja nälkä on tasattava niin, että yleisen aliravitsemuksen hinnalla pelastettaisiin ne, joita ilman emme voi ylläpitää jäljellä olevia tehtaita, rautateitä emmekä armeijaa tehdäksemme vastarintaa valkokaartilaisille.

Menshevikit ovat sättineet meitä ahkerasti luovutusvelvollisuuden johdosta sanoen, että Neuvostovalta ei ole antanut väestölle muuta kuin luovutusvelvollisuuden, puutetta ja hävitystä, että osittaisen rauhan palattua ja kansalais sodan päätyttyä teollisuutemme pikainen jälleenrakentaminen on osoittautunut mahdottomaksi. Mutta rikkaimmissakin maissa teollisuuden jälleenrakentaminen on vaatinut

vuosia. Niinkin rikkaan maan kuin Ranskan on käytettävä paljon aikaa teollisuutensa elvyttämiseen, vaikka Ranska ei olekaan kärsinyt tässä sodassa niin paljon kuin me, sillä hävitys kohdistui siellä vain pieneen osaan maata. Täytyy ihmetellä sitä, että me olemme osittaisen rauhan oloissa ensimmäisenä vuotena päässeet esimerkiksi siihen, että Ivanovo-Voznesenskissa on pantu käyntiin kaksikymmentä kaksi tehdasta seitsemstäkymmenestä ja tuotettu 117 miljoonaa 150:stä. Luovutusvelvollisuus oli aikoinaan kiertämätön, mutta nyt meidän on muutettava elintarvikepolitiikkaamme, toisin sanoen siirryttävä luovutusvelvollisuuden soveltamisesta verotukseen. Se parantaa eittämättä talonpojan asemaa, se antaa hänelle eittämättä mahdollisuuden luottaa paremmin, konkreettisemmin ja varmemmin siihen, että hän voi vaihtaa kaikki hallussaan olevat vapaat viljalylijäämät vaikkapa paikallisen käsiteollisuuden tuotteisiin. Juuri sen takia Neuvostovalan tällainen talouspolitiikka on välttämätöntä.

Nyt haluan lopuksi kosketella kysymystä, miten hyväksyttävää tällainen politiikka on kommunismin kannalta katsottuna ja miksi käy niin, että kommunistinen Neuvostovalta edistää vapaan kaupan kehittymistä. Onko tämä oikein kommunismin kannalta? Vastataksemme tähän kysymykseen meidän on tarkasteltava lähemmin niitä muutoksia, joita talonpoikaistaloudessa on tapahtunut. Alussa tilanne oli sellainen, että näimme koko talonpoikaiston ryntäävän tilanherrojen valtaa vastaan. Tilanherroja vastaan nousivat yhtäläisesti sekä köyhät pientalonpojat että kulakit, vaikkakin erilaisin aikomuksin: kulakkien tarkoituksena oli ottaa tilanherralta maat ja kehittää niillä omaa taloutaan. Juuri siinä tulivatkin esille kulakkien ja talonpoikaisköyhälistön erilaiset intressit ja pyrkimykset. Ukrainassa nuo eturistiriidat näkyvät vielä nytkin paljon selvempinä kuin meillä. Köyhälistö kykeni hyvin vähän käyttämään välittömästi hyväkseen tilanherroilta otettuja maita, köyhälistöllä ei ollut sitä varten tarvittavia materiaaleja eikä työvälineitä. Ja sitten näimme köyhälistön järjestäytyvän estääkseen kulakkeja anastamasta tilanherroilta otettuja maita. Neuvostovalta auttoi syntyneitä köyhälistökomiteoita meillä ja „vähäväkisten komiteoita” Ukrainassa<sup>69</sup>. Mikä siitä on ollut tuloksena? Siitä on ollut tuloksena, että vallitsevaksi ainekseksi maaseudulla ovat tulleet keskivarakkaat

talonpojat. Me tiedämme sen tilastojen perusteella, ja jokainen maaseudulla asuva näkee sen omin silmin. Äärimmäisyyksien luku on vähentynyt, kulakistoa on vähemmän ja kurjuutta on vähemmän, ja väestön enemmistö on muuttumassa keskivarakkaaksi. Jos haluamme kohottaa talonpoikaistaloutemme tuottoisuutta, meidän on ensi sijassa otettava lukuun keskivarakas talonpoika. Kommunistisen puolueen on pitänytkin rakentaa politiikkansa sen mukaisesti.

Kun kerran maaseudun väestö on muuttunut keskivarakkaaksi, on autettava keskivarakasta talonpoikaa kohottamaan talouttansa ja lisäksi esitettävä hänelle samat vaatimukset, mitkä esitämme työläisellekin. Puolueen viime edustajakokouksessa oli pääkysymyksenä elintarvikepropaganda: kaikki voimat talousrintamalle, on kohotettava työn tuottavuutta ja lisättävä tarvikkeiden määrää. Mikään liike eteenpäin ei ole mahdollista, ellei näitä tehtäviä täydetä. Kun sanomme tämän työläisten suhteen, on meidän sanottava samaa talonpoikaistonkin suhteen. Valtio perii talonpojalta määrätyn veron, mutta vaatii sen sijaan, että talonpoika veron maksettuaan laajentaisi talouttaan tietäen, että häneltä ei oteta mitään muuta ja että kaikki ylijäämä jää hänelle talouden kehittämistä varten. Talonpoikaiston suhteen harjoitettavan politiikan muutos on siis selitettävissä sillä, että itsensä talonpoikaiston asema on muuttunut. Maaseutu on muuttunut suuremmassa määrin keskivarakkaaksi, ja tuotantovoimien kohottamisessa meidän on otettava se huomioon.

Lisäksi mainitsen vielä, että vuonna 1918 Brestin rauhan solmimisen jälkeen jouduin väittelemään niin sanottujen „vasemmistokommunistien”<sup>70</sup> ryhmän kanssa. Ne, jotka olivat silloin puolueessa, muistavat, miten eräät kommunistit pelkäsivät, että Brestin rauhan solmiminen vie pohjan kaikelta kommunistiselta politiikalta. Väitellessäni mainittujen toverien kanssa sanoin muun muassa: valtiokapitalismissa ei meillä Venäjällä ole mitään pelättävää, se olisi askel eteenpäin. Se tuntui hyvin kummalliselta: kuinka niin — valtiokapitalismiko olisi sosialistisessa Neuvostotasavallassa askel eteenpäin? Ja vastatessani tähän sanoin: tarkastelkaapa lähemmin, mitä näemme Venäjällä todellisuudessa esiintyvien taloudellisten suhteiden kannalta

katsoen. Meillä on havaittavissa ainakin viisi erilaista systeemiä eli talousmuotoa eli taloudellista järjestelmää ja ne ovat alhaalta ylöspäin lueteltuina seuraavat: ensimmäinen, patriarkaalinen talous, se on talonpoikaistalous, joka tuottaa vain itseään varten tai on paimentolais- tai puolipaimentolaistilassa, sellaisiahan meillä on vaikka kuinka paljon; toinen on pientavaratalous, joka myy tuotteitaan markkinoille; kolmas, kapitalistinen — se on kapitalistien, pienehkön yksityistaloudellisen pääoman ilmaantuminen; neljäs, valtiokapitalismi ja viides, sosialismi. Ja jos tarkastelemme lähemmin, meidän täytyy sanoa, että kaikki nämä suhteet ovat nytkin nähtävissä Venäjän taloussysteemissä, Venäjän taloudellisessa järjestelmässä. Meidän ei sovi missään tapauksessa unohtaa sitä, minkä voimme usein panna merkille, nimittäin työläisten sosialistista suhtautumista asioihin valtion omistamissa tehtaissa, missä työläiset itse keräävät polttoaineita, raaka-aineita ja tuotteita, tai kun työläiset pyrkivät jakamaan teollisuustuotteet oikein talonpoikaiston keskuudessa, kuljettavat ne liikennevälineillä kulutuspaikalle. Se on sosialismia. Mutta sen rinnalla on kuitenkin pientalous, joka hyvin usein on olemassa siitä riippumatta. Miksi pientalous voi olla olemassa sosialismista riippumatta? Siksi että suurteollisuutta ei ole jälleerakennettu, siksi että sosialistiset tehtaas saavat ehkä vain kymmenennen osan siitä, mitä niiden pitäisi saada, ja kun ne eivät saa, jää pientalous riippumattomaksi sosialistisista tehtaista. Maamme tavaton köyhtyneisyys, poltto- ja raaka-aineiden sekä kuljetusvälineiden puute on johtanut siihen, että pientuotanto on olemassa sosialismista erillään. Ja kysyn nyt: mitä on näissä oloissa valtiokapitalismi? Se on pientuotannon yhdistämistä. Pääoma yhdistää pientuotannon, pääoma kasvaa pientuotannosta. Tältä seikalta ei pidä ummistaa silmiä. Kaupan vapaus merkitsee tietysti kapitalismin kasvua, siitä ei pääse mihinkään, ja se joka yrittää kierrellä ja viitata asialle kintaalla, vain lohduttelee itseään sanoilla. Kun on olemassa pientalous, kun on olemassa vaihdon vapaus — ilmaantuu kapitalismi. Mutta onko meillä syytä pelätä tätä kapitalismia, kun tehtaas, kululaitos ja ulkomaankauppa ovat käsissämme? Sanoin silloin ja toistan vieläkin ja pidän kiistattomana sitä, että sellaista kapitalismia meidän ei tarvitse pelätä. Sellaista kapitalismia ovat toimilupayritykset.

Olemme pyrkineet tarmokkaasti solmimaan toimitilupa-sopimuksia, mutta tähän mennessä emme valitettavasti ole vielä solmineet ainoatakaan. Nyt olemme kuitenkin paljon lähempänä sitä kuin muutama kuukausi sitten, jolloin viimeksi keskusteltiin toimitiluvista. Mitä on toimitilupayritys taloudellisten suhteiden kannalta? Se on valtiokapitalismia. Neuvostovalta solmii sopimuksen kapitalistin kanssa. Sopimuksen mukaan hänen käyttöönsä annetaan tietty määrä tuotantovälineitä: raaka-aineita, kaivoksia, raaka-aine-alueita, vuorimalmia tai, kuten eräässä viimeisimmässä toimitilupaluonnoksessa, jopa erikoisalan tehdas (ruotsalaista laakeritehdasta koskeva toimitilupaluonnos). Sosialistinen valtiovalta antaa kapitalistille omistamiaan tuotantovälineitä: tehtaita, materiaaleja, kaivoksia; kapitalisti toisena sopimuspuolena, vuokraajana, käyttää sosialistisia tuotantovälineitä, saa voittoa pääomalleen ja antaa osan tuotteista sosialistiselle valtiolle.

Miksi tämä kaikki on meille tarpeen? Siksi että saamme heti tuotteiden määrän lisääntymään ja juuri sitä me tarvitsemme, sitä emme kykene itse tekemään. Ja niin syntyy valtiokapitalismi. Pelottaako se meitä? Ei pelota, sillä me itse päätämme, minkä verran annamme toimitiluvia. Ottaakamme vaikkapa öljytoimitilupa. Se antaa meille heti miljoonia puutia petrolia, enemmän kuin tuotamme itse. Se on meille edullista, sillä talonpoika rupeaa antamaan meille viljaylijäämiään tuosta petrolista eikä paperirahasta ja me voimme heti parantaa tilannetta koko maassa. Siksi se kapitalismi, joka eittämättä kasvaa vapaasta kaupasta, ei meitä pelota. Se on oleva tulos kierron kehityksestä, tulos teollisuustuotteiden vaihdosta, vaikkapa vain pienteollisuuden tuotteiden vaihdosta maataloustuotteisiin.

Tänään annetusta laista voitte nähdä, että työläisille on erällä teollisuuden aloilla myönnetty oikeus saada luontoispalkkiona tietty osa tehtaan tuotteista leipäviljaan vaihtamista varten. Niinpä tekstiilityöläiset, täytettyään valtion tarpeen, saavat osan kangastavarasta ja voivat itse vaihtaa sen viljaan. Se on välttämätöntä, jotta työläisten sekä talonpoikien asema saataisiin pikemmin paranemaan. Koko valtion mitassa emme voisi tehdä sitä, ja kuitenkin se pitää tehdä hinnalla millä tahansa. Sen vuoksi emme vähääkään sulje silmiämme siltä seikalta, että kaupan



vapaus merkitsee tietyssä määrin kapitalismin kehitystä, ja sanomme: tuo kapitalismi tulee olemaan valtion valvonnan, valtion silmälläpidon alaisena. Kun työväen valtio on ottanut käsiinsä tehtaat ja rautatiet, silloin tuo kapitalismi ei meitä pelota. Se elvyttää taloudellista toimintaa talonpoikaistalouden tuotteiden ja sen naapureina olevien kotiteollisuuden harjoittajien tuotteiden vaihdon alalla, vaikka kotiteollisuuden harjoittajat eivät tyydytäkään talonpojan teollisuustuotteiden tarvetta kovin merkittävässä määrin, mutta tyydyttävät silti tietyn osan siitä; talonpoikaistalouden tila kohentuu kuitenkin entiseen verrattuna ja sen kohentumista me tarvitsemme kipeästi. Kehittyköön pienteollisuus tietyssä määrin, kehittyköön valtiokapitalismi, se ei ole Neuvostovallalle vaarallista; Neuvostovallan on otettava asiat sellaisina kuin ne ovat ja nimitettävä niitä niiden omalla nimellä, mutta sen on valvottava tuota kehitystä ja määriteltävä sen mittasuhteet.

Toimiluvissa ei ole mitään pelättävää, jos me annamme toimiluvan anojille muutamia tehtaita ja pidämme suurimman osan omissa käsissämme; siinä ei ole mitään pelättävää. Olisi tietysti aivan järjetöntä, jos Neuvostovalta jakaisi toimilupayrityksiksi suurimman osan siitä, mitä omistaa; siitä ei tulisi toimilupia, vaan paluu kapitalismiin. Toimiluvissa ei ole mitään pelättävää niin kauan kuin pidämme käsissämme kaikki valtion tuotantolaitokset ja harkitsemme tarkoin ja kylmästi, mitä toimilupia, millä ehdoilla ja missä laajuudessa voidaan myöntää. Tätä tietä kasvava kapitalismi on valvonnan ja kirjanpidon alaisena, ja valtiovalta pysyy työväenluokan ja työväen valtion käsissä. Meitä ei pelota toimilupien muodossa oleva pääoma enempää kuin sekään, mikä kasvaa väistämättömästi osuuskuntien kautta, vapaan kaupan kautta; meidän on pyrittävä kehittämään ja kohentamaan talonpoikaiston asemaa; meidän on keskitettävä koko tarmomme, jotta se tapahtuisi työväenluokan eduksi. Kaiken mitä voimme tehdä talonpoikaistalouden kohentamiseksi, paikallisen tavaravaihdon kehittämiseksi, suunnitellen samalla yleisvaltakunnallisen talouden siten, että sosialistisen suurteollisuuden jälleenrakentaminen kävisi nopeammin kuin tähän asti, toimilupien avulla me teemme kaiken sen pikemmin kuin ilman toimilupia, levähtäneen ja toipuneen talonpoi-

kaistalouden avulla me teemme sen pikemmin kuin sen äärimmäisen puutteen oloissa, joka on vallinnut talonpoikaistaloudessa tähän saakka.

Tämän halusin sanoa siitä, miten on arvioitava tätä politiikkaa kommunistiselta näkökannalta, miksi sitä tarvitaan ja miksi se oikein sovellettuna saa aikaan parannusta viipymättä tai ainakin nopeammin kuin saataisiin aikaan ilman sitä.

*„Pravda” №№ 81, 82 ja 83,  
huhtikuun 15, 16 ja 17 pnä 1921*

*Julkaistaan  
„Pravda” lehden tekstin mukaan*

---

**TERVEHDYS NEUVOSTOALUEILLA  
JA -TASAVALLOISSA ASUVIEN IDÄN KANSOJEN  
NAISOSASTOJEN EDUSTAJIEN  
NEUVOTTELUKOKOUKSELLE <sup>71</sup>**

Valitan syvästi, etten voi kiireellisten töiden takia saapua kokoukseenne. Tervehdin teitä lämpimästi ja toivotan parhainta menestystä työssänne, varsinkin edessä olevan Idän naisten ensimmäisen yleisvenäläisen puolueettoman edustajakokouksen valmistelutyössä. Oikein valmisteltuna ja pidettynä sellainen edustajakokous tulee varmasti esittämään erittäin merkittävää osaa *Idän naisten tietoisuuden herättämisessä ja järjestöllisessä yhdistämisessä.*

*Lenin*

„Pravda” № 77,  
huhtikuun 10 pnä 1921

Julkaistaan V. I. Leninin allekirjoittamaan  
alkuperäiskappaleeseen verratun  
„Pravda” lehden tekstin mukaan

**ALUSTUS TOIMILUVISTA  
YLEISVENÄLÄISEN AMMATTILIITTOJEN  
KESKUSNEUVOSTON KOMMUNISTIRYHMÄN  
KOKOUKSESSA  
HUHTIKUUN 11 pnä 1921**

Toverit! Kysymys toimiluvista on herättänyt meillä varsin odottamattomia erimielisyyksiä, sillä jo viime syksynä näytti periaatteessa siltä, että tämä kysymys oli kiistattomasti ratkaistu, ja kun viime vuoden marraskuun 23 pnä annettiin Kansankomissaarien Neuvoston asetus toimiluvista, niin puoluepiireissä, ainakaan vastuunalaisten työntekijäin keskuudessa, ei ilmennyt mitään vastalauseita eikä näyttänyt siltä, että syntyisi mitään erimielisyyksiä. Te luonnollisesti tiedätte, että puolueen edustajakokouksessa piti tehdä erikoinen päätös, jolla vahvistettiin asetus toimiluvista ja vartavasten ulotettiin se koskemaan toimilupien myöntämistä Bakussa ja Groznyissa<sup>72</sup>. Tämä piti tehdä puolueen edustajakokouksessa siksi, ettei voisi syntyä horjuvaisuutta Keskuskomitean politiikassa, missä jakaantumisen juuri tämän kysymyksen kohdalla poikkesi tietyssä määrin perinpohjin entisistä ryhmäjaoista ja muodostui huomattavassa määrin Bakua koskevaksi. Eräät bakulaiset toverit eivät halunneet mukautua ajatukseen, että myös Baku ja mahdollisesti juuri Baku erityisesti tarvitsee toimilupayrityksiä ja että on suotavaa antaa suurin osa Bakun öljykentistä toimilupa-alueiksi. Vastaväitteet olivat hyvin monenlaisia alkaen siitä perustelusta, että me nähkääs „tutkimme” itse, miksi meidän pitäisi kutsua ulkomaalaisia, ja edelleen, että vanhat, kapitalisteja vastaan käydyissä taisteluissa koetellut työläiset eivät siedä paluuta kapitalistien ikeeseen j.n.e.

En voi ryhtyä tässä päättelemään, minkä verran noissa perusteluissa oli yleistä periaatteellisuutta vai oliko se niin sanoaksemme bakulaista „patriotismia”, bakulaista nurkka-

kuntaisuutta. Omasta puolestani minun on sanottava, että vastustin mitä jyrkimmin noita mielipiteitä lähtien siitä, että ellemme kykene toteuttamaan toimilupapolitiikkaa ja saamaan ulkolaista pääomaa toimilupayrityksiin, silloin on turhaa puhuakaan taloudellisen aseman parantamiseen tähtäävistä vakavista käytännön toimenpiteistä. Ei voida puhua vakavassa mielessä taloudellisen tilanteen vitkastelemattomasta parantamisesta, ellei sovelleta toimilupapolitiikkaa, ellei luovuta ennakkoluuloista, paikallispatiotismista, osaksi ammattikuntapatiotismista, osaksi siitä, että me nähkääs itse „tutkimme”. Tarvitaan valmiutta moniin uhrauksiin, valmiutta kieltäymyksiin ja vaikeuksiin, kykyä olla piittaamatta tottumuksista ja ehkäpä sairauksistakin, jotta vain saataisiin aikaan tuntuva edistystä ja parannusta taloudelliseen tilanteeseen teollisuuden tärkeimmillä aloilla. Siihen on päästävä hinnalla millä tahansa.

Puolueen edustajakokouksessa kaikki huomio keskitettiin talonpoikaiston suhteen harjoitettavaan politiikkaan ja kysymykseen elintarvikeverosta, jolla on ensisijainen asema lainsäädännössämme yleensä ja joka veti puoleensa puolueen huomion keskeisenä poliittisena kysymyksenä. Elintarvikeveroa ja talonpoikaistoon suhtautumista koskevassa kysymyksessä olemme oivaltaneet, ettemme pysty kohottamaan suurteollisuuden tuotantoa niin nopeasti kuin pitäisi talonpoikien tarpeiden tyydyttämiseksi, ellemme turvaudu sellaisiin kainalosauvoihin kuin vapaan kaupan ja vapaan teollisuuden uudelleen elvyttäminen. Ja nyt meidän on noustava jaloillemme vaikkapa noiden kainalosauvojen avulla, sillä jokaiselle, joka ei ole menettänyt järkeään, on selvää, että ilman noita kainalosauvoja me jäämme jälkeen elämän vaatimuksista, koska tilanne kärjistyy edelleenkin — vaikkapa jo senkin takia, että tämän kevään uittotyöt ovat monien syiden ja etupäässä luonnonsuhteiden takia suurelta osaltaan epäonnistuneet. Uhkaa polttoainepula. Sitten kevät uhkaa uudella kadolla, jälleenkin sääsuhteiden takia, ja rehujen puutteella, mikä voi supistaa vielä pahemmin polttoaineiden saantia. Ja jos vielä tulee kuivuus, niin kriisi uhkaa muodostua luonteeltaan aivan poikkeuksellisen ankaraksi. On käsitettävä, että tällaisissa olosuhteissa kaikki ohjelmamme lausumat, joissa puhutaan ennen muuta tuotemäärän lisäämisestä hinnalla millä hyvänsä, että niitä

lausumia ei ole kirjoitettu ihailtavaksi eikä sitä varten, että viehättyttäisiin erilaisiin päätöslauselmiin, mitä kommunistit harrastavat tavattoman uutterasti, vaan sitä varten, että tuotettaisiin suurempi määrä tarvikkeita hinnalla millä tahansa. Sitä emme kykene tekemään itse, ilman ulkomaisen pääoman apua. Tämän pitäisi olla selvä jokaiselle, joka katsoo todellisuutta antautumatta viehtymyksen valtaan. Siksi kysymys toimiluvista saikin sellaisen merkityksen, että puolueen edustajakokous otti sen käsiteltäväkseen.

Erinäisten keskustelujen jälkeen Kansankomissaarien Neuvosto hyväksyi toimilupasopimuksen peruseriaatteet. Luen ne nyt ja osoitan kaikki periaatteet, joilla on erikoinen merkitys tai jotka synnyttävät erimielisyyttä. Elleivät kaikki puolueen jäsenet ja varsinkin ammatillisen liikkeen johtajat, t.s. järjestyneiden proletaarijoukkojen, proletariaatin järjestyneen enemmistön johtajat käsitä nykyistä tilannetta eivätkä tee siitä vastaavia johtopäätöksiä, silloin ei tietenkään voida puhua tosimelellä mistään taloudellisesta rakennustyöstä. Luen kohta kohdalta toimilupasopimuksen peruseriaatteet sellaisina kuin Kansankomissaarien Neuvosto on ne hyväksynyt. Minun on lisättävä, että tähän mennessä emme ole vielä solmineet ainoatakaan toimilupasopimusta. Periaatteelliset erimielisyydet olemme ehtineet jo lausua julki — siinä asiassa olemme aika mestareita —, mutta yhtään toimilupasopimusta emme ole solmineet. Ehkä on henkilöitä, joita tällainen asiointi ilahduttaa. Jos sellaisia on, niin se on valitettavaa, sillä ellemme saa pääomaa toimilupa-alueisiin, se merkitsee, että meiltä puuttuu tyystin taloudellista toimeliaisuutta. Mutta päätöslauselmat antavat kommunistille runsaasti liikkumatilaa. Niillä voidaan täyttää paperia vaikka millä mitalla. Ensimmäinen pykälä:

„1. Toimiluvan haltijan velvollisuutena on parantaa toimilupa-alueen tuotantolaitosten työläisten asemaa (muiden samalla paikkakunnalla sijaitsevien vastaavanlaisten tuotantolaitosten työläisiin verrattuna) ulkomailla vallitsevalle keskitasolle.”

Sisällytämme sopimukseen tämän perusajatuksen johtaksemme talouselintemme kommunistit ja johtajat suoraan kysymyksen ytimeen. Mikä meille on tärkeintä toimiluvissa? Tietysti tuotemäärän lisäys. Se on itsestään selvää. Mutta erittäin tärkeää ellei vielä tärkeämpääkin on myös se, että me voimme heti parantaa toimilupa-alueilla

työskentelevien työläisten asemaa. Nämä toimilupasopimuksen määräykset on hyväksytty monivaiheisen pohdinnan jälkeen, muun muassa niiden keskustelujen nojalla, joita eräät VSFNT:n valtuutetut, varsinkin tov. Krasin, ovat käyneet ulkomailla eräiden nykyajan imperialismin raharuhtinaiden kanssa. On sanottava, että luonnollisesti meillä, kuten tiedätte, valtaosa kommunisteista tietää kirjojen perusteella mitä on kapitalismi ja finanssipääoma, monet ovat ehkä kirjoittaneet kirjasiakin, mutta 99 kommunistia 100:sta ei osaa keskustella asiallisesti finanssipääoman edustajien kanssa eikä koskaan opikaan sitä taitoa.

Tässä suhteessa tov. Krasinilla on erinomainen valmennus, sillä hän on tutkinut teollisuusoloja Saksassa ja Venäjällä sekä käytännön että organisaation kannalta. Tov. Krasinille ilmoitettiin edellä mainitut ehdot ja hän vastasi: „Yleensä ottaen voidaan hyväksyä.” Toimiluvanhaltijan velvollisuudeksi asetetaan ennen kaikkea työläisten aseman parantaminen. Krasinin ja erään öljykuninkaan välillä käydyissä alustavissa keskusteluissa oli puhe nimenomaan tästä seikasta, ja tällöin länsieurooppalaisille kapitalisteille oli selvää, että työläisten aseman ollessa nykyisellään on aivan mahdotonta odottaa työn tuottavuuden kohoamista. Sitä, että toimiluvanhaltija velvoitetaan parantamaan työläisten asemaa, ei voida katsoa miksikään humanitääriseksi pyrkimykseksi, vaan se on puhtaasti asiallinen puoli kysymyksessä. Toinen pykälä:

„2. Tällöin otetaan huomioon venäläisen työläisen alhaisempi työteho ja edellytetään mahdollisuuksien mukaan venäläisen työläisen työsuoritusnormin tarkistusta hänen elinolojensa parantuessa.”

Tämä varaus oli tarpeen, ettei pykälää voitaisi tulkita yksipuolisesti. Kaikki nämä pykälät ovat säännöksiä ja ohjeita kaikille Neuvostovallan edustajille, jotka joutuvat tekemisiin toimilupien kanssa, ne ovat ohjeita, joiden perusteella sopimuksia laaditaan. Meillä on öljysopimuksen luonnos, laakeritehtaita koskeva sopimusluonnos, luonnos metsänhakkuutoimiluvista sekä Kamtshatkaa koskeva sopimus, josta on puhuttu jo kauan, mutta jota ei monista syistä ole solmittu. Toinen pykälä oli tarpeellinen siksi, ettei ensimmäistä käsitettäisi suoraviivaisesti. Meidän on otettava huomioon, että työn tuottavuus ei lisäännä ennen kuin työläisten asema paranee. Tämän seikan huomiotta

jättäminen merkitsisi kaikkien toimilupia koskevien kysymysten asettamista niin epäasiallisesti, ettei kapitalisti rupea keskustelemaankaan niistä. Kolmas pykälä:

„3. Toimiluvanhaltija on velvollinen tuomaan ulkomailta toimilupa-alueen tuotantolaitosten työläisille heidän toimeentuloaan varten välttämättömät tarvikkeet ja myymään niitä työläisille hinnoilla, jotka eivät ylitä tarvikkeiden hankintahintaa plus tiettyä prosenttia liikekuluja.”

Prosenttiluvuksi oli tässä suunniteltu 10%, mutta lopullisessa käsittelyssä jätimme prosenttiluvun pois. Tässä on tärkeää se, että asetamme perustaksi työläisten toimeentuloa varten välttämättömien tarvikkeiden tuonnin ulkomailta. Me tiedämme, että talonpoikaistalouden ja polttoaineen saannin ollessa siinä tilassa kuin ne meillä ovat, emme voi lähimpien vuosien aikana parantaa perusteellisesti työläisten asemaa emmekä niin muodoin myöskään lisätä työn tuottavuutta. On siis tarpeellista, että toimiluvansaaaja sisällyttää sopimukseen velvoituksen tuoda kaikki kulutustarvikkeet ulkomailta, mikä on hänen puoleltaan täysin toteutettavissa. Tämän suhteen eräät kapitalistihaukalat ovat jo antaneet meille alustavasti suostumuksensa. Toimiluvanhaltijat suostuvat näihin ehtoihin, sillä heille on äärimmäisen välttämätöntä saada raaka-aineita, jotka ovat suunnattoman arvokkaita. Raaka-aineiden tuonti on heille ensisijainen välttämättömyys. Olipa näissä tärkeissä tuotantolaitoksissa kymmenen, kaksikymmentä tai kolmekymmentä tuhatta työläistä, välttämättömyystarvikkeiden hankinta kaikille heille ei tuota toimiluvan haltijoille mitään vaivaa, kun ottaa huomioon ne liikesuhteet, joita nykyisillä syndikaateilla ja trusteilla on, sillä syndikaatien ja trustien ulkopuolelle jääneitä kapitalisteja tuskin lieneekään enää ja kaikkien suuryritysten toiminta rakentuu monopolisoitujen eikä vapaiden markkinoiden varaan, ja toimiluvanhaltijat pystyvät niin muodoin asettamaan raaka-aineiden ja elintarvikkeiden saannissa sulun muille kapitalisteille, mutta voivat itse hankkia elintarvikkeita kaikkien alustavien sopimuksien edellyttämän määrän. Nuo syndikaatit liikuttelevat satoja miljoonia. Niillä on mahdollisuus määrällä suunnattomien elintarvikevarastojen käytöstä ja niin ollen ne voivat hankkia noita elintarvikkeita ja muita välttämättömiä tavaroita muutamille kymmenille tuhansille työläisille ja kuljettaa ne Venäjälle.



Niille se ei tuota mitään taloudellisia vaikeuksia. Ne pitävät näitä tuotantolaitoksia ensisijaisen tärkeinä, ottavat niistä 100 ellei 1000% voittoa ja hankkivat niitä varten elintarvikkeet. Toistan, se ei tuota niille mitään taloudellisia vaikeuksia. Meidän on otettava toimilupapolitiikkamme pohjaksi työläisten aseman parantaminen ensimmäisen ryhmän tuotantolaitoksissa ja sitten myös muissa. Seuraa neljäs pykälä:

„4. Toimiluvan haltija on tällöin velvollinen siinä tapauksessa, että VSFNT:n hallitus sitä vaatii, tuomaan maahan toimilupa-alueen tuotantolaitosten työläisiä varten hankitun määrän lisäksi vielä 50—100% mainitusta määrästä ja luovuttamaan sen VSFNT:n hallitukselle samalla hinnalla (hankintahinta plus määrätty prosentti liikekuluja). VSFNT:n hallituksella on oikeus suorittaa maksu siitä toimiluvan haltijan tuottamilla tuotteilla (t.s. vähentää vastaava tuotemäärä omasta osuudestaan).”

Tämänkin ehdon raharuhtinaat ovat alustavissa neuvotteluissa katsooneet mahdolliseksi, sillä toimilupaan perustuvat yritykset ovat heille ensisijaisen tärkeitä.

Ottakaamme vaikkapa sellainen tuote kuin öljy, jota he voivat meiltä saada. He voivat myydä sitä monopolioikeuksin ulkomailla. Siksi he voivat antaa elintarvikkeita ei ainoastaan toimilupaan perustuvan yrityksen työläisille, vaan vielä tietyn prosentin siitä ylikin. Verratessanne tätä pykälää ensimmäiseen pykälään te huomaatte, mikä on toimilupapolitiikan perusakseli: työläisten, ensisijassa toimilupaan perustuvien tuotantolaitosten työläisten ja sitten jonkin verran pienemmässä mitassa muidenkin työläisten aseman parantaminen hankkimalla sitä varten tiettyjä kulutustarvikkeita ulkomailta. Nyt emme saa niitä, jos esiinnyimme ostajina kansainvälisillä markkinoilla, vaikka meillä olisikin millä maksaa. Tarjotessamme valuuttaa, esimerkiksi kultaa, emme saa unohtaa, että vapaita markkinoita ei ole, että markkinat ovat kokonaan tai melkein kokonaan syndikaattien, kartellien ja trustien käsissä. Niiden tavoitteena ovat imperialistiset liikevoitot ja ne antavat välttämättömiä tarvikkeita vain omien tuotantolaitostensa työläisille, ei muille, sillä vanhaa kapitalismia vapaiden markkinain mielessä ei enää ole. Siinä ilmenee toimilupapolitiikan olemus, jossa on otettu lukuun finanssipääoman nykyinen tilanne ja trustien ankara taistelu

toinen toistaan vastaan. Toimilupapolitiikka on liitto, jonka toinen osapuoli solmii toista vastaan, ja niin kauan kuin emme ole riittävän voimakkaita, meidän on käytettävä hyväksemme niiden keskinäistä eripuraisuutta pysyäksemme pystyssä kansainvälisen vallankumouksen voittoon saakka. Niille työläisten aseman turvaaminen on mahdollista siksi, että liikojen kahden- tahi kolmenkymmenen tuhannen työläisen huoltaminen ei merkitse nykyaikaiselle suuryritykselle mitään. Me saisimme siten mahdollisuuden peittää kulut raaka-aineilla, esimerkiksi öljyllä. Jos voisimme tärkeimpien rikkauksiemme, puutavaran ja malmin tuotannon lisäyksellä maksaa työläisten toimeentulon kannalta välttämättömät lisätarvikkeet, silloin meillä olisi mahdollisuus parantaa ensi sijassa niiden työläisten asemaa, jotka työskentelevät toimilupaan perustuvissa tuotantolaitoksissa, ja ylijäämällä parannettaisiin muiden työläisten asemaa — vähemmässä määrin. Viides pykälä:

„5. Toimiluvan haltija on velvollinen noudattamaan VSFNT:n lakeja ja muun muassa tekemään työehtojen, palkanmaksuaikojen y.m. suhteen sopimuksen ammattiliittojen kanssa (toimiluvan haltijan vaatimuksesta suostumme lisäämään, että tällaisissa sopimuksissa on oleva molempia puolia velvoittavana amerikkalaisen tai länsieurooppalaisen keskitason työläisen normi).”

Tämä varaus on otettu sitä varten, ettei pääomalla olisi aiheutta pelkoon meidän ammattiliittojemme suhteen. Kun sanomme: pitää tehdä sopimus ammattiliittojen kanssa, sillä kaikessa lainsäädännössä on punaisena lankana ammattiliittojen osallistuminen, kaikissa laeissa, joilla on tämänkaltainen oleellinen merkitys, on ammattiliittojen osallistuminen huomioitu ja sosialistisia periaatteita vastaava liittojen asema on lailla turvattu. Jos sanoisimme: kapitalistin on ryhdyttävä sopimussuhteisiin ammattiliittojen kanssa, niin asioihin perehtynyt kapitalisti tietäen, että ammattiliittoja johtavat kommunistiryhmät ja niiden kautta puolue, saattaisi epäillä, että noilta kommunisteilta voi odottaa kaikenlaisia järjettömyyksiä, ja asettaa aivan mahdollottomat ehdot. Kapitalistin kannalta sellaiset epäilykset ovat aivan luonnollisia. Siksi meidän on sanottava, että me kannatamme asiallista sopimusta — muusta ei voi olla puhuttakaan. Siksi sanomme, että olemme valmiit tekemään mainitun lisäyksen. Olemme valmiit hyväksymään tuossa

suhteessa itsellemme sekä ammattiliitoillemme normiksi amerikkalaisen tai länsieurooppalaisen keskitason työläisen normin. Muussa tapauksessa, toistan vielä, ei voi olla puhettakaan mistään sopimuksesta, joka sopeutuisi kapitalistisiin suhteisiin. Kuudes pykälä:

„6. Toimiluvanhaltija on velvollinen noudattamaan tarkoin venäläistä ja ulkomaalaista lainsäädäntöä vastaavia tieteellisiä ja teknillisiä säännöksiä (yksityiskohdat kussakin sopimuksessa).”

Tätä pykälää tullaan kehittämään sopimuksessa erittäin yksityiskohtaisesti. Esimerkiksi öljysopimuksessa on 10 artiklaa, joissa esitetään ja selitetään yksityiskohtaiset tieteelliset säännökset. Kapitalistisen talouden perusominaisuutena on, ettei se kykene huolehtimaan tieteellisesti oikeasta maan eikä työvoiman käytöstä. Tämän puutteen poistamiseksi on olemassa tieteellis-teknilliset säännökset. Me tiedämme esimerkiksi, että ellei öljykenttien hyväksikäytössä noudateta oikein tai riittävän tarkoin tiettyjä sääntöjä, ne alkavat vesittyä. On selvää, että teknillisen kaluston saanti on meille äärettömän tärkeää. Huomautan tässä, että likimääräiset laskelmat sellaisen kaluston tarpeesta on esitetty kirjassessa „Venäjän sähköistämissuunnitelma”. En muista aivan tarkkoja numeroita, mutta sähköistämisen kokonaismenot on määritelty 17 miljardiksi kultaruplaksi, ja tällöin ensimmäisen vaiheen työt voidaan suorittaa suunnilleen kymmenessä vuodessa. Olemme laskeneet peittävämmä 11 miljardia ruplaa omilla varoilla, sekä kulta- että vientivarannoilla, jää siis 6 miljardin vajeus. Sen johdosta tämän suunnitelman laatijat ovat tehneet johtopäätöksen, että on joko tehtävä velkasitoumuksia tai annettava toimilupia. Vajeus on katettava. Parhaat specialistit ovat laatineet suunnitelman koko tasavaltaa silmällä pitäen, teollisuuden kaikkien alojen suunnitelmallista kehittämistä silmällä pitäen. Kysymys on ennen kaikkea polttoaineista ja näiden kaikilla tärkeimmillä teollisuusaloilla kuluttavien polttoaineiden taloudellisimmasta, järkipäisimmästä ja täydellisimmästä hyväksikäytöstä. Me emme pystyisi ratkaisemaan tätä tehtävää, ellei meillä olisi resursseja toimilupien ja velkasitoumusten muodossa. Nämä ehdot tietysti osoittautuvat eräänä varsin toivottuna hetkenä olemattomiksi. Varsinkin suuren lakon jälkeen, sellaisen kuin Englannissa parastaikaa meneillään

oleva tai sellaisen kuin oli äskeinen tappioon päättynyt lakko Saksassa<sup>73</sup>. Mutta epäonnistuneen lakon jälkeen seuraa menestyksellinen lakko ja menestyksellinen vallankumous ja silloin olemme jo sosialistisissa emmekä kapitalistisissa suhteissa.

Öljyn tuotannossa syntyvien taukojen vaara on katastrofaalinen. Kapitalistit eivät kyenneet saavuttamaan sitä normia, mikä oli saavutettu Bakussa ennen v. 1905. Osoitetaan, että ulkomaisilla öljyalueilla, kuten esimerkiksi Kaliforniassa ja Romaniassa, on todettu sama öljykenttien vesittymisvaara. Riittämätön veden poistaminen johtaa yhä pahempaan vesittymiseen.

Ulkomaisessa ja venäläisessä lainsäädännössä on olemassa tähän nähden tarkat säännökset. Kun käsitelimme tätä asiaa Bakussa, niin tiedustelimme omilta asiantuntijoiltamme sitä koskevaa romanialaista ja kalifornialaista lainsäädäntöä. Raaka-ainelähteittemme suojelemiseksi meidän on päästävä siihen, että tieteellis-teknillisiä säännöksiä täytetään ja noudatetaan. Jos esimerkiksi on kysymys hakkuualueiden luovutuksesta, niin ehdoksi pitää asettaa, että metsiä hoidetaan oikein. Jos on kyseessä öljy, niin ehdoksi pitää asettaa vesittymisen torjunta. Täten on siis tarpeen järkipäiväinen käyttö ja tieteellis-teknillisten säännösten noudattaminen. Mistä nämä käsitteet on otettu? Ne on otettu venäläisistä ja ulkomaisista lakimääräyksistä. Sillä hälvennetään se pelko, että me olisimme itse keksineet nuo säännökset, sillä silloin ei yksikään kapitalisti ryhtyisi kanssamme keskusteluun. Otamme sen, mitä on Venäjän ja ulkomaiden laeissa. Kun otamme sen, mikä on parasta venäläisessä ja missä tahansa ulkomaiden lainsäädännössä, voimme tämän kaiken nojalla taata sellaisen normin, minkä eturivin kapitalisti on tällä hetkellä saavuttanut. Se on tietty asiallinen normi, eikä se ole kommunistisen fantasian tuote, mitä kapitalistit eniten pelkäävät, vaan se on otettu kapitalistisesta käytännöstä. Me takamme, ettemme mene näissä sopimuksissa, missään ehdoissa emmekä missään suhteissa, missään toimitus- ja sopimuksen pykälässä pitemmälle, kuin kapitalistinen lainsäädäntö edellyttää. Tätä perusajatusta ei saa hetkeksikään unohtaa. Meidän on todistettava kapitalististen suhteiden pohjalla, että nuo ehdot ovat kapitalisteille hyväksyttäviä ja edullisia, ja samalla meidän on osattava käyttää sitä omaksikin

hyödyksemme. Muussa tapauksessa kaikki puhe toimiluvista on turhaa suunsoittoa. On siis puhe siitä, minkä kapitalistinen lainsäädäntö tunnustaa. Kaikki tietävät, että kehittynein kapitalismi on teknillisten parannusten, asioiden teknillisen järjestelyn kannalta verrattomasti korkeammalla tasolla kuin meidän nykyinen teollisuutemme. Näin muodoin me emme rajoitu pelkästään venäläisen lainsäädännön puitteisiin. Esimerkiksi öljyn suhteen olemme ryhtyneet keräämään aineistoa Venäjän, Romanian ja Kalifornian laeista. Meillä on oikeus ottaa minkä maan laki tahansa ja siten kumoamme kaiken epäilyksen, että tämä olisi meidän keksintöämme tai mielivaltaa. Nykyajan eturivin kapitalisti, raharuhtinaat ja finanssipääoma sen käsittävät. He katsovat asioita ulkomaisten olosuhteiden ja ulkomaisten normien kannalta. Me esitämme tuon normin ottaen huomioon kapitalismin asialliset vaatimukset. Tässä emme rakenna mitään kuvitelmien varaan, vaan asetamme itsellemme käytännöllisen tavoitteen, pyrimme parantamaan teollisuuttamme siinä määrin, että se vastaisi nykyaikaisen eturivin kapitalismin tasoa. Jokainen, joka tuntee teollisuutemme tilan, käsittää sen merkitsevän jättäjäikäisestä parannusta. Jos me saavuttaisimme nämä tavoitteet jossakin osassa teollisuuttamme, vaikkapa vain kymmenesosassakin, se olisi suunnaton askel eteenpäin, mahdollinen heille ja erittäin toivottava meille. Seitsemäs pykälä:

„7. Neljättä pykälää vastaava sääntö määrätään koskemaan myös teknillisiä laitteita, joita toimiluvan haltija tuo ulkomailta.”

Neljännessä pykälässä sanotaan, että sen lisäksi, mitä toimiluvan haltija tuo maahan omia töitään varten, hänen on tuotava, jos niin edellytämme sopimuksessa, jokin määrä myytäväksi eri maksua vastaan. Jos kapitalisti tuo itseään varten parannettuja kairoja ja työkaluja, on meillä oikeus vaatia, että hän toisi oman tarpeensa lisäksi, sanoakamme, 25% kairoja meitä varten ja me maksamme niistä hänelle samoin kuin 4. pykälässä on edellytetty, t.s. hankintahinta plus määrätty prosentti liikekuluja.

Tulevaisuus on hyvin suotuista. Mutta ei saa millään muotoa sotkea toisiinsa näitä kahta toiminnan puolta: toisaalta agitatorista puolta, joka lähentää meitä tuohon tulevaisuuteen, ja toisaalta taitoa järjestää asiamme nyky-

hetkellä niin, että voimme elää kapitalistisen maailman ympäröiminä. Ellemme pysty tekemään sitä, joudumme epämiellyttävällä tavalla tekemisiin sen sananparren kanssa, joka kuuluu: „Ennen kurki kuolee kuin suo sulaa.” Meidän on kyettävä käyttämään hyväksi kapitalistisen maailman erikoisuuksia ja sitä, että kapitalistit ahnehtivat raaka-aineita, lujittaaksemme omaa taloudellista asemaamme — niin kummalliselta kuin se tuntuneekin — kapitalistien keskuudessa. Tehtävä tuntuu kummalliselta: miten sosialistinen tasavalta voi parantaa asemaansa nojaamalla kapitalismiin? Mutta se kävi ilmi sodassa. Emme voittaneet sodassa siksi, että olimme voimakkaammat, vaan siksi, että me heikompana puolena käytimme hyväksemme kapitalististen valtioiden keskinäistä vihamielisyyttä. Nyt meidän on joko käytettävä hyväksemme trustien keskinäistä vihamielisyyttä tai me osoittaudumme kyvyttömiä sopeutumaan kapitalismin erikoisuuksiin ja elämään kapitalistisen maailman ympäröimänä. Kahdeksas pykälä:

„8. Kysymys toimilupaan perustuvien tuotantolaitoksien työläisten palkan maksusta ulkomaanvaluuttana, erikoisina maksulippuina tai neuvostorahana y.m.s. ratkaistaan kussakin sopimuksessa erityisellä säännöksellä.”

Kuten näette, me hyväksymme tässä kaikki mahdolliset tapaukset: maksun ulkomaanvaluuttana, maksulippuina ja neuvostorahana ja suostumme jo ennakolta käsittelemään myötämielisesti kaikkia liikemiesten ehdotuksia. Konkreettisista ehdotuksista edustajamme ovat kuulleet Vanderlipin ehdotukset, joka sanoi: „Minä haluaisin maksaa työläisille keskipalkan, sanokaamme puolitoista dollaria päivässä. Sitten järjestäisin toimilupa-alueelleni kauppvoja; kaupoissa tulee olemaan kaikkia työläisille välttämättömiä tarvikkeita ja kaupoista voi ostaa vain se, joka saa erikoismaksulippuja, ja niitä minä annan vain toimilupa-alueeni tuotantolaitosten työläisille.” Tuleeko asia järjestymään näin vai toisin, me kuitenkin voimme periaatteessa hyväksyä sen täydellisesti. Siinä syntyy tietysti koko joukko vaikeuksia. Kapitalistista tuotantoa edellyttävän toimiluvan sovittaminen neuvostolaiseen näkökantaan ei ole tietenkään mikään yksinkertainen asia, ja jokainen siihen tähtäävä ponnistus on, kuten sanoin, taistelun jatkamista kapitalismin ja sosialismin välillä. Tuo taistelu on muuttanut muo-

toaan, mutta se on edelleenkin taistelua. Jokainen toimiluvanhaltija on kapitalisti ja pyrkii murtamaan Neuvostovallan, meidän taas on pyrittävä käyttämään hyväksi hänen ahneuttaan. Me sanomme: „Emme sääli 150 prosenttiakaan, kunhan vain saamme työläistemme aseman parnemaan.” Juuri siitä tullaan taistelemaan. Siinä tietysti tarvitaan vielä suurempaa taitavuutta kuin minkä tahansa rauhansopimuksen solmimiseksi käytävässä taistelussa. Jokaisen rauhansopimuksen solmimisen yhteydessä käydään taistelua, johon porvarilliset suurvallat osallistuvat kulissien takana. Kun me allekirjoitimme rauhansopimukset Latvian, Suomen ja Puolan kanssa, niin kullakin niistä oli selkensä takana ulkovaltoja, jotka ohjasivat niiden kättä. Ja meidän oli solmittava nuo sopimukset siten, että ne toisaalta olisivat mahdollistaneet porvarillisten tasavaltojen olemassaolon ja toisaalta olisivat olleet Neuvostovallalle edullisia maailmandiplomatian kannalta katsottuna. Jokainen porvarillisen valtion kanssa solmittu rauhansopimus on sellainen sopimus, joka rekisteröi tietynlaiset sodan pykälät. Aivan samoin myös jokainen toimilupasopimuksen pykälä on sotilaallinen sopimus siinä mielessä, että jokaiseen pykälään on sisältynyt sotaa. Ja on osattava hoitaa asiat niin, että meidän etumme tuossa sodassa eivät kärsi. Tämä voidaan tehdä sen vuoksi, että kapitalisti saa toimilupaan perustuvasta tuotantolaitoksesta suuria voittoja ja me saamme aikaan tiettyä parannusta työläistemme asemassa ja tiettyä tuotteiden lisäystä tuoteosuuden muodossa. Jos työpalkka maksetaan ulkomaanvaluuttana, niin herää useita mutkallisia kysymyksiä: miten tuo valuutta vaihdetaan neuvostorahaan? miten voidaan estää keinottelu? j.n.e. Me olemme etukäteen tietoisia siitä, että pystymme taistelemaan kaikkia maksutapoja vastaan, eivätkä ne meitä pelota. Keksikää, herrat kapitalistit, mitä vain haluatte — siinä on tämän pykälän ajatus. Meille on yhdentekevää, tuoteko te tavaroida ja myytte niitä erikoismaksulippuja vastaan, tapahtuuko myynti erikoisehdoilla vai ainoastaan toimilupa-alueella työskentelevien työläisten nimellä varustetuilla ostotodistuksilla. Me osaamme sopeutua kaikkiin ehtoihin niin, että voimme sotia kanssanne noiden ehtojen pohjalla ja voittaa tiettyä parannusta työläistemme asemaan. Siinä tehtävä, jonka itsellemme asetamme. Miten tämä tehtävä tulee ratkaistuksi toimilupasopimuksessa, on

vaikea sanoa. Jossakin Kamtshatkalla on sopimatonta ehdottaa samoja maksuehtoja kuin täällä meillä tai Bakussa. Jos toimilupa-alue sijaitsee Donetsin laakiolla, niin maksumuodot eivät voi olla samat kuin kaukana Pohjolassa. Maksujärjestelyissä emme ole millään tavoin sitoneet kapitalisteja. Jokainen sopimuksen pykälä tulee sisältämään kapitalistien ja sosialistien välistä taistelua. Me emme pelkää tuota taistelua ja olemme etukäteen varmoja, että osamme saada toimiluvista kaikkea mahdollista hyötyä. Yhdeksäs pykälä:

„9. Ulkomaalaisten ammattitaitoisten työläisten ja toimihenkilöiden palkkaamishedoista, aineellisista elinoloista ja palkoista toimiluvanhaltija voi sopia vapaasti mainittuun ryhmään kuuluvien toimihenkilöiden sekä työläisten kanssa.

Ammattiliitoilla ei ole oikeutta vaatia venäläisten palkkatariffien enempää kuin venäläisten palkkaamissäännöksienkään soveltamista näihin työläisiin nähden.”

Yhdeksättä pykälää olemme pitäneet aivan välttämättömänä, sillä olisi äärettömän typerää otaksua kapitalistien luottavan kommunisteihin. Se on selvää periaatteessakin ja vielä suuremmalla syyllä „liiketoimen” kannalta. Jos sanomme, että me pidämme välttämättömänä noiden palkkaamishetojen vahvistamista ammattiliitoissa, jos sanomme kapitalisteille, että me otamme vastaan minkä ulkomaalaisen teknikon tai asiantuntijan tahansa, mutta olkoon hyvä ja palkkautukoon VSFNT:n työlakien mukaisesti, niin kukaan ulkomaalainen teknikko ei tietysti voi eikä halua noudattaa määräystä, joten se olisi pelkkä muodollisuus. Voitaisiin sanoa, että hallitus puhuu yhtä ja ammattiliitot toista, sillä hallitus ei ole ammattiliitto eivätkä ammattiliitot ole hallitus, joten siitä voidaan tehdä juridinen „koukku”. Mutta me emme ole kirjoittaneet tätä asianajajia emmekä oikeusavustajia varten, vaan kommunisteja varten. Olemme kirjoittaneet sen pitäen pohjana puolueen X edustajakokouksen päätöstä, jossa osoitetaan, miten on hoidettava toimilupapolitiikkaa. Kaikesta eurooppalaisten saatavissa olevasta kirjallisuudestamme käy selville, että toimilupapolitiikkaa johtaa kommunistinen puolue, joka on hallituspuolue. Siinä ei ole mitään konstikasta, se on käännetty kaikille kielille. Ja ellemme me johtavina poliitikkoina sanoisi, että tässä asiassa emme voi emmekä halua käyttää



vaikutusvaltaamme, joka meillä on ammattiliittoihin, niin silloin ei voitaisi puhuakaan mistään toimilupapolitiikasta. Kapitalisteille ei tarvitse opettaa kommunismia. Me olemme mainioita kommunisteja, mutta emme rupea toteuttamaan kommunistista järjestystä toimilupien kautta. Toimilupa on sopimus porvarillisen valtion kanssa. Ja samoin kuin telkeäisimme hullujenhuoneeseen sellaisen kommunistin, joka menisi tekemään sopimusta porvarillisen valtion kanssa kommunististen periaatteiden pohjalla, ja sanoisimme hänelle: „sinä et kelpaa diplomaatiksi porvarilliseen maahan, vaikka oletkin mainio kommunisti”, niin yhtä lähellä hullujenhuonetta olisi myös se kommunisti, joka haluaisi ilmaista sopimuksessa kommunisminsa toimilupapolitiikan suhteen. Tässä pitää ymmärtää kapitalistista kaupankäyntiä, ja ellet ymmärrä sitä, et kelpaa. On joko luovuttava toimilupasopimusten teosta tai käsitettävä, että noita kapitalistisia suhteita pitää käyttää meidän eduksemme ja antaa ulkomaalaisille työläisille sekä teknikoille täysi vapaus. Tällä alalla emme tietenkään liitä sopimukseen mitään rajoituksia.

Rajoitus seuraa perässä, yhdeksännen pykälän kolmannessa kohdassa:

„Ulkomaalaisten työläisten ja toimihenkilöiden lukumäärän prosenttisuhde venäläisiin verrattuna niin työntekijäin kokonaisluvun osalta kuin eri ryhmien puitteissakin määrätään osapuolten yhteisellä välipuheella kussakin toimilupasopimuksessa erikseen.”

Emme tietystikään voi kieltää ulkomaalaisten työläisten tuontia sellaiselle seudulle, missä emme voi tarjota venäläisiä työläisiä, kuten esimerkiksi Kamtshatkalle, metsätöihin. Jos kapitalistit haluavat rakentaa sellaisilla teollisuuden aloilla kuin esimerkiksi kaivoksilla, missä puuttuu juomavettä tai elintarvikkeita, heidän on tuotava työläisiä, ja siellä me sallimme heidän tuoda valtaosan työvoimasta. Ja päinvastoin, jos kyseisellä seudulla on venäläisiä työläisiä, me sisällytämme sopimukseen varauksen prosenttisuhteesta, jotta työläisemme saisivat mahdollisuuden toisaalta oppia ja toisaalta parantaa asemaansa, sillä haluamme saada toimiluvista hyötyä työläisillemme siinä mielessä, että tuotantolaitoksia parannetaan kapitalistisen tekniikan uusimpien saavutusten pohjalla. Kaikkeen tähän kapita-

listit ovat periaatteessa suostuvaisia. Viimeinen, kymmenes pykälä:

„10. Toimiluvanhaltijalle voidaan myöntää oikeus kutsua VSFNT:n hallituselinten suostumuksella työhön korkean ammattipätevyyden omaavia spesialisteja Venäjän kansalaisten keskuudesta; palkkaamishdoista on jokaisessa tapauksessa sovittava erikseen valtion keskuselinten kanssa.”

On ymmärrettävää, että tässä suhteessa emme voi taata täyttä toimintavapautta, kuten ulkomaalaisiin teknikkoihin ja työläisiin nähden. Heidän kohdallaan emme puutu asiaan, he ovat täydellisesti kapitalististen suhteiden alaisia. Omien spesialistiemme ja teknikkojemme kohdalla emme lupaa sellaista vapautta. Emme voi sallia, että meidän parhaat spesialistimme olisivat toimilupayritysten palveluksessa. Emme halua, että heiltä kiellettäisiin kokonaan pääsy niihin, mutta on välttämätöntä valvoa sopimuksen noudattamista ylhäältä sekä alhaalta käsin. Tuotantolaitoksissa työskentelevien työläisten, kommunistisen puolueen jäsenten, pitää valvoa sopimusehtojen noudattamista, myös oman ammattiteknillisen koulutuksensa suhteen, ja samoin heidän tulee valvoa lainmääräysten noudattamista. Alustavissa neuvotteluissa eräiden nykyajan raharuhtinaiden kanssa heillä ei ollut tämän pykälän suhteen mitään periaatteellista huomautettavaa.

Siinä ovatkin kaikki Kansankomissaarien Neuvoston vahvistamat pykälät. Toivoakseni niistä selviää, minkälaista toimilupapolitiikkaa me aiomme noudattaa.

Epäilemätöntä on, että jokainen toimilupa tulee olemaan tavallaan uutta sotaa, sotaa taloudellisessa mielessä, sotaa toisella alalla. Siihen pitää sopeutua, ja se pitää osata tehdä puolueen edustajakokouksen kannan mukaisesti. Meidän pitää saada hengähdystauko, mennä uhrauksiin ja kieltämyksiin, muuten emme saavuta tarkoitustamme, joka on yksi: kapitalistisen maailman ympäröiminä käytämme hyväksi kapitalistien voitonahneutta ja trustien keskinäistä eripuraisuutta luodaksemme olemassaolon edellytykset sosialistiselle tasavallalle, joka ei voi olla olemassa yleismaailmallisten yhteyksien ulkopuolella ja jonka on nykyoloissa sidottava olemassaolonsa kapitalistisiin suhteisiin. Herää kysymys, minkälaisia ovat konkreettiset

ehdot. Esimerkiksi öljysopimusten kohdalla ehdot ovat seuraavat:  $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$  koko Groznyista ja koko Bakusta. Osuuk-sien jakautuminen on suunniteltu siten, että jätämme itsellemme 30—40% tuotetusta vuoriöljystä. Sisällytämme sopimukseen velvoituksen öljyn tuotannon kohottamisesta määräajan kuluessa esimerkiksi 100 miljoonaan, öljyjohdon rakentamisesta Groznyista ja Petrovskista Moskovaan. Ehkä joudumme maksamaan tiettyjä lisäkorvauksia — kysymys niistä ratkaistaan erikseen kussakin sopimuk-sessa. Mutta itse sopimuksen luonne käy varmaan selväksi näistä ehdoista. Ammattiliittojen kannalta on tärkeää, että puolueeseen kuuluvat johtavat ainekset tajuavat tämän politiikan erikoisuudet ja asettavat itselleen tehtävän: puo-lueen edustajakokouksen päätöksen täytäntöönpanemiseksi ja kapitalistisen maailman ympäröimän sosialistisen järjes-telmän tehtäviä vastaavasti saada välttämättä aikaan täl-laisia toimilupasopimuksia. Jokainen toimilupa merkitsee voittoa, viipymätöntä parannusta työväestön ja talonpoi-kaiston erään osan asemaan. Talonpoikien asema paranee, koska jokainen toimilupa edellyttää, että saadaan tiettyjä lisätuotteita, joita me emme pysty tuottamaan, mutta joita saamme talonpojilta vaihtamalla emmekä ota niitä verona.

Operaatio on varsin vaikea ja Neuvostovallan elimille se on jopa erittäin vaikea. Sanotusta perusasenteesta lähtien meidän on asetettava tehtäväksemme saada aikaan toimi-lupasopimuksia huolimatta kaikista tähän asiaan liittyvistä ennakkoluuloista, huolimatta siitä, ettei haluta muutoksia, ettei haluta luopua vanhoista tavoista, huolimatta hanka-luuksista, joita aiheutuu siitä, että osa työläisistä saa parempaa palkkaa ja toinen osa huonompaa. Voitaisiin keksiä vielä miljoona tällaista hankaluutta ja vaatimusta, joilla saatamme tehdä tyhjäksi kaikki asialliset parannuk-set. Juuri sitä ulkomainen pääoma käyttää hyväkseen. En tiedä toista pykälää, jota vastaan niin kiivaasti hyökkäilisi-vät venäläisen valkokaartilaislehdistön viisaimmat edus-tajat, jotka Kronstadtin tapahtumien yhteydessä osoittivat olevansa paljon korkeammalla vaikka viidellä kerrottuja Tshernovia ja Martovia. He tietävät mainiosti, että ellemme pysty omien ennakkoluulojemme takia parantamaan työ-läisten ja talonpoikien asemaa, joudumme vielä suurempiin

vaikeuksiin ja järkyttämme lopullisesti Neuvostovallan arvovallan. Te tiedätte, että meidän on hinnalla millä hyvänsä saatava aikaan tuo parannus. Me annamme kernaasti ulkomaalaiselle kapitalistille vaikka 2.000% voittoa, kunhan vain saamme parannetuksi työläisten ja talonpoikien asemaa — ja se on tehtävä hinnalla millä hyvänsä.

*Julkaistu ensi kerran  
v. 1932*

*Julkaistaan  
pikakirjoitteen mukaan*

---

## AZERBAIDZHANIN, GRUUSIAN, ARMENIAN, DAGESTANIN JA VUORISTOTASAVALLAN KOMMUNISTITOVEREILLE

Tervehtien lämpimästi Kaukasian Neuvostotasavaltoja rohkenen lausua toivomuksen, että niiden luja liitto luo esimerkillisen kansallisuussovun, jollaista ei ole nähty porvariston valta-aikana ja jollainen on mahdoton porvarillisen järjestelmän oloissa.

Mutta niin tärkeä kuin kansallisuusopu Kaukasian eri kansallisuuksien työläisten ja talonpoikien välillä onkin, vielä verrattomasti tärkeämpää on Neuvostovallan säilyttäminen ja kehittäminen sosialismiin johtavana siirtymistienä. Tehtävä on vaikea, mutta täysin mahdollinen. Tärkeintä tämän tehtävän menestyksellisen ratkaisemisen kannalta on se, että Taka-Kaukasian kommunistit ymmärtäisivät asemansa, tasavaltojensa aseman *omalaatuisuuden* erotukseksi VSFNT:n asemasta ja olosuhteista, ymmärtäisivät, että ei pidä jäljentää meidän taktiikkaamme, vaan on harkitusti muunneltava sitä erilaisia konkreettisia olosuhteita vastaavasti.

Venäjän Neuvostotasavalta ei ole saanut mistään poliittista eikä sotilaallista tukea. Päinvastoin se on vuosikausia taistellut Ententen sotilaallisten maahanhyökkäysten torjumiseksi ja sen toimeenpaneman saarron murtamiseksi.

Kaukasian Neuvostotasavallat ovat saaneet poliittista ja jossakin määrin sotilaallista tukea VSFNT:lta. Tämä on peruseroavuus.

Toiseksi: nyt ei tarvitse pelätä Ententen maahanhyökkäystä eikä sitä, että se antaisi sotilaallista tukea Gruusian, Azerbaidzhanin, Armenian, Dagestanin ja Vuoristoseudun valkokaartilaisille. Entente on „polttanut näppinsä” Venäjällä, mikä varmaan pakottaa sen noudattamaan jonkin aikaa varovaisuutta.

Kolmanneksi: Kaukasian tasavallat ovat vielä suuremmassa määrin talonpoikaismaita kuin Venäjä.

Neljänneksi: taloudellisesti Venäjä on ollut ja on vieläkin huomattavassa määrin eristetty kehittyneimmistä kapitalistisista maista; Kaukasia voi nopeammin ja helpommin järjestää „yhteiselämän” ja tavaravaihdon kapitalistisen Lännen kanssa.

Tässä eivät ole vielä kaikki eroavuudet. Mutta jo mainitutkin eroavuudet ovat riittäviä, jotta ymmärrettäisiin toisenlaisen taktiikan välttämättömyys.

Tarvitaan lievempiä otteita, varovaisuutta ja myöntävyyttä suhteissa pikkuporvaristoon, sivistyneistöön ja varsinkin talonpoikaistoon. On kaikin tavoin, voimaperäisesti ja kiireisesti käytettävä taloudellisesti hyväksi kapitalistista Länttä toimilupapolitiikan alalla ja tavaravaihdossa sen kanssa. Öljyä, mangaania, kivihiiltä (Tkvartshelin kaivokset), kuparia — siinä hyvin vaillinainen luettelo suunnattomista vuoririkkauksista. On täysin mahdollista ryhtyä harjoittamaan laajasti toimilupapolitiikkaa ja tavaravaihtoa ulkomaiden kanssa.

Sitä on tehtävä laajassa mitassa, johdonmukaisesti, taitavasti ja harkitusti, pyrkien sen avulla kaikin tavoin parantamaan työläisten ja talonpoikien asemaa, saamaan sivistyneistöä mukaan talouden rakennustyöhön. On kaikin voimin kehitettävä rikkaan seudun tuotantovoimia, valkoisen hiilen käyttöä ja keinokastelua, käyttämällä hyväksi tavaravaihtoa Italian, Amerikan ja muiden maiden kanssa. Keinokastelu on erittäin tärkeää, jotta maanviljelys ja karjanhoito saataisiin välttämättä kohotetuksi.

Toisin kuin VSFNT:ssa, Kaukasian tasavalloissa on hitaampi, varovaisempi ja järjestelmällisempi siirtyminen sosialismiin mahdollista ja välttämätöntä. Juuri tämä pitää ymmärtää ja osata toteuttaa erotukseksi meidän taktiikastamme.

Me olemme murtaneet ensimmäisen aukon maailman kapitalismiin. Aukko on murrettu. Me pidimme puolemme raivoisassa, ylikuonnollisen raskaassa ja vaikeassa, tuskallisen ankarassa sodassa valkoisia, eserriä ja menshevikkejä vastaan, joilla oli tukenaan koko Entente, sen saarto ja sotilaallinen apu.

Kaukasian kommunistitoverit, teidän ei tarvitse murtaa aukkoa, teidän pitää osata varovammin ja järjestelmälli-

semmin luoda uutta, käyttäen hyväksi vuoden 1921 kansainvälistä tilannetta, joka on teille edullinen. Vuonna 1921 ei Eurooppa eikä koko maailmakaan ole enää sama kuin se oli vuosina 1917 ja 1918.

Ei pidä jäljitellä meidän taktiikkaamme, vaan pitää harkita itsenäisesti sen omalaatuisuuden syitä, ehtoja ja tuloksia, pitää soveltaa omiin oloihin vuosien 1917—1921 antaman kokemuksen henkeä, sisältöä ja opetuksia eikä sen kirjainta. Taloudellisesti on alusta alkaen nojaututtava tavaravaihtoon kapitalististen ulkomaiden kanssa eikä pidä kitsastella — saakoot ne kymmenien miljoonien arvosta arvokkaimpia vuoriteollisuuden tuotteita.

On pyrittävä heti parantamaan talonpoikien asemaa ja aloitettava laajoja sähköistämistöitä ja kastelulaitteiden rakennustöitä. Juuri kastelua tarvitaan kipeimmin ja se uudistaa parhaiten koko seutukunnan, elvyttää sen, tekee lopun menneisyydestä ja varmistaa siirtymisen sosialismiin.

Pyydän anteeksi tämän kirjeeni huolimaton asua, minun kun oli kirjoitettava se hätäpikaa ehtiäkseni lähettää sen toveri Mjasnikovin mukana, ja lausun vielä kerran parhaimmat terveiseni ja toivotukseni Kaukasian Neuvostotasavaltojen työläisille ja talonpojille.

*N. Lenin*

Moskova, huhtikuun 14 pnä 1921

„Pravda Gruzii” № 55,  
toukokuun 8 pnä 1921

Julkaistaan  
„Pravda Gruzii” lehdessä  
tekstin mukaan

## PIETARIN PUOLUEETTOMIEN TYÖLÄISTEN NEUVOTTELUKOKOUKSELLE <sup>74</sup>

Toverit! Valitan syvästi, etten voinut saapua kutsustanne Pietariin. Tervehdin kaikesta sydämestäni puolueettomien neuvottelukokousta ja työtänne. Juuri nyt, kun koko maailman porvaristo käy ennen kuulumatonta valhekampanjaa Neuvosto-Venäjää vastaan ja yrittää tehdä tyhjäksi ulkomaiset kauppasopimuksemme, juuri nyt on puolueeseen kuulumattomien joukkojen apu ja yhteistyö niiden kanssa erittäin tärkeää. Kronstadtin tapahtumien jälkeen työläiset ja talonpojat ovat alkaneet käsittää paremmin kuin aikaisemmin, että kaikkinaiset vallan siirrot Venäjällä koituvat valkokaartilaisten hyödyksi; Miljukov ja kaikki viisaat porvariston johtajat eivät suotta tervehtineet Kronstadtin kapinan tunnusta „Neuvostot ilman bolshevikkeja”.

Vielä kerran tervehdin puolueettomien neuvottelukokousta, toivotan työllenne kaikkea menestystä ja erikoisesti pyydän kiinnittämään huomiotanne siihen, että valittaisiin nyt ja nostettaisiin jatkuvasti entistä enemmän puolueettomia työläisiä ja talonpoikia taloudelliseen rakennustyöhön. Pietarissa on muodostettu alueen talouskeskus. Työhön pitää käydä käsiksi voimaperäisemmin. Paikalliset työntekijät saavat enemmän oikeuksia ja enemmän aloitevapautta. Puolueettomien pitää panna toimeksi ja antaa työntekijöitä ja vieläkin työntekijöitä.

Terveisin.

*Lenin*

*Kirjoitettu  
huhtikuun 14 pnä 1921  
Julkaistu v. 1921*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*



**JÄSENNYS KIRJASEEN  
„ELINTARVIKEVEROSTA”**

I

Etwa \*:

1. Veron yleinen merkitys.

Taaksekopäin? Eteenköpäin? (tavaranvaihtoon).  
„Brestikö”?  
*Siirtyminen luovutusvelvollisuudesta (yli jää-  
mien otosta) tavaranvaihtoon.*  
„Sota”-kommunismi versus \*\* *oikeat* taloudelliset  
suhteet.

2. Vero ja vapaa kauppa.

Vero ja vapaa kauppa.  
Kauppavapaus versus pientalouden taloudellinen pe-  
rusta („paikallinen vaihto”).  
„ versus proletariaatin valtiollinen valta.  
„ versus toimiluvat.  
Kauppavapauden mitta ja ehdot.

3. Keskivarakas talonpoika. (Nivelloituminen.)

Onko perustettava laskelmat kulakkiin?  
tai *keskivarakas talonpoika.*  
Nivelloituminen.  
Yritteliäs talonpoika.  
Tuotteiden lisäys.

4. Sosialistiseen maanviljelyyn siirtymisen tiet.

pientalonpoika  
kollektiivitaloudet  
*sähköistäminen.*

5. Osuustoiminta.

\* — likipitäen. *Toim.*

\*\* — vastaan. *Toim.*

6. Taistelu byrokraatiaa vastaan (sen taloudellinen perusta).
7. *Kansainvälinen tilanne ja sisäiset suhteet.*
8. Puoluekriisi ja poliittinen kriisi (1920—1921).  
 [Menshevikit + sosialistivallankumoukselliset + anarkistit (Kronstadt)].
9. „*Sopimus*” talonpoikaiston kanssa? vai *diktatuuri*?
10. Puolueettomat konferenssit.

## II

## Kirjasen jäsenitys:

Tarkemmin ilmaisisi sisällön:

ras-  
kas-  
ta!

Luovutusvelvollisuuden korvaamisesta verolla nykyhetken poliittisen tilanteen yleisiä tehtäviä ja olosuhteita vastaavasti.

Luovutusvelvollisuuden korvaaminen verolla nykyhetken poliittisen tilanteen erikoisia olosuhteita vastaavasti.

*Luovutusvelvollisuuden korvaamisesta verolla ja sopimuksesta talonpoikaiston kanssa (tai Työväenhallituksen tehtävistä talonpoikaissa maassa) ja työväenluokan tehtävistä talonpoikaiston suhteen.*

Luovutusvelvollisuuden korvaaminen verolla, tämän muutoksen periaatteellinen merkitys: „sota”-kommunistista *oikealle* sosialistiselle perustalle.

Ei luovutusvelvollisuutta eikä veroa, vaan („socialisoidun”) suurteollisuuden tuotteiden vaihtaminen talonpoikien tuotteisiin, sellainen on sosialismin taloudellinen *olemus*, sen perusta.

Luovutusvelvollisuus ei ole „ihanne”, vaan katkera ja valitettava välttämättömyys. Päinvastainen kanta on vaarallinen erehdys.

Luovutusvelvollisuus ja „koneisto”. Ilman „koneistoa” olisimme aikoja sitten tuhoutuneet. Ellemme ponnistele järjestelmällisesti ja sitkeästi koneiston parantamiseksi, tuhoudumme ennen kuin olemme luoneet sosialismin perustan.

Työläisten ja talonpoikien liitto = Neuvostovallan **a** ja **o**, **alfa** ja **omega** \*. Neuvostovallan lujuuden „välttämätön ja riittävä” ehto.

Tämä liitto Denikiniä ja kumpp. vastaan *ei ole samaa*, kuin (sama) liitto *taloudellisessa* rakennustyössä.

Edellinen = porvarillinen vallankumous.

Jälkimmäinen = sosialistinen vallankumous.

Siirtyminen sodasta rakennustyöhön.

IX edustajakokous 1920 (cf. \*\* IV. 1918) versus X edustajakokous (III. 1921).

Siirtyminen luovutusvelvollisuudesta oikeaan tavaravaihtoon.

Vero on periaatteessa yhteensovittavissa viljan ja muiden tuotteiden vapaan kaupan kanssa.

Muodollinen demokratismi versus luokkasuhteiden reaalisuus verokysymyksessä ja muissa samanluontoisissa kysymyksissä.

Pakotus + vakuuttaminen kysymyksen ollessa (luovutusvelvollisuudesta) — verosta — „tavaravaihdosta”.

Missä määrin „kauppavapaus”? Veron maksun jälkeen.

Liikkuma-ala kokeilulle, || Paikallisten työntekijäin käytännölle. Pikkukauppa... || tehtävät. Paikallisen esival-  
lan tehtävät.

Taloudelliset suhteet eli talousjärjestelmä *ennen* proletaarista vallankumousta useissa suurissa maissa on tyypiltään = keskittymistä ylhäällä

talonpoikaiston kauppavapautta alhaalla...  
omalaatuista *valtiokapitalismia* (cf. IV. 1918).

Onko perustettava „laskelmat” keskivarakkaaseen talonpoikaan? kulakkiin? Porvarillisten suhteiden palauttaminen?

\* alfa ja omega — kreikkalaisen kirjaimiston ensimmäinen ja viimeinen kirjain. *Toim.*

\*\* — confer — vertaa. *Toim.*

## Maaseudun nivelloituminen

„köyhälistölle”	}	annettiin	tasasuhtainen maanjako
		”	tilanherrojen maat
		”	ottaa kulakilta
		”	poikkeusluontoista valtion- apua.

Nyt tulee (on tullut) *solmukohdaksi, koetinkiveksi* tuotteiden lisääminen (cf. VKP:n ohjelma)<sup>75</sup>. Inde \*: „laskelmat” maanviljelyksessä on perustettava keskivarakkaiseen talonpoikaan.

Yritteliäs talonpoika taloudellisen nousumme „keskeisimpänä hahmona”.

## Yksityinen tavaravaihto.

Kollektiivitalouksien osuus: on tehty paljon tyhmyyksiä. Oikeuteen lain määräysten laiminlyönnistä *sekä taitamattomuudesta* (kolme vuotta).

Onko talonpojan „individualismi” vaaraksi sosialismille? entä talonpojan „vapaa kauppa”? Ei ole.

Sähköistäminen: mittapuu. Kaukainen suunnitelma, mutta *suunnitelma* ja (ergo \*\*) kriteeri. (Suunnitelma on aina mittapuu, kriteeri, majakka, tienviitta *etc.*\*\*\*)

*Jos* sähköistäminen tapahtuu 10—20 vuoden kuluttua, pienviljelijän individualismi ja *hänen* harjoittamansa vapaa kauppa paikallisessa vaihdossa ei pelota tippaakaan. *Ellei* sähköistämistä tapahdu, paluu kapitalismiin on *joka tapauksessa* kiertämätön.

Kansainvälinen tilanne on muodostunut suotuisaksi: uusi tasapaino.

Niiden ha- jaannus on meidän yh- tenäisyyt- tämme.
--

Entente versus Saksa.

Amerikka versus Japani (ja Englanti).

Amerikka versus Eurooppa.

Imperialistinen maailma versus „Aasia”.

(<sup>1</sup>/<sub>7</sub>) (<sup>4</sup>/<sub>7</sub>)

(0,250×7=1,75) (1,000 miljardi

1,750:stä)<sup>76</sup>

\* — niin muodoin. *Toim.*

\*\* — siksi. *Toim.*

\*\*\* — j.n.e. *Toim.*

10—20 vuotta oikeita suhteita talonpoikaistoon ja voitto on turvattu maailman mitassa (vaikka proletaariset vallankumoukset, jotka ovat kasvamassa, viivästyisivätkin), muuten 20—40 vuotta valkokaartilasterrorin piinaa.

Aut — aut. Tertium non datur\*.

NB:

„Sopimus“ talonpoikaiston kanssa? Perustava kokous (suoranainen ja peitelty), äänestys, perustuslain muutos, sosialistivallankumoukselliset ja menshevikit + anarkistit.

*Osuustoiminta.*  
Sen taloudellinen ja poliittinen (menshevikit ja sosialistivallankumoukselliset) puoli.

„Sopimukset“ käsitteen kaksimiellisyys varsinkin versus „diktatuuri“.

Kronstadtin kokemus ja opetus (uutta Neuv.-vallan valtiollisessa historiassa).

Leppymätön taistelu menshevikkejä, sosialistivallankumouksellisia ja anarkisteja vastaan.

Quid est „politica“? \*\*

(1) proletariaatin etujoukon suhde *proletariaatin* laajoihin joukkoihin.

(2) proletariaatin suhde *talonpoikaistoon*.

(3) proletariaatin (ja talonpoikaiston) suhde *porvaristoon*.

NB:

Väsymys, uupumus, epätoivo... Ei riitä voimia... „Hengähdystauko“... *byrokratia* (talonpoikaiston *Gegenstück*)\*\*\*.

sekä työväenluokassa *että* talonpoikaistossa.

„Huippujen“ kulu-neisuus ja uusien voimien nostaminen „pohjakerroksista“ = (α) nuorison, (β) puolueettomien keskuudesta.

\* — joko — tahi. Kolmatta ei ole. *Toim.*

\*\* — mitä on „politiikka“? *Toim.*

\*\*\* — vastine, heijastuma. *Toim.*

NB NB:

||| Anarkismi ja „marxilainen” taistelu sitä vastaan. |||  
 ||| „Epätoivo”? |||

||| Ei ole sitä vauhtia (sotilaallisessa ja taloudellisessa rakennustyössä). |||

Sekä IV. 1918 että IV. 1920 me kuvittelimme siirtymisen sodasta rauhanomaiseen rakennustyöhön yksinkertaiseksi siirtymiseksi samoilla *politiikan* raiteilla.

Siirtyminen on monimutkaista: toisenlaiset suhteet talonpoikaistoon, toisenlainen vauhti, toisenlainen tilanne.

Armeijan kotiuttaminen.

Rosvous. (Köyhtyneisyys. 7-vuotinen sota.)

Joko valkokaartilaiterrori tai proletariaatin (yhä suvaitsevampi) johto, sen *diktatuuri*.

„Diktatuuri”-sanan *k a u h e u s*?

NB:

Puolueeton talonpoika mittapuuna, osoittimena, neuvojana — ja poliittisena tunnuksena (=sosialistivallankumoukselliset ja menshevikit). Pitäisikö äänestää? Kukistaa valta? Vai pyrkiäkö sopimukseen sen kanssa?

Puolueettomat konferenssit *eivät* ole menshevikkien ja sosialistivallankumouksellisten + anarkistien absoluuttinen poliittinen välikappale.  
 Caveant consules! \*

Tavallisen porvarillisen puoluehengen ja porvarillisen parlamentarismän tavallisena menetelmänä on: „*kalastella*” myönnytyksillä. Mutta me emme tunnusta *koko sitä maaperää*, jonka porvarillinen parlamentarismi ja „tavallinen (porvarillinen) puoluehenki” muodostavat!!

NB

\* — Varokoot konsulit! *Toim.*

NB:

NB:

NB

„Valtion kuoleutumisen taloudelliset perusteet” („Valtio ja vallankumous”): *tässä* ovat samoin byrokratian *kuoleutumisen*, huippukerrostojen ja pohjakerrostojen kuoleutumisen, eriarvoisuuden kuoleutumisen „taloudelliset perusteet” (cf. „Ensimmäiset askeleet kapitalismista kommunismiin”). Sosialismin **TALOUDELLISTA perustaa ei vielä ole.** Mikä sen muodostaa? Tavaravaihto talonpoikaiston kanssa!!

Koskee byrokratianvastaista taistelua.

NB

NB

+ **Huomautus.** Vuoden 1921 kevään (II—III) poliittisen kriisin („siirtymisvaiheet”) ja puoluekriisin (XI tai IX. 1920 — III. 1921) merkitys. Onko sopeutettava puolueen huippukerrokset puolueen joukkoihin vai vice versa \*? Puolue joukkoihin (proletariaatin + sitten talonpoikaiston joukkoihin) tai vice versa.

## III

Valtiokapitalismi ei ole pelottava, vaan *toivottava*.

Esimerkkejä:

- 1) Toimiluvat.
- 2) Osuuskunnat.
- 3) Välittäjät.
- 4) Vuokraus.

4. Järjestymätön kapitalismi.

Kaikkea *kohtuullisesti* ja *tietyn* ehdoin.

Mikä on se kohtuuden mitta?

Valtiokapitalismista pitää oppia.

„Valtoin voima” c'est le mot \*\* 1794 versus 1921.

\* — päinvastoin. *Toim.*

\*\* — siinä oikea sana. *Toim.*

Kokemus osoittaa.  
 $\frac{1}{4}$  etwa.  
 „Kierto”  
 pääasiallisesti ja ensi } Taistelu keinottelua vas-  
 kädessä } taan.  
 Elintarvikevero ja kierto. } Quid est? \*  
 ohjeet elintarvikkeiden  
 hankkijoille:  
 $100 + 100 = 200\%$   
 $? \Sigma \quad 100 + 25$   
 $60 + 60$

Nämä (3 ja 4) muodot ovat heikkoja, sillä me olemme *heikkoja ja tyhmiä*. Cf. byrokraatia...

Kauppavapaus a) talonpoikaistalouden tuotantovoimien kehittämiseksi β) pienteollisuuden kehittämiseksi γ) byrokraatian hävittämiseksi.

Missä mitassa? Ehdot?

Käytäntö näyttää sen.

Elintarvikkeiden hankkija: kokoa 100%

$$100 + 100 = 200$$

$$\text{Etwa: } \left\{ \begin{array}{l} 100 + 25 = 125 \\ 60 + 60 = 120 \end{array} \right\}$$

*Taistelu keinottelua vastaan?*

Quid est?

Poliittinen puoli:

Pikkuporvarillinen valtoin voima kaataa (5. V. 1918).

„Esikuva” Ranskan vallankumous cf. 10. XI. 1918

Anti-Kautsky \*\* 77.

Pessimismi vai optimismi?

*Voimien arviointi*. Kylmä järki ja hillitön kiihkeys.

#### IV

#### Loppusanat Etwa:

Siirtyminen politiikkaan.

Vuoden 1921 kevään talouselämä on muuttunut politiikaksi: „Kronstadt”.

\* — mitä se on? *Toim.*

\*\* — Kautskya vastaan. *Toim.*



Sosialistivallankumouksellisten + menshevikkien osuus (Dan, Rozhkov ja kumpp., Martov ja kumpp.). „Vähäinen siirto” samantekevää oikealleko vai vasemmalle.

Miljukov on viisaampi Tshernovia ja Martovia: on helppo olla viisaampi näitä itserakkaita tyhmyreitä, korusanaisuuden sankareita, pikkuporvarillisen doktriinin ritareita (1789—1848—1920).

Heidän paikkansa on vankilassa eikä *puolueettomassa* konferenssissa.

1794 versus 1921.

„Valtointen voimien” horjunta. (Quid est valtoimet voimat)

ja lujuus.

Valinta ja

työntekijään nostaminen.

Pessimismi vai optimismi? Pahan ja vaikeuksien järkevä arviointi.

Uhrautuvuus taistelussa.  $\Sigma\Sigma =$

#### *Yhteenvedot:*

- 1) „Kierto”. Quid est?
- 2) Pienteollisuus. Missä raaka-aineet?
- 3) Vaihto.
- 4) Kapitalismi.
- 5) Valtiokapitalismi.
- 6) Paikallinen oma-aloitteisuus.
- 7) Menshevikit ja sosialistivallankumoukselliset + puolueettomat.

*Kirjoitettu maaliskuun lopussa —  
huhtikuun alussa 1921*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

## ELINTARVIKEVEROSTA

(UUDEN POLITIIKAN MERKITYS JA EHDOT)

JOHDANNON ASEMESTA

Kysymys elintarvikeverosta herättää nykyään erittäin suurta huomiota, paljon pohdintaa ja väittelyä. Se onkin ymmärrettävää, sillä nykyisissä oloissa se on todella eräs politiikan pääkysymyksiä.

Tämä pohdinta on luonteeltaan jonkin verran sekavaa. Siihen syntiin me olemme kaikki vikapäitä hyvin ymmärrettävistä syistä. Sitä hyödyllisempää on yrittää käydä tähän kysymykseen käsiksi asian yleisperiaatteelliselta eikä sen „ajankohtaiselta” puolelta. Toisin sanoen tarkastella, millainen yleinen, varsinainen tausta on sillä kuvalla, johon nyt piirrämmme päivän politiikan tiettyjen käytännöllisten toimenpiteiden kuviota.

Tehdäkseni sellaisen yrityksen rohkenen esittää tässä pitkän otteen kirjasesani: „Meidän päiviemme päätehtävä.— ’Vasemmistolaisesta’ lapsellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta”<sup>78</sup>. Tuo kirjanen ilmestyi Pietarin edustajain Neuvoston julkaisemana vuonna 1918 ja sisältää ensinnäkin Brestin rauhan johdosta kirjoitetun sanomalehtiartikkelin maaliskuun 11 päivältä 1918 ja toiseksi silloista vasemmistokommunistien ryhmää vastaan suunnatun polemiikin, joka on päivätty toukokuun 5:nä 1918. Polemiikkia ei nyt tarvita, siksi jätän sen pois. Otan tähän „valtiokapitalismia” ja nykyisen taloutemme, kapitalismista sosialismiin johtavan siirtymäkauden talouden perusaineiksia koskevat ajatukset.

Näin kirjoitin silloin:

VENÄJÄN NYKYISESTÄ TALOUDESTA  
(VUODEN 1918 KIRJASESTA)

„...Neuvostotasavallassamme nyt vallitsevaan asiain-tilaan verraten valtiokapitalismi olisi askel eteenpäin. Jos meillä sanokaamme puolen vuoden kuluttua saisi sijansa valtiokapitalismi, niin se olisi valtava saavutus ja varmin tae siitä, että vuoden kuluttua meillä lopullisesti lujittuu ja tulee voittamattomaksi sosialismi.

Kuvittelen mielessäni, millaisella ylevällä suuttumuksella eräät torjuvat tämän ajatuksen... Kuinka niin? Valtiokapitalismiin siirtyminenkö olisi sosialistisessa Neuvostotasavallassa edistysaskel?.. Eikö tämä sitten ole sosialismin kavaltamista?

Nimenomaan tätä seikkaa pitää tarkastella yksityiskoh- taiseemmin.

Ensiksi on selvitettävä, minkälaista nimenomaan on se *siirtyminen* kapitalismista sosialismiin, joka antaa meille oikeuden ja perusteen kantaa sosialistisen Neuvostotasavallan nimeä.

Toiseksi on paljastettava niiden erehdys, jotka eivät näe pikkuporvarillisia taloudellisia olosuhteita ja pikkuporvariston valtointa voimaa, joka on meillä sosialismin *pää*-vihollinen.

Kolmanneksi on käsitettävä selvästi *Neuvostovaltion* merkitys, missä se eroaa taloudellisesti porvarillisesta valtiosta.

Tarkastelkaamme kaikkia näitä kolmea seikkaa.

Tietääkseni ei ole ollut vielä sellaista henkilöä, joka ryhdyttyään tutkimaan Venäjän taloutta olisi kieltänyt tämän talouden olevan luonteeltaan siirtymiskauden taloutta. Yksikään kommunisti ei ole tietääkseni kieltänyt myöskään sitä, että sanat „socialistinen Neuvostotasavalta” merkitsevät Neuvostovaltion päättäneen toteuttaa sosialismiin siirtymisen eikä lainkaan sitä, että nykyinen taloudellinen järjestelmä katsottaisiin sosialistiseksi.

Mutta mitä merkitsee sana siirtyminen? Eikö se taloudesta käytettynä merkitse sitä, että kyseisessä järjestelmässä on sekä kapitalismin että sosialismin aineksia, osia, palasia? Jokainen myöntää sen. Mutta myöntäessään sen ei jokainen kuitenkaan ajattele, mitä nimenomaan ovat ne erilaisten yhteiskunnallisten talousmuotojen ainekset,

joita Venäjällä on. Ja siinä on koko kysymyksen ydin.

Luettelemme nämä ainekset:

- 1) patriarkaalinen, s.o. huomattavalta osaltaan luontois-taloudellinen talonpoikaistalous;
- 2) pientavaratuotanto (tähän kuuluu suurin osa viljaa myyvistä talonpojista);
- 3) yksityistaloudellinen kapitalismi;
- 4) valtiokapitalismi;
- 5) sosialismi.

Venäjä on niin suuri ja niin kirjava maa, että kaikki nämä erilaisten yhteiskunnallisten talousmuotojen tyypit kietoutuvat täällä yhteen. Tilanteen omalaatuisuus on juuri siinä.

Mitkä ainekset ovat sitten vallitsevina? Selvää on, että pikkuporvarillisessa maassa ovat eivätkä voi olla olematta vallitsevina pikkuporvariston valtoimet voimat: maanviljelijäin enemmistö, valtaenemmistö, on pieniä tavarantuottajia. Valtiokapitalistista pintakalvoa (viljamonopoli, valvonnalliset teollisuusyritykset ja kauppiat, porvarilliset osuustoimintamiehet) meillä rikkovat milloin siellä, milloin täällä *keinottelijat*, ja keinottelun tärkeimpänä kohteena on *vilja*.

Pääasiallinen taistelu kehkeytyy nimenomaan tällä alalla. Keiden välillä tätä taistelua käydään, jos puhutaan taloustieteellisin kategorioin, sellaisin kuin „valtiokapitalismi”? Neljännen ja viidennen muodon välilläkö sitä järjestystä seuraten, jossa ne ylempänä luuttelin? Ei tietenkään. Ei valtiokapitalismi taistele täällä sosialismia vastaan, vaan pikkuporvaristo ja yksityistaloudellinen kapitalismi taistelevat yhdessä sekä valtiokapitalismia että sosialismia vastaan. Pikkuporvaristo vastustaa *kaikkinaista* valtion sekaantumista asiain kulkuun, niin valtiokapitalistista kuin valtiოსocialististakin tilinpitoa ja valvontaa. Tämä on tosielämän aivan eittämätön totuus, ja lukuisten taloudellisten virheiden alkujuuri piilee siinä, ettei tätä totuutta ole käsitetty. Keinottelija, tämä ryöväri kaupan alalla, monopolin rikkoja — juuri hän on „sisäinen” päävihollisemme, Neuvostovallan taloudellisten toimenpiteiden vihollinen. Joskin 125 vuotta sitten ranskalaiselle pikkuporvarille, kiihkeimmälle ja vilpittömimmälle vallankumoukselliselle, oli vielä anteeksiannettavaa pyrkimys voittaa keinottelija erillisten, harvojen „valittujen” mestaamisen ja jylisevien

julistusten avulla, niin nykyisin herättää joidenkin vasemmistoeserrien puhtaasti ranskalainen suhtautuminen kysymykseen jokaisessa valveutuneessa vallankumousmiehessä vain vastenmielisyyttä ja inhoa. Me tiedämme mainiosti, että keinottelun taloudellisena perustana on pienomistajain kerros, joka on Venäjällä tavattoman laaja, ja yksityistaloudellinen kapitalismi, jonka asiamies on jokainen pikkuporvari. Me tiedämme, että tämän pikkuporvarillisen lohikäärmeen miljoonat lonkerot saavat milloin missäkin valtoihinsa erinäisiä työläiskerroksia, että valtion monopolin asemesta keinottelu tunkeutuu yhteiskunnallisen talouselämämme kaikkiin huokosiin.

Se, joka ei näe tätä, osoittaa juuri sokeudellaan olevansa pikkuporvarillisten ennakkoluulojen vanki...

Pikkuporvarilla on rahavaroja, muutamia tuhansia, jotka hän on saanut kokoon sodan aikana „rehellisin” ja varsinkin epärehellisin keinoin. Sellainen on se taloudellinen tyyppi, joka on luonteenomainen keinottelun ja yksityistaloudellisen kapitalismin perusta. Raha on valtakirja yhteiskunnalliseen rikkauteen, ja pienomistajain monimiljoonainen kerros pitää lujasti kiinni tästä valtakirjasta, peittää sen „valtiolta”, ei usko mihinkään sosialismiin eikä kommunismiin, „odottelee” proletaarisen myrskyn ohimenoa. Joko me alistamme tämän pikkuporvarin oman valvontamme ja tilinpitomme alaiseksi (me voimme sen tehdä, jos järjestämme talonpoikaisköyhälistön, t.s. väestön enemmistön eli puoliproletaarit, tietoisien proletaarisen etujoukon ympärille) tahi hän kaataa meidän työväenvaltamme kiertämättä ja ehdottomasti, samalla tavalla kuin juuri tällä pienomistuksellisella maaperällä kasvaneet Napoleonit ja Cavaignacit kukistivat vallankumouksen. Siitä on kysymys. Ja vain siitä...

Tuhantisia kätkössä pitävä pikkuporvari on valtiokapitalismin vihollinen, ja nuo tuhatiset hän haluaa realisoida ehdottomasti omaksi edukseen köyhälistöä vastaan, kaikkea yleisvaltakunnallista valvontaa vastaan; noiden tuhattien summa muodostaa monimiljardisen perustan keinottelulle, joka vahingoittaa sosialistista rakennustyötämme. Olettakaamme, että tietty määrä työläisiä antaa muutamassa päivässä sellaisen määrän arvoja, joka ilmaistaan luvulla 1.000. Olettakaamme edelleen, että 200 tästä

summasta meiltä häviää pikkukeinottelun ja kaikenlaisen varastelun seurauksena, sen seurauksena, että pienomistajat kiertävät Neuvostovallan dekreettejä ja määräyksiä. Jokainen tietoinen työläinen sanoo: jos voisin antaa kolmesataa tuhannesta paremman järjestyksen ja organisaation luomista varten, niin antaisin mielelläni kolmesataa kahdensadan asemesta, sillä Neuvostovallan oloissa tämän „pakkoveron” alentaminen sanokaamme sataan tai viiteenkymmeneen tulee sitten olemaan aivan helppo tehtävä, koska järjestys ja organisaatio on saatu aikaan, koska pienomistuksen pohjalla tapahtuvasta valtion monopolin rikkomisesta on tehty täydellinen loppu.

Tämä yksinkertainen numeroesimerkki — joka on vartavasten tehty yksinkertaiseksi ja helposti ymmärrettäväksi — selittää valtiokapitalismin ja sosialismin nykyisen aseman keskinäisen suhteen. Valtiovalta on työläisillä, heillä on täysi juridinen mahdollisuus „ottaa” koko tuhattinen, t.s. olla antamatta kopeekkaakaan muuhun kuin sosialistisiin tarkoituksiin. Tämä juridinen mahdollisuus, jonka perustana on vallan tosiasiallinen siirtyminen työläisille, on sosialismin ainesta. Mutta pienomistuksellinen ja yksityiskapitalistinen valtoin voima horjuttaa tuota juridista mahdollisuutta monin keinoin, synnyttää keinottelua, jarruttaa neuvostodekreettien täytäntöönpanoa. Valtiokapitalismi olisi jättiläisaskel eteenpäin *siinäkin tapauksessa* (otin tahallani tällaisen numeroesimerkin osoittaakseni sen selvästi), *vaikka* maksaisimme *enemmän* kuin nyt, sillä „opista” kannattaa maksaa, sillä se on hyödyksi työläisille, sillä epäjärjestyksen, sekasorron, holtittomuuden voittaminen on kaikkein tärkeintä, sillä pienomistuksellisen anarkian jatkuminen on kaikkein suurin, kaikkein pelottavin vaara, joka *ehdotomasti* saattaa meidät turmioon (ellemme voita sitä), kun taas suuremman pakkoveron maksaminen valtiokapitalismille ei saata meitä turmioon, vaan vie varmintä tietä sosialismiin. Työväenluokka, joka on oppinut, kuinka valtiollista järjestystä voidaan suojata pienomistukselliselta anarkistisuudelta, oppinut, kuinka voidaan järjestää laaja yleisvaltakunnallinen tuotannon organisaatio valtiokapitalistisella perustalla, saa tällöin — suokaa anteeksi sanonta — kaikki valtit käsiinsä, ja sosialismin lujittuminen tulee taatuksi.

Valtiokapitalismi on *taloudellisesti* verrattomasti korkeampaa kuin meidän nykyinen taloutemme, tämä ensinnäkin.

Ja toiseksi, siinä ei ole Neuvostotasavallalle mitään pelottavaa, sillä Neuvostovaltio on valtio, jossa on taattu työläisten ja talonpoikaisköyhälistön valta...

\* \* \*

Selittääkseni kysymystä vieläkin selvemmin esitän ennen kaikkea mitä konkreettisimman esimerkin valtiokapitalismista. Kaikki tietävät, että sellainen esimerkki on Saksa. Siellä me näemme „viimeisen sanan” nykyaikaisesta suuryrityskapitalistisesta konetekniikasta ja suunnitelmanmukaisesta organisaatiosta, joka *on alistettu junkkeri-porvarillisen imperialismin alaiseksi*. Pyyhkikää pois alleviivatut sanat ja asettakaa sotilas-, junkkeri-, porvari- ja imperialistivaltion tilalle myös valtio, mutta yhteiskunnallisesti toisentyyppinen, luokkasisällöltään toisenlainen valtio, neuvostovaltio, s.o. proletaarinen valtio, niin te saatte koko sen edellytysten summan, joka antaa sosialismin.

Sosialismi on mahdoton ilman suuryrityskapitalistista konetekniikkaa, joka pohjautuu uusimman tieteen viimeiseen sanaan, ilman suunnitelmanmukaista valtio-organisaatiota, joka panee kymmenet miljoonat ihmiset noudattamaan tuotannossa ja tuotteiden jaossa mitä tarkimmin yhtenäistä normia. Tästä me marxilaiset olemme aina puhuneet, mutta keskusteluun sellaisten ihmisten kanssa, jotka eivät ole edes tätä ymmärtäneet (anarkistit ja runsaasti puolet vasemmistoeserristä), ei kannata tuhlata minuuttiakaan.

Mutta sosialismi ei ole mahdollinen myöskään ilman proletariaatin valtaa valtiossa: tämä myös on aakkostotuus. Historia (jolta ei kukaan, paitsi ehkä ensimmäisen luokan menshevikkihölmöjä, ole odottanut, että se antaa tasaisesti, rauhallisesti, helposti ja yksinkertaisesti „eheän” sosialismin) on kulkenut niin omalaatuisesti, että se synnytti vuoden 1918 tultaessa kaksi sosialismin erillistä puolikasta, toisen toisen rinnalle aivan kuin kaksi kehittyvää kananpoikasta saman yhteisen kuoren, maailmanimperialismin sisällä. Saksa ja Venäjä olivat vuonna 1918 toisaalta sosialismin taloudellisten, tuotannollisten, yhteiskunnallis-

taloudellisten ja toisaalta sen poliittisten edellytysten havainnollisimpia aineellisia olennoitumia.

Voittoisa proletaarinen vallankumous Saksassa murskasi kerralla ja hyvin helposti imperialismin kaikkinaisen kuoren (joka on valitettavasti valmistettu parhaasta teräksestä eikä sen vuoksi murru jokaisen kananpojan ponnistuksista), veisi varmasti maailmansosialismin voittoon ilman vaikeuksia tai vähäisin vaikeuksin — tietenkin kun „vaikea” ymmärretään maailmanhistoriallisen eikä poroporvarillis-kerholaisen mittapuun mukaan.

Kun vallankumous Saksassa vielä hidastelee „syntymistään”, meidän tehtävänämmä on *oppia* saksalaisilta valtiokapitalismia, omaksua sitä *kaikella tarmolla*, säästämättä diktatorisia menetelmiä, jotta voitaisiin jouduttaa tätä länsimaisuuden omaksumista barbaarisella Venäjällä, kaihtamatta barbaaristen taistelukeinojen käyttämistä barbaarisuutta vastaan. Kun anarkistien ja vasemmistoeserien keskuudessa on ihmisiä (sattumalta mieleeni muistuvat Karelinin ja Gen puheet TpKK:ssa), jotka saattavat Karelinin lailla järkeillä, ettei meidän, vallankumousmiesten, muka sovi „ottaa oppia” Saksan imperialismita, niin täytyy vain sanoa: vallankumous, joka ottaisi vakavalta kannalta tuollaiset ihmiset, tuhoutuisi varmasti (ja täysin ansaitusti).

Venäjällä on nykyisin vallitsevana juuri pikkuporvarillinen kapitalismi, josta sekä valtiolliseen suurkapitalismiin että sosialismiin johtaa *sama tie*, johtaa *saman* väliaseman *kautta*, jonka nimi on „tuotantoa ja tuotteiden jakoa koskeva yleiskansallinen tilinpito ja valvonta”. Se, joka ei tätä ymmärrä, tekee anteeksiantamattoman taloustieteellisen virheen joko siksi, ettei tunne tosielämää, ei näe sitä, mitä on olemassa, ei osaa katsoa totuutta suoraan silmiin, tahi siksi, että rajoittuu „kapitalismin” ja „socialismin” abstraktiseen vastakkain asetteluun eikä syvenny ajattelemaan tämän meillä nykyään tapahtuvan siirtymisen konkreettisia muotoja ja astetta.

Sulkeissa tulkoon sanotuksi, että tämä on se sama teoreettinen virhe, joka hairahdutti „Novaja Zhiznin” ja „Vperjodin”<sup>79</sup> leirin parhaita ihmisiä: huonoimmat ja keskinkertaiset heistä ovat porvariston pelästyttämiä ja laahustavat typeryytensä ja selkärangattomuutensa vuoksi sen perässä; parhaat heistä eivät ole ymmärtäneet, että sosia-



lismin opettajat eivät suotta puhuneet kapitalismista sosialismiin siirtymisen kokonaisuudesta aikakaudesta eivätkä turhaan korostaneet uuden yhteiskunnan „pitkällisiä synnytyksensä”<sup>80</sup>, ja tämä uusi yhteiskunta on myös abstraktio, joka ei voi olennoitua elämässä muutoin kuin siten, että tehdään monia erilaisia ja epätäydellisiä konkreettisia yrityksiä yhden tai toisen sosialistisen valtion luomiseksi.

Juuri sen vuoksi, että Venäjän nykyisestä taloudellisesta tilasta ei voida päästä eteenpäin, ellei kuljeta sen kautta, mikä on yhteistä valtiokapitalismille ja sosialismille (yleiskansallinen tilinpito ja valvonta), on toisten ja itsensä pelotteleminen „kehityksellä valtiokapitalismin suuntaan” täydellistä teoreettista tolkkuttomuutta. Se merkitsee juuri sitä, että ajatuksissa luisutaan „syrjään” „kehityksen” todelliselta tieltä, ettei käsitetä tätä tietä; käytännössä se merkitsee, että *pyritään takaisin* pienomistukselliseen kapitalismiin.

Jotta lukija voisi vakuuttua siitä, että minä en anna „korkeaa” arviota valtiokapitalismista lainkaan vain nyt, vaan olen antanut sen myös *ennen* bolshevikkien suorittamaa vallan valtaamista, esitän tässä seuraavan sitaatin kirjastani „Uhkaava katastrofi ja kuinka sitä vastaan on taisteltava”, joka on kirjoitettu syyskuussa 1917:

„...Koettakaapa panna junkkerien ja kapitalistien valtion, tilanherrain ja kapitalistien valtion tilalle vallankumouksellisdemokraattinen valtio, t.s. sellainen valtio, joka hävittää vallankumouksellisesti kaikki etuoikeudet eikä pelkää kaikkein täydellisimmän demokratian vallankumouksellista toteuttamista. Te näette, että valtiomonopolistinen kapitalismi todellisessa vallankumouksellis-demokraattisessa valtiossa merkitsee välttämättä, kiertämättömästi askelta sosialismia kohti!

...Sillä sosialismi ei ole mitään muuta kuin valtiokapitalistisesta monopolista eteenpäin otettu lähin askel.

...Valtiomonopolistinen kapitalismi on mitä täydellisintä sosialismin aineellista valmistelua, siihen johtava etinen, historian portaiton se askelma, jonka ja sosialismiksi nimitetyn askelman välillä ei ole mitään väliaskelmia” (ss. 27 ja 28)<sup>81</sup>.

Ottakaa huomioon, että tämä on kirjoitettu Kerenskin aikana, että tässä *ei ole* puhe proletariaatin diktatuurista *eikä* sosialistisesta valtiosta, vaan „vallankumouksellis-

demokraattisesta” valtiosta. Eikö ole selvää, että *mitä korkeammalle* olemme tuolta poliittiselta askelmalta nousseet, *mitä täydellisemmin* olemme olennoineet Neuvostoissa sosialistisen valtion ja proletariaatin diktatuurin, *sitä vähemmän* me saamme pelätä „valtiokapitalismia”? Eikö ole selvää, että *aineellisessa*, taloudellisessa, tuotannollisessa mielessä me emme ole vielä sosialismin „eteisessä”? Ja että sosialismiin ei voida päästä muuten kuin tämän „eteisen” kautta, jota emme ole vielä saavuttaneet?..

\* \* \*

Hyvin opettavainen on vielä seuraava seikka.

Kun väittelimme toveri Buharinin kanssa TpKK:ssa, niin hän sanoi muun muassa: spesialistien korkeita palkkoja koskevassa kysymyksessä „me” olemme „enemmän oikealla kuin Lenin”, sillä emme näe siinä mitään poikkeamista periaatteista, kun muistamme Marxin sanat, että tietyissä oloissa työväenluokalle olisi tarkoituksenmukaisinta „päästä koko tuosta rosvojoukosta lunastuksella”<sup>82</sup> (nimitäin kapitalistirosvoukosta, s.o. *lunastaa* porvaristolta maat, tehtaat ja muut tuotantovälineet).

Tämä on erittäin mielenkiintoinen huomautus...

...Miettikääpä tarkemmin Marxin ajatusta.

Kysymys oli viime vuosisadan 70-luvun Englannista, esimonomolistisen kapitalismin kulminaatiokaudesta, maasta, jossa silloin oli vähiten sotilas- ja virkavaltaa, maasta, jossa silloin oli eniten sosialismin „rauhanomaisen” voiton mahdollisuuksia siinä mielessä, että työläiset maksavat porvaristolle „lunnaat”. Ja Marx sanoi: tietyissä oloissa työläiset eivät lainkaan kieltäydy maksamasta porvaristolle lunnaita. Marx ei sitonut omia — eikä sosialistisen vallankumouksen tulevien suorittajien — käsiä kumouksen mainiosti, kuinka paljon uusia ongelmia silloin nousee, kuinka kumouksen kulussa muuttuu koko tilanne, kuinka usein ja voimakkaasti se tulee muuttumaan kumouksen kulussa.

Entä Neuvosto-Venäjäällä, *sen jälkeen* kun proletariaatti otti vallan, *sen jälkeen* kun riistäjien sotilaallinen vastarinta ja sabotaasitoiminta tukahdutettiin — eikö ole selvää, että *eräät* ehdot meillä muodostuivat tyypiltään sellaisiksi,

jollaisiksi ne olisivat voineet muodostua Englannissa puoli vuosisataa sitten, jos se olisi alkanut silloin siirtyä rauhanomaisesti sosialismiin? Englannin työläiset olisivat voineet silloin alistaa valtaansa kapitalistit seuraavista seikoista johtuen: (1) talonpoikaiston puuttuessa työläiset, proletarit olivat täysin vallitseva väestöosa (Englannissa oli 70-luvulla enteitä, jotka antoivat aihetta toivoa sosialismille hyvin nopeaa menestystä maataloustyöläisten keskuudessa); (2) proletariaatti oli mainiosti järjestynyt ammattiliittoihin (tässä suhteessa Englanti oli silloin ensimmäinen maa maailmassa); (3) poliittisen vapauden pitkäaikaisen kehityksen kouluttaman proletariaatin kulttuuritaso oli verraten korkea; (4) erinomaisesti järjestyneillä Englannin kapitalisteilla — silloin he olivat maailman parhaiten järjestyneitä kapitalisteja (nyt tämä etusija on siirtynyt Saksalle) — oli pitkäaikainen tottumus ratkaista poliittiset ja taloudelliset kysymykset kompromissitietä. Juuri tällaisten seikkojen perustalla saattoi silloin syntyä ajatus, että Englannin työläiset voivat *rauhanomaisesti* alistaa valtaansa Englannin kapitalistit.

Meillä tämän alistamisen takaavat nykyhetkellä tietyt konkreettiset edellytykset (lokakuussa saatu voitto ja kapitalistien sotilaallisen vastarinnan ja sabotaasin tukahduttaminen loka- — helmikuussa). Meillä oli voiton tekijänä työläisten, proletaarien väestöenemmyyden ja korkean järjestyneisyyden *asemesta* se, että proletaareja tuki köyhä ja nopean taloudellisen häviön kärsinyt talonpoikaisto. Meillä ei ole vihdoin myöskään korkeaa kulttuuritasoa eikä tottumusta kompromisseihin. Jos mietiskellään näitä konkreettisia edellytyksiä, niin käy selväksi, että me voimme ja meidän täytyy päästä siihen, että *rinnan* ankarien rankaisumenetelmien kanssa, joita sovelletaan sellaisten epäkulttuuristen kapitalistien suhteen, jotka eivät suostu mihinkään „valtiokapitalismiin”, eivät ajattele mitään kompromisseja ja yrittävät edelleenkin tehdä keinoittelulla, köyhälistön lahjomisella y.m. tyhjäksi Neuvostovallan toimenpiteet, käytetään *kompromissi-* tai *lunastusmenetelmiä* kulttuuristen kapitalistien suhteen, jotka suostuvat „valtiokapitalismiin”, kykenevät soveltamaan sitä käytännössä ja ovat hyödyllisiä proletariaatilleärkevinä ja kokeneina organisaattoreina suurissa tuotantolaitoksissa,

jotka todella varustavat tuotteilla kymmeniä miljoonia ihmisiä.

Buharin on erinomaisen sivistynyt marxilainen taloustieteilijä. Siksi hän muisti Marxin olleen syvästi oikeassa opettaessaan työläisille, että on tärkeää säilyttää suurtuotannon organisaatio nimenomaan sosialismiin siirtymisen helpottamiseksi ja että voidaan pitää täysin sallittuna ajatusta, jonka mukaan *kapitalisteille pitää maksaa hyvin*, maksaa heille lunnaat, jos (poikkeustapauksessa: Englanti oli silloin poikkeustapaus) olosuhteet muodostuvat sellaisiksi, että ne pakottavat kapitalistit alistumaan rauhallisesti ja siirtymään lunastuksen pohjalla kulttuurisesti, järjestyneesti sosialismiin.

Mutta Buharin teki virheen, kun ei syventynyt Venäjän nykytilanteen konkreettisiin erikoisuuksiin, tilanteen, joka on nimenomaan poikkeuksellinen, koska me, Venäjän proletariaatti, olemme mitä hyvänsä Englantia tai Saksaa *edellä* poliittisen järjestelmämme, työläisten poliittisen vallan voiman puolesta ja samalla *jäljessä* takapajuisimmastakin länsieurooppalaisesta valtiosta kunnollisen valtiokapitalismin järjestämisen puolesta, kulttuuritason puolesta, sosialismin aineelliseen ja tuotannolliseen „käytäntöönottamiseen” valmistautumisen puolesta. Eikö ole aivan selvää, että tästä omalaatuisesta tilanteesta johtuu, että nykyhetkellä on nimenomaan välttämätöntä omalaatuinen „lunastus”, jota työläisten on ehdotettava kulttuurisimmille, lahjakkaimmille ja organisatorisesti kyvykkäimmille kapitalisteille, jotka suostuvat tulemaan Neuvostovallan palvelukseen ja lojaalisesti auttamaan suuren ja suurimman „valtion”-tuotannon järjestämisessä? Eikö ole selvää, että tässä omalaatuisessa tilanteessa meidän tulee yrittää välttää kahta erilaista virhettä, jotka kumpikin ovat omalla tavallaan pikkuporvarillisia? Toisaalta olisi auttamaton virhe julistaa, että koska taloudellisten „voimiemme” ja poliittisen voimamme välinen epäsuhde on tunnustettu, niin ei olisi „siis” pitänyt ottaa valtaa. Niin järkeilevät „koteloihmiset”, jotka unohtavat, että „vastaavaisuutta” ei tule olemaan koskaan, että sitä ei voi olla yhteiskunnan enempää kuin luonnonkaan kehityksessä, että voittoisa sosialismi syntyy vain *kaikkien* maiden proletariien vallankumouksellisesta yhteistoiminnasta monien yritysten tuloksena —

joista jokainen erikseen otettuna tulee olemaan yksipuolinen, potemaan tiettyä epäsuhdetta.

Toisaalta olisi ilmeinen virhe antaa toimintavapaus kirjulle ja korupuhujille, jotka viehättyvät „loistavaan” vallankumouksellisuuteen, mutta eivät kykene johdonmukaiseen, harkittuun, suunnitelmalliseen vallankumoukselliseen työhön, jossa otetaan huomioon myös mitä vaikeimmat käänteet.

Onneksi vallankumouksellisten puolueiden kehityksen historia sekä bolshevismin taistelu niitä vastaan ovat jättäneet meille perinnöksi selväpiirteisiä tyyppejä, joista vasemmisto-eserrät ja anarkistit edustavat riittävän havainnollisesti kehnosten vallankumousmiesten tyyppiä. Nykyisin he kirkuvat — kirkuvat läkähtyäkseen, hysteriaan saakka — „oikeistobolshevikkien” „sovittelupolitiikkaa” vastaan. Mutta he eivät pysty ajattelemaan sitä, *miksi* „sovittelupolitiikka” oli paha ja *minkä vuoksi* vallankumouksen historia ja kulku sen oikeutetusti tuomitsi.

Kerenskin aikainen sovittelupolitiikka oli vallan luovuttamista imperialistiselle porvaristolle, ja valtakysymys on jokaisen vallankumouksen peruskysymys. Sovittelupolitiikkansa vuoksi osa bolsheveikeista loka- ja marraskuussa 1917 pelkäsi vallanottoa proletariaatin käsiin tai halusi *jakaa* vallan tasan ei ainoastaan sellaisten „epävarmojen mukanaulkijoiden” kuin vasemmistoeserrien kanssa, vaan myös vihollisten, tshernovilaisten, menshevikkien kanssa, jotka kiertämättä olisivat häirinneet meitä tärkeimmässä: Perustavan kokouksen hajottamisessa, Bogajevskien armottomassa nujertamisessa, neuvostoelinten toimenpiteiden täydellisessä toteuttamisessa, jokaisessa konfiskointitapauksessa.

Nyt valta on otettu, säilytetty ja lujitettu yhden puolueen, proletariaatin puolueen käsiin ja vieläpä ilman „epävarmoja mukanaulkijoita”. Nyt, kun ei voi tulla kysymyseenkään *vallan* jakaminen eikä porvaristonvastaisesta proletariaatin diktatuurista luopuminen, olisi sovittelupolitiikasta puhuminen vain ulkoaopittujen, mutta ymmärtämättömiksi jääneiden sanojen papukajamaista toistelemista. Kun „sovittelupolitiikaksi” nimitetään sitä, että me, päästyämme sellaiseen asemaan, jolloin voimme ja meidän täytyy hallita maata, pyrimme rahaa säälimättä saamaan puolellemme kulttuurisimmat niistä aineksista,

jotka kapitalismi on kouluttanut, ottamaan ne palvelukseemme pienomistuksellista sekasortoa vastaan — kun tätä nimitetään „sovittelupoliitikaksi”, niin se merkitsee, ettei osata lainkaan ajatella sosialismin rakentamisen taloudellisia tehtäviä.”<sup>83</sup>

ELINTARVIKEVEROSTA,  
KAUPPAVAPAUESTA, TOIMILUVISTA

Edellä esitetyissä ajatuksissa vuodelta 1918 on joukko virheitä aikamääriin nähden. Aikamäärät ovat osoittautuneet pitemmiksi kuin silloin oletettiin. Se ei ole ihme. Mutta taloutemme perusaineokset ovat pysyneet samoina. Talonpoikainen „köyhälistö” (proletaarit ja puoliproletaarit) on hyvin lukuisissa tapauksissa muuttunut keskivarakkaaksi. Pienomistukselliset ja pikkuporvarilliset „valtoimet voimat” ovat sen johdosta vahvistuneet. Vuosien 1918—1920 kansalaissota taas syvensi tavattomasti maan taloudellista rappiota, viivästytti sen tuotantovoimien elvyttämistä, koeteli pahimmin juuri proletariaattia. Lisäksi tuli vielä vuoden 1920 kato, rehunpuute ja karjan hukka, mikä viivästytti vieläkin enemmän liikennevälineiden ja teollisuuden kuntoonpalauttamista, vaikuttaen esimerkiksi pääasiallisen polttoaineemme, halkojen kuljetuksiin, jotka tapahtuvat talonpoikien hevosilla.

Lopputuloksena poliittinen tilanne on kevääseen 1921 mennessä muodostunut sellaiseksi, että tarvitaan vitkastele-matta mitä pikaisimpia ja mitä päättäväisimpiä erikoistoi-menpiteitä talonpoikaiston aseman parantamiseksi ja sen tuotantovoimien kohottamiseksi.

Miksi juuri talonpoikaiston eikä työläisten?

Siksi, että työläisten aseman parantamiseksi tarvitaan viljaa ja polttoaineita. Suurimpana „esteenä” — koko valtiotalouden kannalta — nyt on juuri se. Mutta viljan tuotannon ja hankintojen lisääminen, polttoaineiden tuotannon ja kuljetusten lisääminen ei käy päinsä muuten kuin parantamalla talonpoikaiston asemaa, kohottamalla sen tuotantovoimia. On alettava talonpoikaistosta. Se, joka ei tätä käsitä, se, joka on taipuvainen näkemään tässä talonpoikien etutilalle asettamisessa proletariaatin diktatuurista „luopumista” tai jotakin luopumisen tapaista, hän ei yksinkertaisesti ajattele asiaa, vaan heittäytyy fraasien lumoihin. Proletariaatin diktatuuri merkitsee sitä, että proletariaatti

johtaa politiikkaa. Johtavana, hallitsevana luokkana proletariaatin on osattava suunnata politiikkaa siten, että ensi sijassa ratkaistaan kaikkein kiireellisin, „kipein” tehtävä. Kaikkein kiireellisimpiä ovat nyt sellaiset toimenpiteet, joilla voidaan kohottaa heti talonpoikaistalouden tuotantovoimia. Ainoastaan sitä *tietä* voidaan sekä saada aikaan parannusta työläisten asemaan että lujittaa työläisten ja talonpoikien liittoa, lujittaa proletariaatin diktatuuria. Siitä proletaarista tai proletariaatin edustajasta, joka mielisä ryhtyä parantamaan työläisten asemaa *toista tietä*, tulisi *tosiasiassa* valkokaartilaiden ja kapitalistien apuri. Sillä jos ei mennä tätä tietä, niin se merkitsee, että asetetaan työläisten ammattikuntaedut luokkaetujen yläpuolelle, se merkitsee, että työläisten välittömän, hetkellisen, osittaisen edun tähden uhrataan koko työväenluokan edut, työväenluokan diktatuuri ja liitto, joka sillä on talonpoikaiston kanssa tilanherroja sekä kapitalisteja vastaan, johtoasema, joka sillä on taistelussa työn vapauttamiseksi pääoman ikeestä.

Niinpä siis: ensi sijassa tarvitaan kiireellisiä ja tehokkaita toimenpiteitä talonpoikaiston tuotantovoimien kohottamiseksi.

Sitä ei voida tehdä ilman merkittäviä muutoksia elintarvikepolitiikassa. Sellainen muutos on viljan luovutusvelvollisuuden korvaaminen elintarvikeverolla, mihin liittyy, ainakin paikallisessa taloudellisessa liikevaihdossa, kaupapavapaus veron maksun jälkeen.

Mitä itseasiassa merkitsee luovutusvelvollisuuden korvaaminen elintarvikeverolla?

Virheelliset käsitykset siitä ovat varsin yleisiä. Virheellisyys johtuu suurimmaksi osaksi siitä, ettei perehdytä siirtymisen oleelliseen sisältöön, ei ajatella, mistä ja mihin tämä siirtyminen johtaa. Kuvitellaan, että siirtyminen muka tapahtui kommunismista yleensä porvarillisuuteen yleensä. Tämän erehdyksen oikaisemiseksi joudutaan kiertämättömästi viittaamaan siihen, mitä sanottiin toukuussa 1918.

Elintarvikevero on eräs tapa siirtyä omalaatuisesta „sotakommunismista”, johon äärimmäinen puute, rappiokila ja sota meidät pakottivat, oikeaan sosialistiseen tuotteiden vaihtoon. Ja tämä viimeksi mainittu vuorostaan on eräs tapa siirtyä kommunismiin sosialismista, jonka

erikoisuudet johtuvat siitä, että pientalonpoikaisto on vallitsevana väestöosana.

Omalatuinen „sotakommunismi” oli sitä, että me tosiasiallisesti otimme talonpojalta kaikki ylijäämät ja toisinaan emme ainoastaan ylijäämiä, vaan vieläpä osan talonpojalle välttämättömistä elintarvikkeista, otimme ne armeijan kulujen peittämiseksi ja työläisten ylläpitämiseksi. Otimme etupäässä velaksi, paperirahalla. Muuten emme voineet voittaa tilanherroja ja kapitalisteja hävitetyssä pientalonpoikaisessa maassa. Ja se tosiasia, että me voitimme (siitä huolimatta, vaikka maailman mahtavimmat suurvallat tukivat riistäjiämme), ei osoita ainoastaan sitä, miten ihmeteltävään sankaruuteen työläiset ja talonpojat kykenevät taistelussa vapautensa puolesta. Tämä tosiasia osoittaa myös, millaista porvariston lakeijain osaa menshevikit, eserrät, Kautsky ja kumpp. käytännössä esittivät lukiessaan tuon „sotakommunismin” meidän *viaksemme*. Se on katsottava meidän ansioksemme.

Mutta yhtä tarpeellista on tietää, minkä arvoinen tämä ansio todellisuudessa on. „Sotakommunisiin” pakotti sota ja rappiotila. Se ei ollut eikä voinut olla proletariaatin taloudellisia tehtäviä vastaavaa politiikkaa. Se oli tilapäinen toimenpide. Pientalonpoikaisessa maassa diktatuuriaan toteuttavan proletariaatin oikeaa politiikkaa on viljan vaihtaminen talonpoikien tarvitsemiin teollisuustuotteisiin. Ainoastaan sellainen elintarvikepolitiikka vastaa proletariaatin tehtäviä, ainoastaan se voi lujittaa sosialismin perustuksia ja viedä sosialismin täydelliseen voittoon.

Elintarvikevero on siirtymistä siihen. Me olemme yhä vielä siinä määrin köyhtyneitä, siinä määrin sodan raskauttamia (sodan, joka päättyi eilen, mutta saattaa kapitalistien ahneuden ja kiukun takia syttyä huomenna uudestaan), ettemme voi antaa talonpojille teollisuustuotteita *kaiken* tarvitsemamme viljan vastikkeeksi. Tämän tietäen saatamme voimaan elintarvikeveron, s.o. otamme tarvittavan (armeijalle ja työväelle tarvittavan) vähimmäismäärän viljaa verona ja lopun vaihdamme teollisuuden tuotteilla.

Tällöin ei saa unohtaa myöskään seuraavaa. Puute ja talouden rappio ovat niin suuria, että emme pysty jälleenrakentamaan *heti* valtion suurisuuntaista sosialistista tehdastuotantoa. Siihen tarvitaan suuria vilja- ja poltto-



ainevarastoja suurteollisuuden keskuksissa, kuluneet koneet on korvattava uusilla j.n.e. Kokemus on saanut meidät vakuuttuneiksi siitä, että sitä ei voida tehdä yhdellä iskulla, ja tiedämme, että hävittävän imperialistisen sodan jälkeen rikkaimmat ja edistyneimmätkin maat voivat selviytyä sellaisesta tehtävästä vasta tietyn, melkoisen määrän vuosia käsittävän ajanjakson kuluessa. On siis tietyssä määrin autettava jälleenrakentamaan *pienteollisuutta*, joka ei tarvitse koneita, ei tarvitse valtiolle kuuluvia eikä suuria raaka-aine-, polttoaine- ja elintarvikevarastoja ja joka voi antaa heti tiettyä apua talonpoikaistaloudelle ja kohentaa sen tuotantovoimia.

Mitä siitä seuraa?

Siitä seuraa, että tietyn (vaikkapa vain paikallisen) kauppavapauden pohjalla tapahtuu pikkuporvariston ja kapitalismin uudestisyntymistä. Se on ilmeistä. Olisi naurettavaa sulkea siltä silmänsä.

Herää kysymys, onko se tarpeellista? Onko se puolustettavissa? Eikö se ole vaarallista?

Tuon tapaisia kysymyksiä tehdään paljon ja useimmissa tapauksissa ne paljastavat vain tuollaisten kysymysten tekijän (lievästi sanoen) naiiviuden.

Luokaapa silmäys siihen, kuinka määrittelin toukokuussa 1918 taloudessamme olevat eri yhteiskunnallisten talousmuotojen ainekset (perusosat). Kukaan ei pysty kiistämään sitä, että kaikkien noiden viiden talousmuodon kaikki viisi astetta (eli perusosaa), patriarkaalisesta, s.o. puolivillistä sosialistiseen talousmuotoon saakka ovat todella olemassa. On itsestään selvää, että pientalonpoikaisessa maassa on vallitsevana pientalonpoikainen, s.o. osittain patriarkaalinen, osittain pikkuporvarillinen „talousmuoto”. Pientalouden kehitys on pikkuporvarillista kehitystä, kapitalistista kehitystä, kun kerran vaihtoa esiintyy — se on kiistämätön tosiasia, poliittisen taloustieteen aakkostotuus, jonka pieneläjänkin jokapäiväinen kokemus ja havainnot vahvistavat.

Millaista politiikkaa sitten sosialistinen proletariaatti voi harjoittaa tällaisten taloudellisten olojen vallitessa? Olisiko sen annettava pientalonpojalle *kaikkia* tämän tarvitsemia tuotteita sosialistisen suurtehtaan tuotannosta viljaa ja raaka-aineita vastaan? Se olisi kaikkein toivottavinta, kaikkein „oikeinta” politiikkaa — sen olemme jo panneetkin alulle. Mutta emme voi antaa *kaikkia* tuotteita,

emme lähimainkaan, emmekä voi antaa niitä vielä pitkään aikaan — emme ainakaan ennen kuin olemme suorittaneet edes ensimmäisen osan koko maan sähköistämistöistä. Mikä neuvoksi? On joko yritettävä kieltää, ehkäistä tyyten kaikenlainen yksityisen, ei valtion harjoittaman vaihdon kehitys, t.s. kaupan, t.s. kapitalismin kehitys, joka on kiertämätöntä silloin, kun on miljoonia pientuottajia. Sellainen politiikka olisi typeryyttä ja sitä yrittävän puolueen itsemurhaa. Typeryyttä, sillä sellainen politiikka on taloudellisesti mahdotonta; itsemurhaa, sillä puolueet, jotka yrittävät harjoittaa sellaista politiikkaa, kärsivät ehdottomasti vararikon. On suoraan myönnettävä, että eräät kommunistit ovat tehneet syntiä „ajatuksin, sanoin ja teoin” langetessaan juuri *tuollaiseen* politiikkaan. Koettakaamme korjata sellaiset virheet. Meidän täytyy välttämättä korjata ne, muuten käy hyvin huonosti.

Tai sitten on luovuttava yrityksistä kieltää ja tyyten ehkäistä kapitalismin kehittyminen ja koetettava ohjata se *valtiokapitalismin* uomaan (viimeinen *mahdollinen* ja ainoa järkevä politiikka). Se on taloudellisesti mahdollista, sillä valtiokapitalismia on olemassa — muodossa tai toisessa, suuremmassa tai pienemmässä määrin — kaikkialla, missä on olemassa vapaan kaupan ja yleensä kapitalismin aineksia.

Onko neuvostovaltion, proletariaatin diktatuurin yhdistäminen, yhteenliittäminen, yhteensovittaminen valtiokapitalismin kanssa mahdollista?

Tietysti se on mahdollista. Sitähän juuri todistelin toukokuussa 1918. Luullakseni todistinkin sen toukokuussa 1918. Enemmänkin: silloin todistin myös, että valtiokapitalismi on askel eteenpäin pienomistukselliseen (niin pikkupatriarkaaliseen kuin pikkuporvarilliseenkin) valtoimeen voimaan verraten. Kosolti virheitä tehdään siinä, että rinnastetaan tai verrataan valtiokapitalismia ainoastaan sosialismiin, silloin kun nykyisessä poliittisessa ja taloudellisessa tilanteessa valtiokapitalismia on verrattava ehdottomasti myös pikkuporvarilliseen tuotantoon.

Koko kysymys — niin teoreettinen kuin käytännöllinenkin — on siinä, että löydetään oikeat keinot, miten nimenomaan tulee ohjata kiertämätön (tietyissä määrin ja tietyn ajaksi kiertämätön) kapitalismin kehitys valtiokapitalismin uomaan, millaiset ehdot sille tulee asettaa, miten

taata valtiokapitalismin muuttaminen lähitulevaisuudessa sosialismiksi.

Voidaksemme ryhtyä ratkaisemaan tätä kysymystä on ennen kaikkea tehtävä itsellemme mahdollisimman selväksi, mitä valtiokapitalismi tulee käytännössä olemaan ja mitä se voi olla neuvostojärjestelmämme sisällä, Neuvostovaltiomme puitteissa.

Yksinkertaisin tapaus tai esimerkki siitä, miten Neuvostovalta ohjaa kapitalismin kehitystä valtiokapitalismin uomaan, miten se „juurruttaa” valtiokapitalismia, ovat toimiluvat. Nyt kaikki meillä myöntävät, että toimiluvat ovat tarpeellisia, mutta eivät kaikki ajattele, mikä on toimilupien merkitys. Mitä ovat toimiluvat neuvostojärjestelmän oloissa yhteiskunnallisten talousmuotojen ja niiden keskinäissuhteen kannalta katsottuna? Ne ovat Neuvostovaltion, t.s. proletaarisen valtiovallan ja valtiokapitalismin välisiä sopimuksia, blokkeja, liittoja pienomistuksellista (patriarkaalista ja pikkuporvarillista) valtointa voimaa vastaan. Toimiluvanhaltija on kapitalisti. Hän hoitaa liikeasioita kapitalistisesti, saadaksean voittoa, hän suostuu sopimukseen proletaarisen vallan kanssa saadaksean ylimääräistä, tavallista korkeampaa liikevoittoa tai saadaksean sellaisia raaka-aineita, joita hänen on muuten mahdoton tai hyvin vaikea hankkia. Neuvostovalta saa hyötyä tuotantovoimien kehityksen muodossa, tuotteiden määrän lisääntymisenä heti tai hyvin lyhyessä ajassa. Meillä on, sanokaamme, sata tietynlaista tuotantoaluetta, kaivosta, metsälohkoa. Me emme voi panna tuotantoa käyntiin kaikissa paikoissa — ei riitä koneita, elintarvikkeita eikä kuljetusvälineitä. Samoista syistä tuotanto sujuu meillä muillakin aloilla huonosti. Suurtuotantolaitosten huono ja puutteellinen käyttö aiheuttaa pienomistuksellisten valtointen voimien kasvua niiden kaikissa ilmenemismuodoissa: lähiseudun (ja sitten koko) talonpoikaistalous heikentyy, sen tuotantovoimat rappeutuvat, sen luottamus Neuvostovaltaan heikkenee, varastelu ja laaja pikkukeinottelu (joka on kaikkein vaarallisinta) lisääntyvät j.n.e. „Juurruttamalla” valtiokapitalismia toimilupayritysten muodossa Neuvostovalta lujittaa suurtuotantoa pientuotantoa vastaan, kehittyneintä tuotantoa takapajuista vastaan, koneellista tuotantoa käsityötuotantoa vastaan, lisää hallussaan olevaa suurteollisuuden tuotteiden määrää (Neuvostovalle

tuleva määräosa tuotteista), lujittaa valtiojohtoisesti järjestettyjä taloudellisia suhteita pikkuporvarillis-anarkististen suhteiden vastapainoksi. Kohtuuden rajoissa ja varovasti noudatettava toimilupapolitiikka auttaa epäilemättä meitä parantamaan nopeasti (tietyissä, ei kovin suuressa määrin) tuotannon tilaa, työläisten ja talonpoikien asemaa — luonnollisesti tiettyjen uhrausten hinnalla, sillä ehdolla, että kapitalisteille annetaan monia kymmeniä miljoonia puutia mitä arvokkaimpia tuotteita. Sen seikan määrittely, missä määrin ja minkälaisien ehtojen vallitessa toimitukset ovat meille edullisia ja vaarattomia, riippuu voimasuhteista ja se ratkaistaan taistelussa, sillä toimilupa on niin ikään taistelua, luokkataistelun jatkumista toisessa muodossa eikä missään tapauksessa luokkataistelun vaihtamista luokkarauhaan. Taistelukeinot osoittaa käytäntö.

Toimilupien muodossa esiintyvä valtiokapitalismi on muihin neuvostojärjestelmän puitteissa esiintyviin valtiokapitalismin muotoihin verrattuna melkeinpä kaikkein yksinkertaisin, selvin, täsmällisin ja selväpiirteisin. Meillä on tässä suorastaan virallinen, kirjallinen sopimus siviilisoituneimman, etumaisen länsieurooppalaisen kapitalismin kanssa. Me tiedämme täsmälleen osaksemme tulevan hyödyn ja tappion, omat oikeutemme ja velvollisuutemme, tiedämme täsmälleen sen ajan, joksi annamme toimiluvan, tiedämme ehdot, joilla toimilupa voidaan lunastaa ennen määräaikaa, jos sopimus edellyttää lunastusoikeutta ennen sopimusajan päättymistä. Me maksamme maailmankapitalismille tiettyä „pakkoveroa”, „lunastamme itsemme vapaaksi” siitä siinä ja siinä suhteessa ja saamme heti aikaan tiettyä Neuvostovallan lujittumista, kohennusta taloudenpitomme olosuhteisiin. Tehtävän koko vaikeus toimilupien suhteen on se, että toimilupasopimusta tehtäessä kaikki pitää harkita ja punnita tarkoin ja että sitten kyettäisiin valvomaan sen täyttämistä. Siinä on epäilemättä vaikeuksia eikä virheitä ensi aikoina todennäköisesti voida välttää, mutta nuo vaikeudet ovat kuitenkin pienimpiä muihin yhteiskunnallisen vallankumouksen tehtäviin verraten ja varsinkin muihin valtiokapitalismin kehittämis-, sallimis- ja juurruttamismuotoihin verraten.

Kaikkien puolue- ja neuvostotyöntekijäin tärkein tehtävä elintarvikeveron voimaansaattamisen yhteydessä on osata

soveltaa „toimilupa”-politiikan (s.o. „toimilupatyypin” valtiokapitalismin tapaisia) periaatteita, ajatuksia ja perusteita muihin kapitalismin, vapaan kaupan, paikallisen tavaravaihdon y.m. muotoihin.

Ottakaamme osuustoiminta. Dekreetti elintarvikeverosta ei suotta pakottanut heti tarkistamaan osuustoiminta-asetusta ja laajentamaan tietyssä määrin osuustoiminnan „vapautta” ja oikeuksia. Osuustoiminta on samoin valtiokapitalismin muoto, mutta ei niin yksinkertainen, vähemmän selväpiirteinen, sekavampi, ja senvuoksi se asettaa valtamme eteen käytännössä suurempia vaikeuksia. Pienten tavarantuottajain osuustoiminta (tässä on kysymys siitä eikä työväen osuustoiminnasta, sillä se on vallitseva, tyypillinen muoto pientalonpoikaisessa maassa) synnyttää kiertämättä pikkuporvarillisia, kapitalistisia suhteita, edistää niiden kehittymistä, asettaa etualalle pikkukapitalistit ja antaa niille suurimman hyödyn. Toisin ei voi ollakaan, kun kerran pienyritykset ovat vallitsevina, kun vaihto on mahdollista ja myös välttämätöntä. Osuustoiminnan vapaus ja oikeudet Venäjän nykyisissä oloissa merkitsevät vapautta ja oikeuksia kapitalismille. Olisi typeryyttä tai rikos sulkea silmänsä näkemästä tätä ilmeistä totuutta.

Mutta erotukseksi yksityistaloudellisesta kapitalismista „osuustoiminnallinen” kapitalismi on Neuvostovallan oloissa valtiokapitalismin muunnos ja sellaisena se on meille nyt edullinen ja hyödyllinen, luonnollisesti tietyssä määrin. Koska elintarvikevero merkitsee muiden (kuin verona otettujen) ylijäämien myyntivapautta, meidän pitää pyrkiä ohjaamaan *tämä* kapitalismin kehitys — sillä myyntivapaus, kauppavapaus on kapitalismin kehittymistä — osuustoiminnallisen kapitalismin uomaan. Osuustoiminnallinen kapitalismi muistuttaa valtiokapitalismia siinä suhteessa, että se helpottaa luettelointia, valvontaa, tarkkailua, sopimussuhteita valtion (tässä tapauksessa Neuvostovaltion) ja kapitalistin välillä. Osuustoiminta kauppamuotona on edullisempi ja hyödyllisempi kuin yksityiskauppa ei ainoastaan edellä mainituista syistä, vaan senkin vuoksi, että se helpottaa monien miljoonien ihmisten ja sitten koko väestön, järjestään kaikkien, yhteenliittämistä ja järjestämistä, ja tämä seikka vuorostaan on jättiläismäinen plussa valtiokapitalismista edelleen sosialismiin tapahtuvan siirtymisen kannalta.

Verratkaamme toisiinsa toimitiluvia ja osuustoimintaa valtiokapitalismin muotoina. Toimitilupa pohjautuu koneelliseen suurtuotantoon, osuustoiminta sen sijaan pientuotantoon, käsityöhön, osaksi jopa patriarkaaliseen tuotantoon. Toimitilupa koskee kussakin erillisessä toimitilupasopimuksessa yhtä kapitalistia tai yhtä liikeyritystä, syndikaattia, kartellia, trustia. Osuustoiminnan piiri käsittää monia tuhansia, jopa miljoonia pienyrittäjiä. Toimitilupa sallii ja jopa edellyttää täsmällistä sopimusta ja täsmällistä määräaika. Osuustoiminta ei salli täysin täsmällistä sopimusta eikä täysin täsmällistä määräaika. Osuustoimintaa koskevien lakien kumoaminen on paljon helpompaa kuin toimitilupasopimuksen purkaminen, mutta sopimuksen purkaminen merkitsee sitä, että katkaistaan kerralla, muutta mutkitta ja viipymättä tosiasialliset taloudelliset liittosuhteet eli taloudellisen „yhdyselämän” suhteet kapitalistiin, kun sitä vastoin mikään osuustoimintalain kumoaminen, ylipäänsä mitkään lait eivät voi tehdä kerralla loppua Neuvostovallan tosiasiallisesta „yhdyselämästä” pikkukapitalistien kanssa eivätkä yleensäkään katkaista tosiasiallisesti vallitsevia taloudellisia suhteita. Toimitiluvanhaltijaa on helppo „pitää silmällä”, osuustoimintamiehiä hyvin vaikea. Siirtyminen toimitiluvista sosialismiin on siirtymistä yhdestä suurtuotannon muodosta toiseen suurtuotannon muotoon. Siirtyminen pienyrittäjien osuustoiminnasta sosialismiin on siirtymistä pientuotannosta suurtuotantoon, t.s. mutkallisempaa siirtymistä, mutta samalla myös sellaista, mikä menestyessään kykenee saamaan mukaansa entistä laajempia väestöjoukkoja, kykenee repimään irti syvimpiä ja elinvoimaisimpia vanhojen, esisocialististen, jopa esikapitalististenkin suhteiden juuria, jotka vastustavat sitkeimmin kaikkea „uutta”. Toimitilupolitiikka antaa menestyessään meille pienen määrän mallikelpoisia (meidän laitoksiimme verraten), nykyaikaisen kehittyneen kapitalismin tasolla olevia suuria tuotantolaitoksia; muutaman vuosikymmenen kuluttua nuo laitokset siirtyvät kokonaisuudessaan meille. Osuustoimintapolitiikka saa menestyessään aikaan pientalouden nousua ja helpottaa sen siirtymistä epämääräisen ajan kulussa suurtuotantoon vapaaehtoisen yhteenliittymisen pohjalla.

Ottakaamme kolmas valtiokapitalismin muoto. Valtio ottaa kapitalistin mukaan kauppiaan tehtäviin, maksaa

hänelle tietyn prosentoin välityspalkkiona valtion tuotteiden myynnistä ja pientuottajain tuotteiden ostosta. Neljäs muoto: valtio antaa kapitalistiyrittäjälle vuokralle valtiolle kuuluvan laitoksen, tuotantoalueen tahi metsä- tai maalohkon j.n.e., tällöin vuokrasopimus muistuttaa lähinnä toimilupasopimusta. Näistä kahdesta viimeksi mainitusta valtiokapitalismin muodosta meillä ei puhuta lainkaan, niitä ei muisteta eikä huomata lainkaan. Mutta se ei johdu siitä, että olisimme vahvoja ja viisaita, vaan siitä, että olemme heikkoja ja tyhmiä. Me pelkäämme katsoa „halpaa totuutta” suoraan silmiin ja antaudumme liian usein „mieltä ylentävän harhan”<sup>84</sup> valtaan. Erehdymme alituisesti ajattelemaan, että „me” siirrymme kapitalismista sosialismiin, mutta unohtamme luoda itsellemme selvän ja täsmällisen käsityksen, keitä nämä „me” oikein ovat. Meidän on pidettävä silmiemme edessä sitä luetteloa kaikista — ehdottomasti ja poikkeuksetta kaikista — talousjärjestelmässämme esiintyvistä perusosista, kaikista erilaisista yhteiskunnallisista talousmuodoista, minkä esitin kirjoituksessani toukokuun 5 päivältä 1918, ettei tuo selvä käsitys unohtuisi. „Me”, proletariaatin etujoukko, siirrymme välittömästi sosialismiin, mutta etujoukko on vain pieni osa koko proletariaatista, joka vuorostaan on vain pieni osa koko väestöstä. Ja jotta „me” voisimme menestyksellisesti suorittaa välittömän siirtymisemme sosialismiin, sitä varten pitää ymmärtää, mitä *välittäviä* teitä, menetelmiä, keinoja ja avustusmuotoja tarvitaan siirryttäessä *esikapitalistisista* suhteista sosialismiin. Siinä on koko asian ydin.

Katsokaa Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan karttaa. Vologdasta pohjoiseen, Donin Rostovista ja Saratovista kaakkoon, Orenburgista ja Omskista etelään, Tomskista pohjoiseen levittäytyy suunnattoman laajoja alueita, joille mahtuisi kymmeniä suuria sivistysvaltioita. Ja kaikilla noilla alueilla vallitsee patriarkaalisuus, puoliraakalaisuus ja aivan täydellinen raakalaisuus. Entä Venäjän kaikilla muilla talonpoikaisilla syrjäseuduilla? Kaikkialla, missä kymmenet virstat kylätietä — tai oikeammin kymmenien virstojen tiettömät taipaleet — erottavat kyliä rautateistä, toisin sanoen, aineellisesta yhdyssiteestä sivistykseen, kapitalismiin, suurteollisuuteen, suurkaupunkeihin. Eikö noilla seuduilla

vallitsekin kaikkialla samoin patriarkaalisuus, oblomovilaisuus<sup>85</sup> ja puoliraakalaisuus?

Onko ajateltavissa välitön siirtyminen tästä Venäjällä vallitsevasta olotilasta sosialismiin? On, tietysti määrin se on ajateltavissa, mutta vain yhdellä ehdolla, jonka tiedämme nyt tarkalleen erään hyvin laajan ja loppuun suoritettun tieteellisen työn ansiosta. Tämä ehto on sähköistäminen. Jos rakennamme kymmeniä piirivoimalaitoksia (me tiedämme nyt, mihin ja miten niitä voidaan ja pitää rakentaa), jos johdamme niistä sähkövoimaa joka kylään, jos hankimme riittävästi sähkömoottoreita ja muita koneita, niin silloin siirtymäasteet, välittävät renkaat patriarkaalisuudesta sosialismiin siirryttäessä käyvät tarpeettomiksi tai melkein tarpeettomiksi. Mutta me tiedämme hyvin, että tämä „yksi” ehto vaatii vähintään kymmenen vuotta pelkästään ensivuoisten töiden suoritukseen, ja tämän määräraajan lyhentäminen vuorostaan on ajateltavissa vain siinä tapauksessa, että proletaarinen vallankumous voittaa sellaisissa maissa kuin Englanti, Saksa ja Amerikka.

Lähivuosina taas pitää osata ajatella niitä välittäviä renkaita, jotka voivat helpottaa siirtymistä patriarkaalisuudesta ja pientuotannosta sosialismiin. „Me” erehdymme useasti yhä vieläkin järjelemään: „kapitalismi on paha, sosialismi on hyvää”. Mutta se on väärää järkeilyä, sillä siinä unohdetaan olevien yhteiskunnallisten talousmuotojen yleinen kokonaisuus ja otetaan irrallisena vain kaksi niistä.

Kapitalismi on paha sosialismiin verrattuna. Kapitalismi on hyvää keskiaikaisuuteen verrattuna, pientuotantoon verrattuna, pientuottajain hajanaisuudesta johtuvaan byrokraatiiaan verrattuna. Sikäli kuin emme vielä jaksata toteuttaa välitöntä siirtymistä pientuotannosta sosialismiin, sikäli kapitalismi on tietysti määrin kiertämätöntä pientuotannon ja vaihdon vaistonvaraisena tuloksena ja sikäli meidän on käytettävä kapitalismia (erittäinkin ohjaamalla sitä valtiokapitalismin uomaan) välittävänä renkaana pientuotannon ja sosialismin välillä, tuotantovoimien kohottamisen välikappaleena, tienä, menetelmänä ja keinona.

Ottakaa kysymys byrokraatiasta ja tarkastelkaa sitä taloudelliselta kannalta. Toukokuun 5 p:nä 1918 byrokraatiata ei ollut näköpiirissämme. Puoli vuotta Lokakuun vallankumouksen jälkeen, sen jälkeen, kun olimme hajottaneet



vanhan byrokraattisen koneiston ylhäältä alas asti, emme vielä tunteneet tuota pahaa.

Kului vielä vuosi. VKP:n VIII edustajakokouksessa, maaliskuun 18—23 p:nä 1919, hyväksyttiin uusi puolueohjelma, ja tässä ohjelmassa me sanoimme suoraan, puhuimme „byrokratian osittaisesta elpymisestä neuvostojärjestelmän sisällä”, pelkäämättä tunnustaa pahaa, vaan haluten vetää sen esiin, haluten paljastaa sen ja panna häpeäpaaluun, herättää ajatuksia ja tahtoa, tarmoa ja toimintaa pahan torjumiseksi.

Kului vielä kaksi vuotta. Keväällä 1921, Neuvostojen VIII edustajakokouksen jälkeen, joka käsitteli (joulukuussa 1920) kysymystä byrokratiasta, ja VKP:n X edustajakokouksen jälkeen (maaliskuussa 1921), joka teki yhteenvedon byrokratian erittelyyn mitä läheisimmin liittyneistä väittelyistä, me näemme *tuon* pahan yhä selvemmin, yhä havainnollisemmin, yhä uhkaavampana edessämme. Mitkä ovat byrokratian taloudelliset juuret? Nämä juuret ovat pääasiallisesti kahdenlaisia: toisaalta kehittynyt porvaristo tarvitsee byrokraattista koneistoa, ensi sijassa sotilaallista, sitten oikeuskoneistoa j.n.e. nimenomaan työläisten (osaksi myöskin talonpoikien) vallankumouksellista liikettä vastaan. Sitä meillä ei ole. Meillä oikeusistuimet ovat luokka-oikeuksia, porvaristoa vastaan tähdätyjä. Armeija on meillä luokka-armeija, porvaristoa vastaan. Byrokratiaa ei ole armeijassa, vaan sitä huoltavissa virastoissa. Meillä byrokratian taloudelliset juuret ovat toisenlaiset: pientuotajain pirstoutuneisuus, hajanaisuus, köyhyys ja sivistymättömyys, teiden puute, lukutaidottomuus, *vaihdon* puute maatalouden ja teollisuuden välillä, yhteyksien ja vuorovaikutuksen puute niiden välillä. Kaikki se on hyvin suuressa määrin kansalaissodan seurausta. Kun meidät saarrettiin, piiritettiin joka puolelta, eristettiin koko maailmasta ja sitten etelän vilja-alueista, Siperiasta, hiilestä, me emme voineet jälleenrakentaa teollisuutta. Emme saaneet kaihtaa „sotakommunismia”, emme saaneet pelästyä epätoivoisintakaan äärimmäisyyttä: meidän täytyi kestää ja tulla toimeen puolinalässä, vieläpä pahemmassakin kuin puolinalässä, mutta säilyttää hinnalla millä hyvänsä, tavattomasta rappiutilasta ja tavaravaihdon puuttumisesta huolimatta säilyttää työläisten ja talonpoikien valta. Emmekä pelästyneet sitä, mikä pelästytti eserrät ja menshevikit (jotka

seurasivat tosiasiallisesti porvaristoa suureksi osaksi pelosta ja arkuudesta). Mutta se, mikä oli voiton ehtona saarretussa maassa, piiritetyssä linnoituksessa, paljasti kielteisen puolensa juuri kun ehdittiin kevääseen 1921, jolloin viimeiset valkokaartilaisjoukot oli karkotettu lopullisesti Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavalan alueelta. Kaikkalainen vaihto piiritetyssä linnoituksessa voitiin ja piti „salvata”; joukkojen erikoisen sankaruuden ansiosta sitä voitiin kestää kolme vuotta. Sen jälkeen pientuottajat ovat köyhtyneet yhä pahemmin, suurtuotannon jälleenrakentaminen on yhä pitkittynyt ja lykkääntynyt. Byrokratia on tullut täydelleen esille „piirityksen” perintönä, pientuottajan hajanaisuuden ja ahdingon yläpuolelle kohoavana päällysrakennelmana.

On osattava pelkäämättä tunnustaa paha, jotta voitaisiin käydä päättäväisemmin taistelua sitä vastaan, alkaa vielä ja vielä kerran alusta — meidän on vielä monta kertaa kaikilla rakennustyömme aloilla alettava uudelleen alusta, korjaten keskenjäänyttä ja valiten eri teitä käydäksemme tehtävään käsiksi. On selvinnyt, että suurteollisuuden kuntoonpalauttaminen lykkääntyy, on selvinnyt teollisuuden ja maatalouden välisen vaihdon „salpautumisen” sietämättömyys — on siis suunnattava ponnistukset siihen, mikä on helpommin saavutettavissa: pienteollisuuden elvyttämiseen. On autettava asiaa tältä puolelta, pönkitettävä sodan ja saarron puoleksi raunioittaman rakennuksen tätä seinää. On kehitettävä vaihtoa kaikin tavoin ja hinnalla millä hyvänsä, pelkäämättä kapitalismia, koska se on meillä asetettu kyllin ahtaisiin, kyllin „kohtuullisiin” puitteisiin (tilanherrojen ja porvariston pakkoluovutuksella talouselämässä, työläisten ja talonpoikien vallalla politiikassa). Tämä on elintarvikeveron perusajatus, tällainen on sen taloudellinen merkitys.

Kaikkien työntekijäin, sekä puolue- että neuvostotyöntekijäin, on suunnattava kaikki ponnistuksensa, koko huomionsa siihen, että saataisiin luoduksi ja herätetyksi laajaa paikallista aloitteellisuutta — kuvernementtien ja vielä enemmän ujestien, volostien ja kylien aloitteellisuutta taloudellisessa rakennustyössä, nimenomaan silmälläpitäen talonpoikaistalouden pikaista kohottamista vaikkapa „vähäisilläkin” keinoilla, vähäisessä mitassa, sen auttamista kehittämällä paikallista pienteollisuutta. Valtakunnallinen

yhtenäinen taloussuunnitelma vaatii, että juuri tämä otettaisiin huomion ja huolenpidon keskiöksi, „iskutöiden” keskiöksi. Tässä, kaikkein lähimpänä laajinta ja pohjimmaista „perustusta”, aikaansaatu tietty parannus antaa lyhimmissä ajassa mahdollisuuden ryhtyä panemaan tarmokkaammin ja menestyksellisemmin kuntoon suurteollisuutta.

Elintarvikkeiden hankkija on tähän asti tuntenut yhden ainoan perusohjeen: kokoa luovutusvelvollisuuden edellyttämä määrä sataprosenttisesti. Nyt toimintaohje on toinen: kokoa vero sataprosenttisesti mahdollisimman lyhyessä ajassa ja sitten kokoa vielä 100% vaihtamalla suur- ja pienteollisuuden tuotteilla. Se, joka kokoa 75% veroa ja 75% (toisesta sadasta) vaihtamalla suur- ja pienteollisuuden tuotteilla, tekee valtiolle hyödyllisemmän työn kuin se, joka kokoa 100% veroa ja 55% (toisesta sadasta) vaihtamalla. Elintarvikkeiden hankkijain tehtävä käy mutkikkaammaksi. Toisaalta se on veronkantajan tehtävä. Kokoa verot mahdollisimman nopeasti ja mahdollisimman järjestyksellisesti. Toisaalta se on yleistaloudellinen tehtävä. Koeta suunnata osuustoimintaa siten, auttaa pienteollisuutta siten, kehittää paikallista aloitteellisuutta ja omatoimisuutta siten, että vaihto maatalouden ja teollisuuden välillä kasvaisi ja vakiintuisi. Tässä asiassa me olemme vielä kovin taitamattomia, byrokratia on todistuksena siitä. Meidän on rohjettava tunnustaa, että tässä asiassa vielä *voidaan ja täytyy paljon oppia kapitalistilta*. Vertaillaamme käytännön kokemuksen tuloksia kuvernementeittain, ujes-teittain, volosteittain, kylittäin: jossakin paikassa yksityiset kapitalistit ja pikkukapitalistit ovat saaneet aikaan sitä ja sitä. He ovat saaneet voittoa likipitäen niin ja niin paljon. Se on veroa, maksua, jonka olemme maksaneet „oppirahoina”. Opista kannattaa maksaa, kunhan vain opitaan kunnollisesti. Naapuripaikkakunnalla taas on osuustoiminnalla saatu aikaan sitä ja sitä. Osuuskuntien voitto on niin ja niin suuri. Kolmannella paikkakunnalla sen sijaan on puhtaasti valtiollisin, puhtaasti kommunistisin menetelmin saatu aikaan sitä ja sitä (tämä kolmas tapaus on nykyään harvinainen poikkeus).

Tehtävä on määriteltävä siten, että jokainen alueen talouskeskus, jokainen kuvernementin toimeenpanevan komitean yhteydessä toimiva taloudellinen neuvottelukunta

ryhtyy viipymättä, ensi työkseen kokeilemaan erilaisia keinoja ja „vaihto“-järjestelmiä niiden ylijäämien vaihtamiseksi, joita talonpojille jää elintarvikeveron maksamisen jälkeen. Muutaman kuukauden kuluttua pitää jo olla käytännöllisiä tuloksia, jotta niitä voitaisiin vertailla ja tutkia. Paikallinen tai muualta tuotu suola; keskuksesta tuotu paloöljy; puunjalostusta harjoitettava kotiteollisuus; paikallisia raaka-aineita käyttävä käsityö, joka tuottaa eräitä, vaikkapa ei kovin tärkeitäkään, mutta talonpojalle tarpeellisia ja hyödyllisiä tuotteita; „vihreä hiili” (paikallisen vähämerkityksisen vesivoiman käyttäminen sähköistykseen) ja niin edelleen ja niin pois päin — kaikki on pantava liikkeelle teollisuuden ja maatalouden välisen vaihdon elvyttämiseksi, maksoi mitä maksoi. Se, joka saavuttaa tällä alalla parhaita tuloksia vaikkapa yksityiskapitalismin tietäkin, vaikkapa ilman osuustoimintaakin, muuttamatta suorastaan tuota kapitalismia valtiokapitalismiksi, hän tuottaa enemmän hyötyä koko Venäjän sosialistiselle rakennustyölle kuin se, joka „mietiskelee” kommunismin puhtautta, kirjoittelee valtiokapitalismille ja osuustoiminnalle tarkoitettuja reglementtejä, sääntöjä ja ohjeita, mutta ei edistä käytännössä vaihtoa.

Tämä saattaa tuntua paradoksilta: yksityiskapitalismiko sosialismin edesauttajana?

Mutta se ei ole lainkaan paradoksi, vaan taloudellisesti aivan kiistämätön tosiasia. Kun kerran meillä on pientalonpoikainen maa, jossa kulkulaitos on pahoin rappiolla, maa, joka on irtautumassa sodasta ja saarrosta, ja tätä maata johtaa poliittisesti proletariaatti, jonka käsissä on kulkulaitos ja suurteollisuus, niin näistä edellytyksistä juontuu välttämättömästi ensinnäkin paikallisen tavaranvaihdon ensiarvoinen merkitys nykyhetkellä ja toiseksi mahdollisuus edistää sosialismia yksityiskapitalismin avulla (valtiokapitalismista puhumattakaan).

Vähemmän väittelyä sanoista. Me rikomme yhä vieläkin tavattomasti siinä suhteessa. Enemmän monipuolista käytännön kokemusta ja enemmän siihen perehtymistä. On olosuhteita, joissa paikallisen työn mallikelpoisella järjestelyllä, jopa aivan pienessäkin mitassa, on suurempi valtiollinen merkitys kuin monilla keskuksessa suoritettavan valtiollisen työn aloilla. Ja nimenomaan sellaiset ovat olosuhteet meillä juuri nykyisenä ajankohtana talonpoikaista-

louden suhteen yleensä ja maataloustuotannon ylijäämien teollisuustuotteisiin vaihdon suhteen erikoisesti. Mallikel-poisella asiain järjestelyllä mainitussa suhteessa vaikkapa yhdessäkin volostissa on suurempi valtakunnallinen mer-kitys kuin tämän tai tuon kansankomissariaatin keskus-koneiston „mallikelpoisella” parantamisella. Sillä keskus-koneisto on meillä kolmen ja puolen vuoden kuluessa jo siinä määrin muovautunut, että siihen on ehtinyt ilmaantua tiettyä vahingollista kankeutta; me emme voi parantaa sitä merkittävällä tavalla ja nopeasti, emme tiedä, miten se olisi tehtävä. Radikaalisemman parannuksen aikaansaamiseksi, uusien vereksien voimien valamiseksi, menestyksellisen taistelun käymiseksi byrokratiaa vastaan, vahingollisen kankeuden voittamiseksi tuon keskuskoneiston pitää saada apua maaseutupaikkakunnilta, alhaalta käsin, vähäisen „kokonaisuuden”, mutta nimenomaan „kokonaisuuden”, ei siis yhden talouden, ei yhden talousalan eikä yhden laitoksen, vaan *kaikkien* taloudellisten suhteiden *summan*, talou-dellisen vaihdon *koko summan* mallikelpoisesta järjeste-lystä vaikkapa pienelläkin alueella.

Ne meistä, jotka ovat tuomitut jäämään työhön keskuksen, jatkavat koneiston parantamista ja sen puhdistamista byrokratiasta vaikkapa vaatimattomassa, välittömästi saavutettavassa mitassa. Mutta varsinainen apu tässä suhteessa tulee ja saadaan maaseutupaikkakunnilta. Mikäli voin päätellä, siellä asiat ovat meillä yleensä paremmin kuin keskuksessa, ja se on ymmärrettävääkin, sillä byrokra-tian paha keskittyy luonnollisesti keskuksen; siinä suhteessa Moskova ei voi olla muuta kuin huonoin kaupunki ja yleensä huonoin „paikkakunta” koko tasavallassa. Maa-seutupaikkakunnilla on poikkeamia keskitasosta kumpaankin suuntaan; poikkeamat huonompaan päin ovat harvinaisempia kuin poikkeamat parempaan päin. Poikkeamat huonompaan päin ovat kommunistien joukkoon hivuttautuneiden vanhojen virkailijoiden, tilanherrojen, porvarien ja muiden lurjusten väärinkäytöksiä, lurjusten, jotka harjoittavat toisinaan inhottavaa mielivaltaa talonpoikaistoa kohtaan, pitävät sitä pilkkanaan. Sellaisissa tapauksissa tarvitaan terroristista puhdistusta: on langetettava tuomio oitis tapahtumapaikalla ja ammuttava muilta mutkitta. Lyökööt Martovit, Tshernovit ja heidän tapaisensa puolueettomat porporvarit rintoihinsa ja huutakoot: „jumalan kiitos,

etten minä ole „heidän” kaltaisensa, etten ole hyväksynyt enkä hyväksy terroria.” Nuo hölmöt „eivät hyväksy terroria”, sillä he ovat valinneet itselleen valkokaartilaisten lakeijamaisten apurien tehtävän työläisten ja talonpoikien puijauksessa. Eserrät ja menshevikit „eivät hyväksy terroria”, sillä he suorittavat tehtävänsä, *saattavat* joukkoja „sosialismin” lipun alla *valkokaartilaisterrorin alaisuuteen*. Sen ovat todistaneet kerenskiläiskomento ja Kornilovin kapinaliike Venäjällä, koltshakiläiskomento Siperiassa, menshevismi Gruusiassa; sen ovat todistaneet toisen Internationalen ja „puolenkolmatta”<sup>86</sup> Internationalen sankarit Suomessa, Unkarissa, Itävallassa, Saksassa, Italiassa, Englannissa y.m. Kiitelmät valkokaartilaisterrorin lakeija-apurit itseään siitä, että kieltävät kaikkinaisen terrorin. Me taas sanomme raskaan, mutta kiistämättömän totuuden: ennen kuulumattoman kriisin kouriin joutuneissa maissa, joissa vanhat siteet ovat höltyneet ja luokkataistelu vuosien 1914—1918 imperialistisen sodan jälkeen kärjistynyt — ja sellaisia ovat maailman kaikki maat —, ei voida selvittää ilman terroria teeskentelijäin ja korupuhujien vasta-vahteista huolimatta. Joko porvarillinen valkokaartilaisterrori amerikkalaiseen, englantilaiseen (Irlanti), italialaiseen (fasistit), saksalaiseen, unkarilaiseen tai johonkin muuhun malliin, tahi punainen, proletaarinen terrori. Keskitietä ei ole, mitään „kolmatta” ei ole eikä voi olla.

Poikkeamat parempaan päin: menestyksellinen taistelu byrokraatiaa vastaan, mitä huomaavaisin suhtautuminen työläisten ja talonpoikien tarpeisiin, mitä tunnollisin talouden kohottaminen, työn tuottavuuden kohottaminen, paikallisen vaihdon kehittäminen maatalouden ja teollisuuden välillä. Vaikka näitä poikkeamia parempaan päin on enemmän kuin poikkeamia huonompaan päin, ne ovat kuitenkin harvinaisia. Mutta niitä on. Kansalaissodan ja koettelemusten karkaisemia uusia, nuoria, vereksiä kommunistisia voimia kasvaa kaikkialla maaseutupaikkakunnilla. Me teemme vielä aivan liian vähän työtä nostaaksemme näitä voimia järjestelmällisesti ja johdonmukaisesti alhaalta ylös. Sitä voidaan ja pitää tehdä laajemmin ja tarmokkaammin. Eräitä työntekijöitä voidaan ja pitää vapauttaa työstä keskuksessa ja siirtää maaseutupaikkakunnille: *ujestien* ja *volostien* johtoon, järjestämällä siellä *mallikelpoisesti* koko taloudellisen toiminnan he tuottavat

erittäin suurta hyötyä ja suorittavat monien keskuselintenkin tehtäviä tärkeämpää *yleisvaltakunnallista* työtä. Sillä mallikelpoinen asiainhoito muodostuu työntekijäin taimitarhaksi ja jäljittelemisen arvoiseksi esimerkiksi, jota on sitten verrattain helppo seurata, ja me voimme keskuksesta käsin myötävaikuttaa siihen, että mallikelpoisen esimerkin „seuraaminen” muodostuisi yleiseksi ja tulisi pakolliseksi.

Maatalouden ja teollisuuden välisen „vaihdon” kehittäminen elintarvikeveron suoritusten jälkeen jäävien ylijäämien ja pienteollisuuden, etupäässä kotiteollisuuden varassa vaatii jo luonteensa vuoksi itsenäistä, asiantuntemukseen perustuvaa järkevää *paikallista oma-aloitteisuutta*, ja senvuoksi ujestien ja volostien toiminnan mallikelpoinen järjestäminen on nykyään aivan poikkeuksellisen tärkeää yleisvaltakunnalliselta kannalta. Sotalaitoksessa emme pelänneet esimerkiksi viimeisen Puolan sodan aikana poiketa byrokraattisesta hierarkiasta, emme pelänneet „alentaa virka-arvossa” ja siirtää alempiin tehtäviin Tasavallan vallankumouksellisen sotaneuvoston jäseniä (samalla säilyttäen heidän nimissään tämän korkea-arvoisen keskusviran). Miksipä emme voisi nyt siirtää muutamia Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean tai kollegioiden jäseniä tai muita korkeassa asemassa olevia tovereita työhön jopa ujesteihin, jopa volosteihinkin? Emmehän toki ole niin „bykrokratisoituneet”, että „häpeilimme” sitä. Ja meillä löytyy kymmeniä keskuksen työntekijöitä, jotka suostuvat mielellään siihen. Koko tasavallan taloudellinen rakennustyö voittaa siitä tavattomasti, ja mallikelpoiset volostit tai mallikelpoiset ujestit tulevat esittämään ei ainoastaan suurta, vaan suorastaan ratkaisevaa, historiallista osaa.

Muuten, vähäisenä mutta kuitenkin merkityksellisenä seikkana on mainittava välttämätön muutos keinottelun vastustamista koskevan kysymyksen periaatteellisessa asettelussa. Meidän pitää tukea „oikeaa” kaupankäyntiä, joka ei pakoile valtion valvontaa, meille on edullista kehittää sitä. Mutta keinottelua *ei voida* erottaa „oikeasta” kaupankäynnistä, jos keinottelu käsitetään taloustieteellisessä mielessä. Kauppavapaus on kapitalismia, kapitalismi on keinottelua — naurettavaa on sulkea silmänsä näkemästä tätä.

Mikä neuvoksi? Onko julistettava keinottelu rankaisemattomaksi?

Ei. Kaikki keinottelua koskevat lait on tarkistettava ja uudistettava, kaikenlainen *varastelu* ja kaikinainen suora ja epäsuora, avoin tai peitelty *valtionvalvonnan, tarkkailun ja luetteloinnin pakoilu* on julistettava rangaistavaksi (ja rangaistava tosiasiallisesti moninverroin ankarammin kuin ennen). Asettamalla kysymyksen juuri näin (Kansankomissaarien Neuvostossa on työ jo alulla, t.s. Kansankomissaarien Neuvosto on jo antanut määräyksen ryhtyä tarkistamaan keinottelua koskevia lakeja) me saamme ohjatuksi kapitalismin tietystä määrin kiertämättömän ja meille tarpeellisen kehityksen *valtiokapitalismin* raiteille.

#### POLIITTISIA YHTEENVETOJA JA JOHTOPÄÄTÖKSIA

Minun täytyy vielä vaikkapa lyhimmiten kosketella poliittista tilannetta, sitä, miten se on kehittynyt ja muuntunut edellä kuvatun talouselämän yhteydessä.

Sanoin jo, että taloutemme peruspiirteet ovat vuonna 1921 samat kuin ne olivat vuonna 1918. Kevät 1921 kärjisti meillä — etupäässä katon ja karjan hukan takia — äärimmilleen talonpoikaiston asemaa, joka oli jo muutenkin sodan ja saarron johdosta erittäin raskas. Kärjistymisen seurauksena ilmeni poliittista horjuntaa, joka yleensä ottaen onkin aivan oleellista pientuottajan „luonnolle”. Tuon horjunnan räikein ilmaus oli Kronstadtin kapina.

Kuvaavinta Kronstadtin tapahtumissa oli juuri pikku-porvarillisten valtointen ainesten horjunta. Täysin muotoutunutta, selvää, määriteltyä ilmeni hyvin vähän. Hämäriä tunnuslauseita — „vapaus”, „kauppavapaus”, „vapaaksi orjuudesta”, „Neuvostot ilman bolshevikkeja”, tai Neuvostojen uudet vaalit tai vapaaksi „puoluediktatuurista” ja niin edelleen ja niin pois päin. Sekä menshevikit että eser-rät julistavat Kronstadtin liikkeen „omakseen”. Viktor Tshernov lähettää Kronstadtin sanansaattajan: muuan kronstadtilaisjohtaja, menshevikki Valk, äänestää tämän sanansaattajan kehotuksesta „*perustavan kokouksen*” puolesta. Kaikki valkokaartilaisainekset pannaan liikekannalle „*Kronstadtin puolesta*” silmänräpäyksessä, voisipa sanoa radiosanomana nopeudella. Kronstadtin valkokaartilaiset sotilasspesialistit, ei yksin Kozlovski, vaan joukko spesia-



listeja, laativat suunnitelman mähinnoususta Oranienbau-miin, suunnitelman, joka pelästyttää horjuvat menshevistis-eserräläis-puolueettomat joukot. Yli puolisensataa ulko-mailla ilmestyvää venäläistä valkokaartilaislehteä panee vimmatulla tarmolla käyntiin kampanjan „Kronstadtin puolesta”. Suurpankit, kaikki finanssipääoman voimat aloittavat keräyksen Kronstadtin auttamiseksi. Porvariston ja tilanherrojen älykäs johtaja kadetti Miljukov selittää kärsivällisesti tompeli Viktor Tshernoville suoraan (ja epäsuorasti menshevikeille Danille ja Rozhkoville, jotka istuvat Pietarin vankilassa Kronstadtin-yhteyksiensä ta-kia), ettei ole syytä kiirehtiä perustavan kokouksen kanssa, vaan että *voidaan ja tuleekin kannattaa Neuvostovaltaa — mutta ilman bolshevikkeja.*

Tietenkään ei ole vaikeaa olla viisaampi sellaisia itse-rakkaita tyhmyreitä kuin pikkuporvarillisen korusanaisuu-den sankari Tshernov tai „marxilaisuudeksi” naamioidun poroporvarillisen reformismin ritari Martov. Oikeastaan ei olekaan kysymys siitä, että Miljukov henkilönä on älyk-käämpi, vaan siitä, että suurporvariston puoluejohtaja luokka-asemansa perusteella näkee selvemmin, ymmärtää paremmin asian luokkaluonteen ja poliittiset keskinäissuh-teet kuin pikkuporvariston johtajat — Tshernovit ja Mar-tovit. Sillä porvaristo on todella luokkavoima, joka kapita-lismin aikana hallitsee ehdottomasti niin monarkioissa kuin kaikkein demokraattisimmassa tasavallassakin, naut-tien ehdottomasti myös koko maailman porvariston tukea. Mutta pikkuporvaristo, *toisin sanoen* kaikki toisen Inter-nationalen ja „puolenkolmatta” Internationalen sankarit, ei voi asian taloudellisen olemuksen vuoksi olla mitään muuta kuin luokkavoimattomuuden ilmentäjä — siitä hor-junta, fraasit, avuttomuus. Vuonna 1789 pikkuporvarit saat-toivat vielä olla suuria vallankumousmiehiä; vuonna 1848 he olivat naurettavia ja sääliittäviä; vuosina 1917—1921 he ovat todellisen osuutensa kannalta inhottavia taantumuk-sen apureita, sen suoranaisia lakeijoita, yhdentekevää, sanotaanko heitä Tshernoveiksi ja Martoveiksi tai Kauts-kyiksi, MacDonaldeiksi ja niin edelleen ja niin pois päin.

Kun Martov berliiniläisessä aikakauslehdessään julistaa, että Kronstadt muka ei vain toteuttanut menshevikkien tunnuslauseita, vaan vieläpä antoi todistuksen siitä, että on mahdollinen sellainen bolshevisminvastainen liike, joka

ei palvele kokonaan valkokaartilaisaineksia, kapitalisteja ja tilanherroja, niin siinä on juuri malliesimerkki itseään ihailevasta poroporvarillisesta Narkissoksesta. Sulkekaamme yksinkertaisesti silmämme siltä tosiasialta, että kaikki todelliset valkokaartilaiset tervehtivät kronstadtilaisia ja keräsivät pankkien välityksellä rahastoja Kronstadtin avuksi! Miljukov on Tshernoviin ja Martoviin verraten oikeassa, sillä hän tuo julki *todellisen* valkokaartilaisvoiman, kapitalistien ja tilanherrain voiman *todellisen* taktiikan: tukekaamme ketä tahansa, jopa anarkistejakin, mil-laista Neuvostovaltaa tahansa, *kunhan vain* kukistetaan bolshevikit, *kunhan vain* saadaan toteutetuksi *vallan siirto!* Samantekevää, oikealle vai vasemmalle, menshevikeille vai anarkisteille, kunhan vain saadaan siirretyksi valta pois bolshevikkien käsistä; ja lopusta — lopusta — pidämme huolen „me” Miljukovit, „me” kapitalistit ja tilanherrat „itse”, anarkistipahaset, Tshernovit ja Martovit me ajamme tiehensä, samoin kuin tehtiin Tshernoville ja Maiskille Siperiassa, samoin kuin tehtiin unkarilaisille Tshernoveille ja Martoveille Unkarissa, samoin kuin tehtiin Kautskylle Saksassa, Fr. Adlerille ja kumppaneille Wienissä. Näitä poroporvarillisia Narkissoksia — menshevikkejä, eserriä, puolueettomia — todella toimekas porvaristo on puijannut ja ajanut tiehensä sadoittain kaikissa vallankumouksissa, kymmeniä kertoja kaikissa maissa. Historia on sen todistanut. Tosiasiat ovat sen vahvistaneet. Narkissokset tulevat lavertelemaan, Miljukovit ja valkokaartilaiset tulevat toimimaan.

„Kunhan vain saadaan siirretyksi valta pois bolshevikeilta, samantekevää, hiukan oikealle tai hiukan vasemmalle, niin kaikki muu seuraa itsestään” — siinä Miljukov on aivan oikeassa. Se on luokkatotuus, jonka on todistanut kaikkien maiden vallankumousten historia, koko uuden ajan, keskiaikaa seuranneiden monien vuosisatojen historia. Hajanaisia pientuottajia, talonpoikia, yhdistää taloudellisesti ja poliittisesti joko porvaristo (niin on aina ollut kapitalismin vallitessa, kaikissa maissa, kaikissa uuden ajan vallankumouksissa, niin on aina oleva kapitalismin vallitessa) tai proletariaatti (niin on ollut alkeismuodossaan aivan lyhyen aikaa uuden ajan eräiden suurimpien vallankumousten korkeimmassa kehitysvaiheessa, niin on ollut vuosien 1917—1921 Venäjällä kehittyneemmässä muo-

dossa). Vain itseään ihailevat Narkissokset voivat laverrella ja haaveilla „kolmannesta” tiestä, „kolmannesta voimasta”.

Suunnattomalla työllä, vimmatussa taistelussa ovat bolshhevikit luoneet proletariaatin johtamiskykyisen etujoukon, ovat luoneet ja säilyttäneet proletariaatin diktatuurin, ja luokkien voimasuhde Venäjällä on tullut nelivuotisen käytännön ja kokemusten tarkistamana selvääkin selvemmäksi. Ainoan vallankumouksellisen luokan teräksinen, karaistunut etujoukko, pikkuporvarilliset horjuvat ja valtoimet ainekset, ulkomailla lymyilevät ja koko maailman porvariston tukemat Miljukovit, kapitalistit ja tilanherrat. Asia on selvääkin selvempi. Vain he käyttävät ja voivat käyttää hyväkseen jokaista „vallan siirtoa”.

Edellä siteeratussa kirjasessani vuodelta 1918 sanottiin tästä suoraan: „päävihollinen” on „pikkuporvariston valtoin voima”. „Joko me alistamme sen oman valvontamme ja tilinpitomme alaiseksi, tahi se kaataa työväenvallan kiertämättä ja ehdottomasti, samalla tavalla kuin juuri tällä pienomistuksellisella maaperällä kasvaneet Napoleonit ja Cavaignacit kukistivat vallankumouksen. Siitä on kysymys. Ja vain siitä.” (Kirjasesta toukokuun 5 päiväältä 1918, ks. edellä <sup>87</sup>.)

Meidän voimamme on siinä, että me arvioimme selkeästi ja kylmästi *kaikki* luokkasuuret, sekä venäläiset että kansainväliset, ja siitä johtuvassa rautaisessa tarmossa, lujudessa, päättäväisyydessä ja uhrautuvassa taistelussa. Meillä on paljon vihollisia, mutta ne ovat hajanaisia tai eivät tiedä mitä tahtovat (kuten kaikki pikkuporvarit, kaikki Martovit ja Tshernovit, kaikki puolueettomat, kaikki anarkistit). Me taas olemme yhteenliittyneitä — välittömästi keskenämme ja välillisesti kaikkien maiden proletarien kanssa; me tiedämme mitä tahdomme. Ja siksi olemme voittamattomia koko maailman mitassa, vaikka tämä ei suinkaan tee mahdottomaksi sitä, että yksityiset proletariset vallankumoukset voivat joutua tappiolle joksikin ajaksi.

Pikkuporvarillisia valtoimia voimia ei suotta sanota valtoimiksi, sillä niissä ilmenee todella jotain muodotonta, epämääräistä, itsetiedotonta. Pikkuporvariston Narkissokset luulevat, että „yleinen äänestys” hävittää kapitalismin vallitessa pientuottajan luonnon, mutta tosiasiaa se

auttaa porvaristoa kirkon, lehdistön, opettajiston, poliisin, sotaväen, tuhansissa muodoissa esiintyvän taloudellisen sarron avulla, se auttaa porvaristoa *alistamaan* hajanaiset pientuottajat määräysvaltaansa. Köyhtyminen, puute ja raskas asema aiheuttavat horjuntaa: tänään porvariston, huomenna proletariaatin puolesta. Vain proletariaatin karaistunut etujoukko kykenee kestämään eikä ole altis horjunnalle.

Vuoden 1921 keväälliset tapaukset ovat vielä kerran osoittaneet, mikä osa on eserrillä ja menshevikeillä: ne auttavat horjuvia pikkuporvarillisia valtoimia aineksia irtautumaan bolshevikeista, suorittamaan „vallan siirron” kapitalistien ja tilanherrojen eduksi. *Menshevikit ja eserrät ovat nyt oppineet naamioitumaan „puolueettomiksi”*. Se on täysin todistettu. Ja vain hölmöt voivat nyt olla näkemättä sitä, olla ymmärtämättä, että me emme saa antautua narrattaviksi. Puolueettomat konferenssit eivät ole fetišsi. Ne ovat arvokkaita, jos niiden avulla voidaan päästä lähemmäksi vielä koskemattomia joukkoja, miljoonaisia työtätekevien kerroksia, jotka ovat olleet erillään politiikasta, mutta ne ovat vahingollisia, jos ne muodostuvat forumiksi „puolueettomien” naamioita käyttäville menshevikeille ja eserrille. Sellaiset ihmiset auttavat kapinoita, auttavat valkokaartilaisia. Niin avointen kuin myöskin puolueettomiksi naamioituneiden menshevikkien ja eserrien paikka on vankilassa (taikka ulkomaisissa aikakauslehdissä valkokaartilaiden rinnalla; me päästimme mielihyvin Martovin ulkomaille), mutta ei puolueettomassa konferenssissa. Voidaan ja pitää keksiä muita keinoja joukkojen mielialojen tarkkailemiseksi, joukkoihin lähentymiseksi. Matkustakoot ulkomaille ne, jotka haluavat leikkiä parlamentarismia, perustavaa kokousta, puolueettomia konferensseja, menkää sinne Martovin luo, tehkää hyvin, kokeilkaa „demokratian” ihanuutta, kyselkää Wrangelin sotilailta, millaista se ihanuus on, tehkää hyvin. Mutta meillä ei ole aikaa leikkiä „oppositiota” „konferensseissa”. Me olemme koko maailman porvariston ympäröiminä, ja se vaanii jokaista epäröinnin hetkeä palauttaakseen „omat miehensä”, palauttaakseen valtaan tilanherrat ja porvariston. Me tulemme pitämään vankiloissa menshevikit ja eserrät, yhtä hyvin avoimet kuin „puolueettomiksi” naamioituneetkin.

Me tulemme kaikkiin keinoin rakentamaan entistä kiinteämpiä yhdyssiteitä politiikan ulkopuolella oleviin työtekevien joukkoihin — paitsi niitä keinoja, jotka antavat jalansijaa menshevikeille ja sosialistivallankumouksellisille, antavat *sijaa horjunnalle, joka on edullista Miljukoville*. Erittäinkin tulemme nostamaan tarmokkaasti mukaan neuvostotyöhön, ennen kaikkea taloudelliseen työhön satoja ja taas satoja puolueettomia, todellisia puolueettomia joukkojen keskuudesta, tavallisia työläisiä ja talonpoikia, mutta emme niitä, jotka ovat omaksuneet puolueettoman „värin” voidakseen lukea luntasta menshevikkien ja eserrien evästyksiä, jotka ovat niin edullisia Miljukoville. Meillä on työssä satoja ja tuhansia puolueettomia, joista kymmeniä mitä tärkeimmissä ja vastuullisimmissa tehtävissä. On enemmän tarkkailtava heidän työtään. On nostettava laajemmin uutta tarkastusta varten tuhansia ja taas tuhansia työtekevien riveistä, kokeiltava heitä, siirrettävä heitä järjestelmällisesti ja jatkuvasti satamäärin korkeampiin tehtäviin tarkastuksen antamien kokemusten perusteella.

Meillä kommunistit ymmärtävät yhä vieläkin huonosti varsinaisen hallintotehtävänsä: ei pidä pyrkiä tekemään „kaikkea” „itse”, siinä menehtyy eikä kuitenkaan ennätä, ei pidä tarttua pariinkymmeneen asiaan viemättä yhtään päätökseen, vaan pitää valvoa kymmenien ja satojen apulaisten työtä, järjestää heidän työnsä valvonta alhaalta käsin, s.o. varsinaisten joukkojen suorittama valvonta; pitää *ohjata* työtä ja *oppia* niiltä, joilla on tietoja (spesialistit) ja kokemusta suurtalouden järjestämisessä (kapitalistit). Järkevä kommunisti ei pelkää ottaa oppia sotilasspesialistilta, vaikka  $\frac{9}{10}$  sotilasspesialisteista on valmiita pettämään jokaisessa sopivassa tilaisuudessa. Järkevä kommunisti ei pelkää ottaa oppia kapitalistilta (saman-tekevää, onko tuo kapitalisti sitten suurkanapitalisti-toimiluvanhaltija tai välittäjäkauppias tai pikkukapitalistisuustoimintamies j.n.e.), vaikkei kapitalisti ole sotilasspesialistia parempi. Opittiinhan Punaisessa Armeijassa ottamaan kiinni sotilasspesialistit-petturit, erottamaan rehelliset ja tunnolliset, yleensä käyttämään apuna tuhansia ja kymmeniä tuhansia sotilasspesialisteja. Oppikaamme tekemään samoin (omalaatuisessa muodossa) insinöörien ja opettajien kohdalla — vaikka se käy meiltä paljon huommin kuin Punaisessa Armeijassa (siellä Denikin ja

Koltshak hoputtivat meitä aika lailla, pakottivat oppimaan nopeammin, ahkerammin, paremmin). Oppikaamme tekemään samoin (jälleenkin omalaatuudessa muodossa) välittäjäkauppiaiden, valtion laskuun työskentelevien ostelijoiden, osuustoimintakapitalistien, toimilupayrittäjien j.n.e. kohdalla.

Työläis- ja talonpoikaisjoukot kaipaavat viipymätöntä parannusta asemaansa. Me saamme sen aikaan panemalla hyödylliseen työhön uusia voimia, myöskin puolueettomia voimia. Elintarvikevero ja sarja siihen liittyviä toimenpiteitä ovat apuna tässä asiassa. Siten katkaisemme taloudelliset juuret pientuottajain kiertämättömältä horjunnalta. Ja tulemme taistelemaan säälimättä sitä poliittista horjuntaa vastaan, joka hyödyttää vain Miljukovia. Horjuvia on paljon. Meitä on vähän. Horjuvat ovat hajanaisia. Me olemme yhteenliittyneitä. Horjuvat eivät ole taloudellisesti itsenäisiä. Proletariaatti on taloudellisesti itsenäinen. Horjuvat eivät tiedä mitä tahtovat: mieli tekisi, mutta pelottaa, ja Miljukov kieltää. Me sitä vastoin tiedämme mitä tahdomme.

Ja siksi voitamme.

#### LOPPUSANAT

Teemme yhteenvedon.

Elintarvikevero on siirtymistä sotakommunismista oikeaan sosialistiseen tuotteiden vaihtoon.

Äärimmäinen köyhtyneisyys, jota vuoden 1920 kato kärjisti, teki tämän siirtymisen ehdottoman välttämättömäksi ja kiireelliseksi, koska oli mahdotonta jälleenrakentaa nopeasti suurteollisuutta.

Siitä seuraa, että ensi sijassa on parannettava talonpoikien asemaa. Keinot: elintarvikevero, vaihdon kehittäminen maatalouden ja teollisuuden välillä, pienteollisuuden kehittäminen.

Vaihto on kauppavapautta, se on kapitalismia. Se on meille hyödyllistä sikäli kuin se auttaa meitä taistelemaan pientuottajain hajanaisuutta vastaan ja tietystä määrin myös byrokraatiaa vastaan. Mittapuun määrittelee käytäntö, kokemus. Siinä ei ole mitään pelottavaa proletariaatin vallalle niin kauan kuin proletariaatti pitää valtaa lujasti käsissään, niin kauan kuin se pitää lujasti hallussaan kulkulaitosta ja suurteollisuutta.

Taistelu keinottelua vastaan on muutettava taisteluksi varastelua vastaan, taisteluksi valtion tarkkailun, tilinpidon ja valvonnan pakoilua vastaan. Sellaisella valvonnalla ohjaamme tietyissä määrin kiertämättömän ja meille tarpeellisen kapitalismin valtiokapitalismin raiteille.

On kehitettävä kaikin puolin, kaikin keinoin ja välttämättä paikallista aloitteellisuutta, omatoimisuutta ja omintakeisuutta maatalouden ja teollisuuden välisen vaihdon edistämiseksi. Tässä asiassa saatua käytännön kokemusta on tutkittava. Monipuolistettava sitä mahdollisimman paljon.

On autettava pienteollisuutta, joka palvelee talonpoikaista maanviljelystä ja auttaa sitä pääsemään jaloilleen; sitä on autettava tietyissä määrin myös jakamalla valtion raaka-aineita. Kaikkein rikollisinta on jättää raaka-aineet jalostamatta.

Ei pidä pelätä sitä, että kommunistit „oppivat” porvarillisilta spesialisteilta, muun muassa kauppiailta, pikkukapitalisteilta-osuustoimintamiehiltä sekä kapitalisteilta. Heiltä pitää oppia muodollisesti toisin, mutta asiallisesti samoin kuin olemme oppineet ja opimme sotilasspesialisteilta. „Opin” tulokset on tarkistettava vain käytännön kokemuksen pohjalla: tee paremmin kuin porvarilliset specialistit tekivät rinnalasi, kykene tavalla sekä toisella kohottamaan maataloutta, kohottamaan teollisuutta, kehittämään maatalouden ja teollisuuden välistä vaihtoa. Älä kitsaile maksaa „oppirahoja”: opista kannattaa maksaa kallis hinta, kunhan vain opitaan kunnollisesti.

On autettava kaikin tavoin työtätekevien joukkoja, lähennyttävä niitä, nostettava niiden keskuudesta satoja ja tuhansia puolueettomia työntekijöitä taloudelliseen työhön. Mutta „puolueettomat”, jotka eivät todellisuudessa ole muuta kuin muodinmukaiseen kronstadtilaisen puolueettomuuden kaapuun verhoutuneita menshevikkejä ja eserriä, on pidettävä visusti vankiloissa tai lähetettävä Berliiniin Martovin luo nauttimaan vapaasti kaikista puhtaan demokratian ihanuuksista, vaihtamaan vapaasti ajatuksia Tshernovin, Miljukovin ja gruusialaisten menshevikkien kanssa.

Huhtikuun 21 pnä 1921

*Julkaistu  
erillisenä kirjaseinä  
toukokuussa 1921*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan  
tarkastetusta kirjaseinän  
tekstistä*

## ÄÄNILEVYIHIN TALLENNETTUJA PUHEITA <sup>88</sup>

### I

#### ELINTARVIKEVEROSTA

Elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus on korvattu elintarvikeverolla. Yleisvenäläinen TPKK on antanut siitä dekreetin. Dekreetin täytäntöönpanemiseksi Kansankomissaarien Neuvosto on jo julkaissut lain elintarvikeverosta. Kaikkien neuvostovirastojen velvollisuutena on nyt tehdä lakia elintarvikeverosta mahdollisimman laajasti tunnetuksi talonpojille ja selittää sen merkitystä.

Miksi elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus piti korvata elintarvikeverolla? Siksi, että luovutusvelvollisuus osoitautui talonpojille kohtuuttoman raskaaksi ja hankalaksi ja vuoden 1920 kato lisäsi entisestäänkin talonpoikien puutetta ja köyhyyttä. Sitä paitsi karjan hukka kävi rehun puutteen takia yhä pahemmaksi, polttopuiden kuljetus metsistä väheni, tuotanto väheni tehtaissa, jotka valmistavat tuotteita talonpoikien viljan vastikkeeksi. Työläisten ja talonpoikien vallalta vaadittiin sellaisia toimenpiteitä, jotka helpottaisivat viipymättä talonpoikien raskasta asemaa.

Elintarvikevero on lähes puolta pienempi kuin luovutusvelvollisuus: esimerkiksi leipäviljan osalta 240 miljoonaa puutaa 423:n asemesta. Jokainen talonpoika tietää tarkoin veron suuruuden jo etukäteen, toisin sanoen keväästä. Sen ansiosta tulee olemaan vähemmän väärinkäytöksiä veron perinnässä. Sen ansiosta talonpoika on tunteva suurempaa kiinnostusta kylvöjen laajentamiseen, taloutensa parantamiseen, pyrkii kohottamaan satoisuutta.

Maatamme on köyhdyttänyt ennen kuulumattomasti ensin tsaarin sota ja sitten kansalaisota, toisin sanoen tilanherrojen ja kapitalistien hyökkäys työläisten ja talon-



---

poikien Neuvostovaltaa vastaan. Talous on kohennettava hinnalla millä hyvänsä. Ensi sijassa on kohennettava ja lujitettava, parannettava talonpoikaistalous.

Elintarvikevero auttaa parantamaan talonpoikaistaloutta. Talonpojat käyvät nyt käsiksi talouteensa suuremmalla varmuudella ja suuremmalla ahkeruudella, ja se on kaikkein tärkeintä.

25. IV. 1921.

*N. Lenin*

*Julkaistu ensi kerran  
v. 1924*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

---

## 2

## TOIMILUVISTA JA KAPITALISMIN KEHITYKSESTÄ

Neuvostovalta kutsuu Venäjälle ulkomaalaisia kapitalisteja, jotka haluavat saada täältä toimitiluja.

Mitä ovat toimitilut? Valtion sopimus kapitalistin kanssa, joka ottaa järjestääkseen tuotannon tai parantaakseen sitä (esimerkiksi puutavaran hakkuun ja uiton, hiilen, öljyn, malmin y.m. tuotannon) maksaen siitä valtiolle osalla tuotteista ja saaden toisen osan tuotteista itselleen liikevoittona.

Tekeekö Neuvostovalta, joka karkotti venäläiset tilanherrat sekä kapitalistit, oikein siinä, että kutsuu nyt ulkomaalaisia? Se tekee oikein, sillä kun työväenvallankumous on muissa maissa hidastunut, meidän on uhrattava jotain, kunhan vain saamme työläisten ja talonpoikien aseman paranemaan nopeasti, jopa viipymättä. Uhrausta on se, että me annamme useiden vuosien kuluessa kapitalistille kymmeniä miljoonia putia arvokkaita tuotteita, kun taas työläisten ja talonpoikien aseman paraneminen ilmenee siinä, että saamme heti lisää öljyä, petrolia, suolaa, hiiltä, maatalouskoneita j.n.e. Meillä ei ole oikeutta kieltäytyä parantamasta viipymättä työläisten ja talonpoikien asemaa, sillä se on puutteenalaisessa tilassamme välttämätöntä, eivätkä mainitut uhraukset vie meitä turmioon.

Eikö ole vaarallista kutsua kapitalisteja, eikö se ole kapitalismin kehittämistä? Kyllä, se on kapitalismin kehittämistä, mutta se ei ole vaarallista, sillä valta pysyy edelleenkin työläisten ja talonpoikien käsissä, eikä tilanherrojen ja kapitalistien omistusoikeutta palauteta. Toimitilupa on tavallaan vuokrasopimus. Kapitalistista tulee sopimuksen nojalla määrätyn ajaksi valtion omaisuuden tietyn

osan vuokraaja, mutta hänestä ei tule omistajaa. Omistusoikeus jää valtiolle.

Neuvostovalta valvoo, että vuokraajakapitalisti noudattaa sopimusta, että sopimus on meille edullinen, että työläisten ja talonpoikien asema paranee. Sellaisin ehdoin ei kapitalismin kehitys ole vaarallista, ja työläiset sekä talonpojat saavat sen hyödyn, että tuotteiden määrä lisääntyy.

25. IV. 1921.

*N. Lenin*

*Julkaistu ensi kerran  
v. 1924*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

---

## 3

## KULUTUS- JA TUOTANTO-OSUUSKUNNISTA

Kulutusosuuskunnaksi nimitetään työläisten ja talonpoikien yhtymää, jonka tarkoituksena on heidän tarvitsemiensa tuotteiden hankinta ja jakelu. Tuotanto-osuuskunnaksi sanotaan pienviljelijäin tai kotiteollisuuden harjoittajien yhtymää, jonka tarkoituksena on erilaisten tuotteiden, niin maataloudesta saatavien (esimerkiksi vihannesten, maito- y.m.s. tuotteiden) kuin myös ei-maataloustuotteiden (kaikenlaisten teollisuusvalmisteiden, puu-, rauta- ja nahkaesineiden) tuotanto ja markkinointi.

Sen ansiosta, että luovutusvelvollisuus on korvattu elintarvikeverolla, talonpojat saavat käyttöönsä viljaylijäämiä, joita he vaihtavat vapaasti erilaisiin tuotteisiin.

Tuotannollinen osuustoiminta auttaa kehittämään pienteollisuutta, ja se lisää sellaisten talonpojille tarpeellisten tuotteiden määrää, joita useinkaan ei tarvitse kuljettaa rautateitse pitkien matkojen päästä ja joiden tuottamiseen ei tarvita suuria tehdaslaitoksia. Puolue- ja neuvostotyöntekijäin velvollisuus on tukea ja kehittää kaikin keinoin tuotanto-osuuskuntia, antaa niille kaikkinaista apua, sillä se tuo heti helpotusta talonpoikaistolle ja parantaa sen asemaa. Ja talonpoikien elämän ja talouden kohentamisesta riippuu nyt eniten työläisten ja talonpoikien valtion kansantalouden nousu ja elpyminen.

Kulutusosuuskuntia on samoin tuettava ja kehitettävä, sillä ne turvaavat nopean, oikean ja halvan tuotteiden jakelun. Neuvostoviranomaisten tulee vain valvoa osuuskuntien toimintaa, ettei tapahtuisi petkutusta, ettei salattaisi mitään valtiolta, ettei olisi väärinkäytöksiä, mutta osuuskuntien toimintaa ei saa missään tapauksessa vaikeuttaa, vaan on kaikin tavoin autettava ja edistettävä sitä.

*Kirjoitettu huhtikuun 25 pnä 1921*

*Julkaistu ensi kerran v. 1924*

*Julkaistaan  
äänilevystä kirjoitetun  
tekstin jäljennöksen  
mukaan*

**TOV. KRZHIZHANOVSKILLE**  
**VALTION SUUNNITTELUKOMISSIION PUHEMIEHISTÖ**

Valtion yhtenäistä taloussuunnitelmaa ei meillä toistaiseksi vielä tunnu juuri nimeksikään. Vallitsevana on pyrkimys „kohottaa” kaikki kerralla, kaikki talousalat, vieläpä kaikki kapitalismilta perinnöksi jääneet tuotantolaitoksetkin.

Valtion suunnittelukomission tulee järjestää työnsä niin, että se voisi hahmotella vaikkapa sadonkorjuuseen mennessä valtakunnallisen taloussuunnitelman perusteet lähikaudeksi, vuodeksi tai kahdeksi.

Lähtökohdaksi tulee ottaa elintarvikkeet, sillä nimenomaan siinä on kaikkien vaikeuksien alkujuuri. Pitää yrittää laskea valtakunnallinen taloussuunnitelma kolmea tapausta varten: että valtiolla on vuodeksi (1. IX. 1921—1. IX. 1922) käytettävissään (1) 200; (2) 250 ja (3) 300 miljoonaa puutaa viljaa. Ja jos laskelmien vieminen päätökseen kaikkien kolmen tapauksen varalta osoittautuu kovin vaikeaksi, on ehkä tarkoituksenmukaisempaa rajoittua yhteen seikkaperäiseen laskelmaan ottaen pohjaksi 250 miljoonan puudan hankinta, niin että ylijäämä (300—250) pidettäisiin pahojen päivien varana, ja sellainen tapaus, että viljaa saataisiin aivan riittämättömästi (200 miljoonaa puutaa) käsiteltäisiin vain likimääräisesti (niin ja niin paljon ostettava ulkomailta; summittain niin ja niin „supistettava” teollisuuden, kulkulaitoksen, armeijan y.m. osuutta).

Olettakaamme, että valtion viljavarastot ovat niin ja niin suuret. Niistä vähennykset — varastot sodan, rautatieyhteyksien katkeamisten y.m. varalta.

Edelleen tulevat polttoaineet. Näköalat ovat sellaiset ja sellaiset: siitä ja siihen. Siihen tarvittavien elintarvikkeiden minimi- ja maksimimäärät. Mahdollisuudet suurentaa polttoainehankintoja siihen ja siihen määrään, jos lisätään viljavarastoja niin ja niin paljolla.

Mahdollisuudet säästää polttoaineita keskittämällä tuotanto muutamiin parhaisiin tuotantolaitoksiin ovat sellaiset ja sellaiset. Siitä on välttämättä tehtävä laskelmat. Tässä yhteydessä on laskettava elintarvikkeiden säästämismahdollisuudet siinä tapauksessa, että suljetaan tarpeettomat tuotantolaitokset tai sellaiset, jotka eivät ole tuiki tarpeellisia, ja siirretään työläiset muualle (minne? voidaanko siirto suorittaa? ellei voida, niin on otettava minimimitavoitteeksi pienennettyjen elintarvikeannosten turvaaminen tällaisille työläisille).

Polttoaineiden säästö, johon päästään maksamalla palkintoja niiden säästeliäästä käytöstä ja voimistamalla polttoaineiden kulutuksen valvontaa. Summittainen laskelma sellaisen säästön suuruudesta, jos sitä varten on jotain lähtökohtia.

Armeija (erikseen laivasto, jonka suhteen tarvitaan erikoista laskelmaa laivaston ja sen ylläpitokustannusten maksimaalisesta supistamisesta, melkeinpä lopettamisesta). Laskuperustaksi 1,6 milj. 1. IX. 1921 mennessä ja sitten ehdollinen laskelma, jonka pohjana on puolet tästä luvusta.

Neuvostotoimihenkilöt. Heidän nykyinen lukumääränsä. Mahdollisuus vähentää 25%, 50%. Palkinnot (ehdottoman välttämättömälle) neljäsosalle (nykyisestä lukumäärästä) kokonaismäärän supistamisesta. Asian poikkeuksellisen tärkeyden vuoksi on käsiteltävä erikseen kysymystä jäljellejäävän neljäsosan (tai kolmanneksen tai puolen) palkitsemisesta siitä, että kuluttajien lukumäärä supistetaan (ja siitä, että polttoaineiden kulutusta vähennetään vaikkapa esimerkiksi ottamalla käytäntöön kolme vuoroa ja sulkeamalla kolmesta laitoksesta kaksi).

Teollisuus jaoteltuna muutamiin ryhmiin, mahdollisimman vähäinen määrä pääryhmiä. Vesi ja valo. Välttämätön minimi: (α) tuotannollisen kulutuksen, (β) henkilökohtaisen kulutuksen minimaalisten tarpeiden tyydyttämiseksi. Laskelma määrättyjen pääryhmien osalta (jolloin ehkä yksityiskohtainen työ eri teollisuusaloittain, piireittäin ja

kaupungeittain pitäisi antaa erikoisille alivaliokunnille tai paikallisille erikoisvaltuutetuille tahi kuvernementtien tilastotoimistoille j.n.e.)—laskelmat siitä, kuinka moneen suureen tuotantolaitokseen voitaisiin keskittää koko tuotanto ja kuinka monta voitaisiin sulkea. Tämä on nähtävästi mitä tärkein kysymys, joka vaatii erittäin huolellista tutkimusta: ensiksikin puhtaasti tilastollista (vuoden 1920 ja mahdollisesti myös vuosien 1918—1919 tilastonumerot; joissakin poikkeustapauksissa myös sodanedellisillä tilastoilla voi olla merkitystä lisäaineistona); toiseksi taloudellista tutkimusta, jonka on ratkaistava seuraava erikoistehtävä:

ei­kö voitaisi järjestää kaupungeista ja teollisuuden piiristä vapautuville työläisille, joita valtion ei pitäisi ruokkia ja joille kaupungissa ei voida antaa muuta työtä, väliaikaisesti työmahdollisuuksia vuodeksi tai kahdeksi viljauseuduilla edellyttäen, että heistä olisi hyötyä ympäristön maanviljelysväestölle?

Sitten, teollisuuden jälkeen, josta on välttämättä erotettava erikseen rakennusteollisuus, tulee kulkulaitos (ehkä se pitäisi asettaa teollisuuden edelle?) ja erikoisesti sähköistäminen.

J.n.e.

Laskelmat on tehtävä alustavasti, vaikkapa yleispiirtein, aivan summittaisesti, mutta kaikin mokomin lyhyessä ajassa, kuukauden, enintään kahden kuukauden sisällä—nimenomaan laskelmat yleisestä tilanteesta, kaikkien elintarvikkeiden ja kaikkien polttoaineiden kokonaiskulutuksesta vuoden aikana. Sitten tarkistamme, korjailemme ja muuttelemme tätä summittaista suunnitelmaa, mutta pitää välttämättä saada mainitun lyhyen ajan sisällä ainakin yleinen suunnitelma, vaikkapa vain aivan yleispiirteittäinen suunnitelma vuodeksi (tai ehkä erikseen jokaista vuosineljännestä varten tai vuosikolmanneksittain 1. IX. 1921—1. I. 1922; 1. I.—1. V; 1. V.—1. IX. 1922).

Pysyväksi vertauskohdaksi on välttämättä otettava vuosi 1920. Ehkä eräät laskelmat voidaan ja pitääkin tehdä nimenomaan vuoden 1920 numeroiden ja vuosien 1921—1922 „näköalojen” vertailevan tilastollisen ja taloudellisen tutkimuksen mielessä.

Pyydän Valtion suunnittelukomission puhemieshistöä, ettei ehdotustani toistaiseksi otettaisi käsiteltäväksi komission

täysistunnossa, vaan saatettaisiin tietooni puhemiehistön enemmistön sekä puhemiehistön eri jäsenten lausunnot tämän kirjelmän johdosta.

Työ- ja Puolustusneuvoston puheenjohtaja  
V. Uljanov (Lenin)

14/V. 1921.

P. S. 1) Erikoista huomiota on kiinnitettävä teollisuuteen, joka tuottaa leipäviljan vaihtoon kelpaavia tuotteita, joilla saadaan maan sisäisillä markkinoilla leipäviljaa. Tämä teollisuus on joka tapauksessa otettava erikseen, jotta voitaisiin vastata täsmällisesti kysymykseen: kun leipäviljaa on yleensä vähän, eikö voitaisi saada sen ja sen verran tuotteita ja niiden vastikkeeksi niin ja niin paljon leipäviljaa antamalla sen ja sen verran elintarvikkeita sekä polttoaineita sille ja sille teollisuuden alalle tai niille ja niille laitoksille. Tällainen ehdollinen laskelma on tehtävä etukäteen, jotta sitä voitaisiin soveltaa tietyissä tapauksissa sadonkorjuun jälkeen.

2) Pitää koettaa erotella ja laskea: (a) valtiolle ehdottoman välttämättömät tuotantolaitokset (ja työläisten lukumäärä niissä) ja (b) tuotantolaitokset — sekä työläisten lukumäärä niissä —, joita pidetään käynnissä vain tavan vuoksi, rutiinimaisesti, siksi että työläiset eivät halua vaihtaa ammattiaan ja asuinpaikkaansa y.m. syistä ja jotka pitäisi sulkea järkipäisen taloudenpidon kannalta ja teollisuuden keskittämiseksi muutamiin parhaisiin useassa vuorossa toimiviin tuotantolaitoksiin. Yleiset yhteenvedot kummankin ryhmän osalta. Laskelma toisen ryhmän elintarvikienormin pienentämisestä, millä voitaisiin jouduttaa näiden tuotantolaitosten sulkemista.



## TPN:n (TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON) EVÄSTYS PAIKALLISILLE NEUVOSTOLAITOKSILLE <sup>89</sup>

### LÜÖNÖS

Neuvostotasavallan ensivuoroisena tehtävänä on tuotantovoimien elvyttäminen, maatalouden ja teollisuuden kohottaminen ja kulkulaitoksen työn parantaminen. Imperialistisen sodan kaikkialla aiheuttama köyhyys ja kurjuus on niin ääretöntä, että koko maailmassa vallitsee ankara talouspula, ja vieläpä etumaisissakin maissa, jotka ennen sotaa olivat kehityksessään kaukana edellä Venäjältä ja kärsivät sodasta verrattomasti vähemmän, sielläkin talouden jälleerakentaminen kohtaa tavattomia vaikeuksia ja pitkittyy moniksi vuosiksi. Näin on asia jopa monissa „voittaja”-maissakin siitä huolimatta, että ne ovat liittosuhteissa rikkaimpiin kapitalistivaltioihin ja saavat suunnatonta veroa, jota voitettut maat, riippuvaiset ja siirtomaat on pantu maksamaan.

On selvää, että takapajuinen Venäjä, kestätyään imperialistisen sodan lisäksi neljästä vuotta jatkuneen kansalaissodan, johon tilanherrat ja kapitalistit maailman porvariston avustamina pakottivat työläiset ja talonpojat, joutuu jälleerakentamaan talouttaan verrattomasti suurimmissa vaikeuksissa. Vuoden 1920 ankara kato, rehun puute ja karjanhukka ovat saattaneet talonpoikaistalouden sietämättömän vaikeaan asemaan.

Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean säätämän lain mukaisesti elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus on korvattu elintarvikeverolla <sup>90</sup>. Maanviljelijälle on annettu vapaus vaihtaa ylijäämät kaikenlaisiin tuotteisiin. Kansankomissaarien Neuvoston päätöksellä on julkaistu veroasteikko. Veron määrä on likimain puolet luovutusvelvollisuudesta. Kansankomissaarien Neuvosto on julkaissut

uuden osuustoimintalain, jolla laajennetaan osuuskuntien oikeuksia maatalouden ylijäämien vapaan vaihdon yhteydessä.

Näillä laeilla on tehty hyvin paljon sen hyväksi, että talonpoikaistalouden asema paranisi viipymättä, että talonpojat kiinnostuisivat enemmän kyntöalan laajentamisesta sekä maanviljelyn ja karjanhoidon parantamisesta ja että samalla saataisiin kohennetuksi ja kehitetyksi paikallista pienteollisuutta, joka ei ole riippuvainen valtion suurten elintarvike-, raaka-aine- ja polttoainevarastojen hankinnoista ja kuljetuksista.

Erittäin suuren merkityksen saa nyt paikallinen omintakeinen aloitteellisuus talonpoikaistalouden parantamisessa, teollisuuden kehittämässä sekä maatalouden ja teollisuuden välisen vaihdon järjestämisessä. Avautuu laajoja mahdollisuuksia käyttää uusia voimia ja uutta tarmoa kansantalouden jälleenrakentamiseksi.

Työ- ja Puolustusneuvosto, jonka velvollisuutena on Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen päätöksen perusteella yhdistää taloudellisten kansankomissariaattien toiminta ja ohjata sitä, vetoaa kaikkiin paikallisiin virastoihin vaatien tiukasti, että on jännitettävä kaikki voimat ja aloitettava välttämättä laaja toiminta talonpoikaistalouden tilan kaikinpuoliseksi parantamiseksi ja teollisuuden kohottamiseksi, noudattaen tällöin tiukasti uusia lakeja ja pitäen osviittana tuonnempana esitettyjä perussäännöksiä ja ohjeita.

Valtakunnan mitassa suoritettavan taloudellisen rakennustyömme menestysten käytännöllinen mittapuu on meillä nyt ennen muuta kahdenlainen: ensiksikin menestys elintarvikeveron nopeassa, täydellisessä ja valtion kannalta oikeassa kokoamisessa; toiseksi — ja tämä on erittäin tärkeää — menestys maatalouden ja teollisuuden välisessä tavaravaihdossa ja tuotteiden vaihdossa, menestys maatalouden ja teollisuuden välisen kierron alalla.

Tämä on kaikkein elintärkeintä, kiireellisesti ja ehdottomasti välttämätöntä. Se merkitsee kaiken työn tarkastusta ja perustan laskua suuren sähköistämissuunnitelman toteuttamiselle. Sähköistämisen pohjalla voidaan jälleenrakentaa suurteollisuus ja kulkulaitos siinä laajuudessa ja sellaisella teknillisellä perustalla, että nälänhätä ja kurjuus voitetaan lopullisesti ja ainiaaksi.





Pitää koota elintarvikevero sataprosenttisesti ja sitten vielä sama määrä elintarvikkeita vaihtamalla vapaasti maataloustuotteiden ylijäämiä teollisuustuotteilla. Se ei tietysti voi onnistua heti kaikkialla, mutta se meidän kaikkien on itsellemme asetettava lähiajan tehtäväksi ja me voimme sen suorittaa hyvin lyhyessä ajassa, jos käsitämme oikein taloutemme tilan ja ryhdymme kohentamaan sitä kaikella tarmolla ja oikealla tavalla. Jokaisen kuvernementin, jokaisen ujestin, jokaisen aluekeskuksen ja jokaisen autonomisen tasavallan kaikkien paikallisten viranomaisien, kaikkien paikallisten virastojen on toimittava yhteisvoimin ja yhteisymmärryksessä, saatava työ käyntiin niin, että ylijäämien vaihto edistyisi. Kokemus näyttäköön sitten, missä määrin tuota vaihtoa voidaan edistää lisäämällä suurten sosialististen teollisuuslaitosten tuotantoa ja valtion tuotteiden kuljetusta vaihdon piiriin; missä määrin voidaan kannustaa ja kehittää paikallista pienteollisuutta; mitä osaa tulevat esittämään osuustoiminta ja yksityiskauppa, liikeyrittäjät ja kapitalistit, jotka ovat valtion luetteloissa — on kokeiltava kaikkia ja kaikinlaisia menetelmiä, kehittäen voimakkaasti paikallista aloitteellisuutta. Edessämme on uusi tehtävä, jota ei ole vielä yritetty ratkaista missään muualla; me ratkaisemme tuota tehtävää olosuhteissa, joissa sodanjälkeinen rappiointila tekee mahdottomaksi laskea tarkoin voimavaramme ja määrätellä etukäteen, missä määrin jaksavat jännittää voimiaan työläiset ja talonpojat, jotka ovat antaneet tavattoman raskaita uhreja saavuttaakseen voiton tilanherroista ja kapitalisteista. Meidän pitää soveltaa rohkeammin ja laajemmin erilaisia menetelmiä, käydä asiaan käsiksi eri puolilta, sallia eriasteista pääoman ja yksityiskaupan leviämistä pelkäämättä tietynlaista kapitalismin juurtumista, kunhan vain saamme vaihdon viipymättä laajenemaan ja siten elvyttämme sekä maatalouden että teollisuuden, laskemme käytännön kokemuksen pohjalta, mitä voimavaroja maalla on käytettävissään ja millä keinoin voidaan varmimmin parantaa työläisten ja talonpoikien asemaa taloudellisen rakennustyön edelleen laajentamiseksi ja varmistamiseksi, sähköistämissuunnitelman toteuttamiseksi.

Kuinka paljon talonpojat ovat veron lisäksi vaihtaneet maatalouden ylijäämiä pienteollisuuden ja yksityiskaupan

tuotteisiin ja kuinka paljon valtion tuomiin tuotteisiin? — siinä ovat ne kaksi kysymystä, joiden tulee ennen kaikkea kiinnostaa jokaista taloudellisen rakennustyön alalla toimivaa neuvostotyöntekijää. Siinä ovat ne lähimmät peruslinjat, joilla meidän on saavutettava suurinta menestystä ja joiden mukaan tulemme mittaamaan työn menestyksellisyys-tasoa ja sitten päättelemään, miten nimenomaan on käytävä käsiksi seuraaviin tehtäviin. Kaikki taloudellisen rakennustyön kysymykset yleensä on ratkaistava sopu-soinnussa näiden kahden ensivuoroisen kysymyksen kanssa.

Jotta tämä sopusointuinen ratkaiseminen kävisi päinsä, jotta voitaisiin edistää ja kannustaa mahdollisimman laajasti paikallista aloitteellisuutta, itsenäistä ja voimaperäistä paikallista toimintaa, jotta voitaisiin paikallisen kokemuksen ja paikallisen tarkkailun avulla valvoa keskuskoneiston työtä sekä päinvastoin ja vapautua siten virastokankeudesta ja byrokratiasta, Työ- ja Puolustusneuvosto on päättänyt (ks. erikseen päätöksen tekstiä):

ensiksikin perustaa kaikkialle taloudellisia neuvottelukuntia, joiden tehtävänä on kaikkien taloudellisten kansankomissariaattien paikallisten elinten työn yhtenäistäminen

ja toiseksi säätää paikallisille taloudellisille neuvottelukunnille oikean selontekojärjestyksen, jonka tarkoituksena on kokemuksen vaihto, kilpailun järjestäminen ja, mikä tärkeintä, keskusvirastojen toimintamenetelmien ja rakenteen oikeellisuuden tarkastaminen paikallisen työn ja sen tulosten kautta.

Paikalliset taloudelliset neuvottelukunnat on järjestettävä TPN:n (Työ- ja Puolustusneuvoston) malliin ja niiden tulee olla samanlaisissa suhteissa paikallisiin toimeenpaneviin komiteoihin kuin TPN on Kansankomissaarien Neuvostoon. TPN toimii Kansankomissaarien Neuvoston komission oikeuksilla; kun tällöin TPN:n jäsenet valitaan Kansankomissaarien Neuvoston jäsenistä, syntyy molempien laitosten työssä täydellinen yhteisymmärrys, poistetaan niiden väliltä kaikkinaisen hankauksen mahdollisuus, työ nopeutuu ja koneisto on yksinkertainen, sillä TPN ei perusta mitään koneistoa, vaan toimii eri hallinnonalojen koneistojen välityksellä, pyrkien yksinkertaistamaan niitä ja yhtenäistämään niiden työtä.

Kuvernementtien talousneuvostoilla tulee olla samanlainen suhde kuvernementin toimeenpanevaan komiteaan; käytännössä asia järjestyykin juuri niin. Sitä paitsi, vahvistaessaan toimeensa alueiden ja piirikuntien talousneuvostojen jäseniä ja puheenjohtajia TPN pyrkii ottamaan huomioon paikallisten työntekijäin kokemuksen ja antamaan vahvistuksen vasta neuvoteltuaan heidän kanssaan. Alueiden talousneuvostojen tietysti pitää pyrkiä ja ne pyrkivät yhtenäistämään toimintansa kuvernementtien talousneuvostojen kanssa, huolehtien siitä, että kuvernementtien talousneuvostot osallistuisivat mahdollisimman laajasti alueen talousneuvoston työhön, olisivat tietoisia ja kiinnostuneita siitä. Tuskin lienee ajankohtaista määritellä nyt heti kaikki nuo keskinäissuhteet: kokemusta on vielä vähän ja sellaisesta määrittely-yrityksestä saattaisi syntyä vain aito byrokraattinen luomus. Tarkoituksenmukaisempaa on antaa käytännön ensin muovata sopivat suhteiden muodot (TPN on työskennellyt Kansankomissaarien Neuvoston rinnalla lähes vuoden eikä sillä ole oikeastaan minkäänlaista ohjesääntöä). Noiden muotojen ei tarvitsekaan alussa olla ehdottoman vakiintuneita: muotojen moninaisuus on suotavaa, hyödyllistä ja välttämätöntäkin, jotta voitaisiin tarkemmin tutkia ja täydellisemmin vertailla erilaisia keskinäissuhteiden järjestelmiä.

Ujestien ja volostien talousneuvostot tulee järjestää samoin perustein — luonnollisesti tällöin ovat mahdollisia kaikenlaiset perustyyppin muunnokset, toisin sanoen, toimeenpanevat komiteat voivat itse hoitaa kaikkia taloudellisen neuvottelukunnan tehtäviä ja velvollisuuksia, ne voivat pitää „hallinnollisia” tai „taloudellisia” istuntojaan taloudellisen neuvottelukunnan istuntoina, voivat asettaa (esimerkiksi volosteissa ja joskus myös ujesteissa) erikoisia valiokuntia tai määrätä varta vasten nimitettyjä henkilöitä hoitamaan taloudellisen neuvottelukunnan kaikkia tai muutamia tehtäviä ja niin edelleen ja niin pois päin. Alimmiksi soluiksi on katsottava *kyläkomiteat*, niiden tulee toimia TPN:n alimpina eliminä maaseudulla. Kansankomissaarien Neuvosto on jo vahvistanut lain kyläkomiteain oikeuksien vastaavasta laajentamisesta ja niiden sekä kyläneuvostojen välisten suhteiden määrittelystä ja laki on julkaistu 28.V. 1921. Kuvernementtien toimeenpanevien komiteain velvollisuutena on laatia alustavasti kullekin paikka-

kunnalle parhaiten sopivat säännöt, joilla ei supisteta, vaan ehdottomasti *laajennetaan* yleensä „paikallista” ja *erittäin*-kin alimpien solujen pyrkimystä omatoimisuuteen.

Teollisuusalueiden ujesteissa ja asutuskeskuksissa TPN:n peruseliminä tulee toimia piiri- ja tehdaskomiteoiden tai tehtaiden hallintojen — riippuen siitä, joudutaanko tekemisiin yhden tai useamman teollisuusalan kanssa. Joka tapauksessa työn *yhdistäminen* ujestien ja volostien toimeenpanevain komiteain ja kyläkomiteain työhön *koko* paikallisen talouselämän johtamiseksi on muodossa tai toisessa ehdottomasti tarpeellista.

Edelleen. Kysymys paikallisten elinten oikeasta selonteosta TPN:lle käy poikkeuksellisen tärkeäksi, sillä eräs pahimpia puutteita, josta kärsimme, on se, että meiltä puuttuu käytännön kokemuksen tutkimusta, kokemusten vaihtoa, vastavuoroista tarkastusta — keskuksen määräysten tarkastusta paikallisen käytännön avulla ja paikallisen käytännön tarkastusta keskusjohdon taholta. Lakien ja keskuksen määräysten toimeenpanon valvonta maaseudulla on tärkeimpiä keinoja taistelussa byrokratiaa ja virastokankeutta vastaan. Sitä varten tarvitaan selostuksia, jotka julkaistaan *kaikkien tiedoksi* ja joiden laadintaan on ehdottomasti saatava *laajemmin mukaan puolueettomia* ja hallintoalaan kuulumattomia henkilöitä. Esimerkiksi aikakauslehti „Nashe Hozjaistvo”, „Tverin kuvernementin talousneuvoston kahdesti kuukaudessa ilmestyvä äänenkannattaja” (№ 1, 15. IV. 1921; № 2, 30. IV. 1921) osoittaa, että maaseutupaikkakunnilla tunnetaan tarvetta tutkia, valaista ja julkaista taloudellisen kokemuksemme yhteenvetoja, ja lehti löytää oikeat menetelmät tuon tarpeen tyydyttämiseksi. Kaikissa kuvernementeissa ei tietysti voida ainakaan lähimpien kuukausien aikana perustaa aikakauslehteä eikä kaikkialla voida julkaista sitä kahdesti kuukaudessa 3000 kappaleen painoksina, kuten Tverissä tehdään. Mutta ei ainoastaan jokaisessa kuvernementissa, vaan myös jokaisessa ujestissa voidaan — ja täytyy — laatia kerran kahdessa kuukaudessa (aluksi voidaan sallia poikkeuksena pitempikin väliaika) selostus paikallisesta työstä talouselämän alalla ja painattaa sitä, sanokaamme, 100—300 kappaletta. Näin vähäistä työtä varten löytyy varmasti kaikkialla paperia ja kirjapainoja, jos vain tajuamme tämän työn tärkeyden ja ajankohtaisuuden, jos käsitämme, että



tätä tarvetta varten pitää ottaa paperia monilta laitoksilta, jotka painattavat joukoittain tarpeettomia tai kaikkea muuta kuin ensivuorossa tarvittavia tuotteita. Jos ladotaan pienellä kirjasinlajilla ja painetaan kahtena palstana (kuten tveriläiset toverit tekevät); jos käsitetään se yksinkertainen totuus, että jo satakin kappaletta, kun saatetaan kappale jokaiseen kuvernementin kirjastoon ja jokaiseen suureen yleisvaltakunnalliseen kirjastoon, antaa tosin niukan, mutta silti *varman* mahdollisuuden tutustua kokemukseen ja ottaa se varteen *koko Venäjän* mitassa — jos se käsitetään, niin tämän asian toteuttamismahdollisuus ja kiireellisyys käyvät selväksi.

Kokemuksen todellinen varteenotto, kokemuksen todellinen vaihto ja kaikkien etevien ja kyvykkäiden puolueettomien järjestäjien saaminen mukaan työhön on mahdotonta, ellei selostuksia painateta säännöllisesti, vaikkapa aivan minimaalisinakin painoksina. Siihen voidaan ja pitää päästä viipymättä.

Selostuksia laadittaessa tulee vastaukset kysymyksiin antaa mahdollisimman lyhytsanaisesti, mutta tarkasti. Kysymykset jakaantuvat neljään ryhmään: ensimmäinen ryhmä käsittää sellaiset kysymykset, jotka nykyisin asetetaan erikoisesti etusijalle. Niihin vastaaminen on jokaisessa selostuksessa pakollista ja vastauksen pitää olla mahdollisimman yksityiskohtainen ja tarkka. Se on välttämätöntä varsinkin siksi, että tällä kysymysryhmällä on ujestien valtavan enemmistön kannalta erittäin oleellinen ja nykytärkeä merkitys nimenomaan tänä ajankohtana. Ujestien ja piirien vähemmistön, nimenomaan puhtaasti teollisuusujestien ja -piirien kohdalla nousevat etusijalle toisenlaatuiset kysymykset. Toiseen ryhmään kuuluvat kysymykset, joihin vastaaminen on niin ikään pakollista jokaisessa selostuksessa, mutta hyvin usein vastaus niihin voidaan ja tulee esittää yhteenvetona niistä selostuksista, jotka on jo lähetetty vastaaville hallintolaitoksille. TPN:lle lähetettävässä selostuksessa on tällaisissa tapauksissa aina välttämättä osoitettava: selostukset lähetetty silloin ja silloin, niihin ja niihin virastoihin, lyhyt yhteenveto suoritetusta työstä voidaan mainittujen selostusten mukaan ilmaista niillä ja niillä numeroilla. Tällaiset vastaukset ovat TPN:lle välttämättömiä eri hallinnonalojen tarkastusta varten sekä myös sitä varten, että saataisiin yhteenvetonumeroita, jotka

kuvastavat saavutettuja tuloksia elintarvike- ja polttoainehankintojen, teollisuuden y.m. aloilla. Kolmannen ryhmän kysymykset ovat sellaisia, joihin *ei* joka selostuksessa ole välttämätöntä vastata. Vastaukset niihin ovat pakollisia vain alussa, t.s. ensimmäisessä selostuksessa, ja seuraaviin merkitään vain lisäaineisto ja uusi aineisto sikäli kuin uutta aineistoa kertyy. Monissa tapauksissa näihin kysymyksiin ei ole mitään vastattavaa joka toinen kuukausi. Neljäs ryhmä käsittää kaikenlaiset lisäkysymykset, joita ei osoiteta edeltäkään eikä aseteta keskuksen taholta, vaan joita herää itse paikalla. Tämän ryhmän kysymyksiä laativat paikalliset virastot ilman mitään rajoituksia. On itseltään selvää, että kysymykset, jotka sisältävät valtiosalaisuuksia (sotilaallisuontoiset tai sotatoimiin ja valtion suojeluun j.n.e. liittyvät) on erotettava erilliseen selostukseen, jota ei julkaista, vaan lähetetään ainoastaan TPN:lle salaisena selontekona.

Siirtykäämme kysymysten luetteloon:

### ENSIMMÄINEN KYSYMYSRYHMÄ

#### 1. TAVARANVAIHTO TALONPOIKAISTON KANSSA

Tämä on nykyään tärkeydeltään sekä ajankohtaisuudeltaan ensimmäinen kysymys. Ensiksikin ilman armeijan ja kaupunkien työläisten oikeaa ja täydellistä varustamista elintarvikkeilla valtio ei voi yleensä harjoittaa taloudellista rakennustyötä, ja tavaravaihdon tulee muodostua tärkeimmäksi elintarvikkeiden hankintakeinoksi. Toiseksi tavaravaihto on teollisuuden ja maatalouden välisten oikeiden keskinäissuhteiden koetin sekä samalla perusta koko sille työlle, jota tehdään edes kutakuinkin oikein toimivan rahajärjestelmän luomiseksi. Kysymykseen tavaravaihdosta (mukaan laskettuna myös tuotteiden vaihto, sillä valtion tuote — sosialistisen tehtaan tuote, joka vaihdetaan talonpojan tuottamiin elintarvikkeisiin, ei ole tavaraa taloustieteellisessä merkityksessä, ainakaan se ei ole pelkkää tavaraa, ei enää tavaraa, se lakkaa olemasta tavaraa), kysymykseen tavaravaihdosta on nyt kiinnitettävä kaikkien talousneuvostojen, kaikkien taloudellisen rakennustyön elinten päähuomio.

Tavaravaihtoon valmistautuminen? Mitä nimenomaan on tehty tämän valmistelun alalla? Mitä on tehnyt Elin-

tarvikekomissariaatti? Mitä osuustoimintajärjestöt? Siihen tarvittavien osuusmyymälöiden määrä? Onko niitä joka volostissa? Monessako kylässä? Varastot tavaravaihtoa varten? Hinnat „vapailla” markkinoilla? Viljan ja muiden maataloustuotteiden ylijäämät? Onko kokemusta tavaravaihdon alalla ja minkälaista? Yhteenvedot ja tulokset? Taistelu tavaravaihtovarastojen ja elintarvikkeiden varastelua vastaan? (erityisen tärkeä pykälä, joka vaatii, että *jokainen varkaustapaus* on selvitettävä).

Suola ja lamppuöljy tavaravaihdon esineinä? Kangastavara? Muut tuotteet? Mitä tarvitaan kipeimmin? Mistä talonpoika kärsii suurinta puutetta? Mitä voitaisiin saada paikallisen pientuotannon, kotiteollisuuden tuotteina? Tai kehittämällä paikallista teollisuutta?

Tavaravaihdon järjestelyä ja sen tuloksia koskevilla numeroilla ja asiatiedoilla on mitä suurin merkitys yleisvaltakunnallisen kokeilun suoritukselle.

Ovatko Elintarvikekomissariaatin, joka on tavaravaihdon valvonta- ja tarkkailuelin, ja osuuskuntien, s.o. tavaravaihtoa suorittavan elimen väliset suhteet oikeat? Minkälaiset nimenomaan nuo keskinäissuhteet ovat käytännössä? millaisina ne ilmenevät maaseutupaikkakunnilla?

Yksityiskaupan esittämä osa tavaravaihdossa? Missä laajuudessa nimenomaan yksityiskauppa on kehittynyt tai kehittyä? Kauppiaiden luku, heidän kauppavaihtonsa tärkeimpien tuotteiden osalta? erityisesti elintarvikkeiden osalta?

## 2. VALTION SUHDE KAPITALISTEIHIN

Tavaravaihto ja kauppavapaus merkitsevät väistämättömästi kapitalistien ja kapitalististen suhteiden ilmaantumista. Sitä ei tarvitse pelätä. Työväenvaltiolla on käytettävissään riittävästi keinoja pysyttääkseen noiden pientuotannon oloissa hyödyllisten ja tarpeellisten suhteiden kehityksen *yksinomaan kohtuuden rajoissa* ja valvoakseen noita suhteita. Tässä on nyt tärkeää nimenomaan se, että tutkitaan tarkoin ilmiön mittasuhteet ja löydetään sopivat (ei-vaikeuttavat tai oikeammin: ei-kieltävät) valtion valvonta- ja luettelointimenetelmät.

Missä mitassa nimenomaan kehittyä yksityiskauppa sen johdosta, että elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus on

korvattu verolla? Voidaanko siitä pitää kirjaa vai ei? Onko se vain keinottelijain satunnaista kaupustelua vai myös oikeata kauppaa? Sen rekisteröinti ja rekisteröinnin tulokset?

Yksityisyritteliäisyys: onko tapauksia, jolloin kapitalistit tai liikkeenharjoittajat olisivat halukkaita ottamaan vuokralle joitakin yrityksiä tai laitoksia? tai kauppahuoneistoja? Tarkka luettelo sellaisista tapauksista ja niiden erittely? Miten on järjestetty kauppatoimien kokonaisarvon määrittely, vaikkapa likipitään? Samoin vuokraajien ja välittäjien tilinpito, jos heitä on?

Onko ollut välityskaupan luontoisia ehdotuksia? Tuotteiden hankintaa, niiden ostelua valtiolle määräprosenttia vastaan? Tai myyntiä ja jakelua? Tai teollisuuslaitosten perustamista?

Kotiteollisuus, miten sen asema on muuttunut elintarvikeveron tultua voimaan? Sen kehitysaste yleensä? Tietojen lähde?

### 3. OMA-ALOITTEISUUDEN KANNUSTAMINEN TAVARANVAIHDON JA YLENSÄ TALOUDELLISEN RAKENNUSTYÖN ALALLA

Tämä kysymys liittyy kiinteästi edelliseen. Aloitteellisuuden kannustaminen voi usein tapahtua niin, ettei siihen liity kapitalistisia suhteita. Miten sitä pitäisi kannustaa? — tämä kysymys on talousneuvostojen ja yleensä kaikkien taloudellista rakennustyötä hoitavien elinten asetettava itselleen. Tehtävä on vielä niin uusi, että tuskin voitaneen nyt antaa täsmällisiä ohjeita. Kysymys on siitä, että omistetaan tälle asialle suurta huomiota, tuetaan kaikkinaista taloudellista aloitteellisuutta, perehdytään huolellisesti käytännön kokemukseen ja tehdään se tunnetuksi koko valtakunnan mitassa.

Pienviljelijän maksaessa veronsa valtiolle ja ryhtyessä tavaravaihtoon valtion kanssa, sosialistisen tehtaan kanssa, muodostuu sellainen taloudellinen tilanne, että se vaatii ehdottomasti valtiolta ja nimenomaan sen paikallisilta elimiltä aloitteellisuuden, omatoimisuuden kaikinpuolista tukemista. Paikallisten virastojen havaintojen ja kokemuksen vaihto tekee mahdolliseksi koota aineistoa ja ehkä myöhemmin täydentää tätä ylimalkaista ja puutteellisesti määriteltä kysymystä useilla esimerkeillä ja yksityiskohtaisilla ohjeilla.

#### 4. ERI HALLINNONALOJEN TALOUDELLISEN TYÖN YHTENÄISTÄMINEN PAIKALLISTEN HALLINTOYKSIKKÖJEN: VOLOSTIEN, UJESTIEN JA KUVERNEMENTTIEN PUITTEISSA

Yhtenä taloudellista rakennustyötä haittaavista suurista epäkohdista on se, ettei eri hallinnonalojen työtä maaseutu-paikkakunnilla yhtenäistetä. Tähän asiaan on kiinnitettävä erittäin suurta huomiota. Talousneuvostojen tehtävänä on poistaa sellainen epäyhtenäisyys ja kehittää paikallisten virastojen itsenäisyyttä. On koottava käytännöstä esimerkkejä, jotta saataisiin asiat paremmalle kannalle ja ne tapaukset, joissa on saavutettu menestystä, asetettaisiin esikuvaksi kaikille. Kun esimerkiksi vallitsi äärimäinen puute elintarvikkeista, silloin oli luonnollista ja kiertämätöntä, että rajoitettiin mitä suurimmassa määrin paikallista itsenäisyyttä kootun leipäviljan kulutuksen suhteen. Asianmukaisen valvonnan alaisena ja viljavarastojen kasvaessa tuota itsenäisyyttä pitää laajentaa. Sillä keinoin voidaan ja pitää vähentää byrokratiaa, supistaa kuljetuksia, kannustaa tuotantoa, parantaa työläisten ja talonpoikien asemaa. Elintarvikkeet, paikallinen pienteollisuus, polttoaineet, valtakunnallinen suurteollisuus j.n.e.— kaikki nämä alat liittyvät kiinteästi toisiinsa, ja niiden karsinointi „hallinnonaloittain”, mikä on välttämätöntä valtion hallinnon kannalta, tuottaa vahinkoa, ellei toimita jatkuvasti työn yhtenäistämiseksi, hankausten, vitkuttelun, hallinnollisen ahdaskatseisuuden ja virastokankeuden poistamiseksi. Itse paikalla, lähempänä työläisiä ja talonpoikia, nuo epäkohdat näkyvät paremmin, ja paikallisten työntekijäin tulee kokemuksia vaihtamalla myös keksiä keinot noiden epäkohtien poistamiseksi.

Missä ja miten nimenomaan on ilmennyt paikallisten neuvostotilojen, metsäkomiteoiden, ujestien maaosastojen, kansantalousneuvostojen y.m. toiminnan yhtenäistäminen? — juuri tähän kysymykseen on saatava ehdottomasti tarkat, huolella kootut ja seikkaperäiset vastaukset.

Miten on rangaistu työntekijöitä, jotka ovat tyydyttäneet paikallisia tarpeita keskuksen vahingoksi ja keskuksen käskyjen vastaisesti? Rangaistujen nimet? Väheneekö tällaisten rikkomusten määrä? Onko rankaisutoimenpiteitä kovennettu ja miten nimenomaan?

## 5. TYÖLÄISTEN — JA 6. TALONPOIKIEN ASEMAN PARANTAMINEN

Kaikki taloudellisen rakennustyön menestykset parantavat työläisten ja talonpoikien asemaa. Mutta ensiksikin myös tässä asiassa hallinnollinen karsinoituminen ja epäyhtenäisyys tuottavat paljon vahinkoa. Ja toiseksi nämä kysymykset on otettava erikseen, jotta voitaisiin huolellisesti seurata tällä alalla saavutettuja tuloksia. Mitä nimenomaan on saavutettu? Nimenomaan miten? Vastaukset näihin kysymyksiin ovat välttämättömiä.

Monivuotisesta sodasta, ensin imperialistisesta sodasta ja sitten kansalaissodasta johtuva väsymys ja useasti suoranainen nääntymys on niin suuri, että erittäin tarmokkaat ponnistukset työläisten ja talonpoikien aseman parantamiseksi ovat ehdottoman välttämättömiä. Ei tehdä lähes tulkoonkaan kaikkea sitä, mitä voitaisiin ja pitäisi tehdä jopa meidän niukkojen mahdollisuuksiemme puitteissakin. Eivät läheskään kaikki hallinnonalat ja laitokset kiinnitä siihen kaikkea huomiotaan. Siksi paikallisen kokemuksen huomioiminen ja tutkiminen tässä suhteessa on mitä kiireellisintä, välttämätöntä asia. Selostuksien tästä kysymyksestä tulee olla mahdollisimman tarkkoja, täydellisiä ja huolellisesti laadittuja: silloin nähdään heti, missä ja mitkä hallinnonalat jäävät eniten jälkeen. Silloin voimme yhteisvoimin saada pikemmin aikaan parannuksen.

7. VALTION TYÖNTEKIJÄIN PIIRIN LAAJENTAMINEN  
TALOUDELLISEN RAKENNUSTYÖN ALALLA

Tätä laajentamista me tarvitsemme erityisesti, mutta havaitsemme kovin vähän järjestelmällistä pyrkimystä sellaiseen laajentamiseen. Kapitalismin aikana eräät „isännät” pyrkivät — salassa toisilta ja tehden toisilleen jalkakampeja — hankkimaan itselleen hyviä työnvalvoja, isännöitsijöitä ja johtajia; he tekivät sitä vuosikymmeniä ja vain muutamat harvat parhaiten järjestetyt „firmat” pääsivät siinä hyviin tuloksiin. Nyt „isäntänä” on työläisten ja talonpoikien valtio ja sen on ryhdyttävä laajasti, suunnitelmallisesti, järjestelmällisesti ja avoimesti valikoimaan parhaita työntekijöitä taloudellisen rakennustyön alalle, monipuolisia ja erikoistuneita, paikallisiin ja valtakunnallisiin mittasuhteisiin sopivia johtajia sekä järjestäjiä. Me tapaamme vielä tuhkatiheässä Neuvostovallan alku-

kauden, nimittäin äärimmäisen ankaran kansalaissodan ja hillittömän sabotaasin kauden peruja, jotka ilmenevät siinä, että kommunistit sulkeutuvat ahtaaseen johtavien piiriin, pelkäävät tai eivät osaa vetää mukaan työhön riittävässä määrin puolueeseen kuulumattomia.

On ryhdyttävä kiireellisesti ja kaikin voimin korjaamaan tätä epäkohtaa. Työläisten, talonpoikien ja sivistyneistön joukosta nousee esiin paljon kyvykkäitä ja rehellisiä puolueeseen kuulumattomia henkilöitä, joita pitää asettaa korkeampiin toimiin taloudellisen rakennustyön alalla, samalla kun säilytetään välttämätön valvonta ja ohjaus kommunistien käsissä. Toisaalta tarvitaan myös kommunistien toiminnan valvontaa puolueeseen kuulumattomien taholta; sitä varten pitää saada taatusti rehellisten puolueeseen kuulumattomien työläisten ja talonpoikien ryhmiä mukaan sekä Työläis- ja talonpoikaisinspektion työhön että myös käyttää heitä mihinkään virkoihin nimittämättä epävirallisesti apuna työn valvonnassa ja arvioinnissa.

Paikallisten virastojen, varsinkin volosti-, ujesti- ja piiri- virastojen, jotka tuntevat parhaiten työläis- ja talonpoikaisjoukkojen kokoonpanon, on selostuksissaan annettava Työ- ja Puolustusneuvostolle *luettelot* puolueeseen kuulumattomista, jotka ovat todistaneet rehellisyytensä työssä tai nousseet yksinkertaisesti esille puolueettomissa konferensseissa tahi nauttivat kiistatonta arvonantoa tehtaalla, kylässä, volostissa j.n.e.— ja sitten osoitettava, mitä työtä mainitut henkilöt suorittavat taloudellisen rakennustyön alalla. „Työksi” tulee tällöin laskea sekä toimien hoitaminen että *osallistuminen valvontaan tai tarkastukseen ilman mitään varsinaisia virkoja*, samoin säännölliset epäviralliset neuvottelut y.m.s.

Säännölliset vastaukset näihin kysymyksiin ovat pakollisia. Ilman sitä sosialistinen valtio ei voi nostattaa oikealla tavalla joukkoja taloudelliseen rakennustyöhön. Uusia, rehellisiä ja uskollisia työntekijöitä meillä on. Heitä on puolueeseen kuulumattomien keskuudessa paljon. Me emme tunne heitä. Vain paikallisten selostusten avulla heidät saadaan esille, voidaan kokeilla heitä laajemmalla ja vähitellen laajenevalla työsaralla ja siten poistaa sellainen paha kuin kommunististen solujen eristäytyminen joukoista, mitä ilmenee monilla paikkakunnilla.

8. MENETELMÄT BYROKRATIAN JA VIRASTOKANKEUDEN HÄVITTÄMISEKSI  
JA ASIASSA SAAVUTETUT TULOKSET

Todennäköisesti useimmat vastaukset tähän kysymykseen tulevat olemaan ensi aikoina hyvin yksinkertaisia: ei mitään menetelmiä eikä mitään tuloksia. Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen päätökset on luettu ja unohdettu.

Mutta vaikka asiointila on tältä osalta surkuteltava, emme aio suinkaan ottaa esimerkkiä niistä, jotka antautuvat epätoivoon ja viittaavat kaikelle kintaalla. Me tiedämme, että Venäjällä byrokrania ja virastokankeus johtuvat ennen muuta kulttuuritasosta ja sodan aiheuttaman äärimmäisen köyhtymisen ja kurjistumisen seurauksista. Tais-telu byrokranian ja virastokankeuden pahaa vastaan voi olla tuloksellista vain silloin, kun sitä käydään suurella sitkeydellä vuosikausia. Siksi ei pidä antautua epätoivoon, vaan on aloitettava työ yhä uudelleen ja uudelleen, jatkettava sitä, mikä on jäänyt kesken, kokeiltava erilaisia keinoja päämäärän saavuttamiseksi.

Työläis- ja talonpoikaisinspektion uudelleenjärjestäminen; otettava mukaan puolueeseen kuulumattomia niin tuon inspektion kautta kuin myös sen ohella; oikeustoimenpiteet; toimihenkilöiden lukumäärän supistaminen ja näiden valinta; hallinnonalojen työn tarkastus ja yhtenäistäminen ja niin edelleen. Kaikkia näitä toimenpiteitä, kaikkea mitä Neuvostojen VIII edustajakokouksen päätöksissä on osoitettu, kaikkia lehdistössä mainittuja toimenpiteitä ja menetelmiä on kokeiltava, vertailtava ja tutkittava järjestelmällisesti, johdonmukaisesti, toistamiseen ja moneen kertaan.

Kuvernementtien talousneuvostojen ja kaikkien muidenkin elimien, jotka yhdistävät ja johtavat taloudellista rakennustyötä eri paikkakunnilla, tulee vaatia lain määräämien ja käytännön kokemuksen sanelemien toimenpiteiden toteuttamista. Pitää koota paikallisen kokemuksen antamaa aineistoa. Vaikka ensi aluksi olisi kuinka vaikeaa totuttaa vastaamaan tarkasti, täydellisesti ja aikanaan, niin vastaus mainittuun kysymykseen on saatettava Työ- ja Puolustusneuvostolle. TPN on pääsevä siihen. Ja työ tuottaa epäilemättä hyviä tuloksia, vaikkakaan ei niin pian kuin toivoisivat ne, jotka muuttavat hyvin usein „byrokranian hävittämisen” sanahelinäksi (tai toistelevat valko-



kaartilais-eserräläisiä ja myös menshevistisiä juorupuheita) sen sijaan, että pyrkisivät määrätietoisesti ja sitkeästi soveltamaan konkreettisia toimenpiteitä.

## TOINEN KYSYMYSRYHMÄ

9. MAATALOUDEN KOHOTTAMINEN: a) TALONPOIKAISTALOUS;  
b) NEUVOSTOTILAT; c) KOMMUUNIT; d) ARTTELIT; e) OSUUSKUNNAT;  
f) MUUT YHTEISTALOUDEN MUODOT

Aivan lyhyet yhteenvedot, joissa osoitetaan virkatietä lähetettyjen selostusten sisältämät numerotiedot ja kunkin selostuksen lähetyaika.

Yksityiskohtaisemmat tiedot — ei joka selostuksessa, vaan ajoittain, kerran 4—6 kuukaudessa j.n.e.— paikallisen talouden tärkeimmistä puolista, tutkimusten yhteenvedoista ja tärkeimmistä toimenpiteistä, mainiten ehdottomasti niiden antamien tulosten tarkastuksesta.

Vähintään 2 kertaa vuodessa tarvitaan välttämättä tarkat tiedot erityyppisten kollektiivitalouksien lukumäärästä (yhteistaloudet *b—f*) luokiteltuina tunnetusti hyviin, keskinkertaisiin ja epätyydyttäviin. Yksi tyyppillinen talous kustakin kolmesta viimeksimainitusta ryhmästä on vähintään kahdesti vuodessa kuvailtava yksityiskohtaisesti esittäen tarkoin kaikki tiedot tarkastelun kohteena olevasta taloudesta, sen suuruudesta, sijainnista, tuotannon tulokista, sen talonpoikaistaloudelle antamasta avusta j.n.e.

10. TEOLLISUUDEN KOHOTTAMINEN: a) YKSINOMAISESTI KESKUKSEN JOHDON ALAINEN SUURTEOLLISUUS; b) OSITTAIN TAI KOKONAAN PAIKALLISTEN ELINTEN JOHDON ALAINEN SUURTEOLLISUUS;  
c) PIENTEOLLISUUS, KÄSI- JA KOTITEOLLISUUS Y.M.S.

Vastausten tulee olla samankaltaisia kuin edellisenkin pykälän kohdalla. Tällöin *a*-ryhmän suhteen paikallisten elinten, jotka seuraavat läheltä ja välittömästi suurten valtakunnallista luokkaa olevien laitosten elämää ja työtä, niiden vaikutusta ympäristön väestöön ja paikallisen väestön suhtautumista niihin, on jokaisessa selostuksessa annettava ehdottomasti tietoja näistä tuotantolaitoksista, siitä, miten paikalliset elimet auttavat niitä, minkälaisia tuloksia tuosta avusta on, miten sellaiset tuotantolaitokset auttavat paikallista väestöä, mitä nuo laitokset kipeimmin tarvitsevat, mitä epäkohtia on niiden toiminnan järjestyksessä j.n.e.

II. POLTTOAINEET: a) HALOT; b) HIILI; c) ÖLJY; d) PALAVAKIVI;  
e) MUUT POLTTOAINEET (JÄTEPOLTTOAINEET J.N.E.)

Samoin kuin kahden edellisen kysymyksen kohdalla: aivan lyhyet yhteenvedot, joihin liitetään virkateitse lähetettyjen selostusten numerotiedot ja osoitetaan välttämättä aika, milloin selostukset on annettu.

Seikkaperäiset tiedot erikoisen tärkeistä asioista, siitä, mikä menee hallinnonalan puitteiden ulkopuolelle, paikallisesta työn yhtenäistämisestä j.n.e.

Erikoisen suurta huomiota on kiinnitettävä polttoaineiden säästöön. Mihin toimenpiteisiin on ryhdytty? Mihin tuloksiin on päästy?

12. ELINTARVIKKEET

Elintarvikeasiain komissariaatille tehtyjen selostusten yleiset yhteenvedot noudattaen edellämainittuja ehtoja.

Kasvitarhaviiljely sekä esikaupunkialueiden (tehdaslaitoksille kuuluva) maatalous. Tulokset siitä.

Paikallinen kokemus koululaisten ja lasten ruokailun, ruokaloiden, yleensä yhteiskunnallisen ruokailun j.n.e. järjestämisen alalla.

Pakollisessa järjestyksessä on esitettävä tiedot, joista selviää kaksi numeroa: kunkin kahden kuukauden aikana elintarvikkeita saaneiden henkilöiden luku ja jaettujen elintarvikkeiden määrä.

Jokaisessa suuressa kulutuskeskuksessa (suuri tai keski-kokoinen kaupunki, erillisen asutuskeskuksen muodostavat sotilaalliset laitokset j.n.e.) meillä on ruokittavana paljon hyödyttöä väkeä, mukaan lyöttäytyneitä virkamiehiä, pilleskeleviä porvareita ja keinottelijoita y.m.s. On järjestelmällisesti „jahdattava” sellaisia „liikoja” kuluttajia, jotka rikkovat peruslakia: „työätekemätön älköön syökö”. Sitä varten on kullakin tällaisella paikkakunnalla asetettava vastuunalainen tilastotyöntekijä, jonka tehtävänä on tutkia 28/VIII 1920 suoritetun väestönlaskennan numerotietoja sekä juoksevaa tilastoa ja laatia kerran kahdessa kuukaudessa allekirjoituksellaan vahvistettu selostus lioista kuluttajista.

## 13. RAKENNUSTEOLLISUUS

Samantyyppiset vastaukset kuin edellisetkin. Tällä alalla paikallinen aloitteellisuus ja omintakeisuus ovat erittäin tärkeitä ja niitä on sovellettava erittäin laajasti. Pakollisia ovat seikkaperäiset tiedot tärkeimmistä toimenpiteistä tällä alalla ja niiden antamista tuloksista.

## 14. MALLIKELPOISET JA TOIVOTTOMAT LAITOKSET

Välttämättä selitys jokaisesta taloudellista rakennustyötä harjoittavasta teollisuus- y.m. laitoksesta tai virastosta, jota voidaan sanoa mallikelpoiseksi tai ainakin kunnostautuneeksi tai menestyksellisesti toimivaksi (ellei ole ainoatakaan mallikelpoista eikä ainoatakaan kunnostautunutta laitosta). Tällaisten laitosten hallinnon kokoonpano (nimet). Hallinnon toimintamenetelmät. Tulokset. Työläisten ja väestön suhtautuminen.

Sama toivottomien ja hyödyttömien laitosten suhteen.

Erittäin tärkeä on kysymys sellaisten laitosten sulkemisesta, jotka eivät ole ehdottoman välttämättömiä (toivottomat; sellaiset, jotka voidaan sulkea siirtämällä niiden työ pienemmälle määrälle suuria laitoksia j.n.e.). Sellaisten „liikojen” laitosten tilastointi, niiden lukumäärä, vähitellen tapahtuva tasavallan vapautuminen niistä.

## 15. PARANNUKSET TALOUDELLISEN TYÖN ALALLA

Se, mikä on erikoisen tärkeää ja esikuvaksi kelpaavaa erinäisten keksijäin, poikkeuksellisten työntekijäin työssä, heidän nimensä; kokeilut, jotka ovat paikallisten elimien mielestä huomion arvoisia, ja niin edelleen.

## 16. LUONTOISPALKINTOJEN JAKO

Tämä toimenpide on sosialistisessa rakennustyössä merkitykseltään tärkeimpiä. Työhön mukaan saaminen on sosialismin tärkeimpiä ja vaikeimpia probleemoja.

Käytännön kokemuksen järjestelmällinen kirjaaminen, sen kartuttaminen ja tutkiminen on välttämätöntä.

Kerran kahdessa kuussa on lähetettävä selostukset: kuinka paljon on jaettu luontoispalkintoja? Mitä tuotteita? Millä työalalla? (erikseen metsätyöt ja kaikki muut työt).

Työn yhteenvetojen, sen tulosten, tuotteiden määrän vertailu jaettujen luontoispalkintojen määriin.

Tapaukset, jolloin luontoispalkinto on muuttunut työpal-  
kan reserviksi? Jokainen tapaus huomioitava erikseen.

Luontoispalkintojen jako erityisesti kunnostautuneille  
tuotantolaitoksille? ja henkilökohtaisesti työläisille? Tarkka  
selostus jokaisesta tapauksesta.

Laskelma: löytyisikö jokin sellainen paikallinen tuote,  
jota voitaisiin saada (sekä tavaranvaihtoon ulkomaiden  
kanssa että erittäin tärkeään käyttöön Venäjällä) lisäämällä  
luontoispalkintoja siinä ja siinä laajuudessa? Tällainen  
laskelma on erittäin tärkeä, sillä jos se suoritetaan oikein  
ja kaikilla paikkakunnilla, me löydämme monia arvokkaita  
tuotteita, joita voimme viedä edullisin ehdoin ulkomaille ja  
saada voittoa siinäkin tapauksessa, että osa luontoispal-  
kinnoista tuodaan ulkomailta.

#### 17. AMMATTILIITOT, NIIDEN OSALLISTUMINEN TUOTANTOON

Ammattiliittojen paikallisten kuvernementtineuvostojen  
ja ujestielimien on viipymättä nimitettävä selostusten laa-  
tijat ja heidän varamiehensä, joiden tehtävänä on laatia  
itsenäisesti tai paikallisen tilastotyöntekijän avustamana  
kerran kahdessa kuukaudessa selostus tästä asiasta.

Tuotantopropagandan osalta tarvitaan täsmälliset tiedot  
luentojen, joukkokokousten ja mielenosoitusten luvusta,  
niiden järjestäjän nimet j.n.e.

Mutta vielä paljon tärkeämpiä kuin tiedot tuotantopropa-  
gandasta ovat tiedot tehtaiden ammattiliittokomiteain ja  
yleensä ammattiliittojen todellisesta osallistumisesta tuo-  
tantoon. Tämän osallistumisen muodot? Kuvaus kustakin  
tyypillisestä tapauksesta. Käytännölliset yhteenvedot. Nii-  
den laitosten, joissa ammattiliittojen osanotto tuotantoon  
on järjestetty hyvin tai mukiinmenevästi, vertailu laitok-  
siin, joissa tällaista osallistumista ei ole järjestetty.

Kysymys työkurista on erittäin tärkeä. Tiedot työstä  
poissaolojen määrästä ovat pakollisia. Laitosten, joissa on  
huono työkuri, vertailu laitoksiin, joissa työkuri on hyvä.

Työkurin kohottamismenetelmät.

Kurinpidolliset toverioikeudet. Kuinka monta ja milloin  
perustettu? Montako asiaa käsitellään kuukaudessa?  
Yhteenvedot?

## 18. VARASTELU

Paitsi niitä laitoksia, jotka käsittävät tämän pahan levinneisyyden ja taistelevat sitä vastaan, on sellaisiakin, jotka vastaavat, että „meille uskotussa hallinnossa tai virastossa tai tuotantolaitoksessa varastelua ei ole”, „kaikki on hyvin”.

Tarkat selostukset pakollisia kerran kahdessa kuukaudessa. Kuinka monelta virastolta, laitokselta j.n.e. on saatu tietoja? Kuinka monelta ei?

Lyhyt yhteenveto mainituista tiedoista.

Toimenpiteet varastelun ehkäisemiseksi.

Onko vedetty vastuuseen johtajia? Hallintoja? Tehtaiden ammattiliittokomiteoita? (siitä, etteivät ne ole toimineet riittävän tarmokkaasti varastelun lopettamiseksi).

Tehdäänkö kotitarkastuksia? Sovelletaanko muita valvontatoimenpiteitä, minkälaisia?

Väheneekö varastelu sen johdosta, että on annettu uusi laki tavaravaihdosta ja työläisten valmistamien tuotteiden erään osan luovuttamisesta siinä tarkoituksessa heidän käyttöönsä? Tarkat tiedot siitä.

Paikalliset, t.s. kyseisellä paikkakunnalla sijaitsevat niin valtion omistamat kuin paikallisten elinten omistamat varastot. Lyhyt yhteenveto varastojen tilityksistä ja mainly kunkin tilityksen esittämispäivästä.

Paikallisten viranomaisten antamat tiedot valtakunnallisista varastoista. Varastojen vartiointimenetelmät. Varastelu. Varastojen henkilökunnan lukumäärä j.n.e.

## 19. SÄKKIMIESTEN\* TOIMINTA

Tämän ilmiön mittasuhteet paikallisten tietojen mukaan. Säckimiesaineuksen kokoonpano (ovatko enemmistönä): työläiset? talonpojat? rautatielaitoksen toimihenkilöt? Muut neuvostolaitosten toimihenkilöt? y.m.

Rautateiden ja jokiliikennelaitoksen kunto.

Säckimiesten toimia vastaan tähdätyt toimenpiteet ja niiden tuottamat tulokset.

Miten pidetään luetteloa säckimiehistä ja heidän toimistaan.

\* — Tarkoitetaan henkilöitä, jotka kansalaissodan vuosina kävivät maaseudulla hankkimassa joko keinottelutarkoituksessa tai omiksi tarpeikseen elintarvikkeita ja kuljettivat niitä rautateitse säckikaupalla. *Suom.*

## 20. SOTILASYKSIKKÖJEN KÄYTTÄMINEN TYÖTARKOITUKSIIN

Työarmeijat. Niiden kokoonpano, miesvahvuus ja niiden suorittama työ. Miten on järjestetty tilinpito? Paikallisen väestön suhtautuminen?

Sotilasyksikköjen, samoin myös Yleisen sotilasopetuksen järjestön käyttäminen muulla tavoin työtarkoituksiin.

Paikallisten sotilasyksikköjen miesvahvuus, samoin Yleisen sotilasopetuksen paikallisten laitosten ja noissa laitoksissa opetetavan nuorison lukumäärä.

Käytännöllinen kokeilu Yleisen sotilasopetuksen laitoksissa opiskelevan nuorison ja puna-armeijalaisten käyttämiseksi erinäisissä tehtävissä valvonnan alalla, saniteettialalla, paikallisen väestön auttamisessa, niiden tai näiden taloudellisten operaatioiden suorituksessa. Seikkaperäinen selostus jokaisesta kokeesta tai jos niitä on useampia, kahdesta tyypillisestä: parhaiten onnistuneesta ja pahimmin epäonnistuneesta.

## 21. TYÖVELVOLLISUUS JA TYÖHÖN MOBILISOINTI

Miten on muodostettu Työasiain kansankomissariaatin paikalliset osastot? Niiden toiminta?

Lyhyet yhteenvedot niiden Työasiain kansankomissariaatille lähettämistä selostuksista ja välttämättä maininta kunkin selostuksen lähettämisaikasta.

Selostus vähintään kerran neljässä kuukaudessa kahdesta tyypillisestä työhön mobilisoinnista, onnistuneimmasta ja epäonnistuneimmasta.

Luettelo käytäntöön otetuista työvelvollisuusmuodoista. Yhteenvedot työvelvollisuutta suorittavien lukumäärästä ja työn tuloksista.

Miten ilmenee Tilastollisen keskushallinnon paikallisten elinten osallistuminen työvelvollisuuden ja työhön mobilisoinnin toteuttamisessa.

## KOLMAS KYSYMYSRYHMÄ

## 22. ALUE- JA PAIKALLISET TALOUSNEUVOSTOT

Milloin ja miten on muodostettu talousneuvostot kyseisellä alueella? kuvernementissa? ujestissa? volostissa? Työn suhde niiden ja kyläkomiteain välillä? niiden sekä tehtaiden ammattiliittokomiteain välillä?

Suurten kaupunkien piirineuvostojen yhteydessä toimivat talousneuvostot? Niiden kokoonpano ja työskentely, työn järjestely, suhteet kaupungin edustajain Neuvostoon?

Onko piirikomiteoita ja piirien talousneuvostoja? Tarvi-taanko niitä? Onko tarpeellista erottaa enimmäen teollisuus-luontoiset asutukset ympäristöineen j.n.e.?

#### 23. TPN:n YHTEYDESSÄ TOIMIVA VALTION YLEINEN SUUNNITTELUKOMISSIO JA SEN SUHTEET PAIKALLISIIN TALOUSELIMIIN

Onko olemassa Valtion suunnittelukomission alue-eliimiä? Tai erikoisvaltuutettuja? tai spesialistiryhmiä sellaisissa tehtävissä?

Onko jotenkin (ja nimenomaan miten) järjestetty suhteet Valtion suunnittelukomissioon? Onko sellainen järjestely tarpeellista?

#### 24. SÄHKÖISTÄMINEN

Onko paikallisessa kuvernementin ja ujestin kirjastossa kirjanen „VŠFNT:n sähköistämissuunnitelma”, alustus Neuvostojen VIII edustajakokouksessa? Montako kappaletta? Ellei ole, niin Neuvostojen VIII edustajakokoukseen osallistuneet paikalliset edustajat ovat joko epärehellisiä ihmisiä, jotka on ajettava pois puolueesta ja poistettava kaikista vastuunalaisista tehtävistä, tai sellaisia tyhjän-toimittajia, joita pitää vankilatuomiolla opettaa täyttämään velvollisuutensa (Neuvostojen VIII edustajakokouksessa jaettiin 1500—2000 kappaletta paikallisia kirjastoja varten).

Mihin toimenpiteisiin on ryhdytty Neuvostojen VIII edustajakokouksen tekemän, laajaa sähköistämissuunnitelman propagandaa koskevan päätöksen toteuttamiseksi? Montako artikkelia siitä on julkaistu paikallisissa lehdissä? Montako selostustilaisuutta pidetty? Kuulijakunnan suuruus niissä?

Onko tällaisten selostusten pitämiseen ja opetustyöhön mobilisoitu kaikki paikalliset työntekijät, joilla on teoreettisia ja käytännöllisiä tietoja sähköstä? Paljonko on sellaisia työntekijöitä? Miten he suorittavat työtään? Käytetäänkö esitelmissä ja opetustyössä hyväksi paikallisia tai lähimpiä sähköasemia? Lukunäärä?

Monessako oppilaitoksessa on Neuvostojen VIII edustajakokouksen päätöksen mukaisesti otettu oppiaineeksi sähköistämisuunnitelman opetus?

Onko tehty käytännöllisesti jotakin ja nimenomaan mitä tämän suunnitelman toteuttamiseksi? tai suoritettu suunnitelman ulkopuolisia sähköistämistöitä?

Onko olemassa paikallinen sähköistämisuunnitelma ja onko laadittu sähköistämistöiden vuorojärjestys?

#### 25. TAVARANVAIHTO ULKOMAIDEN KANSSA

Tähän kysymykseen vastaaminen on ehdottomasti pakollista kaikille rajaseutupaikkakunnille eikä yksin niille. Rajaseutujen naapureina olevilla ujesteilla ja kuvernementeilla on mahdollisuuksia harjoittaa tavaravaihtoa ja tarkkailla sen järjestelyä. Edelleen ulkomaiseen tavaravaihtoon voivat osallistua, kuten edellä on viitattu (§ 16: luontoispalkintojen jako), jopa hyvin kaukanakin rajasta sijaitsevat paikkakunnat.

Satamien kunto? rajojen vartiointi? kauppasuhteiden muodot ja laajuus? Ulkomaankaupan kansankomissariaatille tästä esitettyjen selontekojen lyhyt yhteenveto ja kunkin selonteon lähettämisaika.

Paikallisten talousneuvostojen suorittama Ulkomaankaupan kansankomissariaatin työn tarkkailu? Niiden mielipide työn käytännöllisestä järjestelystä ja tuloksista?

#### 26. RAUTATIE- JA JOKILIIKENNELAITOS, PAIKALLINEN KULKULAITOS

Virkatietä lähetettyjen selostusten lyhyet yhteenvedot, joissa on osoitettava kunkin selostuksen lähettämisaika.

Asiaintilan arvio paikalliselta näkökannalta.

Kulkulaitoksen epäkohdat. Toimenpiteet sen parantamiseksi ja tulokset näistä toimenpiteistä?

Paikallisen kulkulaitoksen tila ja toimenpiteet sen parantamiseksi.

#### 27. LEHDISTÖ TALOUDELLISEN TYÖN PALVELUSSA

Paikalliset lehdet ja „Ekonomitsheskaja Zhizn”. Miten on järjestetty taloudellisen työn valaiseminen? puolueeseen



kuulumattomien osanotto? Käytännön kokemuksen tarkastus ja arviointi?

Paikallisen lehdistön ja „Ekonomitsheskaja Zhizn” lehden levitys? Säilytetäänkö niitä kirjastoissa ja ovatko ne väestön saatavissa?

Taloudellisen rakennustyön alaa käsittelevien kirjojen julkaisu. Luettelo julkaistuista kirjoista.

Ulkomaisen kirjallisuuden tarve ja sen tyydyttäminen. Onko saatu „Bintin” (Ulkomaisen tieteen ja tekniikan toimiston) julkaisuja ja arvio niistä? muita venäjän- ja muunkielisiä ulkomaisia julkaisuja?

#### NELJÄS KYSYMYSRYHMÄ

Tähän ryhmään pitää ottaa kysymyksiä paikallisten laitosten ja eri henkilöiden valinnan ja ohjeiden mukaan, jota paitsi kysymykset voivat olla sekä suoranaisesti että välillisesti, sekä läheisesti että etäisesti taloudelliseen rakennustyöhön liittyviä.

---

Selostusten laadintaan on välttämättä saatava mukaan Tilastollisen keskushallinnon paikallisia työntekijöitä. Paikallisten talousneuvostojen asia on päättää, annetaanko selostusten laadinta välittömästi heidän vai muiden henkilöiden tehtäväksi, mutta kuvernementtien tilastotoimistojen ja ujestien tilastotyöntekijäin osanotto on välttämätön. Jokaisen selostuksen tai vastauksen kuhunkin kysymykseen, jos vastaukset ovat eri henkilöiden laatimia, allekirjoittaa vastauksen laatija, samalla osoittaen toimensa, jos hän on toimenhaltija. Selostuksesta on vastuussa sekä sen laatija että paikallisten talousneuvostojen koko henkilökunta, joiden velvollisuuksiin kuuluu todenperäisten selostusten esittäminen oikein ja aikanaan.

Ellei paikallisia voimia ole riittävästi, on järjestettävä tilastotyöntekijäin ja erikoisesti (Työläis- ja talonpoikaisinspektiosta sekä muista laitoksista) nimitettyjen toverien

vastuulla selostusten laadinnan neuvontakurssit, joiden työskentelyohjelma ja vastuunalaisten järjestäjien nimet saatetaan yleiseen tietoon.

Toukokuun 21 pnä 1921

*Lenin*

*Julkaistu v. 1921  
erillisenä kirjasena*

*Julkaistaan  
käsikirjoitukseen verrattun  
kirjasein tekstin mukaan*

---

**VKP(b):n X YLEISVENÄLÄINEN  
KONFERENSSI<sup>91</sup>**

**26.—28. TOUKOKUUTA 1921**

*Julkaistu  
toukokuun 27 ja 28 pnä 1921  
„VKP(b):n yleisvenäläisen konferenssin  
bulletinissa” №№ 1 ja 2*

*Julkaistaan  
„Bulletinin” tekstin  
mukaan*



## 1

KONFERENSSIN AVAJAISPUHE  
TOUKOKUUN 26 pnä

Toverit, sallikaa julistaa VKP:n yleisvenäläinen konferenssi avatuksi.

Te tiedätte, toverit, että tämä konferenssi on kutsuttu koolle aikaisemmin kuin sääntöjen mukaan olisi kuulunut. Niin muodoin tämä konferenssi ei ole sääntömääräinen tai ei ainakaan täysin sääntömääräinen. Edelleen te tiedätte, että päiväjärjestyksen tärkein pykälä, tärkein kysymys, joka pakotti kutsumaan konferenssin koolle ennen suunnittelemaamme määräpäivää, on kysymys talouspolitiikasta — elintarvikeverosta. Tämä kysymys on tällä hetkellä tärkein.

Ehdotan ryhdyttäväksi konferenssin puhemieshistön vaaliin.

---

## 2

ALUSTUS ELINTARVIKEVEROSTA  
TOUKOKUUN 26 pnä

Toverit, olen joutunut käsittelemään puoluetta varten kysymystä elintarvikeverosta kirjasessa, jonka useimmat läsnäolijoista luullakseni tuntevat<sup>92</sup>. Minulle henkilökohtaisesti tämän kysymyksen asettaminen puoluekonferenssin käsiteltäväksi oli odottamatonta siinä mielessä, ettei minulla henkilökohtaisesti ollut aineistoa, joka puhuisi kysymyksen tällaisen asettamisen puolesta, mutta monet eri paikkakunnilla käyneet toverit, muun muassa tov. Osinski käytyään useissa kuvernementeissa, ovat tiedottaneet Keskuskomitealle — ja samaa mieltä olivat vielä eräät toverit —, että elintarvikeveron johdosta määräytynyt politiikka on paikkakunnilla suurelta osaltaan jäänyt selitystä vaille ja osittain jopa käsittämättömäksi. Tämän politiikan poikkeuksellisen tärkeyden vuoksi sen lisäkäsittely puoluekonferenssissa näytti niin välttämättömältä, että konferenssi päätettiin kutsua koolle ennen määräaikaa. Minun tehtäväni on selittää alustavasti tämän politiikan yleistä merkitystä ja haluaisinkin vain rajoittua tekemään pienehköjä lisäyksiä siihen, mitä olen sanonut kirjasessa. Minulla ei ole välittömästi tietoa siitä, miten nimenomaan tämä kysymys asetetaan nyt paikkakunnilla, mitkä puutteellisuudet, epäkohdat ja epäselvyydet siellä eniten tuntuivat. Minun täytynee todennäköisesti esittää vielä lisäselityksiä, kun konferenssin käsiteltäväksi asetetuista kysymyksistä tai niiden johdosta käytettävistä puheenvuoroista selviää, mihin puoleen on nyt suunnattava paikallisten työntekijäin ja puolueen huomio.

Sikäli kuin olen tullut huomaamaan, väärinkäsitykset ja elintarvikeveroon sekä uuteen talouspolitiikkaan liittyvien

poliittisten tehtävien epätäydellinen ymmärtäminen johtuvat ehkä siitä, että lioitellaan asian jotakin puolta. Sellainen lioittelu on kuitenkin aivan väistämätöntä niin kauan kuin emme ole järjestäneet asiaa käytännöllisesti, ja tuskin voitaneen määritellä mitenkään tarkoin tuon politiikan niiden tai näiden erikoisuuksien soveltamisen todellisia rajoja ennen kuin viemme päätökseen vaikkapa yhden elintarvikehankintakampanjan uusilla perusteilla. Kosketelen tässä vain yleispiirtein eräitä ristiriitoja, jotka ovat herättäneet eniten väärinkäsityksiä, sikäli kuin voin päätellä eräiden kokouksessa annettujen kirjelappusten perusteella. Elintarvikevero ja siihen liittyvät politiikkamme muutokset tulkitaan usein perusteelliseksi käänteeksi politiikassamme. Eikä ole ihme, että rajantakainen valkokaartilaislehdistö, varsinkin eserrien ja menshevikkien lehdistö, levittää utterasti tällaista käsitystä. Mutta en tiedä, johtuuko se VSFNT:n alueellakin tuntuvasta samantapaisen toiminnan vaikutuksesta vai siitä kärjistyneestä tyytymättömyydestä, jota eräissä piireissä on tuntunut ja tuntuu ehkä vieläkin elintarviketilanteen äärimmäisen huonontumisen johdosta — ehkä tämänlaatuinen epä tietoisuus on tietyissä määrin levinnyt meilläkin ja luonut varsin väärän käsityksen suoritettujen muutoksen merkityksestä ja uuden politiikan luonteesta.

Luonnollista on, että talonpoikaisväestön ollessa valtaenemmistönä meidän päätehtävämme on — niin politiikassa yleensä kuin eritoten talouspolitiikassa — määrätynlaisten suhteiden rakentaminen työväenluokan ja talonpoikaiston välille. Ensi kertaa uusimman ajan historiassa olemme tekemisissä sellaisen yhteiskuntajärjestyksen kanssa, josta riistäjäluokka on poistettu, mutta on olemassa kaksi erilaista luokkaa — työväenluokka ja talonpoikaisto. Talonpoikaiston ollessa valtavan suurena enemmistönä tuo enemmisyys ei ole voinut olla vaikuttamatta talouspolitiikkaan ja yleensä koko politiikkaan. Peruskysymyksenämme on — ja pysyy kiertämättömästi monien vuosien ajan — oikea suhteiden rakentaminen näiden kahden luokan välille, oikea luokkien hävittämisen kannalta. Neuvostovallan viholliset takertuvat hyvin usein kaavaan: työväenluokan ja talonpoikaiston liitosuhde ja käyttävät sitä hyvin usein meitä vastaan, sillä tuo kaava sinänsä on aivan epämääräinen. Työväenluokan ja talonpoikaiston

välisellä liittosuhteella voidaan ymmärtää mitä tahansa. Ellei oteta huomioon, että liittosuhde on työväenluokan kannalta katsoen vain silloin sallittava, oikea ja periaatteellisesti mahdollinen, kun se tukee työväenluokan diktatuuria ja on yksi niistä keinoista, jotka tähtäävät luokkien hävittämiseen, niin silloin työväenluokan ja talonpoikaiston liittosuhde jää tietysti vain kaavaksi, jota kaikki Neuvostovallan viholliset ja kaikki diktatuurin viholliset katsomuksissaan esittävätkin. Millä tavoin tuo liittosuhde piti saada aikaan vallankumouksemme ensi vaiheessa, siinä, jota nyt voidaan osapuilleen pitää toteutuneena? Millä tavoin proletariaatin diktatuuri pysyi pystyssä ja vakiintui oloissa, joissa talonpoikaissäestö oli valtavana enemmistönä? Liittosuhteemme perussyynä, tärkeimpänä tekijänä ja tärkeimpänä määrittäjänä oli kansalaissota. Kansalaissota, vaikka siihen alussa tavallisesti osallistuivatkin liitossa meitä vastaan sekä valkokaartilaiset, eserrät että menshevikit, johti aina kiertämättömästi siihen, että kaikki eserräläiset perustavan kokouksen kannattajat ja menshevistiset ainekset joutuivat taka-alalle joko vallankeikauksen seurauksena tai ilman sitä, ja valkokaartilaisliikkeen johto joutui kokonaan kapitalististen ja tilanherraluokkaan kuuluvien aineiden käsiin. Niin tapahtui sekä Koltshakin että Denikinin vallan aikana ja myös kaikkien muiden vähäisempien valtakomentojen ja meitä vastaan suunnattujen sotaretkien aikana. Ja se oli päätekijä, joka määräsi proletariaatin ja talonpoikaiston liiton muodon. Tällainen asiain-tila aiheutti meille kaksin verroin enemmän uskomattomia vaikeuksia, mutta toisaalta vapautti meidät vaikeasta harkinnasta sen suhteen, miten työväenluokan ja talonpoikaiston välisen liiton kaava olisi toteutettavissa, sillä sotilaalliset olosuhteet sanelivat tuon kaavan ja ehdot tinkimättömän kategorisesti, jättämättä meille vähäisintäkään valinnan varaa.

Vain työväenluokka yksin pystyi toteuttamaan diktatuuria siinä muodossa, jota sota ja tämän kansalaissodan olosuhteet vaativat. Tilanherrojen osallistuminen kansalaissotaan yhdisti työväenluokan ja talonpojat toisiinsa ehdottomasti, varauksettomasti ja peruuttamattomasti. Siinä suhteessa ei ollut mitään sisäistä poliittista horjuntaa. Venäjän ollessa eristettynä tärkeimmistä vilja-alueistaan ja elintarviketilanteen kiristyttyä äärimmilleen nousi



eteemme jättimäisiä vaikeuksia, ja niissä oloissa emme olisi voineet toteuttaa käytännössä elintarvikepolitiikkaamme ilman luovutusvelvollisuutta. Luovutusvelvollisuus ei merkinnyt yksistään sitä, että otettiin ylijäämät, joita tuskin olisi riittänyt oikein jaettunakaan. En voi kajota tässä yksityiskohtaisesti siihen, mitä epänormaalisuuksia luovutusvelvollisuus aiheutti. Joka tapauksessa se täytti sille asetetun tehtävän, auttoi säilyttämään teollisuuden silloinkin, kun maa oli melkein tyyten eristetty vilja-alueistaan. Ja se saattoi tyydyttää jossain määrin vain sotatilanteessa. Heti kun teimme todella ja perinpohjaisesti selvän ulkoisesta vihollisesta — sehän tapahtui vasta vuoteen 1921 tultaessa — nousi eteemme toinen tehtävä, työväenluokan ja talonpoikaiston välisen *taloudellisen* liiton luominen. Me asetimme tuon tehtävän todenteolla vasta vuoden 1921 kevään kynnyksellä ja se tapahtui silloin, kun v. 1920 kato oli huonontanut talonpoikien asemaa äärimmilleen, kun jouduimme ensi kerran kokemaan tiettyssä määrin sisäistä poliittista horjuntaa, joka ei johtunut vihollisten ulkoisesta painostuksesta, vaan työväenluokan ja talonpoikaiston välisestä suhteesta. Jos vuonna 1920 olisimme saaneet runsaan sadon tai edes hyvän sadon, jos olisimme saaneet luovutusvelvollisuuden tavoitteesta, 420 miljoonasta puudasta, kooksi 400 miljoonaa puutaa, olisimme voineet täyttää teollisuusohjelmamme suurimmalta osaltaan, silloin meillä olisi ollut tiettyjä varastoja kaupunkien teollisuustuotteiden vaihtamiseksi maataloustuotteisiin. Kävi päinvastoin. Eräin paikoin puhkesi vielä elintarvikepulaakin ankarampi polttoainepula, talonpoikaistalouden tyydyttäminen kaupungin tuotteilla kävi täysin mahdottomaksi. Tuloksena oli tavattoman kärkevä talonpoikaistalouden kriisi. Tällaisesta asiaintilasta johtui, ettemme voineet missään tapauksessa jatkaa entistä elintarvikepolitiikkaa. Meidän oli asetettava päiväjärjestykseen kysymys, minkälaista taloudellista perustaa työväenluokan ja talonpoikaiston väliselle liitolle me viipymättä tarvitsemme siirtyäksemme seuraaviin toimenpiteisiin.

Siirtymistoimenpiteenä eteenpäin on oleva se, että valmisteellaan teollisuustuotteiden vaihtoa maataloustuotteisiin, että saadaan aikaan järjestys, jonka vallitessa talonpojan ei tarvitse antaa tuotteitaan muuten kuin vaihtamalla kaupunkien ja tehtaiden tuotteisiin, jota paitsi vaihdossa

ei tarvitse noudattaa kaikkia kapitalistisen järjestelmän aikana vallinneita muotoja. Mutta taloudellisten olosuhteiden pakosta emme voineet sitä ajatellakaan. Sen vuoksi olemme hyväksyneet sen siirtymismuodon, josta jo puhuin: otamme veron muodossa tuotteita ilman mitään vastiketta ja saamme lisää tuotteita tavaravaihdon avulla; sitä varten kuitenkin tarvitaan vastaavia varastoja, meidän varastomme taas ovat tavattoman niukat ja mahdollisuuksia täydentää niitä ulkomaankaupalla ilmaantuu vasta tänä vuonna, kun on solmittu joukko sopimuksia kapitalistimaiden kanssa. Ne ovat kylläkin vasta johdantoa, alkusoittoa; todellinen tavaravaihto ei ole alkanut vielääkään. Kapitalististen piirien enemmistö tai suuri osa sabotoi jatkuvasti näitä sopimuksia ja yrittää kaikin tavoin tehdä ne tyhjäksi, ja luonteenomaisinta on se, että venäläinen valkokaartilaislehdistö, muun muassa eserräläinen ja menshevistinen lehdistö, tuskin keskittänee mihinkään muuhun voimiaan niin tarmokkaasti ja sinnikkäästi kuin näihin sopimuksiin. On aivan selvää, että porvaristo on valmistautunut taisteluun paremmin, että se on kehittyneempää kuin proletariaatti ja että sen luokkatietoisuus on entisestään hioutunut kaikissa niissä „ikävyyksissä”, joita se on saanut kokea, ja se osoittaa normaalia paljon suurempaa herkkyyttä. Tarvitsee vain tarkastella lähemmin valkokaartilaislehdistöä, niin huomaa sen suuntaavan iskunsa nimenomaan tähän kohtaan, joka on politiikkamme keskiö, sen solmukohta.

Huono-onnisen sotilaallisen päällekkarkauksen jälkeen, joka on aivan ilmeisesti mennyt myttyyn vaikka taistelu vielä jatkuukin, venäläinen valkokaartilaislehdistö kokonaisuudessaan asettaa itselleen saavuttamattoman päämäärän: kauppasopimusten tyhjäksi tekemisen. Sitä kampanjaa, joka pantiin toimeen tänä keväänä tavattoman laajassa mitassa eserrien ja menshevikkien ollessa vastavallankumouksellisten voimien etunenässä, tuota taistelua käytiin määrättyssä tarkoituksessa: tehdä kevääseen mennessä tyhjäksi Venäjän ja kapitalistisen maailman väliset taloudelliset sopimukset. Ja tuon tarkoituksen ne ovat huomattavassa määrin saavuttaneetkin. Tärkeimmät sopimukset tosin olemme solmineet, niiden luku kasvaa ja me voitamme sen vastustuksen, joka on tältä osalta voimistunut, mutta viivytyks on käynyt meille hyvin vaaralliseksi, sillä ilman tiettyä ulkomaisten apua suurteollisuuden jälleenrakentami-

nen ja oikean tavaranvaihdon elvyttäminen on joko mahdotonta tai tietää sellaista viivytystä, joka käy erittäin vaaralliseksi. Tällaiset ovat olosuhteet, joissa joudutaan toimimaan, tällaiset ovat olosuhteet, jotka ovat nostaneet etutilalle kysymyksen kaupan elvyttämisestä talonpoikia varten. En aio kajota kysymykseen toimiluvista, sillä siitä on keskusteltu puoluekokouksissa enemmän kuin mistään muusta eikä se ole viime aikoina herättänyt mitään epä-tietoisuutta. Asia on edelleenkin niin, että me tarjoamme ahkerasti toimilupia, mutta ulkomaiset kapitalistit eivät ole tähän mennessä saaneet yhtään mainitsemisen arvoista toimilupaa, me emme ole tähän mennessä solmineet yhtään vähänkään merkittävää toimilupasopimusta. Koko vaikeus on siinä, että pitää löytää käytännössä kokeiltu keino, jolla saadaan mukaan länsieurooppalaista pääomaa.

Meille on teoreettisesti aivan kiistatonta — kenelläkään ei luullakseni ole enää epäilyksiä tässä suhteessa — toistan, teoreettisesti on aivan selvää, että meille on edullista lunastaa itsemme vapaaksi eurooppalaisesta pääomasta muutamalla kymmenellä tai sadalla miljoonalla, jotka voisimme vielä antaa sille kartuttaaksemme mahdollisimman lyhyessä ajassa kalusto-, materiaali- ja raaka-ainevarastoja, hankkiaksemme koneita suurteollisuutemme jälleenrakentamista varten.

Varalähteidemme vakiinnuttamiseksi, sosialistisen yhteiskunnan luomiseksi on olemassa vain yksi ainoa todellinen perusta — se on suurteollisuus. Ilman kapitalistista suurtehdasta, ilman korkeatasoista suurteollisuutta ei voi olla puhettakaan sosialismista yleensä ja vielä vähemmän siitä voidaan puhua kysymyksen ollessa talonpoikaisesta maasta. Me Venäjällä tiedämme sen paljon konkreettisemmin kuin ennen emmekä puhu nyt suurteollisuuden epämääräisestä ja abstraktisesta jälleenrakentamisesta, vaan täysin määritellystä, tarkoin lasketusta ja konkreettisesta sähköistämissuunnitelmasta. Meillä on aivan tarkasti laskettu suunnitelma, joka on parhaimpien venäläisten specialistien ja tiedemiesten työn tulos. Se antaa meille selvän käsityksen siitä, millä voimavaroilla, kun otetaan huomioon Venäjän luonnonsuhteet, me voimme rakentaa, meidän täytyy rakentaa ja me rakennamme taloudellemme tuon suurteollisuuden perustan. Ilman sitä ei voi olla puhettakaan mistään todella sosialistisesta talouselämämme perustasta.

Tämä on aivan kiistatonta ja joskin siitä on puhuttu viime aikoina elintarvikeveron yhteydessä abstraktisin sanakääntein, niin nyt on sanottava konkreettisesti, että ennen kaikkea pitää jälleenrakentaa suurteollisuus. Olen henkilökohtaisesti kuullut eräiltä tovereilta sen kaltaisia lausuntoja ja vastannut tietysti niihin vain olankohauksella. On tietysti aivan naurettavaa ja järjetöntä olettaa, että voisimme milloinkaan unohtaa tämän perustavoitteen. Tässä on kysymys vain siitä, miten tovereilla on saattanut syntyä tuolaista epäilystä ja neuvottomuutta, miten he ovat saattaneet luulla, että tämä perustehtävä, tämä päätehtävä, jota ilman sosialismin aineellinen tuotantoperusta on mahdoton, että tämä tehtävä on väistynyt meillä taka-alalle. Sellaiset toverit ovat yksinkertaisesti käsittäneet väärin valtiomme ja pienteollisuuden välisen suhteen. Perustehtävänämme on suurteollisuuden jälleenrakentaminen. Ja siirtyäksemme vähänkin vakavassa mielessä ja järjestelmällisesti tuon suurteollisuuden jälleenrakentamiseen meidän on elvytettävä pienteollisuus. Meillä on ollut tänä vuonna ja viime vuonna pitkä väliaika suurteollisuuden jälleenrakennustyössä.

Eräitä tärkeitä suurteollisuutemme aloja saatiin käyntiin syksyllä ja talvella 1920, mutta sitten ne jouduttiin pysäyttämään. Minkä takia? Miksi? Oli paljon tehtaita, jotka voivat saada riittävästi työvoimaa, joilla oli mahdollisuus hankkia riittävästi raaka-aineita; miksi nuo tehtaot pysäytettiin? Siksi ettei meillä ollut riittäviä elintarvike- ja polttoainevarastoja. Ellei meillä ole valtion varastoissa 400 miljoonaa puutaa viljaa (mainitsen likimääräisen luvun), jonka oikea jakelu kuukausittain on taattu, on vaikea puhua mistään säännöllisestä taloudellisesta rakennustyöstä ja suurteollisuuden jälleenrakentamisesta. Ilman näitä varastoja tilanne on muodostunut sellaiseksi, että useita kuukausia kestänyt suurteollisuuden jälleenrakennustyö on taaskin keskeytynyt. Valtaosa siitä vähäisestä määrästä tuotantolaitoksia, jotka saatiin käyntiin, on nyt pysähdyksissä. Ilman täysin turvattuja ja riittäviä elintarvikevarastoja ei voi olla puhuttakaan siitä, että valtio voisi keskittää huomionsa, ryhtyä järjestelmällisesti jälleenrakentamaan suurteollisuutta, järjestää tämän työn siten, että jälleenrakentaminen edistyisi keskeytyksittä vaikkapa vaatimattomassakin mitassa.

Polttoaineista on sanottava, että siihen saakka kunnes Donbass jälleenrakennetaan, kunnes säännöllinen öljyntuotanto saadaan käyntiin, meille jää edelleenkin puu, halkolämmitys, ja olemme siis edelleenkin riippuvaisia samasta pientaloudesta.

Juuri tämän vuoksi toverit, jotka eivät ole käsittäneet, miksi nykyään tulee kiinnittää päähuomio talonpoikaan, ovat tehneet virheen, erehtyneet. Eräät työläiset sanovat: talonpojille annetaan tiettyä helpotusta, mutta meille ei mitään. Sellaisia puheita on kuultu, mutta ne eivät luullakseni ole kovin laajalle levinneet, sillä sanottakoon, että sellaiset puheet ovat vaarallisia, koska niissä toistuu eseräläinen kysymyksen asettelu; siinä näemme ilmeistä poliittista provokaatiota ja vielä jäänteitä työläisten ammattikuntalaishenkisistä, ei luokkakantaisista, vaan heidän ammatillisista ennakkoluuloistaan, kun työväenluokka pitää itseään tasavertaisena kapitalistisen yhteiskunnan osana eikä tajua olevansa edelleenkin saman kapitalistisen perustan kannalla: talonpojalle annettiin helpotus, vapautettiin luovutusvelvollisuudesta, hän saa vapaan osan ylijäämistä itselleen vaihtoa varten, me työläiset taas työskentelemme koneiden ääressä ja haluamme samaa.

Mikä on tällaisen katsantokannan pohjana? Itseasiassa sama pikkuporvarillinen ideologia. Kun talonpojat kuuluvat elimellisenä osana kapitalistiseen yhteiskuntaan, pysyy työväenluokkakin tämän yhteiskunnan elimellisenä osana. Niin muodoin, jos talonpoika käy kauppaa, pitää meidänkin käydä kauppaa. Ja tällöin vanhat ennakkoluulot, jotka kahlehtivat työläistä vanhaan maailmaan, epäilemättä elpyvät. Vanhan kapitalistisen maailman kiihkeimpiä puolustajia ja vieläpä ainoita vilpittömiä puolustajia ovat eserrät ja menshevikit. Muihin leireihin kuuluvien satojen, tuhansien ja satojentuhansienkaan keskuudesta ette löydä vilpittömiä kapitalistisen maailman puolustajia. Mutta niin kutsutun puhtaan demokratian piirissä, mitä eserrät ja menshevikit edustavat, siellä on vielä jäljellä tuollaisia harvinaisia yksilöitä, jotka puolustavat kapitalismia vilpittömästi. Ja mitä sitkeämmin he pitävät kiinni katsantokannastaan, sitä vaarallisempaa on heidän vaikutuksensa työväenluokkaan. He ovat sitäkin vaarallisempia ajankohdانا, jolloin työväenluokka joutuu kokemaan tuotannon keskeytyskausia. Proletaarisen luokkatietoisuuden kehityksen

tärkein aineellinen perusta on suurteollisuus, kun työläinen näkee toimivia tehtaita, kun hän tuntee joka päivä sen voiman, joka todella kykenee hävittämään luokat.

Kun työläiset kadottavat jalkainsa alta tämän aineellisen tuotantoperustan, silloin tietyt työläiskerrokset valtaa levottomuuden ja epämääräisyyden tunne, toivottomuus ja uskon puute ja kun siihen liittyy porvarillisten demokraattiemme — eserrien ja menshevikkien — suoranainen provokaatio, on sillä tietynlainen vaikutus. Ja tällöin syntyy sellainen ajattelutapa, että kommunistisen puolueen riveissäkin tapaa henkilöitä, jotka järkeilevät seuraavasti: talonpojille annettiin helpotusta, samasta syystä on samalla tavoin annettava työläisillekin. Meidän on pitänyt tehdä tiettyjä myönnytyksiä tässä mielessä. Dekreetti työläisten palkitsemisesta osalla tehtaan tuotteista on tietenkin myönnytys niille mielialoille, jotka juontavat juurensa menneisyydestä, jotka liittyvät uskon puutteeseen ja toivottomuuteen. Tietyissä suppeissa rajoissa tuo myönnytys oli välttämätön. Se on tehty, mutta ei saa hetkeksikään unohdtaa, että siinä me teimme ja teemme myönnytyksen, joka ei ole välttämätön miltään muulta kuin taloudelliselta kannalta, proletariaatin etujen kannalta. Proletariaatin oleellisimmat perusedut vaativat suurteollisuuden ja sen lujan taloudellisen perustan uudelleen luomista. Silloin proletariaatti lujittaa diktatuurinsa, silloin se vakiinnuttaa diktatuurinsa varmasti, mistään poliittisista ja sotilaallisista vaikeuksista huolimatta. Miksi meidän piti tehdä myönnytys ja miksi on erittäin vaarallista, jos tuota myönnytystä tulkittaisiin laajemmin kuin on tarpeellista? Nimenomaan siksi, että meidän oli pakko lähteä sille tielle vain elintarvike- ja polttoainetilanteessa syntyneiden tilapäisten olosuhteiden ja vaikeuksien takia.

Kun sanomme: suhteet talonpoikaistoon pitää rakentaa veron eikä luovutusvelvollisuuden pohjalla, niin mikä on tämän politiikan tärkein taloudellinen määräite? Se, että luovutusvelvollisuuden oloissa pienillä talonpoikaistalouksilla ei ole oikeaa taloudellista perustaa, ne ovat tuomitut moniksi vuosiksi jähmetystilaan, pientalous ei voi pysyä pystyssä ja kehittyä, sillä pientalonpojalta katoaa mielenkiinto toimintansa tehostamiseen ja kehittämiseen ja tuotemäärän lisäämiseen, minkä seurauksena me jääme taloudellista perustaa vaille. Muuta perustaa meillä ei ole, muuta

lähdettä meillä ei ole, eikä ilman suurten elintarvikevarastojen keskittämistä valtion käsiin voi olla puhuttakaan mistään suurteollisuuden uudelleen luomisesta. Ensi kädessä siksi me noudatammekin tätä politiikkaa, joka muuttaa elintarvikesuhteitamme.

Me noudatamme sitä siksi, että meillä olisi suurteollisuuden uudelleen luomiseen tarvittavat varastot, että voisimme vapauttaa työväenluokan kaikista tuotannon keskeytyksistä, joita ei suurteollisuudessa — ei edes meidän kurjassa, kehittyneisiin maihin verraten kurjassa suurteollisuudessamme — saa olla, siksi, ettei työläisten tarvitsisi toimentuloa hankkiessaan turvautua epäproletaarisiin, keinotteluluontoisiin, pikkuporvarillisiin menetelmiin, jotka ovat meille suurin taloudellinen vaara. Todellisuudessa vallitsevien surkuteltavien olojen johdosta proletaarien on pakko turvautua ei-proletaarisiin, pikkuporvarillisiin, keinotteluluontoisiin ansiolähteisiin, joilla ei ole mitään tekemistä suurteollisuuden kanssa, ja hankkia joko varastamalla tai valmistamalla yksityisesti yhteiskunnallisessa tehtaassa tuotteita ja vaihtaa niitä maataloustuotteisiin — siinä on meitä uhkaava taloudellinen päävaara, koko neuvostojärjestelmän olemassaoloa uhkaava päävaara. Nyt proletariaatin on toteutettava diktatuuriaan niin, että se tuntisi asemansa luokkana lujaksi, tuntisi vankan maaperän jalkojensa alla. Mutta tuo maaperä huojuu. Proletaari näkee keskeytyksittä toimivan koneellisen suurtehtaan asemesta jotakin kokonaan muuta ja hänen on pakko esiintyä talouselämän piirissä keinottelijana tai pientuottajana.

Vapauttaaksemme proletaarin tästä pakosta emme saa pelätä siirtymäkaudella mitään uhrauksia. Turvataksemme suurteollisuuden keskeytymättömän, vaikkapa hitaankin jälleenrakentamisen emme voi kieltäytyä heittävästä anti-paloja niitä ahnehtiville ulkomaalaisille kapitalisteille, sillä nyt on sosialismin rakentamisen kannalta edullista maksaa ulkomaalaisille kapitalisteille ylihintana satoja miljoonia, mutta saada sen sijaan suurteollisuuden jälleenrakentamiseen tarvittavat koneet ja materiaalit, jotka lujittavat ennalleen proletariaatin taloudellisen perustan, tekevät proletariaatista lujan proletariaatin eikä sellaista, joka jatkaa keinottelutoimiaan. Menshevikit ja eserrät ovat kir-

kuneet äänensä käheäksi, että kun proletariaatti on deklasoitunut, niin siitä syystä on luovuttava proletariaatin diktatuurin tehtävistä. He ovat kirkuneet samaa vuodesta 1917 lähtien, ja täytyy ihmetellä, etteivät he ole vuoteen 1921 saakka väsyneet jankuttamaan sitä. Mutta kuullessamme tuollaisia hyökkäilyjä me emme vastaa, ettei mitään deklassoitumista ilmene, ettei ole mitään miinuksia, vaan sanomme, että Venäjän todellisuudessa ja kansainvälisessä todellisuudessa vallitseva tilanne on sellainen, että silloinkin, kun proletariaatti kokee deklassoitumisen kautta, kokee noita miinuksia, se voi noista miinuksista huolimatta täyttää tehtävänsä, vallata vallan ja säilyttää sen.

Olisi naurettavaa, tolkutonta ja järjetöntä kiistää, että proletariaatin deklassoitumisen olosuhteet merkitsevät miinusta. Vuoteen 1921 mennessä olemme nähneet, että ulkoista vihollista vastaan käydyn taistelun päätyttyä on päävaaraksi, suurimmaksi pahaksi tullut se, ettemme ole pystyneet turvaamaan keskeytymätöntä tuotantoa suurimmissa teollisuuslaitoksissa, joita meillä on jäljellä vähäinen määrä. Tämä on pääasia. Ilman tällaista taloudellista perustaa ei työväenluokalla voi olla lujaa valtiollista valtaa. Jotta turvattaisiin suurteollisuuden keskeytymätön jälleenrakentaminen, on elintarvikkeiden hankinta ja jakelu järjestettävä niin, että saadaan kootuksi ja jaetaan oikein sanokaamme 400 miljoonan puudan suuruinen varasto. Entisen luovutusvelvollisuuden tietä emme olisi pystyneet millään kokoamaan sitä. Vuodet 1920 ja 1921 ovat sen osoittaneet. Nyt näemme, että elintarvikeveron avulla tuo tehtävä, joka tuottaa suunnattomia vaikeuksia, voidaan kuitenkin täyttää. Vanhoin menetelmin emme voi suorittaa tätä tehtävää ja meidän on valmisteltava uusia menetelmiä. Me voimme ratkaista tämän tehtävän elintarvikeveron avulla ja rakentamalla oikeat suhteet talonpoikaan pientuottajana. Olemme tähän mennessä omistaneet melkoisesti huomiota tämän asian teoreettiseen todisteluun.

Puoluelehdistön ja kokouksissa pidettyjen puheiden mukaan päätellen minusta näyttää, että on täysin todistettu teoreettisesti, että voimme ratkaista tämän tehtävän, säilyttää proletariaatin käsissä kulkulaitoksen, suurtehtaat, taloudellisen perustan yhdessä valtiollisen vallan kanssa.



Meidän pitää antaa talonpojalle pientuottajana melkoisesti liikkumatilaa. Emme voi selvittää elintarviketilannetta, elleimme kohenna talonpoikaistaloutta.

Näissä puitteissa meidän on asetettava kysymys pienteollisuuden kehittämisestä kauppavapauden, vaihdon vapauden pohjalla. Tämä vaihdon vapaus on keino, jonka avulla voidaan rakentaa työväenluokan ja talonpoikaiston välille taloudellisesti vakaat suhteet. Nykyisin saamme maataloustuotannon määrästä yhä tarkempia tietoja. Puolueen edustajakokouksessa jaettiin viljatuotteita käsittelevä kirjanen, se jaettiin silloin edustajakokouksen jäsenille vielä korjausvedoksina. Siitä lähtien on mainitunlaista aineistoa koottu ja levitetty. Kirjanen on annettu lopullisessa asussa ladottavaksi, mutta konferenssiin mennessä se ei ollut vielä valmis, enkä voi sanoa, ehtiikö se ilmestyä ennen konferenssin päättymistä. Teemme kaiken voitavamme sen hyväksi, mutta en voi luvata, että kirjanen ehditään julkaista.

Tämä on vain vähäinen osa siitä työstä, jonka olemme suorittaneet voidaksemme määritellä mahdollisimman tarkasti maataloustuotannon tilan, käytettävissämme olevat resurssit.

Joka tapauksessa voidaan sanoa käytettävissä olevien tietojen vahvistavan sitä käsitystä, että me voimme ratkaista täydellisesti taloudellisen tehtävän, varsinkin tänä vuonna, jolloin satotoiveet eivät ole aivan huonot tai eivät niin huonot kuin saatettiin keväällä olettaa, ja se antaa meille mahdollisuuden koota sellaiset maataloustuotteiden varastot, että voimme omistautua kokonaan suurteollisuuden jälleenrakentamiseen, vaikka hitaaseenkin, mutta silti keskeytymättömään jälleenrakentamiseen.

Ratkaistaksemme tuotantovarastojen kokoamistehtävän meidän pitää löytää talonpoikaan, pienomistajaan suhtautumisen muodot eikä tässä asiassa ole muuta muotoa kuin elintarvikEVERO, muunlaista muotoa ei kukaan ole ehdottanut eikä sitä voida kuvitella. Tämä tehtävä on ratkaistava käytännössä, järjestettävä elintarvikEVERON kanto oikein, suoritettava se toisin kuin ennen, jolloin talonpojalta otettiin kaksi kolme kertaa ja jätettiin hänet entistä huonompaan asemaan, niin että ahkerin talonpoika joutui kärsimään eniten ja kaikkalainen mahdollisuus kestävien taloudellisten suhteiden muodostumiseen katosi. Elin-

tarvikevero on samoin toimenpide, jolla otetaan jokaiselta talonpojalta, mutta sitä on sovellettava toisin. Aikaisemmin koottujen ja julkaistujen tietojen perusteella voidaan sanoa, että nyt elintarvikevero tuo tähän asiaan mitä suurimman ja ratkaisevan muutoksen, mutta on vielä tiettyssä määrin epäselvää, miten kaikki on sovittavissa yhteen. On kuitenkin aivan ilmeistä, että meidän pitää viipymättä parantaa talonpojan asemaa.

Paikallisille työntekijöille tehtävä asetetaan näin: toisaalta elintarvikevero on perittävä täydellisesti ja toisaalta mahdollisimman lyhyessä ajassa. Vaikeudet lisääntyvät sen johdosta, että tänä vuonna sato kypsyy tavallista aikaisemmin, ja jos valmistaudumme tavallisia määräaikoja silmälläpitäen, voimme myöhästyä. Tämän vuoksi puoluekonferenssin varhainen kokoonkutsuminen on tärkeä ja oikea-aikainen toimenpide. On toimittava ripeämmin kuin ennen koko koneiston valmistamiseksi elintarvikeveron perintään. Elintarvikeveron nopeasta perinnästä riippuu sekä valtion minimaalisen, 240 miljoonan puudan suuruisen varaston turvaaminen että talonpoikaiston aseman turvaaminen. Kaikkalainen viivyttely veron perinnässä merkitsee talonpojalle tiettyä haittaa. Veroa ei saada perityksi vapaaehtoisesti, emme selviydy ilman pakotusta, veron perintä tuottaa talonpoikaistaloudelle useita haittoja. Jos pitkitämme veronperintäoperaatiota enemmän kuin on tarpeellista, niin talonpoika tuntee tyytymättömyyttä ja sanoo, ettei hänellä ole vapautta määrätä ylijäämistä. Ja jotta tuo vapaus olisi käytännössä vapauden näköistä, on veron perintä suoritettava nopeasti, niin ettei veronkantaja ahdistelisi kauan talonpoikaa, ja se voidaan tehdä supistamalla sadonkorjuun ja koko verosumman kannon välistä aikamäärää.

Siinä on yksi tehtävä, toisena tehtävänä on turvata maksimirajoissa talonpojalle vaihdon vapaus sekä kohottaa pienteollisuutta, jotta se kapitalismi, joka kasvaa pienomistuksen ja pikkukaupan maaperällä, saisi tiettyä vapautta, ettei sitä pelättäisi, sillä se ei ole meille ollenkaan vaarallinen.

Meidän ei tarvitse pelätä sitä niiden yleisten taloudellisten ja poliittisten suhdanteiden vallitessa, jotka ovat muodostuneet nyt, kun proletariaatti pitää käsissään kaikkia suurteollisuuden avainasemia, kun ei voi olla puhettakaan

mistään kansallistamisen kumoamisesta. Ja kun nyt kärsimme eniten huutavasta tuotteiden puutteesta, huutavasta köyhyydestä, on naurettavaa pelätä, että elinkeinona harjoitettavan pienviljelyn pohjalla kasvava kapitalismi olisi uhkana meille. Sen pelkääminen merkitsee, ettei oteta ollenkaan huomioon taloudessamme vallitsevia voimasuhteita, ettei käsitetä ollenkaan sitä, että talonpoikaistalous pientalonpoikaistaloutena ei voi olla missään määrin vakaa ilman tiettyä vaihdon vapautta ja siihen liittyviä kapitalistisia suhteita.

Toverit, tämä teidän on painettava lujasti mieleenne, ja päätehtävänämme on nyt se, että annetaan kaikkialla paikkakunnilla sysäys, osoitetaan mahdollisimman suurta aloitteellisuutta, maksimaalista omatoimisuutta ja maksimaalista rohkeutta; puutteenamme tässä suhteessa on tähän saakka ollut se, että olemme pelänneet vähänkin laajamittaista toimintaa. Meillä ei ole koottuna minkäänlaista enemmän tai vähemmän konkreettisesti tutkittua paikalliseen käytännön kokemukseen perustuvaa aineistoa siitä, miten paikallinen tavaravaihto ja tavarän kiertokulku sujuvat, miten on onnistuttu kunnostamaan ja edes jossakin määrin kehittämään pienteollisuutta, joka pystyy viipymättä helpottamaan talonpoikien asemaa ilman niitä laajoja töitä, suurten elintarvike- ja polttoainetarastojen kuljetusta teollisuuskeskuksiin, joita suurteollisuus vaatii. Tässä suhteessa tehdään paikkakunnilla yleistaloudelliselta kannalta katsoen liian vähän. Meillä ei ole näitä tietoja paikkakunnilta, emme tiedä, miten on asianlaita koko tasavallan mitassa, meillä ei ole esimerkkejä todella oikeasta toiminnan järjestämisestä, ja tällainen käsitys minulle jäi sekä ammattiliittojen edustajakokouksen että kansantalousneuvostojen edustajakokouksen<sup>93</sup> jälkeen.

Näiden edustajakokousten pahimpana epäkohtana on ollut taaskin se, että me harrastamme etupäässä sellaisia joutavia asioita kuin teesejä, ylimalkaisia ohjelmia ja pohdiskelua, mutta emme näe ihmisten edustajakokouksessa todella kertovan paikallisesta kokemuksesta voidakseen kotipaikkakunnille palatessaan sanoa: yksi tuhannesta esimerkistä on mielestämme hyvä ja me aiomme seurata sitä. Onhan meillä hyviä esimerkkejä paljon enemmän kuin yksi tuhannesta. Sellaista järjestystä työssä näkee kuitenkin kaikkein vähiten.

En halua kiiruhtaa edelle, mutta haluaisin kuitenkin sanoa pari sanaa työläisten kollektiivisesta varustelusta, t.s. siirtymisestä korttijärjestelmästä sellaiseen järjestelmään, jolloin tietylle tuotantolaitokselle, sikäli kuin se todellisuudessa toimii, turvataan tietty ja sen tuotantotuloksiin verrannollinen määrä elintarvikkeita. Ajatus on mainio, mutta meillä siitä on tehty jotakin puoliksi mielikuvituksellista. Käytännöllistä valmistelutyötä siihen suuntaan meillä sitä vastoin ei ole tehty. Emme voi vielä esittää sellaista tapausta, että olisimme soveltaneet tuota toimenpidettä siinä ja siinä ujestissa, siinä ja siinä tehtaassa, vaikka se olisi työläisten lukumäärän puolesta pienikin, ja tulos on se ja se. Sitä meillä ei ole tehty. Ja se on koko työmme suurin puutteellisuus. Meidän pitää väsymättä toistaa, että niiden yleisten kysymysten asemasta, jotka olivat paikallaan vuonna 1918, t.s. kaukaisessa menneisyydessä, meidän on vuonna 1921 ryhdyttävä järjestämään asiaa käytännössä. Kertomalla edustajakokouksissa ensi sijassa siitä, missä meillä on järjestetty asiat mallikelpoisesti, ja sellaisia esimerkillisiä tapauksia meillä on riittävästi, me velvoitamme muutkin parantamaan työtään sille parhaalle tasolle, joka on saavutettu käytännössä muutamilla harvoilla, poikkeuksellisilla paikkakunnilla. Tämä sanottakoon ammattiliittojen edustajakokouksen työn johdosta, mutta se koskee yhtäläisesti myös kaikkea elintarvikkeiden hankintatyötä.

Elintarvikeveron perinnän, tavaravaihdon j.n.e. valmistelun alalla on eräillä harvalukuisilla paikkakunnilla tehty melko paljon. Juuri siihenhän emme ole kyenneet perehtymään, ja suurena tehtävänä on nyt kohottaa useimmat paikkakunnat parhaimman olemassaolevan esikuvan tasolle. Meidän on ryhdyttävä tähän työhön, ryhdyttävä tutkimaan kokemusta käytännöllisesti, kohottamaan jälkeensä jääneitä ja keskitason ujestejä sekä volostejä, jotka ovat epäilemättä aivan epätydyttävällä tasolla, aivan vähälukuisten erittäin tyydyttävien ujestien ja volostien tasolle. Edustajakokouksissa ei ole kiinnitettävä suurinta huomiota yleisten teesien ja kokousohjelmien tutkiskeluun, vaan käytännöllisten kokeilujen, tyydyttävien ja enemmän kuin tyydyttävien esimerkkien tutkimiseen ja vallitsevina olevien jälkeensä jääneiden ja keskitason paikkakuntien

---

kohottamiseen näiden harvojen, mutta silti olemassaolevien paikkakuntien tasolle.

Tässä ne huomautukset, joihin minun on rajoituttava.  
(Suosionosoituksia.)

---

## 3

LOPPULAUSUNTO ELINTARVIKEVEROA KOSKEVASTA  
ALUSTUKSESTA KÄYDYN KESKUSTELUN JOHDOSTA  
TOUKOKUUN 27 pnä

Toverit, minusta tuntuu, että huolimatta monien eri paikkakuntia edustavien tovereiden ilmaisemasta tyytymättömyydestä alustuksiin ja puheenvuoroihin olemme saavuttaneet erään tavoitteen: olemme saaneet tietää, miten eri paikkakunnilla käsitetään uusi politiikka ja miten sitä sovelletaan. Tuskin olisimme voineet asettaakaan konferenssille muuta päämäärää kuin mielipiteiden vaihdon perehtyäksemme hyvin tähän uuteen politiikkaan ja ryhtyäksemme toteuttamaan sitä yksimielisesti ja oikein. Tämän päämäärän olemme saavuttaneet. On kylläkin ilmennyt neuvottomuutta ja jopa ajattelun horjuvuutta, joka valitettavasti menee ajoittain paljon pitemmälle käytännöllistä epäröintiä ja arvailuja siitä, onko tämä kaikki otettava „vakavasti” vai „ei vakavasti”, pitkäksikö vai lyhyeksi ajaksi. Se, mitä tov. Vareikis puhui, ei itseasiassa ollut kommunistista puhetta, vaan muistutti ajatuksen sisällön puolesta menshevismiä. Sanottakoon se suoraan. Miten hän saattoi jankata kysymystä: „sanokaa, onko talonpoikaisto luokka vai ei?” Tietysti se on luokka. Silloin, hän sanoi, sille pitää tehdä poliittisia myönnytyksiä, mutta jollei ole, niin silloin tarvitaan siihen suuntaan käyviä tiettyjä toimenpiteitä, jotka kuitenkin tulevat muistuttamaan zubatovilaisuutta<sup>94</sup>.

Täällä viitattiin Martoviin, että hän väitti tuota varauksitta, tov. Vareikis taas sanoo: „tietyssä mitassa”, „jossain määrin”, „osittain”. Syntyy suorastaan uskomaton, suoraan hirvittävä sekasotku. Se on juuri samaa sekasotkua kuin silloinkin, kun meitä moitittiin väkivallan käytöstä. Ja on pakko taaskin selittää, että kun me puhumme

diktatuurista, se merkitsee väkivallan käyttöä. Jokainen valtio on väkivallan käyttöä, mutta koko ero on siinä, käytetäänkö tuota väkivaltaa riistettyjä vai riistäjiä vastaan, käytetäänkö sitä työtätekevien ja riistettyjen luokkaa vastaan? Samanlaista on tuo vertailu zubatovilaisuuteen. Mikä oli zubatovilaisuuden olemus? Se, että sorretuille luokille annettujen pienten taloudellisten myönnytysten avulla tuettiin sortajien luokkaa. Sen vuoksi vastaus oli silloin seuraava: taloudellisilla myönnytyksillä te ette saa pakotetuksi proletariaattia, kaikkien sorrettujen vapautuksen puolesta taistellutta luokkaa luopumaan valtiollisen vallan valtaamisen ja sortojärjestelmän murskaamisen ajatuksesta. Nyt proletariaatti pitää valtaa käsissään ja johtaa sitä. Se johtaa talonpoikaistoa. Mitä merkitsee talonpoikaiston johtaminen? Se merkitsee ensiksikin suuntautumista luokkien hävittämiseen eikä pientuottajaan. Jos eksyisimme tältä tärkeimmältä peruslinjalta, me lakkaisimme olemasta sosialisteja ja joutuisimme niiden pikkuporvarien leiriin, eserrien ja menshevikkien leiriin, jotka nyt ovat proletariaatin pahimpia vihollisia. Tov. Buharin esitti hiljattain „Pravdassa” niin varteenotettavan valtiollisen ajattelijan kuin Miljukovin (häntä ei voi verrata Tshernoviin eikä Martoviin) sitaatin, jossa tämä pohdiskelee, että nykyään Venäjän poliittisella taisteluareenalla on sijaa vain sosialistiselle puolueelle. Ja sikäli kuin nuo „socialistiset” puolueet, eserrät ja menshevikit, haluavat ottaa työkseen taistelun bolshevikkeja vastaan, sikäli ne — eserrät ja menshevikit — „ovat tervetulleita”. Tämä on kirjaimelleen Miljukovin sanonta, joka osoittaa, että hän on Martovia ja Tshernovia viisaampi yksistään siksi, että edustaa suurporvaristoa (vaikka hän henkilökohtaisesti ei olisikaan niin viisas kuin Tshernov ja Martov). Ja Miljukov on oikeassa. Hän ottaa järkevästi huomioon poliittisen kehityksen asteet ja sanoo, että siirtymisessä takaisin kapitalismiin eserräläisyys ja menshevismi ovat välttämätön askelma. Porvaristo tarvitsee sellaista askelmaa, ja se, joka ei sitä käsitä, on tyhmyri.

Miljukov on porvariston etujen kannalta katsoen täydelleen ja ehdottomasti oikeassa. Kun me proletariaatin puolueena johdamme talonpoikaistoa, meidän on pidettävä linjana suurteollisuuden lujittamista ja siksi tehtävä taloudellisia myönnytyksiä. Proletariaatti johti talonpoikaistoa

ja johti niin, että talonpoikaisto sai kansalaissodan aikana enemmän taloudellista hyötyä kuin itse proletariaatti. Jos puhutaan Martovin kielellä, niin se on zubatovilaisuutta. Talonpojalle tehtiin taloudellisia myönnytyksiä. Nuo myönnytykset tehtiin sille työtätekevien osalle, joka on maassa enemmistönä. Onko se väärää politiikkaa? Ei, se on ainoaa oikeaa politiikkaa! Ja puhuttiinpa täällä miten tahansa Martovin sanoista, että luokkaa ette petä, kysyn teiltä kuitenkin: millä me petämme? Me sanomme, että on olemassa kaksi tietä: Martovin ja Tshernovin mukana ja heidän kauttaan Miljukovin luo tai kommunistien mukana. Mitä meihin tulee, niin me taistelemme kapitalismin kukistamisen ja kommunismin pystyttämisen puolesta; tiemme on hyvin vaikea ja tällä tiellä on paljon väsyneitä ja uskonpuutteessa olevia. Talonpoikaisto ei usko. Mutta petämmekö me? On naurettavaa puhua, että me petämme luokkaa ja että olemme sotkeutuneet kolmen männyn keskellä, emme edes kolmenkaan, vaan kahden männyn keskellä, sillä proletariaatti ja talonpoikaisto muodostavat vain kaksi luokkaa. Proletariaatti johtaa talonpoikaistoa, mutta tätä luokkaa ei voida karkottaa niin kuin tilanherrat ja kapitalistit karkotettiin ja hävitettiin. Sitä on muokattava toiseksi kauan ja suurella vaivalla ja suurin kieltäymyksin. Meistä, johtavasta puolueesta, riippuu, kuinka paljon koettelemuksia tulee proletariaatin ja kuinka paljon talonpoikaiston osalle. Mitä tässä jaossa olisi pidettävä ohjeena — tasanjakoako? Siitä puhukoot Tshernov ja Martov. Me taas sanomme, että ohjeena on pidettävä proletariaatin etuja, t.s. takeita siitä, ettei kapitalismi palaa, ja kommunismin johtavan tien turvaamista. Kun talonpoikaisto on nyt pahemmin väsynyttä, pahemmin näännyksissä tai oikeammin pitää itseään pahemmin väsyneenä, me annammekin sille enemmän periksi saadaksemme takeet siitä, ettei kapitalismi palaa, ja turvataksemme tien kommunismin. Se on oikeaa politiikkaa ja me pidämme ohjeenamme vain luokkanäkökohtia. Me sanomme talonpojille avoimesti ja rehellisesti, ilman mitään petosta: säilyttääksemme suunnan sosialismin teemme teille, toverit talonpojat, koko joukon myönnytyksiä, mutta vain niissä ja niissä rajoissa ja niissä ja niissä määrin, ja tietysti itse harkitsemme, millaisia ovat nuo määrät ja millaisia rajat. Itse myönnytys tapahtuu kannettavan kuorman jakamisen mielessä ja kuorma on



tähän saakka painanut enemmän proletariaatin kuin talonpoikaiston harteita. Kolme ja puoli vuotta jatkuneella proletariaatin diktatuurin kaudella proletariaatti on ottanut kannettavakseen suuremman koettelemusten kuorman kuin talonpoikaisto. Se on aivan ilmeinen ja kiistaton totuus. Näin on asianlaita proletariaatin ja talonpoikaiston välien suhteen, t.s. joko talonpoikaiston täytyy ryhtyä liittosuhteeseen kanssamme ja me teemme sille taloudellisia myönnytyksiä, tai alkaa taistelu. Siksipä kaikki muunlaiset päätelmät ovat mitä kauheinta sekasotkia. Mikä tahansa muunlainen tie on todellisuudessa tie Miljukovin luo, tie tilanherrojen ja kapitalistien paluuseen, ja me sanomme, että olemme valmiit kaikkiin myönnytyksiin niissä rajoissa kuin se tukee ja lujittaa proletariaatin valtaa, ja proletariaatti kulkee järkkymättä, vaikeuksista ja esteistä huolimatta luokkien hävittämiseen, kommunismiin.

Edelleen, suuria virheellisyyksiä aiheutti tov. Sviderskin puheen johdosta tehty huomautus. Kaikki opposition edustajat hyökkäsivät tavallaan loistavissa parlamenttipuheissaan heti häntä vastaan. Loistavimmaksi „parlamenttiopposition” edustajaksi osoittautui tov. Larin. Neuvostojärjestelmässä ei ole kovinkaan paljon sijaa parlamenttipuheiden pidolle, mutta luonto ottaa omansa ja parlamentaariset tavat ovat säilyneet, vaikka meillä ei olekaan parlamentaarisia laitoksia. Tov. Sviderskin suhteen sanottiin, että on siinäkin elintarvikeinspektio, että hän päätyi puheessaan jopa suoranaiseen elintarvikediktatuuriin. Ehkä tov. Sviderski menikin sanoissaan liian pitkälle. Mutta itse asian kannalta hän on oikeassa. Me jaoimme alustajien tehtävät siten, että jokainen, niin sanoakseni, soittaisi tiettyä instrumenttia. Vaihdon osalta teki selostuksen Kulutusosuuskuntien keskusliiton edustaja tov. Hintshuk, joka on osuustoimintamies. Meillä on, kuten tunnettua, solmittu sopimus Kulutusosuuskuntien keskusliiton ja valtion välillä. Elleivät kaikki toverit ole lukeneet tuota sopimusta, he ovat tutustuneet aineistoon epäasiallisesti. Meillä valtio solmii sopimuksen Kulutusosuuskuntien keskusliiton edustajien kanssa; Elintarvikeasiain kansankomissariaatin edustaja solmii sopimuksen osuuskauppajärjestöjen edustajan kanssa ja ulkomaisten osuuskauppamiesten on otettava huomioon tuo sopimus. Sopimuksessa me asetamme kysymyksen niin, että kaikki tavarat menisivät osuusliikkeille, että osuusliikkeet

kävisivät kauppaa meitä varten, keskitettyä valtiota, suurtehdasta, proletariaattia varten, eikä itseään varten. Tämä on hyvin suurimerkityksinen ja tärkeä ehto. Sillä muuten ei voi olla. Pietarissa ja Moskovassa kärsitään nälkää ja samanaikaisesti tov. Brjuhanov näyttölee tilastoja, joista ilmenee, että maaseutupaikkakunnilla, kyläisissä kuvernementeissa on syöty kaksi kertaa enemmän kuin niille kuului, mutta meille tänne annettu vain puolet. Mitä arvelette: tarvitaanko tällaisessa tilanteessa elintarvikediktatuuria? Minun mielestäni tarvitaan ja tarvitaan kaksin-, kolmin-kertaisesti, sillä tuollaista leväperäisyyttä meillä on vaikka kuinka paljon. On tiedettävä, että ilman pakotusta me emme tule toimeen, ja jakelun Kulutusosuskuntien keskusliitossa täytyy tapahtua meidän valvontamme alaisena.

Sanomme Kulutusosuskuntien keskusliitolle: te olette käyneet kauppaa hyvin ja me annamme teille siitä lisäpalkkiota määrätyn prosentin. Tämä on merkitty sopimukseen, ja me tulemme ehdottomasti kannustamaan tätä välityskauppaa kaikinlaisilla lisäpalkkiojärjestelmillä antamalla palkkiota edullisesta kaupasta, mutta vaadimme, että tuo kauppa hyödyttäisi meitä, proletariaatin johtamaa valtiota, joka on keskittänyt suurteollisuuden. Koituuko suurteollisuudelle hyötyä? Ja kenelle se hyöty koituu?

Miten te voitte turvata elintarvikkeiden saannin ilman veroa? Ette mitenkään! Emme tiedä, mikä voi tuottaa enemmän, vero vai vaihto, mutta tosiasia on se, ettei meillä ole riittäviä varastoja vaihtoa varten. Nyt ette saa ilman pakotuskoneistoa hankituksi sitä, mitä tarvitaan. Ette millään! Se on ilmeistä kaikille. Ja siinä kohdin tov. Sviderski työalansa edustajana on täysin oikeassa. Me olemme hyväksyneet elintarvikeinspektion, ja Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puhemiesistö tulee vaatimaan enemmän teiltä, sillä te tiedätte, ketä on asetettava virkaan — se on teidän asianne, mutta kun kerran olette jonkun asettaneet, niin pitääkö huoli siitä, että hän tekee mitä tarvitaan. Ellei nyt turvata valtiota noin neljänsadan miljoonan puudan suuruisella viljaerällä, on turhaa puhua mistään suurteollisuudesta ja sosialistisesta rakennustyöstä. Jos joku ei ole oppinut tätä näiden kolmen vuoden aikana, hänen kanssaan on turhaa keskustella. Monen monista erehdyksistä huolimatta olemme kuitenkin jatkuvasti

suurentaneet noita varastoja, ja vaikka me suurentaessamme noita varastoja teimmekin v. 1920 suuren virheen jakelussa, on silti tapahtunut suurta edistystä. Meidän on suhtauduttava asiaan järkevästi ja sanottava, että elintarvikeveron perimistä varten tarvitaan ripeästi toimiva koneisto, liberaaliset puheet ja viittaukset, että elintarvikeinspektio on sellainen epämiellyttävä laitos, ovat tässä asiassa tarpeettomia.

Ja että kapitalismista kommunismiin johtavalla siirtymäkaudella, talonpoikaiston ollessa väestön enemmistönä, vero maksettaisiin ilman pakotusta, sellaista „kommunismia” ei minun tietääkseni ole vielä olemassa. Jos haluatte tuettavan suurteollisuutta — proletariaatin diktatuurin perustaa — on teidän haluttava myös, että tuo koneisto toimisi. Ja siinä tietysti tarvitaan sentralismia. Tarkastelkaapa tilastoa. Valitettavasti vain harvat teistä tuntevat sitä riittävän hyvin. Katsokaa, kuinka paljon eri paikkakunnat ovat vastoin keskuksen määräyksiä ottaneet itselleen. Täällä meidän luonamme käy tovereita Moskovasta ja Pietarista, jotka esittävät luetteloita keskuksen määräyksien vastaisista poikkeamista. Ja osoittautuu, että asiasta on huomautettu kolme kertaa, annettu yhtä monta muistutusta, entä sitten? Sitten seuraa pidätys, viraltapano j.n.e. (Ä ä n i s a l i s t a: „Montako sellaista tapausta on ollut?”) Rikkomuksia on ollut paljon, mutta viraltapanoja vähän. Tämän halusin sanoa mainitun linjan puolustukseksi.

Tämän vuoden sato tulee nähdäksemme monin paikoin kohtalaiseksi ja valmistuu aikaisemmin kuin odotimme. Joten on valmistauduttava ennakoilta. Nyt tilanne on sellainen, että perusvarastot pitää koota nopeasti. On siis aivan väärin suhtautua tähän asiaan siten, kuin monet täällä siihen suhtautuivat.

Mitä tulee tov. Lariniin, niin hänen kykynsä kuuluvat enemmän parlamenttiopposition ja journalistiikan kuin käytännöllisen toiminnan alalle. Luonnosten laadinnassa hän on uupumaton. Täällä hän mainitsi esittäneensä hyvän luonnoksen jo tammikuussa 1920. Mutta jos koottaisiin kaikki tov. Larinin luonnokset ja valittaisiin niistä hyvät, niin jouduttaisiin varmaankin määrittelemään niitä promillen kymmenesosissa.

Toukokuun 10 p:nä hän esitti meille KK:n Poliittisessa byroossa luonnoksen yleisestä siirtymisestä kollektiiviseen

varusteluun. Perusajatus on houkutteleva, mutta milloin se on esitetty? Toukokuun 10 p:nä 1921, aikana, jolloin elintarvikkeita on aivan riittämättömästi sellaisissa keskuksissa kuin Moskova ja Pietari, jolloin nämä Venäjän tasavallan merkittävät keskuksat joutuvat tilapäisesti olemaan puolinälässä, neljännesnälässä. On naurettavaa ehdottaa elintarvikehankintaelinten uudelleenjärjestelyä silloin, kun ihmiset yrittävät kaikkensa, istuvat Siperian, Kaukasian ja Ukrainan suorien lennätinlinjojen päässä, seuraavat jokaisen elintarvikejunan, melkeinpä jokaisen vaunun kulkua. Mistä lemmon siirtymisestä yleiskollektiiviseen varusteluun voidaan puhua tällaisena aikana? Poliittinen byroo teki seuraavanlaisen päätöksen: „Larinin ja Ammattiliittojen Keskusneuvoston luonnos (Ammattiliittojen Keskusneuvosto oli tietysti suoralta kädeltä allekirjoittanut tuon luonnoksen) hylätään ja luonnoksen tekijää kehoitetaan tutkimaan kysymystä uudelleen ja seikkaperäisemmin reaalisten varustelumahdollisuuksien kannalta...” Siinä on perusta, joka toistettiin (jos olette lukeneet Tshubarin ja Holtzmanin teeseistä) ammattiliittojen edustajakokouksessa, ja Tshubar laati teesiensä perusosan sen varovaisen politiikan mukaisesti, jota puolueen Keskuskomitea on esittänyt. Holtzmann ja Larin noudattivat sääntöä, josta Larin kuiskasi puolileikillään korvaani Poliittisen byroon istunnon jälkeen. (Luulen, etten menettele tahdittomasti kertoesani tästä keskustelusta.) Kun Larin näki, että mainittu päätöslauselema hyväksyttiin, hän sanoi minulle: „te annoitte meille pikkusormen, mutta me otamme koko käden.” Ajattelin silloin — vaikka olin tiennyt sen jo ennenkin —, että nyt tiedämme, miten Larinin kanssa on tingittävä. Jos hän pyytää miljoonaa, pitää antaa vain puoli ruplaa. (Naurua.) Täällä selvisi puheenvuorojen aikana, että kun Larinilta kysyttiin faktoja, hän mainitsi esimerkin, jota sanoi „loistavaksi”, se koski Kizljarin—Staro-Terekin tien rakentamista. Vaikka täällä jo todettiin, ettei tuossa tapauksessa ole mitään uutta, että sellaisia kokeita on jo tehty, niin on silti edistystä, että meillä esitetään ylimalkaisen pohdiskelun ja lukemattomien teesien asemesta konkreettinen esimerkki, kokeilun tulos. Olisi onnetonta, jos kaikki alkaisivat lukea ja pohtia noita teesejä, joista yhdeksän kymmenesosaa on sellaisia, että pää tulee ras-kaaksi ennen kuin ne saa luetuksi loppuun.

Tarvitaan paikallisen kokemuksen tuntemusta eikä tee-sejä. Tutkikaamme tuota kokemusta, sillä eihän ole laitaa, että rakennellaan järjestelmiä järjestelmien päälle ja leivotaan lakiluonnoksia kollektiivisesta elintarvikevarustelusta, vaikka ei ole edes minimaalista reaalista varustelua. Maa-seudulla tehdään käytännöllistä työtä. Meille sanottiin, että maaseutupaikkakuntia ei ole syytä moittia siitä, etteivät ne kerro paikallisesta kokemuksestaan. Täällä moitittiin Keskuskomiteaa siitä, ettei se tee tunnetuksi paikallista kokemusta. Mutta sitähan meillä ei ole, me häärimme yksin-omaan dekreettien parissa. Suurin osa meistä on kiinni tässä epämiellyttävässä työssä, ja siksi emme näe paikallista kokemusta. Sen tunnetuksi tekeminen on teidän asianne. Kun Larin selosti loistavaa esimerkkiä Kizljarin—Terekin tietyömaalta, se oli oikein, sillä se oli paikallista kokemusta. Mutta siinäkin hän viehättyi liikaa, Tshubarin ja Osinskin oli oikaistava häntä. Tämä ei ole ainoa esimerkki. Hän kertoi, että työläinen sai entisen järjestelmän mukaan 28 naulaa ja uuden järjestelmän mukaan saa 4 puutaa. Aloin epäillä moisia lukuja ja kysyin, mistä ne on saatu. Larin vastasi, että Työläis- ja talonpoikaisinspektio on ne tarkistanut. Me kyllä tiedämme, että Larin ei ole ainoastaan parlamentaarikko, vaan osaa myös piirtää pilakuvia. Ensin hän piirsi pilakuvan väittäen, ettei ole olemassaakaan pahempaa hirviötä kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektio, ja nyt hän sanoo, että 4 puutaa 28 naulan asemesta — ja sen on tarkistanut Työläis- ja talonpoikaisinspektio. Ensin hän horjuttaa moisilla kaskuilla kaiken luottamuksen Työläis- ja talonpoikaisinspektiota kohtaan ja sitten esittää Työläis- ja talonpoikaisinspektion lausunnon ainoana todistuskappaleena. Tshubar ja Osinski puhuivat kumpikin, että metsäteollisuudessa tuota järjestelmää on jo sovellettu useaan otteeseen. Koko asia on siinä, että vertaamme yhdellä paikkakunnalla saatua kokemusta toisen paikkakunnan kokemukseen. Paras osa Larinin selityksissä oli se, missä hän kertoi töiden kulusta Kizljarin—Terekin tietyömaalla. Mutta ovatko ehkä Tulassa tai Tambovissa asiat paremmin, siitä pitää ottaa selvä. Sitä ei keskus voi teille sanoa, sillä me emme sitä tiedä. Tuokaa sellaisia tietoja eri paikkakunnilta, antakaa meille niitä, opettakaa meitä, ja me kaikki otamme oppia ja parannamme työtämme parhaan esikuvan mukaan.

Tällaista kokemusta meillä kertyy ujestien tai piirien mittakaavassa tuhatta paikalliskeskusta kohti kaksi tai kolme tapausta, ehkä enemmänkin, mutta kaksi kolme ainakin löytyy. Ne on tutkittava hyvin ja asiallisesti, suoritettava tiedustelut seikkaperäisesti ja tarkastettava numerotiedot eikä luotettava pelkkiin opposition puheisiin. Kun järjestämme työn näin, niin keskus voi siitä oppia.

Sitten pääasia, mitä väittely antoi, on mielestäni se, että osoitettiin useampaan otteeseen, miten on päästy vaihdon alkuun, siitä puuttui vain tarkkoja tietoja. Donbassilaiset toverit lähettivät sähkeen, jossa sanotaan: olemme vaihtaneet 3.000 puutaa vehnää. Tämä koskee pienehköä aluetta eikä yksityiskohtia tiedetä. Otaksuin toverien puhuvan täällä ja kertovan, mitä vastikkeita vastaan ja minkä järjestön kautta: Elintarvikekomissariaatinko, vuokraajan, toimiluvanhaltijan vai yksityisyrittäjän välityksellä. Sitä emme tiedä, vaikka se on paljon tärkeämpää kuin meidän dekreettimme. Dekreetit voidaan lukea, eikä tänne kannata kokoontua keskustelemaan dekreeteistä, vaan siitä, miten Donbassilla on saatu 3.000 puutaa vehnää ja ovatko toverit Volyniassa tai Tambovissa ehkä tehneet saman asian paremmin, sitä varten pitää kokoontua. Paikkakunnilla on saatu aikaan melko paljon. Nyt paikkakuntien on tuotava tänne käytännöllisen kokemuksensa tulokset: tein sitä ja sitä, minua häiritsi keskusvirasto, mutta toimin niin, että keskusvirasto alistui. Tambovin kuvernementin suhteen täällä mainitsi aivan sivumennen toveri innostuessaan pitämään parlamenttipuhetta ja peittoamaan Elintarvikekomissariaattia, että heillä on osuuskunnallisia päähallintoja ja virastoja. Toverit ovat lähteneet sille tielle. Siellä on koko joukko epäsuotuisia sivutekijöitä, maata on jäänyt kylvämättä, olosuhteet yleensä vaikeat, siellä on epäkohta epäkohdan päällä, mutta silti hänen esittämistään tiedoista ilmeni, että vaihto on alkanut ja osuustoiminta on päässyt käyntiin. Täällä puhuttiin pomadastakin. Paljonko te hankitte sitä ja millaisissa olosuhteissa se jaettiin? Pomadakin on pantava liikkeelle: kaupankäynnissä on otettava lukuun se, millä on kysyntää. Jos kysytään pomadaa, meidän pitää antaa sitä. Jos isännöimme oikealla tavalla, niin voimme pomadallakin panna pystyyn suurteollisuuden. On vain laskettava, kuinka paljon tuota pomadaa pitää ostaa tai

hankkia, jotta voitaisiin ostaa 1.000 puutaa viljaa. Ajattelen, että erotukseksi kapitalistisista maista, jotka laskevat kauppaan sellaista tavaraa kuin viinaa ja muita myrkkyyjä, me emme sitä salli, sillä olivatpa ne kaupan kannalta miten edullisia tahansa, ne vievät meitä takaisin kapitalismiin eivätkä eteenpäin kommunismiin, kun taas pomada on siinä suhteessa vaaratonta. Volynian suhteen kerrottiin, että siellä on paikkakuntia, missä annetaan puuta viljaa kymmenestä naulasta suolaa. Mutta miten sellainen kauppa tapahtui? Oliko teillä kauppa-apulaisia? Miten te harjoititte kauppaa? Kuka säilytti tavaroita? Kuka lukitsi ovet? Paljonko varastettiin? Kaikesta siitä ei sanottu yhtään mitään. Mutta juuri se on teille tärkeää. Sitävastoin kerrottiin, että puolalaiset antoivat viljapuudasta puudan suolaa. Sanoinkin keskustelussa toverin kanssa, että kun puolalaiset antavat viljapuudasta puudan suolaa ja talonpojat antavat viljapuudan 10 naulasta niin tähän olisitte voineet käydä siinä kauppaa omaksi hyödyksenne. Kuka teitä esti siitä? Sanottiin, että keskus häiritsi. Sallikaa epäillä sitä, että keskus olisi estänyt hankkimasta puudalla puolalaista suolaa neljä puutaa viljaa. Ei ole mahdollista, että me olimme olleet sitä vastaan; sitä en usko koskaan. Aikaisemmin, kun oli armeija, toverit valittivat, että kaikki tehtiin sotilasviranomaisten kautta, mutta nyt kun ei ole armeijaa, kun ei ole sotaa, niin pitää kysyä keskukselta; toveri kertoi, että heillä on nyt „juzhbum” ja että he käyvät sotaa tuota „juzhbumia” vastaan. Mutta kun kysyin, mihin laitokseen he ovat valittaneet „juzhbumin” toiminnasta, hän vastasi ettei tiedä, vaikka juuri se olisi erittäin tärkeää.

He eivät osaa sanoa sen laitoksen nimeä, jonne lähettivät valituksen „juzhbumia” vastaan. Mikä se sellainen „juzhbum” on, en tiedä; varmaan se on virasto, jota vaivaa samanlainen virkavaltaisuuden vika kuin kaikkia muitakin neuvostovirastojamme. Porvaristo taistelee yhä meitä vastaan. Olemme karkottaneet paljon porvareita ulkomaille Miljukovin suojelukseen, mutta heitä on vielä täällä monia tuhansia, ja he käyvät sotaa meitä vastaan byrokration kaikkien sääntöjen mukaisesti. Entä miten te, toverit, taistelette sitä vastaan? Te luulette, että tuo „juzhbum” y.m. voidaan taltuttaa paljain käsin. Kun kävimme sotaa Denikiniä vastaan, emme lähteneet sotaan paljain käsin, vaan aseistauduimme vahvasti ja järjestimme armeijan.

Ja nyt sitten istuu oivallisia kansliavirkailijoita, jotka katsovat luokkansa intressien vaativan heitä tekemään ilkeyksiä meille ja häiritsemään työtämme, virkailijoita, jotka luulevat pelastavansa kulttuurin valmistelemalla bolshevikkien kukistumista ja jotka tuntevat kansliatyön 100 kertaa paremmin kuin me. Sillä mistäpä me sen tuntuimme? Heitä vastaan pitää sotia taiteen kaikkien sääntöjen mukaisesti sekä saattaa vastuuseen ne puoluetoverit, jotka kuljeksivat ja valittelevat tai kertovat vitsejä siitä, millaista ilkeyttä missäkin virastossa on tehty, kulkevat pitkin Moskovaa ja kertovat vitsejä byrokraattien edesottamuksista. Entä te, toverit tietoiset kommunistit, mitä olette tehneet taistellaksenne tuota kaikkea vastaan? — Olen valittanut.— Mihin virastoon olette toimittaneet tuon valituksen? Osoittautuu, ettei mihinkään, vaikka valitus olisi pitänyt lähettää sekä Kansankomissaarien Neuvostolle että Yleisvenäläiselle Toimeenpanevalle Keskuskomitealle, t.s. käyttäen hyväksi kaikkia Perustuslakimme tarjoamia oikeuksia. Tämä on sotaa, ja siinä tietysti saattaa olla joskus tappioitakin. Mutta onko missään kuultu sellaista, ettei kaikkein voitokkaimpienkin sotien kulussa olisi kohdattu tappioita? Samoin tässäkin ovat tappiot mahdollisia, mutta taistelua pitää käydä. Meillä taas ei oteta asiaa vakavasti. Entä onko virastokankeuden johdosta saatettu ketään vastaamaan oikeudessa? Ovatko kansanoikeudet langetta- neet meillä tuomioita sen johdosta, että työläisen tai talonpojan pitää käydä virastossa neljä tai viisi kertaa ja kun hän saa sitten lopulta muodollisesti oikean vastauksen, se onkin itseasiassa pilkantekoa? Tehän olette kommunisteja, miksi te ette viritä sellaisille herroille byrokraateille ansaa ja sitten vedä heitä kansanoikeuteen ja passita vankilaan sellaisesta vitkuttelusta? Montako heistä olette panneet vankilaan vitkuttelusta? Jokainen tietysti sanoo, että siinä on paljon puuhaa. Se ja se vielä saattaisi loukkaantua. Näin järkeilevät monet, mutta valituksiin ja vitsien kertomiseen heillä riittää voimia. Ja noissa vitseissä loppujen lopuksi häipyy raja vitsien ja niiden juorujen väliltä, joita julkaistaan menshevikkien ja eserrien ulkomaisissa leh- dissä. Menshevikit julistavat: „meillä on omat kirjeen- vaihtajat Moskovan kaikissa neuvostovirastoissa.” (N a u r u a.) Tuhkatiheään tapahtuu, että kaikki täällä kerrotut vitsit, varsinkin ne, joita parlamenttioppositio viljelee



puheissaan, ilmaantuvat muutaman päivän kuluttua men-shevististen aikakauslehtien palstoille. Mutta pitäähän tietää raja, pitää erottaa vakava taistelu tavallisesta ihmisten kertomasta vitsistä. Tietysti voi sattua, että kun ihmiset ovat väsyneitä, niin jokin lahjakas puhuja tuottaa kertomallaan vitsillä heille tietynlaista virkistystä. Tältä kannalta katsoen minulla omien havaintojeni perusteella ei ole mitään vastaansanomista. Mutta tähän ei saa tyytyä, pitää tehdä yhteenvedot siitä kokemuksesta, miten te olette ottaneet kiinni, kuinka monta oikeusjuttua olette vieneet päätökseen ja mihin tulokseen päässeet. Jos käymme käsiksi asiaan näin, me kestämmme tämän sodan, vaikka tämä sota on paljon vaikeampaa kuin kansalaissota.

Haluaisin sanoa vielä pari sanaa Nikolajevin kuvernementin suhteen. Nikolajevin kuvernementista tullut toveri teki täällä useita erittäin arvokkaita huomautuksia. Mutta ne ovat suurimmalta osaltaan kehittelemättömiä. Hän sanoi: „kankaat ja rauta menevät kaupaksi, mutta pomada ei mene.” Toiset sanoivat, että kankailla ei ole menekkiä. Toveri hyökkäsi säkkimiehiä vastaan: kun hänen on pakko toteuttaa kauppavapautta, hän haluaa tietää, miten niitä vastaan on taisteltava. Entiseen tapaan ei saa taistella, ja uuteen tapaan meillä on järjestetty kulkulaitoksen suojele, on annettu useita uusia dekreettejä, mutta tuloksia ei tietenkään saavuteta nopeasti. Entä missä on teidän paikallinen kokemuksenne tästä asiasta? Meillä on nyt useita dekreettejä, jotka koskevat kulkulaitoksen suojeleä „sen väärältä käytöltä” eikä säkkimiehiltä. On perustettu erityisiä komissioita, Yleisvenäläisen erikoiskomission ja Kulkulaitoksen erikoiskomission erikoiskolmikoita, asiassa ovat mukana myös sotalaitos sekä Kulkulaitosten kansankomisariaatti. Entä mitä paikallisia elimiä toimii teillä? Miten ne yhtenäistävät toimintansa? Mitä tehdään niiden valitusten johdosta, että säkkimiehet ovat käyneet maanvaivaksi? Miten ne toimivat? Miten ne sietävät selaista? Tästä kaikesta pitäisi puhua. Täällä kuitenkin valitellaan: „Säkkimiehet ovat käyneet meillä maanvaivaksi.” Olemme hyväksyneet dekreettiohjeet. Ehkä ne eivät ole oikeita, ne pitää tarkastaa, mutta miten se voidaan tehdä? Me julkaisemme dekreettejä. Te tunnette ne, saavutte tänne keskustelemaan niistä ja niiden käytännöllisestä soveltamisesta. Te kerrotte, että siellä ja siellä se ja se

kululaitoskolmikko on toiminut niin ja niin. Eräissä paikoin onnistuneesti, toisissa epäonnistuneesti. Ehkä sellainen puheenvuoro ei ole niin loistelias kuin puhe elintarvikediktatuurin johdosta. Mutta ilman sitä emme voi oppia välttämään virheitä dekreettien laadintatyössä, ja se on pääasia.

Lopuksi siirryn niihin johtopäätöksiin, jotka тов. Osinski hahmotteli käsittääkseni aivan oikein ja joissa annetaan yleinen yhteenveto toiminnastamme. Osinski teki kolme johtopäätöstä. Ensimmäinen johtopäätös on „vakavasti ja pitkäksi aikaa”. Mielestäni hän on aivan oikeassa. „Vakavasti ja pitkäksi aikaa” — se on todellakin pantava korvan taa ja painettava visusti mieleen, sillä tavaksi tulleen juoruamisen ansiosta leviää huhuja, että nykyinen politiikka on politiikkaa lainausmerkeissä, t.s. politikointia, että kaikki tehdään vain tätä päivää varten. Se ei ole totta. Me otamme huomioon luokkasuhteet ja pidämme silmällä sitä, miten proletariaatin on toimittava voidakseen kaikesta huolimatta johtaa talonpoikaistoa kommunismin suuntaan. Joudutaan tietysti perääntymään, mutta siihen on suhtauduttava kaikella vakavuudella, luokkavoimien kannalta. Jos tämä katsotaan viekkaudeksi, niin se merkitsee, että jäljittellään poroporvareita, pikkuporvaristoa, joka on varsin elinkykyistä ei vain kommunistisen puolueen ulkopuolella.

Meidän on nostettava työhön yritteliäitä puolueeseen kuulumattomia työntekijöitä. Toistettakoon vielä ja vielä kerran, että kokousten, kongressien, konferenssien ja neuvottelujen luonne kommunistisessa puolueessa ja Neuvosto-Venäjällä ei sittenkään voi olla sellainen kuin se oli entiseen aikaan eikä sellainen kuin se vielä on meillä, kun vaihdetaan puheita parlamenttiopposition hengessä ja sitten kirjoitetaan päätöslauselma. Päätöslausemia meillä on kertynyt niin paljon, ettei kukaan pysty niitä lukemaan eikä edes kokoamaan yhteen. Meidän on toimittava eikä puuhailtava päätöslauselmien parissa. Porvarillisessa järjestelmässä yrittäjätoiminnasta huolehtivat isännät eivätkä valtion elimet, meillä taloudellinen toiminta on meidän yhteinen asianamme. Juuri tämä politiikka kiinnostaa meitä eniten. Voidaan tietysti haukkua 999:n kerran menshevikkejä ja se pitää tehdä, mutta se on kuitenkin jo kertaamista, jota monet meistä ovat harjoittaneet jo kolmekymmentä vuotta. Ja enemmistö on siihen kyllästynyt.

Sata kertaa mielenkiintoisempi on kysymys siitä, miten sosialistisessa valtiossa voidaan vaihtaa kankalta, pomadaa y.m. viljaan, miten pitää menetellä, että saataisiin ylimääräinen puuta jauhoja puolalaisella suolalla. Puoluekokouksissa pitää keskustella tällaisesta yritteliäisyydestä, vaikka se poikkeaa tavallisuudesta. Koko kapitalistinen maailma on tavattoman nälkäinen. Mitä tulee suolaan, pomadaan ja pikkuesineisiin, niitä heillä on yllin kyllin, ja jos me sovellamme oikein paikallisen vaihdon ja oma-aloitteisuuden tunnusta, me voitamme ylimääräisiä viljapuutia.

Tov. Gusev antoi minulle kommunistisen tuotanto-osuuskunnan ohjesäännön luonnoksen. Luonnoksen ydin on esitetty viidennessä pykälässä, jonka mukaan osuuskunnan jäsenet pyytävät turvaamaan heille „terveet hygieeniset elintarvikeannokset”. (N a u r u a.) Koko meidän elintarvikepolitiikkamme pyrkii „terveisiin hygieenisiin elintarvikeannoksiin”. Pitää koota 240 miljoonaa puutaa viljaa verona ja 160 miljoonaa tavaravaihdon tietä, t.s. kaikkiaan 400 miljoonaa puutaa niin, että talonpoikaisto tuntisi tämän kokoamisjärjestelmän olevan taloudellisesti vakava.

Luovutusvelvollisuutta ei voitu soveltaa kauemmin. Se politiikka oli muutettava. Siinä suhteessa olemme nyt ehkä rakennustyömme vaikeimmassa vaiheessa. Jos verrataan kommunistisen puolueen koko toimintaa korkeakoulun nelivuotiseen kurssiin, niin asemamme on määriteltävissä näin: suoritamme tavallaan kolmannen vuosikurssin tutkintoja siirtyäksemme neljännelle kurssille; tutkintoja emme ole vielä läpäisseet, mutta kaikki merkit viittaavat siihen, että läpäisemme. Jos laskemme vuosikurseittain, niin ensimmäinen kurssi kesti viime vuosisadan 70-luvulta vuoteen 1903, kausi, jolloin otettiin ensi askeleet narodnaja-voljailaisuudesta, sosialidemokratiasta ja II Internationalesta bolshevismiin. Se oli ensimmäinen kurssi.

Toinen kurssi kesti vuodesta 1903 vuoteen 1917 — silloin valmistauduttiin todenteolla vallankumoukseen ja saatiin vuoden 1905 vallankumouksen ensimmäiset kokemukset. Kolmas kurssi jatkui vuodesta 1917 vuoteen 1921, neljä vuotta, jotka ovat sisältönsä puolesta rikkaammat kuin ensimmäiset 40 vuotta. Se oli erittäin asiallinen koetus, kun proletariaatti nousi valtaan, mutta ei vielä ratkaiseva koetus. Vaikka laulussamme sanotaan, että „tää on viimeinen

taisto”, on minun huomautettava, että valitettavasti se ei ole viimeinen, vaan jos halutaan olla aivan tarkkoja, niin se on yksi lähimmästä ennen viimeistä ja ratkaisevaa taistelua. Ja nyt suoritamme kolmannen vuosikurssin tutkintoja siirtyäksemme neljännelle kurssille. Niiden jälkeen meidän on käytävä menestyksellä läpi neljäs vuosikurssi: silloin meistä tulee todella voittamattomia. Me voimme voittaa taloudellisella rintamalla. Kun saavutamme voiton suhteissa talonpoikaistoon ja kokoamme tänä vuonna „terveet hygieeniset elintarvikeannokset”, se on oleva kolmannen kurssin tutkinto. Sen jälkeen kaikki suunniteltava rakennustyö tulee olemaan vakaampaa.

Tällainen on edessämme oleva tehtävä. Ja siksi haluan lopettaessani lausua vielä kerran toivomuksen, että me vaikeuksista välittämättä, huolimatta kaikista niistä vanhoista perinteistä, jotka eivät salli meidän käsitellä edustajakokouksissa, konferensseissa ja hyvissä parlamenttikokouksissa paikallisia pieniä talouselämän kysymyksiä, sanoisimme kuitenkin itsellemme: kommunisteina meidän on niitä käsiteltävä, meidän on otettava varteen paikallinen kokemus, jota on saavutettu taloudellisen työn alalla alimmassa portaassa, missä dekreettejä sovelletaan, missä niitä tarkastetaan, missä pitää korjata niissä olevat virheet, missä pitää ryhtyä toimeen niin, että täällä kokouksessa voitaisiin tehdä siitä yhteenvedot. Silloin rakennustyömme alkaa edistyä toden teolla ja varmasti. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

---

## 4

LUONNOS PÄÄTÖSLAUSELMAKSI  
UUDEN TALOUSPOLITIIKAN KYSYMYKSISTÄ

1. Ajankohdan poliittisena perustehtävänä on, että kaikki puolue- ja neuvostotyöntekijät omaksuvat täydellisesti uuden talouspolitiikan ja toteuttavat sitä tarkasti.

Puolue pitää tätä politiikkaa pitkäaikaisena, useiksi vuosiksi määriteltynä politiikkana ja vaatii kaikilta sen ehdottoman tarkkaa ja tunnollista noudattamista.

2. Ensi tilalle asetetaan tavaravaihto, joka on uuden talouspolitiikan perusvipusin. Kapitalismista sosialismiin johtavan siirtymäkauden ajaksi ei voida luoda oikeita keskinäissuhteita proletariaatin ja talonpoikaiston välille, ei voida luoda täysin vakaata taloudellisen liiton muotoa näiden kahden luokan välille muuten kuin panemalla toimeen järjestelmällinen tavaravaihto tai tuotteiden vaihto teollisuuden ja maatalouden välillä.

Tavaravaihtoa tarvitaan muun muassa talonpoikaistalouksien kylvöalan laajentamisen ja maanviljelyn parantamisen kannustimena.

Paikallista yritteliäisyyttä ja oma-aloitteisuutta on ehdottomasti tuettava ja kehitettävä kaikin puolin.

Kuvernementit, joissa on eniten viljelijämiä, on katsottava tavaravaihtoa järjestettäessä ensivuoroisiksi kuvernementeiksi.

3. Pitäen osuuskauppajärjestöjä tavaravaihdon peruskoneistona katsotaan oikeaksi se politiikka, että Elintarvikekomissariaatin elimet solmivat sopimuksia osuuskauppajärjestöjen kanssa ja luovuttavat viimeksi mainituille tavaravaihtoon tarkoitettut varastot valtiovallan tehtävien täyttämiseksi valtion valvonnan alaisena.

Osuuskauppajärjestöille annetaan laajat mahdollisuudet suorittaa hankintoja ja kehittää kaikin puolin paikallista teollisuutta ja talouselämää yleensä.

Osuuskauppajärjestöjen luotto-operaatioiden tukeminen.

Taistelu anarkistista (t.s. kokonaan valtion valvonnan ja tarkkailun ulkopuolella tapahtuvaa) tavaravaihtoa vastaan keskittämällä se pääasiallisesti osuuskauppajärjestöjen käsiin, asettamatta mitään esteitä oikeassa järjestyksessä tapahtuvalle vapaalle kaupalle.

Markkinatutkimukset.

4. On tuettava pieniä ja keskikokoisia (yksityisiä sekä osuustoiminnallisia) tuotantolaitoksia, jotka enimmäkseen tulevat toimeen ilman valtion varastoista saatavia raaka- ja polttoaineita sekä elintarvikkeita.

Sallitaan valtion tuotantolaitosten vuokraaminen yksityisille, osuuskunnille, arteileille ja yhtymille. Paikallisten talouselinten oikeus solmia tällaisia sopimuksia ilman ylempien elinten lupaa. Pakollinen ilmoitus Työ- ja Puolustusneuvostolle kustakin sellaisesta tapauksesta.

5. Suurteollisuuden tuotanto-ohjelmien tarkistus (tietyltä osaltaan) yleisten kulutustavarain ja talonpoikaistaloudessa tarvittavien käyttöesineiden tuotannon lisäämistä silmälläpitäen.

On laajennettava jokaisen suuren tuotantolaitoksen itsenäisyyttä ja aloitevapautta rahavarojen ja materiaaliresursien käytön alalla. Vastaava seikkaperäinen päätös esitettävä Kansankomissaarien Neuvoston vahvistettavaksi.

6. Luontoispalkintajärjestelmän kehittäminen ja kollektiivisen elintarvikevarustelun järjestäminen kokeilumielessä.

Entistä oikeamman järjestyksen aikaansaaminen elintarvikkeiden jakelussa työn tuottavuuden kohottamista silmälläpitäen.

7. Pitää säilyttää koneisto elintarvikeveron perimiseksi nopeasti, täydellisesti ja kaikkialla sekä lujittaa sitä. Elintarvikehankintaelimille on turvattava tässä tarkoituksessa välttämätön puoluearvovallan tuki. Elintarvikehankinta-koneiston keskitys on säilytettävä ja voimistettava sitä.

8. Kaikki edellämainitut toimenpiteet on suunnattava kuluvan vuoden iskutehtävän täyttämiseen: vähintään 400.000.000 puudan suuruisen viljavaraston kokoamiseen

suurteollisuuden jälleenrakentamisen ja sähköistämisuunnitelman toteuttamisen perustaksi.

9. Työ- ja Puolustusneuvoston evästysluonnos hyväksytään periaatteessa ja annetaan Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puolueryhmän tehtäväksi saattaa se lain muotoon.

Puolueen ehdottomana ja ensivuoroisena tehtävänä on saada aikaan, että mainittua evästystä yleensä noudatetaan tiukasti ja varsinkin siinä, mikä koskee puolueeseen kuulumattomien nostamista toimiin ja heidän saamistaan mukaan työhön.

10. On säädettävä, että keskusvirastot joutuvat erikoisesti vastaamaan paikallisen oma-aloitteisuuden jarrutuksesta ja riittämättömästä tukemisesta. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puolueryhmän tehtäväksi annetaan laatia siitä vastaava päätös ja esittää se hyväksyttäväksi lähimmällä istuntokaudella.

11. Konferenssi velvoittaa Keskuskomitean ja kaikki puoluejärjestöt voimistamaan järjestelmällisesti agitaatiota ja propagandaa sekä suorittamaan puoluevoimien vastaavan uudelleensijoittelun, jotta kaikki edelläesitetyt tehtävät voitaisiin selvittää täydelleen ja suorittaa suunnitelman mukaisesti.

12. Puolueen ehdottomasti tärkeimmäksi tehtäväksi asetetaan eri paikkakunnilla ja keskuksessa taloudellisen rakennustyön alalla saadun käytännön kokemuksen huolellinen ja kaikinpuolinen valaiseminen ja tutkiminen niin lehdistössä kuin myös ammattiliittojen, neuvosto- ja puoluejärjestöjen kokouksissa, konferensseissa, edustajakokouksissa j.n.e.

*Julkaistaan  
ensi kerran kokonaisuudessaan  
V. I. Leninin korjaaman  
oikaisuvedoksen mukaan*

## 5

PUHE KONFERENSSIN PÄÄTTÄJÄISTILAISUUDESSA  
TOUKOKUUN 28 pnä

Toverit, voin luullakseni rajoittua aivan lyhyeen puheeseen. Kuten tiedätte, me kutsuimme tämän konferenssin koolle kiireellisessä järjestyksessä, ja päätavoitteenamme oli saada aikaan täysi selvyys talouspolitiikan suhteen keskuksen ja paikallisten elinten välille, puolueytyöntekijäin ja kaikkien neuvostotyöntekijäin välille. Olen sitä mieltä, että konferenssi on ehdottomasti ratkaissut tämän tehtävän. Täällä toverit totesivat useaan otteeseen tov. Osinkin ilmaiseen aivan oikein erittäin monien ja luultavasti jopa useimpien paikallisten puolueytyöntekijäin mielipiteen lausuaan, että on hälvennettävä kaikki epäilykset sen suhteen, että puolue pitää X edustajakokouksensa viitoittamaa ja myöhemmin dekreeteillä ja päätöksillä vahvistettua politiikkaa ehdottomasti politiikkana, jota tullaan harjoittamaan vakavasti ja pitkään. Tämän konferenssi on ilmaissutkin täysin päättäväisesti ja lisännyt koko joukon pykälää. Kun toverit palaavat kotipaikkakunnilleen, ei jää mitään väärän tulkinnan mahdollisuuksia. Viitoittaessamme politiikkaa moniksi vuosiksi eteenpäin emme tietysti unohda hetkeksikään sitä, että kansainvälinen vallankumous, sen kehityksen vauhti ja edellytykset voivat muuttaa kaiken. Nykyinen maailmantilanne on sellainen, että siinä on syntynyt eräänlainen, vaikkakin tilapäinen ja epävakaa, mutta silti tasapaino; senlaatuinen tasapaino, että imperialistiset suurvallat ovat vihamielisyydestään ja Neuvosto-Venäjäan kohdistuvasta hyökkäyshalustaan huolimatta luopuneet hyökkäysaikeista, sillä kapitalistisen maailman lahoamisprosessi kehittyy progressiivisesti, yhtenäisyys heikkenee heikkenemistään ja väkiluvultaan yli miljardiin



nousevien sorrettujen siirtomaakansojen voima kasvaa vuosi vuodelta, kuukausi kuukaudelta, jopa viikko viikolta. Tässä suhteessa emme kuitenkaan voi ryhtyä ennusteilemaan. Nyt me vaikutamme kansainväliseen vallankumoukseen pääasiallisesti talouspolitiikallamme. Kaikki katsovat Venäjän Neuvostotasavaltaan, kaikki työtätekevät maailman kaikissa maissa ilman mitään poikkeusta ja ilman mitään lioittelua. Se on saavutettu. Kapitalistit eivät voi sivuuttaa vaitiololla eivätkä salata mitään, siksi he etsivät innokkaimmin meidän taloudellisia erehdyksiämme ja heikkouksiämme. Taistelu on siirtynyt tälle alalle maailman mitassa. Jos ratkaisemme tämän tehtävän, niin silloin voitamme kansainvälisessä mitassa varmasti ja lopullisesti. Siksi taloudellisen rakennustyön kysymykset saavat meillä aivan poikkeuksellisen merkityksen. Tällä rintamalla meidän on saavutettava voitto hitaalla, vähitellen tapahtuvalla — nopeasti emme voi — mutta järkkymättömällä nousulla ja eteenpäinmenolla. Ja minusta tuntuu, että konferenssimme työn tuloksena olemme tuon tavoitteen ehdottomasti ja joka tapauksessa saavuttaneet. (Suosio-osoituksia.)

*Julkaistu kesäkuun 2 p:nä 1921  
„Pravda” lehdessä 119. numerossa*

*Julkaistaan  
„Pravda” lehdessä tekstin  
mukaan*

**PUHE PAIKALLISISTA TALOUSELIMISTÄ,  
PIDETTY YLEISVENÄLÄISEN TpKK:n ISTUNNOSSA  
TOUKOKUUN 30 pnä 1921<sup>95</sup>**

Toverit, minulla on hyvin vähän lisättävää siihen, mitä тов. Osinski sanoi, koska teillä oleva alkuperäinen Evästysluonnos<sup>96</sup> ja tämän lakiluonnoksen perusajatus on jo esitetty. Juuri sen vuoksi, että tässä kysymyksessä on yksityiskohtia, joiden määrittelystä oikeastaan riippuu koko asian ydin, päätettiin, ettei rajoituta käsittelemään sitä Työ- ja Puolustusneuvostossa sekä Kansankomissaarien Neuvostossa, ja esitettiin kysymys käsiteltäväksi puoluekonferenssille, joka hyväksyi Evästyksen periaatteessa, sekä korkeimmalle lainsäädäntöelimelle — Yleisvenäläiselle Toimeenpanevalle Keskuskomitealle. Paikallisten työntekijäin tulee tarkistaa huolellisesti lain täytäntöönpanomenetelmät, ja alussa ehkä joudutaan säätämään joukko lisäohjeita.

Pitää huolehtia siitä, ettei tämä toimenpide voisi missään tapauksessa muodostua vielä erääksi byrokratian voimistumisen lähteeksi. Sitä ei voitane pitää täysin mahdottomana, jos meille alkaisi saapua ylenpalttisesti selostuksia tai jos niiden laadintatapa ei takaisi tarkastusmahdollisuutta. Toverit, täällä pitäisi harkita selostusten laadintatapoja ja jos pidätte tarkoituksenmukaisena, valita erikoinen valiokunta, joka käsitelisi kysymyksen lopullisesti täällä esitetävien huomautusten ja antamienne neuvojen ja ohjeiden mukaisesti. Tähän mennessä on tästä asiasta kertynyt melkoinen määrä aineistoa. On luonnollista, että selostuksia eivät esitä vain talouselimet, vaan niitä vaaditaan myös kansankomissariaateilta, t.s. niiltä kansankomissariaateilta, jotka eivät suoranaisesti johda talousalaa, mutta ovat silti läheisessä yhteydessä taloudelliseen työhön. Eräs selostusten painattamisen perustavoitteita on niiden saattaminen

puolueettomien joukkojen, yleensä väestön luettaviksi. Emme voi tehdä sitä massatuotannon tietä, julkaisemalla selostuksia suurina painoksina, vaan ainoastaan keskittämällä ne kirjastoihin. Näin ollen työ on järjestettävä siten, että julkaistaan välttämättä selostusten lyhyt sisältö, se ydinasia, mikä eniten kiinnostaa väestöä. Teknilliset mahdollisuudet siihen ovat olemassa. Vähää ennen puheenvuoroani tiedustelin asiaa paperiteollisuuden päähallinnon edustajalta. Hän antoi tarkan selonteon 339 ujestikeskuksen osalta, josta selviää, että jokaisessa ujestikeskuksessa on painatusmahdollisuudet olemassa ja on myös tarvittava määrä paperia aivan suppean selostuksen painattamiseksi. Hän laski tällöin siten, että pienimmätkin ujestikeskukset painattavat yhden painoarkin ja tietysti joka kuukausi. Joka kuukausi on ylen usein. Määräätekö te sen tehtäväksi kerran kahdessa tai kerran neljässä kuukaudessa tai vieläkin pitemmin väliajoin, se tulee nähtävästi tapahtumaan paikallisten viitteiden perusteella. Hän edellyttää painosmäärän tuhanneksi ja arvioi täten, että tarvittava määrä paperia on nyt käytettävissä. Tuhannen kappaleen painos turvaisi näiden selostusten saannin ainakin jokaiseen ujestin kirjastoon, ja siten kaikki niistä kiinnostuneet, muun muassa puolueettomat joukot saisivat mahdollisuuden tutustua niihin. Asiaan on aluksi tietysti käytävä käsiksi kokeilumielessä; eikä tietenkään voida mennä takuuseen, että se onnistuu heti ja ettei ilmene mitään epäkohtia.

Tämän lyhyen lisäykseni lopuksi haluan tähdentää vielä yhtä seikkaa. Eräs kaikkein tärkeimpiä tehtäviämme on nyt saada laajasti mukaan työhön puolueeseen kuulumattomia ja päästä siihen, että puolueen jäsenten lisäksi ja joka tapauksessa oman hallinnonalan edustajain lisäksi mahdollisimman laajat puolueettomat joukot olisivat todella kiinnostuneita työstä ja osallistuisivat siihen. Meistä tuntui siltä, ettei sitä voida tehdä muuten kuin julkaisemalla selostukset tai ainakin oleellisin osa niistä. On virastoja, jotka lähettävät erittäin täydellisiä selostuksia. Kaikki, mitä tähän saakka tiedämme tästä kysymyksestä, osoittaa, että on olemassa erinomaisesti järjestettyjä paikallisia virastoja. Joka tapauksessa paikallisten elimien työ antaa jatkuvasti paljon aineistoa, joka on omiaan ylläpitämään varsin reipasta mielialaa. Se mitä meiltä todellakin puuttuu, on taito käyttää laajasti hyväksi parhaita esikuvia —

niitä on meillä niukasti —, jotta asetettaisiin ne kaikkia velvoittavaksi esimerkiksi. Lehdistömme ei nosta esille paikallisia virastoja, jotka ovat käytännöllisen kokemuksen kannalta todella mallikelpoisia. Kun puolueettomia konferensseja järjestetään oikein, on selostusten julkaisemisesta, niiden saattamisesta laajojen väestökerrosten käytettäviksi ja niiden keskittämisestä jokaiseen ujestinkirjastoonkin oleva hyötyä siinä mielessä, että entistä laajemmat joukot saadaan mukaan taloudelliseen rakennustyöhön. Päätöslausemia tästä asiasta on tehty paljonkin. Yhtä ja toista on siellä täällä tehty. Koko Venäjän mitassa tehdään ilmeisesti aivan liian vähän. Ja kuitenkin me ryhdistämme tällä tavoin virastoja ja saamme aikaan sen, että jokaisella vähänkin vastuunalaista rakennustyön tehtävää hoitavalla paikallisella työntekijällä on mahdollisuus saattaa omalla allekirjoituksellaan varustetut tarkat ja täsmälliset tiedot kokemuksestaan keskuksen tietoon ja esittää muille esimerkiksi. Sitä meiltä luullakseni puuttuu nyt eniten.

Se taasen, millä tavoin järjestämme edelleen yhteenvetojen laadinnan selostuksista ja niiden tutkimuksen, niiden hyväksikäytön konferensseissa, edustajakokouksissa ja virastojen työssä, riippuu käytännön antamista viitteistä. Tällä haavaa on tärkeintä paikallisten työntekijäin kokemukseen nojaten vahvistaa tämä dekreetti ja antaa mahdollisuus kokeilla sitä käytännössä niin, että lähimpään yleisvenäläiseen edustajakokoukseen (suunnilleen tämän vuoden joulukuuhun) mennessä meillä olisi välttämättä joitakin tuloksia, jotka näyttäisivät, miten tätä toimenpidettä pitäisi kokemuksen perusteella kehittää, parantaa, muuttaa ja täydentää.

Tähän lyhyeen lisäykseen haluaisinkin toistaiseksi rajoittaa.

*Julkaistu ensi kerran kokonaisuudessaan  
v. 1922 kirjassa „Yleisvenäläisen  
Toimeenpaneovan Keskuskomitean  
(VIII kokoonpano) istuntokaudet I—IV.  
Pikakirjoituspöytäkirjat”. Moskova*

*Julkaistaan  
kirjan tekstin mukaan*

**PUHE III YLEISVENÄLÄISESSÄ  
ELINTARVIKEALAN NEUVOTTELUSSA  
KESÄKUUN 16 pnä 1921<sup>97</sup>**

Toverit, sallikaa ennen kaikkea tervehtiä neuvottelukokoustanne Kansankomissaarien Neuvoston sekä VKP:n Keskuskomitean nimissä.

Toverit, me kaikki tietysti käsitämme, miksi teidän neuvottelukokouksellenne tulee omistaa näin erikoista huomiota ei ainoastaan elintarvikealan työntekijäin, vaan kaikkien puolue- ja neuvostotyöntekijäin, koko puolueen, yleensä kaikkien taholta, jotka suhtautuvat vähänkin tietoisesti Neuvostotasavallan kohtaloihin ja sen edessä oleviin tehtäviin. Neuvottelukokouksenne on kokoontunut aivan poikkeuksellisen merkittävänä ajankohtana, ja siinä suhteessa sitä ei voida mitenkään rinnastaa tavallisiin juokseviin elintarvikealan neuvotteluihin, joita teillä on ollut monesti ja tulee vielä monesti olemaan.

Nykyisen neuvottelunne aivan poikkeuksellinen merkitys johtuu kahdesta seikasta. Ennen kaikkea se ennalta arvaamaton seikka, jota olemme pelänneet ja joka jo toisena vuotena saattaa jälleen maamme erittäin vaarallisiin koetelemuksiin: olemmeko joutuneet kokonaiseen kuivien vuosien kauteen, kuten meille jo toista vuotta ennustellaan, sitä emme vielä tiedä, mutta on jo selvinnyt, että joudumme toisena vuotena peräkkäin kärsimään huomattavan laajoilla alueilla mitä ankarimmasta vilja- ja heinäkadosta, ja se ennustaa suunnattoman vaarallista tilannetta. En kajoa tässä siihen, miten laaja on se alue, joka tilanneselostusten mukaan kuuluu vilja- ja heinäsadon puolesta katoalueeseen. Joka tapauksessa katoalue on huomattavan laaja. Joka tapauksessa meille on jo selvä, että useissa kuvernementeissa syntyy hyvin suuri vajoaus elintarvikeveron

perinnässä, että lisäksi useissa kuvernementeissa väestö joutuu ulospääsemättömään, tavattoman vaikeaan asemaan, ja sen sijaan, että elintarvikealan työntekijät saisivat näistä kuvernementeista tietyn määrän ylijäämiä armeijan, työväenluokan ja teollisuuden ylläpitämiseksi, he joutuvat auttamaan näitä kuvernementteja, auttamaan nälkää kärsiviä. Elintarvikealan työntekijäin harteille lankeavat tehtävät suurentavat siten kaikkien ennakkolaskelmiemme lisäksi teidän työtaakkaanne. Tämä on ensimmäinen seikka.

Toinen seikka, joka ei ole yhtä odottamaton ilmiö, on koko elintarvikepolitiikassamme tapahtuva siirtymisvaihe, murrosvaihe. Lähdemme nyt ensi kertaa elintarvikekampanjaan, kokoonnumme ensi kertaa tehdäksemme yhtevädot paikallisten työntekijäin kokemuksista elintarvikehankintatyön alalla ja valmistautuaksemme täyttämään elintarviketyöntekijäin tehtäviä olosuhteissa, jolloin elintarvikepolitiikassa on tapahtunut perinpohjainen muutos, jolloin Neuvostovalta on joutunut muuttamaan ei ainoastaan elintarvikepolitiikkaa, vaan monessa suhteessa talouspolitiikkansa perusteita, jolloin talonpoikaiston viimevuotinen tavattoman vaikea asema ja sitten selvinnyt suurteollisuuden pikaisen jälleenrakentamisen mahdottomuus ovat pakottaneet meidät suuntaamaan koko valtiollisen työn toisille raiteille.

Jos halutaan ottaa huomioon, että tilanne maassa on vaikea ja että suurteollisuutta ei voida jälleenrakentaa nopeasti, on valmistauduttava kohottamaan pientalonpoikaistaloutta kaikin keinoin, mihin hintaan tahansa kriitillisestä tilasta siedettävään tilaan, elvyttämään sitä varten pienteollisuutta, paikallista teollisuutta, ryhtymään siinä suhteessa sellaisiin toimenpiteisiin, jotka lujittavat viipymättä pientaloutta ja antavat sille mahdollisuuden paikalliseen kaupankäyntiin ja siten laajentavat pääomien käyttöalaa ja asettavat siten koko Neuvostovallan ja itse sen perusteet ja koko sen talouspolitiikan toisille raiteille.

Te tiedätte varsin hyvin, miten kovin meidän kaikkien ja ensi kädessä teidän oli ponnisteltava kolmen vuoden aikana lujittaaksemme edes jonkin verran elintarvikehankintakoneistoa saadaksemme sen sellaiseen kuntoon, että se olisi kyennyt täyttämään edes minimittehtävät, edes kaikkein välttämättömimmät tehtävät. Siksi on tarpeetonta puhua

teille, kaiken tuon läheltä ja välittömästi nähneille ja kokeille, mitä merkitsee koko työn nopea uudelleenjärjestäminen, millaista on järjestäytyä olosuhteissa, joista ei vielä ole kokemuksia, ja samalla ratkaista suuren elintarvikemäärän hankintatehtävä. Te tiedätte sen kaiken itse. Kansalaissodan hirvittävästä, ennen kuulumattomista ja joskus yli-inhimillisistä vaikeuksista huolimatta elintarvikepolitiikka on tuottanut vuodesta vuoteen kaikille havainnollisia ja silminnähtäviä tuloksia, jotka ovat parantuneet ja kohonneet paljon nopeammin kuin mitä on voitu osoittaa käytännön yhteenvedoilla millä tahansa muulla neuvostotyön alalla. Mutta te luonnollisesti tiedätte myös sen, että vaikka olemmekin kohottaneet elintarvikealan työntekijäin tarmokkaiden ponnistelujen ansiosta hankinnat ensimmäisen vuoden 110 miljoonasta puudasta 280 miljoonaan ja ylikin — te tiedätte hyvin, ettei se riitä.

Me ryhdymme nyt ensi kerran suureen elintarvikkeiden hankintakampanjaan oloissa, jolloin VSFNT:n alueella ei ole valkokaartilaisjoukkoja eikä vihollisten sotalaumoja. Ja tähänkin on tehtävä eräitä varauksia: lukuunottamatta japanilaisten alkavaa interventiota Kaukoidän tasavaltaan, t.s. jo ensimmäisenä vuonna, jolloin voimme sanoa, että kansalaissodasta on suurin piirtein tehty loppu, selviää heti kaikille, että meidän ympärillämme on kansainvälinen porvaristo, joka sai Punaiselta Armeijalta erittäin vakuuttavan opetuksen, mutta ei ole suinkaan luopunut yrityksistään uudistaa maahanhyökkäys suoranaisessa tai verhotussa muodossa, järjestelmällisesti tai irrallisten päällekkäysten muodossa heti ensimmäisen sopivan tilaisuuden satuessa. Joten siinäkin suhteessa emme ole missään tapauksessa täysin turvattuja. Lisäksi te tiedätte, että itse siirtyminen sodasta talouden pariin, siirtyminen, josta olemme niin pitkään puhuneet, jolle olemme omistaneet useita puoluekonferensseja ja edustajakokouksia, tämä siirtyminen sinänsä, pelkkänä siirtymisenä aiheutti uusia suunnattomia vaikeuksia, koska silloin kun koneisto on hävitetty ja kulkulaitos sekasorron tilassa, entisen taistelujärjestyksessä rajoilla olleen suuren armeijan siirtäminen rauhanaikaiselle kannalle tuotti valtavia vaikeuksia, joista olemme pääosalta nähdäkseni selviytyneet, ja kuitenkin jokainen asioista perillä oleva ymmärtää, että edessä on vielä paljon vaikeuksia.

Siksipä sanoinkin, että tämän elintarvikeneuvottelun merkitys on aivan poikkeuksellinen, että sen on ratkaistava kysymyksiä, jotka eivät ole suinkaan vain elintarvikealan erikoiskysymyksiä, että teidän tulee nyt omistaa huomionne ja ponnistella tasavallan hyväksi ei yksistään elintarvikealan työntekijöinä, ihmisinä, jotka ovat ottaneet Neuvostovallan toimeksiannosta huolekseen suunnattoman tärkeän tehtävän, väestön varustamisen elintarvikkeilla — se ei riitä. Teidän on puolue työntekijöinä jännitettävä voimat ratkaistaksenne joukon tehtäviä, jotka on vasta hahmoteltu Neuvostovallan korkeimpien elinten ja puoluejärjestön ohjeiden ja päätösten muodossa. Tehän tiedätte itse, että on pitkä matka yleisestä päätöksestä, yleisistä ohjeista käytännöllisiin reaalisiin aikaansaannoksiin, että se merkitsee suunnattomia vaikeuksia, jotka työntekijäin on voitettava kyetäkseen noudattamaan menestyksellä noita periaatteellisia ohjeita, noudattamaan niin, etteivät ne jäisi vain paperille, mikä valitettavasti ei ole Neuvosto-Venäjällä kovinkaan harvinaista.

Haluaisin muistuttaa viimeisimmän puoluekonferenssin päätöksestä. Konferenssi käsitteli varta vasten kysymystä uudesta talouspolitiikasta<sup>98</sup> ja oli kutsuttu kiireellisesti koolle tarkoituksella saada kaikki toverit täysin vakuutetuiksi siitä, että tämä politiikka on, kuten konferenssissa sanottiin, hyväksytty vakavasti ja pitkäksi aikaa, että mitään horjuntaa siinä suhteessa ei tule tapahtumaan. Horjuntaa on kyllä ollut melkoisesti, epävarmuutta on ollut melkoisesti. Niinpä puoluekonferenssi työväenluokan valtaa johtavan hallituspuolueen korkeimpana elimenä korostaa, miten suuri merkitys on 400 miljoonan puudan suuruisen elintarvikevaraston kokoamisella. Konferenssi korostaa, että koko elintarvikepolitiikka, siirtyminen sellaiseen käytäntöön, että vapaa kauppa sallitaan huomattavassa laajuudessa, tähtää meillä suurten elintarvikevarastojen, suurten valtion varastojen muodostamiseen. Ilman sitä ei voida jälleenrakentaa suurteollisuutta eikä elvyttää rahankiertoa, ja jokainen sosialisti käsittää, ettei sosialistisesta rakennustyöstä voi olla puhuttakaan ilman suurteollisuuden jälleenrakentamista, joka on ainoa reaalinen perusta.

Maa on köyhtynyt tavattomasti. Se oli jo ennenkin, ennen imperialistista sotaa jäljessä muista, se oli sodan jälkeen köyhtyneempi kuin muut maat ja joutui kestäämään vielä



kolme vuotta suunnattomia rasituksia sodassa porvaristoa ja tilanherroja vastaan. Voitettut maat, joihin Venäjää voidaan verrata, sellaiset kuin Serbia ja Itävalta, joiden teollisuus on rappioitunut ainakin yhtä pahoin ja eräillä aloilla pahemminkin kuin Venäjällä, nuo maat ovat aivan toivottomassa, aivan ulospääsemättömässä asemassa. Ne luottivat porvariston apuun, koska eivät olleet nousseet sotaan sitä vastaan ja siksi ovat nyt kahdenlaisessa pinteessä — niitä rasittavat nälkä, köyhyys ja kurjuus kuten meitäkin ja lisäksi tietoisuus siitä, että ne ovat avuttomassa tilassa, että ne perustivat toiveensa porvaristoon ja joutuvat perikatoon saamatta mistään tukea. Me taas näemme ja tajuamme selvästi tavattomien vaikeuksien vallitessakin ja työläis- ja talonpoikaisjoukot näkevät selvästi, että uusia voimia ilmaantuu ennen kuulumattomista vaikeuksista huolimatta. Jokainen uusi vaikeus on nostattanut uusia voimia, uusia tarmon lähteitä, osoittanut uusia teitä. Näiden voimien suorittama työ on todistanut meille, että oli pa kulkumme miten hidasta tahansa, me kuljemme eteenpäin, että oli pa vaikeuksien voittaminen miten tuskallista tahansa, me voitamme ne. Kasvaa tietoisuus siitä, että taloudelliset suhteet rakentuvat aivan uusille perusteille, että olivatpa työtätekevän luokan kärsimykset miten suuret tahansa, se ratkaisee kaikki asiat ilman kapitalistien apua, kulkee askel askeleelta, päivä päivältä kapitalisteja vastaan ja valloittaa aseman toisensa jälkeen.

Toverit, tässä on käsittääkseni puoluekonferenssin päätösten ydinajatus, niiden sisältö ja yhteenveto. Ja tällä haluaisin erikoisesti korostaa, kuinka suuressa määrin tämä neuvottelukokous on paitsi spesialistien myös puolue- ja neuvostotyöntekijäin neuvottelukokous, työntekijäin, jotka joutuvat rakentamaan käytännössä taluspolitiikan uusia muotoja, laskemaan koko neuvostorakennuksen perustusta tavattoman vaikeissa olosuhteissa.

Rakentamaan joudutaan kahdella tavalla: ensiksikin veron avulla ja toiseksi tavaravaihdon avulla. Vero oli määriteltä keskinkertaista satoa silmälläpitäen 240 miljoonaksi puudaksi — se on määrä, joka ei riitä edes välttämättömän armeijan ja aivan välttämättömien teollisuuslaitoksien niukkaan ylläpitoon ja jonka täydellinen sataprosenttinen kokoaminen on tavattoman vaikea tehtävä ylipäänsäkin, saati sitten kadon uhatessa.

Käytettävissäni ei ole tarkkoja numeroita siitä, miten suunnitelmienne ja tehtävienne täyttö elintarviketyön alalla on prosentuaalisesti muuttunut alueittain näinä kolmena vuotena, joista meillä on kokemusta elintarviketyön alalla. Kaikki kuitenkin tietävät, että yhteisin ponnistuksin luotu koneisto on ollut parempi kuin monissa muissa kansankomissariaateissamme ja että sen työkyky on jatkuvasti parantunut. Pidän kiistattomana sitä, että me kohotamme tasavallan asettamien tehtävien täyttämisprosenttia tänä vuonna, kun tähän työhön on kiinnitetty suurta huomiota. Meidän pitää ja me voimme täyttää ne ellei aivan, niin melkein sataprosenttisesti jopa huolimatta niistä vaikeuksista, joita kadon uhka on meille aiheuttanut. Ehkä vajuus veron kannossa tulee olemaan kymmeniä miljoonia puutia, mutta toisaalta sitä voi tasoittaa odotettavissa oleva elintarvikeveron lisäys niillä paikkakunnilla, missä sato on erittäin hyvä.

Toverit, sato ei ota millään tavoin lukuun elintarvikehankintakoneiston tilaa eikä ole ollut meidän mieliksemme erikoisen runsas siellä, missä elintarvikehankintakoneisto on erikoisen hyvä. Jos tarkastelemme satotoiveita esittävää karttaa, niin osoittautuu, että niillä VSFNT:n seuduilla ja muiden viereisten veljestasavaltojen seuduilla, missä sato lupaa olla erittäin hyvä tai keskinkertaista parempi, juuri siellä ei elintarvikehankintakoneistoa voida millään muotoa pitää keskinkertaista parempana, vaan se on jopa huonompikin. On ryhdyttävä erittäin tarmokkaasti siirtämään elintarvikehankintakoneiston työntekijöitä, mutta meillä on tämän siirron suorittamiseksi vähän riittävästi valmennettuja ja riittävän kokeneita henkilöitä, jotka pystyvät paikkakunnalle tultuaan heti mukautumaan paikallisiin oloihin ja saavat työn pikaisesti käyntiin. Tämä asia vaatii yhä suurempaa huomiota.

Tavaravaihto on se kaikkein tärkein tehtävä, jonka puoluekonferenssi asetti etusijalle ja josta puolueen viime edustajakokous teki päätöksen. Tämä kysymys saa osakseen suurinta huomiota ja suurinta huolenpitoa kaikkien taholta, jotka ovat neuvosto- ja puolueiden keskipisteessä Moskovassa. Missä määrin meidän on onnistunut siihen valmistautua, mitä tässä asiassa on käytännöllisesti tehty, mitä näistä suunnitelmistamme on toteutunut — ne ovat kysymyksiä, jotka te joudutte ratkaisemaan ensimmäisinä ja

todella asiaan perehtyneinä. Tässä suhteessa on erittäin tärkeä, erittäin oleellinen merkitys sillä, että perehdytte toistenne käytännön kokemukseen ja teette siitä yhteenvedon.

Asia on uusi ja vaatii vieläkin perinpohjaisempaa voimien uudelleensijoittelua. Se ei vaadi sitä, mitä vaadittiin elintarvikehankintakoneistolta aikaisemmin — että se olisi enemmän tai vähemmän yhdenlainen, mahdollisimman virheettömästi toimiva kone, jonka tehtävänä oli koota tietty määrä elintarvikkeita ja siinä kaikki. Tässä taas on otettava huomioon paikkakuntien erilaisuus, erilaiset vaatimukset tavaraan nähden, erilaiset vastineet. Ei pidä sopeutua sen mukaan, mitä Neuvostovalta vaatii ja mitä neuvostokoneisto voi täyttää. Ei, teidän on sopeuduttava pienviljelijäin taloudellisten elinolojen mukaan, otettava huomioon, mitä he tarvitsevat ja miltä osalta heidän tarpeensa on tyydytetty. Te taistelitte säkkimiesten toimia vastaan, sellaista kauppaa vastaan, joka kiersi valtion määräyksiä. Teidän pitää taistella sitä vastaan nytkin. Saadaksemme käyntiin tavaravaihdon ja pitääksemme puoliamme vapaata markkinoita vastaan, pitääksemme puoliamme tuota vapaata kauppaa vastaan meidän on tunnettava se hyvin, kilpailtava sen kanssa ja lyötävä sitä sen omilla valteilla, sen omilla aseilla — ja sitä varten se pitää tuntea.

Me emme tarvitse vanhoja byrokraattisia apukeinoja, vaan meidän on otettava huomioon kaupalliset olosuhteet, tunnettava ne tarkoin, osattava ottaa nopeasti varteen kaikki vaihtelut. Sitä varten meidän on saatava aikaan Venäjän SFNT:n suunnattoman laajoilla alueilla sekä elintarvikkeiden että vaihdettavien tavaroiden nopea kuljetus. Edessämme on suuria vaikeuksia. Mutta tämä on koko uuden talouspolitiikan perusta siksi ajaksi, kunnes jälleerakennamme täydellisesti suurteollisuuden, ja siihen on laskettava ainakin kymmenisen vuotta. Siksi ajaksi meidän on luotava työväenluokan ja talonpoikaiston, näiden kahden ainoan luokan välille, joiden varassa meidän tulee rakentaa talouselämäämme, sellaiset suhteet, luotava näiden luokkien välille sellainen liitto, että se tyydyttää taloudellisesti kumpaakin osapuolta, sellainen liitto, joka ottaa lukuun pientalonpojan pientalonpoikana niin kauan kuin emme pysty antamaan hänelle kaikkia suurteollisuuden tuotteita.

On otettava huomioon pienviljelijä, joka myy ylijäämiään, ja myöskin se, että kaupunkien väestön, työläisten, pitää saada asemansa paranemaan. Ilman sitä emme menesty tulevassa rakennustyössämme, joka varmistaa sosialismiin siirtymisen siinä määrin, ettei voida enää kääntyä takaisin. Sen vuoksi tavaravaihto on nyt koko talouspolitiikkamme tärkein kysymys. Sen parissa teidän on työskenneltävä elintarvikkeiden hankkijoina ja talousmiehinä ja osuuskauppatyöntekijöinä. Tätä kaikkea odottaa teiltä Neuvostovalta, tätä odottaa teiltä puolue ja koko tasavalta, sillä teidän suhtautumisestanne tähän työhön, teidän saavutuksistanne riippuu nykyään koko Neuvostotasavallan, koko sosialistisen rakennustyön varsinainen menestys.

Toverit, lopuksi minun on tähdennettävä, että konferenssillanne on eräs erikoistehtävä: teidän on otettava huomioon puolueen KK:n Poliittiselle byroolle toukokuussa esitetty asia, jota käsiteltiin KK:ssa ja josta tehtiin päätös Ammattiliittojen yleisvenäläisessä edustajakokouksessa. Kysymys on siitä, että ryhdyttäisiin asiaankuuluvalla varovaisuudella ja asteittain, mutta silti viipymättä kokeilemaan kollektiivista varustelua. Meillä on elintarvikkeiden jakelussa ilmennyt epäkohtia, eikä niin voi jatkua pitemmälle. Elintarvikkeiden jakelu, jonka perustaksi otimme tasapuolisuuden, on synnyttänyt toisinaan tuotannon kohottamisen kannalta vahingollista tasapuolisuutta. Tasavallan tulee pitää kokoamillaan viljaylijäämillä yllä vain sitä, mikä on välttämätöntä tuotannon kannalta. Me emme kykene pitämään yllä kaikkia teollisuutemme tuotantolaitoksia eikä se ole tarpeellistakaan: se olisi tuhlaavaista taloudenpitoa. Me emme voi kunnostaa suurteollisuutta kokonaisuudessaan; siitä on siis valittava parhailla koneistoilla varustettu osa, mikä lupaa suuremman tuotantokyvyn, ja pidettävä yllä vain sitä.

Elintarvikealan työntekijät eivät voi tyytyä vain ajattelemaan, että me saamme niin ja niin monta miljoonaa puuta, jaamme ne niiden ja niiden normien mukaan, vaikkapa korteilla ja siinä kaikki, muu ei kuulu minulle. Nyt on vuorossa kaikkien taloudellisten kansankomissariaattien toiminnan yhdistäminen. Ja jokaisen tunnollisen elintarvikealan työntekijän tulee olla kiinnostunut paitsi siitä, mikä koskee välittömästi hänen alaansa, myös koko

taloudellisesta toiminnasta. Hänelle asetetaan yhä kasvavia vaatimuksia.

Ei saa olla pelkästään elintarvikealan työntekijä. Pitää olla talousmies, joka arvioi jokaista vastaavaa askelta työssään kaikkien taloudellisten kansankomissariaattien työhön liittyvänä ja tuon työn kaikkien tulosten valossa.

Kun kysymyksessä on elintarvikkeiden jakelu, niin ei saa ajatella vain oikeudenmukaista jakoa, vaan on ajateltava sitä, että tämä jakelu on tuotannon kohottamisen metodi, välikappale ja keino. Valtion pitää jakaa elintarvikeannoksia vain niille toimihenkilöille, jotka ovat todella tarpeellisia suurimman työn tuottavuuden oloissa, ja kun elintarvikkeiden jakelu on politiikan välikappale, niin on pyrittävä supistamaan niiden lukumäärää, joita ei ehdottomasti tarvita, ja hyvittämään niitä, jotka ovat todella tarpeellisia. Jos jakelu on teollisuutemme jälleenrakentamiseen tähtäävän politiikan välikappale, niin on ylläpidettävä niitä teollisuuslaitoksia, jotka nyt ovat todella tarpeellisia, eikä missään tapauksessa niitä tuotantolaitoksia, joita emme tällä hetkellä tarvitse, jotta säästettäisiin siten polttoaineita ja elintarvikkeita. Siinä suhteessa on taloudenpidossamme ollut usean vuoden ajan erittäin suuria puutteita. Nyt ne on korjattava.

Kuten näette, mitä enemmän syvennyttään asiaan, sitä laajemmaksi kehittyy niiden tehtävien verkosto, joita nousee elintarvikeneuvottelunne ratkaistavaksi. Toivon kuitenkin, ettei kukaan teistä tunne pelkoa tajutessaan näiden tehtävien mutkallisuuden, vaan että päinvastoin ne tavallisuudesta poikkeavat tehtävät, jotka teidän on neuvosto- ja puolue-työntekijöinä ratkaistava, herättävät teissä uutta tarmoa noiden tehtävien ratkaisemiseksi. Toisten kansankomissariaattien aikaisemmasta työstä saatu kokemus osoittaa havainnollisesti, että neuvostotyön ja puolue-työn yhdistäminen toisiinsa on ehdottoman välttämätöntä. Elintarvikealan työntekijät ovat voineet täyttää tavattoman vaikeissa olosuhteissa monen monia iskutehtäviä vain sen ansiosta, että ovat joutuneet toimimaan useinkin yleisestä käytännöstä poikkeavalla tavalla, turvautuen erikoistoi-  
menpiteisiin, käyttäen iskuruuden ja taisteluhengen sävyttämiä, neuvostovirastoille ja puolue-elimille epätavallisia työskentelytapoja. Toistan vielä, elintarvikeneuvottelunne päätehtävänä on nimenomaan talouspolitiikkamme

pohjimmaisen perustan käsittely. Siihen teidän on kiinnitettävä kaikki huomionne.

Lopuksi sallikaa minun ilmaista varmuuteni siitä, että liittämällä yhteen voimat siinä suunnassa, jota kuljemme, meidän onnistuu lujittaa perusta menestykselliselle talouspolitiikalle, joka luo Neuvostovallan perustana olevien kahden perusluokan, työväenluokan ja talonpoikaiston välisen liiton, sen taloudellisen liiton, joka yksin voi turvata meille menestyksen koko sosialistisessa rakennustyössäme. (Myrskyisiä suosionosoituksia.)

„Pravda” №№ 133 ja 134;  
kesäkuun 22 ja 23 pnä 1921

Julkaistaan  
„Pravda” lehden tekstire-  
mukaan

---

**KOMMUNISTISEN  
INTERNATIONALEN  
III KONGRESSI<sup>99</sup>**

**22. KESÄKUUTA — 12. HEINÄKUUTA 1921**

*Julkaistu ensi kerran kokonaisuudessaan:  
„Kommunistisen Internationalen  
III kongressissa VKP:n taktiikasta tehdyn  
alustuksen teesit” v. 1921 erillisenä  
kirjasena; puheet ja alustus v. 1922  
kirjassa: „Kommunistisen Internationalen  
Kolmas Maailmankongressi.  
Pikakirjoituspöytäkirjat”. Pietari*

*Julkaistaan:  
„Teesit” käsikirjoituksen mukaan,  
puhe Italian kysymyksestä,  
puhe Kommunistisen Internationalen  
taktiikan puolustukseksi  
ja alustus VKP:n taktiikasta  
kirjan tekstin mukaan*





## I

KOMMUNISTISEN INTERNATIONALEN III KONGRESSISSA  
VKP:n TAKTIIKASTA TEHDYN ALUSTUKSEN TEESIT  
(Alustava luonnos)

## 1. VSFNT:n KANSAINVÄLINEN ASEMA

Venäjän Sosialistisen Federatiivisen Neuvostotasavallan kansainväliselle asemalle on nykyään luonteenomaista eräänlainen tasapainotila, joka tavattoman epävakaanakin on luonut omalaatuiset maailmanpoliittiset suhdanteet.

Tämä omalaatuisuus ilmenee seuraavasti: toisaalta kansainvälinen porvaristo uhkuu hillitöntä vihaa ja kiukkua Neuvosto-Venäjää kohtaan ja on valmis millä hetkellä tahansa käymään kimppuun kuristaakseen sen. Toisaalta kaikki sotilaalliset asioihin puuttumisyritykset, jotka maksoivat tuolle porvaristolle satoja miljoonia frangeja, ovat menneet täydellisesti myttyyn siitä huolimatta, vaikka Neuvostovalta oli silloin heikompi kuin nyt ja venäläisillä tilanherroilla sekä kapitalisteilla oli kokonaisia armeijoita VSFNT:n alueella. Oppositio Neuvosto-Venäjää vastaan käytävään sotaan nähden on voimistunut kaikissa kapitalistisissa maissa erittäin suuresti, valaen voimaa proletariaatin vallankumoukselliseen liikkeeseen ja temmaten mukaansa erittäin laajoja pikkuporvarillisia kansanjoukkoja. Eturistiriidat eri imperialistimaiden välillä ovat kärjistyneet ja kärjistyvät päivä päivältä yhä syvemmiksi. Vallankumouksellinen liike Idän monisatamiljoonaisten sorrettujen kansojen keskuudessa kasvaa erinomaisen voimakkaasti. Kaikkien näiden olosuhteiden vaikutuksesta kansainvälinen imperialismi osoittautui kykenemättömäksi kuristamaan Neuvosto-Venäjän, vaikka onkin paljon voimakkaampi, ja sen on ollut pakko tilapäisesti tunnustaa tai puolittain tunnustaa Neuvosto-Venäjä sekä ryhtyä kauppasuhteisiin tämän kanssa.

On syntynyt, vaikka äärimmäisen epävakaa ja äärimmäisen horjuva, mutta kuitenkin sellainen tasapainotila, että sosialistinen tasavalta voi olla olemassa — tietenkin vain jonkin aikaa — kapitalistisen maailman ympäröimänä.

## 2. LUOKKIEN VOIMASUHDE KANSAINVÄLISESSÄ MITASSA

Tällaisen asiointilan vallitessa luokkien voimasuhde kansainvälisessä mitassa on muodostunut seuraavanlaisiksi:

Kansainvälinen porvaristo, jolla ei ole mahdollisuutta käydä avointa sotaa Neuvosto-Venäjää vastaan, odottaa vaanien hetkeä, jolloin olosuhteet sallivat sen ryhtyä jatamaan tätä sotaa.

Kehittyneimpien kapitalististen maiden proletariaatti on jo kaikkialla nostanut esiin etujoukkonsa, kommunistiset puolueet, jotka kasvavat ja pyrkivät johdonmukaisesti valloittamaan puolelleen proletariaatin enemmistön jokaisessa maassa ja järkyttävät vanhojen trade-unionististen byrokraattien samoin kuin Amerikan ja Euroopan työväenluokan imperialistisilla etuoikeuksilla turmeltujen huippukerosten vaikutusvaltaa.

Kapitalististen maiden pikkuporvarilliset demokraatit, joiden edistyneintä osaa edustavat toinen Internationale ja Internationale II<sup>1</sup>/<sub>2</sub>, ovat tätä nykyä kapitalismin tärkein tuki, koska niiden vaikutuksen alaisena on yhä enemmistö tai huomattava osa teollisuuden ja kauppa-alan työläisistä sekä toimihenkilöistä, jotka pelkäävät vallankumouksen sattuessa menettävänsä imperialismiin antamien etuoikeuksien luoman suhteellisen poroporvarillisen hyvinvointinsa. Mutta voimistuva talouspula huonontaa kaikkialla laajojen joukkojen asemaa, ja tämä seikka sen ohella, että kapitalismin säilyessä uusien imperialististen sotien kiertämättömyys käy yhä ilmeisemmäksi, tekee mainitun tuen yhä epävarmemmaksi.

Siirtomaiden ja puolisiirtomaiden työtätekevät joukot, jotka muodostavat maapallon väestön valtaenemmistön, ovat heränneet poliittiseen elämään jo XX vuosisadan alusta, varsinkin Venäjän, Turkin, Persian ja Kiinan vallankumousten vaikutuksesta. Vuosien 1914—1918 imperialistinen sota ja Venäjän Neuvostovalta muuttavat nämä joukot lopullisesti maailmanpolitiikan ja imperialismiin

vallankumouksellisen hävittämisen aktiiviseksi tekijäksi, vaikka Euroopan ja Amerikan valistunut poroporvaristo, muun muassa II ja II $\frac{1}{2}$  Internationalen johtajat, sulkee itsepintaisesti silmänsä siltä. Näiden maiden etunenässä on Brittiläinen Intia, ja vallankumous kasvaa siellä sitä nopeammin, mitä suuremmaksi siellä kasvaa toisaalta teollisuus- ja rautatieläisproletariaatin merkitys ja toisaalta mitä julmemmaksi käy englantilaisten harjoittama terrori, heidän turvautuessaan yhä useammin joukkomurhiin (Amritsar)<sup>100</sup>, julkisiin ruoskimisiin j.n.e.

### 3. LUOKKIEN VOIMASUHDE VENÄJÄLLÄ

Neuvosto-Venäjän sisäiselle poliittiselle tilanteelle on määräävänä se, että täällä on ensi kerran koko maailman historiassa jo useiden vuosien ajan ollut olemassa vain kaksi luokkaa: proletariaatti, jonka on kasvattanut vuosikymmenien kuluessa sangen nuori, mutta silti nykyaikainen koneellinen suurteollisuus, sekä pientalonpoikaisto, joka muodostaa väestön valtaenemmistön.

Suurmaanomistajat ja kapitalistit eivät ole kadonneet Venäjältä, mutta he ovat joutuneet täydellisen pakkolouvetuksen kohteeksi, poliittisesti heidät on kokonaan lyöty luokkana, jonka rippeet ovat piiloutuneet Neuvostovallan valtionvirkailijoiden joukkoon. He ovat säilyttäneet luokkorganisaationsa ulkomailla maanpakolaisina, joita on luultavasti 1 $\frac{1}{2}$  tai 2 miljoonaa henkeä ja joilla on yli puolisataa kaikkia porvarillisia ja „socialistisia” (s.o. pikkuporvarillisia) puolueita edustavaa päivälehteä, armeijan rippeet ja laajat yhteydet kansainväliseen porvaristoon. Tuo maanpakolaisjoukko tekee kaikin voimin ja keinoin työtä hävittääkseen Neuvostovallan ja palauttaakseen Venäjälle kapitalismin.

### 4. PROLETARIAATTI JA TALONPOIKAISTO VENÄJÄLLÄ

Venäjän sisäisen tilanteen ollessa tällainen sen proletariaatti hallitsevana luokkana asettaa ajankohdan pätehtäväksi määrittellä ja toteuttaa oikein ne toimenpiteet, joita tarvitaan talonpoikaiston johtamiseksi, sitä varten, että voitaisiin ylläpitää lujaa liittoa sen kanssa, sitä varten, että

voitaisiin ajan mittaan siirtyä asteittain yhteiskunnallistettuun ja koneelliseen suurmaanviljelykseen. Tämä tehtävä on Venäjällä erikoisen vaikea maamme takapajuisuuden takia sekä sen vuoksi, että seitsenvuotinen imperialistinen ja kansalaissota on köyhdyttänyt sen äärimmilleen. Ja ilman tuollaista erikoisuuttakin tämä tehtävä on sosialistisen rakennustyön vaikeimpia tehtäviä, jotka nousevat kaikkien kapitalististen maiden eteen, mahdollisesti vain Englantia lukuunottamatta. Mutta Englanninkaan suhteen ei saa unohtaa, että vaikka pienten vuokraviljelijäin luokalla siellä on varsin vähälukuinen, niin sen sijaan pikkuporvarilliseen tapaan elävien ihmisten prosentti työläisten ja toimihenkilöiden keskuudessa on siellä tavattoman suuri, mikä on seurausta satojen miljoonien ihmisten tosiasiallisesta orjuudesta Englannille „kuuluviissa” siirtomaissa.

Sen vuoksi yleismaailmallisen proletaarisen vallankumouksen yhtenäisen kehitysprosessin kannalta katsoen Venäjällä parhaillaan eletävän aikakauden merkitys on siinä, että kokeillaan ja tarkistetaan käytännöllisesti valtiollista valtaa käyttävän proletariaatin politiikkaa suhteessa pikkuporvarillisiin joukkoihin.

##### 5. PROLETARIAATIN JA TALONPOIKAISTON SOTILAALLINEN LIITTO

VSPNT:ssa

Pohjan proletariaatin ja talonpoikaiston oikeille keskinäisuuhteille Neuvosto-Venäjällä loi vuosien 1917—1921 kausi, jolloin koko maailman porvariston sekä kaikkien pikkuporvarillisten demokraattien puolueiden (eserrien ja menshevikkien) tukema kapitalistien ja tilanherrojen hyökkäys loi, lujitti ja muotoili proletariaatin ja talonpoikaiston välisen sotilaallisen liiton Neuvostovallan puolesta. Kansalaissota on luokkataistelun kärkevin muoto, ja mitä tuimempaa tämä taistelu on, sitä nopeammin sen liekeissä palavat poroksi kaikki pikkuporvarilliset harhakäsitykset ja ennakkoluulot, sitä ilmeisemmin itse käytäntö näyttää talonpoikaiston takapajuisimmillekin kerroksille, että vain proletariaatin diktatuuri voi pelastaa sen ja että eserrät ja menshevikit ovat tosiasiaa vain tilanherrojen ja kapitalistien käskyläisiä.

Mutta kun proletariaatin ja talonpoikaiston välinen sotilaallinen liitto oli — eikä voinut olla olematta — niiden kestäväen liiton ensimmäinen muoto, se ei olisi voinut kestää

edes muutamaa viikkoa ilman tiettyä taloudellista liittoa mainittujen luokkien välillä. Talonpoika sai työväenvaltiolta kaiken maan ja turvan tilanherroja sekä kulakkeja vastaan; työläiset saivat talonpojilta elintarvikkeita lainaksi suurteollisuuden jälleenrakentamiseen saakka.

#### 6. SIIRTYMINEN PROLETARIAATIN JA TALONPOIKAISTON OIKEIHIN TALOUDELLISIIN KESKINAISSUHTEISIIN

Pientalonpoikien ja proletariaatin liitto voi sosialistiselta näkökannalta katsoen muodostua täysin oikeaksi ja kestäväksi vasta silloin, kun täydelleen jälleenrakennetut kulkulaitos ja suurteollisuus tarjoavat proletariaatille mahdollisuuden antaa talonpojille vaihtotavarana elintarvikkeita vastaan kaikkia niitä tuotteita, joita nämä tarvitsevat itseään varten ja taloutensa parantamiseksi. Äärimmilleen hävitetyssä maassa sitä ei voitu mitenkään saada heti aikaan. Elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus oli keino, jota puutteellisesti järjestetty valtio saattoi helpoimmin soveltaa kestääkseen ja pitääkseen puoliaan tavattoman vaikeassa sodassa tilanherroja vastaan. Vuoden 1920 kato ja rehun puute kärjistikivät erikoisesti jo muutenkin suurta talonpoikien hätää ja tekivät viipymättömän siirtymisen elintarvikeveroon ehdottoman välttämättömäksi.

Kohtuullinen elintarvikevero tuo oitis suurta parannusta talonpoikaiston asemaan kannustaen sitä samalla laajentamaan kylvöaloja ja parantamaan maanviljelystä.

Elintarvikevero on siirtymistä talonpojan kaikkien viljelijäämien pakko-otosta oikeaan sosialistiseen tuotteiden vaihtoon teollisuuden ja maatalouden välillä.

#### 7. KAPITALISMIN JA TOIMILUPIEN SALLITTAVUUDEN MERKITYS JA EHDOT, JOILLA NEUVOSTOVALTA NIITÄ SALLII

Elintarvikevero merkitsee luonnollisesti talonpojalle vapautta käyttää mielensä mukaan niitä ylijäämiä, joita hänelle jää veronmaksun jälkeen. Mikäli valtio ei voi tarjota talonpojalle sosialistisen tehtaan tuotteita vaihtaakseen niillä kaikki nämä ylijäämät, sikäli ylijäämien myyntivapaus merkitsee väistämättömästi kapitalismin kehityksen vapautta.

Mainituissa rajoissa se ei kuitenkaan ole lainkaan pelottavaa sosialismille niin kauan kuin kulkulaitos ja

suurteollisuus pysyvät proletariaatin käsissä. Päinvastoin, kapitalismin kehitys proletaarisen valtion valvonnan ja säännöstelyn alaisena (t.s. sanan *tässä* mielessä „valtio-kapitalismin” kehitys) on edullista ja välttämätöntä tavattoman köyhtyneessä ja takapajuisessa pientalonpoikaisessa maassa (luonnollisesti vain tietyissä rajoissa), koska se voi jouduttaa talonpoikaisen maanviljelyksen *viipymätöntä* nousua. Vieläkin enemmän tämä koskee toimilupia: suorittamatta mitään denationalisointia työväenvaltio vuokraa ulkomaalaisille kapitalisteille määrättyjä kaivoksia, metsä-alueita, öljykenttiä y.m. saadakseen heiltä lisää teollisuus-kalustoa ja koneita, joiden turvin voimme jouduttaa neuvostomaan suurteollisuuden jälleenrakentamista.

Se maksu, jonka toimiluvanhaltijat saavat osuutena arvokkaista tuotteista, on kieltämättä työväenvaltion maailmanporvaristolle maksamaa pakkoveroa; hämäämättä missään määrin tätä seikkaa meidän pitää käsittää selvästi, että meille on edullista maksaa tätä pakkoveroa jouduttaaksemme siten suurteollisuutemme jälleenrakentamista ja parantaaksemme tuntuvasti työläisten sekä talonpoikien asemaa.

#### 8. ELINTARVIKEPOLIITIKKAMME SAAVUTUKSET

Neuvosto-Venäjän elintarvikepolitiikka vuosina 1917—1921 on ollut kieltämättä hyvin karkeaa ja puutteellista ja synnyttänyt paljon väärinkäytöksiä. Sitä toteutettaessa on tehty joukko virheitä. Mutta kokonaisuudessaan se kuitenkin oli niissä oloissa ainoa mahdollista politiikkaa. Ja se on täyttänyt historiallisen tehtävänsä: pelastanut proletariaatin diktatuurin hävitetyssä ja takapajuisessa maassa. Kieltämätön tosiasia on, että se on parantunut vähitellen. Täydellisen valtamme ensimmäisenä vuotena (1. VIII. 1918—1. VIII. 1919) valtio kokosi 110 miljoonaa puutaa viljaa; toisena vuotena — 220; kolmantena — yli 285.

Nyt kun meillä jo on käytännöllistä kokemusta, me asetamme tehtäväksemme koota ja laskemme saavamme kooksi 400 miljoonaa puutaa (elintarvikeveron suuruus = 240 miljoonaa puutaa). Vasta silloin kun työväenvaltiolla on tosiasiallisesti hallussaan riittävät elintarvikevarastot, se kykenee taloudellisesti seisomaan vankasti

jaloillaan, turvaamaan, vaikkapa hitaan, mutta keskeytymättömän suurteollisuuden jälleennrakentamisen ja luomaan oikean finanssijärjestelmän.

#### 9. SOSIALISMIN AINEELLINEN PERUSTA JA VENÄJÄN SÄHKÖISTÄMISSUUNNITELMA

Sosialismin ainoana aineellisena perustana voi olla koneellinen suurteollisuus, joka pystyy uudestijärjestämään myös maatalouden. Mutta ei saa rajoittua tähän yleiseen teesiin. Sitä on konkretisoitava. Uusimman tekniikan tasoa vastaava ja maatalouden uudestijärjestämään pystyvä suurteollisuus merkitsee koko maan sähköistämistä. Meidän oli laadittava tieteellisesti sellainen VSFNT:n sähköistämisen suunnitelma, ja sen työn me olemme tehneet. Kolmatta sataa Venäjän etevintä tiedemiestä, insinööriä ja agronomia on ollut mukana tässä työssä, se on saatu päätökseen, julkaistu paksuna niteenä, ja Neuvostojen VIII yleisvenäläinen edustajakokous vahvisti sen yleispiirteisään joulukuussa 1920. Nyt on jo suoritettu valmistelutyöt sähkötekniikkojen yleisvenäläisen edustajakokouksen koollekutsumiseksi elokuussa 1921 har-kitsemaan seikkaperäisesti tuota esitystä ja silloin se saa lopullisen valtiollisen vahvistuksen. Ensivuoroiset sähköistämistyöt aiotaan suorittaa kymmenessä vuodessa; ne vaativat noin 370 miljoonaa työpäivää.

Kun meillä v. 1918 rakennettiin 8 uutta sähköasemaa (4.757 kW — kilowattia), niin vuonna 1919 tämä luku nousi 36:een (1.648 kW) ja vuonna 1920 100:aan (8.699 kW).

Niin vaatimaton kuin tämä alku onkin meidän suunnattoman laajassa maassamme, se on kuitenkin alku, työ on saatu käyntiin ja sujuu yhä paremmin ja paremmin. Imperialistisen sodan jälkeen, sen jälkeen kun miljoona sotavankia on Saksassa tutustunut nykyaikaiseen kehittyneeseen tekniikkaan, kolmivuotisen kansalaissodan raskaan, mutta karkaisevan kokemuksen jälkeen venäläinen talonpoika ei ole enää sama, mikä hän oli ennen vanhaan. Hän näkee kuukausi kuukaudelta yhä selvemmin ja yhä havainnollisemmin, että vain proletariaatti kykenee johdattamaan pienviljelijöiden joukot vapauteen pääoman orjuudesta ja viemään ne sosialismiin.

10. „PUHTAAN DEMOKRATIAN”. II ja III/2 INTERNATIONALEN,  
ESERRIEN JA MENSHEVIKKIEN MERKITYS PÄÄOMAN LIITTOLAISINA

Proletariaatin diktatuuri ei merkitse luokkataistelun päättymistä, vaan sen jatkumista uudessa muodossa ja uusin keinoin. Niin kauan kuin on olemassa luokkia, niin kauan kuin yhdessä maassa kukistettu porvaristo jatkaa kymmenkertaisella vimalla hyökkäilyjään sosialismia vastaan kansainvälisessä mitassa, niin kauan tarvitaan tätä diktatuuria. Pienviljelijäin luokka ei voi olla siirtymäkaudella vapaa horjuvaisuudesta. Siirtymävaiheen vaikeudet ja porvariston vaikutus synnyttävät ajoittain kiertämättömästi horjuntaa tämän joukon mielialoissa. Proletariaatin, joka elämänperustansa, koneellisen suurteollisuuden rappioitumisen seurauksena on heikentynyt ja jossakin määrin deklassoitunut, tämän proletariaatin osaksi lankeaa nyt erittäin vaikea ja mitä suurin historiallinen tehtävä: sen on kestettävä tästä horjunnasta huolimatta ja vietävä loppuun asiansa — työn vapauttaminen pääoman ikeestä.

Poliittisesti pikkuporvariston horjunta ilmenee pikkuporvarillisten demokraattisten puolueiden, s.o. II ja III/2 Internationalen puolueiden politiikkana, joita puolueita ovat Venäjällä eserrien („sosialistivallankumouksellisten”) ja menshevikkien puolueet. Kun niillä nyt on päämajansa ja sanomalehtensä ulkomailla, nuo puolueet tosiasiallisesti toimivat liitossa koko porvarillisen vastavallankumouksen kanssa ja palvelevat uskollisesti sitä.

Venäjän suurporvariston viisaat johtajat ja heidän etunenässään Miljukov, „kadettien” („perustuslaillisten demokraattien”) puolueen johtaja, ovat antaneet täysin selvän, tarkan ja suoran arvion tästä pikkuporvarillisten demokraattien, s.o. eserrien ja menshevikkien esittämästä osasta. Kronstadtin kapinan yhteydessä, jossa menshevikit, eserrät ja valkokaartilaiset esiintyivät yhdistynein voimin, Miljukov kannatti tunnusta „Neuvostot ilman bolshevikeja”. Tätä ajatusta kehitellen hän kirjoitti: eserrät ja menshevikit „ovat tervetulleita” („Pravda” № 64, 1921, lainaus Pariisiin „Poslednije Novosti”<sup>101</sup>), sillä heidän tehtävänä on suorittaa vallan *ensimmäinen siirto* pois bolshevikeilta. Suurporvariston johtaja Miljukov tekee oikeita huomioita kaikkien vallankumousten opetuksista, jotka osoittavat, etteivät pikkuporvarilliset demokraatit kykene pitämään valtaa käsissään, vaan ne esiintyvät aina vain porvariston



diktatuurin verhona, vain askelmana porvariston kaikkivaltaa kohti.

Proletaarinen vallankumous Venäjällä vahvistaa yhä uudelleen todeksi nämä vuosien 1789—1794 ja 1848—1849 antamat kokemukset, vahvistaa oikeiksi Fr. Engelsin sanat, jotka hän kirjoitti kirjeessään Bebelille 11. XII. 1884:

„...Puhdas demokratia... saa vallankumouksen hetkellä lyhyeksi ajaksi tilapäisen merkityksen... koko porvarillisen ja jopa feodaalisenkin talouden viimeisenä pelastuksen ankkurina... Aivan samoin vuonna 1848 koko feodaalisbyrokraattinen massa kannatti maaliskuusta syyskuuhun liberaaleja pitääkseen vallankumoukselliset joukot kuuliaisuudessa... Joka tapauksessa meidän ainoana vastustajanimme kriisin aikana ja seuraavana päivänä sen jälkeen on koko taantumuksellinen massa yhdistyneenä puhtaan demokratian ympärille, ja sitä ei mielestäni saa jättää missään tapauksessa huomioon ottamatta” (julkaistu venäjän kielellä sanomalehdessä „Kommunistitsheski Trud”<sup>102</sup>, 1921, № 360, 9. VI. 1921, tov. V. Adoratskin kirjoituksessa: „Marx ja Engels demokratiasta”. Saksaksi kirjassa: Friedrich Engels: „Poliittinen testamentti”, Berliini 1920; „Nuorison kansainvälinen kirjasto”, № 12, s. 19)<sup>103</sup>.

*N. Lenin*

Moskova, Kreml, 13. VI. 1921.

---

## 2

 PUHE ITALIAN KYSYMYKSESTÄ  
 KESAKUUN 28 pnä

Toverit! Haluaisin vastata etupäässä tov. Lazzarille. Hän sanoi: „Esittäkää konkreettisia tosiasioita eikä vain sanoja.” Oivallista. Mutta jos luomme silmäyksen reformistis-oppoportunististen tendenssien kehitykseen Italiassa, niin mitä se on — sanoja vai tosiasioita? Te jätätte puheissanne ja koko politiikassanne huomioimatta sen Italian sosialistiselle liikkeelle varsin merkityksellisen seikan, että ei vain tuo tendenssi, vaan myös opportunistis-reformistinen ryhmä on ollut olemassa jo pitkän aikaa. Muistan vielä hyvin sen ajan, kun Bernstein aloitti opportunistisen propagandansa, joka päättyi sosialipatriotismiin, petturuuteen ja II Internationalen vararikkoon. Jo niistä ajoista me tunnemme Turatin ei vain nimeltä, vaan myös propagandasta Italian puolueessa ja Italian työväenliikkeessä, jonka hajottaja hän on ollut siitä kuluneiden 20 vuoden ajan. Ajan puute ei salli minun tutkia perusteellisesti Italian puoluetta koskevaa aineistoa, mutta pidän yhtenä tärkeimmistä asiakirjoista eräässä italialaisessa porvarilehdessä — en muista enää, „Stampassako” \* vai „Corriere della Serassa” \*\* — julkaistua selostusta Reggio nell’ Emiliassa<sup>104</sup> pidetystä Turatin ja hänen ystäviensä konferenssista. Vertasin selostusta siihen, mitä „Avanti!”<sup>105</sup> julkaisi. Eikö se ole riittävä todistuskappale? Kommunistisen Internationalen II kongressin jälkeen me sanoimme väitellessämme Serratin ja hänen ystäviensä kanssa heille suoraan ja selvästi, minkälainen tilanne on meidän käsityksemme mukaan. Sanoimme heille, että Italian puolueesta ei tule kommunistista puo-

 \* — „Lehdistössä”. *Toim.*

 \*\* — „Iltakuriirissa”. *Toim.*

luetta niin kauan kuin se sietää riveissään Turatin kaltaisia miehiä.

Mitä tämä on — ovatko nämä poliittisia tosiasioita vai taaskin vain sanoja? Entä kun me Kommunistisen Internationalen II kongressin jälkeen sanoimme avoimesti Italian proletariaatille: „Älkää ryhtykö yhteistyöhön reformistien kanssa, Turatin kanssa” — ja kun Serrati alkoi julkaista Italian lehdistössä kirjoituksen toisensa jälkeen Kommunistista Internationalea vastaan ja kutsui reformistit koolle erityiseen neuvonpitoon — ovatko nämä kaikki sanoja? Se oli enemmän kuin kahtiajakaantumista, se oli jo uuden puolueen muodostamista. Pitää olla sokea ollakseen näkemättä sitä. Tällä asiakirjalla on tässä kysymyksessä ratkaiseva merkitys. Kaikki Reggio nell' Emilian konferenssiin osallistuneet on erotettava puolueesta: he ovat menshevikkejä, eivät venäläisiä, vaan italialaisia menshevikkejä. Lazzari sanoi: „Me tunnemme Italian kansan mentaliteetin.” Minä henkilökohtaisesti en rohkenisi väittää samaa Venäjän kansasta — mutta eihän se ole tärkeää. „Italialaiset sosialistit ymmärtävät hyvin Italian kansan hengen”, sanoi Lazzari. Ehkä ymmärtävät, en halua kiistää. Mutta italialaista menshevismistä, jos otetaan huomioon konkreettiset tosiseikat ja itsepintainen haluttomuus sen juurimiseen, he eivät tunne. Meidän täytyy sanoa: on välttämätöntä, niin valitettavaa kuin se onkin, toistaa Toimeenpanevan komiteamme päätöslauselma. Kommunistisessa Internationalessa ei ole sijaa puolueelle, joka sietää riveissään Turatin kaltaisia opportunisteja ja reformisteja.

„Miksi pitäisi muuttaa puolueen nimi?” kysyy tov. Lazzari. „Sehän on täysin tyydyttävä.” Emme voi kuitenkaan yhtyä tuollaiseen mielipiteeseen. Me tunnemme II Internationalen vaiheet, sen luhistumisen ja vararikon. Tottahan tunnemme Saksan puolueen vaiheet. Tottahan tiedämme Saksan työväenliikkeen suurimman onnettomuuden johtuvan siitä, ettei se tehnyt pesäeroa jo ennen sotaa? Se maksoi hengen 20.000 työläiselle, jotka scheidemannilaiset ja keskustalaiset luovuttivat Saksan hallituksen käsiin poliisillaan ja saksalaisiin kommunisteihin kohdistetuilla valituksillaan.

Eikö edessämme ole nyt juuri samanlainen kuva Italiasta? Italian puolue ei ole koskaan ollut tosivallankumouksellinen. Sen suurimpana onnettomuutena on, ettei se

katkaissut välejään menshevikkeihin ja reformisteihin jo ennen sotaa ja että viimeksi mainitut jäivät edelleenkin puolueeseen. Tov. Lazzari sanoo: „Me myönnämme täydelleen, että välien katkaiseminen reformisteihin on välttämätöntä, ainoa erimielisyys on siinä, ettemme pitäneet tarpeellisena tehdä sitä Livornon edustajakokouksessa.”<sup>106</sup> Tosiasiat puhuvat kuitenkin toista. Me emme käsittele ensi kertaa kysymystä italialaisesta reformismista. Viime vuonna väitellessämme siitä Serratin kanssa kysyimme häneltä: „Anteeksi, mutta miksi Italian puolueen kahtiajakoa ei voida suorittaa heti, miksi se pitää lykätä?” Entä mitä Serrati vastasi meille? — Ei mitään. Ja tov. Lazzari, lainatessaan Frossardin artikkelia, jossa sanotaan, että „pitää olla taitava ja viisas”, pitää sitä nähtävästi argumenttina, joka puhuu hänen puolestaan ja meitä vastaan. Luullakseni hän erehtyy. Päinvastoin, se on mainio todiste meidän puolestamme tov. Lazzaria vastaan. Kun hän joutuu selittämään Italian työläisille käytöstään ja poistumistaan, mitä työläiset sanovat? Mitä te vastaatte työläisille, jos he myöntävät meidän taktiikkamme viisaaksi ja taitavaksi näennäisen kommunistisen vasemmiston polveilevaan taktiikkaan verraten — vasemmiston, joka ei aina ole edes kommunistinenkaan, vaan muistuttaa paljon useammin anarkismia?

Mitä merkitsevät kaikki Serratin ja hänen puolueensa sepitelmät siitä, että venäläiset muka haluavatkin vain sitä, että heitä jäljiteltäisiin? Me vaadimme juuri päinvastaista. Ei riitä, että osataan ulkoa kommunistiset päätöslauselmat ja käytetään joka tilaisuudessa vallankumouksellisia sanakäänteitä. Se ei riitä, ja me olemme etukäteen niitä kommunisteja vastaan, jotka osaavat tämän tai tuon päätöslauselman ulkoa. Tosikommunismien ensimmäinen ehto on pesäero opportunistista. Me puhumme täysin vapaasti ja avoimesti niiden kommunistien kanssa, jotka tämän hyväksyvät, ja sanomme heille täydellä oikeudella ja miehuudella: „Älkää tehkö mitään tyhmyksiä; olkaa viisaita ja taitavia.” Mutta näin me puhumme vain niille kommunisteille, jotka ovat katkaisseet välinsä opportunisteihin, mitä teistä ei vielä voida sanoa. Siksi toistankin: toivon, että kongressi vahvistaa Toimeenpanevan komitean päätöslauselman. Tov. Lazzari sanoi: „Me elämme valmistelun kautta.” Se on sula totuus. Te elätte valmistelun kautta. Tuon kauden ensimmä-

mäisenä vaiheena on pesäero menshevikeistä, samanlainen kuin se, jonka me teimme vuonna 1903 meikäläisistä menshevikeistä. Koko Saksan työväenluokka on joutunut kärsimään Saksan vallankumouksen historian pitkän ja raskaan sodanjälkeisen kauden kuluessa sen seikan takia, että Saksan puolue ei katkaissut välejänsä menshevikkeihin.

Tov. Lazzari sanoo Italian puolueen elävän valmistelun kautta. Sen myönnän täydellisesti. Ja ensimmäisenä etapina on oleva todenteolla suoritettu, lopullinen, selvä ja päättäväinen ero reformismista. Silloin joukot asettuvat täydellisesti kommunismin puolelle. Toinen etappi ei suinkaan tule olemaan vallankumouksellisten tunnusten toistamista. Se on ilmenevä siinä, että hyväksytään meidän viisaat ja taitavat ratkaisumme, jotka tulevat aina olemaan sellaisia ja joissa toistuu aina: vallankumouksellisia peruseräjänteitä on sovellettava eri maiden erikoisuuksia vastaavasti.

Vallankumous Italiassa tulee tapahtumaan toisin kuin Venäjällä. Se alkaa toisin. Miten nimenomaan? Sitä ette tiedä te emmekä me. Italialaiset kommunistit eivät aina ole täysimittaisia kommunisteja. Kun Italiassa vallattiin tehtaita, kunnostautuiko siinä yksikään kommunisti? Ei, kommunismia ei silloin vielä ollut Italiassa; voidaan puhua tietystä anarkismista, mutta ei mitenkään marxilaisesta kommunismista. Viimeksi mainittu on vielä luotava, sitä on juurrutettava työläisjoukkoihin vallankumoustaistelun käytännössä. Ensi askeleena tällä tiellä on oleva lopullinen pesäero menshevikeistä, jotka ovat enemmän kuin 20 vuotta olleet yhteistyössä porvarillisen hallituksen kanssa. On hyvin mahdollista, että Modigliani, jota jouduin jonkin verran tarkkailemaan Zimmerwaldin ja Kienthalin konferensseissa, on siksi ovela poliitikko, ettei mene porvarilliseen hallitukseen, vaan pitää parempana pysyä sosialistisen puolueen keskuksessa, missä voi tuottaa porvaristolle paljon enemmän hyötyä. Ja Turatin sekä hänen ystäviensä ryhmän koko teoreettinen asenne, koko propaganda, koko agitaatio on jo yhteistyötä porvariston kanssa. Eikö se ole tullut todistetuksi niillä monilla sitaateilla, jotka Gennari esitti puheessaan? Niin, se on yhteisrintama, jonka Turati on valmistellut. Siksi minun on sanottava tov. Lazzarille: sellaisilla puheilla kuin teidän puheenne ja se, jonka tov. Serrati täällä piti, ei vallankumousta valmistella, vaan

hajotetaan. (Huutoja: „Bravo!” Suosionosoituksia.)

Livornossa teillä oli huomattava enemmistö. Teillä oli 98.000 ääntä reformistien 14.000 ja kommunistien 58.000 ääntä vastaan. Puhtaasti kommunistisen liikkeen alkuvaiheeksi Italian kaltaisessa maassa, jolla on tunnetut perinteensä, ja ilman kahtiajakaantumisen riittävää valmistelua on sanottua äänimäärää pidettävä kommunistien suurena menestyksenä.

Se on suuri voitto, kouraantuntuva todiste siitä, että työväenliike kehittyi Italiassa nopeammin kuin meillä Venäjällä, sillä jos tunnette meidän liikkettämme koskevat numerot, niin tiedätte, että tsarismien kukistamisen jälkeen helmikuussa 1917 ja porvarillisen tasavallan aikana me olimme vielä vähemmistönä menshevikkeihin verraten. Näin oli 15 vuotta kestäneen ankan taistelun ja jakaantumisen jälkeen. Meillä oikea siipi ei päässyt kehittymään, eikä se ollut niin yksinkertaista kuin te ajattelette puhuessanne Venäjästä ylimielisessä äänilajissa. Kehitys Italiassa tulee ehdottomasti kulkemaan kokonaan toisin. Taisteltuamme 15 vuotta menshevikkejä vastaan ja tsarismien kukistuttua me aloitimme toimintamme paljon pienempilukuisella kannattajajoukolla. Teillä on 58 tuhatta kommunistisesti ajattelevaa työläistä ja toisaalta 98 tuhatta yhdistynyttä keskustalaista, joiden asenne on epämääräinen. Se on todiste, se on tosiasia, jonka täytyy ehdottomasti saada vakuuttuneiksi kaikki ne, jotka eivät halua sulkea silmiään Italian työväen joukkoliikkeeltä. Kaikki ei tapahtu heti. Mutta se todistaa jo, että työläisjoukot ovat meidän puolellamme — eivät entiset johtajat, byrokraatit, professorit eivätkä sanomalehtimiehet, vaan todella riistetty luokka, kaikkien riistettyjen etujoukko. Ja se näyttää, miten suuren virheen te teitte Livornossa. Se on tosiasia. Teillä oli 98 tuhatta ääntä, mutta te piditte parempana liittyä yhteen 14 tuhannen reformistin kanssa 58 tuhatta kommunistia vastaan. Vaikka nuo kommunistit eivät olisi olleet todellisia kommunistejakaan, vaikka he olisivat olleet vain Bordigan kannattajia — mikä ei ole totta, sillä II kongressin jälkeen Bordiga ilmoitti aivan lojaalisti luopuvansa kaikesta anarkismista ja antiparlamentarismista —, niin sittenkin teidän olisi pitänyt liittyä yhteen heidän kanssaan. Entä mitä te teitte? Te piditte parempana liittyä yhteen 14 tuhannen

reformistin kanssa ja katkaista välit 58 tuhanteen kommunistiin. Ja tämä on paras todiste siitä, että Serratin politiikka on ollut onnettomuudeksi Italialle. Me emme ole koskaan halunneet Serratin jäljittelevän Italiassa Venäjän vallankumousta. Se olisi tyhmää. Meillä on riittävästi järkeä ja joustavuutta, välttääksemme tekemästä sellaista tyhmyyttä. Mutta Serrati on todistanut olleensa politiikassaan Italiassa väärässä. Ehkäpä hänen on pitänyt luovia. Tämä on se sanonta, jota hän vuosi sitten täällä useimmin toisti. Hän puhui: „Me osaamme luovia, emme halua jäljitellä orjamaisesti. Se olisi idiotismia. Meidän täytyy luovia saadaksemme aikaan eron opportunisteista. Te venäläiset, te ette osaa sitä tehdä. Me italialaiset olemme siinä suhteessa taitavampia. Vielä se nähdään.” Ja mitä olemme nähneet? Serrati on luovinut suurenmoisesti. Hän on katkaissut välit 58 tuhanteen kommunistiin. Ja nyt toverit saapuvat tänne ja sanovat: „Jos te hylkääte meidät, niin joukot menevät sekaisin.” Siinä te toverit erehdytte. Työläisjoukot Italiassa ovat jo nyt menneet sekaisin, ja niille on hyödyksi, jos me sanomme: „Toverit, Italian työläiset, valitkaa joko Kommunistinen Internationale, joka ei koskaan vaadi teitä jäljittelemään orjallisesti venäläisiä, tai menshevikit, jotka me tunnemme 20 vuoden ajalta ja joita emme koskaan siedä naapureinamme todella vallankumouksellisessa Kommunistisessa Internationalessa.” Näin me sanomme Italian työläisille. Tuloksista ei voi olla epäilystä. Työläisjoukot seuraavat meitä. (M y r s k y i s ä ä h y v ä k s y m i s t ä.)

---

## 3

PUHE KOMMUNISTISEN INTERNATIONALEN TAKTIIKAN  
PUOLUSTUKSEKSI  
HEINÄKUUN 1 pnä

Toverit, suureksi harmikseni minun täytyy rajoittaa itsepuolustukseen. (N a u r u a.) Sanon — suureksi harmikseni, sillä perehdyttyäni тов. Terracinin puheeseen ja kolmen valtuuskunnan korjausehdotuksiin minun tekisi kovin mieli siirtyä hyökkäykseen, sillä niitä mielipiteitä vastaan, joita Terracini ja nuo 3 valtuuskuntaa puolustivat, tarvitaan itse asiassa hyökkäystoimia. Ellei kongressi ryhdy päättävään hyökkäykseen tuollaisia virheitä, tuollaisia „vasemmistolaisia” typeryyksiä vastaan, silloin koko liike on tuhoon tuomittu. Sellainen on syvä vakaumukseni. Mutta me olemme järjestäytyneitä ja kurinalaisia marxilaisia. Emme voi tyytyä pitämään puheita yksityisiä tovereita vastaan. Me venäläiset olemme jo kuvotukseen saakka kyllästyneet noihin vasemmistolaisiin fraaseihin. Me olemme järjestöihmissiä. Suunnitelmiamme laadinnassa meidän on kuljettava järjestyneesti ja yritettävä löytää oikea linja. Kenellekään ei tietysti ole salaisuus, että teesimme ovat kompromissin tulos. Mutta miksikä ei voisi olla niinkin? Kompromissit ovat tietyissä oloissa välttämättömiä kommunistien keskuudessa, jotka ovat kutsuneet koolle jo kolmannen kongressin ja laatineet määrätynlaiset perussäännökset. Teesejämme, jotka venäläinen valtuuskunta esitti, on tutkittu ja valmisteltu mitä yksityiskohtaisimmin ja ne ovat pitkällisen pohdinnan ja eri valtuuskuntien kanssa käytyjen neuvottelujen tulos. Niissä pyritään määrittelemään Kommunistisen Internationalen peruslinja ja niitä tarvitaan varsinkin nyt,



sen jälkeen kun emme ole vain muodollisesti tuominneet aitoja keskustalaisia, vaan myös erottaneet heidät puolueesta. Sellaiset ovat tosiasiat. Minä aion puolustaa näitä teesejä. Ja kun nyt ilmestyy Terracini ja sanoo, että meidän on jatkettava taistelua keskustalaisia vastaan, ja sitten kertoo, miten tuota taistelua aiotaan käydä, niin minä sanon, että jos nuo korjausehdotukset tarkoittavat tiettyä suuntaa, niin tuota suuntaa vastaan pitää taistella säälimättä, koska muussa tapauksessa ei ole kommunismia eikä Kommunistista Internationalea. Minua ihmetyttää, ettei Saksan kommunistinen työväenpuolue allekirjoittanut näitä korjausehdotuksia. (Naurua.) Kuulkaapa vain, mitä Terracini puolustaa ja mistä nämä korjausehdotukset puhuvat. Ne alkavat seuraavasti: „1. sivun 1. palstalta, 19. riviltä pitää poistaa sana: 'enemmistö'...” Enemmistö! Se on tavattoman vaarallista! (Naurua.) Sitten edelleen: sanan „perusajatuksien” asemesta pitää kirjoittaa „päämäärät”. Perusajatuksien ja päämäärät ovat kaksi eri asiaa: ovathan anarkistitkin samaa mieltä kanssamme päämääristä, sillä hekin kannattavat riiston ja luokkaeroavuuksien hävittämistä.

Elämässäni olen joutunut tekemisiin ja keskustellut vain harvojen anarkistien kanssa, mutta olen silti nähnyt heitä tarpeeksi. Silloin tällöin olen päässyt yhteisymmärrykseen heidän kanssaan päämääristä, mutta en milloinkaan periaatteista. Periaatteet eivät ole päämäärä, ne eivät ole ohjelma, eivät taktiikkaa eivätkä teoriaa. Taktiikka ja teoria eivät ole periaatteita. Mikä meitä erottaa periaatteiden mielessä anarkisteista? Kommunismin periaatteita ovat proletariaatin diktatuurin pystyttäminen ja valtion pakotuskeinojen käyttäminen siirtymäkaudella. Sellaiset ovat kommunismin periaatteet, mutta ne eivät ole sen päämäärä. Ja toverit, jotka ovat esittäneet sellaisen ehdotuksen, ovat tehneet virheen.

Toiseksi siellä on sanottu: „Pitää pyyhkiä pois sana 'enemmistö'.” Lukekaa kaikki:

„Kommunistisen Internationalen III kongressi ryhtyy tarkistamaan taktiikan kysymyksiä olosuhteissa, jolloin objektiivinen tilanne useissa maissa on vallankumouksellisessa mielessä kärjistynyt ja on perustettu useita kommunistisia joukkopuolueita, jotka muuten eivät ole missään ottaneet käsiinsä työväenluokan enemmistön tosiasiallista johtoa sen todella vallankumouksellisessa taistelussa.”

Ja nyt halutaan poistaa sana „enemmistö”. Jos emme voi sopia näin yksinkertaisista asioista, niin en käsitä, miten voimme työskennellä yhdessä ja johtaa proletariaattia voittoon. Silloin on turhaa ihmetellä, että emme voi päästä yksimielisyyteen periaatekysymyksessäkään. Osoittakaa minulle sellainen puolue, joka olisi jo voittanut puolelleen työväenluokan enemmistön. Terracini ei ajatellutkaan esittää mitään esimerkkiä. Eikä sellaista esimerkkiä ole olemassakaan.

Näin ollen siis „periaatteiden” tilalle pitäisi panna sana „päämäärät” ja sana „enemmistö” pyyhkiä pois. Kiitän nöyrimmästi! Me emme siihen suostu. Ei edes Saksan puolueella, joka on parhaimpia, ole takanaan työväenluokan enemmistöä. Se on tosiasia. Me, joilla on edessä mitä raskain taistelu, emme pelkää sanoa julki tuota totuutta, mutta täällä on kolme valtuuskuntaa, jotka haluavat alkaa valheella, sillä jos kongressi poistaa sanan „enemmistö”, niin se sillä osoittaa haluavansa valhetta. Se on päivän selvä.

Sitten seuraa tällainen korjaus: „Sivu 4, 1. palstalla, 10. rivillä sanat 'Avoin kirje' j.n.e. 'pitää poistaa'.” Kuulin jo tänään puheen, josta tavoitin saman ajatuksen. Siinä se oli kyllä täysin luonnollista. Se oli Saksan kommunistisen työväenpuolueen jäsenen tov. Hempelin puhe. Hän sanoi: „Avoin kirje oli opportunismien ilmaus.” Suureksi harmikseni ja häpeäkseni olen jo kuullut samanlaisia mielipiteitä yksityiskeskusteluissa. Mutta kun „Avoin kirje” julistetaan kongressissa näin pitkän keskustelun jälkeen opportunistiseksi, se on synty ja häpeä! Ja nyt esiintyy tov. Terracini kolmen valtuuskunnan nimissä ja haluaa poistaa sanat „Avoin kirje”. Miksi sitten taistellaan Saksan kommunistista työväenpuoluetta vastaan? „Avoin kirje” on mallikelpoinen poliittinen askel. Niin sanotaan teeseissämme. Ja sitä kantaa meidän on ehdottomasti puolustettava. Se on mallikelpoinen askel, ensimmäinen käytännöllinen toimenpide työväenluokan enemmistön voittamiseksi puolellemme. Joka ei käsitä sitä, että Euroopassa — missä melkein kaikki proletarit ovat järjestyneitä — meidän on voitettava puolellemme työväenluokan enemmistö, hän on kommunistisen liikkeen kannalta mennyttä miestä, hän ei opi milloinkaan mitään, ellei ole oppinut tätä näinä kolmena suuren vallankumouksen vuotena.

Terracini sanoo, että me voitimme Venäjällä, vaikka puolue oli hyvin pieni. Hän on tyytymätön siihen, mitä sanotaan teeseissä Tshekkoslovakian suhteen. Korjaus-ehdotuksia on 27, ja jos ryhtyisin arvostelevaan niitä, pitäisi minun eräiden puheenvuoron käyttäjien lailla puhua vähintään kolme tuntia... Täällä sanottiin, että Tshekkoslovakian kommunistisessa puolueessa on 300—400 tuhatta jäsentä, että on saatava mukaan enemmistö, luotava murtumaton voima ja vedettävä edelleenkin mukaan yhä uusia työläisjoukkoja. Terracini on jo valmis hyökkäämään. Hän sanoo: jos puolueessa jo on 400 tuhatta työläistä, mihin me vielä lisää tarvitsemme? Pyyhittävä pois! (Naurua.) Hän pelkää sanaa „joukot” ja haluaa pyyhkiä sen pois. Tov. Terracini ei ole paljoakaan käsittänyt Venäjän vallankumouksesta.

Meidän puolueemme Venäjällä oli pieni, mutta kanssamme oli sen lisäksi myös Työläisten ja talonpoikien edustajain Neuvostojen enemmistö koko maassa. (H u d a h d u s: „Oikein!”) Missä se on teillä? Meidän puolellamme oli melkein puolet armeijasta, joka silloin käsitti vähintään 10 miljoonaa miestä. Onko teidän puolellanne armeijan enemmistö? Osoittakaa minulle sellainen maa! Jos näitä tov. Terracinin mielipiteitä kannattaa vielä kolme valtuuskuntaa, silloin ei Internationalessa ole kaikki kunnossa! Silloin meidän on sanottava: „Seis! Päättäväinen taistelu! Muuten Kommunistinen Internationale tuhoutuu.”

Kokemukseni perusteella minun on sanottava, vaikka olenkin puolustavalla kannalla (n a u r u a), että puheeni tarkoituksena ja periaatteena on valtuuskuntamme esittämien päätöslauselman ja teisien puolustaminen. Olisi tietysti pedanttisuutta sanoa, ettei niissä saa muuttaa kirjaintakaan. Olen joutunut lukemaan monia päätöslauselmia ja tiedän hyvin, että niiden jokaiseen riviin voitaisiin tehdä mainioita korjauksia. Mutta se olisi pedanttisuutta. Jos nyt kuitenkin sanon, että poliittisessa mielessä ei voida muuttaa kirjaintakaan, niin tämä siksi että korjaus ehdotuksilla on, kuten huomaa, täysin määrätty poliittinen luonne, siksi että ne johtavat tielle, joka on Kommunistiselle Internationaalle vahingollinen ja vaarallinen. Senvuoksi niin minun kuin meidän kaikkien ja venäläisen valtuuskunnan on vaadittava, ettei teeseissä muutettaisi kirjaintakaan. Me emme vain tuominneet meikäläisiä oikeistoaineiksi, me

karkotimme heidät. Mutta jos taistelu oikeistolaisia vastaan muutetaan urheiluksi, kuten Terracini tekee, niin meidän on sanottava: „Riittää! Muuten vaara käy liian vakavaksi!”

Terracini puolusti hyökkäystaistelun teoriaa. Paljon puhutuissa korjausehdotuksissa esitetään tästä asiasta parin kolmen sivun mittainen määritelmä. Meidän ei tarvitse lukea sitä. Tiedämme mitä siellä on kirjoitettu. Terracini sanoi täysin selvästi, mistä on kysymys. Hän puolusti hyökkäysteoriaa viitaten „dynaamisiin tendensseihin” ja „siirtymiseen passiivisuudesta aktiivisuuteen”. Meillä Venäjällä on jo riittävästi poliittista kokemusta taistelusta keskustalaisia vastaan. Jo 15 vuotta sitten me kävimme taistelua meikäläisiä opportunisteja ja keskustalaisia sekä myös menshevikkejä vastaan ja voitimme paitsi menshevikkejä myös puolianarkistit.

Ellemme olisi sitä tehneet, emme olisi kyenneet pitämään valtaa käsissämme kolmea ja puolta viikkoakaan saatikka sitten kolmea ja puolta vuotta, emmekä voisi kutsua tänne koolle kommunistisia kongresseja. „Dynaamiset tendenssit”, „siirtyminen passiivisuudesta aktiivisuuteen” ovat fraaseja, joita vasemmistoeserrät käyttivät meitä vastaan. Nyt he istuvat vankiloissa, puolustavat siellä „kommunismia päämääriä” ja pohtivat „siirtymistä passiivisuudesta aktiivisuuteen”. (Naurua.) Sellainen perustelu, jota ehdotetaan korjauksissa, on mahdotonta, sillä niissä ei ole marxilaisuutta, ei poliittista kokemusta eikä perustelua. Olemmeko me teeseissämme kehittäneet vallankumouksellisen hyökkäyksen yleistä teoriaa? Onko Radek tai joku muu meistä tehnyt sellaisen tyhmyyden? Me puhuimme hyökkäysteoriasta täysin määrättyä maata ja täysin määrättyä aikakautta silmälläpitäen.

Me voimme esittää menshevikkejä vastaan käymästämme taistelusta tapauksia, jotka osoittavat, että jo ensimmäisen vallankumouksen edellä oli henkilöitä, jotka epäilivät sitä, että vallankumouksellisen puolueen täytyy hyökätä. Jos jollakin sosialidemokraatilla — me kaikki sanoimme silloin itseämme sosialidemokraateiksi — heräsi sellaisia epäilyksiä, me ryhdyimme taisteluun häntä vastaan ja sanoimme, että hän on opportunisti, että hän ei ymmärrä mitään marxilaisuudesta eikä vallankumouksellisen puolueen dialektiikasta. Voiko puolue väitellä siitä, onko vallankumouk-

sellinen hyökkäys yleensä sallittua? Löytääksemme meiltä sellaisia esimerkkejä pitää palata ajassa viitisentoista vuotta taaksepäin. Jos on jossakin joku keskustalainen tai naamioitunut keskustalainen, joka kiistää hyökkäysteorian, niin sellaiset pitää erottaa viipymättä. Tämä kysymys ei voi herättää väittelyä. Mutta se tosiasia, että me vielä nytkin, Kommunistisen Internationalen kolmivuotisen olemassaolon jälkeen väittelemme „dynaamisista pyrkimyksistä”, „siirtymisestä passiivisuudesta aktiivisuuteen”, on synty ja häpeä.

Meillä ei ole tästä asiasta kiistaa tov. Radekin kanssa, joka oli yhdessä kanssamme näitä teesejä laatimassa. Ehkä ei ollut täysin oikein ryhtyä puhumaan Saksassa vallankumouksellisen hyökkäyksen *teoriasta* sen jälkeen kun tosiasiallinen hyökkäys oli jäänyt valmistelematta. Kuitenkin maaliskuun joukkoliike on suuri askel eteenpäin, vaikka sen johtajat tekivätkin virheitä. Mutta se ei merkitse mitään. Sadattuhannet työläiset taistelivat urhoollisesti. Taistelipa Saksan kommunistinen työväenpuolue porvaristoa vastaan miten miehuullisesti tahansa, meidän on sanottava samaa, mitä tov. Radek sanoi eräässä venäjänkielisessä artikkelissaan Hölzistä. Jos joku, vaikkapa anarkistikin, taistelee urhoollisesti porvaristoa vastaan, se on tietysti suuri asia, mutta kun sadattuhannet taistelevat sosialistiluopioiden katalaa provokaatiota ja porvaristoa vastaan, niin se on todellinen edistysaskel.

On hyvin tärkeää suhtautua kriittisesti omiin virheisiin. Me aloitimme siitä. Jos taistelun jälkeen, johon on osallistunut satojatuhansia, joku esiintyy tuota taistelua vastaan ja käyttäytyy kuten Levi, hänet on erotettava. Se tehtiinkin. Mutta meidän on johdettava siitä opetus: valmistelimme me hyökkäyksen? (R a d e k: „Emme valmistelleet edes puolustusta.”) Niin, hyökkäyksestä puhuttiin vain sanomalehtiartikkeleissa. Tämä teoria sovellettuna maaliskuun liikkeeseen Saksassa v. 1921 oli väärä — meidän on se myönnettävä — mutta yleensä vallankumouksellisen hyökkäyksen teoria ei suinkaan ole väärä.

Me voitimme Venäjällä ja voitimme niin helpolla siksi, että valmistelimme vallankumouksemme imperialistisen sodan aikana. Tämä oli ensimmäinen edellytys. Meillä oli aseissa kymmenen miljoonaa työläistä ja talonpoikaa ja tunnuksemme oli: viipymätön rauha, hinnalla millä

hyvänsä. Me voitimme sen vuoksi, että mitä laajimpien talonpoikaisjoukkojen mieliala oli vallankumouksellinen suurtilanherroja vastaan. Sosialistivallankumoukselliset, II ja II $\frac{1}{2}$  Internationalen kannattajat, olivat marraskuussa 1917 suuri talonpoikaispuolue. He vaativat vallankumouksellisia menetelmiä, mutta kuten aidoilta II ja II $\frac{1}{2}$  Internationalen sankareilta heiltä puuttui miehuullisuutta toimia vallankumouksellisesti. Me sanoimme elojen syyskuussa 1917: „Taistelemme teoreettisesti eserriä vastaan kuten ennenkin, mutta olemme käytännössä valmiit hyväksymään heidän ohjelmansa, sillä vain me kykenemme toteuttamaan tuon ohjelman.” Ja minkä sanoimme, sen teimmekin. Me voitimme puolellemme talonpoikaiston, joka oli marraskuussa 1917, voittomme jälkeen, mielialaltaan meitä vastaan ja lähetti Perustavaan kokoukseen suurimman osan sosialistivallankumouksellisia, me voitimme sen puolellemme, ellei aivan muutamassa päivässä, kuten minä silloin virheellisesti oletin ja ennustin, niin joka tapauksessa muutaman viikon sisällä. Ero ei ollut suuri. Osoitakaa minulle Euroopassa sellainen maa, jossa voisitte valloittaa puolellenne talonpoikaiston enemmistön muutamassa viikossa? Ehkä Italia on sellainen maa? (Naurua.) Kun puhutaan, että me voitimme Venäjällä siitä huolimatta, vaikka meillä oli pieni puolue, niin sillä vain osoitetaan, ettei ole ymmärretty Venäjän vallankumousta ja ettei ensinkään ymmärretä sitä, miten vallankumousta pitää valmistella.

Ensimmäisenä askeleenamme oli todellisen kommunistisen puolueen luominen tietääksemme, kenen kanssa olemme tekemisissä ja kehen me voimme täydellisesti luottaa. I ja II kongressin tunnuksena oli: „Alas keskustalaiset!” Ellemme suoriudu kautta linjan ja kaikkialla maailmassa keskustalaisista ja puolikeskustalaisista, joita me Venäjällä sanomme menshevikeiksi, silloin emme voi omaksua edes kommunismin aakkosia. Ensimmäinen tehtävämme on luoda tosivallankumouksellinen puolue ja tehdä pesäero menshevikeistä. Se on kuitenkin vain valmistava koulu. Meillä on jo koolla III kongressi, mutta tov. Terracini väittää entiseen tapaan, että valmistavan koulun tehtävänä on keskustalaisten ja puolikeskustalaisten karkottaminen, jahaaminen ja paljastaminen. Kiitän nöyrimmästi! Sitä olemme jo harrastaneet riittävästi. Sanoimme jo II kongressissa,

että keskustalaiset ovat vihollisiamme. Mutta pitäähän toki mennä eteenpäin. Toisen asteen tehtävänä on, että järjestydyttymme puolueeksi opimme valmistelevaan vallankumousta. Monissa maissa emme ole vielä oppineet edes sitä, miten johtoasema on saavutettavissa. Me voitimme Venäjällä siksi, että puolellamme ei ollut ainoastaan kiistaton työväenluokan enemmistö (vuoden 1917 vaaleissa työläisten valtaenemmistö oli meidän puolellamme menshevikkejä vastaan), vaan puolellemme siirtyi myös puoli armeijaa heti, kun olimme ottaneet vallan, ja  $\frac{9}{10}$  talonpoikaistosta muutaman viikon sisällä; me voitimme siksi, ettemme hyväksyneet omaa agrariohjelmaamme, vaan eserien ohjelman ja toteutimme sen käytännössä. Voittomme olikin juuri siinä, että toteutimme eserrälläisen ohjelman; sen vuoksi tuo voitto muodostuikin niin helpoksi. Voitteko te Lännessä odottaa mitään vastaavalaista? Naurettavaa! Tov. Terracini ja te kaikki korjausehdotusten allekirjoittajat, vertailkaapa konkreettisia taloudellisia ehtoja. Voiton jälkeen eteemme nousseet vaikeudet olivat erittäin suuret siitä huolimatta, että enemmistö asettui niin pian puolellemme. Me kuitenkin selviydyimme, sillä emme unohtaneet päämääriämme enempää kuin periaatteitammekaan emmekä sietäneet puolueessamme henkilöitä, jotka vaikenivat periaatteista ja puhuivat päämääristä, „dynaamisista tendenseistä” ja „siirtymisestä passiivisuudesta aktiivisuuteen”. Ehkä meitä syytetään siitä, että me katsomme paremmaksi pitää moiset herrat vankilassa. Mutta muuten diktatuuri on mahdotonta. Meidän on valmistettava diktatuuri, ja se merkitsee taistelua tuollaisia fraaseja ja tuollaisia korjausehdotuksia vastaan. (N a u r u a.) Teeseissämme puhutaan kaikkialla joukoista. Mutta toverit, pitäähän ymmärtää, mitä ovat joukot. Saksan kommunistinen työväenpuolue, toverit vasemmalta, käyttävät liian usein tuota sanaa väärin. Kuitenkaan ei tov. Terracini eivätkä liioin näiden korjausehdotusten allekirjoittajat tiedä, mitä pitää käsittää sanalla „joukot”.

Olen puhunut jo muutenkin liian kauan ja siksi haluaisin sanoa vain muutaman sanan siitä, mitä ovat „joukot”. Käsite „joukot” on muuttuva, se muuttuu taistelun luonteeseen muuttuessa. Taistelun alussa riitti muutama tuhat tosivalankumouksellista työläistä, että voitiin puhua joukoista. Jos puolue onnistuu saamaan mukaan taisteluun muitakin

kuin omat jäsenensä, jos sen onnistuu saada havahtumaan myös puolueettomat, niin se on jo joukkojen valloituksen alkua. Meidän vallankumoustemme aikana on ollut tapauksia, jolloin muutama tuhat työläistä on merkinnyt joukkoja. Liikkeemme historiasta, menshevikkejä vastaan käydyn taistelun historiasta löytyy paljon sellaisia esimerkkejä, jolloin muutama tuhat työläistä yhdessä kaupungissa on riittänyt antamaan liikkeelle ilmeisen joukkoluonteen. Jos muutama tuhat puolueeseen kuulumatonta työläistä, jotka tavallisesti elävät jokapäiväisten arkihuoliensa parissa, elää kitkuttavat joten kuten eivätkä ole koskaan kuulleet mitään politiikasta, jos nämä työläiset alkavat toimia vallankumouksellisesti, silloin olemme tekemisissä joukkojen kanssa. Jos liike kasvaa ja voimistuu, se muuttuu vähitellen todelliseksi vallankumoukseksi. Me olemme nähneet sen vuosina 1905 ja 1917, kolmen vallankumouksen aikana, ja tekin tulette vielä vakuuttumaan siitä. Kun vallankumous on jo riittävästi valmisteltu, käsite „joukot” muuttuu, muuttamista tuhansista työläisistä ei enää muodostu joukkoja. Silloin tämä sana alkaa merkitä jotain muuta. Käsite „joukot” muuttuu siinä mielessä, että sillä käsitetään enemmistöä, eikä yksinkertaisesti vain työläisten enemmistöä, vaan kaikkien riistettyjen enemmistöä; kaikki muunlaiset tulkinnat ovat vallankumousmiehelle luvattomia, kaikinainen muu tämän sanan sisältö muuttuu käsittämättömäksi. On mahdollista, että pienikin puolue, esimerkiksi Englannin tai Amerikan puolue voi, tutkittuaan hyvin valtiollisen kehityksen kulkua ja perehdyttyään puolueettomien joukkojen elämään ja tottumuksiin, nostattaa suotuisalla hetkellä vallankumouksellisen liikkeen (tov. Radek mainitsi hyvänä esimerkkinä kaivostyöläisten lakon). Jos sellainen puolue esiintyy sellaisena ajankohtana omine tunnuksineen ja saa mukaansa miljoonia työläisiä, niin se on joukkoliikettä. En torju ehdottomasti ajatusta, että aivan pienikin puolue voi aloittaa vallankumouksen ja viedä sen voittoonsaan loppuun. Mutta puolueen pitää tietää, millaisin menetelmin se saa joukot puolelleen. Siihen tarvitaan perusteellista vallankumouksen valmistelua. Täällä toverit kuitenkin julistavat: on viipymättä lakattava vaatimasta „suuria” joukkoja. Sellaisia tovereita vastaan on julistettava taistelu. Ilman perusteellista valmistelua te ette saavuta voittoa yhdessäkään maassa. Aivan pienikin puolue on riittävä



saadakseen joukot mukaansa. Tiettyinä hetkinä suuret järjestöt eivät ole välttämättömiä.

Mutta voiton saavuttamiseksi tarvitaan joukkojen kannatusta. Ehdoton enemmistö ei ole aina välttämätön; mutta voiton saavuttamiseksi, vallan säilyttämiseksi ei riitä pelkkä työväenluokan enemmistö — käytän tässä termiä „työväenluokka” länsieurooppalaisessa merkityksessä, t.s. merkityksessä teollisuustyöläiset —, vaan tarvitaan myös riistetyn ja työtätekevän maalaisväestön enemmistöä. Oletteko ajatelleet tätä? Havaitsemmeko Terracinin puheessa merkkiäkään tällaisesta ajatuksesta? Hän puhuu vain „dynaamisesta tendenssistä”, „siirtymisestä passiivisuudesta aktiivisuuteen”. Kosketteleeko hän sanallakaan elintarvikekysymystä? Työläiset kuitenkin vaativat ravintoa, vaikka he voivatkin kestää paljon ja kärsiä nälkää, kuten olemme nähneet tietyssä määrin Venäjällä. Sen vuoksi meidän pitää saada puolellemme ei ainoastaan työväenluokan enemmistö, vaan myös työtätekevän ja riistetyn maalaisväestön enemmistö. Oletteko valmistelleet tätä? Ette juuri missään.

Niinpä siis toistan: minun on puolustettava teesejämme ehdottomasti ja pidän tätä puolustamista velvollisuutenani. Me emme ole ainoastaan tuominneet keskustalaisia, vaan myös karkottaneet heidät puolueesta. Nyt meidän on käännyttävä toista puolta vastaan, jota myös pidämme vaarallisena. Meidän on sanottava tovereille totuus mitä kohteliimmassa muodossa (ja se on sanottu teeseissämme ystävällisesti ja kohteliaasti), niin ettei kukaan tuntisi itseään loukatuksi: edessämme on nyt toisenlaisia ja tärkeämpiä kysymyksiä kuin keskustalaisten jahtaaminen. Siitä kysymyksestä olemme saaneet tarpeeksemme. Se alkaa jo kyllästyttää. Sen asemesta tovereiden olisi pitänyt oppia käymään todellista vallankumoustaistelua. Saksan työläiset ovat jo ryhtyneet siihen. Sadattuhannet proletaarit taistelivat siellä sankarillisesti. Kaikki, jotka esiintyvät puheissaan tuota taistelua vastaan, on viipymättä erotettava. Mutta sen jälkeen ei pidä harrastaa tyhjää suunsoittoa, vaan on ryhdyttävä oppimaan, oppimaan tehtyjen virheiden pohjalta, miten taistelu voidaan järjestää paremmin. Emme saa peitellä virheitämme vihollisen edessä. Kuka pelkää sitä, ei ole vallankumouksellinen. Päinvastoin, jos sanomme työläisille avoimesti: „Niin, me olemme

tehneet virheitä", se merkitsee, että vastaisuudessa virheet eivät toistu ja että osaamme valita ajankohdan paremmin. Jos sitten varsinaisen taistelun kulussa puolellemme tulee työtätekevien enemmistö — ei pelkkä työväenluokan enemmistö, vaan kaikkien riistettyjen ja sorrettujen enemmistö —, silloin me todella voitamme. (Kauan kestäviä myrskyisiä suosionosoituksia.)

---

## 4

ALUSTUS VKP:n TAKTIIKASTA  
HEINÄKUUN 5 pnä

Toverit, minulla ei oikeastaan ole ollut mahdollisuutta valmistaa tätä alustusta siten kuin kuuluisi. Systemaattisesti olen voinut valmistaa vain elintarvikeveroa käsittelevän kirjaseini käännöksen ja teesit Venäjän kommunistisen puolueen taktiikasta. Tähän aineistoon haluan vain liittää muutamia selityksiä ja huomautuksia.

Puolueemme taktiikan perustelemiseksi minun pitää nähdäkseni aloittaa kansainvälisen tilanteen valaisusta. Olemme jo käsitelleet yksityiskohtaisesti kapitalismin taloudellista tilannetta maailman mitassa, ja kongressi on jo hyväksynyt siitä tietyt päätöslauselmat. Koskettelen tätä kysymystä teeseissäni hyvin lyhyesti ja puhtaasti poliittiselta näkökannalta. En kajoa taloudelliseen perustaan, mutta tasavaltamme kansainvälisessä asemassa on mielestäni otettava lukuun poliittisesti se tosiasia, että nyt on syntynyt kiistattomasti tietty tasapainotila niiden voimien välillä, jotka kävivät keskenään avointa aseellista taistelua sen tai tämän johtavan luokan herruudesta — tasapainotila toisaalta porvarillisen yhteiskunnan, koko kansainvälisen porvariston ja toisaalta Neuvosto-Venäjän välillä. Tasapainotila kylläkin vain rajoitetussa mielessä. Toteankin vain tuon sotilaallisen taistelun suhteen, että kansainvälisessä tilanteessa on syntynyt tietty tasapainotila. On tietysti korostettava, että puhe on vain suhteellisesta tasapainosta, hyvin epävakaasta tasapainosta. Kapitalistisiin valtioihin on kerääntynyt paljon tulenarkaa ainesta, samoin kuin niihinkin maihin, joita tähän saakka on pidetty historian objekteina eikä subjekteina, t.s. siirto- ja puoli-siirtomaihin; siksi on täysin mahdollista, että sanotuissa

maissa puhkeaa ennemmin tai myöhemmin ja aivan odottamatta kapinoita, suuria taisteluja ja vallankumouksia. Viimeisten vuosien aikana olemme nähneet kansainvälisen porvariston käyvän avointa taistelua ensimmäistä proletaarista tasavaltaa vastaan. Tuo taistelu on ollut koko maailman poliittisen tilanteen keskiönä, ja juuri siinä kohdin on nyt tapahtunut muutos. Kansainvälisen porvariston yritys kuristaa tasavaltaamme on epäonnistunut, ja siksi on syntynyt tasapainotila, joka on tietenkin hyvin epävakaa.

Me käsitämme tietysti erittäin hyvin, että maailman porvaristo on tällä haavaa paljon voimakkaampi tasavaltaamme ja että vain olosuhteiden omalaatuinen yhteenpunoutuminen estää sitä jatkamasta sotaa meitä vastaan. Viimeisten viikkojen aikana olemme jo havainneet Kaukoidässä jälleen hyökkäysyrityksiä, eikä voi olla epäilystäkään siitä, että tuollaiset yritykset tulevat jatkumaan vastaisuudessaakin. Sen suhteen puolueessamme ei ole mitään epäilyjä. Meille on tärkeää todeta, että on olemassa epävakaa tasapainotila ja että meidän on käytettävä hyväksemme tätä hengähdystaukoa, ottaen huomioon nykyisen tilanteen luonteenomaiset tunnusmerkit, soveltaen taktiikkaamme tämän tilanteen erikoisuuksia vastaavasti ja unohtamatta hetkeksikään, että aivan yhtäkkiä voi syntyä uudelleen aseellisen taistelun välttämättömyys. Tehtävänäme on edelleenkin Punaisen Armeijan järjestäminen ja voimistaminen. Myös elintarvikekysymyksen kohdalla meidän on edelleenkin ajateltava ensi kädessä Punaista Armeijaamme. Emme voi lähteä toiselle tielle nykyisessä kansainvälisessä tilanteessa, jolloin meidän on yhä vielä pakko odottaa uusia hyökkäyksiä ja maailman porvariston uusia päällekkäisyryityksiä. Käytännön politiikkamme suhteen taas sillä tosiasialla, että kansainvälisessä tilanteessa on syntynyt eräänlainen tasapainotila, on tiettyä merkitystä, mutta vain siinä mielessä, että meidän täytyy myöntää, että vallankumouksellinen liike on tosin edistynyt, mutta kansainvälisen vallankumouksen kehitys ei ole tapahtunut tänä vuonna niin suoraviivaisesti kuin odotimme.

Kun me aikoinamme panimme alulle kansainvälisen vallankumouksen, emme tehneet sitä vakaumuksesta, että voisimme ennakoida sen kehitystä, vaan siksi, että monet seikat kannustivat meitä aloittamaan tämän vallankumouksen. Me ajattelimme: joko kansainvälinen vallankumous tulee

avuksemme ja silloin voittomme on taattu täydellisesti, tai suoritamme vaatimatonta vallankumoustyötämme tietoisina siitä, että tappion sattuessa palvelemme silti vallankumouksen asiaa, että meidän kokemuksestamme on oleva hyötyä muille vallankumouksille. Meille oli selvää, että proletarisen vallankumouksen voitto ei ole mahdollinen ilman kansainvälisen maailmanvallankumouksen tukea. Jo ennen vallankumousta ja sen jälkeenkin ajattelimme: joko nyt heti tai ainakin hyvin pian alkaa vallankumous muissa, kapitalistisesti kehittyneemmissä maissa, tai päinvastaisessa tapauksessa edessämme on tuho. Tästä tietoisuudesta huolimatta teimme kaikkemme säilyttääksemme neuvostojärjestelmän kaikissa olosuhteissa ja hinnalla millä hyvänsä, sillä tiesimme, että työemme koituu ei yksin meidän, vaan myös kansainvälisen vallankumouksen hyväksi. Me tiesimme sen ja lausuimme julki tämän vakauksen moneen kertaan ennen Lokakuun vallankumousta samoin kuin välittömästi sen jälkeenkin ja Brest-Litovskin rauhan solmimisen aikana. Ja se oli yleensä puhuen oikein.

Todellisuudessa liike ei kuitenkaan ole kulkenut niin suoraviivaisesti kuin me odotimme. Muissa suurissa, kapitalistisesti kehittyneimmissä maissa vallankumous ei ole vieläkään alkanut. Vallankumous kyllä kehittyy koko maailmassa — sen voimme tyydytyksellä todeta — ja vain tämän seikan takia kansainvälinen porvaristo ei kykene kuristamaan meitä, vaikka se onkin taloudellisessa ja sotilaallisessa suhteessa sata kertaa meitä voimakkaampi. (S u o s i o n o s o i t u k s i a.)

Teesien 2. pykälässä tarkastelen, miten tällainen tilanne on syntynyt ja mitä johtopäätöksiä meidän tulee siitä tehdä. Lisään vielä, että lopullinen johtopäätös, jonka teen siitä, on seuraava: kansainvälinen vallankumous, jota olemme ennustaneet, kehittyy eteenpäin. Mutta tuo etenevä liike ei ole ollut niin suoraviivaista kuin odotimme. Ensi silmäykseltä on selvää, että muissa kapitalistisissa maissa vallankumousta ei ole onnistuttu nostattamaan rauhanteon jälkeen, niin huono kuin tuo rauha onkin, vaikka vallankumouksen oireet ovat olleet, kuten tiedämme, hyvin tuntuvat ja monilukuiset — jopa paljon tuntuvammat ja monilukuisemmat kuin luulimmekaan. Nykyään ilmestyy kirjasia, joista saamme tietää, että viime vuosien ja viime kuukausien

aikana nuo vallankumouksen oireet Euroopassa ovat olleet paljon vakavampaa laatua kuin olemme aavistaneetkaan. Mitä meidän siis pitää tehdä nyt? Nyt pitää valmistella perusteellisesti vallankumousta ja tutkia syvällisesti sen konkreettista kehitystä etumaisissa kapitalistisissa maissa. Tämä on ensimmäinen opetus, jonka saamme kansainvälisestä tilanteesta. Oman Venäjän tasavaltamme suhteen meidän on käytettävä hyväksi tätä lyhyttä hengähdystaukoa ja sopeutettava taktiikkamme tähän historian mutkittelevaan linjaan. Poliittisessa mielessä tämä tasapaino on hyvin tärkeä, sillä näemme selvästi, että juuri monissa Länsi-Euroopan maissa, missä työväenluokan laajat joukot ja varsin todennäköisesti jopa väestön valtaenemmistö on järjestäytyntä, porvariston päätukena ovat nimenomaan II ja II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Internationalen liepeillä olevat työväenluokan vihamieliset järjestöt. Puhun siitä teesien 2. pykälässä ja luulen, että minun tarvinnee täällä kosketella vain kahta kohtaa, joita on jo valotettu taktiikkaa käsittelevissä puheenvuoroissa. Ensiksikin: proletariaatin enemmistön voittaminen puolellemme. Mitä järjestyneempää kapitalistisesti kehittyneen maan proletariaatti on, sitä suurempaa perusteellisuutta historia vaatii meiltä vallankumouksen valmistelussa ja sitä suuremmalla perusteellisuudella meidän on valloitettava puolellemme työväenluokan enemmistö. Toiseksi: kapitalismin päätukena teollisesti kehittyneissä kapitalistimaissa on juuri se osa työväenluokkaa, joka on järjestäytynyt II ja II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Internationalen. Ellei kansainvälinen porvaristo nojautuisi työläisten tuohon osaan, noihin työväenluokan keskuudessa oleviin vastavallankumouksellisiin aineksiin, se ei kykenisi lainkaan pysymään vallassa.

Haluaisin tässä korostaa myös siirtomaissa esiintyvän liikkeen merkitystä. Siinä suhteessa näemme kaikissa vanhoissa puolueissa, kaikissa II ja II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Internationalen porvarillisissa ja pikkuporvarillisissa työväenpuolueissa vanhojen sentimentaalisten katsomusten jäännöksiä: niiden myötätunto nähkääs on kokonaan sorrettujen siirtoma- ja puolisiirtomaakansojen puolella. Liikettä siirtomaissa pidetään yhä vielä vähämerkityksisenä kansallisena ja aivan rauhanomaisena liikkeenä. Asia ei kuitenkaan ole niin. XX vuosisadan alusta siinä suhteessa on tapahtunut suuria muutoksia: miljoonat ja sadat miljoonat — tosiasiallisesti

maapallon väestön valtaenemmistö — esiintyvät nyt itsenäisinä aktiivisinä vallankumouksellisinä tekijöinä. Ja on päivänselvää, että maailmanvallankumouksen tulevissa ratkaisevissa taisteluissa maapallon väestön enemmistön liike, joka alussa tähtää kansalliseen vapautukseen, kääntyy kapitalismia ja imperialismia vastaan ja esittää ehkä paljon suurempaa vallankumouksellista osaa kuin mitä me odotamme. On tärkeää korostaa, että me, ensi kertaa Internationalessamme, olemme ryhtyneet valmistelemaan tuota taistelua. Tällä valtavan laajalla kentällä on tietysti vaikeuksia paljon enemmän, mutta liike kulkee joka tapauksessa eteenpäin, ja siirtomaiden työtätekevät joukot, talonpojat, tulevat nykyisestä takapajuisuudesta huolimatta esittämään maailmanvallankumouksen seuraavissa vaiheissa hyvin suurta vallankumouksellista osaa. (V i l k a s t a h y v ä k s y m i s t ä.)

Mitä tulee tasavaltamme sisäiseen poliittiseen tilanteeseen, niin minun on alettava luokkasuhteiden yksityiskohteisesta tarkastelusta. Viimeisten kuukausien aikana on luokkasuhteissa tapahtunut muutoksia, sillä me huomaamme perustetun uusia meitä vastaan suunnattuja riistäjäloukan järjestöjä. Sosialismin tehtävänä on luokkien hävittäminen. Riistäjäloukan eturivissä ovat suurmaanomitajat ja teollisuuskapitalistit. Tässä kohden hajottamistyö on varsin helppoa ja voidaan suorittaa loppuun muutamassa kuukaudessa ja toisinaan jopa muutamassa viikossa tai muutamassa päivässä. Me pakkoluovutimme Venäjällä riistäjät, suurmaanomitajat samoin kuin kapitalistitkin. Sodan aikana heillä ei ollut omaa itsenäistä järjestöä ja he toimivat ainoastaan kansainvälisen porvariston sotilaallisten voimien häntyreinä. Nyt, sen jälkeen kun olemme torjuneet kansainvälisen vastavallankumouksen hyökkäyksen, on syntynyt venäläisen porvariston ja kaikkien venäläisten vastavallankumouksellisten puolueiden ulkomainen järjestö. Eri maihin hajaantuneiden venäläisten emigranttien luku on noin puolentoista tai kahden miljoonan paikkeilla. He julkaisevat melkein joka maassa päivälehtiä, ja kaikilla puolueilla, tilanherrojen ja pikkuporvariston puolueilla, myös sosialistivallankumoukselliset ja menshevikit mukaan luettuina, on monilukuiset yhteydet ulkomaiden porvarillisiin aineksiin, t.s. ne saavat riittävästi varoja oman lehdistön ylläpitoon; voimme havaita poikkeuksetta kaikkien

entisten poliittisten puolueittemme harjoittavan ulkomailla yhteistyötä ja näemme, miten „vapaa” venäläinen lehdistö ulkomailla sosialistivallankumouksellisten ja menshevikien lehdistä aina taantumuksellisimpiin monarkistilehtiin saakka puolustaa suurmaanomistusta. Tämä seikka helpottaa tiettyssä määrin meidän tehtäväämme, sillä me voimme helpommin nähdä vihollisen voimat, sen järjestyneisyyden ja sen leirissä esiintyvät poliittiset virtaukset. Toisaalta se tietysti vaikeuttaa työtämme, sillä nuo venäläiset vastavallankumoukselliset emigrantit käyttävät kaikkia keinoja valmistautuakseen taisteluun meitä vastaan. Tämä taistelu todistaa jälleen, että hallitsevien luokkien luokkavaisto ja luokkatietoisuus ovat yleensä ottaen yhä vielä korkeammalla tasolla kuin sorrettujen luokkien luokkatietoisuus, vaikka Venäjän vallankumous onkin tehnyt siinä suhteessa enemmän kuin kaikki aikaisemmat vallankumoukset. Venäjällä ei ole yhtään kylää, missä kansaa, missä sorrettuja ei olisi ravisteltu, saatu liikkeelle. Siitä huolimatta, jos arvioimme kylmäverisesti ulkomailla oleskelevien venäläisten vastavallankumouksellisten emigranttien järjestyneisyyttä ja heidän katsomustensa poliittista selvyyttä, me vakuutumme, että porvariston luokkatietoisuus on yhä vielä korkeampitasoista kuin riistettyjen ja sorrettujen luokkatietoisuus. Emigrantit tekevät kaikkia mahdollisia yrityksiä, käyttävät taitavasti jokaista tilaisuutta hyökätäkseen tavalla tai toisella Neuvosto-Venäjän kimppuun ja pirstoakseen sen. Olisi varsin opettavaa seurata järjestelmällisesti näiden venäläisten vastavallankumouksellisainesten tärkeimpiä pyrkimyksiä, tärkeimpiä taktillisia otteita ja tärkeimpiä virtauksia — ja uskon, että ulkomaalaiset toverit tekevätkin sen. Vastavallankumoukselliset toimivat pääasiassa ulkomailla, eikä tuon liikkeen seuraaminen ole ulkomaalaisille tovereille erikoisen vaikeaa. Meidän on eräissä suhteissa otettava oppia tuosta vihollisesta. Nuo vastavallankumoukselliset emigrantit ovat tarkoin selvillä tapahtumista, erinomaisesti järjestyneitä, hyviä strategeja, ja uskon, että työväenluokkaan vaikuttaisi propagandamielessä voimakkaasti kaiken sen järjestelmällinen vertailu ja järjestelmällinen tutkiminen, miten he järjestäytyvät ja käyttävät hyväkseen sitä tai tätä tilaisuutta. Tämä ei ole yleistä teoriaa, tämä on käytännön politiikkaa ja tästä näkyy, mitä vihollinen on oppinut. Venäjän porvaristo on



kärsinyt viimeisten vuosien aikana hirvittävän tappion. On olemassa vanha siivekäs sanonta, että lyöty armeija oppii paljon. Hajalle lyöty taantumusarmeija on oppinut paljon, oppinut mainiosti. Se oppii suurella halulla ja on saavuttanut todella suurta menestystä. Siihen aikaan, kun me otimme yhdellä rynnistyksellä vallan, Venäjän porvaristo oli järjestymätöntä ja poliittisesti kehittymätöntä. Nyt se on mielestäni nykyisellä länsi-eurooppalaisella kehitystasolla. Meidän on otettava se huomioon, parannettava omia järjestöjämme ja menettelytapojamme ja tulemme pyrkimään siihen kaikin voimin. Me selviydyimme suhteellisen helposti ja luullakseni muissa vallankumouksissa selviydytään noista kahdesta riistäjäluokasta yhtä helposti.

Riistäjäluokkien lisäksi on kuitenkin melkein kaikissa kapitalistimaissa — ehkä Englantia lukuunottamatta — pientuottajien ja pienviljelijäin luokka. Vallankumouksen peruskysymyksenä on nyt taistelu näitä kahta viimeksi mainittua luokkaa vastaan. Vapautuaksemme niistä on sovellettava toisenlaisia menetelmiä kuin taistelussa suurmaanomistajia ja kapitalisteja vastaan. Nuo luokat me saatoimme yksinkertaisesti pakkoluovuttaa ja häätää pois, minkä teimmekin. Mutta emme voi menetellä samalla tavoin viimeisten kapitalististen luokkien, pientuottajien ja pikkuporvarien suhteen, joita on kaikissa maissa. Useimmissa kapitalistimaissa nuo luokat muodostavat hyvin voimakkaan vähemmistön, noin 30—45% väestöstä. Kun niihin lisätään vielä työväenluokan pikkuporvarilliset ainekset, niin luku nousee jopa yli 50%. Niitä ei voida pakkoluovuttaa eikä karkottaa, niitä vastaan on taisteltava toisella tavalla. Venäjällä nyt alkavan kauden merkitys kansainväliseltä kannalta — jos tarkastellaan kansainvälistä vallankumousta yhtenäisenä prosessina — on itse asiassa siinä, että meidän on ratkaistava käytännöllisesti kysymys proletariaatin suhteista Venäjän viimeiseen kapitalistiseen luokkaan. Kaikki marxilaiset ovat ratkaisseet teoreettisesti tämän kysymyksen hyvin ja helposti; mutta teoria ja käytäntö ovat kaksi eri asiaa, ja tämän kysymyksen ratkaisu käytännössä tai teoriassa ei ole lainkaan samaa. Tiedämme varmasti tehneemme suuria virheitä. Kansainväliseltä kannalta katsoen merkitsee suurta edistystä se, että me pyrimme määrittelemään valtiollista valtaa pitävän proletariaatin suhteet viimeiseen kapitalistiseen

luokkaan, kapitalismin pohjimmaiseen perustaan, pienomistukseen, pientuottajaan nähden. Tämä kysymys on nyt noussut käytännöllisesti eteemme. Uskon, että kykenemme ratkaisemaan sen. Hankkimastamme kokemuksesta on joka tapauksessa oleva hyötyä tuleville proletaarisille vallankumouksille ja ne voivat valmistautua ratkaisemaan tämän kysymyksen teknillisesti paremmin.

Olen yrittänyt teeseissäni eritellä kysymystä proletariaatin suhteista talonpoikaistoon. Ensi kertaa historiassa on olemassa valtio, jossa on vain nämä kaksi luokkaa, vain proletariaatti ja talonpoikaisto. Jälkimmäinen muodostaa väestön valtaenemmistön. Se on tietysti hyvin takapajuista. Miten valtaa pitävän proletariaatin suhde talonpoikaistoon ilmenee käytännöllisesti vallankumouksen kehityksessä? Ensimmäinen muoto on liitto, läheinen liitto. Se on hyvin vaikea tehtävä, mutta joka tapauksessa taloudellisesti ja poliittisesti mahdollinen.

Miten olemme käyneet käytännöllisesti käsiksi tähän asiaan? Olemme solmineet liiton talonpoikaiston kanssa. Me käsitämme tämän liiton näin: proletariaatti vapauttaa talonpoikaiston porvariston riistosta, johdonalaisuudesta ja vaikutusvallasta ja valloittaa sen puolelleen voittaakseen yhdessä sen kanssa riistäjät.

Menshevikit päättävät näin: talonpoikaisto on enemmistönä, me olemme puhtaita demokraatteja, ja siksi enemmistön pitää ratkaista. Mutta koska talonpoikaisto ei voi olla itsenäinen, niin se merkitsee käytännöllisesti vain kapitalismin palauttamista. Tunnus on sama: liitto talonpoikien kanssa. Kun me puhumme liitosta, niin ymmärrämme sillä proletariaatin voimistamista ja lujittamista. Olemme koettaneet toteuttaa tätä proletariaatin ja talonpoikaiston välistä liittoa, ja tällöin ensimmäisenä vaiheena oli sotilaallinen liitto. Kolmivuotinen kansalaissota aiheutti valtavan suuria vaikeuksia, mutta helpotti tiettyssä suhteessa tehtävämme ratkaisua. Tämä kuulostaa ehkä kummalliselta, mutta niin se on. Sota ei ollut talonpojille mitään uutta; he ymmärsivät varsin hyvin sodan riistäjiä vastaan, suurmaanomistajia vastaan. Valtavan suuret talonpoikaisjoukot olivat puolellamme. Huolimatta suunnattomista välimatkoista sekä siitä, että suurin osa talonpojistamme ei osaa kirjoittaa eikä lukea, he omaksuivat propagandamme aivan helposti. Se todistaa, että laajat

kansanjoukot oppivat — kuten kehittyneimmissäkin mais-  
sa — paljon helpommin omasta käytännön kokemuksestaan  
kuin kirjoista. Meillä käytännön kokemuksen hankkimisen  
teki talonpoikaistolle helpommaksi vielä se, että Venäjä on  
niin tavattoman suuri ja että sen eri osat saattoivat olla  
samaa aikaan eri kehitysasteilla.

Vastavallankumous saattoi päästä Siperiassa ja Ukrai-  
nassa väliaikaisesti voitolle siksi, että talonpoikaisto oli  
siellä porvariston puolella, siksi että talonpojat olivat meitä  
vastaan. Talonpojat sanoivat useinkin: „Olemme bolshevik-  
keja, mutta emme kommunisteja. Kannatamme bolshevik-  
keja, koska he karkottivat tilanherrat, mutta emme kannata  
kommunisteja, sillä he ovat yksityistaloutta vastaan.” Ja  
jonkin aikaa vastavallankumous saattoi olla Siperiassa ja  
Ukrainassa voitolla, koska porvaristo oli saavuttanut  
menestystä taistelussa vaikutusvallasta talonpoikien kes-  
kuudessa; varsin lyhyt kausi riitti kuitenkin avaamaan  
talonpoikien silmät. He saivat lyhyessä ajassa käytännöl-  
listä kokemusta ja sanoivat pian: „Niin, bolshevikit ovat  
varsin epämiellyttäviä ihmisiä, me emme pidä heistä, mutta  
he ovat sentään parempia kuin valkokaartilaiset ja Perus-  
tava kokous.” Perustava kokous on heillä kirosana. Eikä  
vain kehittyneillä kommunisteilla, vaan myös talonpojilla.  
He tietävät käytännöstä, että Perustava kokous ja valko-  
kaarti ovat sama asia, että edellisen jälkeen tulee kiertä-  
mättömästi jälkimmäinen. Myös menshevikit käyttävät  
hyväkseen sotilaallista liittoa talonpoikaiston kanssa, mutta  
eivät ajattele sitä, että sellainen liitto ei yksin riitä. Soti-  
laallinen liitto ei voi kestää ilman taloudellista liittoa.  
Emmehän tule toimeen pelkällä ilmalla; liittomme talon-  
poikien kanssa ei olisi millään muotoa kestänyt pitkää  
aikaa ilman taloudellista perustusta, joka oli voittomme  
pohja sodassa maamme porvaristoa vastaan: olihan por-  
varistomme liittynyt yhteen koko kansainvälisen porvaris-  
ton kanssa.

Meidän ja talonpoikaiston välisen taloudellisen liiton  
perusta oli tietysti hyvin yksinkertainen, jopa karkeakin.  
Talonpoika sai meiltä kaiken maan ja meidän tukemme  
suurmaanomistusta vastaan. Meidän tuli saada sitä vas-  
taan elintarvikkeita. Tämä liitto oli jotain kokonaan uutta,  
eikä se perustunut tavallisiin tavarantuottajien ja kulutta-  
jien välisiin suhteisiin. Meidän talonpoikamme käsittivät

sen paljon paremmin kuin II ja II<sup>1/2</sup> Internationalen sankarit. Talonpojat ajattelivat: „Nuo bolshevikit ovat ankaria johtajia, mutta he ovat silti omaa väkeä.” Oli miten tahansa, me loimme siten uuden taloudellisen liiton perusteet. Talonpojat antoivat Punaiselle Armeijalle elintarvikkeita ja se puolestaan auttoi talonpoikia puolustamaan maitaan. Tämän seikan unohtavat aina II Internationalen sankarit, jotka Otto Bauerin tavoin eivät käsitä ollenkaan todellista tilannetta. Me myönnämme, että liitto alkuperäisessä muodossaan oli hyvin primitiivinen ja että teimme hyvin paljon virheitä. Mutta meidän oli toimittava mahdollisimman kiireesti, meidän piti järjestää armeijan huolto mihin hintaan tahansa. Kansalaissodan aikana meidät oli eristetty Venäjän kaikista vilja-alueista. Asemamme oli hirvittävä, ja tuntuu miltei ihmeeltä, että Venäjän kansa ja työväenluokka jaksoivat kestää niin paljon kärsimyksiä, puutetta ja kieltäymyksiä, vaikka niillä ei ollut mitään muuta kuin lannistumaton pyrkimys voittoon. (Vilkasta hyväksymistä ja suosionosoituksia.)

Kansalaissodan päätyttyä tehtävämme muuttui joka tapauksessa toisenlaiseksi. Ellei maa olisi ollut siinä määrin hävitetty kuin se oli seitsemän vuotta jatkuneen yhtämittaisen sodan jälkeen, olisi ehkä ollut mahdollista siirtyä helpommin proletariaatin ja talonpoikaiston välisen liiton uuteen muotoon. Mutta jo ennestäänkin vaikeaa tilannetta vaikeutti vielä katovuosi, rehun puute j.n.e. Sen johdosta talonpoikien puutteenalainen tila kävi sietämättömäksi. Meidän oli näytettävä viipymättä laajoille talonpoikaisjoukoille, että olemme valmiit, pysyen ehdottomasti vallankumouksellisella tiellä, muuttamaan politiikkaamme siinä mielessä, että talonpojat voivat sanoa: bolshevikit haluavat parantaa meidän sietämätöntä asemaamme viipymättä ja hinnalla millä hyvänsä.

Täten tapahtui muutos talouspolitiikassamme: pakko-oton tilalle tuli luontoisverotus. Sitä ei keksitty yhtäkkiä. Te voitte poimia bolshevistikasesta lehdistöstä useiden kuukausien ajalta joukon ehdotuksia, mutta todella menestystä lupaavaa luonnosta ei keksitty. Se ei kuitenkaan ole tärkeää. Tärkeä on se tosiasia, että me suoritimme muutoksen talouspolitiikassamme pitäen ohjeena yksinomaan käytännöllistä asiaintilaa ja tilanteesta johtuvaa välttämättömyyttä. Katovuosi, rehun puute, polttoainepula — kaikki se

vaikuttaa tietysti ratkaisevalla tavalla talouteen kokonaisuudessaan, muun muassa myös talonpoikaistalouteen. Jos talonpoikaisto tekee lakon, me emme saa halkoja. Ja jos emme saa halkoja, tehtaat joudutaan pysäyttämään. Talouspula sai näin ollen ankaran kadon ja rehun puutteen seurauksena keväällä 1921 jättiläismäiset mittasuhteet. Kaikki se oli kolmivuotisen kansalaissodan jälkiseurauksista. Piti näyttää talonpoikaistolle, että me voimme ja haluamme muuttaa nopeasti politiikkamme keventääksemme viipymättä talonpoikaiston puutteenalaista asemaa. Olemme aina sanoneet — II kongressissa myös puhuttiin siitä —, että vallankumous vaatii uhreja. On tovereita, jotka käyttävät propagandassaan seuraavanlaista perustelua: olemme valmiit suorittamaan vallankumouksen, mutta se ei saa olla liian vaikea. Ellen erehdy, tämän ajatuksen esitti тов. Šmeral puheessaan Tshekkoslovakian puolueen edustajakokouksessa<sup>107</sup>. Luin siitä reichenbergiläisestä „Vorwärtsistä”<sup>108</sup>. Siellä on näköjään lievästi vasemmistolainen siipi. Tuota lähdettä ei siis voida pitää aivan objektiivisena. Joka tapauksessa minun on sanottava, että jos Šmeral on puhunut niin, hän on väärässä. Eräät puhujat, jotka esiintyivät samassa edustajakokouksessa Šmeralin jälkeen, lausuvat: „Me seuraamme Šmeralia, sillä siten vältymme kansalaissodalta.” Jos kaikki tämä on totta, minun täytyy sanoa, että sellainen agitaatio ei ole kommunistista eikä vallankumouksellista. Jokainen vallankumous aiheuttaa luonnollisesti suuria menetyksiä sille luokalle, joka suorittaa vallankumouksen. Vallankumous eroaa tavallisesta taistelusta siinä, että liikkeeseen osallistuu kymmenen, sata kertaa enemmän ihmisiä ja siinä suhteessa jokainen vallankumous merkitsee uhrauksia ei vain yksilöille, vaan koko luokalle. Proletariaatin diktatuuri Venäjällä on vaatinut hallitsevalta luokalta, proletariaatilta, niin paljon uhrauksia, aiheuttanut sille sellaista puutetta ja sellaisia kieltäymyksiä, ettei historia tunne mitään sen vertaista, ja on varsin todennäköistä, että kaikissa muissakin maissa asiain kulku tulee olemaan aivan samanlainen.

Herää kysymys, miten jaotteleme nuo kieltäytykset. Me olemme valtiovalta. Me voimme tietysti määrin jaotella kieltäytykset, säilyttää ne muutamien luokkien kannettavaksi ja siten keventää suhteellisesti erinäisten väestökerrosten asemaa. Mitä periaatetta meidän pitäisi noudattaa?

Oikeudenmukaisuusperiaatetta vai enemmistöperiaatetta? Ei. Meidän on toimittava käytännöllisesti. Meidän on suoritettava jaottelu siten, että proletariaatin valta säilyy. Se on ainoa periaattemme. Vallankumouksen alussa työväenluokan oli pakko kärsiä uskomatonta puutetta. Totean nyt, että elintarvikepolitiikkamme tuottaa vuosi vuodelta yhä parempaa menestystä. Tilanne on yleensäkin epäilemättä parantunut. Mutta talonpojat ovat Venäjällä voittaneet vallankumouksessa ehdottomasti enemmän kuin työväenluokka. Siitä ei voi olla mitään epäilystä. Teorian kannalta se tietysti osoittaa, että vallankumouksemme oli tietyssä määrin porvarillinen. Kun Kautsky esitti meitä vastaan tämän todistuskappaleen, me nauroimme. On luonnollista, että ilman suurmaaomaisuuden pakkoluovuttamista ja ilman suurten maanomistajain karkottamista ja ilman maan jakoa vallankumous voi olla vain porvarillinen eikä sosialistinen. Meidän puolueemme oli kuitenkin ainoa puolue, joka pystyi viemään porvarillisen vallankumouksen päätökseen asti ja helpottamaan taistelua sosialistisen vallankumouksen puolesta. Neuvostovalta ja neuvostojärjestelmä ovat sosialistisen valtion instituutioita. Me olemme jo luoneet nuo instituutiot, mutta talonpoikaiston ja proletariaatin taloudellisten suhteiden ongelmaa ei ole vielä ratkaistu. Edessä on vielä paljon työtä ja tämän taistelun tulos riippuu siitä, kykenemmekö ratkaisemaan tuon ongelman vai emme. Täten siis kieltäymysten jaottelu on eräs vaikeimmista käytännön tehtävistä. Yleensä ottaen talonpoikaiston asemassa on tapahtunut parannusta, mutta työväenluokan osalle on langennut suuria kärsimyksiä — ja nimenomaan sen vuoksi, että se toteuttaa diktatuuriaan.

Mainitsin jo, että rehun puute ja kato aiheuttivat keväällä 1921 mitä hirvittäväntä puutetta talonpoikaistolle, joka on meillä enemmistönä. Me emme voi pysyä pystyssä ilman hyviä suhteita talonpoikaisjoukkoihin. Siksi tehtävänämme oli auttaa viipymättä talonpoikia. Työväenluokan asema on poikkeuksellisen vaikea. Se kärsii hirveästi. Poliittisesti kehittyneimmät ainekset käsittävät kuitenkin, että meidän täytyy työväenluokan diktatuurin etua silmälläpitäen ponnistaa voimamme äärimmilleen auttaaksemme talonpoikaistoa mihin hintaan tahansa. Työväenluokan etujoukko on käsittänyt sen, mutta vieläkin on tuossa etujoukossa ihmisiä, jotka eivät jaksakaan sitä tajuta, ovat liian uupuneita

käsittääkseen sen. He pitivät sitä virheenä ja alkoivat käyttää sanaa opportunisti. Sanoivat, että bolshevikit nähkääs auttavat talonpoikia. Talonpoika, joka riistää meitä, mukamas saa kaikkea mitä haluaa, vaikka työmies näkee nälkää. Mutta onko se opportunistia? Me autamme talonpoikia siksi, että ilman liittoa heidän kanssaan proletariaatin valtiollinen valta ei ole mahdollista, sen säilyttäminen ei ole ajateltavissa. Nimenomaan tämä tarkoituksenmukaisuus eikä jaottelun oikeudenmukaisuus on ollut meillä ratkaisevana vaikuttimena. Me autamme talonpoikia, sillä se on ehdottoman välttämätöntä, jotta voisimme säilyttää valtiollisen vallan. Diktatuurin korkeimpana periaatteena on proletariaatin ja talonpoikaiston liiton ylläpitäminen, jotta proletariaatti voisi säilyttää johtavan aseman ja valtiiovallan.

Ainoa sitä varten keksimämme keino oli siirtyminen luontoisverotukseen, mikä oli taistelun kiertämätön seuraus. Lähimmän vuoden aikana ryhdymme ensi kerran sovelta-  
maan sellaista verotusta. Käytännössä tätä periaatetta ei ole vielä kokeiltu. Meidän on siirryttävä sotilaallisesta liitosta taloudelliseen liittoon ja teoreettisesti sen perustana voi olla vain luontoisveron voimaan saattaminen. Siinä on ainoa teoreettinen mahdollisuus päästä todella vankalle sosialistisen yhteiskunnan taloudelliselle perustalle. Sosialisoitu tehdas antaa talonpojalle tuotteitaan ja talonpoika antaa niiden vastikkeeksi viljaa. Se on ainoa mahdollinen sosialistisen yhteiskunnan olemassaolon muoto, ainoa sosialistisen rakennustyön muoto maassa, missä pientalonpoika on enemmistönä tai ainakin hyvin merkittävänä vähemmistönä. Osan talonpoika antaa verona ja toisen osan sosialistisen tehtaan tuotteita vastaan tai tavaravaihdon kautta.

Tässä tulee eteemme kaikkein vaikein kysymys. Luontoisvero merkitsee kauppavapautta, se on itsestään selvää. Talonpojalla on oikeus maksettuaan luontoisveron vaihtaa loput viljastaan vapaasti. Tämä vaihdon vapaus merkitsee kapitalismin vapautta. Me sanomme tämän avoimesti ja korostamme sitä. Emme lainkaan salaa sitä. Asiamme olisivat huonolla tolalla, jos me yrittäisimme salata sen. Kauppavapaus merkitsee kapitalismin vapautta, mutta samalla sen uutta muotoa. Se merkitsee, että me tietysti määrin luomme kapitalismia uudestaan. Teemme sitä aivan

julkisesti. Se on valtiokapitalismia. Mutta valtiokapitalismi yhteiskunnassa, jossa valta on pääomalla, ja valtiokapitalismi proletaarisessa valtiossa ovat kaksi eri käsitettä. Kapitalistisessa valtiossa valtiokapitalismi merkitsee, että valtio tunnustaa sen ja valvoo sitä porvariston hyödyksi ja proletariaattia vastaan. Proletaarisessa valtiossa tehdään aivan samoin työväenluokan hyödyksi, jotta voitaisiin säilyttää asemat yhä vielä voimakasta porvaristoa vastaan ja taistella sitä vastaan. On itsestään selvää, että meidän pitää antaa toimilupia vierasmaalaiselle porvaristolle, ulkomaiselle pääomalle. Me annamme ulkomaalaisille kapitalisteille ilman vähäisintäkään denationalisointia malmikaivoksia, metsiä, öljylähteitä saadaksemme heiltä teollisuustuotteita, koneita j.n.e. ja jälleenrakentaaksemme sillä keinoin oman teollisuutemme.

Valtiokapitalismia koskevassa kysymyksessä emme tietystikään olleet oitis kaikki yksimielisiä. Mutta tämän asian yhteydessä olemme voineet suureksi iloksemme todeta, että talonpoikaistomme kehittyi, että se on käsittänyt täydellisesti nykyisen taistelunme historiallisen merkityksen. Aivan tavallisia talonpoikia on tullut kaukaisilta seuduilta luoksemme ja sanonut: „Mitä tämä on? Omat venäjää puhuvat kapitalistit ajettiin tiehensä, tuleeeko meille nyt ulkomaalaisia kapitalisteja?” Eikö se osoita talonpoikiemme kehittymistä? Talouselämän kysymyksiin perehtyneelle työläiselle ei tarvitse selittää, miksi tämä kaikki on tarpeellista. Seitsenvuotinen sota on köyhdyttänyt meidät siinä määrin, että teollisuutemme jälleenrakentaminen vaatii monia vuosia. Meidän on maksettava takapajuisuudestamme, heikkoudestamme, siitä mitä me nyt opimme, mitä meidän täytyy oppia. Ken haluaa oppia, maksakoon opista. Tämä meidän on selitettävä kaikille, ja jos todistamme sen käytännössä, niin työläisten ja talonpoikien suuret joukot yhtyvät mielipiteeseemme, sillä sitä tietä paranee nopeasti heidän asemansa, se turvaa teollisuutemme jälleenrakentamisen. Mikä pakottaa meidät menettelemään näin? Me emme ole yksin maailmassa. Elämme kapitalististen valtioiden järjestelmässä... Toisella puolella ovat siirtomaat, mutta ne eivät voi vielä auttaa meitä, ja toisella puolella kapitalistiset maat, mutta ne ovat vihollisiamme. Syntyy tietynlainen tasapainotila, tosin kyllä hyvin huono. Meidän on kuitenkin otettava lukuun tämä tosiasia. Emme saa sul-



kea silmiämme tältä tosiasialta, jos haluamme olemassa-olomme jatkuvan. On joko voitettava viipymättä koko porvaristo tahi maksettava pakkoveroa.

Myönnämme aivan avoimesti, emme salaa sitä, että toimitukset valtiokapitalismin järjestelmässä merkitsevät pakkoveron maksua kapitalismille. Mutta me voitamme aikaa ja ajan voittaminen merkitsee kaiken voittamista, varsinkin tasapainotilan kaudella, jolloin ulkomaiset toverimme valmistelevat perusteellisesti omaa vallankumousta. Ja mitä perusteellisemmin se valmistellaan, sitä varmempi on oleva voitto. Siihen saakka meidän on kuitenkin pakko maksaa veroa.

Pari sanaa elintarvikepolitiikastamme. Se on tietysti ollut primitiivistä ja huonoa, mutta me voimme osoittaa menestyksiäkin. Tässä yhteydessä haluan vielä kerran tähdentää, että ainoa mahdollinen sosialismin taloudellinen perusta on koneellinen suurteollisuus. Se, joka unohtaa tämän, ei ole kommunisti. Meidän on ratkaistava tämä kysymys käytännöllisesti. Emme voi asettaa kysymyksiä samalla tavoin, kuin vanhan sosialismin teoretikot tekevät. Meidän pitää asettaa ne käytännöllisesti. Mitä merkitsee nykyaikainen suurteollisuus? Se merkitsee koko Venäjän sähköistämistä. Sellaiset maat kuin Ruotsi, Saksa ja Amerikka ovat jo lähellä sen toteuttamista, vaikka ovat vielä porvarillisia maita. Eräs ruotsalainen toveri kertoi, että heillä on sähköistetty huomattava osa teollisuudesta sekä 30% maataloudesta. Saksassa ja Amerikassa, jotka ovat kapitalistisesti vielä pitemmälle kehittyneitä, me näemme samaa vieläkin laajemmassa mitassa. Koneellinen suurteollisuus ei merkitse mitään muuta kuin koko maan sähköistämistä. Olemme jo nimittäneet erikoisen etevimmistä taloustieteilijöistä ja teknillisistä asiantuntijoista muodostetun valiokunnan. He ovat kylläkin melkein kaikki mieli-piteiltään Neuvostovallan vastustajia. Kaikki nuo specialistit siirtyvät kommunismin kannalle, mutta eivät siten kuin me, eivät kaksikymmenvuotisen maanalaisen työn kautta, jonka aikana tutkimme, kertosimme ja jauhoimme herkeämättä kommunismin aakkosia.

Melkein kaikki Neuvostovallan elimet kannattivat sitä, että kääntyisimme specialistien puoleen. Specialistit, insinöörit, tulevat puolellemme, kun todistamme heille käytännöllisesti, että sillä tavoin kohotetaan maan tuotantovoimia.

Ei riitä, että todistetaan se heille teoreettisesti. Meidän on todistettava se heille käytännöllisesti. Ja me voitamme nuo henkilöt puolellemme, jos emme aseta kysymystä kommunismin teoreettisen propagandan pohjalle, vaan muuten. Sanomme: suurteollisuus on ainoa keino, jolla talonpoikaisto voidaan pelastaa puutteesta ja nälästä. Kaikki myöntävät sen. Mutta miten se voidaan tehdä? Teollisuuden jälleerakentaminen vanhalla perustalla vaatii liian paljon työtä ja aikaa. Meidän on annettava teollisuudelle nykyaikaisempia muotoja, nimittäin siirryttävä sähköistämiseen. Se vaatii paljon vähemmän aikaa. Meillä on jo laadittu sähköistämissuunnitelmat. Kolmatta sataa spesialistia — melkein poikkeuksetta kaikki Neuvostovallan vastustajia — osallistui mielenkiinnolla sen laatimistyöhön, vaikka he eivät olekaan kommunisteja. Teknillisen tieteen kannalta heidän täytyi kuitenkin myöntää, että se on ainoa oikea tie. Suunnitelmasta sen toteuttamiseen on tietenkin vielä pitkä matka. Varovaiset spesialistit sanovat, että ensivuoroiset työt vaativat vähintään 10 vuotta. Professori Ballod on laskenut, että Saksan sähköistämiseen riittää kolme—neljä vuotta. Meille on kymmenenkin vuotta liian vähän. Esitän teeseissäni numerotietoja käytännöstä, jotta näkisitte, miten vähän olemme tähän asti voineet tehdä tällä alalla. Esittämani numerot ovat niin vaatimattomia, että heti käy ilmeiseksi niiden pikemminkin propagandistinen kuin tieteellinen merkitys. Meidän täytyy kuitenkin aloittaa propagandasta. Maailmansodassa mukana ollut venäläinen talonpoika, joka vietti muutamia vuosia Saksassa, näki siellä, miten taloutta pitää hoitaa nykyaikaiseen tapaan, jotta voitettaisiin nälkä. Meidän tulee harjoittaa laajaa propagandaa tähän suuntaan. Näillä suunnitelmilla sellaisenaan on ollut tähän mennessä vähän käytännöllistä merkitystä, mutta sitä vastoin niiden agitatorinen merkitys on hyvin suuri.

Talonpoika näkee, että on luotava jotain uutta. Talonpoika käsittää, että sen hyväksi on työskenneltävä koko valtakunnan mitassa eikä jokaisen yksikseen. Saksalaisten sotavankina ollessaan talonpoika näki ja tajusi, mikä on elämän, kulttuurillisen elämän reaalinen perusta. 12 tuhatta kilowattia on hyvin vaatimaton alku. Amerikkalaiseen, saksalaiseen tai ruotsalaiseen sähköistämiseen tutustunut ulkomaalainen ehkä nauraa sille. Mutta se parhaiten nau-

raa, joka viimeksi nauraa. Olkoon, että älku on vaatimaton. Talonpoika alkaa kuitenkin käsittää, että uusia töitä on suoritettava valtavissa mittasuhteissa ja niitä pannaan jo alulle. On voitettava suunnattomia vaikeuksia. Me pyrimme solmimaan suhteita kapitalistisiin maihin. Ei pidä harmittella sitä, että annamme kapitalisteille muutamia satoja miljoonia kiloja öljyä sillä ehdolla, että he auttavat meitä maamme sähköistämässä.

Ja nyt lopuksi muutama sana „puhtaasta demokratiasta”. Lainaan kohdan Engelsin joulukuun 11 p:nä 1884 Bebelille kirjoittamasta kirjeestä:

„...Puhdas demokratia saa vallankumouksen hetkellä lyhyeksi ajaksi tilapäisen merkityksen porvarillisena äärimmäisyyspuolueena, jona se esiintyi jo Frankfurtissa, koko porvarillisen ja jopa feodaalisenkin talouden viimeisenä pelastuksen ankkurina... Aivan samoin vuonna 1848 koko feodaalis-byrokrattinen massa kannatti maaliskuusta syyskuuhun liberaaleja pitääkseen vallankumoukselliset joukot kuuliaisuudessa... Joka tapauksessa meidän ainoana vastustajanamme kriisin aikana ja seuraavana päivänä sen jälkeen on koko taantumuksellinen massa yhdistyneenä puhtaan demokratian ympärille, ja sitä ei mielestäni saa jättää missään tapauksessa huomioon ottamatta.”

Me emme voi asettaa kysymyksiämme siten kuin teoreetikot sen tekevät. Taantumus kokonaisuudessaan, ei ainoastaan porvarillinen vaan myös feodaalinen taantumus, ryhmittyy „puhtaan demokratian” ympärille. Saksalaiset toverit tietävät paremmin kuin muut, mitä merkitsee „puhdas demokratia”, sillä Kautsky ja muut II ja II<sup>1/2</sup> Internationalen johtajat puolustavat tuota „puhdasta demokratiaa” pahoilta bolshevikkeilta. Jos me arvostelemme venäläisiä sosialistivallankumouksellisia ja menshevikkejä heidän tekojensa eikä sanojensa mukaan, niin he eivät ole mitään muuta kuin pikkuporvarillisen „puhtaan demokratian” edustajia. He osoittivat klassillisen puhtaasti meidän vallankumouksessamme sekä myös viimeisen kriisin aikana, Kronstadtin kapinan päivinä, mitä merkitsee puhdas demokratia. Talonpoikaisto oli voimakkaassa käymistilassa, työläisten keskuudessa samoin vallitsi tyytymättömyys. He olivat uupuneita ja nälännyksissä. Onhan myös inhimillisillä voimilla rajansa. He ovat kärsineet nälkää kolme vuotta, mutta ei voida olla nälässä neljää tai viittä

vuotta. Nälkä luonnollisesti vaikuttaa hyvin suuresti poliittiseen aktiivisuuteen. Mitä tekivät sosialistivallankumoukselliset ja menshevikit? He horjuivat kaiken aikaa ja vahvistivat horjuvaisuudellaan porvaristoa. Kaikkien venäläisten puolueiden järjestäytyminen ulkomailla osoittaa, millainen on asianlaita nyt. Venäläisen suurporvariston älykkäimmät johtajat päättelivät: „Me emme voi voittaa Venäjällä viipymättä. Siksi olkoon tunnuksenamme: 'Neuvostot ilman bolshevikkeja'.” Kadettien johtaja Miljukov puolusti Neuvostovaltaa sosialistivallankumouksellisia vastaan. Tämä kuulostaa hyvin kummalliselta. Mutta selaista on käytännön dialektiikka, jota opimme vallankumouksessamme omalaatuisella tavalla: oman taistelumme ja vihollistemme taistelun käytännön kokemuksesta. Kadetit puolustavat „Neuvostoja ilman bolshevikkeja”, koska he ymmärtävät hyvin tilanteen ja koska toivovat saavansa osan väestöstä tuohon onkeeseen. Näin puhuvat älykkäät kadetit. Eivät tietysti kaikki kadetit ole älykkäitä, mutta osa heistä on älykkäitä ja on ottanut jonkin verran oppia Ranskan vallankumouksesta. Tunnus on nyt seuraava: taistelu bolshevikkeja vastaan mihin hintaan hyvänsä, keinolla millä hyvänsä. Koko porvaristo auttaa nyt menshevikkejä ja sosialistivallankumouksellisia. Eserrät ja menshevikit ovat nyt koko taantumuksen etujoukko. Tämän vuoden keväällä meillä oli tilaisuus tutustua tuon vastavallankumouksellisen yhteistoiminnan hedelmiin.

Siksi meidän täytyy jatkaa säälimätöntä taistelua noita aineksia vastaan. Diktatuuri on kärjistyneen sodan tilaa. Olemme nimenomaan sellaisessa tilassa. Sotilaallista hyökkäystä ei tällä hetkellä tapahdu. Olemme kuitenkin eristettyjä. Mutta toisaalta emme ole täysin eristettyjä, kun kerran koko maailman kansainvälinen porvaristo ei kykene nykyään käymään avointa sota meitä vastaan, sillä koko työväenluokka — vaikka sen enemmistö ei vielä olekaan kommunistista — on kuitenkin niin tietoista, ettei salli interventiota. Porvariston on pakko ottaa huomioon tämä joukkojen mieliala, vaikka joukot eivät ole vielä kasvaneetkaan täydellisesti kommunismin tasolle. Sen vuoksi porvaristo ei voi nyt ryhtyä hyökkäykseen meitä vastaan, vaikka sekään ei ole mahdotonta. Kauhean sodan tila tulee jatkuamaan kunnes päästään yleiseen lopulliseen tulokseen. Ja me sanomme: „Sodassa noudatamme sodan tapoja: emme

lupaa mitään vapautta emmekä mitään demokratiaa." Julistamme talonpojille avoimesti, että heidän on valittava: joko bolshevikkien valta — ja silloin teemme kaikkia mahdollisia myönnytyksiä niissä rajoissa, joissa vallan säilyttäminen on mahdollista, ja sitten johdatamme heidät sosialismiin — tai sitten porvariston valta. Kaikki muu on petosta, silkkaa demagogiaa. Tuota petosta ja demagogiaa vastaan on julistettava mitä ankarin taistelu. Meidän kantamme on seuraava: toistaiseksi — suuria myönnytyksiä ja mitä suurinta varovaisuutta, ja nimenomaan sen vuoksi, että on olemassa eräänlainen tasapainotila, nimenomaan sen vuoksi, että olemme heikompia kuin yhdistyneet vihollisemme, sen vuoksi että talouselämämme pohja on liian heikko ja me kaipaamme vankempaa taloudellista perustaa.

Tämän halusin sanoa tovereille meidän taktiikastamme, Venäjän kommunistisen puolueen taktiikasta. (K a u a n k e s t ä v i ä s u o s i o n o s o i t u k s i a .)

---

## AJATUKSIA VALTIONTALouden „SUUNNITELMAN” JOHDOSTA

Meidän kaikkien perusvirheenä on ollut tähän saakka se, että olemme ottaneet laskelmien lähtökohdaksi parhaat tulokset ja sen johdosta olemme hairahtuneet byrokraattiseen haihatteluun. Suunnitelmistamme on toteutettu vain mitättömän vähäinen osa. Suunnitelmillemme nauroi elämä, nauroivat kaikki.

Tässä kaikessa pitää saada aikaan perusteellinen muutos.

Laskelmien pohjaksi pitää ottaa huonoimmat mahdolliset tulokset. Kokemusta meillä on jo, vaikkakin vähän, mutta se on käytännön kokemusta.

Elintarvikkeet? Frumkin sanoo: ihanne on 150 miljoonaa puutaa verona + 50 miljoonaa puutaa vaihtamalla + 40 miljoonaa puutaa Ukrainasta = 240 miljoonaa puutaa.

Laskelman pohjaksi on otettava 200 miljoonaa puutaa kaikkiaan vuodessa.

Miten selviydytään tällä mitättömällä nälkänumerolla?  
 $200 : 12 = 16\frac{2}{3}$ .

(a) Pitää ottaa minimimäärä armeijalle, t.s. laskea muona-annokset minimaalista armeijaa varten.

(β) Suunnitelmiin pitää ottaa armeijan taloudellinen työ vaatimattomassa, aivan vaatimattomassa määrin.

1 talkoot 60% armeijasta (osanottajia).

Yksi 3:sta lauantaista 50% osanottajia (50% armeijasta)  
 j.n.p.

(γ) Toimihenkilöiden kohdalla — ankara vähennys.

(δ) Työläiset.

Vitkastelematta parhaiden *tuotantolaitosten* (välttämättä *tuotantolaitosten*) luettelo teollisuusaloittain.

Suljettava  $\frac{1}{2}$ — $\frac{4}{5}$  nykyisistä.

Loput pantava käyntiin kahdessa vuorossa. Vain ne, joille riittää *polttoaineita* ja *leipäviljaa koko vuodeksi*, vaikka hankittaisiin vain minimimäärä viljaa (200 miljoonaa puutaa) ja polttoaineita (?).

Tämä on tehtävä *alustavasti*, aivan likimääräisesti, viivyttelämättä, viimeistään kuukauden sisällä.

Polttoaineita meillä on.

Kulkulaitosten kansankomissariaatti meillä on.

Elintarvikepuoleen ei tarvitse syventyä eikä täsmentää; otettakoon luku 200 miljoonaa puutaa.

Teollisuus *aloittain* ja *kuvernementeittain* (missään tapauksessa ei saa lykätä „kokonaiseen” saakka) tehtävä pikatahdissa,

#### JA PÄÄASIA,

pantava 70% Valtion suunnittelukomission jäsenistä tekemään työtä *14 tuntia vuorokaudessa* (kärsikööt oppineet: elintarvikeannokset on myönnetty hyvät, on pantava tekemään työtä).

Jokaisen työntekijän henkilökohtaisten tehtävien täyttämiseksi *erinäisten* tuotantolaitosten „*yleisen valvonnan*” alalla (niin kai sitä sanotaan Valtion suunnittelukomission ohjesäännössä?).

Olettakaamme, 700 suurta tuotantolaitosta, (rautatie-) varikkoa, neuvostotilaa j.n.e. j.n.p. meidän täytyy (ja voidaan pahimmassakin tapauksessa: 200 miljoonaa puutaa viljaa vuodessa) kunnostaa ja pitää pysähdyksittä käynnissä 1. X. 1921—1. X. 1922 välisenä aikana.

700 : 35 Valtion suunnittelukomitean jäsentä = 20.

Olkoon 30 (eivät kaikki Valtion suunnittelukomission jäsenet hoida jatkuvasti juoksevia asioita).

Vaiivautukaa valvomaan *kolmeakymmentä hellittämättä*. Te vastaatte siitä.

Ja sen lisäksi 30—70 huonompaa lisätyönä, ohimennen, kevyehkösti; niitä ei tarvitse valvoa, vaan silloin tällöin, harvakseltaan *tiedustella*.

Hellittämätön valvonta merkitsee, että asianomainen *vastaa* päällään polttoaineiden ja viljan tarkoituksenmukaisesta kulutuksesta, niiden molempien maksimaalisesta hankinnasta, niiden maksimaalisesta kuljetuksesta, polttoaineiden säästöstä (sekä teollisuudessa että rautatiellä

j.n.e.), elintarvikkeiden säästöstä (ruokittava *vain* hyviä työntekijöitä), työn tuottavuuden kohottamisesta *j. n. p.*

Kaikki muu on annettava vuokralle tai kenelle tahansa, tai suljettava tai „hylättävä”, unohdettava *pysyvään paranemiseen saakka*, jolloin voidaan absoluuttisesti luottaa ei 200 miljoonaan viljapuutaan + X miljoonaan polttoainepuutaan, vaan 300 miljoonaan puutaan viljaa + +150% X polttoaineita.

Nämä ovat ajatukseni Valtion suunnittelukomissiosta.  
*Ajatelkaa.* Sitten keskustelemme.

*Lenin*

4/VII

*Julkaistu ensi kerran v. 1924*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukana*

---



## **TERVEHDYS KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITON VALTUUTETTUIEN KOKOUKSELLE**

Tervehdin Kulutusosuuskuntien keskusliiton valtuutettujen kokousta Kansankomissaarien Neuvoston sekä VKP:n Keskuskomitean puolesta ja valitan syvästi, etten voi osallistua henkilökohtaisesti kokoukseenne ja esittää ajatuksiani osuuskuntien edessä olevien monitahoisten ja mutkallisten tehtävien johdosta.

En epäile, että jo suoritettussa työssä saadun kokemuksen vaihto auttaa niiden tehtävien ratkaisemisessa maan yleisen taloudellisen rakennustyösuunnitelman mukaisesti. Edessäolevan käytännöllisen työn menestys riippuu hyvin suurella määrällä siitä, määritelläänkö kaupunkien teollisuuden ja maatalouden välisen tavarankierron keskinäissuhteet oikein, osaavatko osuuskunnat johdonmukaisesti ja määrätietoisesti taistellen raivata kaikki esteet tavaravaihdon kehittämisen tieltä ja kohota kärkisijalle tällä alalla, osaavatko ne koota hajallaan olevat tavara-arvot ja löytää kiertoon uusia tavara-arvoja. Näiden kysymysten käytännöllinen ratkaiseminen on paras keino, jolla voimme loppukädessä saavuttaa päämäärämme, jälleenrakentaa maatalouden ja lujittaa sekä kehittää siihen pohjautuen suurteollisuutta.

Näitä tehtäviä vaikeuttaa tavattomasti useissa kuvernementeissa ilmeiseksi käynyt kato. Kokouksen tulee kiinnittää työssään erikoista huomiota uuteen uhkaavaan hätään ja muistaa sen seuraukset kaikkia juoksevia kysymyksiä ratkaistessaan.

Olen varma siitä, että niin vähäistä kuin uusissa olosuhteissa hankittu työkokemus onkin, neuvostomaan osuus-

kunnat kykenevät tulemaan kiinteästi mukaan yhteiseen työhön rappiotilan voittamiseksi ja osoittavat taistelussa sitä vastaan maksimaalista tarmokkuutta.

*Kirjoitettu heinäkuun 16 pnä 1921*

*Julkaistu heinäkuun 19 pnä 1921  
„Pravda” lehden 156. numerossa*

*Julkaistaan  
„Pravdan” tekstin mukaan*

---

**TERVEHDYS VALLANKUMOUKSELLISTEN  
AMMATTIYHDISTYSTEN  
JA TUOTANNOLLISTEN LIITTOJEN  
I KANSAINVÄLISELLE KONGRESSILLE <sup>109</sup>**

18/VII

Pyydän hartaimmin ilmoittamaan Ammattiyhdistysten kansainvälisen kongressin osanottajille seuraavaa:

Kiitän kaikesta sydämestäni heitä välittämästänne kutsusta saapua kongressiin. Valitan syvästi, etten voi sairauteni takia täyttää pyyntöänne, sillä minun on pitänyt lääkärin määräyksestä matkustaa Moskovasta kuukauden lomalle.

Pyydän teitä lausumaan kongressin osanottajille tervehdykseni ja lämpimät menestyksen toivotukseni kongressille. On vaikea löytää sanoja, joilla voisin ilmaista Ammattiyhdistysten kansainvälisen edustajakokouksen koko tärkeyden. Kommunismin aatteet valtaavat ammattiyhdistysten jäseniä, ja tuo valtausliike edistyy vastustamattomasti kaikkialla, kaikissa maissa, koko maailmassa. Se edistyy säännöttömästi, epätasaisesti, tuhansia esteitä voittaen, mutta edistyy vastustamattomasti. Ammattiyhdistysten kansainvälinen edustajakokous jouduttaa tuota liikettä. Kommunismi voittaa ammattiyhdistyksissä. Mitkään voimat maailmassa eivät voi ehkäistä kapitalismin tuhoa ja työväenluokan voittoa porvaristosta.

Lämpimin tervehdyksin ja luottaen kommunismin kiertämättömään voittoon.

*N. Lenin*

*Julkaistu v. 1921*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

## VETOOMUS KANSAINVÄLISELLE PROLETARIAATILLE

Muutamissa Venäjän kuvernementeissa vallitsee nälänhätä, joka on nähtävästi vain vähän lievempi kuin vuoden 1891 nälänhätä.

Se on raskas jälkiseuraus Venäjän takapajuisuudesta ja seitsenvuotisesta sodasta, ensin imperialistisesta sodasta ja sitten kansalaissodasta, johon kaikkien maiden tilanherrat sekä kapitalistit pakottivat työläiset ja talonpojat.

Tarvitaan apua. Työläisten ja talonpoikien Neuvostotasavalta odottaa tätä apua työtätekevilta, teollisuustyöläisiltä ja pienviljelijöiltä.

Teollisuustyöläisten ja pienviljelijäin joukot ovat kaikkialla itsekkin kapitalismin ja imperialismien sortamia, mutta me olemme varmoja siitä, että he vastaavat kehotukseemme huolimatta omista, työttömyyden ja kalliin ajan aiheuttamista vaikeuksistaan.

Ne, jotka ovat koko ikänsä kokeneet pääoman sortoa, käsittävät Venäjän työläisten ja talonpoikien aseman, käsittävät tai tuntevat työtätekevän ja riistetyn ihmisen vaistolla, että on välttämättä autettava Neuvostotasavaltaa, joka joutui ensimmäisenä ottamaan suorittaakseen kiittolli- sen, mutta raskaan tehtävän — kapitalismin kukistamisen. Siksi kaikkien maiden kapitalistit kostavat Neuvostotasavallalle, siksi suunnittelevat sitä vastaan uusia sotaretkiä, interventiota ja vastavallankumouksellisia salaliittoja.

Sitä tarmokkaammin, sitä uhrautuvammin kaikkien maiden työläiset ja omalla työllään elävät pienviljelijät rientävät avuksemme, siitä olemme varmoja.

*N. Lenin*

2. VIII. 1921

„Pravda” № 172,  
elokuun 6 pnä 1921

Julkaistaan  
käsikirjoituksen verratun  
„Pravda” lehden tekstin mukaan

## VETOOMUS UKRAINAN TALONPOJILLE

Dneprin länsipuolinen Ukraina on korjannut tänä vuonna erinomaisen sadon. Volganvarren nälkäalueen työläiset ja talonpojat kärsivät nyt hätää, joka on vain hiukan lievempi kuin vuoden 1891 kauhea hätä, ja odottavat apua Ukrainan maanviljelijöiltä. Apua tarvitaan pikaisesti. Apua tarvitaan runsaasti. Älköön yksikään talonpoika jättäkö antamatta ylijäämistään nälkää näkeville Volganvarren talonpojille, joilla ei ole millä kylvää peltoja.

Lähetettäköön jokaisesta viljalla turvatusta ujestista vaikkapa pari kolme talonpoikien valitsemaa edusmiestä Volganvarrelle viemään viljaa, jotta he näkisivät omin silmin tuon hädän, puutteen ja nälän mittasuhteet ja voisivat palattuaan kertoa kotipaikkakuntalaisilleen pikaisen avun tarpeellisuudesta.

Kansankomissaarien Neuvoston  
Puheenjohtaja *V. Uljanov (Lenin)*

2. VIII. 1921

„Pravda” № 172,  
elokuun 6 pnä 1921

*Julkaistaan  
käsikirjoitukseen verratun  
„Pravda” lehden tekstin  
mukaan*

## KIRJE G. MJASNIKOVILLE

5/VIII 1921.

Tov. Mjasnikov!

Luin vasta tänään *molemmat* artikkelinne. En tiedä, minkälaisia olivat puheenne Permin (luullakseni Permin) järjestössä ja mistä johtuu selkkaus mainitun järjestön kanssa. Siitä en voi puhua. Sen asian selvittää Organisaatiobyroo, joka on, kuten kuulin, asettanut erikoisen valiokunnan.

Minun tehtäväni on toinen: antaa arvio kirjeistänne kirjallisina ja poliittisina asiakirjoina.

Mielenkiintoisia asiakirjoja!

Artikkeli „Kipeitä kysymyksiä” osoittaa mielestäni erittäin havainnollisesti teidän perusvirheenne. Ja pidän velvollisuutenani tehdä kaikkeni, jotta saisın teidät vakuuttamaan siitä.

Artikkelin alussa te käytätte dialektiikkaa oikein. Niin, se, joka ei käsitä „kansalaissota”-tunnuksen vaihtamista tunnukseen „kansalaisrauha”, on vähintäänkin naurettava. Niin, siinä te olette oikeassa.

Mutta nimenomaan siksi, että te olette siinä oikeassa, minua ihmetyttää, miten saatatte unohtaa johtopäätöksissänne dialektiikan, jota olette itse käyttänyt oikein.

„...Painovapaus kaikille monarkisteista anarkisteihin saakka...” Mainiota! Mutta suokaa anteeksi, kaikki marxilaiset ja kaikki vallankumouksemme nelivuotista kokemusta ajatelleet työläiset sanovat: selvittäkäämme, *millainen* painovapaus? *mitä* varten? *mille luokalle?*

Me emme usko „absoluutteihin”. Me nauramme „puhtaalle demokratialle”.

„Painovapauden” tunnuksesta tuli keskiajan lopulla suuri yleismaailmallinen tunnus ja sellaisena se pysyi aina XIX vuosisataan saakka. Miksi? Siksi, että se ilmensi edistyksellistä porvaristoa, t.s. porvariston taistelua pappeja ja kuninkaita, feodaaleja, tilanherroja vastaan.

Maailmassa ei ole yhtään maata, joka olisi tehnyt ja tekisi yhtä paljon joukkojen vapauttamiseksi *pappien* ja *tilanherrojen* vaikutusvallasta kuin VSFNT. Tätä „painovapauden” tehtävää me olemme täyttäneet ja täytämme *parhaiten* maailmassa.

Painovapaus kaikkialla maailmassa, missä on kapitalisteja, on vapautta *ostaa* sanomalehtiä, *ostaa* kirjailijoita, *lahjoa*, ostaa ja muokata „yleistä mielipidettä” *porvariston* eduksi.

Se on tosiasia.

Sitä ei kukaan voi milloinkaan kumota.

Entä meillä? Voiko kukaan kieltää, että porvaristo on lyöty, *mutta ei tuhottu?* että se *lymyy?* Sitä ei voida kieltää.

Painovapaus VSFNT:ssa, joka on porvarillisen vihollis-maailman ympäröimä, olisi porvariston ja sen uskollisten palvelijain, menshevikkien ja eserrien, *poliittisen järjestäytymisen* vapautta.

Se on kumoamaton tosiasia.

Porvaristo (maailman mitassa) on vielä meitä voimakkaampi ja jopa moninkertaisesti. Jos sille annetaan *vielä* sellainen ase kuin poliittisen järjestäytymisen vapaus (=painovapaus, sillä lehdistö on poliittisen organisaation keskus ja perusta), se merkitsee, että helpotetaan vihollisen toimia, autetaan luokkavihollista.

Me emme halua päätyä itsemurhaan ja siksi emme sitä tee.

Näemme selvästi *tosiasian*: „painovapaus” merkitsee *käytännössä* sitä, että kansainvälinen porvaristo ostaa viipymättä satoja ja tuhansia kadetti-, eserrä- ja menshevikkikirjailijoita ja järjestää heidät harjoittamaan propagandaa, taistelemaan meitä vastaan.

Se on tosiasia. „He” ovat meitä rikkaampia ja ostavat kymmenen kertaa suuremman „voiman” kuin mitä meillä on käytettävissämme.

Ei. Sitä emme tee, emme rupea auttamaan maailman porvaristoa.

Miten olette voineet *luisua* yleisestä luokka-arviosta, t.s. *kaikkien* luokkien välisten suhteiden arvioinnin kannasta sentimentaalisen poroporvarilliseen arvioon? Se on minulle arvoitus.

Kysymyksessä „kansalaissota vai kansalaisrauha”, kysymyksessä siitä, miten *me* olemme valloittaneet talonpoikaista ja *jatkamme* sen valloitusta (proletariaatin puolelle), näissä kahdessa tärkeimmässä, perusluontoisessa, yleismaailmallisessa (=maailmanpolitiikan *ydintä* koskevassa) kysymyksessä (joille *molemmat* artikkelinne on omistettu) te *kykenitte* asettumaan marxilaiselle eikä poroporvarilliselle, sentimentaaliselle näkökannalle. Siinä te osasitte *ottaa huomioon asiallisesti* ja kylmästi *kaikkien* luokkien keskinäiset suhteet.

Ja sitten olette yhtäkkiä luisunut sentimentalismiin kuluun.

„...Meillä on kosolti räikeitä epäkohtia ja väärinkäytöksiä: painovapaus paljastaa ne...”

Juuri tässä te olette sotkeutunutkin, sikäli kuin voin päätellä kahden artikkelin perusteella. Te olette antanut valitettavien ja katkerien *tosiseikkojen* tietyn paljouden *masentaa* itsenne ja kadottanut kyvyn arvioida *kylmästi* voimia.

Painovapaus auttaa maailman porvariston *voimaa*. Se on tosiasia. „Painovapaus” *ei edistä kommunistisen puolueen puhdistamista* Venäjällä sen monista heikkouksista, virheistä, puutteista ja sairauksista (sairauksia on koko joukko, se on kiistämätöntä), sillä sitä maailman porvaristo *ei halua*, vaan painovapaudesta tulee *tuon maailman porvariston* ase. Porvaristo ei ole kuollut. Se on elossa. Se seisoo vierellä ja vaanii. Se on jo *palkannut* Miljukovin, jota Tshernov ja Martov (osaksi tyhmyyttään, osaksi meihin kohdistuvasta ryhmäkuntaisesta kiukusta, mutta pääasiassa pikkuporvarillis-demokraattisen asenteensa objektiivisen logiikan pakosta) palvelevat „hengessä ja totuudessa”.

Te „olette joutunut väärään kyökkiin”.

Te olette halunnut *lääkitä* kommunistista puoluetta ja aiotte turvautua *lääkkeeseen*, joka tuottaa varman kuoleman — sitä ette tietystikään aiheuta te, vaan maailman porvaristo (+Miljukov+Tshernov+Martov).



Te olette unohtanut pikkuseikan, aivan vähäisen pikkuseikan, nimittäin maailman porvariston ja sen „vapauden” ostaa *omakseen* sanomalehtiä, ostaa itselleen *poliittisen organisaation keskuksia*.

Ei. Sille tielle me emme lähde. *Tuhannesta* tietoisesta työläisestä *yhdessänsataa* ei lähde sille tielle.

Sairauksia meillä on paljon. Sellaiset virheet (meidän *yhteiset* virheemme, kaikki erehtyivät, sekä *Työ- ja Puolustusneuvosto, Kansankomissaarien Neuvosto* että Keskuskomitea) kuin polttoaineiden ja *elintarvikkeiden* jakelussa syksyllä ja talvella 1920 (ne olivat suunnattomia virheitä!!) kärjistikivät asemastamme aiheuttavia sairauksia vielä moninkertaisesti.

Puute ja hätä on suuri.

Vuoden 1921 nälänhätä *on pahentanut* sitä tavattomasti.

Me selviydymme helvetillisellä työllä, mutta selviydymme kuitenkin. Ja olemme jo alkaneet selviytyä.

Me selviydymme, sillä noudatamme pohjaltaan oikeaa politiikkaa, joka ottaa huomioon *kaikki* luokkavoimat *kansainvälisessä* mitassa. Selviydymme, sillä emme kaunistele asemaamme. Tunneimme kaikki vaikeudet. Näemme *kaikki* sairaudet. Parannamme niitä järjestelmällisesti ja sitkeästi antautumatta paniikin valtaan.

Te olette antautunut paniikin valtaan ja luisunut tuota kaltevaa pintaa niin pitkälle, että näyttää kuin olisitte perustanut jotakin uuden puolueen tapaista tai tehnyt itsemurhan.

Ei saa antautua paniikin valtaan.

Kommunistisolujen irrallisuus puolueesta? Sitä ilmenee. Se on paha, onnettomuus, sairaus.

Sitä on. Se on vaikea sairaus.

Me näemme sen.

Sitä ei pidä parantaa „vapaudella” (*porvaristoa varten*), vaan proletaarisilla ja puoluetoimenpiteillä.

Siinä, mitä te puhutte talouden kohentamisesta, „moottoriauroista” y.m., taistelusta „vaikutusvallasta” talonpoikaiston keskuudessa j.n.e., on *paljon* oikeaan osunutta, paljon hyödyllistä.

Miksi ette voisi *tähdentää* tätä puolta? Pääsemme silloin yhteisymmärrykseen ja ryhdymme työhön yksimielisesti saman puolueen puitteissa. Siitä koituu valtavan suurta hyötyä, *mutta ei heti*, vaan *hyvin* hitaasti.

On elvytettävä Neuvostojen toimintaa, saatava mukaan puolueeseen kuulumattomat, annettava *puolueeseen kuulumattomien* tarkastaa puolueenjäsenten työtä — se kaikki on ehdottomasti oikein. Siinä on työtä *riittämiin asti*. Siinä on koskematon työkenttä.

Miksi ette voisi *sitä* kehittää *asiallisesti*? kirjassessa edustajakokoukselle?

Miksi ette voisi käydä käsiksi siihen?

Miksi pitäisi pelätä *arkista* työtä (väärinkäytökset pitää *hävittää* Keskuskontrollikomission, puoluelehdistön, „Pravdan” kautta). Kun ihmiset eivät usko hitaaseen, vaikeaan, raskaaseen arkityöhön, he antautuvat paniikin valtaan ja etsivät „helppoa” ulospääsyä: „painovapaus” (*porvaristoa varten*).

Miksi teidän täytyy pitää kiinni virheestänne, ilmeisestä virheestä, puolueelle vieraasta ja *proletariaatinvastaisesta* „painovapauden” tunnuksesta? Miksi ette voisi ryhtyä vähemmän „loisteliaaseen” työhön (missä on vähemmän porvarillista loistoa), arkiseen työhön, karsimaan asiallisesti pois väärinkäytöksiä, taistelemaan asiallisesti niiden poistamiseksi, *auttamaan* asiallisesti puolueeseen kuulumattomia.

Milloin te olette ilmoittanut Keskuskomitealle *siitä ja siitä* väärinkäytöksestä? ja ehdottaneet sitä ja sitä *keinoa* sen korjaamiseksi, poistamiseksi?

Ette kertaakaan.

Ette yhtään ainoata kertaa.

Olette havainnut kosolti vitsauksia ja sairauksia, joutunut epätoivoon ja heittäytynyt vieraaseen syliin, porvariston syliin („painovapaus” *porvaristoa varten*). Neuvon teitä, älkää antautuko epätoivon ja paniikin valtaan.

Meillä sekä meille myötämielisillä, työläisillä ja talonpojilla, on vielä ehtymättömästi voimia. On vielä riittävästi terveyttä.

Me parannamme huonosti sairauksia.

Me toteutamme huonosti tunnusta: nostakaa esiin puolueeseen kuulumattomia, antakaa puolueeseen kuulumattomien tarkastaa puolueenjäsenten työtä.

Mutta me voimme tehdä ja tulemme tekemään tällä alalla sata kertaa enemmän kuin nykyään.

Ja luotan siihen, että te harkittuanne järkevästi ette rupea väärän itserakkauden vuoksi pitämään kiinni

ilmeisestä poliittisesta virheestä („painovapaus”), vaan saatuanne hermonne kuntoon ja vapauduttuanne paniikkimieli-aloista ryhdytte asialliseen työhön: edistätte *yhteyksien* lujittamista puolueeseen kuulumattomiin, autatte puolueeseen kuulumattomia puolueenjäsenten työn *tarkastuksessa*.

Tällä alalla on työtä loputtomiin. Ja tässä työssä sairaus voidaan (ja täytyy) parantaa, hitaasti, mutta todella *parantaa*, eikä sumentaa ajatuksiaan „painovapaudella”, tuolla „loistavalla” virvatulella.

Kommunistisin tervehdyksin *Lenin*

*Julkaisu v. 1921*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

---

## TOVERI THOMAS BELLILLE

Kallis toveri!

Suuri kiitos 7. elokuuta päivätyistä kirjeestänne. Sairauteni ja ylikuormituksen vuoksi en ole viime kuukausina lukenut mitään Englannin liikkeestä.

Tiedotuksenne on erittäin mielenkiintoinen. Ehkä tässä on kysymys todellisen proletaarisen joukkoliikkeen *alkamisesta* Iso-Britanniassa *kommunistisessa mielessä*. Pelkään, että tähän saakka Englannissa on ollut vain muutamia heikkoja kommunismin propagandaa harjoittavia yhdistyksiä (myös Englannin kommunistipuolue mukaan luetuna), mutta ei ole todella *laajamittaista* kommunistista liikettä.

Kun Etelä-Walesin kaivostyöläisten liitto päätti heinäkuun 24 p:nä liittyä 120 äänen enemmistöllä 63 ääntä vastaan III Internationalen kannattajiin, niin ehkä se on uuden aikakauden alkua. (Kuinka paljon Englannissa on kaivostyöläisiä? Yli 500.000? Paljonko Etelä-Walesissa? 25.000? Kuinka paljon kaivostyöläisiä oli *todellisuudessa* edustettuna Cardiffissa heinäkuun 24 p:nä 1921?)

Jos nuo kaivostyöläiset eivät edusta kovin mitätöntä vähemmistöä, jos he veljeilevät sotamiesten kanssa ja aloittavat *todellisen* „luokkasodan”, on meidän tehtävä kaikkemme tuon liikkeen *kehittämiseksi* ja lujittamiseksi.

Taloudelliset toimenpiteet (kuten yhteiskeittiöt) ovat hyvä asia, mutta ne eivät ole erikoisen tärkeitä *nyt, ennen*

proletaarisen vallankumouksen voittoa Englannissa. *Nyt* on tärkeintä *poliittinen* taistelu.

Englannin kapitalistit ovat viekkaita, älykkäitä, kavalia. He *tukevat* (suoraan tai välillisesti) yhteiskeittiöiden perustamista *saadakse*en suunnatuksi huomion toisaalle *poliittisista tavoitteista*.

Tärkeää on (ellen erehdy) seuraava:

1) Perustaa tuohon osaan Englantia hyvä, todella proletaarinen, todella joukkojen *kommunistinen puolue*, toisin sanoen sellainen puolue, joka olisi *todellisuudessa* siinä osassa Englantia *koko* työväenliikkeen johtava voima (maanne siinä osassa pitää soveltaa puolueen organisaatiota ja työtä koskevaa III kongressin päätöslauselmaa).

2) Ryhtyä julkaisemaan työväen päivälehteä Englannin sen osan työväenluokalle.

Tähän asiaan ei pidä käydä käsiksi kuten liikeyritykseen (mikä on tavallista julkaisutoiminnassa kapitalistisissa maissa), ei suurella pääomalla eikä tavanomaiseen tyyliin, vaan lehdestä pitää tehdä *joukkojen taloudellisen ja poliittisen* taistelun välikappale.

Joko tämän seudun kaivostyöläiset pystyvät maksamaan *puoli pennyä* päivässä (aluksi, jos niin tahdotte, *kerran viikossa*) *omasta* päivälehdestään (tai viikkolehdestään) — olkoon se vaikka hyvin pienikin, se ei ole oleellista — tai sitten *todellinen kommunistinen joukkoliike* ei *ole alkanut siinä osassa Englantia*.

Jos kommunistipuolue ei pysty kokoamaan tuolla seudulla muutamaa puntaa julkaistakseen päivittäin *pieniä lehtisiä*, joista voisi sitten kehittyä aito *proletaarinen kommunistinen sanomalehti* — jos asia on niin, eikä *jokainen* kaivostyöläinen maksa tuosta lehtisestä pennyään, se merkitsee, ettei siellä ole liittyyty *vakavasti*, toden teolla III Internationalen puolelle.

Englannin hallitus panee liikkeelle viekkaimmat keinoensa tukahduttaakseen kaikki tämänluontoiset aloitteet. Siksi meidän on oltava (alussa) erittäin varovaisia. Lehti ei saa olla aluksi *liian vallankumouksellinen*. Jos haluatte asettaa kolme toimittajaa, niin ainakin yhden heistä tulee olla *ei-kommunisti*. Vähintään kahden täytyy olla aitoja työläisiä. Jos  $\frac{9}{10}$  työläisistä ei osta lehteä eikä  $\frac{2}{3}$   $\left(\frac{120}{120+63}\right)$

suorita erikoista maksua (esim. yksi penny *viikossa*) omaa lehteään varten, niin silloin tästä lehdestä ei tule työväenlehteä.

Olisin hyvin iloinen, jos kirjoittaisitte minulle muutaman rivin tästä kysymyksestä, ja pyydän anteeksi huonoa englannin kielen taitoani.

Kommunistisin tervehdyksin *Lenin*

*Kirjoitettu elokuun 13 pnä 1921*

*Julkaistu ensi kerran tammikuun  
21 pnä 1927 sanomalehden „Workers'  
Weekly" 205. numerossa ja venäjän  
kielellä tammikuun 27 pnä 1927  
„Pravda" lehden 21. numerossa*

*Venäjännös  
englannin kielestä*

---

## KIRJE SAKSAN KOMMUNISTEILLE

Arvoisat toverit!

Aikomuksenani oli kirjoittaa seikkaperäinen artikkeli ja esittää siinä mielipiteeni Kommunistisen Internationalen III kongressin opetuksista. Valitettavasti en ole tähän saakka voinut sairauteni vuoksi ryhtyä mainittuun työhön. Puolueenne, „Saksan yhdistyneen kommunistisen puolueen” (V. K. P. D.)<sup>110</sup>, edustajakokous on määrätty elokuun 22 päiväksi, ja se pakottaa minua kiirehtimään tämän kirjeen kirjoittamista ja minun täytyy saada se valmiiksi muutamassa tunnissa, jotta ehtisin lähettää sen ajoissa Saksaan.

Sikäli kuin voin päätellä, Saksan kommunistisen puolueen tila on erittäin vakava. Se on ymmärrettävää.

Ensiksikin ja pääasiallisesti, Saksan kansainvälinen asema kärjisti vuoden 1918 lopulta lähtien erittäin nopeasti ja jyrkästi sisäistä vallankumouskriisiä sysäten proletariaatin etujoukkoa viipymättömään vannottoon. Samanaikaisesti sekä saksalainen että koko kansainvälinen porvaristo, joka oli mainiosti aseistautunut ja järjestynyt, „Venäjän kokemuksen” opettamaa, hyökkäsi Saksan vallankumouksellista proletariaattia vastaan äärimmäisen vihan vimalla. Porvaristo ja sen sankarit, Noske ja kumpp., sen suoranaiset lakeijat, Scheidemannit j.n.e., sen välilliset ja taitavat (ja siksi porvaristolle erittäin arvokkaat) apurit, halpamaisesta selkärangattomuudestaan, horjunnastaan, pedanttisuudestaan ja poroporvarillisuudestaan tunnetut „II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Internationalen” ritarit ovat surmanneet ja kiduttaneet kuoliaaksi kymmeniä tuhansia Saksan parhaimmista, vallankumouksellista työväkeä. Aseistautu-

nut porvaristo asetteli ansoja aseettomille työläisille, murhasi heitä joukoittain, murhasi heidän johtajiaan, pyydystäen väijytyksestä järjestelmällisesti yhden toisensa jälkeen ja käyttäen siinä erinomaisesti hyväkseen molempien erivivahteisten sosialidemokraattien, scheidemannilaisten sekä kautskyalaisten vastavallankumouksellista ulvontaa. Saksan työväellä ei ollut kriisin puhkeamisen hetkellä todella vallankumouksellista puoluetta, koska kahtiajakautumisessa oli myöhästytty ja koska puoluetta painoi kirottu perinteellinen „yhtenäisyys” pääoman lahjottavan (Scheidemannit, Legienit, Davidit ja kumpp.) ja selkärangattoman (Kautskyt, Hilferdingit ja kumpp.) lakeijajoukkion kanssa. Jokaisessa rehellisessä ja tietoisessa työläisessä, joka oli pitänyt v. 1912 Baselin manifestia täytenä totena eikä „II” ja „II<sup>1</sup>/<sub>2</sub>” kategorian heittiöiden muodollisena „julistuksena”, heräsi ennen näkemättömän kiihkeä viha Saksan vanhan sosialidemokratian opportunistisia kohtaan ja tuo viha, joka on sorrettujen ja riistettyjen joukkojen parhaimmiston jaloimpia, arvokkaimpia tunteita, sokaisi ihmisiä, esti heitä harkitsemasta kylmäverisesti ja luomasta omaa oikeaa strategiaa vastapainoksi aseistautuneiden, järjestyneiden, „Venäjän kokemuksen” opettamien, Ranskan, Englannin ja Amerikan tukemien Ententen kapitalistien oivalliselle strategialle, tuo viha sysäsi ennenaikaisiin kapinoihin.

Kaiken tämän vuoksi Saksan vallankumouksellisen työväenliikkeen kehitys on vuoden 1918 lopulta lähtien ollut erittäin vaikeaa ja tuskallista. Mutta se on edennyt ja etenee järkähtämättä. Kiistaton tosiasia on, että Saksan työväenjoukot, työtätekevien ja riistettyjen todellinen enemmistö, niin vanhoihin, menshevistisiin (t.s. porvaristoa palveleviin) ammattiliittoihin kuuluvat kuin myös kokonaan tai melkein kokonaan järjestymättömät työläisjoukot, vasemmistolaistuvat vähitellen. Ei saa menettää kylmäverisyyttä ja mielenmalttia; on järjestelmällisesti korjattava entisiä virheitä; pyrittävä johdonmukaisesti valloittamaan työväenjoukkojen enemmistö niin ammattiliitoissa kuin niiden ulkopuolellakin; rakennettava kärsivällisesti lujaa ja viisasta kommunistista puoluetta, joka pystyy toden teolla johtamaan joukkoja kaikissa ja kaikenlaisissa tapahtumien käänteissä; luotava oma strategia, joka olisi „valistuneimman” (yleensä vuosisatojen kokemuksen ja varsinkin



„Venäjän kokemuksen” valistaman) eturivin porvariston parhaan kansainvälisen strategian tasolla — nämä ovat tehtäviä, joita Saksan proletariaatin pitää suorittaa, joita se suorittaa ja jotka takaavat sille voiton.

Toisaalta Saksan kommunistisen puolueen vaikeaa tilaa raskauttaa tällä hetkellä vielä se, että puolueesta erkanivat kehnot kommunistit vasemmalta („Saksan kommunistinen työväenpuolue”, K. A. P. D.) sekä oikealta (Paul Levi ja hänen aikauslehtiriepunsä „Meidän tiemme” eli „Neuvosto”).

Me olemme antaneet „vasemmistolaisille” eli „koo-aa-peeläisille” aina Kommunistisen Internationalen II kongressista lähtien riittävästi varoituksia kansainvälisellä näyttämöllä. Siihen saakka, kunnes ainakin johtavissa maissa muovautuu tarpeeksi lujia, kokeneita ja vaikutusvaltaisia kommunistisia puolueita, meidän on pakko sietää kansainvälisissä kongresseissamme puolianarkististen ainesten mukanaoloa, ja se on tiettyssä mielessä hyödyllistäkin. Hyödyllistä sikäli, että nuo ainekset ovat kokemattomille kommunisteille havainnollisena „pelottavana esimerkkinä” ja myös sikäli, mikäli nuo ainekset vielä kykenevät itse oppimaan. Anarkismi jakaantuu kaikkialla maailmassa — eikä eilispäivästä, vaan vuosien 1914—1918 imperialistisen sodan puhkeamisesta lähtien — kahteen virtaukseen: neuvostoja puoltavaan ja neuvostovastaiseen, proletariaatin diktatuurin kannalla olevaan ja sitä vastustavaan. Tuon anarkismin hajoamisprosessin pitää saada kehittyä ja kypsyä. Länsi-Euroopassa ei ole juuri ollenkaan ihmisiä, jotka olisivat olleet mukana vähänkin merkittävässä vallankumouksissa; suurten vallankumousten kokemus on siellä unohdettu melkein tyyten, ja siirtyminen halusta olla vallankumouksellinen sekä vallankumousta koskevista puheista (sekä päätöslauselmista) todelliseen vallankumoustoimintaan on erittäin vaikeaa, hidasta ja tuskallista.

On kuitenkin selvää, että puolianarkistisia aineksia voidaan ja pitää sietää vain kohtuuden rajoissa. Saksassa olemme sietäneet heitä kovin kauan. Kommunistisen Internationalen III kongressi esitti heille uhkavaatimuksen ja asetti tarkan määräajan. Kun he ovat nyt itse lähteneet Kommunistisesta Internationalesta, niin sitä parempi. Ensiksikään meidän ei tarvitse vaivautua erottamaan heitä.

Toiseksi, kaikille horjuville työläisille, kaikille niille, jotka kallistuvat anarkismiin vanhan sosialidemokratian oppor-tunismia kohtaan tuntemansa vihan vaikutuksesta, on nyt osoitettu erikoisen yksityiskohtaisesti ja erikoisen havain-nollisesti, todistettu tosiasioilla, että Kommunistinen Inter-nationale oli kärsivällinen, että se ei suinkaan ajanut anar-kisteja pois viipymättä ja ehdottomasti, vaan kuunteli heitä huomaavaisesti ja auttoi heitä oppimaan.

Nyt on koo-aa-peeläisiin kiinnitettävä vähemmän huo-miota. Väittelemällä heidän kanssaan me vain mainostam-me heitä. He ovat hyvin epäviisaita; olisi väärin ottaa heitä vakavasti; ei kannata suuttua heihin. Heillä ei ole vaikutus-valtaa joukkojen keskuudessa eikä tule olemaankaan, ellemme itse tee virheitä. Antakaamme tuon pikkuvirtauk-sen kuolla luonnollisella kuolemalla; työläiset pääsevät itse selville sen virheellisyydestä. Ryhtykäämme entistä perin-pohjaisemmin propagoimaan ja soveltamaan käytäntöön Kommunistisen Internationalen III kongressin organisato-ria ja taktillisia päätöksiä ja mainostakaamme vähemmän koo-aa-peeläisiä polemiikillamme. Liikkeen kasvaessa vasemmistolaisuuden lastentauti lievenee ja menee ohi.

Aivan samoin me autamme nyt suotta Paul Leviä, teem-me suotta hänelle mainosta polemisoidmalla hänen kans-saan. Vain sitä hän haluaakin, että väittelisimme hänen kanssaan. Kommunistisen Internationalen III kongressin jälkeen pitää unohtaa hänet ja kiinnittää koko huomio ja kaikki voimat rauhanomaiseen (ilman toraa, ilman pole-miikkia, muistelematta eilisiä kahakoita), asialliseen ja rakentavaan työhön III kongressimme päätösten hengessä. Tätä III kongressin yhteistä ja yksimielistä päätöstä vas-taan rikkoo mielestäni melkoisesti tov. K. Radekin artik-keli: „III maailmankongressi maaliskuun joukkoliikkeestä ja tuleva taktiikka” (julkaistu Saksan yhdistyneen kommu-nistisen puolueen pää-äänenkannattajassa „Punaisessa Lipussa” vuoden 1921 heinäkuun 14. ja 15. p:n n:oissa). Tuo artikkeli, jonka eräs puolalainen kommunistitoveri lähetti minulle, on aivan tarpeettomasti — ja suoranaisesti vahingoksi asialle — suunnattu ei vain Paul Leviä vastaan (se ei vielä merkitsisi mitään), vaan myös Clara Zetkiniä vastaan. Clara Zetkin itse solmi Moskovassa III kongressin aikana Saksan yhdistyneen kommunistisen puolueen KK:n („Zentrale”) kanssa „rauhansopimuksen” yksimielisestä

ja ryhmäkuntaisuudesta vapaasta työstä! Ja tuon sopimuksen me kaikki hyväksyimme. Sopimattomassa polemiikki-innossaan tov. K. Radek päätyi suoranaiseen valheeseen väittäessään, että Zetkin muka olisi sanonut „lykkäävänsä” (verlegt) „puolueen kaiken esiintymisen” (jede allgemeine Aktion der Partei) „siihen päivään, jolloin suuret massat nousevat” (auf den Tag, wo die grossen Massen aufstehen werden). On selvää, että K. Radek tekee näin menetellessään Paul Leville palveluksen, jota parempaa Levi ei voi toivoakaan. Juuri sitä Paul Levi toivookin, että väittelyt jatkuisivat loppumattomiin, että väittelyihin osallistuisi enemmän väkeä, että Zetkiniä yritettäisiin vieroittaa puolueesta rikkomalla polemiikilla sitä „rauhansopimusta”, jonka tämä itse solmi ja jonka hyväksyi koko Kommunistinen Internationale. Tov. K. Radek antoi artikkelillaan mainion näytteen siitä, miten Paul Leviä autetaan „vasemmalta”.

Tässä minun on selitettävä saksalaisille tovereille, miksi puolustin Paul Leviä III kongressissa niin pitkään. Ensinnäkin siksi, että tutustuin Leviin Radekin kautta Sveitsissä v. 1915 tai 1916. Levi oli jo silloin bolshevikki. Minä taas en voi olla suhtautumatta jossakin määrin epäluuloisesti niihin, jotka ovat siirtyneet bolshevismiin kannalle *vastan jälkeen*, kun bolshevismi voitti Venäjällä ja saavutti useita voittoja kansainvälisellä areenalla. Mutta tämä syy on tietenkin verraten vähämerkityksinen, sillä tunnen sentään Leviä henkilökohtaisesti hyvin vähän. Verrattomasti tärkeämpi oli toinen syy, nimittäin se, että Levi oli monissa kohdin *itse asiassa oikeassa* arvostellessaan vuoden 1921 maaliskuun joukkoliikettä Saksassa (ei tietenkään siinä, että tuo liike olisi ollut „mellakointia”; se Paul Levin väite on pötyä).

Tosin Levi teki kaiken mahdollisen ja paljon mahdotontakin heikentääkseen ja pilatakseen kritiikkinsä, tehdäkseen asian *ytimen* ymmärtämisen vaikeaksi itselleen ja muille esittämällä koko joukon pikkuseikkoja, joissa hän on ilmeisen väärässä. Levi antoi kritiikilleen sallimattoman ja vahingollisen muodon. Hän saarnasi toisille varovaista ja harkittua strategiaa, mutta käyttäytyi itse tyhmemmin kuin pikku poika ryhtyessään otteluun niin ennenaikaisesti, niin valmistumattomana, niin tyhmästi ja niin mielettömästi, että hävisi varmasti „ottelun” (ja pilasi tai vaikeutti omaa

työtään moniksi vuosiksi), vaikka tuo „ottelu” olisi voitu ja olisi pitänyt voittaa. Levi käyttäytyi kuin „intelligentti anarkisti” (ellen erehdy, se on saksaksi Edelanarchist), sen sijaan että olisi käyttäytynyt kuin proletarisen Kommunistisen Internationalen järjestynyt jäsen. Levi rikkoi kuria.

Noilla lukuisilla uskomattoman tyhmillä virheillä Levi vaikeutti huomion keskittämistä itse asiaan. Itse asia, t.s. niiden lukuisien virheiden arviointi ja korjaaminen, joita Saksan yhdistynyt kommunistinen puolue teki vuoden 1921 maaliskuun joukkoliikkeen aikana, on ollut ja on erittäin tärkeää. Jotta nuo virheet (jotka ovat eräiden mielestä marxilaisen taktiikan helmiä), voitaisiin selvittää ja korjata, *piti* pysyä Kommunistisen Internationalen III kongressin aikana *oikealla* sivustalla. Muuten Kommunistisen Internationalen *linja* olisi ollut *väärä*.

Puolustin ja minun oli puolustettava Leviä, koska näin edessäni sellaisia hänen vastustajiaan, jotka vain kirkuivat „menshevismistä” ja „keskustalaisuudesta” haluamatta nähdä maaliskuun joukkoliikkeen virheitä ja niiden selvittämisen sekä korjaamisen välttämättömyyttä. Tuollaiset henkilöt tekivät vallankumouksellisesta marxilaisuudesta irvikuvan, muuttivat taistelun „keskustalaisuutta” vastaan koomilliseksi urheiluksi. Tuollaiset henkilöt uhkasivat tuottaa mitä suurinta vahinkoa koko asialle, sillä „kukaan maailmassa ei pysty saattamaan vallankumouksellisia marxilaisia huonoon valoon, elleivät nämä tee sitä itse”.

Sanoin tuollaisille ihmisille: otaksukaamme, että Levistä on tullut menshevikki. Tunnen häntä henkilökohtaisesti vähän enkä rupea inttämään vastaan, jos se todistetaan minulle. Mutta sitä ei ole vielä todistettu. Toistaiseksi on todistettu vain se, että hän *on menettänyt harkintakykynsä*. On lapsellisen typerää julistaa ihminen menshevikiksi vain sen takia. Kokoneiden ja vaikutusvaltaisten puoluejohtajien kasvattaminen on pitkäkallinen ja vaikea tehtävä. Mutta ilman sitä proletariaatin diktatuuri, proletariaatin „tahdon yhtenäisyys” jää fraasiksi. Meillä Venäjällä johtajaryhmän kasvattaminen kesti 15 vuotta (1903—1917), 15 vuotta taistelua menshevismiiä vastaan, 15 vuotta tsarismin vainoa, 15 vuotta, joiden joukossa olivat ensimmäisen (1905) vallankumouksen, suuren ja mahtavan vallankumouksen vuodet. Ja sittenkin meillä on ollut sellaisia valitettavia tapauksia, että aivan erinomaiset toveritkin ovat

„menettäneet harkintakykynsä”. Jos länsieurooppalaiset toverit kuvittelevat olevansa turvattuja moisilta „valitettavilta tapauksilta”, se on sitä lajia penikkamaisuutta, jota vastaan pitää taistella.

Levi oli erotettava kurin rikkomisen vuoksi. Taktiikan määrittelyn *perustana* piti olla vuoden 1921 maaliskuun joukkoliikkeen virheiden seikkaperäinen selvittely ja korjaaminen. Jos Levi haluaa sen *jälkeen* käyttäytyä entiseen tapaan, niin hän todistaa sillä erottamisensa oikeaksi, silloin tulee entistä tehokkaammin ja entistä vakuuttavammin todistetuksi horjuville tai epäröiville työläisille, että III kongressin päätös Paul Leviin nähden on täysin oikea.

Ja mitä varovammin minä suhtauduin kongressissa Levin virheiden arviointiin, sitä suuremmalla varmuudella voin nyt sanoa, että Levi kiiruhti näyttämään todeksi pahimmatkin otaksumat. Edessäni on hänen aikakauslehtisensä „Meidän tiemme” kuudes numero (15. VII. 1921). Lehtisen alkusivuilla olevasta toimituksen julkilausumasta näkyy, että Paul Levi tuntee III kongressin päätökset. Entä hänen vastauksensa niihin? Menshevistisiä puheita „suuresta pannasta” (grosser Bann), „kanonisesta oikeudesta” (kanonisches Recht), siitä että hän aikoo „pohtia” noita päätöksiä „täysin vapaasti” (in vollständiger Freiheit). Voiko enää olla täydellisempää vapautta, kun henkilö on vapautettu puolueen jäsenen ja Kominternin jäsenen nimestä! Ja puolueen jäsenet tulevat nähkääs kirjoittamaan hänellä, Levillä, anonyymeina!

Ensin — salavehkeilyä puoluetta vastaan, hyökkäilyä nurkan takaa, puolueen työn vahingoittamista.

Sitten — kongressin päätösten asiallista käsittelyä.

Tämä on oivallista.

Mutta täten Levi lyö itsensä lopullisesti.

Paul Levi haluaa pitkittää tappelua.

Tuon halun tyydyttäminen olisi mitä suurin strateginen virhe. Neuvoisin saksalaisia tovereita: kieltäkää polemiikki Levin ja hänen aikakauslehtisensä kanssa puolueen päivälehtien palstoilla. Ei pidä mainostaa häntä. Ei pidä sallia hänen kääntää taistelevan puolueen huomiota tärkeästä vähäpätöiseen. Äärimmäisen tarpeen vaatiessa voidaan polemisoida viikko- ja kuukausijulkaisuissa tai kirjasissa antamatta, mikäli mahdollista, koo-aa-peeläisille ja Paul Leville sitä nautintoa, mitä he kokevat mainittaessa heitä

nimeltä, vaan puhuen yksinkertaisesti „eräistä vähemmän älykkäistä kriitikoista, jotka haluavat välttämättä pitää itseään kommunisteina”.

Minulle on kerrottu, että laajennetun Keskuskomitean (Ausschuss) viimeisessä istunnossa yksinpä vasemmistolaisen Frieslandinkin oli pakko esiintyä jyrkästi Maslowia vastaan, joka näyttelee vasemmistolaista ja haluaa urheilla „keskustalaisia jahtaamalla”. Tuon Maslowin käytöksen epäviisaus (lievästi sanoen) on tuntunut täällä Moskovasakin. Totisesti, Saksan puolueen pitäisi lähettää pariksi vuodeksi Neuvosto-Venäjäälle tuo Maslow ja pari kolme hänen kannattajaansa ja työkumppaniaan, jotka eivät ilmeisesti halua noudattaa „rauhansopimusta” ja intoilevat liikaa. Me keksisimme heille hyödyllistä tehtävää. Me kasvattaisimme heidät. Siitä olisi sekä kansainväliselle että Saksan liikkeelle ilmeistä hyötyä.

Saksan kommunistien täytyy mihin hintaan tahansa lopettaa sisäinen tappelu, karsia pois tappeluhaluiset ainekset kummaltakin puolelta, unohtaa Paul Levi sekä koo-aa-peeläiset ja käydä käsiksi tosityöhön.

Työtä on paljon.

Kommunistisen Internationalen III kongressin taktillinen päätöslauselma ja organisatorinen päätöslauselma merkitsevät mielestäni liikkeelle aimo askelta eteenpäin. On jännitettävä kaikki voimat, jotta molemmat päätöslauselmat saataisiin toteutetuksi käytännössä. Se on vaikeaa. Mutta se voidaan ja täytyy tehdä.

Kommunistien oli ensin julistettava periaatteensa koko maailmalle. Se tehtiin I kongressissa. Se oli ensimmäinen askel.

Toinen askel oli Kommunistisen Internationalen organisatorinen muodostaminen ja siihen hyväksymisen ehtojen määrittely, ehtojen, jotka merkitsevät asiallista eroamista keskustalaisista, työväenliikkeen riveissä toimivista suoranaisista ja välillisistä porvariston asiamiehistä. Se tehtiin II kongressissa.

III kongressissa piti aloittaa asiallinen, positiivinen työ, määritellä konkreettisesti, ottaen huomioon jo aloitetun kommunistisen taistelun antamat kokemukset, *miten*

*nimenomaan* pitää jatkaa työtä sekä taktillisessa että organisatorisessa suhteessa. Tämän kolmannen askeleen olemme ottaneet. Meillä on kommunistien armeija kaikkialla maailmassa. Sitä ei ole vielä kunnollisesti koulutettu, se on huonosti organisoitu. Asiallemme tuotettaisiin suurta vahinkoa, jos unohdettaisiin tämä totuus tai pelättäisiin tunnustaa sitä. Tuo armeija pitää kouluttaa käytännöllisesti, tarkkaillen erittäin harkitusti ja ankarasti omaa toimintaamme, tutkien oman liikkeemme kokemusta, se pitää järjestää kunnollisesti, kokeilla sitä kaikenlaisissa manöövereissa, erilaisissa taisteluissa, sekä hyökkäyksessä että perääntymisessä. Ilman tätä pitkää ja vaikeaa koulutusta ei voida voittaa.

Kansainvälisen kommunistisen liikkeen tilassa kesällä 1921 on ollut oleellista se, että eräät Kommunistisen Internationalen parhaimmat ja vaikutusvaltaisimmat osat eivät ole käsittäneet tuota tehtävää täysin oikein, *ovat hivenen verran liioitelleet* „taistelua keskustalaisuutta vastaan”, *ylittäneet hivenen verran* sen rajan, jonka toisella puolella tuo taistelu muuttuu urheiluksi, sen rajan, jonka toisella puolella alkaa vallankumouksellisen marxilaisuuden kompromettointi.

Tämä oli oleellisinta III kongressissa.

Liioittelu oli vähäistä. Mutta se oli suunnattoman vaarallista. Sitä vastaan oli vaikea taistella, sillä nämä liioittelijat ovat todella parasta, uskollisinta ainesta, joita ilman tuskin olisi Kommunistista Internationaleakaan. Tuo liioittelu ilmeni aivan selvästi taktiikkaa koskevissa korjaus ehdotuksissa, jotka on julkaistu „Moskova”<sup>111</sup> lehdessä saksan, ranskan ja englannin kielillä saksalaisen, itävaltalaisen ja italialaisen valtuuskunnan allekirjoittamina, ja se ilmeni sitäkin selvemmin, kun korjausehdotukset oli tehty päätöslauselmaluonnoksen lopulliseen (pitkän ja kaikinpuolisen valmistelutyön tuloksena syntyneeseen) sanamuotoon. Noiden korjausehdotusten hylkääminen merkitsi Kommunistisen Internationalen linjan *oikaisemista*, voittoa liioittelun vaarasta.

Liioittelu taasen, ellei sitä olisi korjattu, olisi vienyt Kommunistisen Internationalen aivan varmasti turmioon. Sillä „kukaan maailmassa ei pysty saattamaan vallankumouksellisia marxilaisia huonoon valoon, elleivät nämä tee sitä itse”. Kukaan maailmassa ei voi estää kommunisteja

saavuttamasta voittoa II ja II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Internationalesta (se taas merkitsee XX vuosisadan Länsi-Euroopan ja Amerikan oloissa, ensimmäisen imperialistisen sodan jälkeen, voittoa porvaristosta), *elleivät* kommunistit itse estä sitä.

Ja liioittelu, vaikkapa vähäinenkin, merkitsee voiton estämistä.

Keskustalaisvastaisen taistelun liioittelu merkitsee keskustalaisuuden *pelastamista*, sitä, että *lujitetaan* sen asemaa, sen vaikutusvaltaa työläisten keskuudessa.

Me opimme käymään kansainvälisessä mitassa voitokasta taistelua keskustalaisuutta vastaan II ja III kongressin välisenä aikana. Se on todistettu teoin. Tätä taistelua tulemme jatkamaan (Serratin puolueen ja Levin erottaminen) loppuun asti.

Mutta *emme vielä* ole oppineet taistelemaan kansainvälisessä mitassa keskustalaisvastaisen taistelun virheellistä liioittelua vastaan. Tämän vikamme olemme kuitenkin tajunneet, kuten III kongressin kulku ja tulokset osoittavat. Ja nimenomaan siksi, että olemme tajunneet vikamme, *me vapaudumme siitä*.

Ja silloin meistä tulee voittamattomia, sillä Länsi-Euroopan ja Amerikan porvaristo *ei kykene* säilyttämään valtaansa, ellei se saa tukea proletariaatin keskuudesta (II ja II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Internationalen porvarillisilta asiamiehiltä).

Tärkeintä ja oleellisinta III kongressin päätöksissä on entistä huolellisempi, entistä perusteellisempi valmistautuminen uusiin yhä ratkaisevampiin taisteluihin, sekä puolustus- että hyökkäystaisteluihin.

„...Kommunismista tulee Italiassa joukkovoima, jos Italian kommunistinen puolue taistellen jatkuvasti ja horjumatta serratilaista opportunistista politiikkaa vastaan kykenee samalla luomaan yhteydet proletariaatin joukkoihin ammattiliitoissa, lakoissa, taisteluissa vastavallankumouksellisia fasistijärjestöjä vastaan, jos se kykenee yhdistämään työväenluokan kaikkien järjestöjen toiminnan ja muuttamaan työväenluokan omasyntyiset joukkoesiintymiset huolellisesti valmistelluiksi taisteluiksi...”

„...Saksan yhdistynyt kommunistinen puolue voi sitä menestyksellisemmin järjestää joukkoesiintymisiä, mitä taitavammin se sopeuttaa tulevaisuudessa taistelutunnuksensa vallitsevan tilanteen mukaan, mitä huolellisemmin se tutkii kutakin tilannetta, antaa joukkoesiintymisille mahdollisimman yhtenäisen ja kurinalaisen luonteen...”

Tällaiset ovat III kongressin taktiikkaa koskevan päätöslauselman oleelliset kohdat.



Proletariaatin enemmistön valloittaminen puolellemme on „päätehtävämme” (taktiikkaa koskevan päätöslauselman 3. pykälän otsikko).

Me emme tietenkään käsitä enemmistön valloittamista puolellemme muodollisesti, kuten II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Internationalen poroporvarillisen „demokratian” ritarit tekevät. Kun koko Rooman proletariaatti, sekä ammattiliittoihin kuuluvat reformisti-proletaarit että Serratin puolueen keskustalaiset lähtivät heinäkuussa 1921 kommunistien mukana fasisteja vastaan, se oli työväenluokan *enemmistön valloittamista* puolellemme.

Se ei ollut vielä läheskään ratkaiseva, vaan osittainen, vain ohimenevä, vain paikallinen valloitus. Mutta se oli enemmistön valloitusta. Tällainen valloitus on mahdollista siinäkin tapauksessa, kun proletariaatin enemmistö seuraa muodollisesti porvarillisia johtajia tai porvarillista politiikkaa ajavia johtajia (jollaisia kaikki II ja II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Internationalen johtajat ovat) tai kun proletariaatin enemmistö on horjuvalla kannalla. Tällainen valloitus edistyy koko maailmassa kaikkialla ja kaikin tavoin. Ryhtykäämme valmistelevaan sitä vielä perusteellisemmin ja huolellisemmin, älkäämme päästkö ohitse yhtään merkittävää tapausta, jolloin porvaristo pakottaa proletariaatin nousemaan taisteluun, oppikaamme määrittelemään oikein ne hetket, jolloin proletariaatin *joukot eivät voi olla* nousematta yhdessä meidän kanssamme.

Silloin voitto on taattu, olivatpa erilliset tappiot ja suuren marssimme erilliset matkaosuudet miten vaikeita tahansa.

Me olemme vielä taktillisissa ja strategisissa oteissamme (jos katsotaan kansainvälisessä mitassa) jäljessä porvaristosta, jolla on oivallinen strategia ja joka on ottanut oppia Venäjän kokemuksesta eikä anna „yllättää” itseään. Mutta meillä on voimia enemmän, verrattomasti enemmän, taktiikkaa ja strategiaa me opimme, olemme kehittäneet tuota „oppia” vuoden 1921 maaliskuun joukkoliikkeen virheiden antaman kokemuksen pohjalla. Omaksumme tuon „opin” täydellisesti.

Useimmissa maissa puolueemme eivät ole vielä läheskään sellaisia kuin todellisten kommunististen puolueiden, todella vallankumouksellisen ja ainoan vallankumouksellisen luokan todellisten etujoukkojen pitäisi olla, että kaikki puolueen jäsenet yksissä miehin osallistuisivat joukkojen

taisteluun, liikkeeseen ja jokapäiväiseen elämään. Mutta me tunnemme tämän puutteemme, olemme paljastaneet sen täysin selvästi puolueen toimintaa koskevassa III kongressin päätöslauselmassa. Ja me korjaamme tuon puutteen.

Toverit Saksan kommunistit! Sallikaa minun lopettaa toivomuksella, että puolueenne edustajakokous elokuun 22 p:nä lopettaa varmalla kädellä ja ainiaaksi vähäpätöisen taistelun vasemmalta ja oikealta eronneita vastaan. On jo aika lopettaa puolueen sisäinen taistelu! Alas kaikki ne, jotka vielä haluavat pitkittää sitä välittömästi tai välillisesti. Me tunnemme nyt tehtävämme paljon selvemmin, konkreettisemmin ja havainnollisemmin kuin eilen; me emme pelkää osoittaa avoimesti virheitämme korjataksemme ne. Jännitämme nyt kaikki puolueen voimat parantaaksemme puolueen organisaatiota, kohottaaksemme sen työn laatua ja sisältöä, luodaksemme entistä kiinteämmän yhteyden joukkoihin, luodaksemme työväenluokan entistä oikeamman ja tarkemman taktiikan sekä strategian.

Kommunistisin tervehdyksin *N. Lenin*

Elokuun 14 p:nä 1921.

*Julkaistu v. 1921*

*Julkaistaan  
käsikirjoituksen mukaan*

**HUOMAUTUKSIA**



<sup>1</sup> V. I. Leninin puhe „*Ammattiliitoista, nykytilanteesta ja Trotskin virheistä*” oli ensimmäinen puhe, jonka Lenin piti puolueen aktiiville ammattiliittojen merkitystä ja tehtäviä koskeneen väittelyn alettua. Väittelyn sekä Leniniä ja puoluetta vastaan suuntautuneen taistelun alkuunpanijana oli Trotski. Trotskin jälkeen esiintyivät myös muut puolueenvastaiset ryhmät.

Lenin ja leniniläiset aloittivat päättäväisen taistelun oppositiota vastaan suunnaten peruskunsa trotskilaisiin, jotka olivat puolueenvastaisten ryhmittymien päävoima.

Trotskilaiset ja kaikki muut oppositiolaiset kärsivät ammattiliittoa väittelyssä tappion. Puoluejärjestöt liittyivät Leninin ympärille ja asettuivat hänen kannalleen.

Ammattiliittoja koskevasta puolueväittelystä ks. tätä osaa, ss. 53—93, ja VKP(b):n X edustajakokouksen päätöksiä teoksessa „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 534—549 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 534—549).— 1.

<sup>2</sup> Lenin tarkoittaa VKP(b):n IX edustajakokouksen päätöslauselmia „Taloudellisen rakennustyön lähimmistä tehtävistä” ja „Ammattiliittoa ja niiden järjestämistä koskevasta kysymyksestä”. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 477—490, 490—494 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 477—490, 490—494).— 4.

<sup>3</sup> Ks. tätä osaa, s. 23.— 4.

<sup>4</sup> Tarkoitetaan *Neuvostojen VIII yleisvenäläistä edustajakokousta*, joka pidettiin Moskovassa 22.—29. joulukuuta 1920.— 6.

<sup>5</sup> Lenin tarkoittaa VKP(b):n IX yleisvenäläisen konferenssin päätöslauselmaa „Puoluerakennustyön lähimmistä tehtävistä”, joka hyväksyttiin suyskuussa 1920. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954,

crp. 506—512 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 506—512).— 9.

<sup>6</sup> „*Izvestija Tsentralnogo Komiteta Rossiskoi Kommunistitscheskoi Partii (bolshevikov)*” („Venäjän Kommunistisen Puolueen (bolshevikkien) Keskuskomitean Tiedonantoja”) — KK:n tiedotuslehti; perustettiin VKP(b):n VIII edustajakokouksen päätöksen mukaisesti; alkoi ilmestyä Moskovassa vuoden 1919 toukokuussa. Lokakuussa 1929 „*Izvestija TsK*” muutettiin aikakauslehdeksi „*Partinoje stroitelstvo*” („Puoluerakennustyö”), joka ilmestyi vuoden 1946 kesäkuuhun saakka.— 10.

<sup>7</sup> „*Puskuriryhmä*” — ammattiliittoväittelyn aikana muodostunut puolueenvastainen ryhmä (Buharin, Preobrazhenski, Serebrjakov y.m.). „*Puskuriryhmä*” puolusti ja suojeli mitä pahimpia ryhmäkuntalaisia, trotskilaisia, auttaen näitä puolueenvastaisessa taistelussa. Kohta sen jälkeen buharinilaiset liittyivät avoimesti yhteen trotskilaisten kanssa Leniniä vastaan.

Lenin on luonnehtinut „puskuriryhmää” ja arvostellut sen puolueenvastaisia katsomuksia ja menettelyä artikkelissaan „*Kriisi puolueessa*”, kirjassaan „*Vielä kerran ammattiliitoista, nykytilanteesta sekä Trotskin ja Buharinin virheistä*” (ks. tätä osaa, ss. 25—35, 53—93) ja muissa tuotteissaan.— 10.

<sup>8</sup> *Puolustusneuvoston* (Työläisten ja Talonpoikain Puolustusneuvoston) muodosti Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea marraskuun 30 p:nä 1918 johtamaan koko puolustustoimintaa rintamalla ja selustassa: armeijan muodostamista ja täydentämistä, rintamajoukkojen elintarvike-, varuste- ja asehuoltoa sekä maan kaikkien voimavarojen mobilisoimista tähän tarkoitukseen. Puolustusneuvoston puheenjohtajaksi nimitettiin V. I. Lenin.

Sotatoimien päätyttyä tärkeimmillä rintamilla Puolustusneuvosto muutettiin huhtikuussa 1920 Työ- ja Puolustusneuvostoksi. Kansalaissodan päätyttyä Työ- ja Puolustusneuvosto alkoi Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen joulukuun 29 p:nä 1920 tekemän päätöksen nojalla toimia Kansankomissaarien Neuvoston valiokunnan oikeuksin; se toimi vuoden 1936 loppuun.— 11.

<sup>9</sup> Tarkoitetaan Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston yhteyteen Leninin aloitteesta perustettua Yleisvenäläistä tuotantopropagandatoimistoa.— 13.

<sup>10</sup> *Glavpolitputj* (Glavnyi polititsheski otdel Narodnogo komissariata putei soobshtshenija — Kulkulaitosten kansankomissariaatin Poliittinen pääosasto) — muodostettiin Yleisvenäläisen TPKK:n päätöksen perusteella helmikuussa 1919; tammikuussa 1920 se muutettiin Kulkulaitosten kansankomissariaatin Poliittiseksi päähallinnoksi, väliaikaiseksi elimeksi, jonka tehtävänä oli johtaa puoluetöitä ja poliittista toimintaa kulkulaitosten työläisten ja toimihenkilöiden keskuudessa. Glavpolitputj lakkautettiin joulukuussa 1920 VKP(b):n KK:n päätöksen nojalla.— 17.

- <sup>11</sup> *Tsektran* — Rautatie- ja vesiliikenteen työntekijäin yhdistetyn ammattiliiton keskuskomitea. Muodostettiin syyskuussa 1920. Trotskilaiset, jotka soluttautuivat vuosien 1920—1921 vaihteessa Tsektranin johtoon, käyttivät ammattiliitoissa toimintamenetelmänä pelkkää pakotusta ja määräilyä, yllyttivät puolueeseen kuulumattomia työläisiä puoluetta vastaan, hajottivat työväenluokan rivejä. Puolueen Keskuskomitea paljasti ja tuomitsi trotskilaisten toiminnan. Liikennetyöläisten ensimmäinen yleisvenäläinen edustajakokous, joka pidettiin maaliskuussa 1921, karkotti trotskilaiset Tsektranin johdosta.— 17.
- <sup>12</sup> Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 486 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, s. 486).— 17.
- <sup>13</sup> *Politvod* (Glavpolitvod — Glavnoje polititsheskoje upravlenije vodonogo transporta Narodnogo komissariata putei soobshtshenija — Kulkulaitosten kansankomissariaatin Vesiliikenteen poliittinen päällintö) — muodostettiin huhtikuussa 1920 Glavpolitputin osastona; lakkautettiin joulukuussa 1920.— 17.
- <sup>14</sup> Lenin siteeraa puolueen Keskuskomitean marraskuun täysistunnon (1920) ammattiliittokysymyksestä hyväksymää päätöslauselmaa, sen viidettä kohtaa.— 17.
- <sup>15</sup> *Ammattiliittojen V yleisvenäläinen konferenssi* pidettiin 2.—6. marraskuuta 1920 Moskovassa.
- Konferenssin kommunistiedustajien kokouksessa Trotski esitti epäilyttävän ohjelauseen, jossa vaati „mutterien kiristämistä” ja „ammattiliittojen ravistelemista”. Hän vaati, että oli viipymättä „valtiollistettava ammattiliitot” ja sovellettava niissä sotilaallisia työmenetelmiä. Trotskilaiset yrittivät nostattaa puolueeseen kuulumattomia työläisiä puoluetta vastaan, hajottaa työväenluokan rivejä.
- Konferenssin kommunistiedustajat antoivat Trotskille vastaiskun. Kommunistiryhmän kokouksen hyväksymän päätöslauselman pohjaksi otettiin Leninin kirjoittama „Päätöslauselmaehdotus 'Ammattiliittojen tehtävät ja näiden toteuttamismenetelmät'” (ks. Teokset, 31. osa, ss. 362—363).
- Puolueelle ja työväenluokalle vahingollinen trotskilainen politiikka paljastettiin sittemmin puolueessa alkaneessa ammattiliittoväittelyssä ja VKP (b):n X edustajakokouksessa ja trotskilaiset, puolueenvastaisten ryhmittymien perusvoima, lyötiin hajalle.— 20.
- <sup>16</sup> „*Työläisoppositio*” — puolueenvastainen, anarkosyndikalistinen ryhmä; sitä johtivat Shljapnikov, Medvedev y.m. Ryhmä muodostui vuoden 1920 jälkipuoliskolla ja kävi taistelua puolueen leniniläistä linjaa vastaan. VKP (b):n X edustajakokous tuomitsi „työläisoppositio” ja totesi, että anarkosyndikalistisen poikkeaman aatteiden propagointi oli ristiriidassa kommunistiseen puolueeseen kuulumisen kanssa. Hajalle lyödyn „työläisoppositio” rippeet liittoutuivat myöhemmin vastavallankumouksellisten trotskilaisten kanssa.— 28.

- <sup>17</sup> „Ehdotuksessa VKP:n X edustajakokouksen päätökseksi ammattiliittojen merkityksestä ja tehtävistä” esitettiin leniniläinen kanta (ryhmäohjelma) puolueenvastaisten ryhmien ryhmäohjelman vastapainoksi. Tässä asiakirjassa ammattiliitot määriteltiin hallintokouluiksi, taloudenhoitokouluiksi, kommunismin kouluiksi; osoitettiin, että ammattiliittojen tärkein toimintamenetelmä on vakuuttaminen, joka on liittojen sisäisen proletaarisen demokratian menetelmä, ja asetettiin tehtäväksi koko työväenluokan yhteenliittäminen sosialistisen rakennustyön merkeissä.— 31.
- <sup>18</sup> Tarkoitetaan puolueenvastaista „demokraattisen sentralismin” ryhmää, jota johtivat Sapronov, Osinski y.m. Ryhmä muodostui sotakommunismin kaudella. Ryhmän jäsenet väittivät, ettei puolueella saa olla johtavaa osaa Neuvostoissa eikä ammattiliitoissa, eivät hyväksyneet yksilöllistä johtovaltaa eivätkä johtajien henkilökohtaista vastuuta teollisuudessa, vastustivat leniniläistä linjaa organisaatiokysymyksissä, vaativat puolueessa ryhmien ja ryhmäkuntien muodostamisvapautta. Puolueen IX ja X edustajakokous tuomitsivat „demokraattiset sentralistit” puolueenvastaisena ryhmänä. Vuonna 1927 „demokraattisen sentralismin” ryhmä, joka oli liittoutunut vastavallankumouksellisten trotskilaisten kanssa, erotettiin puolueesta NKP (b):n XV edustajakokouksessa.
- „Ignatovilaiset”, joista Lenin mainitsee tuonnempana, olivat niin ikään erään anarkosyndikalistista suuntaa noudattaneen puolueenvastaisen ryhmittymän edustajia.— 31.
- <sup>19</sup> Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslausemina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954) s. 422, 5. kohta.— 32.
- <sup>20</sup> V. I. Lenin tarkoittaa väittelyä, joka alkoi ammattiliittojen merkitystä ja tehtäviä koskevasta kysymyksestä tammikuun 17 p:nä 1921 VKP(b):n Moskovan komitean laajassa kokouksessa, johon osallistui Moskovan kaupunginosien puoluejärjestöjen sekä ujestien puoluejärjestöjen edustajia. Suurella äänen enemmistöllä hyväksyttiin V. I. Leninin allekirjoittamat teesit.
- Seuraavana päivänä (tammikuun 18 p:nä) Moskovan puoluekomitea hyväksyi vetoimuksen „Kaikille puoluejärjestöille”, jossa se kehotti kaikkia puolueen jäseniä kannattamaan yksimielisesti leniniläistä ryhmäohjelmaa.— 33.
- <sup>21</sup> Vuorityöläisten II yleisvenäläinen edustajakokous oli koolla vuoden 1921 tammikuun 25 p:stä helmikuun 1 päivään. Ennen edustajakokouksen alkamista pidettiin neljä kommunistiryhmän kokousta (22.—24. tammikuuta).— 36.
- <sup>22</sup> Ks. tätä osaa, s. 13.— 41.
- <sup>23</sup> Helmikuussa 1920 Valtionvalvonnan kansankomissariaatti muutettiin Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatiksi, jonka tehtäväksi annettiin saada laajat työläis- ja talonpoikaisjoukot osallistumaan valtionvalvontaan.— 51.



- <sup>24</sup> Lenin kirjoitti kyseisen kirjasen ammattiliitoista käydyin puolueväitelyyn johdosta. Kirjanen tuli valmiiksi tammikuun 25 pnä 1921 ja annettiin samana päivänä ladottavaksi. Tammikuun 26 pnä, myöhään illalla, osa kirjasen painoksesta jaettiin puolueen Keskuskomitean jäsenille, jotka olivat lähdössä paikallisjärjestöihin osallistua- seen väitelyyn ammattiliittojen merkityksestä ja tehtävistä.— 53.
- <sup>25</sup> „*Petrogradskaja Pravda*” („Pietarin Totuus”) — päivälehti; alkoi ilmestyä huhtikuun 2 päivästä 1918. Se oli alussa VKP(b):n Keskuskomitean ja Pietarin komitean äänenkannattaja. Saman vuoden kesäkuussa siitä tuli VKP(b):n Keskuskomitean, Pohjoisen aluekomitean ja Pietarin kaupunkikomitean ja sittemmin puolueen kuvernementti- ja kaupunkikomiteain äänenkannattaja. Tammi- kuussa 1924 lehdelle annettiin uusi nimi — „Leningradskaja Pravda” („Leningradin Totuus”).— 53.
- <sup>26</sup> *Moskovan metallityöläisten suurkonferenssi* pidettiin 2.—4. helmi- kuuta 1921. Konferenssiin osallistui noin 1.000 Moskovan kau- pungin ja Moskovan kuvernementin metallityöläisten edustajaa. Konferenssi käsitteli elintarvike- ja huoltokysymystä sekä sellaiset kysymykset kuin ammattiliittojen osuus tuotannossa, työväenluokan suhtautuminen talonpoikaistoon y.m. Lenin piti puheen konferenssin viimeisessä istunnossa.— 94.
- <sup>27</sup> *Vaatetusteollisuuden työläisten IV yleisvenäläinen edustajakokous* pidettiin Moskovassa 1.—6. helmikuuta 1921. Kokouksessa oli 287 edustajaa. Edustajakokous käsitteli kysymykset, jotka koskivat ammattiliiton Keskuskomitean toimintaa, taloudellisia tehtäviä, työn normeerausta, ammattiliittojen maailmanyhdistystä y.m. Lenin piti puheen yhdeksännessä täysistunnossa, aamalla helmikuun 6 pnä.— 98.
- <sup>28</sup> Puhe on niin sanotusta „Kapp-Putsch’ista” — Saksassa tapahtu- neesta monarkistien sotilaallisesta vallankaappauksesta, jonka sak- salainen taantumuksellinen sotilasjunta suoritti Kappin johdolla maaliskuussa 1920. Muutaman päivän kuluttua Kappin hallitus luhistui työläisten painostuksesta.— 103.
- <sup>29</sup> *Valtion kustannusliikkeen luettelointi- ja jakelukeskus* muodostettiin joulukuussa 1919 tarkoituksena kirjallisuuden yhtenäisen luettelointi- ja jakelusuunnitelman laatiminen.— 114.
- <sup>30</sup> Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954 („NKP edustajakokousten, kon- ferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954) s. 423, 8. kohta.— 115.
- <sup>31</sup> „*Talonpoikia koskevien teesien alustelma*” — Leninin laatima asia- kirja, joka koskee elintarvikeylijiäämien luovutusvelvollisuuden kor- vaamista luontoisverotuksella.
- Vuoden 1921 tammi- ja helmikuun vaihteessa Lenin otti vastaan talonpoikien valtuuston ja keskusteli sen kanssa maaseudun tilasta.

Helmikuun 8 p:nä 1921 puolueen Keskuskomitean Poliittisen byroon kokouksessa, jota johti Lenin, oli esillä kevätkylvökampanjaa ja talonpoikaiston asemaa koskeva kysymys. Tässä kokouksessa Lenin kirjoitti yllä mainitun asiakirjan, joka otettiin perustaksi laadittaessa päätöslauselmaehdotusta elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella, minkä puolueen X edustajakokous hyväksyi.— 119.

<sup>32</sup> *MKK* — Maatalouden kansankomissariaatti.— 124.

<sup>33</sup> Lenin esittää otteita sähköistämistä koskevasta päätöslauselmasta, jonka Neuvostojen VIII yleisvenäläinen edustajakokous hyväksyi joulukuun 29 p:nä 1920. Päätöslauselmaehdotus oli Leninin kirjoittama (ks. Teokset, 31. osa, ss. 519—520).— 127.

<sup>34</sup> Tässä ja alempana Lenin siteeraa puolueen ohjelmaa, jonka VKP(b):n VIII edustajakokous hyväksyi maaliskuussa 1919. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК“, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 423 („КПР edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä“, 7. painos, I osa, 1954, s. 423).— 130.

<sup>35</sup> *Tit Titytsh* — venäläisen kirjailijan A. N. Ostrovskin komediassa „Na tshuzhom piru pohmelje“ esiintyvä henkilötyyppi: rikas kauppias, tyhmän itsepäinen ja omavaltainen henkilö.— 131.

<sup>36</sup> *Ukrainan Neuvostojen V edustajakokous* oli koolla Harkovissa vuonna 1921 helmikuun 25 p:stä maaliskuun 3 päivään. Kokoukseen osallistui alun toista tuhatta edustajaa.

Edustajakokous valitsi Leninin Ukrainan Toimeenpanevan Keskuskomitean jäseneksi. Leninin tervehdys Ukrainan Neuvostojen V edustajakokoukselle luettiin helmikuun 26 p:nä, edustajakokouksen toisessa istunnossa.— 133.

<sup>37</sup> *Moskovan työläisten ja talonpoikain edustajain Neuvoston vuoden 1921 helmikuun 28 päivän täysistunto*, johon osallistuivat lisäksi piirineuvostojen jäsenet ja tehdaskomiteain edustajat, käsittelee Neuvostotasavallan ulko- ja sisäpoliittista tilannetta.

Ennen täysistuntoa, helmikuun 24 p:nä oli pidetty Moskovan puolueaktiivin kokous, jossa Lenin piti puheen; mainittu Moskovan Neuvoston täysistunto kutsuttiinkin koolle puolueaktiivin kokouksen päätöksen nojalla. Lenin piti täysistunnossa puheen Neuvostotasavallan ulko- ja sisäpoliittisesta tilanteesta. Moskovan Neuvoston täysistunto hyväksyi yksimielisesti vetoituksen Moskovan kaupungin ja Moskovan kuvernementin työläisille, talonpojille ja puna-armeijalaisille kehottaen taistelemaan Neuvostovalian vihollisia vastaan, jotka pyrkivät käyttämään tasavallan tilapäisiä elintarvikevaikeuksia vastavallankumouksellisiin tarkoituksiin.— 134.

<sup>38</sup> *Semjonovilaiset* — vv. 1918—1920 Takabaikalilla puhjenneen, kasakkaupseeri Semjonovin johtaman vastavallankumouksellisen kapinan osanottajat.— 140.

<sup>39</sup> V. I. Leninin Gruusian kommunisteille kirjoittama kirje välitettiin maaliskuun 2 p:nä 1921 lennättimise G. K. Ordzhonikidzelle. Samana päivänä V. I. Leninille lähetettiin sähköitse G. K. Ordzhonikidzen vastaus. Vastauksessa ilmoitettiin, että Gruusian kommunistit kannattivat täydellisesti V. I. Leninin toimintaohjeita.— 148.

<sup>40</sup> *VKP(b):n X edustajakokous* pidettiin Moskovassa 8.—16. maaliskuuta 1921. Edustajakokouksessa oli läsnä 694 päätösvaltaista edustajaa, jotka edustivat 732.521 puolueenjäsentä, ja 296 neuvottelevaa edustajaa.

Edustajakokouksessa oli esillä ja käsiteltävänä KK:n poliittinen toimintaselostus, Kontrollikomission toimintaselostus, alustus puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla, alustus luovutusvelvollisuuden muuttamisesta luontoisverotukseksi, alustus puolueen yhtenäisyydestä ja anarkosyndikalistisesta poikkeamasta y.m.

Lenin piti edustajakokouksen avajaispuheen ja johti koko edustajakokouksen työtä. Hän alusti päiväjärjestyksen kaikki peruskysymykset, joita olivat: VKP(b):n KK:n poliittinen toimintaselostus, elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaaminen luontoisverotuksella, puolueen yhtenäisyys ja anarkosyndikalistinen poikkeama, sekä käytti loppupuheenvuoron kaikista näistä kysymyksistä. Lenin piti edustajakokouksessa niin ikään puheet ammattiliittoista ja polttoainekysymyksestä sekä lopettajaispuheen. Leninin valmistelemia olivat alustavat päätöslauselmaehdotukset osuustoiminnasta, työläisten ja puutetta kärsivien talonpoikien aseman parantamisesta, puolueen yhtenäisyydestä sekä syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme.

Edustajakokous teki yhteenvedot ammattiliittoväittelystä ja hyväksyi valtavalla äänten enemmistöllä leniniläisen kannanonon. Edustajakokous hyväksyi Leninin laatimat ja esittämät päätöslauselmaehdotukset „Puolueen yhtenäisyydestä” ja „Syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme” (ks. tätä osaa. ss. 231—234 ja 235—238). Edustajakokous totesi, että anarkosyndikalistisen poikkeaman aatteiden propagoiminen on ristiriidassa kommunistiseen puolueeseen kuulumisen kanssa.

Edustajakokous teki päätöksen, joka merkitsi elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaamista luontoisverotuksella ja siirtymistä uuteen talouspolitiikkaan.

Edustajakokous hyväksyi yksimielisesti päätöslauselman puolueen lähimmistä tehtävistä kansallisuuskysymyksen alalla. X edustajakokous valitsi uuden Keskuskomitean, jonka enemmistön muodostivat Leninin kannattajat. Keskuskomiteaan valittiin Lenin, Kalinin, Dzjeržynski, Ordzhonikidze, Frunze y.m.— 153.

<sup>41</sup> Ks. tätä osaa, s. 15.— 160.

<sup>42</sup> *III Internationaleen hyväksymisen 21 ehtoa* ovat Leninin laatimat ja Kominternin II kongressi hyväksyi ne elokuussa 1920.— 168.

<sup>43</sup> Englannin kanssa solmittu kauppasopimus allekirjoitettiin maaliskuun 16 p:nä 1921.— 169.

- <sup>44</sup> Lenin tarkoittaa vastavallankumouksellista Kronstadtin kapinaa, joka alkoi helmikuun 28 p:nä 1921. X edustajakokous lähetti 300 edustajaansa tukahduttamaan kapinaa. Kapina tukahdutettiin lopullisesti 18 p:nä maaliskuuta.— 171.
- <sup>45</sup> *Samaran demokraattinen komitea* — niin sanottu Perustavan kokouksen jäsenten komitea — valkokaartilais-eserräläishallitus, joka muodostettiin kesäkuussa ja kukistettiin syksyllä 1918.— 173.
- <sup>46</sup> Ks. tätä osaa, ss. 53—93.— 187.
- <sup>47</sup> Lenin tarkoittaa elintarvikekysymystä käsitellyttä puoluejaotonta konferenssia, joka pidettiin Harkovissa maaliskuun 5 ja 6 p:nä 1921.— 193.
- <sup>48</sup> Tämä Leninin laatima päätöslauselmaehdotus hyväksyttiin puolueen X edustajakokouksessa.— 198.
- <sup>49</sup> *Valtion rakennustöitä johtava Korkeimman Kansantalouseluovoston komitea* muodostettiin Kansankomissaarien Neuvoston toukokuun 9 p:nä 1918 antaman asetuksen nojalla valtion kaiken teollisen rakennustoiminnan yhtenäistämiseksi.— 199.
- <sup>50</sup> *Puheen ammattiliitoista* Lenin piti VKP(b):n X edustajakokouksen kahdennessatoista istunnossa maaliskuun 14 p:nä 1921. Leninin puheen jälkeen edustajakokous hyväksyi suurella äänen enemmistöllä Leninin ehdottaman ryhmäohjelman. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 534—549 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 534—549).— 200.
- <sup>51</sup> Tarkoitetaan Neuvostojen VIII yleisvenäläisen edustajakokouksen joulukuun 29 p:nä 1920 hyväksymää päätöslauselmaa rautatie- ja vesiliikenteen tilasta ja rautatie- ja vesiliikenteen parantamisen ja kehittämisen perspektiiveistä.— 201.
- <sup>52</sup> Ks. K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, s. 287.— 203.
- <sup>53</sup> Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä”, 7. painos, I osa, 1954) s. 422, 5. kohta.— 203.
- <sup>54</sup> Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 564 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä”, 7. painos, I osa, 1954, s. 564).— 211.
- <sup>55</sup> VKP(b):n X edustajakokouksen päätöksen mukaisesti puolueen yhteinäisyyttä koskevan päätöslauselman seitsemättä kohtaa ei silloin julkaistu. VKP(b):n XIII konferenssissa tammikuun 17 p:nä 1924

- tämä kohta saatettiin julkisuuteen. Konferenssi hyväksyi päätöksen tämän kohdan julkaisemisesta. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954) s. 785, 14. kohta.— 231.
- 58 „Väittelylehti” — VKP(b):n KK:n lehti, jota ei julkaistu säännöllisesti; sitä alettiin julkaista syyskuussa 1920 pidetyn VKP(b):n IX yleisvenäläisen konferenssin päätöksen nojalla. Ilmestyi kaksi numeroa: ensimmäinen tammikuussa ja toinen helmikuussa 1921 VKP(b):n X edustajakokouksen edellä.— 233.
- 57 Alustuksen puolueen yhtenäisyydestä ja anarkosyndikalistisesta poikkeamasta puolueessa Lenin piti edustajakokouksen viimeisessä, kuudennessatoista istunnossa. Loppulausunnon jälkeen hyväksyttiin valtavalla äänten enemmistöllä Leninin laatimat ja ehdottamat päätöslauselmat „Puolueen yhtenäisyydestä” ja „Syndikalistisesta ja anarkistisesta poikkeamasta puolueessamme”.— 239.
- 58 Ks. F. Engels, „Anti-Dühring”, 1951, s. 113; K. Marx, „Gothan ohjelman arvostelua”; K. Marxin kirje J. Weydemeyerille maaliskuun 5 p:nä 1852 (K. Marx ja F. Engels, Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, ss. 22, 409) y.m.— 240.
- 59 Lenin tarkoittaa Kommunistisen Internationalen II kongressissa käytyä taistelua anarkistista ryhmää, niin sanottua Saksan kommunistista työväenpuoluetta vastaan; ryhmään kuului pikkuporvarillisia, anarkosyndikalistisia, „vasemmistolaisia” aineksia, jotka olivat eronneet Saksan kommunistisesta puolueesta.— 242.
- 60 Leninin ehdotuksesta edustajakokous hylkäsi Rjazanovin korjaus ehdotuksen.— 252.
- 61 V. I. Leninin lukema ohjekirjelmän luonnos sisältää ehdotuksia, minkä luonteisia selostuksia VKP(b):n X edustajakokouksen edustajien tuli pitää paikkakunnillaan.— 258.
- 62 „Reuter” — englantilainen tietotoimisto.— 259.
- 63 „Le Matin” („Aamu”) — ranskalainen porvarillinen päivälehti; perustettu vuonna 1884.— 260.
- 64 „The Times” („Ajat”) — eräs Englannin vanhoillisten porvaristopiirien suurlehdistä; perustettu Lontoossa vuonna 1785.— 261.
- 65 „The Daily Chronicle” („Päivän Kronikka”) — Englannin imperialistisen porvariston lehti; ilmestyi Lontoossa vuodesta 1855 vuoteen 1930.— 261.
- 66 Liikennetyöläisten I yleisvenäläinen edustajakokous oli koolla Moskovassa 22.—31. maaliskuuta 1921. Siinä oli läsnä 1.079 edustajaa. Lenin piti puheensa edustajakokouksen viidennessä täysistunnossa.— 263.

<sup>67</sup> Leninin onnittelu oli vastaus kirjjeeseen, jossa Valtion 1. autotehtaan työläiset tiedottivat Leninille automootoreiden valmistuksesta ja kutsuivat häntä huhtikuun 7 p:ksi 1921 suunniteltuun tehtaan juhlaan.— 277.

<sup>68</sup> Moskovan puoluekomitean koollekutsuma *Moskovan kaupungin ja Moskovan kuvernementin puoluesolujen sihteerien ja vastavien edustajain kokous* pidettiin Liittojen talon Pylvässalissa. Kokouksessa oli läsnä myös Kronstadtin vastavallankumouksellisen kapinan tukahduttamiseen osallistuneita Moskovan puoluejärjestön edustajia sekä Moskovan kuvernementin volosteissa talonpoikaisten keskuudessa toimineiden järjestäjien edustajia. Päiväjärjestyksessä oli kysymys elintarvikeverosta. Alustuksen tästä asiasta teki Lenin.— 278.

<sup>69</sup> *Köyhälistökomiteat (kombedy)* muodostettiin Yleisvenäläisen TrKK:n kesäkuun 11 p:nä 1918 antamalla dekreetillä („Maalaisköyhälistön järjestämisestä ja sen varustamisesta viljalla, välttämättömillä kulutustarvikkeilla ja maatalouskalustolla”). Neuvostojen VI, ylimääräisen edustajakokouksen (marraskuun 1918) päätöksen mukaisesti köyhälistökomiteat, kun ne olivat täyttäneet tehtävänsä, yhdistettiin maaseudun Neuvostoihin.

„Vähäväkisten komiteat” (komnezamozhi) yhdistivät maan vähyydestä kärsiviä ja kokonaan maattomia Ukrainan talonpoikia; niitä perustettiin suojelemaan köyhien ja keskivarakkaiden etuja; komiteat toimivat vuodesta 1920 ja lakkautettiin vuonna 1933.— 287.

<sup>70</sup> Ks. Teokset, 27. osa, ss. 313—343.— 288.

<sup>71</sup> Ensimmäinen *Neuvostoalueilla ja -tasavalloissa asuvien Idän kansojen naisosastojen edustajien neuvottelukokous* pidettiin Moskovassa 5.—7. huhtikuuta 1921. Siihen osallistui 45 kokousedustajaa-kommunistia, Idän naisten järjestäjää Turkestanista, Azerbaidzhanista, Bashkiriasta, Krimiltä, Kaukasiasta, Tatariasta, Siperiasta sekä turkkilais- ja vuoristolaisväestön asumista kuvernementeista.

Kokousedustajat lähettivät Leninille kutsukirjeen pyytäen häntä saapumaan kokoukseen. Vastaukseksi kutsuun Lenin lähetti tässä osassa julkaistun puhelinsanoman.— 293.

<sup>72</sup> Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 566—567 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksiä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 566—567).— 294.

<sup>73</sup> Lenin tarkoittaa maaliskuussa 1921 puhjennutta Saksan proletariaatin vallankumouksellista joukkoliikettä (tunnetaan maaliskuun tapahtumien nimellä), joka kukistettiin pääasiallisesti sosialidemokraattisten johtajien petoksen takia. Leninin arviota maaliskuun tapahtumista ks. tässä osassa ss. 466—476, 513—524.

Leninin mainitsema Englannin kaivostyöläisten lakko jatkui huhtikuusta kesäkuuhun 1921. Lakko oli vastaus kaivosten omistajien vaatimukseen, jonka mukaan työläisten palkkoja oli alennettava

20 prosentilla; lakkoon osallistui toista miljoonaa työläistä ja se laajeni kaivostyöläisten liiton toimipiirissä yleislakoksi. Porvaristo tukahdutti kaivosmiesten sankarillisen taistelun reformististen ammattiliittojohtajien avulla.— 302.

- <sup>74</sup> *Pietarin puolueettomien työläisten neuvottelukokous* pidettiin 10.—20. huhtikuuta 1921. Sen osanottajat lähettivät Leninille tervehdyksen ja kutsun saapua neuvottelukokoukseen. Tässä osassa julkaistu asiakirja on vastaus mainittuun kutsuun. Vastaus oli lähetetty huhtikuun 14 p:nä ja se luettiin neuvottelukokouksen viimeisessä istunnossa huhtikuun 20 p:nä 1921.— 314.
- <sup>75</sup> Lenin tarkoittaa Venäjän kommunistisen (bolshevikkien) puolueen ohjelman taloudellisen osan 2. kohtaa. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 421 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmia ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, s. 421).— 318.
- <sup>76</sup> Esitettyillä numeroilla Lenin osoittaa imperialististen maiden ja siirtomaiden väestön lukua ja suhdetta. Maapallon väestön 1.750.000.000 hengestä (vuoden 1920 tilaston mukaan) imperialististen maiden väestö käsitti  $\frac{1}{7}$  eli 250.000.000 ja siirtomaiden väestö  $\frac{4}{7}$  eli 1.000.000.000.— 318.
- <sup>77</sup> Viitattessaan päivämääriin „5. V. 1918” ja „10. XI. 1918” Lenin tarkoittaa teoksiaan „Vasemmistolaisesta lapsellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta” ja „Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky”. Edellinen valmistui toukokuun 5 p:nä 1918 ja jälkimmäinen saman vuoden marraskuun 10 p:nä (ks. Teokset, 27. osa, ss. 313—343; 28. osa, ss. 217—315).— 322.
- <sup>78</sup> Ks. Teokset, 27. osa, ss. 313—343.— 324.
- <sup>79</sup> „*Novaja Zhizn*” („Uusi Elämä”) ja „*Vperjod*” („Eteenpäin”)— menševistisiä päivälehtiä, ilmestyivät vuosina 1917—1918; Neuvostovalta lakkautti lehdet niiden vastavallankumouksellisen toiminnan takia.— 330.
- <sup>80</sup> Ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, s. 17.— 331.
- <sup>81</sup> Ks. Teokset, 25. osa, ss. 362, 363, 364.— 331.
- <sup>82</sup> Ks. K. Marx ja F. Engels. Valitut teokset kahdessa osassa, II osa, Petroskoi 1959, s. 395.— 332.
- <sup>83</sup> Ks. Teokset, 27. osa, ss. 325—337.— 336.
- <sup>84</sup> Lenin mukaillee tässä A. S. Pushkinin runon „Geroi” („Sankari”) säeparia:

Kalliimpi kuin halpaimen totuuksien paljous  
On mieltä ylentävä harha meille.— 345.

- <sup>85</sup> Sanonta *oblomovilaisuus* johtuu I. A. Gontsharovin „Oblomov”-romaanin päähenkilön, venäläisen tilanherran, Oblomovin nimestä. Tästä nimestä on tullut piintyneisyyden, velton toimeettomuuden synonyymi.— 346.
- <sup>86</sup> *II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Internationale* — perustettiin Wienissä helmikuussa 1921 niiden keskustalaispuolueiden ja -ryhmien konferenssissa, jotka olivat valankumousmielisten työväenjoukkojen painostuksesta eronneet tilapäisesti II Internationalesta. Vuonna 1923 II<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Internationale liittyi jälleen II Internationaleen.— 352.
- <sup>87</sup> Ks. Teokset, 27. osa, ss. 327—328.— 357.
- <sup>88</sup> Leninin puheiden tallentamisen äänilevyihin järjesti Tsentropetshat (Yleisvenäläisen TpKK:n yhteydessä toiminut painotuotteiden varustelu- ja levityskeskus). Tässä osassa julkaistut puheet tallennettiin huhtikuun 25 pnä 1921.— 362.
- <sup>89</sup> „TPN:n (Työ- ja Puolustusneuvoston) evästyksen paikallisille neuvostolaitoksille. Luonnos” otettiin Leninin esittämänä käsiteltäväksi Yleisvenäläisen TpKK:n III istuntokaudella toukokuun 30 pnä 1921. „Evästyksen” käsiteltäessä Lenin piti puheen. YTpKK hyväksyi „Evästyksen” ja jätti sen Puhemiehistönsä vahvistettavaksi. „Evästyksen” vahvistettiin kesäkuun 30 pnä 1921.— 371.
- <sup>90</sup> Lenin tarkoittaa Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean maaliskuun 21 pnä 1921 tekemää päätöstä elintarvikeyliäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella. Päätös oli tehty VKP(b):n X edustajakokouksen päätösten mukaisesti.— 371.
- <sup>91</sup> *VKP(b):n X yleisvenäläinen konferenssi* pidettiin Moskovassa 26.—28. toukokuuta 1921. Konferenssi oli ylimääräinen. Konferenssin varsinaisen huomion kohteena oli uuden talouspolitiikan toteuttaminen käytännössä. Lenin valmisti konferenssia varten elintarvikeveroa koskevan alustuksen jäsenyyksen sekä loppulauseen jäsenyyksen ja teki huomautuksensa VKP(b):n KK:n työsuunnitelman johdosta. Lenin piti konferenssissa avajaispuheen; teki alustuksen elintarvikeverosta ja loppulauseen samasta kysymyksestä; laati samasta kysymyksestä päätöslauselmaluonnoksen; teki selostuksen ammattiliittojen IV edustajakokouksen kommunistiryhmän työstä ja piti puheen konferenssin päättäjätalaisuudessa. Konferenssi hyväksyi Leninin laatiman uutta talouspolitiikkaa koskevan päätöslauselmaluonnoksen.— 397.
- <sup>92</sup> Tarkoitetaan kirjasta „Elintarvikeverosta (Uuden politiikan merkitys ja ehdot)”. Ks. tätä osaa, ss. 324—361.— 400.
- <sup>93</sup> Lenin tarkoittaa *ammattiliittojen IV yleisvenäläistä edustajakokousta*, joka oli koolla 17.—25. toukokuuta 1921, ja 18.—24. toukokuuta 1921 pidettyä *kansantalouselneuvostojen IV yleisvenäläistä edustajakokousta*. Eräitä kansantalouselneuvostojen IV yleisvenäläisen edustajakokouksen ja ammattiliittojen IV yleisvenäläisen edustajakokouksen



kysymyksiä käsiteltiin molempien kokousten osanottajien yhteisissä istunnoissa.— 413.

<sup>94</sup> *Zubatovilaisuuden* — „poliisiosialismin” politiikan ilmauksena olivat Moskovan salaisen poliisin päällikön, santarmieversti Zubatovin aloitteesta vv. 1901—1903 perustetut legaaliset työväenjärjestöt, joiden tarkoituksena oli vieroittaa työläiset poliittisesta taistelusta itsevaltiutta vastaan. Sisäasiain ministeri V. K. Plehve tuki legaalisten työväenjärjestöjen luomiseen tähtäävää Zubatovin toimintaa. Zubatovilaiset pyrkivät suuntaamaan työväenliikettä suppeiden taloudellisten vaatimusten uomaan, juurruttamaan työläisten mieliin ajatusta, että hallitus on valmis tyydyttämään heidän vaatimuksensa. Ensimmäinen zubatovilainen järjestö perustettiin Moskovassa toukokuussa 1901 ja se sai nimen „Mekaanisen tuotantoalan työläisten keskinäisapuyhdistys”. Zubatovilaisia järjestöjä perustettiin myös Minskissä, Odessassa, Vilnossa, Kieviissä ja muissa kaupungeissa.

VSDTP:n II edustajakokous päättöslauselemassa „Ammatillisesta taistelusta” luonnehti zubatovilaisuuden „työväenluokan etujen järjestelmälliseksi kavaltamiseksi kapitalistien hyväksi” ja piti toivotavana, että puoluejärjestöt edistäisivät taistelua zubatovilaisuutta vastaan tukemalla ja ohjaamalla legaalisten työväenjärjestöjen aloittamia lakkoja.

Vallankumoukselliset sosialidemokraatit paljastivat zubatovilaisuuden taantumuksellisen luonteen ja käyttivät samalla hyväksi legaalisia työväenjärjestöjä saadakseen työväenluokan laajat kerrokset mukaan taisteluun itsevaltiutta vastaan. Lenin kirjoitti v. 1905: „Ja nyt zubatovilainen liike kasvaa puitteidensa yli, tuo liike, jonka poliisilaitos on pannut alulle poliisilaitoksen etuja silmälläpitäen, itsevaltiuden tukemiseksi, työläisten poliittisen tietoisuuden turmelemiseksi, suuntautuu itsevaltiutta vastaan, muodostuu proletaarisen luokkataistelun purkaukseksi” (Teokset, 8. osa, s. 76).

Vallankumousliikkeen kasvun vaikutuksesta tsaarihallituksen oli v. 1903 pakko lakkauttaa zubatovilaiset järjestöt.— 416.

<sup>95</sup> *Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean III istuntokausi* pidettiin toukokuun 30 ja 31 p:nä 1921. YTpKK käsiteli istuntokaudella Puhemiehistönsä toimintaselostuksen ja hyväksyi Puhemiehistön toiminnan. Istuntokaudella kuultiin ja käsiteltiin selostukset: kylvökampanjasta; taloudellisten kansankomissariaattien toimintaa yhdistävistä elimistä sekä paikallisista talouselimistä; luovutusvelvollisuuden korvaamisesta verotuksella; Pietarin teollisuudesta; tribunaalien uudelleenjärjestelystä; Tverin kuvernementin toimeenpanevan komitean ja Siperian vallankumouskomitean selostukset.

Lenin piti puheen paikallisista talouselimistä YTpKK:n istuntokauden toisessa (ilta-) istunnossa.— 436.

<sup>96</sup> Tarkoitetaan kirjasta „TPN:n (Työ- ja Puolustusneuvoston) evästys paikallisille neuvostolaitoksille. Luonnos”. Ks. tätä osaa, ss. 371—396.— 436.

<sup>97</sup> *III yleisvenäläinen elintarvikealan neuvottelu* pidettiin Moskovassa 16.—24. kesäkuuta 1921. Lenin valittiin neuvottelukokouksen puhe-

miehistön kunniajäseneksi. Kokous käsitteli uutta elintarvikepolitiikkaa y.m. kysymyksiä. Tässä osassa julkaistun puheen Lenin piti kokouksen ensimmäisessä istunnossa.— 439.

- <sup>98</sup> Lenin tarkoittaa VKP(b):n X yleisvenäläisen konferenssin päätösiä „Talouspolitiikasta”. Ks. „КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК”, 7 изд., ч. I, 1954, стр. 574—576 („NKP edustajakokousten, konferenssien ja Keskuskomitean täysistuntojen päätöslauselmina ja päätöksinä”, 7. painos, I osa, 1954, ss. 574—576).— 442.

- <sup>99</sup> *Kommunistisen Internationalen III kongressi* oli koolla Moskovassa kesäkuun 28 pstä heinäkuun 12 päivään 1921. Kongressin työhön osallistui kommunististen, vasemmistososialististen ja sosialististen puolueiden edustajia 48 maasta sekä kansainvälisten nuoriso- ja naisliittojen edustajia. Kongressiin oli samoin kutsuttu kannanotoiltaan lähellä Kominternia olevien ryhmien edustajia.

Venäjän kommunistista (bolshevikkien) puoluetta edusti kongressissa 72-henkinen valtuuskunta. Valtuuskuntaa johti Lenin.

Lenin valittiin kongressin kunniapuheenjohtajaksi. Hän johti kongressin koko työskentelyä. Lenin oli laatinut „Kommunistisen Internationalen III kongressissa VKP:n taktiikasta tehdyn alustuksen teesit”. Lenin piti kongressissa puheen Italian kysymyksestä, puheen Kommunistisen Internationalen taktiikan puolustukseksi, alustuksen VKP(b):n taktiikasta. Heinäkuun 11 pñä Lenin piti puheen kongressin eräiden valtuuskuntien edustajain neuvottelussa.

Kuultuaan Leninin alustuksen VKP(b):n taktiikasta Kominternin III kongressi hyväksyi sen yksimielisesti, hyväksyi VKP(b):n talouspolitiikan, joka oli tähdätty proletariaatin diktatuuriin lujittamiseen. Kongressi kehotti koko maailman proletariaattia asettumaan Neuvostotasavallan työläisten ja talonpoikien puolelle ja kulkemaan heidän tietään.— 449.

- <sup>100</sup> Amritsarissa (Intiassa) englantilaiset joukot panivat huhtikuun 13 pñä 1919 toimeen hirvittävän verilöylyn avaten tulen kansankokoukseen saapuneita aseettomia kaupunkilaisia vastaan. Verilöylyssä sai surmansa 400 henkeä, joukossa paljon naisia ja lapsia, sekä haavoittui 1200. Vastaukseksi tähän Englannin hallituksen verityöhön kaikkialla Intiassa alkoi laaja kansanliike englantilaisia siirto- maasortajia vastaan.— 453.

- <sup>101</sup> „*Poslednije Novosti*” („Tuoreimmat Uutiset”) — valkoemigranttien päivälehti, vastavallankumouksellisen porvarillisen kadettipuolueen äänenkannattaja; ilmestyi Pariisissa huhtikuusta 1920 heinäkuuhun 1940; lehteä toimitti kadettien johtaja P. N. Miljukov.— 458.

- <sup>102</sup> „*Kommunistitšeski Trud*” („Kommunistinen Työ”) — päivälehti, VKP(b):n Moskovan komitean ja Moskovan työläisten ja talonpoikien edustajain Neuvoston äänenkannattaja. Alkoi ilmestyä maaliskuun 18 pñä 1920. Helmikuun 7 pstä 1922 lähtien ilmestyi nimellä „Rabotshaja Moskva” („Työläis-Moskova”) ja maaliskuun 1 pstä 1939 lähtien nimellä „Moskovski Bolshevik” („Moskovan Bolshevikki”); helmikuun 19 pstä 1950 ilmestyy nimellä „Moskovskaja Pravda” („Moskovan Pravda”).— 459.

- <sup>103</sup> Ks. K. Marx—F. Engels. *Ausgewählte Briefe*, Dietz Verlag, Berlin 1953, S. 453—454.— 459.
- <sup>104</sup> Tässä on puhe italialaisten reformistien konferenssista, joka oli koolla lokakuun 10 ja 11 p:nä 1920 Reggio nell' Emiliassa. Konferenssi hyväksyi proletariaatin diktatuuria ja Neuvostovaltaa vastaan suunnatun päätöslauselman.— 460.
- <sup>105</sup> „*Avanti!*” („Eteenpäin!”)— päivälehti, Italian sosialistisen puolueen pää-äänenkannattaja; perustettu joulukuussa 1896.— 460.
- <sup>106</sup> *Italian sosialistisen puolueen Livornon edustajakokous* kokoontui tammikuussa 1921. Edustajakokouksessa käytiin kiivasta taistelua Kommunistiseen Internationaleen hyväksymisen ehdoista.  
Osa kokousedustajista, joka kannatti Kominternia ja vaati puolueiden Kominterniin liittymisen ehtojen varauksetonta hyväksymistä, pesäeroa reformisteista sekä liittymistä Kommunistiseen Internationaleen, poistui edustajakokouksesta ja perusti Italian kommunistisen puolueen.— 462.
- <sup>107</sup> Tarkoitetaan tshekkiläisten vasemmistososialidemokraattien edustajakokousta, joka pidettiin Prahassa toukokuussa 1921. Edustajakokous hyväksyi ylivoimaisella äänen enemmistöllä (562 äänellä 7 vastaan) päätöksen puolueen liittymisestä III, Kommunistiseen Internationaleen.— 487.
- <sup>108</sup> „*Vorwärts*” („Eteenpäin”)— päivälehti; alkoi ilmestyä tällä nimellä toukokuussa 1911 Reichenbergissä Itävallan sosialidemokraattien vasemmistosuunnan äänenkannattajana. Vuosien 1914—1918 imperiaalistisen maailmansodan alussa lehti lakkautettiin sodanvastaisen kirjoittelunsa takia; vasemmistososialidemokraattien ryhmä alkoi jälleen julkaista lehteä v. 1918 Itävalta-Unkarin hajoamisen ja Tšekkoslovakian tasavallan perustamisen jälkeen.  
Vuodesta 1921 „*Vorwärts*” lehdestä tuli Tšekkoslovakian kommunistisen puolueen (saksalaisen osaston) äänenkannattaja; elokuun jälkipuoliskolla 1934 sen asemesta alkoi ilmestyä sanomalehti „*Die Rote Fahne*” („Punainen Lippu”).— 487.
- <sup>109</sup> *Vallankumouksellisten ammattiyhdistysten ja tuotannollisten liittojen I kansainvälinen kongressi* oli koolla Moskovassa 3.—19. heinäkuuta 1921. Kongressiin osallistui 380 edustajaa 42:sta Euroopan ja Amerikan maasta sekä useista siirto- ja puolisiirtomaista (Koreasta, Etelä-Afrikasta, Australiasta y.m.).  
Leninin tervehdys oli vastaus kongressin osanottajain kutsuun osallistua kongressin työhön. Leninin tervehdys luettiin seitsemännessätoista istunnossa heinäkuun 19 p:nä 1921.— 501.
- <sup>110</sup> *Saksan yhdistynyt kommunistinen puolue* (V. K. P. D.) perustettiin joulukuussa vuonna 1920 Saksan kommunistisen puolueen ja Riippumattoman sosialidemokraattisen puolueen huomattavan enemmistön yhdistävässä edustajakokouksessa.

Yhdistyminen tapahtui sen jälkeen, kun Riippumattoman sosiaalidemokraattisen puolueen edustajakokouksessa Hallessa (lokakuu 1920) oli tapahtunut kahtiajakautuminen ja suurin osa riippumattomista oli katkaissut välinsä tuohon keskustalaiseen (kautskylaiseen) puolueeseen ja siirtynyt III, Kommunistisen Internationalen puolelle.

Seuraavassa edustajakokouksessa (Jenassa, elokuussa 1921) puolue otti jälleen entisen nimensä: Saksan kommunistinen puolue.—513.

- <sup>111</sup> Sanomalehti „*Moskova*” oli Kommunistisen Internationalen III kongressin julkaisu ja ilmestyi Moskovassa kolmella kielellä: saksankielisenä „*Moskau*” (n:ot 1—50), ranskankielisenä „*Moscou*” (n:ot 1—44) ja englanninkielisenä „*Moscow*” (n:ot 1—41).

Leninin mainitsemat korjaukset julkaistiin kokonaisuudessaan saksan kielellä heinäkuun 1 p:nä 1921 „*Moskau*”-lehden 30. n:ossa.—521.

---

TIETOJA  
V. I. LENININ  
ELÄMÄSTÄ JA TOIMINNASTA

*(Joulukuu 1920 — elokuu 1921)*



## 1920

- Joulukuu, 30.* Lenin puhuu Neuvostojen VIII edustajakokoukseen osallistuneiden sekä Yleisvenäläiseen Ammattiliittojen Keskusneuvostoon ja Moskovan kaupungin ammattiliittoneuvostoon kuuluvien VKP(b):n jäsenten yhteisessä istunnossa ammattiliitoista, ajankohdan tilanteesta ja Trotskin virheistä.
- Joulukuu, 31.* Neuvostojen VIII edustajakokouksen valitsema Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea vahvistaa ensimmäisessä istunnossaan yksimielisesti Leninin Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajaksi.

## 1921

- Tammikuu, ennen 22. päivää* Lenin on lomalla ja asuu Gorkin kylässä käyden Moskovassa VKP(b):n Keskuskomitean sekä Työ- ja Puolustusneuvoston (TPN:n) istunnoissa.
- Tammikuu, 4.* Lenin johtaa VKP(b):n KK:n täysistuntoa.
- Tammikuu, 6.* Lenin keskustelee Moskovan kuvernementin Bogorodskin volostin Modenovon kylän edusmiehen kanssa elintarvikkeiden luovutusvelvollisuuden supistamisesta.
- Tammikuu, 9.* Lenin tekee Moskovan kuvernementin Gorkin kylän talonpoikien kokouksessa selostuksen Neuvostotasa-vallan ulko- ja sisäpoliittisesta tilanteesta.
- Tammikuu, 11.* Sähkeessään kuvernementtien toimeenpaneville komiteoille, elintarvikekomiteoille ja maaosastoille Lenin antaa ohjeita paikallisten kylvökomiteain perustamisesta ja kylvökampanjan suorituksesta.
- Tammikuu, 12.* Lenin johtaa VKP(b):n KK:n täysistuntoa.

- Tammikuu, 14.* Lenin osallistuu ammattiliittojen merkitystä ja tehtäviä koskevan VKP(b):n X edustajakokouksen päätöslauselmaluonnoksen laadintaan.
- Tammikuu, 19.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Kriisi puolueessa”.
- Tammikuu, 20.* Lenin lähettää kirjeen Vladikavkazin rautatien Proletarskajan aseman työläisille ja toimihenkilöille, jotka olivat lähettäneet valtuuskunnan tuomaan lahjoja (vehnä, ohraa ja jauhoja) Moskovan työtätekeville, antaa neuvoja työn järjestämisestä heidän maatalouskommunissaan ja oikeiden keskinäissuhteiden rakentamisesta heidän ja ympäristön talonpoikien välille.
- Tammikuu, 23.* Lenin tekee Vuorityöläisten II yleisvenäläisen edustajakokouksen VKP(b):n jäsenryhmän istunnossa alustuksen ammattiliittojen merkityksestä ja tehtävistä.
- Tammikuu, 24.* Lenin pitää Vuorityöläisten II yleisvenäläisen edustajakokouksen VKP(b):n jäsenryhmän istunnossa loppupuheen ammattiliittojen merkitystä ja tehtäviä koskevasta alustuksesta käydyn keskustelun johdosta.
- V. I. Lenin ottaa vastaan A. M. Gorkin ja keskustelee hänen kanssaan akateemikko I. P. Pavlovin elin-  
ehtojen parantamisesta.
- V. I. Lenin allekirjoittaa Kansankomissaarien Neuvoston päätöksen akateemikko I. P. Pavlovin ja hänen työtoveriensa tieteellisen työn edellytysten turvaamisesta.
- Tammikuu, 25.* Lenin kirjoittaa valmiiksi kirjasen „Vielä kerran ammattiliitoista, nykytilanteesta sekä Trotskin ja Buharinin virheistä”.
- Tammikuu, 26.* Lenin johtaa VKP(b):n KK:n täysistuntoa, jossa asetetaan valiokunta valmistelemaan Leninin johdolla Valistusasiain kansankomissariaatin uudelleenjärjestelyn luonnosta.
- Tammikuu, 27.* V. I. Lenin ottaa vastaan A. M. Gorkin ja Pietarin Tieteellisten laitosten ja korkeakoulujen yhdistetyn neuvoston valtuuskunnan ja keskustelee edellytysten luomisesta tieteelliselle tutkimustyölle Neuvostotasavallassa.
- Tammikuu, 29—  
helmikuu, 2.* Lenin johtaa Valistusasiain kansankomissariaatin uudelleenjärjestämistä varten muodostetun valiokunnan työtä; kirjoittaa Valistusasiain kansanko-



missariaatin ohjesäännön luonnoksen ja VKP(b):n KK:n ohjekirjelmän Valistusasiain kansankomissariaatissa työskenteleville kommunisteille.

*Tammikuu, 31.* Lenin antaa ohjeet Bakun johtaville työntekijöille kalastuksen järjestämisestä Kaspian merellä.

Lenin valitaan Työ- ja Puolustusneuvoston yhteydessä toimivan viljakomitean puheenjohtajaksi.

*Helmikuu, 2.* Lenin johtaa VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoa, jossa käsitellään kysymyksiä: puolueen X edustajakokoukselle esitettävät teesit Poliittisen valistustyön päähallinnosta sekä agitaatio- ja propagandatyöstä; kadosta kärsineiden talonpoikien auttamisesta; tuotanto-osuuskunnista y.m.

Lenin kirjoittaa kirjeen Marxin—Engelsin instituuttiin tiedustellen, mitä on tehty Marxin ja Engelsin kirjeiden ja kaikkien julkaistujen teosten kokoamiseksi.

*Helmikuu, 4.* Lenin pitää puheen Moskovan metallityöläisten suurkonferenssissa.

Lenin johtaa Työ- ja Puolustusneuvoston istuntoa, jossa käsitellään kysymyksiä: armeijan kotiuttamisen kulusta; toimenpiteistä sähkökäyttöisten kyntövälineiden ja voimakoneiden y.m. tuotannon jouduttamiseksi.

*Helmikuu, 5.* „Pravdassa” julkaistaan Leninin kirjoittamat VKP(b):n KK:n ohjeet Valistusasiain kansankomissariaatissa työskenteleville kommunisteille komissariaatin uudelleenjärjestelyyn liittyvistä kysymyksistä.

Lenin johtaa VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoa, jossa käsitellään puolueen X edustajakokoukselle esitettäviä teesejä „Puolueen lähimmät tehtävät kansallisuuskysymyksen alalla”; kysymyksiä kylvöjen suorittamisesta, Kansallisuuksien asiain kansankomissariaatista y.m.

Lenin johtaa teesien lopullista toimitusta varten muodostetun valiokunnan työtä.

*Helmikuu, 6.* Lenin pitää Vaatetusteollisuuden työläisten IV yleisenäiläisessä edustajakokouksessa puheen kansainvälisestä tilanteesta ja ammatillisen liikkeen tehtävistä.

*Helmikuu, 7.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Valistusasiain kansankomissariaatin toiminnasta”.

- Lenin yhdessä toisten valiokunnan jäsenten kanssa toimittaa VKP(b):n X edustajakokoukselle esitettäviä teesejä kansallisuuskysymyksestä.
- Helmikuu, 8.* Lenin kirjoittaa „Talonpoikia koskevien teesien alustelman”.
- Lenin johtaa Kansankomissaarien Neuvoston istuntoa, jossa käsitellään kysymystä ulkomaisen sotilaallisen intervention ja saarron aiheuttamista vaihteluista.
- Helmikuu, 12.* Lenin lähettää Poliittisen byroon jäsenille öljytoimilupia ja öljyteollisuuden tilaa koskevat asiakirjat ja muistion.
- Lenin ottaa vastaan Dagestanin valtuuskunnan ja keskustelee sen kanssa Dagestanin tasavallassa vallitsevasta tilanteesta.
- Helmikuu, 14.* Lenin ottaa vastaan Tambovin kuvernementin talonpoikien lähetystön ja keskustelee sen kanssa maaseudun tilanteesta.
- Helmikuu, 16.* Lenin osallistuu Moskovan komitean ja puolueaktiivien kokoukseen ja tekee alustuksen puolueen sisäisestä kysymyksistä.
- Helmikuu, 17.* Lenin kirjoittaa luonnoksen Työ- ja Puolustusneuvoston päätökseksi Valtion yleisen suunnittelukomission perustamisesta ja laatii alustavan luettelon komission jäsenistä.
- Helmikuu, 19.* Lenin johtaa VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istunnossa VKP(b):n KK:n Täysistunnon päiväjärjestykseen esitettävien kysymysten käsittelyä.
- Helmikuu, 21.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Yhtenäisestä taloussuunnitelmasta”.
- Helmikuu, 24—25.* Lenin johtaa VKP(b):n KK:n täysistuntoa, jossa käsitellään kysymyksiä: Moskovan tilanteesta; elintarvikevalvontajärjestelmän luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella; öljytoimiluvista; polttoaineista; vesiliikenteestä; armeijan kotiuttamisesta y.m.
- Helmikuu, 25.* Lenin vierailee Yleisvenäläisen taideateljeen asunnossa ja keskustelee opiskelijoiden kanssa taiteesta ja kirjallisuudesta.
- Helmikuu, 26.* Lenin pitää puheen Moskovan kuvernementin työläis- ja talonpoikaisnaisten konferenssissa.

Lenin ottaa vastaan turkkilaisen valtuuskunnan ja keskustelee sopimuksen solmimisesta Turkin kanssa.

- Helmikuu, 27.* Leninin tervehdys Ukrainan Neuvostojen V edustajakokoukselle julkaistaan „Kommunist” lehdessä (Harkov).
- Helmikuu, 28.* Lenin johtaa VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoa, jossa käsitellään kysymyksiä: polttoaineista, Moskovan ja Pietarin tilanteesta y.m.  
 Lenin pitää Moskovan työläisten ja talonpoikien edustajain Neuvoston täysistunnossa puheen Neuvostotasavallan ulko- ja sisäpoliittisesta tilanteesta.  
 Lenin keskustelee Vladimirin kuvernementin talonpoikien kanssa maaseudun silloisesta tilanteesta ja elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella.
- Maaliskuu, 1.* Lenin kirjoittaa Maatalouden kansankomissariaatille kirjeen, jossa esittää käytännöllistä kokemusta omaavien puolueettomien talonpoikien käyttämistä maatalouden järjestämistyössä.
- Maaliskuu, 2.* Lenin kirjoittaa kirjeen Gruusian kommunisteille.
- Maaliskuu, 4.* Lenin kirjoittaa artikkelin „Kansainvälinen työläisnaisten päivä”.
- Maaliskuu, 7.* Lenin johtaa VKP(b):n KK:n täysistuntoa, jossa käsitellään luonnosta VKP(b):n KK:n päätökseksi elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella.  
 VKP(b):n KK nimittää täysistunnossaan Leninin puheenjohtajaksi valiokuntaan, jonka tehtävänä on laatia puolueen X edustajakokoukselle päätösehdotus elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella.
- Maaliskuu, 8—16.* Lenin johtaa Venäjän kommunistisen (bolshevikien) puolueen X edustajakokouksen työtä.
- Maaliskuu, 8.* Lenin pitää puolueen X edustajakokouksen avajaispuheen.  
 Lenin valitaan edustajakokouksen puhemiehistöön.  
 Lenin tekee edustajakokouksen istunnossa selostuksen VKP(b):n KK:n poliittisesta toiminnasta.
- Maaliskuu, 9.* Lenin pitää edustajakokouksen istunnossa loppupuheen VKP(b):n KK:n poliittisesta toimintaselostuksesta käydyin keskustelun johdosta.

- Maaliskuu, 12 ja 13.* Lenin osallistuu edustajakokouksen suljettuihin istuntoihin, joissa käsitellään sotilaallista kysymystä.
- Maaliskuu, 13 tai 14.* Lenin kirjoittaa puolueen X edustajakokouksen alustavan päätöslauselmaluonnoksen työläisten ja puutetta kärsivien talonpoikain aseman parantamisesta.
- Maaliskuu, 14.* Lenin pitää edustajakokouksessa puheen ammattilii-toista.  
 Lenin valitaan edustajakokouksen suljetussa istunnossa VKP(b):n KK:n jäseneksi.
- Maaliskuu, 14 tai 15.* Lenin laatii edustajakokouksen alustavat päätöslauselmaluonnokset puolueen yhtenäisyydestä ja anarkosyndikalistisesta poikkeamasta puolueessa.
- Maaliskuu, viimeistään 15.* Lenin kirjoittaa luonnoksen edustajakokouksen päätöslauselmaksi osuustoiminnasta.
- Maaliskuu, 15.* Lenin tekee edustajakokouksessa alustuksen elintarvikkeilyijäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella ja käyttää asiasta loppupuheenvuoron.
- Maaliskuu, 16.* Lenin tekee edustajakokouksessa alustuksen puolueen yhtenäisyyttä ja anarkosyndikalistista poikkeamaa koskevasta kysymyksestä, käyttää asiasta loppupuheenvuoron ja esittää päätöslauselmaluonnokset molemmista kysymyksistä.  
 Lenin pitää puheen ja tekee ehdotuksen polttoainekysymyksestä.  
 Lenin pitää päättäjäispuheen, jossa tekee yhteenvodot puolueen X edustajakokouksen työstä.
- Maaliskuu, 17.* Julkaistaan Leninin ohje XI armeijan Vallankumoukselliselle sotaneuvostolle yhteyden otosta Gruusian Vallankumoukskomiteaan.
- Maaliskuu, ennen 21.* Lenin antaa Pietarin Neuvostolle ohjeen Pietarissa vallinneen piiritystilan lopettamisesta ja kaupungin julistamisesta sotatilaan.
- Maaliskuu, 22.* Lenin keskustelee Ufan ujestin talonpoikien kanssa ja käskee antaa jokaiselle todistuksen siitä, että he ovat käyneet Moskovassa hänen kutsustaan „keskustelemassa ja neuvottelemassa talonpoikaistaloutta koskevasta tärkeästä asiasta”.
- Maaliskuu, 24.* Lenin antaa kaikille rintamien komentajille ja sotilaspääpiirien komentajille osoittamassaan sähkössä

ohjeen ryhtyä kiireellisesti auttamaan maaelimiä kylvökampanjan läpiviemisessä.

- Maaliskuu, 27.* Lenin pitää Liikennetyöläisten yleisvenäläisessä edustajakokouksessa puheen Neuvostotasavallan sisä- ja ulkopoliittisesta tilanteesta.
- Maaliskuun loppu—huhtikuun alku.* Lenin laatii jäsenystä kirjaseensa „Elintarvikeverosta”.
- Huhtikuu, 7.* Lenin lähettää puhelinsanomana, jossa tervehtii Valtion 1. autotehtaan ammattiliittokomiteaa ja kaikkia työläisiä automoottorien tuotannon aloittamisen johdosta.
- Huhtikuu, 9.* V. I. Lenin tiedottaa sähköellä G. K. Ordzhonikidzelle toimenpiteistä, joihin on ryhdytty Armenian auttamiseksi, ja antaa ohjeita siitä, mitä on tehtävä Taka-Kaukasian talouselämän elvyttämiseksi.
- Lenin keskustelee Ivanovo-Voznesenskin työläisten edustajan kanssa kuvernementin tekstiilitehtaiden tilasta.
- Lenin tekee Moskovan kaupungin ja Moskovan kuvernementin puoluesolujen sihteerien ja vastavien edustajain kokouksessa alustuksen elintarvikeverosta.
- Huhtikuu, 10.* Julkaistaan Leninin tervehdys Neuvostoalueilla ja -tasavalloissa asuvien Idän kansojen naisosastojen edustajien neuvottelukokoukselle.
- Huhtikuu, 11.* Lenin tekee Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston kommunistiryhmän istunnossa alustuksen toimiluvista.
- Huhtikuu, 14.* Kirjeessään Azerbaidžhanin, Gruusian, Armenian, Dagestanin ja Vuoristotasavallan kommunisteille Lenin antaa ohjeita Neuvostovallan lujittamisesta ja kehittämisestä Kaukasiassa.
- Lenin kirjoittaa tervehdyksen Pietarin puolueettomien työläisten yleiskaupunkilaiselle neuvottelukokoukselle.
- Huhtikuu, 18.* V. I. Lenin antaa ohjeet G. K. Ordzhonikidzelle Gruusian valtionpankin säilyttämisestä ja siitä, että on käytävä mitä päättäväisintä taistelua gruusilaisten menshevikkien vastavallankumouksellista toimintaa vastaan.
- Huhtikuu, 21.* Lenin lopettelee kirjasen „Elintarvikeverosta (Uuden politiikan merkitys ja ehdot)” kirjoittamista.

- Huhtikuu, 25.* Lenin kirjoittaa kolme äänilevyihin tallennettavaa puhetta: elintarvikeverosta, toimiluvista ja kapitalismin kehityksestä, kulutus- ja tuotanto-osuuskunnista.
- Huhtikuu, 26.* Lenin johtaa Kansankomissaarien Neuvoston istuntoa, jossa käsitellään kysymyksiä: uzbekkien ja turkmeenien keskinäissuhteista, Karjalan työkommuunista y.m.
- Huhtikuun loppu—touku-kuun alku.* Lenin kirjoittaa kuvernementtien puoluekomiteoille lähetettävän kiertokirjeen luonnoksen. Kirje koski suhtautumista puolueettomiin työläisiin.
- Toukokuu, 10.* Lenin johtaa VKP(b):n KK:n Poliittisen byroon istuntoa, jossa käsitellään kysymystä kollektiivisesta varustelusta.
- Lenin johtaa Kansankomissaarien Neuvoston istuntoa, jossa käsitellään kysymyksiä: työläisinspektion tilasta eri paikkakunnilla; Kansallisuuksien asiain kansankomissariaatin edustajan nimittämisestä Pienen Kansankomissaarien Neuvoston jäseneksi.
- Lenin kirjoittaa huomautuksensa valiokunnan laatimien, Kommunistisen Internationalen III kongressille esitettävien teesien johdosta.
- Toukokuu, 14.* Kirjeessään „Tov. Krzhizhanovskille. Valtion suunnittelukomission Puhemiehistö” Lenin määrittelee peruskysymykset, jotka on otettava huomioon laadittaessa yleisvaltakunnallista taloussuunnitelmaa lähivuosien ajaksi.
- Toukokuu, 18.* Lenin esiintyy VKP(b):n KK:n toimeksiannosta Ammattiliittojen IV yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa vastustaen päätöslauselmaehdotusta, jonka anarkosyndikalistinen ryhmä esitti Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston puhemiehistön toimintaselostuksen johdosta.
- Toukokuu, 21.* Lenin saa valmiiksi luonnoksen „TPN:n (Työ- ja Puolustusneuvoston) evästyksen paikallisille neuvostolaitoksille”.
- Toukokuu, 22.* Lenin kirjoittaa VKP(b):n KK:n Poliittiselle byroolle päätösehdotuksen ammattiliittojen IV edustajakokouksen VKP(b):n ryhmän päätöksien johdosta.
- Toukokuu, 26—28.* Lenin johtaa VKP(b):n X yleisvenäläisen konferenssin työtä.

- Toukokuu, 26.* Lenin pitää konferenssissa avajaispuheen.  
Lenin valitaan konferenssin puhemiehistöön.  
Lenin tekee konferenssissa alustuksen elintarvikeverosta.
- Toukokuu, 27.* Lenin pitää konferenssissa loppupuheen elintarvikeveroa koskevasta alustuksesta käydyn keskustelun johdosta.  
Lenin pitää konferenssissa selostuksen ammattiliittojen IV edustajakokouksen VKP(b):n ryhmän toiminnasta.
- Toukokuu, viimeistään 28.* Lenin kirjoittaa luonnoksen päätöslauselmaksi uuden talouspolitiikan kysymyksistä.
- Toukokuu, 28.* Lenin esiintyy konferenssissa puolustaen uuden talouspolitiikan kysymyksille omistettua päätöslauselmaluonnosta.  
Lenin pitää päättäjäispuheen, jossa tekee yhteenvedot konferenssin työstä.
- Toukokuu, 30.* Lenin pitää Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean (8:s kokoonpano) III istuntokauden istunnossa puheen paikallisten talouselinten tehtävistä.
- Toukokuu.* Useissa valistusasiain varakansankomissaarille lähettämässään kirjeissä Lenin kehottaa tarkastamaan venäjän kielen sanakirjan (Pushkinista Gorkiin) laatimistyötä.
- Kesäkuu, 4.* V. I. Lenin ja M. I. Kalinin lähettävät kuvernementtien toimeenpanevien komiteoiden puheenjohtajille sähkönen, jossa osoittavat, että keskuksen määräysten kanssa ristiriidassa olevien paikallisten päätösten tekeminen ei ole sallittua.
- Kesäkuu, 5.* Lenin antaa Valtion VSFNT:n sähköistämiskomission puheenjohtajalle ohjeen valmistaa aineistoa sitä varten, että Kommunistisen Internationalen III kongressin jäsenet voisivat tutustua sähköistämisuunnitelmaan.
- Kesäkuu, 13.* Lenin kirjoittaa teesit Kommunistisen Internationalen III kongressissa VKP(b):n taktiikasta tehtävää alustusta varten.
- Kesäkuu, 16.* Lenin pitää III yleisvenäläisessä elintarvikealan neuvottelussa puheen uudesta talouspolitiikasta.
- Kesäkuu, 17.* Lenin pitää Kommunistisen Internationalen Toimeenpanevan Komitean laajennetussa istunnossa

- puheen asiain tilasta Ranskan kommunistisessa puolueessa.
- Kesäkuu, 22—  
heinäkuu, 12.* Lenin johtaa Kommunistisen Internationalen III kongressin työtä.
- Kesäkuu, 22.* Lenin valitaan Kommunistisen Internationalen III kongressin kunniapuheenjohtajaksi.
- Kesäkuu, 28.* Lenin pitää Kommunistisen Internationalen III kongressissa puheen Italian kysymyksestä.
- Kesäkuu—  
heinäkuu.* Lenin antaa ohjeet Kashiran sähköaseman rakennustyömaan turvaamisesta työvoimalla ja kaikilla välttämättömillä rakennustarvikkeilla.
- Heinäkuu, 1.* Lenin pitää Kommunistisen Internationalen III kongressissa puheen Kommunistisen Internationalen taktiikan puolustukseksi.
- Heinäkuu, 4.* Kirjeessään „Ajatuksia valtionalouden 'suunnitelman' johdosta” Lenin antaa ohjeita Työ- ja Puolustusneuvoston Valtion suunnittelukomissiolle valtion suunnitelman laatimisesta.
- Heinäkuu, 5.* Lenin pitää Kommunistisen Internationalen III kongressissa alustuksen VKP(b):n taktiikasta.
- Heinäkuu, 6.* Ukrainan Elintarvikeasiain kansankomissariaatille lähettämässään sähkössä Lenin velvoittaa ryhtymään päättäviin toimenpiteisiin Donbassin tarpeiden tyydyttämiseksi.
- Heinäkuu, 11.* Lenin pitää Kommunistisen Internationalen III kongressin jäsenten neuvottelussa puheen vallankumouksellisesta taktiikasta.
- Heinäkuu, 13.* Lenin saa terveydentilansa vuoksi kuukauden loman ja matkustaa Gorkin kylään.
- Heinäkuu, 16.* Lenin kirjoittaa tervehdyksen Kulutusosuoskuntien keskusliiton valtuutettujen kokoukselle.
- Heinäkuu, 18.* Lenin kirjoittaa tervehdyksen vallankumouksellisten ammattiyhdistysten ja tuotannollisten liittojen I kansainväliselle kongressille.
- Heinäkuu, 19.* V. I. Lenin antaa M. I. Kalininille ohjeet Volganvarren nälkäänäkevän väestön auttamisesta.  
Lenin johtaa Kansankomissaarien Neuvoston istuntoa, jossa käsitellään kysymyksiä: kadosta kärsineiden kuvernementtien auttamisesta y.m.



- Heinäkuu, 20.* Lenin terveitti kirjeitse Gorkin kylän talonpoikia sen johdosta, että kylän valoverkkoon kytkettiin sähkövirta.
- Elokuu, 2.* V. I. Lenin kirjoittaa kirjeen V. V. Adoratskille K. Marxin ja F. Engelsin kirjekokoelmaan liitettävän alkulauseen johdosta sekä marxilaisuuden peruskäsitteitä käsittelevän kirjan johdosta.  
Lenin kirjoittaa vetoomuksen kansainväliselle proletariaatille kehottaen auttamaan kadosta kärsineiden Neuvosto-Venäjän alueiden väestöä.  
Lenin kirjoittaa vetoomuksen Ukrainan talonpojille kehottaen auttamaan kadosta kärsineitä Volganvarren työläisiä ja talonpoikia.
- Elokuu, 5.* G. Mjasnikoville osoitetussa kirjeessään Lenin paljastaa Mjasnikovin puolueenvastaiset ja työväenluokalle vihamieliset katsomukset.
- Elokuu, 13.* Lenin kirjoittaa kirjeen Kommunistisen Internationalen Toimeenpanelessa Komiteassa olevalle Englannin kommunistisen puolueen edustajalle.
- Elokuu, 14.* Lenin kirjoittaa Saksan yhdistyneen kommunistisen puolueen edustajakokouksen edellä kirjeen Saksan kommunisteille kehottaen pitämään ohjeena Kommunistisen Internationalen III kongressin päätöslauselmia.
-

## SISÄLTÖ

Esipuhe.....	IX
<b>1920</b>	
AMMATTILIITOISTA, NYKYTILANTEESTA JA TROTSKIN VIRHEISTA. <i>Puhe Neuvostojen VIII edustajakokoukseen osallistuneiden sekä Yleisvenäläisen Ammattiliittojen Keskusneuvoston ja Moskovan kaupungin ammattiliittoneuvoston jäsenistön — VKP(b):n jäsenten — yhteisessä istunnossa joulukuun 30 pnä 1920</i> .....	1—24
<b>1921</b>	
KRIISI PUOLUEESSA .....	25—35
VUORITYÖLÄISTEN II YLEISVENÄLÄINEN EDUSTAJAKOKOUS.....	36—51
1. ALUSTUS AMMATTILIITTOJEN MERKITYKSESTÄ JA TEHTÄVISTÄ, PIDETTY EDUSTAJAKOKOUKSEN KOMMUNISTIRYHMÄN KOKOUKSESSA TAMMIKUUN 23 pnä.....	36
2. LOPPULAUSUNTO AMMATTILIITTOJEN MERKITYSTÄ JA TEHTÄVIÄ KOSKEVASTA ALUSTUKSESTA KÄYDYN KESKUSTELUN JOHDOSTA EDUSTAJAKOKOUKSEN KOMMUNISTIRYHMÄN KOKOUKSESSA TAMMIKUUN 24 pnä .....	47
AKATEEMIKKO I. P. PAVLOVIN JA HÄNEN TYÖTOVEREIDENSA TIETEELLISEN TYÖN EDELLYTYSTEN TURVAAMISESTA. <i>Kansankomissaarien Neuvoston päätös</i> .....	52
VIELÄ KERRAN AMMATTILIITOISTA, NYKYTILANTEESTA SEKÄ TROTSKIN JA BUHARININ VIRHEISTA .....	53—93
Ryhmäkuntien esiintyminen on puolueelle vaarallista	54
Muodollinen demokraattisuus ja vallankumouksellinen tarkoituksenmukaisuus .....	57

Hajaannukset ammatillisessa liikkeessä ovat poliittisesti vaarallisia .....	58
Periaatteellisista erimielisyyksistä .....	64
Politiikka ja talouselämä. Dialektiikka ja eklektisismi..	67
Dialektiikka ja eklektisismi. „Koulu” ja „koneisto” .....	75
Loppusanat .....	85
<b>PUHE MOSKOVAN METALLITYÖLÄISTEN SUURKONFERENSSISSA HELMIKUUN 4 p:nä 1921 .....</b>	<b>94—97</b>
<b>PUHE VAATETUSTEOLLISUUDEN TYÖLÄISTEN IV YLEISVENÄLÄISESSÄ EDUSTAJAKOKOUKSESSA HELMIKUUN 6 p:nä 1921 .....</b>	<b>98—105</b>
<b>KESKUSKOMITEAN OHJEET VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATISSA TYÖSKENTELEVILLE KOMMUNISTEILLE .....</b>	<b>106—107</b>
<b>VALISTUSASIAIN KANSANKOMISSARIAATIN TOIMINNASTA .....</b>	<b>108—118</b>
<b>TALONPOIKIA KOSKEVIEN TEESIEN ALUSTELMA .....</b>	<b>119</b>
<b>KIRJE J. V. STALINILLE JA MUILLE POLIITTISEN BYROON JÄSENILLE .....</b>	<b>120—122</b>
<b>YHTENÄISESTÄ TALOUSSUUNNITELMASTA .....</b>	<b>123—132</b>
<b>TERVEHDYS UKRAINAN NEUVOSTOJEN V EDUSTAJAKOKOUKSELLE .....</b>	<b>133</b>
<b>PUHE MOSKOVAN TYÖLÄISTEN JA TALONPOIKAIN EDUSTAJAIN NEUVOSTON TÄYSISTUNNOSSA HELMIKUUN 28 p:nä 1921 .....</b>	<b>134—147</b>
<b>KIRJE G. K. ORDZHONIKIDZELLE .....</b>	<b>148—149</b>
<b>KANSAINVÄLINEN TYÖLÄISNAISTEN PÄIVÄ .....</b>	<b>150—152</b>
<b>VKP(b):n X EDUSTAJAKOKOUS 8.—16. maaliskuuta 1921 .....</b>	<b>153—262</b>
1. PUHE EDUSTAJAKOKOUKSEN AVAJAISTILAISUUDESSA MAALISKUUN 8 p:nä .....	155
2. SELOSTUS VKP(b):n KK:n POLIITTISESTA TOIMINNASTA, PIDETTY MAALISKUUN 8 p:nä .....	158
3. LOPPULAUSUNTO VKP(b):n KK:n TOIMINTASELOSTUKSESTA KÄYDYN KESKUSTELUN JOHDOSTA MAALISKUUN 9 p:nä .....	181
4. PÄÄTÖSLAUSELMA TYÖLÄISTEN JA PUUTETTA KÄRSIVIEN TALONPOIKAIN ASEMAN PARANTAMISESTA. <i>Alustava luonnos</i> .....	198
5. PUHE AMMATTILIITOISTA MAALISKUUN 14 p:nä .....	200
6. ALUSTUS ELINTARVIKEYLIJAAMIEN LUOVUTUSVELVOLLISUUDEN KORVAAMISESTA LUONTOISVEROTUKSELLA, PIDETTY MAALISKUUN 15 p:nä .....	204

7. LOPPULAUSUNTO ELINTARVIKEYLIJÄMIEN LUOVUTUS- VELVOLLISUUDEN LUONTOISVEROTUKSELLA-KORVAAMI- SESTA KÄYDYN KESKUSTELUN JOHDOSTA MAALISKUUN 15 pnä .....	220
8. VKP:n X EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTÖSLAUSELMA PUO- LUEEN YHTENÄISYYDESTÄ. <i>Alustava luonnos</i> .....	231
9. VKP:n X EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTÖSLAUSELMA SYN- DIKALISTISESTA JA ANARKISTISESTA POIKKEAMASTA PUOLUEESSAMME. <i>Alustava luonnos</i> .....	235
10. ALUSTUS PUOLUEEN YHTENÄISYYDESTÄ JA ANARKOSYN- DIKALISTISESTA POIKKEAMASTA MAALISKUUN 16 pnä .....	239
11. LOPPULAUSUNTO PUOLUEEN YHTENÄISYYDESTÄ JA ANAR- KOSYNDIKALISTISESTA POIKKEAMASTA KÄYDYN KESKUS- TELUN JOHDOSTA MAALISKUUN 16 pnä .....	247
12. HUOMAUTUKSIA RJAZANOVIN EHDOTTAMASTA KORJAIK- SESTA PUOLUEEN YHTENÄISYYTTÄ KOSKEVAAN PÄÄTÖS- LAUSELMAAN MAALISKUUN 16 pnä .....	252
13. PUHE POLTTOAINEKYSYMYKSESTÄ MAALISKUUN 16 pnä ....	253
14. EHDOTUS POLTTOAINEKYSYMYKSESTÄ MAALISKUUN 16 pnä	254
15. PUHE EDUSTAJAKOKOUKSEN PÄÄTTÄJÄISTILAISUUDESSA MAALISKUUN 16 pnä .....	255
PUHE LIIKENNETYÖLAISTEN YLEISVENÄLAISESSÄ EDUSTAJAKO- KOUKSESSA MAALISKUUN 27 pnä 1921 .....	263—276
VALTION I. AUTOTEHTAAN AMMATTILIITTOKOMITEALLE JA KAI- KILLE TYÖLAISILLE .....	277
ALUSTUS ELINTARVIKEVEROSTA MOSKOVAN KAUPUNGIN JA MOSKOVAN KUVERNEMENTIN PUOLUESOLUJEN SIHTEERIEN JA VASTAAVIEN EDUSTAJAIN KOKOUKSESSA HUHTIKUUN 9 pnä 1921 .....	278—292
TERVEHDYS NEUVOSTOALUEILLA JA -TASAVALLOISSA ASUVIEN IDÄN KANSOJEN NAISOSASTOJEN EDUSTAJIEN NEUVOTTELU- KOKOUKSELLE ..	293
ALUSTUS TOIMILUVISTA YLEISVENÄLAISEN AMMATTILIITTOJEN KESKUSNEUVOSTON KOMMUNISTIRYHMÄN KOKOUKSESSA HUH- TIKUUN 11 pnä 1921 .....	294—310
AZERBAIDZHANIN, GRUSIAN, ARMENIAN, DAGESTANIN JA VUORISTOTASAVALLAN KOMMUNISTITOVEREILLE .....	311—313
PIETARIN PUOLUEETTOMIEN TYÖLAISTEN NEUVOTTELUKO- KOUKSELLE .....	314

JÄSENNYS KIRJASEEN „ELINTARVIKEVEROSTA” .....	315—323
I.....	315
II.....	316
III.....	321
IV.....	322
ELINTARVIKEVEROSTA ( <i>Uuden politiikan merkitys ja ehdot</i> ) .....	324—361
Johdannon asemesta .....	324
Venäjän nykyisestä taloudesta ( <i>vuoden 1918 kirja-</i> <i>sesta</i> ) .....	325
Elintarvikeverosta, kauppavapaudesta, toimiluvista .....	336
Poliittisia yhteenvetoja ja johtopäätöksiä .....	354
Loppusanat .....	360
ÄÄNILEVYIHIN TALLENNETTUJA PUHEITA .....	362—366
1. ELINTARVIKEVEROSTA .....	362
2. TOIMILUVISTA JA KAPITALISMIN KEHITYKSESTÄ .....	364
3. KULUTUS- JA TUOTANTO-OSUUSKUNNISTA .....	366
TOV. KRZHIZHANOVSKILLE. VALTION SUUNNITTELUKOMISSION PUHEMIEHISTO .....	367—370
TPN:n (TYÖ- JA PUOLUSTUSNEUVOSTON) EVÄSTYS PAIKALLI- SILLE NEUVOSTOLAITOKSILLE. <i>Luonnos</i> .....	371—396
Ensimmäinen kysymysryhmä .....	380
1. Tavaravaihto talonpoikaiston kanssa .....	380
2. Valtion suhde kapitalisteihin .....	381
3. Oma-aloitteisuuden kannustaminen tavaravaihdon ja yleensä taloudellisen rakennustyön alalla .....	382
4. Eri hallinnonalojen taloudellisen työn yhtenäistä- minen paikallisten hallintoyksikköjen: volostien, ujestien ja kuvernementtien puitteissa .....	383
5. Työläisten — ja 6. talonpoikien aseman parantami- nen .....	384
7. Valtion työntekijäin piirin laajentaminen taloudel- lisen rakennustyön alalla .....	384
8. Menetelmät byrokratian ja virastokankeuden hävit- tämiseksi ja asiassa saavutetut tulokset .....	386
Toinen kysymysryhmä .....	387
9. Maatalouden kohottaminen: a) talonpoikaistalous; b) neuvostotilat; c) kommuunit; d) arttelit; e) osuuskunnat; f) muut yhteistalouden muodot .....	387

10. Teollisuuden kohottaminen: a) yksinomaisesti keskuksen johdon alainen suurteollisuus; b) osittain tai kokonaan paikallisten elinten johdon alainen suurteollisuus; c) pienteollisuus, käsi- ja kotiteollisuus y.m.s. ....	387
11. Polttoaineet: a) halot; b) hiili; c) öljy; d) palava-kivi; e) muut polttoaineet (jätepolttoaineet j.n.e.)	388
12. Elintarvikkeet .....	388
13. Rakennusteollisuus .....	389
14. Mallikelpoiset ja toivottomat laitokset .....	389
15. Parannukset taloudellisen työn alalla .....	389
16. Luontoispalkintojen jako .....	389
17. Ammattiliitot, niiden osallistuminen tuotantoon .....	390
18. Varastelu .....	391
19. Säkkimiesten toiminta .....	391
20. Sotilasyksikköjen käyttäminen työtarkoituksiin .....	392
21. Työvelvollisuus ja työhön mobilisointi .....	392
<b>Kolmas kysymysryhmä</b> .....	<b>392</b>
22. Alue- ja paikalliset talousneuvostot .....	392
23. TPN:n yhteydessä toimiva Valtion yleinen suunnitelukomissio ja sen suhteet paikallisiin talouselimiin .....	393
24. Sähköistäminen .....	393
25. Tavaravaihto ulkomaiden kanssa .....	394
26. Rautatie- ja jokiliikennelaitos, paikallinen kulku-laitos .....	394
27. Lehdistö taloudellisen työn palvelussa .....	394
<b>Neljäs kysymysryhmä</b> .....	<b>395</b>
<i>VKP(b):n X YLEISVENALAINEN KONFERENSSI 26. — 28. touko-kuuta 1921</i> .....	<b>397—435</b>
1. KONFERENSSIN AVAJAISPUHE TOUKOKUUN 26 pnä .....	399
2. ALUSTUS ELINTARVIKEVEROSTA TOUKOKUUN 26 pnä .....	400
3. LOPPULAUSUNTO ELINTARVIKEVEROA KOSKEVASTA ALUS-TUKSESTA KÄYDYN KESKUSTELUN JOHDOSTA TOUKO-KUUN 27 pnä .....	416
4. LUONNOS PÄÄTÖSLAUSELMAKSI UUDEN TALOUSPOLITII-KAN KYSYMYKSISTÄ .....	431
5. PUHE KONFERENSSIN PÄÄTTÄJÄISTILAISSUUDESSA TOUKO-KUUN 28 pnä .....	434
<b>PUHE PAIKALLISISTA TALOUSELIMISTÄ, PIDETTY YLEISVENA-LAISEN TPKK:n ISTUNNOSSA TOUKOKUUN 30 pnä 1921</b> .....	<b>436—438</b>

PUHE III YLEISVENÄLÄISESSÄ ELINTARVIKEALAN NEUVOTTE- LUSSA KESÄKUUN 16 p:nä 1921 .....	439—448
<i>KOMMUNISTISEN INTERNATIONALEN III KONGRESSI 22. kesä- kuuta — 12. heinäkuuta 1921 .....</i>	<i>449—495</i>
1. KOMMUNISTISEN INTERNATIONALEN III KONGRESSISSA VKP:n TAKTIIKASTA TEHDYN ALUSTUKSEN TEESIT ( <i>Alus- tava luonnos</i> ) .....	451
1. VSFNT:n kansainvälinen asema .....	451
2. Luokkien voimasuhde kansainvälisessä mitassa .....	452
3. Luokkien voimasuhde Venäjällä .....	453
4. Proletariaatti ja talonpoikaisto Venäjällä .....	453
5. Proletariaatin ja talonpoikaiston sotilaallinen liitto VSFNT:ssä .....	454
6. Siirtyminen proletariaatin ja talonpoikaiston oikeihin taloudellisiin keskinäissuhteisiin .....	455
7. Kapitalismin ja toimilupien sallittavuuden merkitys ja ehdot, joilla Neuvostovalta niitä sallii .....	455
8. Elintarvikepolitiikkamme saavutukset .....	456
9. Sosialismin aineellinen perusta ja Venäjän sähköis- tämisuunnitelma .....	457
10. „Puhtaan demokratian”, II ja II <sup>1</sup> / <sub>2</sub> Internationalen, eserrien ja menshevikkien merkitys pääoman liitto- laisina .....	458
2. PUHE ITALIAN KYSYMYKSESTÄ KESÄKUUN 28 p:nä .....	460
3. PUHE KOMMUNISTISEN INTERNATIONALEN TAKTIIKAN PUOLUSTUKSEKSI HEINÄKUUN 1 p:nä .....	466
4. ALUSTUS VKP:n TAKTIIKASTA HEINÄKUUN 5 p:nä .....	477
AJATUKSIA VALTIONTALOUDEN „SUUNNITELMAN” JOHDOSTA .....	496—498
TERVEHDYS KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITON VALTUU- TETTUJEN KOKOUKSELLE .....	499—500
TERVEHDYS VALLANKUMOUKSELLISTEN AMMATTIYHDISTYSTEN JA TUOTANNOLLISTEN LIITTOJEN I KANSAINVÄLISELLE KONGRESSILLE .....	501
VETOOMUS KANSAINVÄLISELLE PROLETARIAATILLE .....	502
VETOOMUS UKRAINAN TALONPOJILLE .....	503
KIRJE G. MJASNIKOVILLE .....	504—509
TOVERI THOMAS BELLILLE .....	510—512

---

KIRJE SAKSAN KOMMUNISTEILLE.....	513—524
<i>Huomautuksia</i> .....	525—542
<i>Tietoja V. I. Leninin elämästä ja toiminnasta</i> .....	543—555

---

KUVAT

V. I. Lenin.— Toukokuu 1921 .....	XII—1
Ensimmäinen sivu V. I. Leninin käsikirjoituksesta „VKP:n X edustajakokouksen päätöslauselma puolueen yhtenäisyydestä. Alustava luonnos”.— Maaliskuu 1921.....	229
Ensimmäinen sivu V. I. Leninin käsikirjoituksesta „TPN:n (Työ- ja Puolustusneuvoston) evästys paikallisille neuvostolaitoksille. Luonnos”.— Toukokuu 1921.....	373

---



## LUKIJALLE

*Vieraskielisen kirjallisuuden kustannusliike pyytää lukijoita esittämään mielipiteensä tämän kirjan suomennoksen laadusta ja kirjan asusta. Kustannusliike on kiitollinen myös muista ehdotuksista ja toivomuksista.*

*Osoitteemme:*

*Zubovski bulvar, 21  
Moskova, Neuvostoliitto.*